

BISERICA CU HRAMUL

DUMINICA TUTUROR SFINTILOR OCNA SUGATAG

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul VI (februarie)

Viețile Sfinților pe luna februarie

Ziua întâi

- Sfântul Mucenic Trifon
- Cuviosul Vendemian
- Sfintele Mucenite Perpetua și Felicitas
- Cuviosul Petru din Galatia

Ziua a doua

- Cuvînt la Întîmpinarea Domnului

Ziua a treia

- Sfântul și Dreptul Simeon și Sfînta Ana Proorocița
- Sfinții Mucenici Adrian și Evul

Ziua a patra

- Cuviosul Isidor Pelusiotul
- Cuviosul Nicolae Mărturisitorul
- Pomenirea unui sihastru necunoscut

Ziua a cincea

- Sfînta Muceniță Agata
- Sfînta Muceniță Teodula

Ziua a șasea

- Sfinții Mucenici Fausta fecioara, Evilasie, Maxim și cei dimpreună cu dînșii
- Sfînta Muceniță Doroteia
- Sfântul Mucenic Iulian
- Sfintele Mucenite Marta și Maria
- Cuviosul Vucol, Episcopul Smirnei

Ziua a șaptea

- Cuviosul Partenie, Episcopul cetății Lampsacului
- Cuviosul Luca cel din Elada
- Sfinții Mucenici o mie și trei

Ziua a opta

- Sfântul Mare Mucenic Teodor Stratilat
- Sfântul Prooroc Zaharia

Ziua a noua

- Sfântul Mucenic Nichifor
- Cuviosul Meletie Mărturisitorul

Ziua a zecea

- Sfântul Mucenic Haralambie, Episcopul cetății Manesiei
- Cuviosul Prohor, făcătorul de minuni din Pecersca

Ziua a unsprezecea

- Sfântul Mucenic Vlasie, Episcopul Sevastiei

Ziua a douăsprezecea

- Cuviosul Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei
- Cuvînt la înmormîntarea Sfântului Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei
- Cuviosul Alexie, Mitropolitul Kievului și a toată Rusia
- Cuvioasa Maria și Cuviosul Evghenie

Ziua a treisprezecea

- Cuviosul Martinian

Ziua a paisprezecea

- Cuviosul Avxentie
- Cuviosul Isachie

Ziua a cincisprezecea

- Sfântul Apostol Onisim

Ziua a șaisprezecea

- Sfinții Mucenici Pamfil preotul, Valent diaconul și cei împreună cu dînșii
- Sfinții Mucenici din Persia

Ziua a șaptesprezecea

- Sfântul Mucenic Teodor Tiron

Ziua a optsprezecea

- Sfântul Leon, Papă al Romei
- Sfântul Flavian Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a nouăsprezecea

- Sfinții Apostoli Arhip, Filimon și Apvia
- Cuviosul Dositei, ucenic al Cuviosului Dorotei

Ziua a douăzecea

- Cuviosul Leon, făcătorul de minuni, Episcopul Cataniei
- Sfântul Mucenic Sadoc, Episcopul Persiei, și cei 128 care au pățimit împreună cu dânsul

Ziua a douăzeci și una

- Sfântul Eustatie, Patriarhul Antiohiei
- Cuviosul Timotei
- Sfântul Mucenic Mavrachie și cei împreună cu dânsul

Ziua a douăzeci și doua

- Aflarea moaștelor sfinților mucenici din Evghenia
- Cuviosul Atanasie

Ziua a douăzeci și treia

- Sfântul Mucenic Policarp, Episcopul Smirnei
- Sfânta Gorgonia, sora Sfântului Grigorie

Ziua a douăzeci și patra

- Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul
- Cuviosul Erasm din Pecersca

Ziua a douăzeci și cincea

- Sfântul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfântul Porfirie, Episcopul Gazei
- Sfânta Muceniță Fotinia și cei împreună cu dânsa

Ziua a douăzeci și șaptea

- Cuviosul Mărturisitor Procopie Decapolitul
- Cuviosul Talaleu
- Cuviosul Tit din Pecersca

Ziua a douăzeci și opta

- Sfântul Mucenic Proterie, Patriarhul Alexandriei
- Cuviosul Vasile

Ziua a douăzeci și noua (sfinții de astăzi, atunci când nu sînt ani bisecți, se serbează la 28 februarie)

- Cuviosul Ioan Casian din Dobrogea
- Cuviosul Gherman din Dobrogea

Pățimirea Sfântului Mucenic Trifon (1 februarie) (După Sfântul Simeon Metafrast)

În părțile Frigiei, în satul ce se numea Campsada, care era aproape de cetatea Apamia, s-a născut Sfântul Trifon, din părinți dreptcredincioși. Încă de când era prunc, preabunul Dumnezeu a binevoit a sălășlui într-însul harul Sfântului Duh și a-i hărăzi darul de a face minuni, ca nu numai din gura pruncului aceluia, ci și din faptele lui cele minunate să se săvârșească laudă. Tămăduia toate bolile, dar mai ales avea stăpînire asupra diavolilor. Numai cît auzeau pomenindu-se numele lui, fugeau din cei ce pătimeau. Deci, spre încredințarea minunilor lui celor multe pe care le-a săvârșit, vom descrie una, ca de la început să înțelegeți toată viața lui.

După moartea lui August, Cezarul, în anul 295 a pus stăpînire pe împărăția Romei Gordian care, deși era închinător de idoli, nu-i prigonea pe creștini. Acela avea o fiică preafrumoasă, învățată și înțeleaptă, anume Gordiana, pe care, fiind la vîrsta căsătoriei, mulți dintre cei mai mari și slăviți boieri doreau să o logodească cu fiii lor, din cauza frumuseții și înțelepciunii ei. În acea fecioară însă, prin voia lui Dumnezeu intrînd diavolul, o muncea neîncetat, aruncînd-o în foc și în apă. Și nu puțină mîhnire aveau părinții și plîngeau amar. Deci aduceau la ea doctori înțelepți și nimic nu-i puteau face.

Atunci, singur diavolul, prin voința lui Dumnezeu, a strigat, zicînd: "Nimeni nu va putea să mă izgonească de aici, decît numai tînărul Trifon!" Îndată împăratul a trimis în toată lumea ca să-l caute pe Trifon. Au adus mulți cu acel nume, dar nici unul n-a putut să izgonească pe diavol din fiica împăratului, pînă ce l-au aflat pe Sfântul Trifon, tînărul, în părțile Frigiei, în satul Campsada, lîngă un izvor, pascînd gîștele. Acesta a fost adus degrabă la Roma, avînd pe atunci numai 17 ani.

Cînd s-a apropiat sfîntul de Roma, a cunoscut diavolul venirea lui și, muncind cumplit pe fecioară, striga: "Nu pot să locuiesc aici mai mult, că aproape este Trifon, care după trei zile va sosi și nu pot să rabd mai mult". Așa strigînd vicleanul duh, a ieșit dintr-însa. A treia zi, sosind în cetate Sfîntul Trifon și ducîndu-l în palatele împărătești, a fost primit cu dragoste de către împărat, pentru că l-a cunoscut împăratul după cuvintele acelea pe care le-a grăit diavolul cînd a ieșit din fiica lui. Dar, ca să știe mai cu încredințare cum că Trifon a tămăduit pe fiica lui, l-a rugat să le arate pe diavol, ca să-l vadă cu ochii lor. Atunci sfîntul a petrecut în post și în rugăciune șase zile și a primit de sus mai mare și mai puternică stăpînire peste duhurile cele necurate.

A șaptea zi, răsărind soarele, a mers împăratul la fericitul Trifon cu suita sa, vrînd să vadă pe diavol cu ochii lui. Sfîntul Trifon, plin de Duhul Sfînt și cu ochii minții privind pe nevăzutul duh, i-a zis: "Ție îți grăiesc, duhule necurat, în numele Domnului meu Iisus Hristos, arată-te înaintea celor ce sînt aici și le descoperă chipul tău cel nerușinat, apoi, spune-le neputința ta". Deci, îndată s-a arătat diavolul înaintea tuturor, în chip de cîine negru, avînd ochii ca de foc și capul plecat spre pămînt. Atunci îl întrebă sfîntul: "Cine te-a trimis aici, demone, ca să intri în această fecioară? Pentru ce ai îndrăznit a intra în cea creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, singur fiind, fără de chip, neputincios și plin de toată rușinea?" Răspuns-a diavolul: "Sînt trimis de tatăl meu, care este începător a toată răutatea. El se numește Satana și locuiește în iad; el mi-a poruncit să chinuiesc pe fecioara aceasta".

Apoi l-a întrebat sfântul iarăși: "Cine v-a dat vouă putere să îndrăzniți spre făptura lui Dumnezeu?" Diavolul, deși nu voia, dar fiind silit de puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, a spus adevărul în auzul tuturor: "Noi nu avem putere asupra celor ce cunosc pe Dumnezeu și care cred în Hristos Fiul, Unul născut, pentru care Petru și Pavel au murit aici. De aceea noi cu frică fugim afară numai când vom avea voie să-i aducem cuiva ispite ușoare. Dar asupra celor ce nu cred în Dumnezeu și în Fiul Său și asupra celor ce umblă în toate poftele lor, făcând lucrurile cele plăcute nouă, asupra acelor luăm stăpânire, ca să-i chinăm pe ei. Lucrurile cele plăcute nouă sînt acestea: închinarea la idoli, hula, desfrînările, farmecele, zavistia,uciderea și mîndria. Cu aceste lucruri și cu cele următoare lor, înfășurîndu-se oamenii ca în niște lanțuri, se înstrăinează de Dumnezeu, Ziditorul lor, și de bunăvoie se fac prieteni nouă și împreună cu noi vor lua chinurile veșnice".

Auzind acestea, împăratul și cei ce erau împreună cu el s-au umplut de spaimă și mulți, lepădîndu-se de păgîndate, au crezut în Hristos; iar credincioșii s-au întărit în credință și au preamărit pe Dumnezeu. Sfântul Trifon a poruncit diavolului să se ducă în mijlocul focului din iad; apoi diavolul a pierit. Împăratul, dînd multe daruri sfântului, l-a liberat cu pace la locașul lui, însă sfântul, tot ceea ce a luat de la împărat a dăruit săracilor pe drum și întorcîndu-se în patria sa singur, se îndeletnicea în lucrurile cele obișnuite lui, tămăduind bolnavii și plăcînd lui Dumnezeu prin viața cea sfîntă și neprihănită.

După Gordian împăratul, a venit la împărăție Filip, dar și acela, neîmpărățind mult, a fost ucis de ostașii săi, iar după dînsul a împărățit Deciu, tiranul. Acesta, prigonindu-i cumplit pe creștini, a ucis mulți dintre ei prin diferite chinuri, iar pe mulți fricoși i-a întors de la Hristos, aducîndu-i la închinarea de idoli poruncind tuturor eparhilor săi și ighemonilor, care erau prin toată lumea, să verse fără cruțare nevinovatul sînge al creștinilor care nu voiau să se închine idolilor.

În acea vreme era la Răsărit un eparh, anume Acvilin. La acela a fost clevetit Sfântul Trifon că este creștin și că știind meșteșugul doctoricesc, umblă prin țări și tămăduiește bolnavii și apoi învață pe mulți și îi înșeală a crede în Hristos, iar porunca împărătească n-o ascultă și batjocorește pe marii zei. Deci, îndată a trimis ostași în părțile Frigiei, ca să caute pe Trifon, pe care degrabă l-au găsit, pentru că nu putea să se ascundă făclia ce ardea cu rîvna cea după Dumnezeu, luminînd pe oameni prin credința cea dreaptă și prin fapte bune. Dar Sfântul Trifon, auzind de cei ce-l căutau, n-a fugit de ei în pustie, nici nu s-a ascuns în munți sau în prăpăstiile pămîntului, ci, înarmîndu-se cu rugăciunea și cu semnul crucii, cu îndrăzneală s-a apropiat de cei ce-l căutau și, dîndu-se în mîinile lor, mergea cu veselie la Acvilin, eparhul, care atunci era în cetatea Niceei. Cînd Acvilin a stat la judecată cu multă mîndrie, înconjurîndu-l purtătorii de arme, fiind de față fruntașii, slugile și mult popor, atunci Pompian Scriniarie, cel mai mare dregător, a zis către eparh: "Tînărul din cetatea Apamia, cel trimis la măriia ta, iată stă înaintea judecății tale celei strălucite".

Acvilin, eparhul, a zis: "Cel ce stă de față să ne spună numele său, patria, slujba și norocul său, apoi să-și mărturisească credința". Sfântul a zis: "Numele îmi este Trifon, iar patria îmi este Campsada, care este aproape de cetatea Apamia; noroc la noi nu este, nici nu s-a auzit cîndva; căci credem că toate se fac cu dumnezeiasca purtare de grijă și cu negrăita Lui înțelepciune, iar nu cu norocul, nici prin mersul stelelor, nici din împlinire, precum credeți voi. Sînt liber și numai lui Dumnezeu slujesc, iar Hristos este credința mea, Hristos slava mea și cununa laudei mele".

Eparhul zise: "Socotesc că pînă acum n-ai auzit de porunca împărătească cum ca tot omul care se numește creștin și nu se închină zeilor să se dea la moarte silnică; deci, înțelepțește-te și întoarce-te de la acea înșelătoare credință, ca să nu fii aruncat în foc". Sfântul Trifon a răspuns: "O! de m-aș învrednici să mă sfîrșesc prin foc și prin toate muncile, pentru numele lui Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeul meu!". Eparhul a zis: "O! Trifon, te sfătuiesc să jertfești zeilor, căci te văd tînăr cu trupul și desăvîrșit cu înțelepciunea și nu voiesc să mori așa rău". Sfântul Trifon a răspuns: "Desăvîrșită înțelepciune voi avea de voi aduce Dumnezeului meu cea mai desăvîrșită mărturisire și de voi păzi neschimbată dreapta credință în El, ca pe o comoară de mare preț, și de voi fi adus jertfă Celui ce s-a jertfit pentru mine". Eparhul a zis: "Focului voi da trupul tău, iar sufletul tău cu pedeapsă și mai cumplită îl voi chinui". Sfântul a răspuns:

"Tu mă îngrozești cu focul care se stinge și al cărui sfârșit este cenușa. Eu pe voi necredincioșii vă îngrozesc cu focul cel veșnic și nestins. Depărtează-te de la înșelăciune și cunoaște pe adevăratul Dumnezeu, ca să nu te căiești mai pe urmă, când vei cădea în focul cel veșnic".

Acvilin, umplându-se de mînie, a poruncit să-l bată pe sfîntul, spînzurîndu-l pe lemn. Auzind aceasta, fericitul Trifon, îndată și-a dezbrăcat hainele cu îndrăzneală și cu osîrdie și-a dat trupul cel frumos în mîinile prigonitorilor, spre bătăi. Deci, legîndu-i mîinile la spate, l-au spînzurat și au început să-l bată. Fiind bătut tare, trei ceasuri, a răbdat bărbătește, căci n-a strigat, nici n-a gemut, ci tăcea, primind nenumărate lovituri. După bătaia aceea, eparhul Acvilin i-a zis: "Pocăiește-te Trifon, lepădînd nebunia ta; făgăduiește a te închina zeilor, pentru că nimeni, împotrivindu-se poruncii împărătești, n-a putut să scape de moartea cea amară". Sfîntul a răspuns: "Și eu îți zic că nimeni, lepădîndu-se de Hristos, cerescul Împărat, nu va putea să moștenească viața veșnică, ci va fi trimis în focul cel veșnic, care niciodată nu se stinge".

Zis-a eparhul: "Împărat ceresc nu este altul decît numai Zeus, fiul lui Saturn, acela este tatăl zeilor și al oamenilor, căruia de nu i se închină cineva, nu poate să fie viu. Aceluia și tu ești dator a te închina, ca să te arăți vrednic de această viață dulce".

Sfîntul a răspuns: "Să fie asemenea lui Zeus, zeului tău, toți cei care se închină lui și toți cei ce nădăjduiesc în el și despre care se povestește că era, la început, între vrăjitori și fermecători, cel mai nelegiuit începător a tot lucrul necurat și fără de Dumnezeu. După a cărui moarte, oamenii care au urmat faptelor lui cele rele i-au făcut idoli de aur și de argint și l-au numit zeul lor, ca astfel să-l aibă sprijinitor la necurăția și fărădelegea lor. De vreme ce zeul lor era astfel, cu aceste obiceiuri, zei s-au numit de următorii lor și ceilalți oameni răi. Deci, voi, urmînd predaniilor celor necurate și basmelor celor mincinoase, vă închinați idolilor celor neînsuflețiți și muți, defăimînd pe Dumnezeul cel viu, care a făcut cerul, a întemeiat pămîntul pe ape, a revărsat văzduhul și, după ce a dat ființă la toată materia cea zidită, a pus stăpîn peste toate pe omul pe care l-a creat. Acesta, fiind înșelat de zavistnicul șarpe și căzînd în nenumărate răutăți, Dumnezeu Cuvîntul s-a milostivit a se întrupa, apoi a murit pe cruce și s-a îngropat, iar a treia zi, înviind, s-a suit la ceruri și șade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, pînă ce-L va cunoaște pe El toată zidirea. După aceea, iarăși va veni din ceruri, cu putere și cu multă slavă, cînd va răsplăti fiecăruia după faptele lui. Acesta este Dumnezeul dumnezeilor și Împăratul împăraților, Judecătorul viilor și al morților, iar cei ce vă par vouă că sînt dumnezei, aceia sînt para focului celui veșnic, împreună cu toți cei ce se închină lor".

După aceasta, eparhul Acvilin mergînd la vînat, a poruncit să ducă după el pe Sfîntul Trifon, legat de un cal. Nu era ușor chinul acela al sfîntului, căci i se rupeau degetele picioarelor, nu numai că erau goale, fiind atunci ger cumplit, ci și fiindcă îl călcau picioarele calului, iar tălpile se roșeau. Însă mucenicul, privind către Dumnezeu și înfierbîntîndu-se de dragostea lui, nu socotea durerea, ci cînta cuvintele lui David: *Săvîrșește pașii mei în cărările Tale, ca să nu mi se clatine pașii. Și iarăși: Îndreaptă Tu pașii mei, Doamne, după cuvîntul Tău și fă să nu mă stăpînească toată fărădelegea.* Apoi rostea adeseori și cuvintele Sfîntului întîi mucenic Ștefan, zicînd: "Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!"

Atunci eparhul, întorcîndu-se tîrziu de la vînat, a pus de față iarăși pe mucenic și i-a zis: "Acum, o! ticălosule, socotit-ai înțelepțește a aduce jertfe zeilor sau petreci încă în nebunia ta cea veche?" Sfîntul răspunse: "Tu singur ești plin de nebunie și de necunoștință, că te-a orbit diavolul, încît nu poți să cunoști pe Ziditorul tuturor și să I te închini Lui, iar eu sînt înțelept, nedepărtîndu-mă de Hristos, Care mă mîntuiește". Atunci eparhul a poruncit să ducă pe sfîntul în temniță, iar el s-a dus în hotarele dimprejur și a zăbovit acolo cîteva zile. Apoi, întorcîndu-se iarăși în Niceea, a stat la judecată și, punînd de față pe Sfîntul Trifon, i-a zis: "Nu te-a pedepsit de ajuns vremea cea îndelungată, fiind în legături, ca să te supui poruncii împărătești și să te închini la zei?" Sfîntul răspunse: "Domnul și Dumnezeul meu, Iisus Hristos, Căruia îi slujesc cu inimă curată, m-a certat și m-a întărit ca să-mi păzesc credința neschimbată și

nemișcată. Deci Lui, unuia, adevăratului împărat și Dumnezeu mă supun și către El mă plec; iar mîndria ta și pe a împăratului tău o defăimez și mă întorc de la cei ce se cinstesc de voi".

Eparhul a zis către slujitori: "Bateți-i piroane ascuțite în picioare și, purtîndu-l prin cetate, bateți-l mereu". Îndată făcînd slujitorii acestea, purtau pe sfîntul și îl tîrau prin toată cetatea bătîndu-l, încît pătimea cumplită durere la picioare, nu numai pentru piroanele cele bătute într-însele, dar și din pricina gerului cel greu și a omătului, pentru că atunci era iarnă grea. Însă bunul pătimitor, avînd pe Hristos înaintea sa și privind la răsplătirile ce au să fie, toate acelea le răbda cu mulțumire. Apoi, aducîndu-l iarăși înaintea eparhului, se mira de o răbdare ca aceea a sfîntului și i-a zis: "Pînă cînd, o, Trifon, vei disprețui chinurile? Pînă cînd nu te va atinge mulțimea durerilor?" Sfîntul răspunse: "Pînă cînd și tu nu vei cunoaște puterea lui Hristos care este în mine? Pînă cînd nu încetezi a ispiți pe Duhul Sfînt, o, ticălosule? Oare încă n-ai înțeles că este nebiruită puterea cea mare a lui Hristos?"

Atunci tiranul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să-i lege mîinile la spate și, spînzurîndu-l iarăși de lemn, să-l bată cu toiege fără cruțare, apoi cu făclii să-i ardă coastele. Făcînd acestea toți slujitorii prigonitorului cu mare sîrguință, îndată a strălucit o lumină din cer și o cunună prea frumoasă se pogora pe capul lui și pe care văzînd-o, prigonitorii au căzut de frică. Sfîntul Trifon, simțînd ajutorul care îi venise de sus, s-a umplut de bucurie și de veselie, încît zicea: "Mulțumesc, Ție, Doamne, că nu m-ai lăsat să fiu fără ajutor în mîinile vrăjmașilor mei și mi-ai umbrat capul în ziua cea de război, mi-ai dat scăpare de mîntuire și dreapta ta m-a primit. Acum mă rog Ție, Doamne, să fii totdeauna cu mine, întărîndu-mă și apărîndu-mă, mă învrednicește ca, fără de împiedicare, să săvîrșesc această nevoie și să mă învrednicesc să cîștig cununa dreptății, cu toți cei ce au iubit numele Tău cel sfînt, că Tu unul ești preamărit în veci, amin".

După aceasta, tiranul, chemînd iarăși înaintea sa pe sfîntul, fiind dezlegat, a început a-l măguli și a-i zice: "Adu jertfă, Trifone, marelui Zeus, închină-te chipului împăratului și te voi elibera cu cinste și cu daruri!". Sfîntul Trifon, zîmbînd, a zis: "Dacă pe împăratul singur l-am defăimat și am nesocotit poruncile lui cele bune, apoi oare să mă închin chipului celui neînsuflețit? Aceasta nu se poate. Cît despre Zeus și despre ceilalți zei mincinoși ai tăi, să întrebi pe cei ce li se pare că sînt înțelepți între voi: ce fel de basme se născocesc despre dînșii. Căci ei, sîrguindu-se să acopere faptele lor necurate, au schimbat numele lor la alte lucruri, numind cerul Zeus, văzduhul Ira, pămîntul Demetra, marea Poseidon, soarele Apolon, luna Diana. Ai voștri făcători de basme au dat numele zeilor voștri la obiceiurile și patimile omenești, astfel: mînia și războiul le-au numit Ares, iar patima desfrînării Afrodita; și așa, părăsind pe Dumnezeu, ziditorul tuturor, nebunește ați umplut lumea de idoli și ați cinstit mai mult făptura decît pe Făcătorul. Dar nu numai singuri căzînd din înțelegerea cea sănătoasă și din calea cea dreaptă în prăpastia cea pierzătoare de suflet vă surpați cu capul în jos, ci și pe noi vă sîrguiți a ne trage acolo cu voi, ca să fim părtași la aceeași prăpastie și pierzare a voastră. Nimic nu veți spori, o, înșelătorilor, pentru că nu veți putea, ca pe cei ce nădăjduiesc cu adevărat spre Dumnezeul cel tare și viu să-i întoarceți din calea cea dreaptă și să-i plecați la idoli voștri".

Auzind Acvilin, s-a mirat de niște cuvinte ca acestea și, umplîndu-se mai mult de mînie, a poruncit să-l bată mai aspru. Deci bătură pe sfîntul, fără milă, multă vreme. Văzînd tiranul că nu poate să urnească stîlpul cel nemișcat și să-l întoarcă de la credința lui Hristos, a dat împotriva lui această poruncă: lui Trifon cel din Apamia, care s-a împotrivit poruncii împărătești și nevrînd să aducă jertfă zeilor, după multe chinuri ce i-am dat, să i se taie capul. Atunci îndată l-au luat ostașii și l-au scos la locul de tăiere. Sfîntul mucenic, stînd spre răsărit, s-a rugat lui Dumnezeu, spunînd: "Doamne, Dumnezeul Dumnezeilor și Împărate al împărățiilor, mai sfînt decît toți sfinții; Îți mulțumesc că m-ai învrednicit a săvîrși nevoița aceasta fără poticnire. Acum mă rog ție, să nu se atingă de mine vicleana mîna a vrăjmașului celui nevăzut, nici să mă pogoare în adîncul pierzării, ci să mă duci cu sfinții Tăi îngerii în locașurile cele iubite și fă-mă moștenitor al împărăției Tale celei dorite. Primește în pace sufletul meu și pe toți care mă vor pomeni pe mine, robul Tău, și întru pomenirea mea Îți vor aduce sfînte jertfe. Ascultă-i din înălțimea sfințirii Tale și caută spre dînșii din sfînt locașul Tău, dîndu-le lor îndestulate și nestrîcioase dăruiri, că Însuși ești bun și îndurat dătător în vecii vecilor".

Astfel rugându-se sfântul, mai înainte de a i se tăia capul, Domnul a luat sufletul lui în mîinile Sale, iar cinstitul lui trup a rămas mort la pămînt, pe care frații cei ce erau în Niceea învelindu-l cu pînze subțiri și curate și ungîndu-l cu arome voiau să-l îngroape la dîșșii, pentru apărarea cetății lor. Dar sfântul li s-a arătat și le-a poruncit să ducă moaștele sale în satul Campsada, unde s-a născut; și au făcut după porunca lui. Astfel, Sfântul Trifon, cel din tinerețe plăcut lui Dumnezeu și sfințit, aducînd mulțime de oameni la Hristos și tămăduind nenumărate boli în popor, după multe chinuri - pe care pentru adevăr le-a suferit -, s-a încununat cu cununa nestrucăciunii de la Tatăl, de la Fiul și de la Sfântul Duh, cel Unul în Treime Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Vendemian, cel ce a pustnicit în muntele Sfântului Avxentie (1 februarie) (Tradus din grecește)

Acest sfânt s-a născut în Misia cea mare, ce era în timpurile vechi cinstită de elini, care erau niște nebuni și niște nerecunoscători. Acum este pretutindeni cinstită pentru credința, iubirea de Hristos și îmbunătățita petrecere a locuitorilor ei, a căror veste pentru faptele cele bune a ajuns pînă în Britania, Italia și pînă la stîlpii lui Iraclie (strîmtoarea Gibraltar).

Apoi, ca să arate că și din partea de răsărit este aceeași bunăvestire, a odrăslit și pe bunul Vendemian, care a dorit atîta necîștigare, încă din tinerețe, încît n-a agonisit nicidecum aur, argint sau aramă la brîul său, ci umbla cu o haină, fără alt veșmînt și neîncălțat. Nici traistă nu purta pentru pîine, după stăpîneasca poruncă cea dată către Apostoli. Precum era trupul dezgolit, așa a golit și sufletul de toate patimile și cugetele pămîntești, că nu gîndea nici la cinste, nici la bogăția vremelnică; nu gîndea la înălțimea neamului său și la cinste, nici la banii cei mulți și lucrurile cele mișcătoare și nemișcătoare, ci le-a urît pe toate ca pe niște gunoaie, și pe Însuși Dumnezeu l-a dorit. Apoi dorea de mic să găsească loc liniștit și netulburat, ca să vorbească cu doritul Hristos, rugîndu-se. Din pricina aceasta, a fugit din patria lui și s-a dus la Constantinopol, pentru ca să afle un oarecare monah îmbunătățit, care să-l călugărească.

Căutînd dintr-un loc înalt al cetății, a văzut un munte departe de acolo, înalt și mai presus decît alții. Și întrebînd pe cineva cum se numea acel munte, i-au spus că-i zice muntele lui Avxentie, în care era un om sfânt, care pustnicea acolo, deasupra, de mulți ani. Muntele acela era foarte aspru și cu vîrf înalt, lipsit de toate cele de mîncare; ci numai pietre și lemne multe erau acolo. Deci, pentru cele trupești era cît se poate de amar și nefolositor, iar pentru suflet era loc priincios de mîntuire; căci cele obositoare și amare ale trupului dau sufletului dezmiardare și îndulcire, precum zice fericitul apostol: *Cînd sîntem neputincioși cu trupul, atunci cu sufletul sîntem sănătoși.*

Deci, cît a auzit tînarul că era muntele strîmătorat și lipsit de orice mîngiere trupească, s-a bucurat și s-a veselit că a aflat loc după sufletul lui. Atunci a alergat cu osîrdie către dînsul, precum aleargă către izvor cerbul cel însetat. Ajungînd la Sfântul Avxentie, a căzut la picioarele lui, rugîndu-se cu lacrimi să-l tundă monah, în taină, ca să nu afle rudele și să-l împiedice. Marele Avxentie, văzînd nemărginita rîvnă a tînarului, a înțeles dragostea cea fierbinte ce avea către Dumnezeu. Drept aceea, nicidecum nu s-a lenevit, nici s-a îndoit de el, cunoscînd, cu ochiul cel prevăzător, viața cea viitoare a tînarului. Mai întîi l-a învățat destul și l-a sfătuit, apoi l-a tuns monah. Tînarul atît de mult a sporit în ascultare și în celelalte fapte bune, încît a dat în fiecare zi rodul său, ca un pom bun care este sădit lîngă apă.

După puțin timp a adormit marele Avxentie, lăsînd pe fericitul Vendemian moștenitor al faptei sale bune și pildă a pust-nicieii, care a zidit singur o chilie foarte mică, mai jos decît chilia bătrînului, în care a stat cinci ani, avînd mintea totdeauna înălțată către cele cerești, și mai înainte văzînd în odihnă petrecerea îngerilor, pe care se sîrguia să-i urmeze pe cît putea, cu nevoința mării pustnicii.

Dar fiindcă locul acela era foarte vătămător și strîmtorat, cuviosul se chinuia foarte mult. Era foarte slăbit de asprimea locului și de multa postire. Drept aceea, văzînd Tatăl cel de obște și Stăpînul nostru, Iisus Hristos, pe robul Său într-atîta strîmtorare și în pustnicie peste măsură, a venit de față să-l cerceteze. Arătîndu-se lui, i-a poruncit să se suie la locul fericitului Avxentie, ca să rămîie acolo pînă la sfîrșitul vieții sale și să urmeze nevoița bătrînului, dar nu mai multă, pentru neputința firii sale.

Acestea a poruncit Stăpînul nostru, pentru două pricini: întîi, să nu rămîie locul lui Avxentie nepomenit (nefiind nimeni acolo), și al doilea, pentru ca să nu se chinuiască mai mult iubitul Său cu strîmtorarea cea de jos, și să moară devreme. Deci, s-a suit în vîrful muntelui, unde se nevoia, sîrguindu-se în cîntarea de psalmi și la slujba sa. Dar vicleanul și urîtorul de bine, diavolul, nesuferind să vadă acest fel de luminător al lumii prea strălucit, ca să lumineze tot pămîntul cu strălucirea și cu petrecerea sa, cu care a scos pe mulți de la pieire, a adunat într-o noapte pe toți slujitorii săi, adică pe ceilalți diavoli, care s-au prefăcut în chip de vulturi, îngeri și corbi. Iar cînd cuviosul se ruga, strigau blestemații aceia ca să tulbure liniștea lui și nu-l lăsau să se roage; însă cu cît ei zgîria ușile și pereții cu unghiile lor, strigînd tare, cu atîta cînta mai tare și cu mai mare glas, în ciuda lor, încît i-a făcut de au fugit, neputînd să calce în bolduri și să scrie în mare, după cuvintele Scripturii.

Să lăsăm acum cele despre pustnicia și petrecerea lui cea mai presus de om și să spunem ceva și despre darurile ce avea, de a prooroci cele ce aveau să fie; căci pagubă este celor iubitori de fapte bune, de vor tăcea.

Sfîntul avea vreo cîțiva ucenici și împreună lucrători și într-o vreme nu avea pîine nicidecum. Pentru aceea s-a întristat foarte mult, neștiind cum vor călători. De aceea, cîrteau împotriva bătrînului precum altă dată israeltenii au cîrțit împotriva lui Moise, ca niște nemulțumitori. Bătrînul văzînd pe tineri răbdînd de foame l-a durut inima și a zis către ucenicul său: "Pogoară-te din munte, să întîmpini pe omul care ne aduce pîini ca să mîncăm spre îndestulare". Atunci fratele, de bucurie, a uitat foamea sa cea mare și, pogorîndu-se repede, a aflat un om care aducea mai multe pîini. Pe acesta l-a suit la mănăstire și l-a dus către cuviosul, apoi a scos pîinile și le-a dus la cei flămînzi, împărțind la toți și zicînd: "Luați, mîncăți și mulțumiți stăpînului, care ne hrănește pe noi nemulțumitorii, ca un suferitor de rele". Iar ei au mîncat și s-au plecat dascălului.

A doua minune a urmat celei dintîi: "Într-o vreme nu avea untdelemn biserica nicidecum. Pentru aceea, eclesiarhul a lăsat candelile nespălate. Și întrebîndu-l cuviosul pentru ce nu poartă grijă de slujba sa, să spele vasele, precum se cuvenea, de vreme ce era ziua Sîmbetei, acela a răspuns: "Fiindcă nu este nicidecum unt-delemn, n-a fost trebuință să se spele candelile în zadar și fără de vreme". Atunci îi zise cuviosul: "Tu fă cu sîrguință slujba ta și Domnul ne va dărui cele trebuincioase". Astfel a zis; dar văzînd că acei ce slujeau nu au osîrdia să facă cele poruncite, a ocărît prege-tarea lor și necredința către Stăpînul. Iar ei, în urmă, pregătind candela și împodobindu-le pe toate cum se cuvenea, au zis atunci către dînsul: "Iată, părinte, focul și candela gata; dar unde este untdelemnul?" El a răspuns, zicînd: "Domnul nostru ne va trimite și untdelemn, ca un milostiv." Deci, cu cuvîntul s-a făcut și lucrul, căci a venit în ceasul acela un om necunoscut, pe care altădată nu l-au mai văzut, cu femeia și copiii săi, ca să-i binecuvînteze sfîntul și au adus un dobitoc încărcat cu untdelemn. Binecuvîntîndu-i fericitul și învățîndu-i cele spre folosul sufletesc, i-a liberat în pace. Iar pe ucenici i-a învățat să nu se îngrijească pentru lucrurile cele trebuincioase, ci să aibă totdeauna nădejdea lor spre Dumnezeu.

Dar nu numai darul proorociei îl avea cuviosul, ci și pe bolnavi îi vindeca în dar și mai ales pe cei idropici și pe cei ce erau bolnavi de splină. Pe scurt, a săvîrșit atîtea minuni, încît este cu neputință să le descriu pe larg. Din acestea puține ce am spus, să cunoască fiecare și pe celelalte. Iar noi să venim la fericita lui mutare, ca să dăm sfîrșit povestirii. Fiindcă pe pămînt era născut ca un om, de aceea era nevoit să-și dea datoria, după cele pămîntești, potrivit cuvintelor: *Pămînt ești și în pămînt te vei întoarce*. Deci, bolind puține zile, a sfătuit pe ucenici și i-au întărit pe temelia credinței, căci pe lîngă alte fapte bune ale sale,

avea și cuvîntul înțelepciunii, din darul Sfîntului Duh. Învățîndu-i pe dînșii să aibă dragoste unii cu alții, și mai ales milostenie către cei lipsiți și scăpătați, s-a închis în chilia sa, închizînd fereastra.

Ucenicii lui, care erau atunci mulți adunați, pentru rîvna și urmarea lui, s-au mirat, căci altă dată n-a mai făcut așa, să se închidă atîtea zile, ci petrecea cu dînșii, învățîndu-i dumnezeieștile porunci. Deci, oricare încercau să rupă scîndurile, să vadă ce s-a făcut dascălul lor. Dar ceilalți nu-i lăsau, crezînd că nu cumva se îndeletnicește în vreo lucrare sau în rugăciune și-l vor tulbura". Prelungindu-se vremea mai mult, îl strigau încetișor fiii lui, zicînd: "Pentru ce, părinte, nu ne arăți luminata ta față și să ne spui, după obicei, cuvinte curgătoare de miere? Nu știi că prin frumusețea feței și cu podoaba cuvintelor tale, - după David, - ne încingem cu putere și sîntem legați cu pîrinteasca ta dragoste mai mult decît iedera pe copac? Nu știi că rămînem întunecați cînd nu te vedem pe tine, ochiul nostru cel prea luminos? Deschide-ne ușa milei tale, grăiește urechilor noastre, întărește pe piatră picioarele noastre și îndreptează pașii iubitorilor tăi".

Acestea și altele asemenea zicînd, vărsau lacrimi, dar nici-decum nu se auzea glas de la părintele. Aceasta mai mult i-a tulburat și se tînguiau nemîngîiați, temîndu-se că nu cumva s-a sîrșit. Pentru aceea au fost siliți să deschidă fereastra și, intrînd în peșteră, l-au aflat pe dînsul, - o! minunată vedere -, îngenunchiat și mort, ca și cum se ruga.

A făcut patruzeci și doi de ani în acea peșteră de sus. După ce l-au plîns din destul, au pregătit cele de îngropare și i-au făcut mormîntul în același loc, în care a săvîrșit minunatele nevoițe și ca o albină a lui Hristos, iubitoare de lucru, a adunat cu sîrguință mierea pustniciei. Atunci au venit la îngroparea lui puțini monahi din locurile cele dimprejur, căci era omăt mare pretutindeni, și mai ales pe vîrfurile munților, fiindcă era întîia zi a lunii Februarie. Pentru aceasta nu s-au adunat mulți la îngroparea lui. Însă cîți s-au aflat, au săvîrșit cîte se cădeau cu sîrguință și l-au îngropat cu cinste și cu evlavie precum se cuvenea, întru slava Tatălui, a Fiului, și a Sfîntului Duh, în veci. Amin.

Martiriul Sfințelor Perpetua și Felicitas și al celorlalți creștini dimpreună cu dînsele (1 februarie)

Actul martiric al sfințelor Perpetua și Felicitas, care au pătimit pentru Hristos împreună cu alți patru tineri creștini în timpul împăratului Septimiu Sever, este unul dintre cele mai complete și prețioase dintre actele martirice pe care ni le-a transmis Antichitatea creștină, în forma lor originală, în limba latină, redactate de un martor ocular - după istorisirea autentică lăsată de Sfînta Perpetua și după viziunea martirului Saturus, care a pătimit împreună cu ea. Se pare că Tertulian este cel care a construit începutul și finalul descrierii actului martiric (la începutul anului 203 lua amploare în Cartagina - Africa - mișcarea fanaticilor contra creștinilor, după ce împăratul Septimius Severus dăduse un edict pentru interzicerea prozelitismului creștin).

A fost deci arestată Vibia Perpetua, matroană romană, de 22 de ani, instruită și bine educată, căci în afară de limba latină vorbea și scria grecește, care aparținea unei familii înstărite, din orașul Thuburbo Minus - azi Tebourba -, situat la peste 40 de km de Cartagina, căsătorită, avînd un copil mic pe care îl alăpta, avînd tată un păgîn fanatic și mamă pe jumătate creștină și doi frați, unul catehumen, și altul, copilandru, care murise din cauza unui cancer al feței. În momentul arestării era simplă catehumenă, adică nu primise încă botezul creștin.

Odată cu ea au fost arestați doi tineri de condiție liberă, dar modestă, Saturnius și Secundulus, Felicitas, sclava Sfîntei Perpetua, și slavul Revocatus, toți catehumeni. Mai tîrziu s-a prezentat de la sine autorităților și Saturus, catehetul lor; deci erau două creștine și patru creștini. Numele martirelor Perpetua și Felicitas și ale martirilor care au pătimit împreună cu ele ni s-au păstrat și din inscripția de pe piatra lor

funerară, descoperită în 1907 de arheologul francez Delattre, în Basilica majorum, ridicată pe mormintele lor.

Autoritățile municipale din Thuburbo, voind să se descarce de orice răspundere, au trimis cele două tinere femei și pe cei patru tineri la Cartagina, unde au fost închiși într-o temniță întunecoasă și oribilă, probabil lângă palatul proconsulului, pe coasta colinei Bîrsa. Comunitatea creștină din Cartagina, prin diaconii Tertius și Pomponius, le-a venit imediat în ajutor, obținând pe bani de la conducătorul închisorii o ameliorare a situației creștinilor închiși. Astfel, Perpetua a putut primi pe tatăl ei care, în zadar, a încercat s-o înduplece să se lepede de creștinism, pe mama și pe fratele ei, copilul pentru a-l alăpta, rudele și prietenii, încît, putînd alăpta copilul, i s-a părut închisoarea "ca un palat". De la arestare și pe tot parcursul martiriului, Perpetua este stăpînită de credința puternică în Iisus Hristos, Care, cum credea ea, va suferi împreună cu ea și cu ceilalți martiri, și de dorința neclintită de a deveni martiră, luptîndu-se în sine cu dragostea de mamă, față de copilul pe care îl alăpta și de părinții ei, care nu înțelegeau noua credință creștină și nu se bucurau de martiriul ei.

Perpetua și cei dimpreună cu ea puteau primi în închisoare pe tatăl, mama și fratele ei, rudele, prietenii și cunoscuții.

În prima viziune pe care a avut-o la închisoare, Perpetua s-a luptat cu diavolul, înfățișat ei sub chipul unui balaur, pe care l-a învins și a intrat biruitoare în paradis. Acolo a văzut șezînd pe un scaun un bărbat înalt, cu părul alb, în haină de păstor, ce i-a dat împărtășanie.

După cîteva zile, Perpetua și cei dimpreună cu ea au fost duși în forul din Cartagina, spre a fi judecați de procuratorul Hilarianus. Cu toții au refuzat să abjure credința creștină, spre marea indignare și iritare a păgînilor. Perpetua n-a cedat nici rugămintilor pline de lacrimile tatălui său. La sfîrșitul interogatoriului, procuratorul Hilarianus le-a dat pedeapsa capitală: condamnare la moarte, fiind dați fiarelor sălbatice în ziua de naștere a cezarului, (Geta, fiul împăratului Septimiu Sever), care corespunde datei de șapte martie anul 203.

În așteptarea pedepsei, martirii sînt duși din nou în carceră. Perpetua are acum două noi viziuni. Într-una îi apare fratele ei, Dinocrate, mort de copil, care i s-a arătat acum lângă un bazin cu apă din care putea bea spre a se răcori, vesel și vindecat de boală. În altă viziune s-a luptat cu un egiptean urît la înfățișare, care preînchipuie diavolul, pe care ea l-a biruit, zdrobindu-i capul cu călcîiul.

Catehetul Satorius a avut și el o viziune. Se făcea că martirii au fost duși de patru îngeri în paradis, unde au găsit pe alți martiri: Jocundus, Saturnius, Artaxius, care au fost arși de vii în prigoană, și pe Tintus, care a murit în închisoare. Au întîlnit pe episcopul Optatus și pe preotul Aspasius, care erau certați între ei și stăteau despărțiți și triști, iar martirii i-au rugat să se ierte unul pe altul și să se împace.

Dintre martiri, Secundulus a murit mai înainte în închisoare. Felicitas, sclava Perpetuei, fiind însărcinată, a născut în luna a opta, în condiții foarte grele, o fetiță, pe care a luat-o s-o crească o soră creștină. Astfel, a putut să sufere și ea martiriul împreună cu ceilalți, căci justiția romană interzicea ca o femeie însărcinată să fie executată.

În ajunul pămîririi, pe cînd martirii luau ultima cină, numită agapă (masa dragostei), s-au strîns păgînii, curioși să-i privească. Dar catehetul Satorius i-a muștrat, zicîndu-le: "Nu vă este de ajuns ziua de mîine? Azi prieteni, mîine dușmani! Întipăriți-vă bine în minte, însă, fețele noastre ca să ne recunoașteți în ziua aceea, ziua judecării". Auzind acestea, păgînii s-au retras înfricoșați, iar mulți au crezut în Hristos.

A doua zi, martirii, două femei și trei tineri, au suferit pămîirea pentru Hristos în amfiteatrul din Cartagina, înșesat de lume.

În timpul pătimirii, Saturninus și Revocatus au fost atacați de un leopard și de un urs, Satorus, de un leopard, iar Perpetua și Felicitas, de o vacă sălbatică. Un oarecare catehumen, cu numele Rusticus, a încurajat-o continuu pe Perpetua. Satorus, fiind grav rănit de un leopard care-i făcuse o mușcătură mare din care curgea din abundență sângele și păgînii în delir strigînd: "Mîntuit, spălat; mîntuit, spălat", ca unul care primise botezul sîngelui, a cerut soldatului Pudens să-și scoată inelul din deget și, înmuindu-l în sângele răni sale, i l-a dat "ca semn (al iubirii) și ca amintire a sîngelui său". După atacul fiarelor, martirii au fost duși în mijlocul amfiteatrului, unde li s-au tăiat capetele. Perpetua, văzînd ezitarea gladiatorului, i-a dus singură la gît mîna lui tremurătoare.

Pe mormintele celor cinci martiri, s-a ridicat mai tîrziu în Cartagina o mare biserică, Basilica majorum.

Cuviosul Părintele nostru Petru din Galatia (1 februarie)

Acesta fiind de șapte ani, și-a lăsat părinții și s-a dus la Ierusalim, apoi în Antiohia. Acolo închizîndu-se într-un mormînt, petrecea viață pustnicească, nemîncînd nimic o zi întreagă, iar a doua zi, tîrziu, gusta puțină pîine și apă. Apoi era făcător de minuni, tămăduind bolile și izgonind diavolii din oameni. Viața și minunile lui le descrie fericitul Teodorit, episcopul Chirului, și pomenește despre maica sa. De două ori a tămăduit-o cuviosul Petru: o dată de orbirea ochilor, cînd a sfătuit-o cu înțelepciune să nu se înfrumusețeze cu podoabele cele din afară, iar a doua oară, de durerile cele grele de după nașterea acestui Teodorit și acum, fiind aproape să moară, a întors-o de la pragul morții. După aceea, pe o fecioară oarecare, nevăzut a răpit-o din mîinile voievodului cetății, care voia s-o necinstească cu sila, iar pe slujitorul acela l-a orbit. Apoi pe mulți îndrăciți i-a izbăvit, cu rugăciunea de duhuri viclene. Ajungînd la adînci bătrînețe, s-a odihnit cu pace, avînd de la nașterea sa 99 de ani, dintre care șapte a viețuit lîngă părinți, iar 92 i-a petrecut în pustiu.

Cuvînt la Întîmpinarea Domnului și despre jertfa Prea Curatei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu (2 februarie)

După Nașterea Domnului Iisus Hristos, trecînd patruzeci de zile și împlinindu-se vremea curăției celei legiuite, Preacurata și Preabinecuvîntata Fecioară Maică plecînd din Betleem cu Sfîntul Iosif, logodnicul, și venind la Ierusalim, în Biserica lui Dumnezeu, purtînd pe Hristos Pruncul cel de patruzeci de zile, au mers să împlinească Legea Domnului și să se curățească după naștere, prin aducerea jertfei celei cuviincioase lui Dumnezeu și prin rugăciunea preotului. Apoi să pună înaintea Domnului pe Pruncul cel întîi născut și să-L răscumpere cu prețul cel rînduit, precum s-a poruncit lui Moise de către Domnul, în Legea Veche și cum se scrie despre aceea în legea curățirii, și anume: "*Femeia care va zămisli și va naște parte bărbătească, necurată va fi șapte zile și în ziua a opta să se taie pruncul împrejur, iar ea va șede treizeci și trei de zile sub acoperămîntul necurăției sale; de tot lucrul sfînt să nu se atingă și în biserică să nu intre, pînă ce se vor sfîrși cele patruzeci de zile ale curăției ei. Și cînd se vor împlini zilele curățirii, să aducă un miel de un an, fără de prihană, spre arderea cea de tot și un pui de porumbel sau de turturea, pentru păcat; iar de nu va fi bogată ca să aducă miel, atunci să aducă două turturele sau doi pui de porumbel, unul spre arderea cea de tot și altul pentru păcat; apoi se va ruga pentru dînsa preotul și se va curăți*".

Despre punerea înaintea Domnului a celui dintîi născut, astfel este scris: "*Sfințește-Mi pe tot cel dintîi născut (parte bărbătească), care deschide pîntecele*". Și iarăși: "*Pe cel întîi născut al fiilor tăi să Mi-l dai Mie*". Aceasta se urma pentru facerea de bine cea mare a lui Dumnezeu, încă din Egipt, cînd s-au cruțat cei întîi născuți ai lui Israil. Pentru aceasta, israilitenii aduceau pe pruncii lor cei întîi născuți în biserică, dîndu-i dajdie lui Dumnezeu, ca pe o datorie stabilită prin lege. Și iarăși de la Dumnezeu îi răsкупăra pe aceia cu preț, care se numea argintul răsкупăării, și acela se da leviților care slujeau în Biserica Domnului, precum este scris despre aceasta în cartea a patra a lui Moisi. Prețul hotărît al răsкупăării era cinci sicli, iar fiecare siclu sfînt prețuia cam vreo trei lei.

Deci, acea lege a Domnului împlinind-o Maica lui Dumnezeu, a venit acum în biserică, cu Dătătorul Legii. A venit să se curățească deși nu-i trebuia curățire, fiind neîntinată și Preacurată. Pentru că aceea care a zămislit fără bărbat și a născut fără dureri și fără vătămarea curăției sale celei feciorești, aceea n-a avut nici un fel de necurăție obișnuită femeilor celor ce nasc. Pentru că ceea ce a născut pe Izvorul curăției, cum putea să se afle sub necurăție? Din ea S-a născut Hristos, ca un rod din pom; iar pomul nu se vatămă, nici se întinează după înflorirea rodului său.

Nevătămă și curată a rămas Fecioara după nașterea lui Hristos, adică a rodului celui binecuvîntat. Prin ea a trecut Hristos precum raza soarelui trece prin sticlă sau prin cristal. Precum nu se sfarmă nici întinează raza care trece prin sticlă și prin cristal, ci mai curat îl strălucește, tot așa și Soarele dreptății, Hristos, n-a vătămă fecioria Preacuratei Maicii Sale, nici cu durerile cele obișnuite femeilor n-a întinat ușa nașterii celei firești, cea cu curăția pecetluită și cu fecioria păzită, trecînd mai presus de fire; ci mai ales i-a îndoit curăția ei, sfințind-o prin trecerea Sa și luminînd-o cu dumnezeiasca lumină a harului.

Nu era nevoie de curățire a aceleia care a născut fără strică-ciune pe Dumnezeu Cuvîntul. Dar ea, ca să nu se arate potrivnică Legii, ci mai ales să fie ascultătoare, a venit să se curățească, ea cea cu totul curată și fără prihană. Pe lîngă aceasta fiind și smerită, nu se mîndrea întru curăția Sa, ci, ca și cum ar fi fost necurată, a venit înaintea ușii bisericii Domnului, ca să stea și să ceară curățenie, neîngrețoșîndu-se de cei necurați și păcătoși. Apoi a adus jertfă, nu ca cei bogați, care aduceau un miel de un an fără prihană, ci ca acei săraci, care aduceau două turturele sau doi porumbei, arătînd în toate smerenie și iubind sărăcia, iar de mîndria bogaților fugind. Din aurul cel adus de împărați puțin a luat și acela l-a împărțit la săraci și la scăpătați, păstrînd foarte puțin pe calea spre Egipt. Deci, cumpărînd păsările cele zise după Lege, le-a adus jertfă și cu acelea a adus și pe Pruncul său cel întîi născut, cum se spune: "Au adus părinții pe Pruncul Iisus, în Ierusalim, ca să-L pună înaintea Domnului, precum este scris în legea Domnului, că toată partea bărbătească, ce deschide pîntecele, sfînt Domnului se va chema. Deci, țîindu-L în mîinile Sale, și-a plecat genunchii și cu cinste-L înălța lui Dumnezeu, zicînd:

"Iată, o! Preaveșnice Părinte, Acesta este Fiul Tău, pe Care L-ai trimis ca să se întrupeze din mine, pentru mîntuirea neamului omenesc. Iată, pe Care Tu L-ai născut mai înainte de veci, fără maică; iar eu, prin a Ta bunăvoină, în anii cei mai de pe urmă, L-am născut fără de bărbat. Iată rodul pîntecelui meu cel întîi născut, Care prin Duhul Tău cel Sfînt în mine S-a zămislit și negrăit din mine a ieșit, precum Tu Însuși știi. Iată Fiul meu întîi născut - și Care este al Tău mai întîi - cu Tine de o ființă și fără de început, pentru că de la Tine S-a pogorît, nedepărțîndu-Se însă de dumnezeirea Ta. Primește pe Cel întîi născut, cu Care ai făcut toate. Primește pe cuvîntul Tău cel din mine întrupat, prin Care ai întărit cerurile, ai întemeiat pămîntul și ai adunat apele. Primește pe Fiul Tău cel din mine, pe Care Îl aduc Ție, ca pentru El și pentru Mine să rînduiești precum Îți este plăcut și pentru ca cu trupul și cu sîngele Acestuia, cel din mine luat, să se răsкупere neamul omenesc".

Unele ca acestea zicînd, a pus pe iubitul ei Fiu în mîinile arhierelui, slujitorul lui Dumnezeu, ca în mîinile lui Dumnezeu. Și, după Legea dumnezeiască L-a răsкупărat pe El, cu prețul cel hotărît, adică cu cinci sicli, care era înainte închipuire a celor cinci răni mari ale lui Hristos, pe Care le-a primit pe cruce, prin care toată lumea s-a răsкупărat de blestemul Legii și de robia vrăjmașului.

Se mai povestește încă, de Sfinții Părinți, că Sfântul prooroc Zaharia, tatăl Mergătorului înainte, a așezat pe Preacurata Fecioară, care a intrat cu Pruncul pentru curățire în biserică, nu în locul celor ce se curățau, ci în locul fecioarelor, în care femeile care aveau bărbați nu se cădea să stea. Văzînd cărturarii și fariseii aceasta, au început a cîrți, iar Zaharia a stat împotriva lor, încredințîndu-i că acea maică și după naștere e fecioară curată. Iar ei necrezînd, sfîntul le spunea că firea omenească, cu toată făptura, este slujitoare Ziditorului său, și în mîinile Lui cele atotputernice este, ca după a sa voie să rînduiască toate, adică să facă astfel ca fecioara să nască și după naștere să rămîie iarăși fecioară. "Deci pentru aceasta nu am deosebit pe această Maică de la locul fecioarelor, de vreme ce este fecioară cu adevărat".

În aceeași vreme cînd părinții au suit pe pruncul Iisus, ca să facă după obiceiul legii pentru dînsul, în biserică a venit, purtîndu-se de Duhul lui Dumnezeu, Sfîntul Simeon, bătrînul, om drept și credincios, așteptînd mîngîierea lui Israil, care era să fie prin venirea lui Mesia, pentru că știa că acum se apropie Mesia cel așteptat, de vreme ce sceptra lui Iuda trecuse la Irod, după proorocia strămoșului Iacov patriarhul, care mai înainte a zis: "*Nu va lipsi domn din Iuda, pînă ce va veni așteptarea neamurilor, Hristos Domnul*". Asemenea și cele șaptezeci de săptămîni de cîte șapte ani ale lui Daniil, acum se sfîrșiseră, după care se socotise că va fi venirea lui Mesia. Pe lîngă aceasta, lui Simeon era făgăduit de la Duhul Sfînt să nu vadă moartea mai înainte de a-L vedea pe Hristos Domnul.

Acela, privind spre Fecioara cea Preacurată și spre Pruncul cel ținut de ea, a văzut darul lui Dumnezeu, înconjurînd pe Maica și Pruncul ei și cunoscînd, cu duhul, că Acela este Mesia cel așteptat, s-a apropiat cu sîrguință și, primind în mîini cu bucurie negrăită și cu frică cucernică, cel albit ca o lebădă de cărunțețe a dat mare mulțumire lui Dumnezeu, înaintea sfîrșitului său, cu veselie cîntînd și zicînd: "*Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după Cuvîntul Tău, în pace*". Eu n-am avut liniște în gîndurile mele, în toate zilele așteptîndu-Te și în toate zilele îngrijindu-mă, cînd vei veni. Acum, văzîndu-Te, pace am cîștigat și de grijă scăpînd, mă duc din cele de aici, veste de bucurie ducînd părinților mei pentru că voi spune despre venirea Ta în lume, strămoșului Adam, lui Avraam, lui Moise, lui David, lui Isaia și celorlalți sfinți părinți și prooroci.

Apoi voi umple de negrăită bucurie pe cei ce sînt mîhnîți acum și către care degrabă mă slobozește, ca degrabă și ei, lepădînd mîhnirea, să se veselească de Tine, izbăvitorul lor. Slobozește-mă pe mine, robul Tău, ca să mă odihnesc, după ostenelele cele de mulți ani, în sînul lui Avraam; căci acum au văzut ochii mei mîntuirea Ta cea pregătită tuturor popoarelor. Ochii mei au văzut lumina cea pregătită pentru izgonirea întunericului, spre luminarea neamurilor, spre descoperirea tainelor dumnezeiești cele neștiute, lumina care ai răsărit spre slava poporului Tău Israil, și pe care, prin proorocul Isaia, ai făgăduit-o, zicînd: "*Am dat în Sion mîntuire lui Israil, spre preamărire*". Auzind Iosif și Preacurata Fecioară unele ca acestea despre Prunc, de la sfîntul și dreptul bătrîn, se mirau de cele grăite pentru El, pentru că vedeau pe Simeon grăind către Prunc ca spre un om bătrîn. Apoi, se ruga nu ca unui om, ci ca unui Dumnezeu Care are puterea vieții și a morții și Care putea să-l slobozească îndată pe bătrîn spre altă viață sau să-l ție încă în cea de aici.

Deci, i-a binecuvîntat Simeon, lăudînd și mărind pe Maica cea Preanevinovată, care a născut pe Omul Dumnezeu și, fericind pe Sfîntul Iosif, părutul tată, care s-a învrednicit a fi slujitor unei Taine ca aceasta. Apoi a zis către Maria, Maica Lui, iar nu către Iosif, pentru că vedea cu proorocești ochi pe Maica cea fără de bărbat: "Iată, Acesta este spre căderea și scularea multora în Israil", adică spre căderea celor care nu vor voi să creadă cuvintele Lui, iar spre scularea celor ce vor primi cu dragoste sfînta Lui propovăduire; spre căderea cărturarilor și a fariseilor, pe care i-a orbit răutatea lor, iar spre scularea pescarilor celor simpli și neștiutori. Pentru că va alege pe cei neînțelepți, ca să rușineze pe cei înțelepți ai veacului acestuia. Apoi va fi spre căderea sinagogii evreești a Legii celei Vechi și spre ridicarea Bisericii lui Dumnezeu, prin darul cel nou și spre semnul Căruia se va zice împotriva. Căci multă grăire împotriva va fi pentru Dînsul între popoare; unii vor zice că este bun, iar alții nu, ci că înșeală poporul. Și-L va pune pe El, după cuvîntul proorocului Ieremia, ca pe o țintă spre săgetare, spînzurîndu-L pe lemnul Crucii și rănindu-L cu piroanele ca cu săgețile și cu sulița. În acea vreme, ție, o! Maică fără de bărbat, prin suflet îți

va trece sabia și vei suferi dureri în inimă, când vei vedea pe Fiul tău pironit pe cruce, pe care l-ai născut în lumea aceasta fără de dureri. Pe Acela îl vei petrece din lumea aceasta cu multe dureri și cu mare tânguire".

Atunci era acolo și Ana proorocița, fiica lui Fanuil, din seminția lui Așer, care îmbătrânise în văduvie foarte mult, ca la optzeci și patru de ani și care numai șapte ani viețuise cu bărbatul său din fecioria ei. Rămânând văduvă, tot restul vieții ei l-a petrecut cu dumnezeiască plăcere, nedepărtându-se de biserică, ci cu postul și cu rugăciunile slujind lui Dumnezeu ziua și noaptea. Aceea, apropiindu-se într-acei ceas, multe proorocii spunea despre Pruncul cel adus în Biserica Domnului, tuturor celor ce așteptau izbăvirea în Ierusalim (Luca 2,36-38).

Auzind și văzând aceasta, fariseii și cărturarii cărteau în inimile lor, mîniindu-se cu zavistie asupra lui Zaharia, ca asupra unui călcător de lege, căci chiar în locul fecioarelor pusese pe Maica ce venise pentru curățire. Iar asupra lui Simeon și a Anei se mîniau, căci au dat aceste mărturii despre Prunc. Și nu le-au tăcut acestea, nici chiar în fața lui Irod împăratul, ci le-au spus pe toate cele făcute și grăite în biserică. Pentru aceasta, îndată a fost căutat spre ucidere pe dumnezeiescul Prunc, Hristos Domnul, dar nu l-au aflat pentru că, prin dumnezeiască poruncă dată prin înger lui Iosif în vis, a fost dus în Egipt.

Atunci Sfîntul Iosif cu Preacurata Născătoare de Dumnezeu, sfișind în biserică toate, după Legea Domnului, nu s-au întors în Betleem, ci în Galileea, în cetatea Nazaret, iar de acolo au pornit în Egipt. Iar Pruncul creștea și se întărea cu duhul, umplîndu-se de înțelepciune și harul lui Dumnezeu era peste Dînsul (Luca 2,40).

Prăznuirea Întîmpinării Domnului s-a așezat în vremea împărăției lui Iustinian, căci mai înainte de aceea, deși se făcea în Biserică pomenire despre Întîmpinarea Domnului, nu era prăznuită ca sărbătoare. Iustinian, dreptcredinciosul împărat, a poruncit să se cinstească ca un praznic dumnezeiesc al Născătoarei de Dumnezeu, precum sînt și alte praznice mari. Și aceasta, pentru aceste pricini:

Pe vremea împărăției lui a fost molimă mare de moarte în Bizanț și în părțile de primprejur, trei luni, începînd din zilele cele de pe urmă ale lui Octombrie, murind la început cîte cinci mii de oameni în fiecare zi, apoi cîte zece mii. Multe trupuri de ale oamenilor bogați și cinstiți erau neîngropate, pentru că murind slugile și robii tuturor nu avea cine să îngroape pe stăpînii lor. Iar în Antiohia era îndoită pedeapsa lui Dumnezeu, căci la rana cea de moarte s-a adăugat, pentru păcatele omenești, și un înfricoșat cutremur de pămînt, încît toate casele cele mari, zidurile cele înalte și bisericile au căzut și mulțime de popor căzînd sub ziduri a pierit. Între aceștia era și Eufrasie, episcopul Antiohiei, căci, căzînd pe dînsul biserică, a murit. Încă și Pompeiopol, cetatea Misiei, s-a risipit de cutremur, iar jumătate din ea a fost înghițită de pămînt cu toți locuitorii ei. În acea înfricoșată moarte și pierzare i s-a descoperit unuia, din cei plăcuți lui Dumnezeu, să se prăznuiască Întîmpinarea Domnului și a Născătoarei de Dumnezeu.

Venind ziua Întîmpinării Domnului, la februarie, în ziua a doua, când a început să se prăznuiască cu priveghere de toată noaptea și cu ieșire cu crucile, în acea zi s-a ridicat molima cea de moarte cu desăvîrșire și cutremurul pămîntului s-a alinat, prin milostivirea lui Dumnezeu și cu rugăciunile Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, căreia, împreună cu Cel ce S-a născut dintr-însa, Hristos, Dumnezeu, să-i fie cinste, slavă, închinăciune și mulțumire în veci. Amin.

Pomenirea Sfîntului și Dreptului Simeon, Primitorul de Dumnezeu (3 februarie)

Simeon, bătrînul, după mărturia Sfintei Evanghelii, era un om drept și credincios, așteptînd mîngîierea lui Israil, iar Duhul Sfînt era peste dînsul. Aceluia i s-a făcut știre de la Dumnezeu despre venirea ce degrabă era să fie în lume, a adevăratului Mesia. Și i s-a făcut știre, precum povestesc istoricii cei vechi, astfel:

Cînd, după porunca lui Ptolomeu, regele Egiptului, se tîlmăcea Legea lui Moise și toate proorociile din limba evreiască în cea elinească, pentru care lucru erau aleși oameni înțelepți din Israil, șaptezeci la număr. Între aceștia era și Sfîntul Simeon, ca un înțelept și iscusit întru dumnezeiasca Scriptură. Atunci el, tîlmăcind, scria cuvintele lui Isaiia proorocul și, ajungînd la cuvintele: *Iată fecioara în pîntece va zămisli și va naște fiu, s-a îndoit*, zicînd că nu este cu puțință ca o fecioară, neștiind de bărbat, să poată naște și, luînd cuțitul, a voit să radă cuvintele acelea. Dar îngerul Domnului i s-a arătat și i-a ținut mîna, zicînd: "Nu fi necredincios față de cele scrise, și a căror împlinire singur o vei vedea. Pentru că nu vei gusta moartea pînă ce nu vei vedea pe Cel ce se va naște din Curata Fecioară, Hristos Domnul".

Deci el, crezînd cuvintele îngeresti și proorocești, aștepta cu dor venirea lui Hristos în lume. Și era drept cu viața și fără prihană, ferindu-se de tot răul, șezînd lîngă biserică și rugîndu-se lui Dumnezeu să miluiască lumea Sa și să izbăvească pe oameni de diavolul cel viclean.

Născîndu-se Domnul nostru Iisus Hristos și împlinindu-se patruzeci de zile, iar după obiceiul legii fiind adus în biserică de mîinile Preacuratei Sale Maici, atunci și Sfîntul Simeon îndemnat de Duhul a venit în biserică și, căuțînd spre Pruncul cel mai înainte de veci cum și la Fecioara cea fără de prihană care Îl născuse, L-a cunoscut că Acela este Mesia cel făgăduit și că aceea este Fecioara prin care avea să se îplinească proorocia Isaiia. De aceea, i s-a închinat, văzînd-o înconjurată de lumină cerească și fiind strălucită cu dumnezeieștile raze.

Deci, cu frică și cu bucurie apropiindu-se de dînsa, a luat în mîinile sale pe Domnul și a zis: *Acum slobozește pe robul Tău, Stăpîne, după cuvîntul Tău, în pace, că văzură ochii mei mîntuirea Ta*. El a proorocit despre patima lui Hristos și despre răstignirea Lui, spunînd că va trece prin sufletul Născătoarei de Dumnezeu sabia mîhnirii și a necazului, cînd va vedea pe Fiul său răstignit pe Cruce. Și așa, mulțumind lui Dumnezeu, s-a mutat cu pace la adînci bătrîneți, pentru că se scrie despre dînsul că a trăit 360 de ani - Dumnezeu astfel lungindu-i viața - ca să ajungă vremea cea din toți vecii dorită, în care Fiul cel fără de ani S-a născut din Sfînta Fecioară, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Despre acest Sfînt Simeon, care a primit în mîinile sale pe pruncul Iisus, cel dus în biserică și care a binecuvîntat pe Născătoarea de Dumnezeu, Maria și pe Iosif, mulți înțeleg că a fost preot, precum era preot și Zaharia, cel ce a primit mai înainte pe Maria, fiind dusă atunci pruncă în biserică și care avea să fie maica lui Iisus. Între cei ce înțeleg astfel, este Sfîntul Atanasie cel Mare, în cartea sa "Despre aceeași fire a Tatălui și a Fiului", apoi Sfîntul Chiril din Ierusalim, în "Cuvîntul de la Întîmpinarea Domnului", și Sfîntul Epifanie, în "Învățătura despre părinții Legii Vechi și ceilalți". Dar de vreme ce sînt unii care nu se unesc - căci nu se pomenește despre aceasta în Evanghelie -, de aceea nu s-a scris nici în cuvîntul acesta.

În această zi se mai face și pomenirea Sfintei Ana, prooročița, de care se pomenește în Evanghelie, și care cu Sfîntul Simeon primitorul de Dumnezeu întîmpinînd pe Domnul nostru Iisus Hristos în biserică, grăia despre Dînsul tuturor celor ce așteptau izbăvirea în Ierusalim, cum că Acela este Mesia cel așteptat. Totdeauna se face și pomenirea Sfîntului prooroc Azaria, de care se scrie în cartea a doua, Paralipomena, capitolul al 15-lea. Apoi a Sfinților mucenici Adrian și Euvul, care au pătimit pentru Hristos în Cezareea, de la Firmilian ighemonul. Și a Sfinților mucenici Papia, Diodor și Claudian, care s-au chinuit pentru Hristos în vremea lui Deciu, împăratul, de către Paulin, boierul Pamfiliei. Cum și a Sfîntului mucenic Vlasie cel din Cezareia Capadociei, care era păstor și fiind muncit nu s-a lepădat de Hristos, ci pe mulți i-a adus la credință, iar pe ighemon l-a omorît. Apoi, rugîndu-se lui Dumnezeu, și-a dat duhul în mîinile Lui și era văzută o porumbiță, în chipul luminii, zburînd deasupra trupului lui. Toiagul lui păstoresc, înfîgîndu-l în pămînt, a odrăslit și a crescut copac mare, care acoperea cu ramurile sale altarul bisericii, zidită peste moaștele lui.

Sfinții Mucenici Adrian și Evul (3 februarie)

Acești sfinți erau din cetatea Vanea; și fiindcă aveau dragoste către mărturisitorii și mucenicii lui Hristos, s-a dus la Cezareea, unde mulți pătimeau pentru Hristos. Aflându-se acolo că erau creștini, au fost duși la ighemonul Firmilian, și mărturisind în fața tuturor pe Hristos, îndată au fost supuși la chinuri mari. Dar fiindcă stăteau tari în mărturisirea lui Hristos, ighemonul s-a mâniat foarte, și i-a dat spre mâncare fiarelor. Mai întâi fericitul Adrian a fost aruncat înaintea unui leu și, luptându-se cu el, și cu harul lui Dumnezeu rămânând nevătămat, i s-a tăiat capul. Apoi Sfântul Evul a fost aruncat și el înaintea aceluiași leu. Dar fiindcă a biruit pe leu și a rămas nevătămat, i s-a tăiat capul. Și așa au luat amândoi cununa muceniei cea nevestejită.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Isidor Pelusiotul (4 februarie)

Cuviosul Isidor era egiptean, fiu de părinți de neam bun și iubitori de Dumnezeu, fiind și rudă cu Teofil, arhiepiscopul Alexandriei și cu Sfântul Chiril, care a luat scaunul după Teofil. El, învățând filozofia din afară și dumnezeiasca înțelepciune, a lăsat slava lumii acesteia, bogăția, strălucirea numelui și, pe toate socotindu-le gunoaie, s-a dus la muntele Pelusiotului. Acolo, primind viața monahicească, bine s-a nevoit în vremea împărăției lui Teodosie cel Mic. El a fost bărbat desăvârșit în bunătăți, preot și egumen, cu viața și cu înțelepciunea slăvit și cinstit de toți. Despre el vorbește Evagrie, istoricul bisericesc, când zice: "Împărățind Teodosie, Isidor Pelusiotul era în mare cinste, de a cărui slavă ieșită din lucrurile și cuvintele lui se auzise departe și era lăudat de gurile tuturor. Acesta și-a obosit trupul cu ostenele atât de mult, încât vedeau toți că are viață îngerească. Trăind în chipul vieții monahicești și al gândirii de Dumnezeu, era totdeauna și înaintea tuturor pildă, spre a fi urmat; el a scris multe cuvinte foarte folositoare".

Mai mărturisește încă despre viața lui cea îmbunătățită și Nichifor, istoricul, zicând astfel: "Dumnezeiescul Isidor din tinerețe a avut atât de multe sudori în ostenele mănăstirești și atât de mult și-a omorât trupul, iar sufletul și l-a înfierbîntat cu tănuite și înalte învățături, încât de toți se vedea că petrece o viață cu adevărat creștinească. Apoi era un stîlp viu și însuflețit al rînduieilor monahicești și al dumnezeieștii vedenii și ca un exemplu viu al urmării și al învățaturii duhovnicești. Multe lucrări, pline de mult folos sînt scrise de dînsul, dar mai ales epistolele lui către diferite persoane - pline de dumnezeiescul har și de omeneasca înțelepciune, aproape zece mii -, în care talmăcește toată dumnezeiasca Scriptură și îndreaptă obiceiurile tuturor oamenilor.

Din niște asemenea mărturii se vede cum era plăcut lui Dumnezeu Cuviosul Isidor, măcar că nu s-a găsit scrisă viața lui cu de-amănuntul. Însă este destul că din cuvintele cele scurte se cunoaște sfințenia cea mare și înțelepciunea lui, căci tuturor le era chip de viață îmbunătățită și a umplut toată lumea de scrisorile sale cele de Dumnezeu înțeleptite. El a fost mare sprijinitor al Sfântului Ioan Gură de Aur, cel izgonit cu nedreptate de pe scaun, și a scris mult către Teofil, arhiepiscopul Alexandriei, și către Arcadie, împăratul, sfătuindu-l ca să înceteze scornirea cea rea. Dar, deși n-a reușit, totuși a muștrătat răutatea și nedreptatea acelora.

După moartea lui Ioan Gură de Aur, a îndemnat prin scrisorile sale pe Sfântul Chiril Alexandrinul - care a urmat după Teofil -, să scrie numele lui Ioan în tabla bisericească, ca a unui sfânt mărturisitor, care a pătimit pentru adevăr multe răutăți de la oamenii cei răi. A scris și lui Teodosie, împăratul, învățându-l să

se îngrijească de pacea bisericească, și l-a îndemnat pe acela să adune în Efes al treilea sinod ecumenic contra rău-credincioșilor eretici. Era mare rîvnitor pentru dreapta credință și puternic luptător împotriva ereticilor, fiind gata a pătimi și a muri pentru credința cea dreaptă.

Aceasta este arătat din cuvintele lui, căci scriind către un Terasie, hulitorul, zice: "Te întreb pe tine, cel ce ne ocărăști pe noi și te arăți aspru judecător: de te-ar pune împăratul asupra cetății, ca să o păzești, iar tu ai vedea zidul surpîndu-se și sfărîmîndu-se, ca să se facă lesnicioasă intrarea vrăjmașilor în cetate, au doară n-ai sta împotriva cu toate uneltele și armele, oprind spargerea zidului și nelăsînd intrarea vrăjmașilor? Aceasta ai face ca și cetatea și pe tine însuși să te poți apăra de vrăjmași, iar a ta credință și osîrdnică supunere să o arăți către împăratul. Dar nouă, pe care Dumnezeu ne-a pus dascăli Sfintei Sale Biserici, nu ni se cade să stăm cu tărie împotriva lui Arie, care, nu numai că a ridicat război asupra drept-credincioasei turme a lui Hristos, ci și pe mulți i-a pierdut? Eu pentru această pricină nu țin seamă de nici o primejdie, ci mai bine doresc aceasta, ca adică toate primejdiile să le pătinesc pentru dreapta credință".

Din aceste cuvinte ale sfintului se vede rîvna lui pentru dreapta credință, dar și celelalte fapte bune ale lui le cunoaște fiecare, din scrisorile sale. Fecioria, al cărei păzitor era, o laudă mai mult decît pe multe alte fapte bune, numind-o împărăteasă, pe care toate rînduielele sînt datoare a o cinsti. Însă nu defaimă nici însoțirea cea legiuită, pentru că zice în epistola sa către Antonie Scolasticul: "Se cuvine a asemena cu soarele pe cei ce-și păzesc fecioria, iar cu luna pe cei ce viețuiesc în văduvia cea neprihănită, iar cu stelele pe cei ce locuiesc în însoțire cinstită".

În aceasta urmează Sfintului Apostol Pavel, care zice: "Alta este slava soarelui, alta este slava lunii și alta slava stelelor". Apoi sfătuiește cuviosul și pe iubitorii de înțelepciunea cea dinafară ca mai mult să se deprindă în viața cea îmbunătățită, decît la frumoasa grăire. Pentru că zice într-o scrisoare către Patrim, monahul: "Cu bună minte, precum aud despre tine, și cu darul firii ești împodobit, încît cu sîrguință te nevoiești la învățatura retorică, ca adică să grăiești frumos; însă calea vieții duhovnicești, prin faptele cele bune mai mult să o urmezi, decît prin frumoasa grăire. Drept aceea, dacă dorești să cîștigi răsplătirile cele fără de moarte, de frumoasă grăire îngrijește-te puțin iar a face fapte bune, silește-te cu osîrdie".

Asemenea și către Apolonie, episcopul, scrie: "De vreme ce nu se cuvine a atrage, cu sila, pe cei care sînt astfel născuți încît să aibă voia slobodă cum și pe cei ce se împotrivesc dreptei credințe, pentru aceea, îngrijește, ca prin sfat bun, prin viața ta și prin bunele obiceiuri, să luminezi pe cei ce sînt în întuneric".

Acest sfînt mai învață că omul cel îmbunătățit se cade să nu se mîndrească pentru lucrurile sale cele bune, ci cele smerite să le socotească pentru sineși. "Cel ce lucrează faptele bune are cunună luminată, iar acela ce săvîrșește multe fapte bune, însă i se pare că puțin bine a făcut, acela, prin acea smerită părere despre sine, mai luminoasă cunună va avea. Dar mai drept să zic: De este în cineva gînd smerit, faptele bune ale aceluia se fac mai luminoase, iar de nu este cu gîndul smerit, apoi și faptele bune cele luminoase, se întunecă și cele mari se micșorează. Drept aceea, de voiește cineva să-și arate faptele sale bune, să nu le socotească mari, căci atunci mari se vor afla". Astfel Cuviosul Isidor, învățîndu-i pe mulți, singur mai întîi era desăvîrșit pentru cele ce le învăța, urmînd Domnului Celui ce a început mai întîi a face; apoi pentru lucrurile sale cele bune nu se mîndrea, ci smerit cugeta. Iar gîndul smerit a însoțit curăția ca o pereche de boi mult ostenitori, care trăgeau jugul cel bun al lui Hristos.

Întreaga lui înțelepciune însă este arătată în epistola lui către Paladie, episcopul Elinopoliei, prin care cu îndestulare îl învață să se ferească de vorba cu partea femeiască, pentru că zice Scriptura: *Vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune*. Apoi vorba cu femeile, chiar și bună de ar fi, este însă puternică a strica pe omul cel dinăuntru în taină, prin gînduri necurate, deși fiind curat trupul, însă pe suflet îl face necurat. Pentru aceea, Cuviosul Isidor, sfătuindu-l pe episcopul acela, care adeseori vorbea cele de folos cu partea femeiască și care se lauda că nu simte patimă, îi zicea: "De vorbele femeiești fugi pe cît poți, bunule bărbat. Căci celor ce au treapta preoției, mai sfînti și mai curați se cade să fie decît acei care s-au dus în munți și în pustie. Pentru că aceștia au grijă de sine și de popor, iar acei care s-au dus în pustie au grijă

numai de ei. Acestora, care sînt puși la asemenea înălțime a vredniciei preoțești toți le cearcă și le privesc viața, iar cei ce șed prin peșteri, aceia pe ale lor răni le tămăduiesc sau singuri lor își împletesc cununi.

De vei merge la femei pentru vreo slujbă, să ai ochii plecați în jos și pe acelea, la care ai mers, să le înveți să privească cu curăție deplină. După ce vei grăi cuvinte puține, care pot să le întărească și să le lumineze sufletele, îndată fugi, ca nu cumva vorba cea lungă să înmoaie a ta putere și să o slăbească. Iar de vei voi să fii cinstit, căci așa se cade, mai ales duhovnicescului bărbat, apoi să nu ai cu dînsule prietenie nicidecum și atunci vei fi cinstit, pentru că firea femeiască se face nesuferită spre cel ce o momește, iar spre cei ce o defăimează, ea mai cu multă libertate își arată firea.

Unii zic că de vorbești cu dînsule nu primești nici o vătămare. Eu însă zic, ca toți să se încredințeze de acestea, că și pietrele se sparg de picăturile de ploaie care pică totdeauna pe ele. Ia aminte la ceea ce grăiesc: că ce este mai tare decît piatra și ce este mai moale decît apa și, mai ales, decît picăturile de apă? Deci, dacă firea se micșorează de acel lucru, apoi cum nu va fi biruită și răsturnată voia omenească care ușor este mișcată?"

Astfel sfătuirind Cuviosul Isidor pe episcopul Paladie, ne povățuiește și pe noi toți la viața cea cu întreagă înțelepciune, ca să ne păzim, nu numai trupul de căderea în păcat, dar și sufletul să-l păzim, să-l ferim întreg de gîndurile ce-l strică.

Multe fapte bune învătă cuviosul pe toți, prin scrieri și prin vorbire. Apoi, ajungînd la adînci bătrînețe și plăcînd lui Dumnezeu desăvîrșit, s-a sfîrșit cu pace.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Nicolae Mărturisitorul, egumenul studiilor (4 februarie)

Cuviosul părintele nostru Nicolae s-a născut în insula Creta, în satul ce se numea Chidonia, din care era și Sfîntul mucenic Vasilid, unul din cei zece mucenici care au pătimit în Creta. Părinții acestui fericit Nicolae fiind creștini, l-au dat din tinerețe să învețe Sfintele Scripturi și, la zece ani, obișnuindu-se cu dumnezeieștile cărți, l-au trimis în Constantinopol la unchiul său, fericitul Teofan, monahul, care petrecea în mănăstirea Studiilor. Acesta, primind pe nepotul său cu dragoste, l-a dus la Cuviosul Teodor, egumenul studiilor. Dar fericitul Teodor, văzînd mai înainte cu duhul că copilul acela avea să fie vas de bună trebuință al lui Dumnezeu, l-a binecuvîntat și i-a poruncit să petreacă cu alți copii la un loc deosebit, ce era afară din mănăstire, fiind rînduit pentru învățătura copiilor. După aceasta, egumenul, văzînd pe fericitul Nicolae priceput și bun la obiceiuri, blînd și smerit, avînd vîrsta potrivită, l-a dus înăuntru, în mănăstire, și l-a tuns în chipul monahicesc. Apoi după cîțiva ani l-a silit să primească și preoția, pentru viața lui cea îmbunătățită.

Petrecînd fericitul Nicolae în mănăstirea aceea cu plăcere de Dumnezeu, a venit la dînsul un frate al lui, după trup, anume Tit și i-a spus cu lacrimi cum că saracinii cei fără de Dumnezeu prădînd ostrovul Critului au robît pe părinții lor și i-au dus în pămîntul lor. Iar el, deși îl durea inima de părinți, sfătuiră pe fratele său să nu se mîhnească de aceea, zicîndu-i: "Așa a fost plăcerea lui Dumnezeu, fără de a Cărui voie nu cade nici un fir de păr din cap. El știe ceea ce rînduiește pentru folosul oamenilor, deci către El să aruncăm grija noastră și purtarea de grijă pentru părinții noștri. Iar nouă ni se cade să ne îngrijim de noi înșine, ca să nu fim robîți de poftele trupești și de înșelăciunea veacului acestuia și să nu ne ducă pe noi în mîna vrăjmașilor nevăzuți în locul întunericii și al negurii celei neluminoase". Astfel mîngîind Nicolae pe fratele său, l-a adus la umilință și l-a făcut bun monah.

În acele vremi, Biserica lui Hristos ocîrmuindu-se în pace și liniște prin păstorii cei buni, deodată, prin voia lui Dumnezeu s-a ridicat viforul tulburării, prin rău-credinciosul Leon Armeanul, care tulbura Biserica cu eresul luptei contra sfintelor icoane. El mai întîi a fost patriciu în împărăția drept-credinciosului împărat Mihail, care se numea Rangave, și avînd rînduiala de dregător împărătesc, cu meșteșug a răpit împărăția într-un chip ca acesta:

Fiind atunci războiul grecilor cu bulgarii și ieșind împăratul Mihail, a pus pe Leon ca voievod asupra oștilor Răsăritului, neștiind că Leon caută să ia împărăția de la dînsul cu vicleșug.

Deci, cînd s-au lovit grecii cu bulgarii, slăbind aceștia, voiau să se pregătească de fugă. Dar Leon Armeanul cu începătorii de oaste, pe care încă de la început îi amăgise cu daruri și cu toate cetele care erau sub dînsul, îndată au fugit, negonindu-i nimeni. Bulgarii, văzînd pe greci fugind înapoi, mai întîi se temeau să urmeze după dînșii, ca să nu fie vreun vicleșug, dar văzînd fuga lor fără de întoarcere, au luat îndrăzneală și, gonindu-i, au ucis o mulțime de greci; și așa împăratul Mihail s-a întors biruitor. Iar fuga aceea a făcut-o Leon cu un meșteșug și vicleșug ca acesta: Ca adică oastea și poporul să urască pe împăratul ca pe un fricos, neștiind a rîndui războaiele, ca astfel să-i poată răpi împărăția, ceea ce s-a și făcut. Căci intrînd împăratul Mihail în Constantinopol biruit, Leon a rămas cu oastea în Bitinia, ca să păzească hotarele și îndată răutatea, care o avea de demult în inimă, atunci a descoperit-o, căci a dat de veste pretutindeni că, prin a împăratului neștiință și inimă fricoasă, grecii și-au pierdut cinstea bărbăției lor, fiind biruiți de bulgari.

Astfel a înrăit toată oastea împotriva împăratului, iar Leon singur s-a sculat asupra făcătorului său de bine și a fost ales împărat acolo în Bitinia, de toată oastea. Ajungînd degrabă vestea aceea la împăratul Mihail și mulți sfătuind pe împăratul să se împotrivescă lui Leon cu tărie, nelăsîndu-l să împărătească, Mihail a răspuns: "Mai bine îmi este ca nu numai de împărăție, dar și de viață să mă lipsesc, decît să se verse o picătură de sînge creștinesc pentru mine, în războiul dintre noi". Deci îndată a trimis în taină la Leon coroana sa împărătească, porfira și încălțămintele împărătești, zicîndu-i: "Iată îți las împărăția, vino fără frică în Constantinopol și împărățește". Făcînd aceasta, Mihail îndată s-a îmbrăcat în chip monahicesc, împreună cu femeia sa.

Intrînd Leon în Constantinopol cu multă slavă, a stat pe scaunul împărăției grecești și îndată pe făcătorul său de bine, Mihail, care cu dragoste i-a dat împărăția, l-a trimis într-o insulă în surghiun, iar pe cei doi fii ai săi, Teofilact și Ignatie, a poruncit să-i castreze. După o vreme s-a ridicat păgînul acela de împărat și asupra lui Hristos Domnul și asupra Sfintei Biserici, adunînd un sobor nedrept contra sfintelor icoane, pe care le arunca din bisericile lui Dumnezeu. Iar cînd sfințitul patriarh Nichifor și drept-credincioșii arhieriei și arhimandriți, precum și toți părinții cei de Dumnezeu însuflați i s-au împotrivit, neînvoindu-se la păgînatatea lui și îl sfătuiau să nu facă rău și să nu tulbure cu un eres ca acela Biserica lui Hristos, îndată el, ticălosul, i-a izgonit din palat cu necinste pe toți și i-a trimis în surghiun, în diferite țări.

Atunci și Sfîntul Teodor Studitul, împotrivindu-se împăratului, a fost surghiunit împreună cu ucenicul său, fericitul Nicolae, în hotarele Apoloniadei, în cetatea ce se numea Mezopa, unde au stat închiși în temniță un an. Apoi, auzind împăratul despre dînșii cum că acolo, prin învățătura lor, au îndemnat pe mulți oameni la cinstirea sfintelor icoane, a poruncit să-i izgonească de acolo în părțile Răsăritului, la un loc ce se numea Zonit; și acolo să-i păzească într-o temniță, ca nimeni să nu meargă la dînșii și ca să nu poată vorbi cu nimeni. Însă bunii mărturisitori, cînd nu puteau să grăiască cu gura către popor și să învețe dreapta credință, prin scrisorile din temniță scrise către cei credincioși risipeau dogmele eretice ca prin niște trîmbițe cu mari glasuri, ca zidurile Ierihonului; iar dreapta credință o îndreptau și o propovăduiau. De acest lucru înștiințîndu-se împăratul, a trimis pe un oarecare ostaș, pe nume Anastasie, ca prin bătăi cumplite să-i pedepsească. Deci, mergînd trimisul, i-a bătut cu nemilostivire, mai întîi pe fericitul Teodor, apoi pe ucenicul lui, fericitul Nicolae, încît li s-au sfărîmat trupurile de bătăile suferite. Apoi iarăși i-au închis în temniță și au astupat intrarea, poruncind ca prin foame și sete să-i chinuiască.

Dar cine va spune necazul, răbdarea și foamea fericitilor închiși și toate primejdiile pe care le-au răbdat în strîmtoarea temniței trei ani și mai ales în urma bățăilor luate, încît nu numai de dureri, ci și de foame și sete slăbeau? Pentru că uneori a treia zi, a patra zi și cîteodată la cîte o săptămînă le aduceau străjerii puțină pîine pe fereastră și aceea cu ocară și cu defăimare. Asemenea și apă foarte puțină le dădea. Apoi rănile de pe trupul lor nevindecîndu-se încă bine, a venit iarăși alt trimis de la împărat să-i chinuiască, pentru că oarecare din cei răutăcioși a dus la împărat o scrisoare a lor, pe care fericitul Nicolae, de față cu Teodor, o scrisese către creștini. Într-însa era scrisă mustrea pîgînătății, a răutății împăratului și a eresului luptei contra sfintelor icoane, cum și pierderea cea vătămătoare de suflet, și cuprindea pentru credincioși o frumoasă și folositoare învățătură despre credință.

Acea scrisoare citind-o rău-credinciosul împărat Leon, s-a umplut de multă mînie și, răcnind ca o fiară în chipul leului, a trimis îndată pe un prigonitor cumplit, ca să le arate scrisoarea aceea de este a lor și să-i bată pînă la cea din urmă suflare.

Ajungînd prigonitorul acela la închisoarea cuvioșilor, i-a scos din temniță și, arătîndu-le scrisoarea, i-a întrebat de este a lor. Iar ei nu au tănuit lucrul lor, căci Cuviosul Teodor poruncea, iar fericitul Nicolae scria. Atunci, mîniindu-se trimisul, mai întîi pe Nicolae dezbrăcîndu-l, l-a întins la pămînt și l-a bătut fără milă, mult timp. Apoi, lăsîndu-l jumătate mort, s-a întors la Teodor, bătîndu-l și pe acela asemenea, tot trupul i-a umplut de răni, nesfîrîmîndu-i oasele. Apoi, lăsîndu-l abia viu, iarăși s-a întors la Nicolae și se ispîtea ca prin îmbunări să-l înduplece la un gînd cu împăratul. Iar el, fiind nemișcat în dreapta credință, îi nesocotea cuvintele.

Mîniindu-se și mai mult chinuitorul, a poruncit iarăși ca mai cu asprime să-l bată pe fericitul Nicolae. Apoi îl bătură pe Cuviosul pe spate și pe pîntece mult, iar după bățăile cumplete, prigonitorul l-a lăsat gol, ca să stea în ger toată noaptea - pentru că atunci era în luna lui februarie și era iarnă. Iar pe el durîndu-l trupul, de multe răni ce avea, și înghețînd de frig, răbda chinurile mulțumind lui Dumnezeu. După aceasta, chinuitorul aruncîndu-l iarăși în temniță, s-a întors la împăratul.

Cuvioșii părinți, după primirea bățăilor celor multe, aveau trupurile rănite pînă la oase, iar străjerii, văzînd o pătimire ca aceasta, se umileau și, schimbîndu-se în milă, le-au dat apă caldă și untdelemn. Și astfel, cuvioșii pătimitori își spălau unul altuia rănile cu un burete muțat în apă și, ungîndu-le cu untdelemn, le tămăduiau. Așa astfel pătîmînd sfinții nouăzeci de zile și încă netămăduindu-se desăvîrșit de răni, împăratul cel pîgîn iarăși a poruncit să-i ducă de acolo la hotarele Smirnei. Acolo, dîndu-le multe bățăi și bîgîndu-le picioarele în obezi, a poruncit să-i arunce în temniță, unde au zăcut cuvioșii douăzeci de luni în primejdii și strîmtorări multe. Iar Dumnezeu, auzind pe robii Săi care strigau către El ziua și noaptea, și aducîndu-Și aminte de cei ferecați, a binevoit ca acel rău-credincios împărat să piară, fiind ucis în biserică chiar de ostașii săi. După dînsul, venind Mihail, ce se numea Valvos, a luat sceptrul împărăției grecești. Acela, însă, deși era rău-credincios, nu prigonea pe creștini și nu a oprit ca fiecare să se întoarcă la locul său.

Atunci fiind liberați și fericitul Nicolae, și marele Teodor, au venit în Calcedon, la patriarhul Nichifor, care era în surghiun. Iar fericitul Nichifor s-a mîngîiat foarte mult de venirea lor și, văzînd pe trupurile lor răni de pătimitori, îi cinstea ca pe niște sfinți mucenici. Deci, petrecînd acolo cîtva timp, au venit cu patriarhul la Constantinopol, ca să se sfătuiască cu împăratul și să primească dreapta credință. Dar acela, pentru învîrtoșarea cea multă, n-a ascultat învățătura lor și n-a voit ca să se închine sfintelor icoane; dar nici pe alții nu-i oprea de la cinstirea lor. Însă în împărăteasca cetate n-a lăsat să se pună icoane, dar prin cetățile cele de primprejuri, unde ar fi voit cineva, putea să le aibă. Pentru aceasta, Sfinții Părinți Teodor și Nicolae, sărutînd pe patriarh, au ieșit din împărăteasca cetate, ca să-și poată păzi sfînta credință cea dreaptă mai cu libertate, prin închinarea la icoane.

Sălășluindu-se ei în insula Heronis Acriton și acolo petrecînd cîtăva vreme lîngă biserica Sfîntului Mucenic Trifon, marele Teodor s-a mutat către Dumnezeu. Fericitul Nicolae, rămînînd după părintele său

cel duhovnicesc, nu se ducea de la mormîntul lui, ci, petrecînd lîngă dînsul, în mai multe nevoițe își ducea viața cea monahicească. Dar Mihail împăratul, ducîndu-se din viața aceasta, iar apoi Teofil, fiul său luînd împărăția, s-a ridicat iarăși prigonire asupra credincioșilor pentru sfintele icoane; și erau chinuți de eretici toți cei care cu dreaptă credință se închinau icoanei lui Hristos.

În acea vreme și cei doi frați după trup și după duh, Cuvioșii părinți Teodor și Teofan, au pățimit mult și au fost însemnați. De atunci și fericitul Nicolae, lăsîndu-și petrecerea de lîngă mormîntul părintelui său, rătăcea din loc în loc, pînă ce a murit împăratul Teofil, luptătorul contra sfintelor icoane, după a cărui moarte a luat împărăția femeia lui, drept credincioasa Teodora, cu fiul său Mihail, care era minor. Acum făcut iarăși liniște în Biserica lui Hristos și dreapta-credință a strălucit, fiind patriarh în Constantinopol Sfîntul Metodie.

În acea vreme fericitul Nicolae a venit în Mănăstirea Studitul și a fost egumen, după moartea Cuviosului Navcratie, Mărturisorul, pe cînd era patriarh Sfîntul Ignatie, care a fost după Sfîntul Metodie. Ținînd egumenia trei ani, a încredințat-o fericitului Sofronie, bărbatul cel îmbunătățit, iar el, sălășluindu-se la un loc liniștit, petrecea în tăcere. Dar și Sofronie, după patru ani ai egumeniei sale, a trecut către Domnul și, mergînd frații la Cuviosul Nicolae, cu multă rugăminte l-au silit ca iarăși să primească egumenia.

Deci, viețuind el cîtăva vreme, împăratul Mihail, ajungînd în vîrstă și îndărătnicîndu-se, a izgonit din palatul împărătesc pe fericita Teodora, maica sa, și a silit-o a se tunde într-una din mănăstirile de fecioare, după sfatul fratelui ei și al unchiului său, Barda, pe care l-a făcut părtaș împărăției sale. Atunci s-a făcut mare tulburare și sminteală în popor, pentru faptul că împăratul s-a ridicat asupra maicii sale, iar Barda, lăsîndu-și femeia sa legiuită, a întinat patul fiului său, luîndu-i femeia. Atunci și pe sfințitul patriarh Ignatie, care voia să îndrepte o răzvrătire ca aceea între împărați și să dezlădăcească fărădelegea lui Barda, îl învăța neîncetat, dar n-a folosit la nimic.

Odată, împăratul Barda, venind în soborniceasca biserică la o vreme de praznic, voia să se împărtășească cu preacuratele Taine. Dar patriarhul l-a oprit nu numai de la împărtășanie, ci și înaintea a tot poporul a mustrat fărădelegea lui și l-a despărțit de Biserică. Atunci Barda, îndrăcîndu-se cu răutatea asupra patriarhului, a pornit pe împăratul Mihail asupra lui și l-a izgonit de pe scaun, iar în locul lui l-a ridicat pe Fotie.

Văzînd o tulburare și o neorînduială ca aceasta, fericitul Nicolae și-a lăsat mănăstirea și, luîndu-și pe fratele său, s-au dus la un sat mănăstiresc ce se numea Prenet și acolo viețuiau în liniște, nevrînd să audă de fărădelegile ce se făceau de împărați. Însă, nu mult a viețuit acolo, și a fost izgonit. Pentru că s-a întîmplat cîndva ca împărații să plutească cu corabia spre apele cele calde, pe lîngă locul acela unde sfîntul avea locuința sa, și știind despre dînsul că este bărbat îmbunătățit și între toți slăvit, s-au abătut pe la el, vrînd să-l înduplece la unirea lor prin înșelăciune. Adică și el să se învoiască și să întărească izgonirea patriarhului Ignatie, cum și însoțirea cea desfrînată a lui Barda. Dar sfîntul nu numai că n-a lăudat acele fapte rele ale lor, ci chiar le-a proorocit că de nu se vor pocăi de răutățile lor, apoi vor pieri cu rea moarte, ceea ce s-a și întîmplat mai pe urmă.

Unele ca acestea auzind de la dînsul, împărații cei răi s-au mîniat asupra lui și l-au izgonit de acolo, iar în Mănăstirea Studiilor au poruncit să pună alt egumen. Fericitul Nicolae, trecînd din loc în loc, își chinuia bătrînețele sale. Apoi, din porunca împăraților celor fărădelege, prinzîndu-l iarăși și legîndu-l, l-au dus în mănăstirea sa și doi ani a fost închis în temniță, pînă la moartea acelor împărați, Mihail și Barda, pentru care s-a și împlinit proorocirea sfîntului. Căci, mergînd ei cu oaste în Creta asupra saracinilor (arabilor), au făcut sfadă între dînșii, iar Mihail a tăiat în două pe ticălosul împărat Barda. Atunci împăratul Mihail îndată s-a întors înapoi, iar el, asemenea, fiind tăiat de casnicii săi în palat, foarte rău s-a sfîrșit.

După dînsul a luat împărăția drept-credinciosul Vasile, care a întors pe fericitul patriarh Ignatie, la scaunul său și pe Cuviosul Nicolae l-a eliberat din temniță. Apoi, fiind chemat de împăratul Vasile, a fost

silit iarăși să-și ia mănăstirea sa, iar el, deși nu voia să o ia în stăpînire din pricina bătrîneții, pentru rugămîntea împăratului a luat-o. Deci, adeseori chemînd împăratul pe sfîntul, vorbea cu dînsul și se folosea de cuvintele și de viața lui cea îmbunătățită și multă cinste îi făcea.

Apoi a dăruit Dumnezeu plăcutului Său, fericitului Nicolae, darul de a tămădui neputințele între oameni. Pentru că, Evdochia, femeia iubitorului de Hristos, împăratul Vasile, căzînd într-o boală cumplită și necîștigînd ajutor de la doctori, se deznădăduise de viață și aștepta moartea, de care lucru se mîhnise împăratul foarte mult. Adormind împărăteasa puțin, a văzut în vis pe un monah bătrîn, în mare slavă, zicînd către dînsa: "Nădăduiește spre Dumnezeu, căci nu vei muri acum, pentru că acum vei lua tămăduire și vei fi sănătoasă". Iar ea, sculîndu-se din somn, a spus bărbatului său vedenia și l-a rugat să cheme de la toate mănăstirile Constantinopolului pe monahii cei renumiți, care viețuiesc în fapte bune, ca să o cerceteze. Deci, începînd cuvînoșii părinți a veni în palat la împărăteasă, a venit acolo și fericitul Nicolae, avînd fața luminoasă ca a lui Moise, pe care văzîndu-l împărăteasa, l-a cunoscut că este cel ce a vorbit cu dînsa în vis, făgăduindu-i sănătate. Apoi, sculîndu-se, s-a închinat sfîntului și îndată s-a făcut desăvîrșit sănătoasă.

După aceasta, Elena, femeia lui Manuil patriciul, bolind de aceeași neputință, se apropiase de moarte și, după obicei, pregătindu-i-se hainele de îngropare, a sosit Cuviosul Nicolae și, făcîndu-i cruce cu mîna pe cap și pe tot trupul, a tămăduit-o de boala ce o cuprinsese și îndată s-a sculat sănătoasă de pe patul ei. Atunci s-a întîmplat ca și Manuil, patriciul, să cadă într-o boală grea și, neaflînd nici un folos de la doctori, aștepta sfîrșitul. Chemînd pe fericitul Nicolae, l-a rugat să-l îmbrace în chip îngeresc. Sfîntul i-a zis: "Fiule, nu-ți va fi aceasta spre folos, pentru că degrabă te va tămădui Dumnezeu și vei putea să ții dregătoria, s-o rînduiești bine și după aceea te voi tunde în chip monahicesc, ca să mergi în lumea cea cu fapte bune". Și s-a împlinit proorocia sfîntului, pentru că Manuil, însănătoșindu-se degrabă, a trecut prin felurite dregătorii, bine rînduindu-le; apoi, sosînd sfîrșitul lui, s-a îmbolnăvit și fiind tuns de Cuviosul Nicolae, s-a dus către Domnul.

Alt dregător, cu numele de Teofil Melisianul, cu soția sa, erau în mare necaz pentru că fiii pe care îi nașteau îndată mureau. Acela, odată, a adus la sfîntul un prunc parte femeiască ce se născuse, rugîndu-l să fie primitor pruncului, la Sfîntul Botez, pentru că tatăl avea credință că rugăciunile acestui cuvios părinte vor păzi pe fiica lui de moarte. Fericitul n-a voit a-l boteza, însă, punînd mîna pe capul copilului, s-a rugat lui Dumnezeu și a zis: "Acestea grăiește Sfîntul Duh. Vie va fi fiica voastră și veți vedea pe fiii fiilor ei". Și s-a împlinit acea proorocie a sfîntului, pentru că prunca s-a făcut sănătoasă și frumoasă și, măritîndu-se după bărbat, a fost bună roditoare de fii.

Cînd a sosit fericitul sfîrșit al sfîntului, el s-a îmbolnăvit și toți frații înconjurîndu-l, fericitul le-a zis: "Acum spuneți, fraților, de ce sînteți lipsiți?" Iar ei, mirîndu-se de o întrebare ca aceea, au zis: "Grîu nu avem". Sfîntul a răspuns: "Nu vă va lăsa Dumnezeu, Care a hrănit pe Israil în pustie, căci, după ducerea mea, a treia zi, vă va veni grîu destul". Apoi le-a pus egumen pe Clement, care atunci era econom, și s-a odihnit cu pace Cuviosul părintele nostru Nicolae, în a patra zi a lunii februarie, trăind șaptezeci și cinci de ani și a fost îngropat cu cinste. A treia zi după proorocia sfîntului a venit la mănăstire, de la împăratul Vasile, o corabie plină cu grîu, pe care Clement, cu bucurie primind-o, a zis către frați: "Iată, părinților și fraților, Cuviosul Nicolae, părintele nostru, și-a împlinit făgăduința sa, trimițîndu-ne grîu destul".

Atunci era în mănăstirea aceea un monah, anume Antonie, cuprins de boala curgerii de sînge de mulți ani și, de la doctori fiind deznădăduit, era aproape de moarte. De aceea i-a poruncit egumenul să intre în chiliuța Cuviosului părinte Nicolae, ca într-însa să se sfîrșească. Intrînd Antonie în chiliuța aceea și culcîndu-se, i s-a arătat în vis Cuviosul Nicolae, zicîndu-i: "Ce te doare, fiule Antonie?" Iar el i-a spus boala sa. Cuviosul i-a zis: "Nu te teme că de acum vei fi sănătos". Antonie deșteptîndu-se, a văzut nu în vis, ci la arătare, pe Cuviosul părinte. Apoi, ieșind din chiliuță și avînd foarte frumoasă mireasmă, s-a simțit îndată tămăduit de boală și s-a sculat sănătos. De atunci a mai trăit patruzeci de ani, neavînd nici o

boală, cu rugăciunile Cuviosului părinte Nicolae. Cu a cărui folosire să ne izbăvim și noi de toate durerile sufletești și trupești întru Iisus Hristos, Domnul nostru, căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Pomenirea sihastrului necunoscut, care s-a pocăit după căderea în păcat (4 februarie)

Un sihastru temător de Dumnezeu și sporit în bunătăți, care ședea într-un munte pustiu, la hotarele cetății Antinoa, din Egipt, de la care mulți se foloseau prin cuvintele și lucrurile lui. Astfel fiind el, l-a ispitit vrăjmașul, ca și pe toți bărbații cei îmbunătățiți, și i-a dat un gând ca acesta: "Nu se cade ție ca să-ți lucreze sau să-ți slujească alții și nici nu ești vrednic să slujești cuiva; dar de nu slujești altora, apoi măcar ție să-ți slujești. Deci, sculându-te, mergi în cetate, și-ți vinde coșurile pe care le lucrezi, cumpără-ți cele de trebuință și întoarce-te îndată la liniște, ca nici unuia să nu-i faci greutate". Aceasta l-a sfătuit înșelătorul, zavistuiind liniștea lui, precum și îndeletnicirea cea bună spre Dumnezeu și folosul multora, pentru că vrăjmașul pretutindeni se sîrguiește să vîneze pe toți.

Deci sihastrul, supunîndu-se ca unui gând bun, a ieșit din chilia sa, neînțelegînd meșteșugurile cele viclene ale diavolului, deși era cunoscut, lăudat și de mirare la toți. După multă vreme, văzînd o femeie și vorbind mult cu ea, din neluarea sa aminte s-a împiedicat și, mergînd la un loc pustiu, povățuindu-l vrăjmașul, a căzut cu ea lîngă un rîu și îndată a înțeles că s-a bucurat vrăjmașul de căderea lui. Iar el voia să se deznădăjduiască, de vreme ce a mîhnit pe Duhul Sfînt, pe îngeri și pe sfinții părinți, dintre care mulți, locuind în cetăți, au biruit pe vrăjmaș. Deci se mîhnea foarte mult de aceasta, neaducîndu-și aminte că Domnul este gata să dea putere celor ce nădăjduiesc spre El și, uitînd tămăduirea greșelii, voia să se arunce în repeziciunea rîului, spre cea mai desăvîrșită bucurie a diavolului. Dintr-o durere sufletească mare ca aceea, a slăbit cu trupul. Și de nu i-ar fi ajutat mai pe urmă milostivul Dumnezeu, ar fi murit fără de pocăință, spre bucuria diavolilor.

Venindu-și în fire, se gîndea cum ar putea să arate mai multă osteneală în pocăință și în rea pătînire, ca să milostivească pe Dumnezeu prin lacrimi și prin tînguire. Atunci iarăși s-a dus în chilia sa, astupînd ușa și, precum este obiceiul a plînge asupra mortului, astfel plîngea rugîndu-se lui Dumnezeu, postind și priveghind. Apoi cu toată strîmtorarea și-a slăbit trupul și nici așa nu i se părea că-și face pocăință îndestul pentru păcatul ce făcuse. Iar frații, după obicei, venind de multe ori la dînsul pentru folos și bătînd în ușă, el le răspundea, zicînd: "Nu pot să deschid pentru că am dat cuvînt lui Dumnezeu ca astfel să mă pocăiesc un an, ci, rugați-vă pentru mine, nevrednicul". Căci bătrînul nu găsea cum ar putea să le răspundă, ca să nu se smintească auzind de căderea lui în păcat, de vreme ce era socotit de dînșii ca un foarte cinstit și mare monah. Și a petrecut tot anul postind și pocăindu-se.

Venind noaptea Învierii lui Hristos și luînd o candelă nouă, a grijit-o, turnînd untdelemn. Apoi, punînd-o într-un vas nou, a acoperit-o și de cu seară a stat la rugăciune, zicînd: "Îndurate și milostive Doamne, Cel ce voiești ca și păgîinii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vie, la Tine am scăpat, Mîntuitorule al sufletelor noastre, miluiește-mă pe mine, care mult Te-am mîniat și spre bucuria vrăjmașului multe am făcut. Iată, acum sînt mort, ascultînd pe vrăjmașul. Dar Tu, Doamne, Cel ce miluiești pe cei necurați și nemilostivi și-i înveți a milui pe aproapele, miluiește și Te milostivește spre a mea ticăloșie, pentru că nimic nu-Ți este Ție cu neputință. Milostivește-Te, că de iad s-a apropiat sufletul meu; fă milă, că ești bun și milostiv, ca Unul ce voiești ca și trupurile cele ce nu sînt să le înviezi în ziua Învierii. Auzi-mă, Doamne, că s-a stins duhul și a slăbit trupul meu pe care l-am întinat; deci nu pot viețui, fiind nevrednic, iar de frica Ta lipsindu-mă, am îndrăznit a mă apropia spre pocăință. Ție mă rog, iartă-mi greșeala. Îndoit păcat am: căderea și deznădăjduirea. Deci, înviază-mă pe mine cel pierdut și poruncește ca prin al Tău foc să se aprindă candela aceasta; ca astfel luînd încredințare de iertare, prin îndurările Tale cele mari,

cealaltă vreme a vieții ce mi-o vei dăruia să o petrec întru frica Ta, păzind poruncile Tale și mai cu osîrdie să-Ți slujesc Ție".

Acestea grăindu-le în noaptea Sfintei Învieri, cu multe lacrimi s-a sculat să vadă de s-a aprins candela și, descoperind vasul, a văzut că nu se aprinsese. Apoi iarăși căzînd pe fața sa, se ruga, zicînd: "Știu, Doamne, că nevoița îmi era înaintea ca să mă încununez și n-am luat aminte la cărările mele, voind mai mult să mă arunc în calea celor necurați, prin dulceața trupească. Deci, miluiește-mă, Doamne, că iată mărturisesc bunătății Tale a mea păcătoșenie înaintea tuturor îngerilor și a dreptilor, și de nu s-ar sminti oamenii, apoi înaintea a toată lumea aș mărturisi căderea în păcat. Miluiește-mă, Doamne, pe mine cel ce mă mărturisesc, ca și pe alții să-i învâț; așadar, Doamne, înviază-mă".

Astfel, rugîndu-se de trei ori, a fost auzit și, sculîndu-se, și-a aflat candela arzînd, apoi s-a bucurat foarte mult, întărîndu-se cu nădejdea către Dumnezeu. Și se minuna de darul lui Dumnezeu cel atît de mare și de milostiva Lui iubire de oameni, veselindu-se cu duhul, că l-a încredințat Dumnezeu de iertarea păcatului lui, auzindu-i smerita lui rugăciune și zicea: "Mulțumesc Ție, Doamne, că în această viață vremelnică m-ai miluit pe mine, nevrednicul, prin acest semn mare și nou, dîndu-mi îndrăzneală către Tine".

Astfel, petrecînd el în mărturisire, s-a făcut ziuă și, veselindu-se întru Domnul, a uitat de trupezca hrană în ziua aceea de bucurie. Focul din candela aceea l-a păzit în tot timpul vieții sale, punînd untelemn întru-însa, ca să nu se stingă, și iarăși a petrecut într-însul duhul lui Dumnezeu, fiind de toți știut și folositor. Iar cînd era să se ducă din viața aceasta, i s-a arătat de la Dumnezeu, mai înainte cu cîteva zile, ceasul sfîrșitului său și s-a odihnit în pace, dîndu-și sufletul în mîinile lui Dumnezeu.

Pătimirea Sfintei Mucenițe Agata (5 februarie)

Împărățind rău-credinciosul Deciu și fiind pus de dînsul Chintian ca voievod în Sicilia, a ieșit o păgînească poruncă prin toate țările, ca toți creștinii să fie uciși. În acel timp era în cetatea Panormului o fecioară foarte frumoasă, anume Agata, născută din părinți de neam bun și bogăți. Aceștia auzind de aceea tiranică poruncă, fără de Dumnezeu, dată spre uciderea creștinilor, s-a aprins cu rîvna după Hristos, Domnul său, Căruia s-a făcut mireasă, prin curată feciorie. Și așa, trecînd cu vederea moștenirea sa și cinstea bunului său neam, cum și bogăția cea vremelnică ce îi rămăsese de la părinți, cum și toată slava lumii acesteia întru nimic socotind-o, a început dinainte a se pregăti spre pătimirea cea pentru Hristos.

Chintian, ighemonul, auzind de frumusețea, de bunul neam și de bogăția acestei sfinte fecioare, fiind cuprins de gînd necurat spre dînsa și cu patimă poftind-o, se gîndea cum ar putea să o vadă și spre necurata sa poftă să o aducă, împreună cu averea ei. Înștiințîndu-se el că ea crede în Hristos, îndată a trimis ostași din cetatea Catana în Panorm, ca să aducă la judecată pe sfînta, ca pe o creștină. Deci, mergînd trimișii la Sfînta Agata, voiau să o prindă și-i făgăduiau că o vor duce cu cinste la voievodul lor, numai spre a-i da cuvînt că se va închina la zeii lor. Dar dînsa, poruncind slugilor să o aștepte puțin, a intrat în camera dinăuntru casei sale și, închizîndu-se într-însa, și-a ridicat mîinile în sus și se ruga, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Tu știi inima și voința sufletului meu, credința și dragostea mea către Tine. Tu să-mi fii povățuitor și ajutor asupra vrăjmașului pe care prin Tine, Dumnezeul meu, l-am călcat și l-am omorît; iar acum, Stăpîne, mă rog Ție, să nu lași pe acel om rău, robul diavolilor, să-mi întineze trupul meu, în care cu bucurie și cu cinste am viețuit pînă acum. Grăbește și Te sîrguiește ca să biruiești pe diavol și pe Chintian, sluga lui, ca să nu zică: unde este Dumnezeul ei? Primește ca jertfă și prisos lacrimile mele întru miros de bună mireasmă, că Tu, Unul, ești Dumnezeu și Ție Ți se cuvine slava în veci. Amin".

Astfel rugându-se, a ieșit din cetate cu ostașii, petrecînd-o cîțiva creștini cunoscuți. Mergea cu osîrdie și cu vitejie de suflet ca să fie pentru Domnul său ca un zid nesurpat, zicînd în sine: "Mai înainte aveam război cu diavolul, sîrguindu-mă să-mi păzesc fecioria curată, să biruiesc patimile trupului meu, dar pe care le-am și biruit, cu darul Hristosului meu, și am călcat pe vrăjmașul cel ce încurcă pe oameni cu dulcele și cu poftele. Acum merg la al doilea război, la care am să-mi pun sufletul meu pentru Hristos. Tu însă, diavole, nu te vei bucura de mine, ci mai vîrtos singur te vei rușina, căci nădăjduiesc în Hristos, Dumnezeuul meu, că va privi din înălțime spre nevoința mea cu mulțimea sfinților îngeri, și-mi va ajuta mie, neputincioasa".

Astfel grăind în sine, cu lacrimi fierbinți își spăla fața. Apoi, mergînd ea, i s-au dezlegat curelele încălțămintelor, iar punîndu-și picioarele pe o piatră ca să le lege, a privit și n-a văzut pe nimeni din cunoscuții ce o petreceau, pentru că toți, lăsînd-o pe ea, se întorseseră. Pentru aceea, mai mult a lăcrimat și s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Atotputernice, Doamne, pentru cetățenii mei, cei ce n-au crezut pe roaba Ta, că voiesc să pățimesc pentru numele Tău cel sfînt, arată vreo minune în locul acesta". Și îndată a crescut un măslin sălbatic, fără de roade, care închipuia mințile cele sălbatice ale panormitenilor.

Intrînd ea în cetatea Catana, voievodul a poruncit să o ducă în casa unei femei bogate, anume Afrodisia, care avea cinci fiice tinere, căroră le-a poruncit ca, cu înșelătoarele lor cuvinte și obiceiuri, să-i schimbe mintea ei spre dragostea trupească și să o îndemne să aducă zeilor jertfă. Acelea, luînd-o, cinstind-o și fâgăduindu-i multe, apoi chiar și îngrozind-o, se sîrguiau să o înduplece spre voia lui Chintian. Însă cu nimic n-au reușit să o înduplece de la dragostea lui Dumnezeu spre dragostea lumii și nu numai cu cuvintele, dar nici cu lucrurile. Pentru că, deși ei o împodobeau cu haine de mare preț, îi dădeau daruri, îi puneau înainte mîncăruri de preț, dulcetuți de multe feluri și ospete, apoi alcătuiau dansuri și jocuri și făceau înaintea ochilor ei toate faptele mirenești cele fără de rînduială și toate glumele, ea nici nu voia să privească la acelea, ci zicea: "Să știți că mintea și gîndul meu sînt întemeiate pe piatră și niciodată nu pot să se despartă de dragostea lui Hristos. Cuvintele voastre cele înșelătoare sînt asemenea cu vîntul, iar bucuriile lumești sînt ca ploaia și îngrozirile voastre ca pîraiele, care, deși vor veni în casa mea, nu vor putea să o clinească, pentru că stă întemeiată pe piatra care este Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu". Acestea grăind, pîraie de lacrimi îi udau pieptul, căci, precum dorește cerbul spre izvoarele apelor, așa dorea și sufletul ei pătimirea pentru Domnul său.

Afrodisia, văzînd că inima sfîntei este nemișcată și nebiruită, a mers la voievodul Chintian și i-a zis: "Mai lesne este a înmuia piatra și a preface fierul în plumb topit, decît a îndupleca pe fecioara aceea și a o întoarce de la Hristosul ei. Pentru că eu și fiicele mele nimic n-am făcut toată ziua și noaptea, decît numai am îndemnat-o pe de o parte cu momeli și rugăminți, iar pe de alta cu îngrozire, ca să fie la un gînd cu noi. Eu i-am adus mîrgăritare și ghirlande alese, haine de mare preț, aur și pietre scumpe înaintea feței ei, slugi și bogății, dar ea pe toate le nesocotește ca pămîntul cel călcat în picioare".

Atunci Chintian, voievodul, mîniindu-se, a poruncit să o aducă în palatul său cel tănuț și, șezînd la locul său, plin de gînduri necurate, a început a o întreba: "De ce neam ești?" Răspuns-a Sfînta Agata: "Din neam bun sînt născută și am rudeni cinstite și bogate". Iar Chintian i-a zis: "De ești de neam slăvit, apoi de ce porți haină proastă, ca o roabă?" Răspuns-a sfînta: "Sînt roaba lui Hristos și pentru aceea port chip de rob". Deci, i-a zis Chintian: "Cum zici tu că ești roabă, dacă ești liberă și fiică din părinți de neam bun?" Răspuns-a sfînta: "Acesta este bunul neam al nostru și libertatea, ca adică să slujim lui Hristos". Zis-a voievodul: "Au doară noi nu sîntem liberi cei ce nu slujim lui Hristos al vostru?" Răspuns-a Agata: "Întru atîta robie ați ajuns, încît nu numai robi păcatului v-ați făcut, ci și închinători urîților și nesimțitorilor idoli, cinstind lemnul și piatra ca pe Dumnezeu".

Chintian a zis: "De vei mai huli astfel, apoi multe munci vei lua. Deci, spune-mi de ce te lepezi de zeii noștri?" Răspuns-a Agata: "De aceea mă lepăd de ei, fiindcă nu sînt zei, ci diavoli al căror chip îl faceți de aramă și de marmură, iar fața lor o auriți". Zis-a Chintian: "Ascultă sfatul meu cel bun, fecioară, și adu jertfe, ca să nu cazi în multe feluri de chinuri și să aduci necinste și ocară bunului tău neam, căci mai pe

urmă, chiar nevrînd, te vei închina zeilor, stăpînilor lumii". Răspuns-a Sfînta Agata: "Fie femeia ta ca Afrodita și tu singur fii ca Zeus, zeul tău".

Aceasta zicînd sfînta, Chintian a poruncit să o lovească peste obraz, zicîndu-i: "Nu ocări pe voievodul". Răspuns-a Sfînta Agata: "Unde este înțelegerea ta, voievoade? Eu îți doresc ție să fii ca zeul tău, iar tu nu voiești să fii asemenea lui, ci singur te rușinezi de zeii tăi; deci cu mine împreună începe a-i lepăda pe ei". Zis-a voievodul: "De multe patimi ești vinovată, la care îndată te voi supune, de nu vei face ceea ce-ți poruncesc". Răspuns-a fecioara: "Nu mă tem de nimic, pentru că de mă vei da spre mîncarea fiarelor, acelea, văzîndu-mă pe mine, se vor împlînzi, auzind și de numele lui Hristos. În foc de mă vei arunca, îngerii din ceruri îmi vor aduce rouă, sau răni și munci dacă îmi vei face, am ajutor pe Duhul adevărului, Care mă va izbăvi din mîinile tale". Atunci a poruncit voievodul să o ducă într-o temniță întunecoasă, unde mergea sfînta ca la un ospăț și veselie, încredințîndu-se lui Dumnezeu.

A doua zi, Chintian, voievodul, aducînd iarăși înaintea judecării sale pe Sfînta Agata, a întreat-o: "Cum te-ai hotărît pentru a ta sănătate?" Răspuns-a sfînta: "Sănătatea mea este Hristos". Zis-a voievodul: "Leapădă-te de Hristos, ca să nu pieri încă în tinerețile tale". Răspuns-a sfînta: "Leapădă-te și tu de zeii tăi cei mincinoși, care sînt pietre și lemne, și te apropie de adevăratul Dumnezeu, Cel ce te-a făcut, ca să nu cazî în chinurile cele veșnice". Atunci, mîniindu-se, voievodul a poruncit să o spînzure goală de un lemn și să o bată.

Fiind bătută sfînta, tiranul i-a zis: "Îndreaptă-ți gîndul tău spre închinarea zeilor ca să fii vie". Ea a grăit: "Chinurile tale îmi aduc veselie și mă bucur pentru ele, precum se bucură cineva de aflarea comorilor celor mari. Folositoare îmi sînt chinurile acestea vremelnice, căci precum nu este cu putință a se aduna grîul în magazie pînă ce nu va fi curățit de pleavă, astfel cu neputință este sufletului meu să intre în rai, de nu se va sfărîma mai înainte trupul meu cu chinuri". Deci, îndemnă voievodul pe slujitori ca mai cu dinadinsul s-o chinuiască; după aceea a poruncit ca cu clește de fier să-i rupă pieptul și să-l taie. Dar făcîndu-se aceasta, a zis mucenița către voievod: "Nedumnezeitule și fără de omenie prigonitorule, nu te rușinezi a tăia pieptul de femeie pe care și tu singur l-ai supt la maica ta? Însă altceva am în sufletul meu, de care tu nu poți să te atingi, căci este sfințit lui Dumnezeu din tinerețele mele".

După aceasta, aruncară în temniță pe sfînta, iar la miezul nopții i s-a arătat Sfîntul Apostol Petru, cu chipul bătrîn și cinstit, purtînd în mîinile sale multe doctorii, iar înaintea lui mergea un tînăr frumos cu o făclie luminoasă și a înțeles sfînta că a venit un doctor. Deci a zis către dînsa apostolul care i se arătase: "Necuratul tiran te-a rănit cu niște bătăi ca acestea, dar n-a sporit nimic; căci tu, cu bărbăția ta, mai mult l-ai biruit. Drept aceea, ticălosul a poruncit ca pieptul tău nu numai să-l chinuiască, ci chiar să-l taie; pentru aceasta sufletul lui se va chinui în veci. Iată, eu stăteam și priveam la tine în ceasul acela, cînd ai răbdat chinurile și am cunoscut că este cu putință să se tămăduiască pieptul tău; pentru aceea am și venit aici". Sfînta muceniță Agata a răspuns: "Eu niciodată n-am obișnuit trupul meu cu nici un fel de doctorie, și acum mi se pare că nu se cade a strica obiceiul cel bun, păzit din tinerețe". Bătrînul i-a zis: "Și eu sînt creștin și nădăjduiesc să te tămăduiesc; am venit la tine, deci nu te rușina de mine".

Sfînta i-a răspuns, zicînd: Tu ești bărbat, iar eu fecioară, deci cum voi putea ca fără de rușine să-mi descopăr pieptul înaintea ta? Voiesc mai bine să rabd înainte durerea rănilor mele, decît să mă golesc înaintea ochilor bărbătești. Mulțumescu-ți, cinstite părinte, căci pentru mine ai venit aici, vrînd să tămăduiești rănilor mele, însă să știi că doctoriile cele făcute de oameni nu se vor apropia de trupul meu niciodată". Iar bătrînul i-a zis: "De ce nu voiești să te tămăduiesc?" Sfînta a răspuns: "Am pe Domnul meu Iisus Hristos, Care le tămăduiește pe toate și Care, cu voia și cu cuvîntul Său, ridică pe cei căzuți. Acela, de va voi, poate să mă mîntuiască și pe mine, roaba Sa cea nevrednică".

De o credință mare ca aceasta a sfîntei mucenițe bucurîndu-se, apostolul a zîmbit puțin și i-a zis: "Acela m-a trimis la tine, fecioară, pentru că eu sînt Apostolul Său; deci, fii acum tămăduită". Zicîndu-i acestea, s-a făcut nevăzut. Atunci Sfînta muceniță Agata, cunoscînd cine era cel ce i s-a arătat, a început a

mulțumi lui Dumnezeu, zicînd: "Îți mulțumesc Doamne al meu, Iisuse Hristoase, că Ți-ai adus aminte de mine și ai trimis pe Apostolul Tău ca să mă tămăduiască". Apoi a privit la trupul său și a văzut toate rănila tămăduite; după aceea, toată noaptea, o lumină negrăită umplînd temnița, o lumină pe ea. De aceea, înfricoșîndu-se străjerii, au fugit și au lăsat temnița neîncuiată. Acolo erau și alții legați, care, văzînd minunea, ziceau către sfînta: "Iată, ușile sînt deschise și nimeni nu străjuiește, deci ieși și fugi". Dar sfînta le-a răspuns: "Să nu-mi fie mie a mă lipsi de cununa mucenicească și a duce pe străjeri în primejdie. Eu, avînd ajutor pe Domnul meu, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu, Care m-a tămăduit, voi petrece pînă în sfîrșit întru mărturisirea Lui".

Trecînd patru zile, într-a cincea a venit iarăși tiranul la judecată și, aducînd pe Sfînta Agata, a zis către dînsa: "Pînă cînd te vei împotrivi poruncii împăratești? Jertfește zeilor, ca să nu te pedepsesc cu chinuri mai cumplite". Sfînta a răspuns: "Toate cuvintele tale sînt deșarte și porunca împăratului tău nedreaptă, care întinează chiar văzduhul. Însă spune-mi, o! ticălosule și nebunule, cine caută ajutor de la lemnele și de la pietrele cele nesimțitoare? Eu aduc jertfă de laudă Aceluia Care a tămăduit pieptul meu și a vindecat trupul meu".

Atunci tiranul a poruncit să-i descopere pieptul și văzîndu-l întreg și sănătos cum era mai înainte, a întrebat-o: "Cine te-a tămăduit?" Mucenița a răspuns: "Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu celui viu". Zis-a Chintian: "Iarăși numești pe Hristos, de Care eu nici nu voi a auzi?". Și a poruncit ca să aștearnă pe pămînt hîrburi ascuțite și cuie arse în foc și să toarne cărbuni aprinși, peste care, întinzînd pe sfînta, s-o ardă și s-o chinuiască. Făcînd aceasta, deodată s-a cutremurat nu numai locul acela, ci și toată cetatea și, despicîndu-se pămîntul, a înghițit pe Vultia, iubitul lui Chintian, și pe Teofil, prietenul lui - după al căror sfat Chintian făcea o faptă ca aceea. Toți cetățenii temîndu-se de cutremur au alergat în curte la Chintian, strigînd să nu mai chinuiască pe nevinovata fecioară, căci pentru dînsa s-a făcut cutremurul acesta.

Chintian, temîndu-se de cutremur și de tulburarea poporului, a poruncit să ducă pe sfînta în temniță, în care intrînd mucenița și-a ridicat mîinile spre cer și a zis: "Mulțumescu-Ți Doamne că m-ai învrednicit a pătimi pentru numele Tău cel sfînt și, luînd de la mine dorul vieții celei vremelnice, mi-ai dat răbdare. Deci, ascultîndu-mă, Doamne, în ceasul acesta, binevoiește ca să las lumea aceasta și să trec spre mila Ta cea bogată și mare". Astfel rugîndu-se și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu.

Înștiințîndu-se cetățenii de aceasta, au venit cu sîrguință și, luînd sfîntul ei trup, l-au dus cu cinste la groapă. Atunci a venit în cetatea aceea, la cinstitul trup al muceniței, un tînăr frumos, neștiut de nimeni, avînd cu sine o sută de tineri bine împodobiți. Acela, petrecînd la mormînt trupul sfîntei, a pus în racla ei o tăbliță de piatră, pe care era scris: "Minte cuvioasă, cinste lui Dumnezeu și patriei izbăvire". O scrisoare ca aceasta punînd pe capul sfîntei mucenițe, îndată s-a făcut nevăzut și tot poporul a cunoscut că erau îngerii lui Dumnezeu.

După aceasta, Chintian, voievodul, luînd pe ostașii săi, s-a dus în cetatea Panormului, ca să ia bogăția Sfîntei mucenițe Agata și să facă toate averile ei, ale lui. Venind la rîul ce le era în cale, care se numea Psemit, s-a suit în luntre cu ai săi și trecea peste rîul acela, dar caii, sălbătîcîndu-se deodată, s-au pornit asupra lui: unul, cu dinții i-a mușcat fața și i-a sluiț-o, iar altul l-a călcat în picioare; și atîta l-au chinuit, pînă l-au aruncat în rîu. Astfel s-a înecat ticălosul, sfîrșindu-și greu viața sa cea rea, iar trupul lui, mulți căutîndu-l, nu l-au găsit, pentru că a pierit împreună cu sufletul. De atunci nici unul din dregătorii împăratești n-a îndrăznit să supere rudeniile Sfîntei Agata, iar slava ei a început a se lăți pretutindeni și s-a zidit o biserică pe moaștele ei, iar haina cu care umbla sfînta s-a pus pe mormîntul ei, întru pomenirea smereniei sale.

Trecînd un an după sfîrșitul sfîntei, din muntele Etna, care era aproape de cetatea Catana, a erupt un foc mare, care, ieșînd ca un rîu din gura ce era în muntele acela, urla groaznic și pietrele topindu-le ca ceara, le arunca din înălțimea muntelui, încît tot poporul Catanei era cuprins de mare frică, temîndu-se de pierderea cetății lor. Deci, au alergat la biserica Sfîntei Mucenițe Agata nu numai creștinii, dar și

necredincioșii, și, luînd haina ei, au stat împotriva focului care se pornise asupra cetății și se apărau cu acea haină de văpaia cea pierzătoare și înfricoșătoare. Atunci, focul, ca și cum se rușina de haina aceea a sfintei mucenițe, s-a întors înapoi și s-a stins. Acest lucru văzîndu-l poporul, cu mare bucurie a lăudat pe Dumnezeu, iar pe Sfînta Muceniță Agata a slăvit-o. Minunea aceasta a fost în luna februarie, în cinci zile, în care sfînta a pătimit pentru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătîmirea Sfintei Mucenițe Teodula (5 februarie)

Pe vremea împărăției lui Dioclețian și Maximian, împărății Romei, în cetatea Anazavriei era un voievod, anume Pelaghie, care a zis către slujitorii săi: "Duceți-vă în toată stăpînirea mea, căutați pe creștini și, prinzîndu-i, aduceți-i la judecată, ca, ascultînd porunca împărătească, să se închine zeilor noștri". Ducîndu-se slujitorii să împlinescă porunca, au prins pe o femeie creștină, anume Teodula. Dar ea, netemîndu-se atît de chinuri, pe cît se temea să nu fie necinstită de cei necredincioși, le da mult aur, rugîndu-i să-i dea drumul. Ei, neluînd în seamă aurul, au dus-o la voievodul lor și i-au spus despre dînsa cum că voia să se răscumpere cu aur. Atunci, voievodul a lăudat pe slujitorii care nu s-au bucurat de aur și nu au eliberat-o și pentru care lucru i-a cinstit cu daruri. El, șezînd la judecată și punînd de față pe acea fericită femeie creștină, a întreat-o de numele ei. Ea a răspuns: "Sînt creștină". Voievodul Pelaghie a zis: "Mai înainte de a începe să te chinuim, spune-ne numele tău". Sfînta a răspuns: "Ți-am spus o dată și n-am mințit, că mă numesc creștină; acesta îmi este numele cel cinstit și veșnic, iar de oameni sînt numită Teodula. M-am născut din părinți credincioși și sînt prea bine crescută în legea creștină".

Voievodul i-a zis: "Te văd răspunzîndu-mi fără minte". Teodula a răspuns: "Voi sînteți fără minte, că ați lăsat pe Dumnezeu și vă închinați pietrelor". Voievodul a zis: "Te sfătuiesc ca pe o soră să jertfești zeilor, ca să vii să te desfătezi în averile mele și să fii în mare cinste". Teodula a răspuns: "Desfătează-te în averile tale tu și tatăl tău, satana, că veți fi împreună moștenitorii muncii veșnice". Voievodul zise: "Știu că voi, femeile, sînteți pornite cu năravurile și ocărîți pe stăpîni, însă eu sînt negrabnic spre mînie și cu blîndețe te învăț să te supui mie și să jertfești zeilor, ca să nu-ți pierzi sufletul". Sfînta răspunse: "Eu nu mi pierd sufletul, ci îl mîntuiesc, petrecînd în mărturisirea lui Dumnezeu, iar trupul va merge în pămînt. Deci nu fără de minte îți zic să-mi chinuiești trupul precum voiești căci Dumnezeu, văzînd răbdarea mea, îmi va trimite ajutorul Său, de vreme ce voiesc a pătîmi cu osîrdie pentru El, precum și El a pătîmit pentru noi pe cruce, lucrînd mîntuirea poporului Său". Pelaghie, voievodul, a zis: "Socotești că prin aceste cuvinte ale tale mă vei porni spre mînie, ca să te pierd mai degrabă. Să știi bine că te voi chinui multă vreme, tăind unul cîte unul din mădularele tale, pînă ce te voi pierde". Sfînta a răspuns: "Vicleanule și răpitorule lup, cum vei putea să pierzi pe oaia care are ca păstor pe bunul Hristos, Făcătorul tuturor și dintr-ale Căruia mîini nimeni nu va putea să mă răpească?"

Atunci, mîniindu-se, tiranul a poruncit să o dezbrace pe sfîntă și s-o spînzure de cosițele capului de un chiparos și s-o chinuiescă arzîndu-i pieptul cu țevi de fier încinse. Sfînta chinuindu-se, a zis: "Să știi, voievodule, că nu simt chinurile, ci pe tine te văd chinuindu-te și biruindu-te". Voievodul îi răspunse: "Zeii noștri sînt milostivi și știu că vrei să te întorci către dînșii; de aceea, cruțîndu-te, au luat durerea de la tine, ca să nu simți muncile". Sfînta i-a zis: "Unde sînt zeii tăi care m-au cruțat? Arată-mi-i, ca să-i cinstesc". Voievodul, auzînd acest cuvînt, s-a bucurat foarte și cu sîrguință a poruncit ca, dezlegînd-o, s-o ducă în capiștea lui Adrian, pe care îl aveau ca pe un zeu prea lăudat. Deci, intrînd sfînta în capiștea aceea, a văzut pe idolul lui Adrian și, rugîndu-se adevăratului Dumnezeu, a suflat asupra idolului și îndată a căzut, lovindu-se ca de un tunet, și s-a frînt în trei părți. Apoi, ieșînd sfînta afară, a zis către voievod: "Intră și dă mîna de ajutor zeului tău, deoarece a căzut și s-a sfărîmat". Voievodul, intrînd, a văzut pe idol căzut la pămînt, sfărîmat în trei bucăți și s-a tînguit după el cu plîngere mare.

Ajungând vestea la împărați despre sfârșirea lui Adrian, și au trimis un bărbat în cetatea Anazavriei, ca să afle de este adevărat și să-l dea pe voievod la fiare. Înștiințându-se de aceasta, voievodul a căzut înaintea Sfintei Teodula cu plîngere, rugînd-o să facă întreg pe zeul lor, iar el a făgăduit să se facă creștin, de va vedea pe zeul acela stînd la locul său, unde fusese mai înainte. Sfînta, făcînd rugăciune către atotputernicul Dumnezeu, a poruncit idolului să se ridice întreg și să se așeze la locul lui. Atunci îndată idolul s-a ridicat întreg și s-a așezat la locul unde fusese mai înainte. Deci, venind omul cel trimis de la împărați și văzînd pe idol întreg, s-a întors, nefăcînd voievodului nici un rău. După aceasta a venit la Pelaghie o scrisoare de la împărați, poruncindu-i ca, chinuînd-o pe Teodula cu diferite chinuri, s-o piarză cu moarte. Pelaghie nu numai că nu și-a îndeplinit făgăduința, adică a se face creștin, dar, uitînd și facerile de bine ale Sfintei Teodula, a pus-o iarăși la chinuri și a poruncit să-i ardă picioarele cu țepușe înfocate. Făcîndu-se aceasta, s-a apropiat de Pelaghie un închinător de idoli, anume Comentarisie, zicîndu-i: "Mă rog strălucirii tale, voievodule, să-mi dai stăpînire asupra ei și eu o voi face să se închine zeilor, iar de nu voi face aceasta apoi să-mi tai capul". Deci voievodul i-a dat putere asupra sfintei.

Tiranul, făcînd cinci piroane lungi, a înfipt unul în urechea ei stîngă și a trecut prin urechea dreaptă. Alt piron l-a înfipt în urechea dreaptă și a străbătut capătul pironului în cea stîngă, al treilea l-a înfipt în fruntea ei, iar celelalte două în pieptul ei. Sfînta, ridicîndu-și ochii către cer, s-a rugat lui Dumnezeu să-i dea răbdare și îndată a primit ajutorul lui Dumnezeu și tămăduire, pentru că au căzut piroanele și a rămas sănătoasă. Comentarisie, luînd pe sfîntă în casa sa, o sfătuiă cu cuvinte înșelătoare să se închine zeilor lor, ca și eu - zicea dînsul - să primesc cinste de la voievod și tu de la împărați să te învrednicești de mare slavă. Sfînta a zis către el: "Gîndește-te tu singur și te fă creștin, ca să te învrednicești nu de cinstea cea de puțină vreme, ci de cea veșnică, întru Împărăția Domnului nostru Iisus Hristos, Celui ce are să judece viii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele lui". Comentarisie a zis: "Spune-mi mie, roaba lui Hristos, tot adevărul, că s-a aprins inima în mine, după cuvintele tale".

Teodula i-a grăit: "Lumea aceasta, bogățiile și toată slava ei, degrabă trec, iar veacul cel viitor este nesfîrșit. De va face cineva aici fapte bune, va lua răsplătire bună în veacul acela, iar cei ce fac rele în lumea aceasta, vor fi acolo munciți în veci. Mai ales cei ce se închină idolilor, ca și voi, vor cădea în chinurile cele nesfîrșite". Cu aceasta și cu mai multe cuvinte, Sfînta Teodula l-a adus pe Comentarisie la cunoașterea adevărului și, umilindu-se cu inima a zis: "Rogu-mă ție, doamnă Teodula, nu pomeni răutățile cele ce ți-am făcut, ci te roagă pentru mine, Dumnezeului tău, ca și eu să fiu creștin".

A doua zi, a stat Comentarisie în fața voievodului cu Sfînta Teodula și i-a zis: "N-am putut să întorc pe roaba adevăratului Dumnezeu de la dreapta și fericita ei cale, dar, mai ales, ea m-a povățuit și pe mine la calea cea dreaptă, izbăvindu-mă de întunericul neștiinței și, aducîndu-mă la Hristos, adevăratul Dumnezeu, în Care cu neîndoire cred și mărturisesc preasfînt numele Său, și mă închin Lui, cu osîrdie". Aceste cuvinte ale lui auzindu-le, voievodul a poruncit ca îndată să-i taie capul cu sabia, iar trupul să i-l arunce în mare, și astfel s-a sfîrșit chinuirea lui în 24 de zile ale lui ianuarie.

Sfînta Teodula a fost aruncată într-un cuptor aprins și a petrecut într-însul nevătămată. După aceasta, a dat-o în stăpînire unuia, anume Eladie, ajutor al voievodului, ca să o îndemne la închinarea idolilor, dar și acela, ca și Comentarisie, prin cuvintele cele de Dumnezeu insuflate ale Sfintei Teodula, a fost adus către Hristos și, stînd înaintea voievodului, a mărturisit că este creștin; pe care apoi l-a tăiat cu sabia. Atunci, arzînd tiranul o tigaie, a întins pe fericita Teodula pe tigaia aceea și a turnat peste dînsa smoală fiartă, ceară și unt. Însă tigaia a crăpat de foc și aruncînd scînteii mari și văpaie înfocată, a ars mulțimea poporului ce sta de față, iar pe voievod, ajungîndu-l focul și vătămîndu-l, l-a dat morții celei amare, pe cînd Sfînta Teodula a rămas fără vătămare.

Această minune văzînd-o mulțimea poporului, a crezut în Hristos, între care era și Macarie cu Evagrie, cinstiți cetățeni. Mai pe urmă, necredincioșii, arzînd ei iarăși cuptorul, au aruncat într-însul pe Sfînta Teodula și cu dînsa și pe Macarie și Evagrie și pe mulțimea aceluia ce au crezut în Hristos, în același

cupator. Acolo, rugându-se cu toții, și-au dat sfișitul și, trecând la viața cea nesfișită, se încununează cu cununa biruinței și dănuiesc cu toți sfinții, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, în veci. Amin.

**Pățimirea Sfintei Mucenițe Fausta Fecioara, a lui Evilasie, a lui Maxim și a celor
împreună cu dînșii
(6 februarie)
(După Sfântul Simeon Metafrast)**

Această sfință fecioară, Fausta, mireasă neîntinată a Stăpînului Hristos, născută în zilele lui Maximian, păgînul împărat, a fost crescută în bună credință în cetatea Cizicul, de părinți de neam bun, bogați și credincioși, care după ce au răposat și și-au dat sufletele lor către Domnul, fecioara a rămas singură, cînd avea treisprezece ani. Ea se îndeletnicea în post și rugăciuni și întru citirea dumnezeieștilor cărți. Apoi trecînd cu vederea toată înșelăciunea lumii acesteia - bogăția, dulcele și plăcerile trupului și umblînd pe calea cea strîmtă și grea a vieții, s-a făcut cunoscută și slăvită tuturor, pentru că nu puteau să tănuiască atîtea fapte bune ale ei, după cuvîntul Domnului: *Nu poate cetatea să se ascundă, stînd deasupra muntelui*, ci a ajuns vestea despre dînsa pînă la împăratul Maximian care, îndată, a trimis din palatul său împărătesc pe cel întîi slujitor idolesc, anume Evilasie, în cetatea Cizicul, să caute și să afle pe mireasa lui Hristos, Fausta poruncindu-i astfel: de se va îndupleca să aducă jertfe zeilor, bine îi va fi ei, iar de nu, apoi să o arunce în adîncul apei.

Mergînd Evilasie în Cizic, a aflat-o ca ani tînără, dar cu credința și înțelepciunea bătrînă; apoi aducînd-o la judecata sa, o silea să jertfească zeilor. Sfînta i-a răspuns: "Eu nu voi jertfi zeilor aceluia care sînt surzi, orbi și nu au nici o simțire, fiind lucruri de mîini omenești, pentru că am ca Mire pe Iisus Hristos în cer și nu pot să-l las pe Acela, nici nu voiesc a pierde moștenirea pe care o am de la Domnul meu". Evilasie a zis: "Jertfește, Fausto, zeilor, ca să nu mori chinuită și cu amar". Răspuns-a sfînta: "Să nu mă socotești că sînt ca o femeie de cele fără de minte, căci, deși sînt tînără cu anii, însă dorința mea este mai mare înaintea Domnului". Iar Evilasie, umplîndu-se de mare mînie, a poruncit să-i tundă părul capului spre ocară și batjocură și, spînzurînd-o de un lemn, să o bată tare.

Sfînta Fausta, fiind foarte chinuită, și-a ridicat ochii spre cer și se ruga lui Dumnezeu. Deci, rugîndu-se ea destul, s-a pornit un trăznet atît de înfricoșător, încît mulți au murit. Evilasie, văzînd aceea s-a temut foarte și, chemînd pe Sfînta Fausta, a zis către dînsa: "Femeie, spune-mi, cine ești tu? Pentru că eu te văd făcînd lucruri de farmece". Iar sfînta a zis: "Ascultă-mă, Evilasie, poruncește unui zugrav să zugrăvească chipul meu". Și, făcîndu-se aceasta degrabă a poruncit ostașilor să sfișie icoana ei. Apoi a zis către stăpînitor: "Viu este Domnul Dumnezeu, precum eu nu simt nici cea mai mică durere pentru cîte ați făcut icoanei acesteia, care este chipul și asemănarea mea. Astfel și sufletul meu nu simte nicidecum muncile ce le dați trupului meu. Ci, cît mă chinuiți, eu am în minte pe Stăpînul meu, Hristos, Care îmi micșorează durerile".

Atunci a poruncit ca, punînd-o într-un sicriu de lemn și întărînd cu piroane de lemn sicriul, să taie sicriul cu ferăstrăul. Pe cînd slujitorii făceau cu sîrguință cele poruncite lor, sfînta în sicriu cînta, slăvind pe Dumnezeu. Și s-au ostenit slujitorii multă vreme, dar nimic nu puteau să sporească, pentru că nu putea ferăstrăul să o taie și nici să vatăme pe sfînta fiind ca un diamant vîrtos. Slăbind slujitorii, au rămas ca morți. Apoi, mergînd la Evilasie, îi ziceau: "Stăpîne, femeia pe care ne-ai dat-o spre chinuire, din ceasul întîi pînă la al șaselea ferestruind-o în sicriu, nimic n-am sporit, pentru că șase ferăstraie schimbînd, n-am putut să ne atingem de ea. Apoi și foc am pus lîngă raclă, ca s-o ardem, dar n-a ars racla. Iar ea cînta zicînd: "De voi merge prin mijlocul focului, nu mă va arde și văpaia nu mă va vătăma".

Atunci Evilasie s-a mîhnit foarte și, punînd de față pe sfînta, i-a zis: "O! femeie, mă înspăimînti, făcînd aceste minuni. Am 80 de ani și niciodată n-am văzut unele ca acestea, deci, te jur pe Dumnezeuul tău, în care crezi, să-mi spui tot adevărul". Sfînta i-a răspuns, zicînd: "Rogu-mă ție, stăpînul meu, să ascuți într-adins cele ce-ți voi spune. Puterea lui Dumnezeu este aceea care mă păzește în chinuri, precum singur ai văzut. De vei asculta cu luare aminte cuvintele mele, te vei îndupleca degrabă ca să te faci prieten credinței mele".

A zis tiranul: "Spune-mi degrabă adevărul și eu voi asculta cu luare aminte". Grăit-a sfînta: "Dumnezeu este fără de moarte și veșnic și lucrurile Lui sînt adevărate, iar judecata Lui este sfîntă și dreaptă. Acela păzește în tot locul pe robii Săi cei ce viețuiesc cu dreptate și cu cuvioșie. Ei rușinează pe diavolul, lepădînd pe idolii cei ce se cinstesc de voi ca niște dumnezei, apoi lucrurile cele rele ale lumii acesteia biruindu-le și defăimînd cele pămîntești, ei doresc cele cerești și, viețuind în curăție, păesc poruncile lui Dumnezeu fără prihană. Pe aceștia Dumnezeu cel preainalt îi păzește de tot răul, de vreme ce ei Îl știu pe El că este Unul Dumnezeu și că nu este altul afară de Dînsul, Care S-a pogorît pe pămînt și sălășluindu-Se întru Preasfînta și Preacurata Fecioară - precum El singur știe -, S-a născut dintr-însa negrăit. După aceea, pe scurt, după ce a făcut multe și prea slăvite minuni, învățînd pe oameni, a venit de bună voie la cruce și a pătimit ca să ne mîntuiască pe noi. Apoi, fiind îngropat, a înviat a treia zi și întru slavă S-a înălțat la ceruri, de unde iarăși va veni la sfîrșitul veacurilor, să judece viii și morții și să-i răsplătească fiecăruia după faptele lui. Drept aceea, și noi, urmîndu-L, ne dăm la bătăi și la chinuri pentru împărăția cerurilor, ca să nu pierim în veci, pentru că aici murim, iar acolo înviem, în viața cea nesfîrșită".

Auzind acestea, Evilasie a început a cunoaște puterea cea mare a lui Dumnezeu cel viu și, umplîndu-se de Duhul Sfînt, se întorcea spre bine, iar pe Sfînta muceniță Fausta, dezlegînd-o din legături, a lăsat-o liberă. Atunci, una din slugile lui, alergînd la împăratul Maximian, i-a zis: "Stăpîne împărate, Evilasie a părăsit dragostea ta și voiește să se facă creștin; deci sîrguiește să-l răpești de la înșelăciunea creștinească, mai înainte de a primi creștineasca desăvîrșire". Împăratul, mîniindu-se foarte mult, a chemat degrabă pe Maxim, eparhul său, care era foarte aspru și fără de omenie, și jurîndu-i pe zeii săi, l-a trimis în Cizic, la Evilasie. Acesta, sosind mînios la Cizic l-a întreat pe fericitul Evilasie, zicînd: "Spune-mi, răule, cum ai îndrăznit a lăsa pe zeii cei mari și a-i defăima, crezînd nebuniilor creștinești și a te apropia de dînșii?" Evilasie răspunde: "Mă jur pe capul meu că și tu, de vei asculta pe fecioara Fausta, degrab vei cunoaște pe Dumnezeul cel viu și vei fi fericit". Eparhul Maxim, mîniindu-se foarte, a poruncit să-l spînzure pe lemn și să-l bată cumplit. Fiind bătut mult, striga către Hristos Dumnezeu, zicînd: "Stăpîne, Dumnezeule Atotputernice, Care ai ajutat roabei tale Fausta în toate chinurile ei și ai arătat ochilor mei minunile Tale, izbăvește-mă pe mine, smeritul, de acest amar și precumplit eparh, deoarece pe Tine Te-am dorit Doamne, pentru minunile Tale cele multe și mari".

După aceasta, eparhul a poruncit să ardă coastele mucenicului cu făclii aprinse. Și, cînd se ardea, pătimitorul a rugat pe Sfînta Fausta, care sta acolo și privea la pătîmirea lui, să se roage pentru dînsul către Domnul. Sfînta, milostivindu-se de dînsul, a început a se ruga, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, arată-Ți darul Tău și mă ascultă pe mine, roaba Ta, primește pe Evilasie în staulul turmei Tale celei cuvîntătoare și-l rînduiește în numărul dreptilor Tăi, că bine ești cuvîntat în veci, amin". Atunci eparhul a poruncit ca și pe Sfînta Fausta s-o pună înaintea nedreptei sale judecăți, fiindcă povățuise pe Evilasie să se facă creștin. Și a zis către dînsa Maxim: "Necuratule chip, cum ai îndrăznit tu să abați pe cinstitul slujitor Evilasie de la zeii cei mari și să-l aduci la Dumnezeul tău?" Sfînta Fausta răspunde: "Nădăjduiesc spre bunul și milostivul Dumnezeuul meu, Care a chemat pe Evilasie să fie fiu al adevărului și Care și pe tine te va chema El întru a Sa cunoștință și închinăciune dumnezeiască". Eparhul zise: "Fausto, să nu mă socotești că sînt nebun ca Evilasie care te-a ascultat". Și îndată a poruncit s-o lege și să-i bată piroane de fier în picioare.

Făcîndu-se aceasta cu sîrguință de către slujitori, sfînta nu simțea dureri deloc și văzînd eparhul Maxim că mucenița nu bagă în seamă un chin ca acela, a chemat o ceată de ostași și le-a poruncit să înceapă asupra ei mai mare și mai cumplit chin. Unul din ostași, al cărui nume era Claudie a zis: "Stăpîne, de voiești s-o

omori repede, apoi dă-o spre mîncare fiarelor". Deci, îndată a poruncit eparhul să se facă așa, și sfînta a fost dusă goală la locul acela unde era să fie mîncată de fiare.

Apoi, sloboziră la dînsa o leoaică, dar aceea, alergînd, s-a închinat sfîntei. Slobozind și pe celelalte fiare, toate cădeau la picioarele ei și se închinau. Eparhul, văzînd o minune ca aceea, se miră foarte și porunci să o lege de picioare cu o funie și s-o tîrască pe pămînt, așa goală. Atunci, sfînta a strigat către Domnul, zicînd: "Doamne Iisuse Hristoase, acopere făptura Ta, ca ochii celor fără de rușine și necurați să nu privească goliciunea trupului miresei Tale". Îndată, pogrîndu-se un nor de sus, a acoperit pe sfînta ca cu o haină aleasă. După aceasta, un alt ostaș, anume Eusebiu, a zis lui Maxim eparhul: "Va voi strălucirea ta să mi-o dea mie în stăpînire?" Eparhul zise: "Ia-o și chinuiește-o cum poți și voiești". El, luînd pe sfînta muceniță, a dus-o la un fierar care, făcînd o mulțime de piroane de fier lungi, i le-a bătut în cap, în frunte, în ochi, în piept, în fluierile picioarelor și în tot trupul. Iar sfînta se ruga în sine: "Mulțumesc Doamne, Iisuse Hristoase, că Tu ești cunoscătorul inimilor, slava și cununa dreptilor. Învrednicește-mă, dar, și pe mine, smerita și nevrednica roaba Ta, ca să mă aflu în calea ce duce la limanul neviforat, iar pe Maxim, eparhul, adu-l la sfînta credință și la dragostea Ta. Întărește-l în frica Ta și-l rînduiește cu cei ce te mărturisesc pe Tine, adevăratul Dumnezeu, ca toți să Te știe, că ești unul Dumnezeu și că Ți se cuvine cinste și slavă dumnezeiască, în vecii vecilor. Amin".

Eusebiu, văzînd că o fecioară tînără ca ea care, fiind străpunsă cu piroanele și sîngele curgîndu-i, nu băga în seamă un chin ca acela - nesimțind de fel durerile -, a poruncit să aducă o căldare mare și s-o umple cu smoală și pucioasă. Apoi, fierbînd-o tare, au aruncat într-însa pe Sfînta Fausta, împreună cu Sfîntul Evilasie, și au pus foc mare dedesubt. Sfinții mucenici stînd în căldarea aceea ca într-un loc verde și răcoros, cîntau și preamăreau pe Dumnezeu. Îndată, focul s-a stins și căldarea s-a răcit. Atunci, Maxim eparhul, văzînd credința și răbdarea sfinților, a zis: "Dumnezeule veșnic, Cel ce ai făcut pe Evilasie a fi părtaș patimilor roabei Tale Fausta, primește-mă și pe mine, ticălosul și păcătosul și mă rînduiește cu acești doi ca și eu, mai micul, să împlinesc numărul de trei, în chipul Sfîntei Treimi. Cu adevărat Doamne Dumnezeul puterilor, arată-Ți bunătatea Ta spre mine, nevrednicul robul Tău și fă degrab cu mine după milostivirea Ta, ca și în mine să Te proslăvești mai mult".

Acestea zicînd, s-au deschis cerurile și el a văzut pe Fiul lui Dumnezeu cu cetele sfinților, îngeri și arhangheli și cu adunările tuturor sfinților strălucind ca o lumină. Văzînd Maxim o înfricoșată și înspăimîntătoare taină ca aceea, a strigat cu glas mare către Dumnezeu: "Doamne, primește-mă precum ai primit pe robul Tău Evilasie, și nu pomeni fărădelegile și nedreptățile mele. Iartă pe păcătosul și nevrednicul robul Tău, și mă primește precum ai primit pe tîlhar, odată".

După aceasta, îndată a alergat la căldarea în care erau Sfînta Fausta și Sfîntul Evilasie și, ridicîndu-și ochii spre cer, și-a făcut semnul crucii, zicînd: "În numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh; și eu sînt cu voi". Atunci dezbrăcîndu-se de hainele sale și iarăși însemnîndu-se cu semnul crucii peste tot trupul, s-a aruncat în căldare. Atunci Sfînta și fericita Fausta s-a umplut de mare bucurie și veselie căci a ascultat-o Dumnezeu și a adus și pe Maxim la dreapta credință. Și a zis: "Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, că nu voiești să piară nimeni, ci toți să se mîntuiască și să vină la cunoștința adevărului. Căci iată mă aflu între acești doi robi ai Tăi, ca o viță de vie ce are struguri. Apoi fă treimea aceasta nedezlipită, de vreme ce ai zis, Doamne: *Unde sînt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sînt și Eu în mijlocul lor.*

Astfel grăind sfînta cu veselie, s-a auzit un glas din cer zicînd: "Veniți la Mine cei osteniți întru nevoiță și însărcinați cu pătimirile, pentru numele Meu, și vă voi odihni pe voi întru împărăția cerească". Sfinții, auzind acest glas, s-au umplut de negrăită bucurie și, mulțumind lui Dumnezeu, și-au dat sufletele în mîinile Lui în șase zile ale lunii februarie. Cu ale căror rugăciuni, Doamne, iertîndu-ne greșelile noastre, învrednicește-ne și pe noi, pe toți, milostivirii Tale, fă-ne părtași vieții celei veșnice, căci ești binecuvîntat, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh și preamărit în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Mucenițe Doroteia și a celor împreună cu dânsa (6 februarie)

În părțile Capadociei, în cetatea Cezareei, se afla Sfânta fecioară Doroteia, slujind în toate zilele lui Dumnezeu întru curăție în trezire și întru întreaga înțelepciune, cu smerenie și cu blîndețe, postind și rugîndu-se neîncetat. Ea era foarte înțeleaptă, încît abia bărbații cei mai aleși întru înțelepciune puteau să fie asemenea ei și toți cei ce o știau preamăreau numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru, Care avea o roabă ca aceasta, a cărei vedere era cinstită, viața sfîntă, înțelepciunea neasemănată și fecioria neprihănită. Iar întru dragostea lui Iisus Hristos era atît de desăvîrșită, încît s-a făcut vrednică de cămara Lui cerească și și-a îndoit nevoița sa pentru El, biruindu-și trupul și pe diavolul. Apoi, împletindu-și cununa îndoită - una a fecioriei, iar alta a muceniciei - și, bucurîndu-se, a trecut la Hristos, Mirele ei, pentru Care a pățimit pe pămînt, precum se va arăta în povestirea de față.

Pentru viața ei, străbătînd slava printre oameni, vestea despre dînsa a ajuns pînă la Saprichie, ighemonul, prigonitorul creștinilor. Acesta, nezăbovind, a venit în cetatea Cezareei, unde, îndată a prins pe Sfînta Doroteia și a poruncit s-o pună înaintea judecării sale nedrepte. Deci sfînta fecioară stătea înaintea păgînului judecător, rugîndu-se în sine către Domnul și chemînd în ajutor pe Dumnezeu, Mîntuitorul său. Apoi, a întreat-o ighemonul: "Spune-mi, cum te numești?". Sfînta a răspuns: "Numele îmi este Doroteia". Saprichie a zis: "De aceea te-am chemat: ca să aduci jertfă zeilor celor fără de moarte, după porunca împăraților noștri".

Sfînta Doroteia a zis: "Dumnezeu, Care este Împărat al cerului, Acela mi-a poruncit ca Lui, unuia, să-I slujesc". Pentru că astfel este scris: *Domnului Dumnezeului Tău să te închini și Aceluia unuia să-I slujești*. Și iarăși: zeii care n-au făcut cerul și pămîntul să piară de pe pămînt. Deci, se cade a socoti cărui împărat sîntem datori a ne supune: celui pămîntesc sau Celui ceresc? Și pe cine să ascultăm: pe Dumnezeu sau pe om? Pentru că, ce sînt împărații? Decît numai oameni muritori, precum au fost și acei zei ai voștri, la care vă închinați". Saprichie a zis: "De vei voi să fii întregă, sănătoasă și curată, lasă-ți creștinătatea și jertfește zeilor, iar de nu, apoi, după lege, vei fi cumplit chinuită și spre pildă altora".

Sfînta a răspuns: "Voi fi pildă tuturor credincioșilor, ca să se teamă de Dumnezeu, iar de oamenii cei răi să nu se teamă, pentru că aceia fac ceea ce fac cîinii cei răi, care rup pe oamenii cei nevinovați, neavînd nici o pricepere sau înțelegere și care se sălbătesc, se mînie, latră și cu dinții lor apucă și rup pe cei ce trec alături". Saprichie a zis: "Tu, precum văd te-ai hotărît să fii neschimbată în mărturisire, bîrfitoare și voiești să mori cu alții, astfel cu amar. Ascultă-mă și jertfește, ca să scapi de chinurile cele cumplite". Iar sfînta a zis: "Chinurile tale sînt vremelnice, iar ale gheenei sînt veșnice. Deci, ca să scap de chinurile cele veșnice, nu mă voi teme de cele vremelnice căci îmi aduc aminte, de cuvintele Domnului meu: *Nu vă temeți de cei ceucid trupul, căci sufletul nu pot să-l ucidă; dar mai mult vă temeți de cel ce poate ca și sufletul și trupul să-l piardă în gheena focului*.

Saprichie a zis: "Ești datoare să te temi de zei, ca nu cumva mîniindu-se să-ți piardă sufletul și trupul tău, de nu le vei aduce jertfe". Sfînta Doroteia a răspuns: "Acum ți-am spus, Saprichie, că nicidecum nu vei putea să mă îndupleci să aduc jertfă diavolilor care au locuit în acei oameni deșerți, care au trăit atît de rău încît și a grăi, de ei, este rușine. Astfel au murit ca niște dobitoace necuvîntătoare de vreme ce, fiind vii, n-au cunoscut pe Cel ce a făcut cerul și pămîntul, marea și cele ce sînt într-însele. Deci sufletele acelora ard în focul cel nestins, care se închină la idolii făcuți din diferite materii; și de nevoie va fi să se trimită în veșnicul foc și aceia care, lăsînd pe Ziditorul lor, au voit ca acelora să le fie închinători".

Acestea auzind Saprichie s-a mîniat foarte și, întorcîndu-se către slujitorii care erau gata a o chinui, le-a zis: "Puneți-o în locul de chinuire ca, temîndu-se de chinuri, să voiască a fi slujitoare zeilor noștri". Iar

roaba lui Dumnezeu stînd la locul cel de chin, cu bărbăție și fără de temere, a zis către judecător: "Ce tot zăbovești, nechinuindu-mă? Fă ceea ce ai să faci, ca să pot vedea degrab pe Acela pentru a Căruia dragoste nu mă tem a pătimi și a muri". Saprichie a zis: "Cine este Acela pe care-L dorești atîta?" Sfînta a zis: "Hristos, Fiul lui Dumnezeu". Zise Saprichie: "Unde este Hristos?"

Sfînta a răspuns: "Cu prea puternica sa Dumnezeire este pretutindeni, iar cu omenirea Îl mărturisim că este în ceruri, șezînd de-a dreapta Tatălui Său, cu Care împreună și cu Duhul Sfînt este o Dumnezeire și ne cheamă în raiul desfătărilor celor veșnice, unde răsaturile aduc roade în toată vremea, adică crini și trandafiri, și unde toate florile cele frumoase înfloresc totdeauna, unde cîmpurile, munții, dealurile totdeauna sînt verzi, izvoarele dulci și sufletele sfinților întru Hristos se veselesc. Niște lucruri ca acestea pe care ți le-am spus ție, de le-ai fi crezut, o! Saprichie, te-ai fi izbăvit de pierderea ta și ai fi intrat în raiul plăcerilor dumnezeiești celor negrăite". Saprichie a zis către dînsa: "Se cade să lași deșertăciunea și să jertfești zeilor ca să ai bărbat și să te înveselești în viața ta și să nu pieri asemenea ca și părinții tăi, care au pierit pentru nebunia lor". Iar sfînta a zis: "Nici nu voi jertfi diavolilor, de vreme ce sînt creștină, nici nu voi lua bărbat, de vreme ce sînt mireasa lui Hristos. Aceasta este credința mea, care mă va duce în Rai și în camera Mirelui Meu". Atunci a chinuit-o cumplit pe sfînta.

După aceasta, Saprichie, ighemonul, a poruncit ca, punînd capăt chinurii sfîntei, s-o ducă la două femei care erau surori, ale căror nume erau: Hristina și Calista. Acestea, mai înainte fuseseră creștine, dar, temîndu-se de chinuri, se lepădaseră de Hristos și, deznădăjduindu-se, viețuiau cu necurăție în plăceri și în deșertăciunea lumească, fiind îmbogățite de închinătorii de idoli pentru a lor cădere de la Hristos. Lor le-a încredințat Saprichie pe Sfînta fecioară Doroteia, zicîndu-le: "Precum voi ați lăsat deșertăciunea și vrăjile creștinești, aducînd jertfe zeilor celor nebiruiți și ați luat de la noi daruri, astfel și pe aceasta s-o întoarceți de la nebunia creștinească la zeii noștri, căci noi, cu mai mari și mai multe daruri vă vom cinsti, de veți putea s-o înduplecați pe aceasta către noi". Ele, luînd-o în casa lor, au zis către dînsa: "Ascultă pe judecătorul și te învoiește cu el, mîntuiește-te de chinuri precum am făcut și noi. Mai bine este ție să te îngrijești, ca să nu pierzi lumea aceasta văzută și viața cea plăcută și să nu pieri mai înainte de vreme". Sfînta Doroteia a răspuns: " Dacă voi, ascultînd sfatul meu, v-ați fi pocăit de jertfele cele aduse idolilor și iarăși de v-ați fi întors la Hristos, v-ați fi mîntuit de chinurile gheenei, pentru că bun este Domnul nostru și mult-milostiv celor ce se întorc către El cu toată inima".

Hristina și Calista ziseră către dînsa: "Am greșit o dată, căzînd de la credința în Hristos, cum se poate acum, dar, a ne întoarce iarăși la El?" Zis-a, către ele, sfînta: "Este mai mare păcat a se deznădăjdui cineva de mila lui Dumnezeu, decît a se închina idolilor. Nu vă deznădăjduiți, nici vă îndoiiți de Doctorul cel bun și iscusit, căci poate tămădui rănilile voastre. Nu este rană pe care El n-ar voi s-o tămăduiască, căci de aceea Se numește Mîntuitor, fiindcă El mîntuiește; de aceea, Răscumpărător, căci El ne răscumpără; de aceea Eliberator, căci eliberează. Voi numai să vă întoarceți din tot sufletul spre pocăință și fără de îndoială vă veți învrednici iertării". Atunci, amîndouă surorile acelea s-au aruncat la picioarele ei, plîngînd și dorind ca ea să se roage Milostivului Dumnezeu pentru dînsese și, primind pocăința lor, să le dea iertare de păcate.

Sfînta a strigat către Dumnezeu cu lacrimi, zicînd: "Dumnezeule, cel ce ai zis: *Nu voiesc moartea păcătoșului, ci să se întoarcă și să fie viu!* Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai adeverit că mai multă bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu de un păcătoș care se pocăiește, decît de cei 99 de drepti, care n-au greșit, arată darul Tău acestor oi ale Tale, pe care diavolul le-a răpit și s-a sîrguit să le ia de la Tine. Întoarce oile Tale către turma Ta. O! bunule Păstor, prin chipul acestora să se întoarcă la Tine toți cei căzuți".

Trecînd cîtăva vreme, Saprichie ighemonul a chemat la el pe cele două femei cu Sfînta Doroteia, și luînd pe amîndouă surorile le întrebă dacă au putut să înduplece pe Doroteia la zeii lor. Hristina și Calista, ridicînd glasurile lor, au răspuns: "Am rătăcit și rău am făcut, căci, temîndu-ne de muncile cele vremelnice, am jertfit zeilor (idolilor), de aceea, am rugat-o și ne-a dat pocăința, prin care vom putea să

cîștigăm de la Hristos, Domnul nostru, iertarea de păcatele noastre". Atunci Saprichie și-a rupt hainele și cu mare mînie a poruncit să le lege la un loc pe amîndouă surorile, împreunîndu-le la spate și să le bage într-un vas cu smoală și, punînd lemne, să le ardă.

Ele, strigînd către Dumnezeu, au zis: "Doamne Iisuse Hristoase, primește pocăința noastră și dă-ne iertare". Deci, fiind arse femeile acelea, Sfînta Doroteia se înveselea de acea privescătoare și striga către dînsese: "Mergeți mai înainte mea, o! surorilor și fiți încredințate de iertarea păcatelor voastre, iar cununa muceniei, pierdută mai înainte, acum fără îndoială ați aflat-o și va ieși întru întîmpinarea voastră milostivul Părinte, înveselindu-Se ca de aflarea fiului celui desfrînat. Apoi vă va îmbrățișa ca pe fiicele Sale, vă va preamări înaintea îngerilor Săi și vă va rîndui în cetele sfințelor mucenițe". Astfel, sfințele femei, Hristina și Calista, surorile cele de o mamă, sfîrșindu-se întru pocăință mucenicește, au luat iertare și cunună de biruință de la Hristos Dumnezeuul nostru.

Saprichie a poruncit ca pe Sfînta Doroteia s-o aducă iarăși la chinuri, spînzurînd-o, s-o chinuiască ca și mai înainte. Sfînta, fiind prigonită, se cuprinsese de atîta veselie, ca și cum ar fi intrat acum în camera iubitului ei Mire, Hristos. Saprichie a zis către dînsa: "Ce este, oare, că arăți pe fața ta o bucurie ca aceasta, fiind chinuită?" Sfînta a răspuns: "Niciodată în viața mea nu m-am bucurat astfel, ca acum, căci mă bucur pentru sufletele acelea pe care diavolul, prin tine, le luase de la Dumnezeu, iar prin mine le-a primit Hristos.

Acum este veselie mare la cer, căci îngerii se bucură de sufletele acelea, arhanghelii se înveselesc, împreună cu toți sfinții Apostoli, iar mucenicii și proorocii dăntuiesc. Deci, sîrguiește-te, o! Saprichie, și fă degrab ceea ce ai să faci, ca să pot să trec și eu îndată la veselia sfinților și să mă bucur în ceruri cu aceia cu care am plîns pe pămînt".

Atunci, Saprichie a poruncit să o ardă cu făclii aprinse pe sfînta muceniță. Ea, cu și mai multă veselie și arătînd fața luminoasă și bucuroasă judecătorului, a strigat către el: "Ticălosule, tu ești un nimic, cu idolii tăi". Tiranul, pogorînd-o de pe lemn, a poruncit s-o bată cu palme peste obraz, zicînd: "Să se bată fața ta, care mă batjocorești pe mine". Iar sfînta, fiind bătută, nu înceta a se bucura; și au slăbit cei ce o băteau pe ea. Apoi, ighemonul a dat o hotărîre de moarte asupra ei: "Pe Doroteia, fecioara cea mîndră, care n-a voit să aducă jertfă zeilor celor fără de moarte și să trăiască, ci a voit ca, de bună voie, să moară, pentru un oarecare om, neștiut, ce se zice Hristos, poruncim să o taie cu sabia".

Auzind acestea, Sfînta muceniță Doroteia a zis: "Mulțumesc Ție, iubitorule de suflete, Hristoase, că mă chemi în raiul Tău și în camera Ta, cea prea sfîntă, mă aduci". Sfînta muceniță, ducîndu-se la moarte, cînd ieșea din divan, un scolastic, anume Teofil, sfetnic al ighemonului, a strigat către dînsa, batjocorindu-o: "Ascultă, mireasa lui Hristos, trimite-mi mere și flori de trandafiri din raiul Mirelui tău". Sfînta Doroteia i-a zis: "Cu adevărat voi face aceasta". Și, sosind ea la locul tăierii, a rugat pe călău să o lase puțin să se roage Dumnezeului său. Apoi, sfîrșind rugăciunea, a stat înaintea ei îngerul Domnului, în chip de prunc mic, foarte frumos, aducînd într-o basma curată trei mere preafrumoase și trei flori de trandafir roșii. Iar sfînta a grăit către prunc: "Rogu-mă ție, să le duci acestea lui Teofil și să-i spui: "Iată, ai ceea ce ai poruncit". Acestea zicînd și-a plecat sub sabia sfîntul său cap și, fiind tăiată, s-a dus dăntuind la Hristos Domnul, Mirele său, pe Care din tinerețe L-a iubit și a primit cununa biruinței din mîna Domnului, în camera Lui cea nesticăcioasă. Teofil, rîzînd de făgăduința Sfintei fecioare Doroteia, spunea prietenilor săi și celor de o vîrstă: "Acum, cînd Doroteia era dusă la moarte, spuind că e mireasă a lui Hristos și lăudîndu-se că va intra în raiul Lui, am zis către dînsa: "Ascultă, mireasa lui Hristos, cînd vei intra în Raiul Mirelui tău, să-mi trimiți de acolo flori de trandafir și mere". Iar ea mi-a răspuns: "Cu adevărat îți voi trimite". Acestea zicînd Teofil către prietenii săi, rîdea fără de măsură. Dar iată că deodată s-a oprit înaintea lui îngerul acela, cu trei mere bune și cu trei flori frumoase, apoi i-a zis lui: "Precum a făgăduit, Sfînta fecioară Doroteia și-a trimis acestea din Raiul Mirelui său".

Teofil, văzînd merele și florile și luîndu-le în mîini a strigat cu mare glas: "Adevărat Dumnezeu este Hristos și nu este nici o nedreptate întru Dînsul". Iar prietenii și vîrstnicii i-au zis: "Te îndrăcești, Teofile, sau glumești?" Răspuns-a lor Teofil: "Nu mă îndrăcesc, nici nu glumesc, ci înțelepciunea cea sănătoasă îmi poruncește să cred că Dumnezeu cel adevărat este Iisus Hristos". Apoi întrebau aceia: "Pentru ce te-ai schimbat, deodată?" Grăit-a lor, Teofil: "Spuneți-mi, care lună este acum?" Zis-a lui: "Februarie". Grăit-a lor, Teofil: "Toată Capadocia o acoperă în această vreme iarna, gerul și gheața și nu este nici un copac sau buruiiană care s-ar împodobi cu frunzele sale. De unde socotiți că sînt aceste flori?" Zicînd acestea, le arată merele și florile cele detrandafir.

Ei, văzîndu-le și pipăindu-le, cum și mireasma cea frumoasă a lor mirosind-o, se mirau și ziceau: "Noi nici în vremea cea obișnuită a roadelor și a florilor n-am văzut roade așa de frumoase". Grăit-a lor Teofil: "Eu socoteam pe fecioara Doroteia cea dusă la moarte că este nebună, căci zicea că Mirele său este Hristos și pomenea de Raiul Lui. Deci, am zis către dînsa ca spre o nebună, batjocorind-o: "Cînd vei merge în Raiul Mirelui, să-mi trimiți de acolo mere și flori". Iar ea mi-a răspuns: "Cu adevărat îți voi trimite". Eu rîdeam de cuvintele ei, dar iată că, după tăierea ei, mi-a venit înaintea un prunc mic, cu vîrsta ca de patru ani, cu frumusețe negrăită, pe care nu-l credeam că știe a vorbi ceva. Însă el a început ca un bărbat desăvîrșit a grăi către mine, zicînd: "Sfînta fecioară Doroteia, precum a făgăduit, ți-a trimis daruri din Raiul Mirelui său". Acestea zicînd și dîndu-mi în mîini acestea, s-a făcut nevăzut. Iarăși a strigat Teofil: "Fericiti cei ce cred în Hristos și pățimesc pentru El și pentru numele Lui, căci Acela este adevăratul Dumnezeu și tot cel ce crede în el este înțelept cu adevărat". Acestea strigînd Teofil, cineva a intrat la ighemonul și i-a zis: "Scolasticul Teofil, care pînă acum ura pe creștini și le dădea lor moarte ucigătoare, acela acum strigă înaintea porților, lăudînd și binecuvîntînd numele lui Iisus Hristos și foarte mulți cred în El, ascultînd cuvintele lui Teofil".

Ighemonul, poruncind ca îndată să-l aducă la sine, i-a zis: "Ce ai grăit înaintea porților?" Răspuns-a Teofil: "Am lăudat pe Hristos, pe Care l-am hulit pînă astăzi". Zis-a lui ighemonul: "Mă mir de tine, fiind om înțelept, că lauzi numele Aceluia, pentru Care, pe cei ce-L lăudau i-ai prigonit pînă acum". Zis-a Teofil: "Dintr-aceasta se cunoaște că Dumnezeu adevărat este Hristos. Căci, îndată m-a întors din rătăcire la calea cea dorită și dreaptă și m-a făcut să-L cunosc pe El ca Dumnezeu adevărat". Zis-a ighemonul: "Toți înțelepții întru înțelepciune sporesc și cresc, iar tu din înțelept te-ai făcut nebun, numind Dumnezeu pe Cel pe Care iudeii L-au răstignit, precum ai auzit și de la creștini".

Teofil a zis: "Am auzit că Hristos a fost răstignit și rătăceam, nesocotindu-L pe El că este Dumnezeu și am hulit în toate zilele numele Lui. Acum, căindu-mă de păcatele mele, cele de mai înainte și de hule, îl mărturisesc pe El că este Dumnezeu adevărat". Zis-a ighemonul: "Unde și cînd te-ai făcut creștin, tu cel ce ai adus jertfe zeilor pînă astăzi?" Grăit-a Teofil: "Într-aceleas în care am crezut în Hristos. Pentru aceasta, din toată inima crezînd în El ca în Fiul lui Dumnezeu, Cel fără de moarte, propovăduiesc numele Lui cel adevărat, numele cel sfînt, numele cel fără de prihană, numele în care nici o fățarnicie nu se află, nici o înșelătorie și Care împărățește peste idoli".

Zis-a ighemonul: "Au doară, împărățește înșelăciunea peste zeii noștri?". Grăit-a Teofil: "Oare nu împărățește înșelăciunea în idoli aceia pe care o mîină omenească din lume i-a cioplit, din aramă și din fier i-a făurit și din plumb i-a turnat? Pe care îi străjuiesc păsări de noapte, pe care păianjenii își fac lațurile lor și ale căror scobituri sînt pline de șoareci? De nu este așa, precum grăiesc eu, apoi mincinos să fiu. Însă tu socotește singur: oare nu grăiesc adevărul? Și, de vreme ce nu mint, apoi cu dreptate este ca și tu să te învoiești cu adevărul și să te întorci de la minciună. Pentru că se cade ție, judecătorul care judeci pe alții pentru minciună, singur de la minciună să te întorci la adevărul care este în Hristos Dumnezeu". Zis-a ighemonul: "Deci zeii noștri, oare nu sînt vii?"

Grăit-a Teofil: "Asemănarea idolilor o vedem omenească, dar nu au nici o simțire, însă Dumnezeu este nevăzut, viu și de viață dătător. Idoli, dacă vor fi făcuți din materie de mare preț, sînt străjuiți ca să nu se fure de tîlhari, iar Dumnezeu ceresc de nimeni nu este străjuit, ci El îi străjuiește pe toți, îi păzește și-i

fereste ca pe zidirea Sa. Ighemonul zise: "O, ticălosule Teofile, văd că dorești să pieri cu grea moarte". Grăit-a fericitul Teofil: "Eu doresc să câștig viața bună". Ighemonul zise: "Gîndește-te că de vei petrece în acea nebunie a ta, mai întîi îți voi da chinuri multe, apoi voi porunci cu amar să teucidă".

Fericitul Teofil răspunse: "De aceea am început eu a dori să fiu ucis pentru Hristos Dumnezeu". Ighemonul zise: "Adu-ți aminte de casa ta, de femeie, de copii și de rudeni și nu te duce nebunește la moartea cea amară; căci mare nebunie este aceasta ca, de bună voie, să te dai la chinuri și la pedepse cu care se pedepsesc tîlharii". "Nu este nebunie aceasta, ci o mare înțelepciune, ca pentru bunătățile cele mari și veșnice, defăimînd muncile cele mici și vremelnice, pentru viața cea nesfîrșită să suferi moartea cea de scurtă durată". Ighemonul zise: "Mai bine îți alegi muncile decît odihna și dorești moartea mai bine decît viața?" Sfîntul Teofil răspunse: "Eu nu mă tem de munci și nici de moarte nu mă cutremur, ci mă tem de chinurile cele fără de sfîrșit precum și de moartea aceea care aduce pedeapsa veșnică. Chinurile date de tine degrab se vor sfîrși, iar chinurile pregătite închinătorilor de idoli nu se vor sfîrși niciodată".

Atunci ighemonul a poruncit ca pe Sfîntul Teofil să-l spînzure gol, de un lemn și să-l bată cumplit. Dar, pe cînd îl bătea, sfîntul zicea: "Iată acum m-am făcut creștin, căci sînt ridicat pe cruce pentru păcatele mele, pentru că lemnul acesta este asemenea crucii. Mulțumesc Ție, Hristoase Dumnezeule, că m-ai învrednicit să fiu spînzurat pe lemn". Ighemonul zise către dînsul: "Ticălosule, cruță-ți trupul tău". Sfîntul Teofil răspunse: "Ticălosule, cruță-ți tu sufletul. Eu nu-mi voi cruța trupul cel vremelnic pentru ca sufletul să se bucure în veci". Tiranul, mîniindu-se atunci mai mult, a poruncit să strujească pe mucenic cu unghii de fier și să-l ardă cu făclii. Sfîntul se veselea în chinuri ca și cum nu simțea durerea și nu zicea nimic altceva, decît numai acestea: "Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, pe Tine Te mărturisesc, numără-mă în ceata sfinților Tăi".

Fața lui era luminoasă, iar slujitorii, au slăbit de multă osteneală, Saprachie ighemonul a dat un răspuns de moarte asupra sfîntului, care era așa: "Atunci lui Teofil, care a adus pînă acum jertfe zeilor celor fără de moarte, iar acum s-a răzvrătit și de la zei s-a abătut către creștineasca adunare, poruncim să i se taie capul". Sfîntul Teofil, auzind acel răspuns dat asupra sa, a zis: "Mulțumesc Ție, Hristoase, Dumnezeul meu". Apoi, bucurîndu-se și-a plecat sub sabie sfîntul său cap și, fiind tăiat, s-a încununat prin mucenicie, luînd plata ca lucrătorul care venise în ceasul al unsprezecelea - asemenea ca cel dintîi - în Împărăția lui Hristos Dumnezeu nostru. Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, I se cuvine cinste și slavă în veci. Amin.

Sfîntul Mucenic Iulian, din cetatea Emesiei (6 februarie)

Acesta, din vîrsta tinerețelor știind bine meșteșugul doctoricesc, tămăduia nu numai trupurile oamenilor, dar și sufletele, căci tămăduindu-i de boli, îi învăța să creadă în Hristos și pe mulți din elini îi întorcea la Hristos Dumnezeu. Și fiind prinși Sfinții Mucenici Silvan episcopul, Luca diaconul și Mochie citețul, a căror pomenire se face în Ianuarie, în 29 zile și ducîndu-i spre mîncarea fiarelor în temniță, Iulian a alergat la dînșii, i-a sărutat și-i ruga să nu se înfricoșeze de moarte pentru Domnul. Atunci l-au prins și, închizîndu-l într-o peșteră, i-au bătut un piron lung în cap. Asemenea, pironindu-i mîinile și picioarele, și-a dat duhul său lui Dumnezeu.

Sfintele Mucenițe Marta și Maria (6 februarie)

Mai facem pomenirea și a Sfințelor mucenițe fecioare: Marta și Maria, surori de mamă, care, arzînd cu dreaptă credință și dragoste spre Hristos, se asemănau surorilor din Evanghelie, Marta și Maria; și a fratelui lor, Sfîntul mucenic Licarion, copilul. Acelea au fost în părțile Asiei, în vremurile în care Biserica lui Hristos era prigonită de împărații și de boierii păgîni, închinători la idoli. Marta și Maria petreceau în feciorie slujind lui Hristos, și doreau să moară pentru El. Odată, s-a întîmplat păgînului voievod a merge pe lîngă casa lor și Marta, deschizînd ușa, a strigat cu sora sa către voievod: "Sîntem creștine". Dar voievodul cu slugile nu băgau de seamă și treceau înainte, iar ele au strigat iarăși în urma voievodului: "Sîntem creștine". Iar voievodul le-a răspuns: "Vă iert pentru tinerețele voastre, căci nu vreau să văucid".

Sfînta Marta a zis: "O, voievodule, moartea mucenicească nu este moarte, ci viață". Voievodul, auzind acestea, s-a mîniat foarte și a poruncit s-o prindă. Apoi a ieșit și Sfînta Maria și a zis către voievod: "Cele ce a grăit sora mea și eu le mărturisesc". Apoi a ieșit după surori acel copil, anume Licarion și a strigat: "Precum au zis Marta și Maria, asemenea și eu grăiesc, sînt creștin". Atunci voievodul a poruncit să-i spînzure pe cruci, pe cîte trei. Iar maica lor sta și le zicea: "Mîntuiți-vă scumpii mei fii și primiți cununa de la Hristos". Maria, care era spînzurată pe cruce, a zis: "Mîntuită să fii și tu maica noastră, cu rodul pîntecelui tău, că ne-ai adus lui Hristos". Și un ostaș a străpuns cu sabia pe Marta pe Maria și pe Licarion, fiind pe cruce, și toți trei și-au dat duhul în mîinile Domnului.

Pomenirea celui între sfinți, Cuviosul Părintele nostru Vucol, Episcopul Smirnei (6 februarie)

Plăcutul lui Dumnezeu Vucol s-a deprins din copilăria sa la nerăutate și la întreaga înțelepciune, apoi s-a făcut vas al Sfîntului Duh. Iar prealăudatul și iubitul lui Hristos ucenic, Sfîntul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, aflîndu-l iscusit și vrednic, l-a hirotonisit episcop și păstor prea folositor smirnenilor. Apoi, fiind luminat de Sfîntul Duh și ca o făclie punîndu-se în sfeșnic, pe cei ce ședea în întunericul rătăcirii și al înșelăciunii idolești cu lumina cerească i-a luminat. După aceea, prin Sfîntul Botez, i-a făcut fii ai luminii și i-a izbăvit de fiarele cele nevăzute și sălbatice, care căutau pe oricine să înghită. Deci acesta, mai înainte de moartea sa încredințînd fericitului Policarp oile sale cele cuvîntătoare, a trecut din viața vremelnică la cea veșnică. Trupul lui cel sfînt, fiind îngropat, Dumnezeu a poruncit să crească pe mormîntul lui un răsad care dădea tîmăduire bolnavilor.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Partenie, Episcopul cetății Lampsacului (7 februarie)

Cel numit cu numele fecioriei, Sfîntul Partenie, s-a născut în Melitopoli. Tatăl său se numea Cristofor și era diacon al Sfîntei Biserici lui Dumnezeu din acea cetate. Partenie n-a învățat carte; de la început însă, ascultînd cele citite, își aducea aminte multe din dumnezeiasca Scriptură, ca un cărturar ales. Crescînd cu anii, ședea la un lac de aproape, pescuind și vînzînd pește, dînd și milostenie la săraci. El, din mica sa vîrstă învrednicindu-se darului lui Dumnezeu, îl tănuia înaintea oamenilor, iar în anul al 18-lea al vieții sale, a început a face minuni, gonind diavolii din oameni, prin chemarea preasfîntului nume al lui Hristos. Începînd a străbate în popor vestea despre dînsul, a aflat de el și preasfîntul Filip, episcopul Melitopoliei. Acesta, chemîndu-l la dînsul și toate cele despre dînsul cercetîndu-le, s-a minunat de faptele lui cele bune și de darul lui Dumnezeu ce se afla într-însul. Deci, a poruncit să-l învețe carte și, după ce a învățat, l-a sfîntit preot chiar nevrînd și i-a încredințat lui cîrmuirea bisericească. Iar Sfîntul Partenie, fiind în rînduiala preoției, mai mult se nevoia și, cîștigînd îndoit darul dumnezeiesc al sfințeniei și al facerii de

minuni, tămăduia toate bolile și făcea multe semne preaminate, în numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Între alte minuni ale lui, s-au întâmplat și unele ca acestea: L-a întâmpinat în drum un om pe care-l lovide în obraz un taur cu cornul, încît i-a scos ochiul, pe care îl ținea cu mîna lui tremurîndă. Sfîntul, luîndu-l cu mîna, l-a pus la locul lui și, cu apă spălîndu-l, în trei zile l-a tămăduit desăvîrșit. O femeie, avînd o vătămare cumplită și netămăduită în părțile trupului cele ascunse, a venit la sfîntul cerîndu-i tămăduire, iar cuviosul făcîndu-i semnul crucii pe fruntea ei, îndată acea femeie s-a tămăduit. Altă dată, mergînd sfîntul să cerceteze pe un bolnav și trecînd pe lîngă casa unui boier, un cîine mare scăpînd din lanțuri și din poartă alergînd asupra lui s-a suit cu picioarele dinainte pe umerii lui, vrînd cu dinții să muște fața sfîntului. Iar el a suflat asupra lui și făcîndu-și semnul crucii, îndată cîinele a murit și l-a aruncat sfîntul de pe umerii săi.

Niște minuni ca acestea auzindu-le Ahilie, arhiepiscopul Cizicului, a chemat pe Sfîntul Partenie la dînsul și l-a făcut episcop în cetatea Lampsacului. Iar omul acesta al lui Dumnezeu, mergînd în episcopia încredințată lui, a găsit că toată cetatea ținea de păgînatatea elineștii închinări la idoli, iar creștinii erau în număr mic; și se supără foarte mult bunul păstor. De aceea nu înceta sfătuiindu-i, muștrîndu-i, rugîndu-i și arătîndu-le calea adevărului și făcînd minuni întru numele lui Hristos, tămăduind pe bolnavii lor, pînă ce i-a adus la cunoștința adevăratului Dumnezeu.

Văzînd cetatea încredințată lui că sporește și se întoarce de la slujirea idolilor cu totul, a voit să strice capiștele idolești, care erau în cetate, iar în locul lor să zidească cinstite și sfînte biserici dumnezeiești. Pentru acest lucru a mers la marele împărat Constantin, ca să ia de la dînsul stăpînire spre acel lucru și, fiind primit de dreptcredinciosul și de Hristos iubitorul împărat cu cinste și cu dragoste, a cîștigat de la dînsul ceea ce dorea. Pentru că marele Constantin a dat sfîntului împărăteasca sa scrisoare pentru risipirea capiștelor idolești și încă și mulțime de aur i-a dăruit lui, pentru zidirea sfîntelor biserici, apoi a eliberat pe sfîntul cu pace. Întorcîndu-se arhiepiscopul lui Dumnezeu, Partenie, în Lampsac, îndată a răsturnat toate capiștele din temelie și a zidit o dumnezeiască biserică în mijlocul cetății, mare și frumoasă, singur apucîndu-se de lucru și ajutînd cu mîinile sale pe zidari.

Zidindu-se biserica, a venit într-una din zile la dînsul un om, avînd în sine un duh necurat - care de multă vreme locuia într-însul - și nu putea omul acela să gonească diavolul din el. Dar apropiîndu-se de omul lui Dumnezeu, adică de Partenie, i-a făcut plecăciune, iar sfîntul, cunoscînd că într-însul este duhul necurat, nu i-a răspuns; diavolul, tulburîndu-se în om, a zis sfîntului: "Fiindcă am dorit să te văd, pentru aceea ți-am făcut plecăciune, iar tu de ce nu mi-ai răspuns?" Sfîntul Partenie i-a zis: "Iată, m-ai văzut". Diavolul a zis: "Te-am văzut și te-am cunoscut". Grăit-a sfîntul: "Dacă m-ai văzut și m-ai cunoscut, atunci ieși de la zidirea lui Dumnezeu". Zis-a lui diavolul: "Rogu-mă ție, nu mă izgoni din lăcașul meu, în care de atîta timp locuiesc". Sfîntul l-a întrebat: "De cît timp locuiești într-însul?" Răspuns-a diavolul: "Din copilăria lui și de nimeni nu am fost cunoscut pînă acum, decît numai de tine care mă izgonești, precum vād; iar de mă vei izgoni de aici, unde îmi vei porunci să mă duc?"

Sfîntul i-a zis lui: "Îți dau eu un loc unde să mergi". Zis-a lui diavolul: "Mi se pare că îmi vei zice să mă duc în porci". Grăit-a lui sfîntul: "Ba nu, îți voi da ție un om, în care intrînd să locuiești, dar numai din acesta acum să ieși". Zis-a diavolul: Cu adevărat o vei face aceasta, sau numai grăiești așa că să mă scoți de aici?" Grăit-a sfîntul: "Cu adevărat îți zic că am un om gata, în care, intrînd, să locuiești de vei voi, dar să ieși din omul acesta degrabă". Diavolul, plecîndu-se la niște cuvinte ca acestea, cerea să-și cîștige făgăduința de la dînsul. Atunci Sfîntul Partenie, deschizîndu-și gura, a zis: "Iată, eu sînt omul, intră și locuiește în mine". Iar diavolul, ca de foc arzîndu-se, i-a strigat: "Vai mie, în bun vas locuind eu, după atîta timp mă izgonești. Mare rău îmi vei face de voi intra în tine. Cum voi putea să intru în casa lui Dumnezeu?" Acestea zicîndu-le diavolul, a ieșit din om și s-a dus în locuri pustii și neumbrate, iar omul acela a rămas sănătos, prin darul lui Hristos și lăuda pe Dumnezeu.

Săvîrșindu-se zidirea bisericii, sîrguința sfîntului era ca să facă în altar sfînta masă, ca adică să săvîrșească pe dînsa dumnezeiasca Liturghie. Aflînd într-o capiște idolească, din cele risipite, o piatră bună și aleasă, a poruncit lucrătorilor să o pregătească spre săvîrșirea sfîntei mese. Lucrătorii, îndreptînd-o și pregătind-o precum se cădea, au pus lepedea în car și, înjughînd boi puternici, o duceau spre biserică. Diavolul, mîniindu-se pentru piatra aceea luată din capiște, a tulburat boii cei înjugați și i-a făcut ca deodată să alerge, să nu poată să-i țină nimeni. Din acea spaimă, omul care ducea boii, anume Eutihian, prin lucrarea diavolească a fost aruncat la pămînt, sub car, cu fața în jos și, trecînd carul cu piatra peste dînsul, i-a sfărîmat toate oasele și a murit.

Aflînd de acea întîmplare, arhierul lui Dumnezeu, Partenie, a spus: "Diavoleasca răutate a făcut aceasta. Însă nu vei face, diavole, împiedicare la lucrul lui Dumnezeu". Îndată sculîndu-se, a luat cu dînsul pe dreptcredincioșii oameni care erau cu el și au mers cu toții la locul unde se întîmplase aceasta. Văzînd trupul mortului, și-a plecat sfîntii săi genunchi la pămînt, spre rugăciune, apoi cu lacrimi s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Tu, Doamne, atotputernice, Dătătorule al vieții și al morții, știi din ce pricină vrăjmașul prin meșteșugirile sale a adus moarte asupra zidirii Tale. Dar o! Preabunule! precum totdeauna, așa și acum, arată-i deșartă scornirea lui și pe robul tău Eutihian fă-l părtaș vieții acesteia, arătînd celor ce cred în Tine nebiruita Ta putere, că Tu unul ești Dumnezeu și Ție se cuvine slava în veci. Amin".

Pe cînd făcea sfîntul rugăciune către Dumnezeu, s-a întors duhul mortului în trupul lui. Apoi, tot poporul privind pe cel ce fusese mort, a început a grăi: "Slavă Ție, Hristoase, Dumnezeule, Care înviezi și morții!" Și îndată s-a sculat omul sănătos, ca și mai înainte. Apoi luînd boii, a dus cu dînșii carul cu piatră pînă la ușile bisericii. Atunci toți cei care au văzut acea minune și acea neașteptată întoarcere la viață a mortului, au dat slavă și laudă Prea-bunului Dumnezeu.

Se aduceau de pretutindeni bolnavii și cei ce pătimeau de duhuri necurate și toți se tămăduiau cu darul, cu puterea lui Dumnezeu și cu rugăciunea Sfîntului Partenie. Tot meșteșugul doctoricesc, în zilele acestui mare plăcut al lui Dumnezeu, nu era întru nimic de trebuință la oameni, deoarece toate bolile se tămăduiau în numele Domnului nostru Iisus Hristos. Între acești bolnavi, era și o fiică a unuia Dionisie, de neam împărătesc, anume Dafna, pe care, fiind cumplit chinuită de diavol, în trei zile a izbăvit-o de chinurile lui. Pe o altă fiică a unuia Mamalie, care era boier în cetatea Smirna, cu numele Agalmatia, care se tulbura de duhul necurat, se tăvălea pe pămînt, spumega și înțepenea, el a tămăduit-o. Apoi pe Zoila, o femeie vestită, care avea într-însa duh iscoditor și de acela cu greu se bîntuia, a tămăduit-o sfîntul.

După aceasta pe un tînăr, anume Nikon, fiu de preot, avînd într-însul un diavol cumplit ce-l muncea, părinții săi îl duseră la sfîntul, la ale cărui picioare aruncîndu-l, ei se rugau să se milostivească spre el și să-l izbăvească de duhul necurat. Iar omul lui Dumnezeu, Partenie, le-a zis: "Nu este vrednic de tămăduire fiul vostru, căci spre pedeapsă îi este dat lui duhul care îl muncește, de vreme ce este ca un ucigaș de tată. Pentru că adeseori, răbdînd de la dînsul ocară și necinste, v-ați rugat întru amărăciunea sufletului vostru ca să fie pedepsit de Dumnezeu. Deci, lăsați-l ca așa să fie, pentru că de trebuință îi este lui această pedeapsă". Iar ei, fiind niște părinți iubitori de fii și durîndu-i inima de fiul lor, au strigat cu lacrimi: "Roagă-te pentru dînsul, dumnezeiescule arhieru, ca să se izbăvească de cumplitul diavol". Fericitul Partenie, văzînd lacrimile cele multe ale părinților și milostivindu-se spre dînsul, s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu și îndată a ieșit diavolul din tînărul acela. Părinții, luînd pe fiul lor sănătos, s-au întors la casa lor, lăudînd și binecuvîntînd pe Dumnezeu.

O femeie oarecare, pe nume Alexandra, din cetatea ce se numea Arisva, avînd duh de mînie, care pe mulți vătăma, a fost adusă la slujitorul lui Dumnezeu, Partenie, iar el, certînd pe duh, a tămăduit-o și a trimis-o sănătoasă la ai săi. Pe o altă fecioară, fiică a lui Sinodie, din cetatea Avideniei, fiind muncită de diavol și prin munți rătăcindu-se, au prins-o părinții, au dus-o la dreptul, care a tămăduit-o prin punerea mîinilor și prin rugăciune. Pe un ostaș, anume Axan, cu toate mădularele slăbănogite, spălîndu-l cu apă și rugîndu-se lui Dumnezeu pentru dînsul, l-a făcut sănătos.

Un om oarecare, Alan, din neam sirian, prin lucrarea necuratului duh ce locuia într-însul, s-a sugrumat cu o funie, în biserica pe care sfântul a zidit-o și era mort chiar la locul celor chemați. De acest lucru înștiințându-se sfântul, a mers la mortul acela și cu rugăciune înviindu-l din morți, a gonit pe diavol dintr-însul. Un bărbat din cetatea Parea, care este între Lampsac și Cizic, a adus la sfântul pe femeia sa îndrăcită, pentru tămăduire, spre care, Sfântul, suflând spre ea și rugându-se, a făcut-o îndată sănătoasă. Asemenea și pe altă femeie îndrăcită, anume Acavia, din satul Chelea, a tămăduit-o plăcutul lui Dumnezeu. Pe femeia Evharia, soția lui Agapit, magistrianul, fiind otrăvită și foarte bolnavă, Sfântul Partenie a făcut-o sănătoasă cu untdelemn sfânt.

Un tânăr, anume Maxim, din cetatea Viza; era în Lampsac, slujind unui diacon. Acela, căzând în boala pîntecelui (dizenterie) și neputînd să se tămăduiască, a murit. Părinții, auzind de moartea lui, au plecat din Viza în Lampsac ca să îngroape pe fiul lor și, luîndu-l cu patul, l-au dus în biserică plîngînd și l-au pus chiar în acel loc unde avea să meargă arhiepiscopul lui Dumnezeu, Partenie. Venind sfântul, a văzut pe cel mort zăcînd și pe părinții lui plîngînd, apoi a lăcrimat singur și, plecîndu-și genunchii, s-a rugat lui Dumnezeu pentru cel mort, care a înviat îndată; și, ridicîndu-se, a început a grăi. Sfântul, întinzîndu-și mîna la dînsul, l-a ridicat și l-a dat părinților sănătos. Toată cetatea se mira foarte mult de niște minuni preaslăvite ca acestea și toți preamăreau pe Dumnezeu.

Teofila, diaconița din satul Asermiei, și cu dînsa o copilă mică, anume Rufina, din același sat, amîndouă slăbite de muncirea diavolească, fiind aduse la sfântul, pe amîndouă le-a tămăduit, stropindu-le cu apă sfințită și rugîndu-se pentru dînsule. Asemenea pe Tadasie, care era singur la tatăl său, Ilarie, preotul și prin lucrarea diavolească își pierduse mintea, sfântul l-a tămăduit cu rugăciunea. Pe o bătrînă săracă, anume Caliopa și cu dînsa pe o copilă, anume Kiriachi, care pătimeau de duhuri necurate, le-a tămăduit. Apoi, dîndu-le cele de trebuință, le-a trimis sănătoase acasă.

Între alte multe și nespuse minuni ale sfîntului s-a întîmplat și aceasta: în casa în care se lucrau pînzele cele împărătești de porfiră, se sălășluiseră diavolul și făcea multe supărări lucrătorilor, înfricoșîndu-i cu năluciri și stricîndu-le lucrurile lor. De aceea erau în mare mîhnire lucrătorii pentru pagubele cele multe care se făceau prin supărarea diavolească, temîndu-se de mînia împărătească și de pedeapsă, pentru paguba cea aducătoare de atîta cheltuială. Aflînd de aceasta arhiepiscopul lui Dumnezeu, Partenie și fiind rugat de lucrători, s-a dus cu sîrguință acolo; și chemînd pe diavolul cel necurat care făcea supărări, l-a certat prin înfricoșatul și sfîntul nume al lui Hristos și l-a gonit de acolo. Iar diavolul răcnea în auzul tuturor și spunea că este gonit de focul lui Dumnezeu în focul gheenei. Din acea vreme, nu mai era în casa aceea nici o supărare.

După aceasta, diavolul a început a face supărare pescarilor, deoarece, cînd aruncau mrejele în apă, vedeau în ele, prin nălucirea diavolească, mulțime de pești, iar cînd trăgeau mrejele la mal, cu multă osteneală, nu găseau nici un peștișor. Așa se osteneau în deșert de multă vreme. Dar nu numai în Lampsac era aceasta, ci și în toate cetățile și satele dimprejurul părților aceluia.

Adunîndu-se toți pescarii din toate cetățile și satele, au venit la sfîntul, cerîndu-i să se roage lui Dumnezeu pentru dînșii, ca să nu se ostenească în deșert cu prinderea peștelui. Iar sfîntului, rugîndu-se cu post și cu lacrimi, i s-a descoperit de la Dumnezeu că prin lucrarea diavolească se face pescarilor o supărare ca aceea. Îndată sculîndu-se sfîntul, s-a dus pe la toate malurile și limanurile, făcînd rugăciuni și gonind de pretutindeni pe diavol, care se încuibase în ape. Apoi a poruncit pescarilor ca, în fața sa, să arunce mrejele la pescuit. Făcînd ei aceasta cu bucurie, prin rugăciunile sfîntului, abia au putut să tragă mrejele de mulțimea peștilor. De atunci s-a făcut pescarilor pescuirea cu bună sporire ca și mai înainte.

Șezînd sfîntul la limanul Catapteliei în vremea pescuitului și fiind trase mrejele, un pește mare ce se numea Tinos, sărînd din mreajă, s-a aruncat la picioarele sfîntului; iar el, însemnîndu-l cu semnul crucii, a poruncit să-l taie și să-l împartă la frați, spre slava lui Dumnezeu. După aceea a tămăduit pe un șchiop, anume Calist, făcîndu-l să umble bine. Pe un alt om, anume Lezvie, fiind cuprins de bube dinspre cap

către picioare, nedeosebindu-se în nimic de cei leproși, ungându-l cu untdelemn sfințit și rugându-se în trei zile l-a făcut sănătos.

Odată, arhiereul lui Dumnezeu, Partenie, ducându-se în Tracia pentru trebuințe bisericești și fiind în Mitropolia Iracliei, s-a dus la arhiepiscopul Ipatian, care era bolnav rău. Vorbind cu dînsul, îl întrebă de pricina bolii lui. În acea noapte, Dumnezeu a descoperit plăcutului său, Partenie, că arhiepiscopul Ipatian este pedepsit cu cea grea boală pentru iubirea de argint, căci averile săracilor și ale scăpătaților le păstra la sine.

A doua zi, Sfîntul Partenie s-a dus la dînsul și i-a zis: "Scoală-te stăpînule cel mare, că nu ești cuprins de neputință trupească, ci ești pedepsit pentru o neputință sufletească. Deci lepădă pe aceea și vei fi iarăși sănătos". Bolnavul zise: "Mă știi și eu că sînt păcătos și pentru aceea mă pedepsește Dumnezeu, dar mă rog ție a te ruga pentru mine, ca să mă curăț de fărădelegile mele". Grăit-a lui Sfîntul Partenie: "Dacă greșește cineva omului, poate că s-ar asculta rugăciunea pentru dînsul, dar greșeala ta este către Dumnezeu. Cele ce sînt ale săracilor întoarce-le lui Dumnezeu și totdeauna vei fi sănătos cu sufletul și cu trupul".

Atunci arhiepiscopul, venindu-și în simțire, a zis: "Părinte, am greșit Domnului meu, Care este drept". Îndată, chemînd pe econom, i-a poruncit să aducă argintul adunat din averile cele luate de la săraci și, văzînd că erau mai multe, a rugat pe Sfîntul Partenie să le împartă la săraci, dar sfîntul l-a sfătuit ca să le împartă singur. Atunci bolnavul arhiepiscop a poruncit să-l pună în caretă și să-l ducă în biserica Sfintei Mucenițe Glicheria. Acolo, adunînd săracii și scăpătații, le-a împărțit toate cu îndurare. Dar bunul și preamilostivul Dumnezeu, Cel ce n-a defăimat cei doi bani ai văduvei ca și lacrimile desfrînatei și a primit suspinarea vameșului, primind pocăința arhiepiscopului și în trei zile i-a dat sănătate desăvîrșită.

Omul lui Dumnezeu, Partenie, venea în toate zilele la bisericile cetății Iraclia, săvîrșind în ele obișnuitele rugăciuni. Într-o zi, intrînd în biserica ce se numea Ahila, a aflat un om bolnav, spre care, milostivindu-se, și-a plecat genunchii și s-a rugat cu lacrimi preabunului Dumnezeu. Apoi, sculîndu-se de la rugăciune, a uns pe cel bolnav cu sfîntul untdelemn și în același ceas l-a tămăduit și l-a pus pe picioare, poruncindu-i să umble. Apoi s-a dus cel tămăduit într-ale sale, laudînd pe Dumnezeu. Înștiințîndu-se cetățenii Iracliei de cea neașteptată minune, toți cei care erau cuprinși de orice fel de neputințe și de boli alergau la sfîntul și cu puterea lui Dumnezeu, prin rugăciunile plăcutului Său, toți se întorceau sănătoși.

În acea vreme, cînd Sfîntul Partenie săvîrșea cu darul și cu puterea lui Hristos minunile, tămăduind diferite boli, era lîngă el arhidiaconul bisericii Iraclia, al cărui nume era Ipatian, ca și al arhiepiscopului lui. Acela, văzînd minunile ce se săvîrșeau, a căzut la picioarele sfîntului bărbat, rugîndu-l cu lacrimi și spunîndu-i că, în satul său, fiind multă semănătură și răsărind holdele, grădinile, răsaturile și viile toate se uscaseră din cauza secetei. Deci, îi zicea: "Vino în acest loc, preacinstite părinte, ca văzînd toate cele uscate, să te rogi lui Dumnezeu să dea ploaie pămîntului celui însetat și să scape de foamete toată patria noastră. Cinstitul și sfîntul bărbat, Partenie, s-a dus cu sîrguință la țarini, la grădini și la vii și, văzînd toate semănăturile foarte uscate, a lăcrimat și, plecîndu-și genunchii, s-a rugat mult cu lacrimi către Iubitorul de oameni, Dumnezeu, ca să trimită ploaie pămîntului și să răsară roadele. Iar Dumnezeu, Cel ce face voia celor ce se tem de El, fiind rugăciunea încă în gura sfîntului, a acoperit cerul cu nori și s-a pogorît ploaie multă, care a adăpat pămîntul din destul.

Sfîntul Partenie, rămînînd cu arhidiaconul în satul lui, toată noaptea a petrecut-o în rugăciuni, iar a doua zi a zis către arhidiacon: "Ia aminte, o! frate, că știi pe arhiepiscopul tău, cum a fost pedepsit de Dumnezeu cu boală grea, pentru iubirea lui de argint. Iată Domnul mi-a arătat în această noapte că nu după multe zile va trece din viața aceasta, iar tu, în locul lui, vei fi arhiepiscop al cetății Iracliei. Drept aceea să știi ca totdeauna să te îngrijești de cei săraci, pentru că aceia milostivesc pe Dumnezeu mai mult decît toate".

După aceasta, binecuvîntînd sfîntul țarinile, grădinile și viile arhidiaconului și făcîndu-le să rodească cu îndestulare prin a sa rugăciune și binecuvîntare, s-a întors în cetate. Apoi a mers la arhiepiscop ca să-l sărute și apoi să plutească cu corabia în calea sa. Arhiepiscopul, întîmpinîndu-l, l-a îmbrățișat cu dragoste; apoi, șezînd și vorbind între ei, Sfîntul Partenie a zis către arhiepiscop: "Îți vestesc, o! stăpîne, că nu după multe zile, te vei dezlega din trup și vei merge către Domnul, căci te cheamă Hristos, adevăratul nostru Dumnezeu, iar tu, ducîndu-te către El, vei lăsa după tine - precum mi-a descoperit Domnul - moștenitor bun, pe Ipatian, arhidiaconul tău". Răspuns-a arhiepiscopul: "Fie voia Domnului". Și sărutîndu-se unul pe altul cu sărutare sfîntă, s-au despărțit. După aceea, a plutit Sfîntul Partenie de la cetatea Iracliei și, în puține zile, a ajuns în cetatea Lampsacului. Trecînd nu multă vreme, s-a îmbolnăvit iarăși arhiepiscopul Iracliei și s-a odihnit întru Domnul. În locul lui a fost ales Ipatian, cel ce a fost arhidiacon și astfel s-a împlinit proorocirea sfîntului.

Sosind vara și făcîndu-se secerișul și adunarea tuturor roadelor, a mers arhiepiscopul Ipatian la satul său, la țarini și la vii, care mai înainte se uscaseră de secetă și le-a aflat cu multe roduri îndestulate, mai mult decît în toți anii dinainte, și aceasta se făcuse cu rugăciunile și binecuvîntarea Sfîntului Partenie. Umplînd arhiepiscopul o corabie plină cu grîu, cu vin și cu toate roadele, s-a dus în Lampsacul făcătorului de minuni, ca să-i dea mulțumire pentru binecuvîntarea sa. Sfîntul a primit cu dragoste pe arhiepiscopul Iracliei, însă roadele aduse de dînsul n-a voit să le primească, zicîndu-i: "Mulțumește lui Dumnezeu pentru toate, iar pe acestea să le împarți fraților". După multă vorbire folositoare cu sfîntul, întorcîndu-se arhiepiscopul Ipatian la locul său, a împărțit la frații săi mulțime de grîu, de vin și de toate roadele, după porunca omului lui Dumnezeu, povestind la toți, pînă la sfîrșitul său, măririle lui Dumnezeu, pe care le-a făcut prin robul său, Partenie.

Strălucind asemenea cu îngerii prin viață plăcută lui Dumnezeu, marele făcător de minuni, Sfîntul Partenie, și pe mulți întorcîndu-i de la idoli la adevăratul Dumnezeu, tămăduind nenumărate boli, aproape de sfîrșitul vieții sale, s-a îmbolnăvit și chemîndu-se de Domnul, s-a dus la El în șapte zile ale lunii februarie, odihnindu-se cu pace în bătrînețe fericite.

Atunci s-a înștiințat îndată despre cinstita mutare a Sfîntului Partenie în cetățile și în țările cele de primprejur și s-au adunat de pretutindeni arhiepiscopii, la îngroparea lui, adică arhiepiscopul Iracliei, al Cizicului, al Melitopoliei, al Pariei și mulți alți episcopi și preoți. Deci au făcut sfîntului îngropare slăvită, cu psalmi, cu laude și cu cîntări duhovnicești, punînd cinstitul lui trup aproape de soborniceasca biserică, în casa de rugăciuni zidită de dînsul. Se dădeau, de la mormîntul lui cel sfînt, multe tămăduiri neputincioșilor. Pentru că nu numai în viața sa, ci și după moarte, acest doctor fără de plată și făcător de minuni pe cei leproși îi curăța, diavolii din oameni îi scotea și toată boala tămăduia. Iar acum tămăduiește și vindecă sufletele și trupurile noastre cu rugăciunile sale, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Luca, cel din Elada (7 februarie)

Sfîntul Luca era născut în părțile Eladei, din părinți veniți din insula Eghina, care este lîngă marea Egee. Acolo, nesuferind dese năvăliri ale agarenilor, și-a lăsat patria sa și, mergînd în hotarele grecești, s-a sălășluit într-un sat al Eladei, în părțile Fochidei, care acum se zice Salon, numit și Castoria. Numele părinților lui erau: Ștefan și Eufrosina.

Aflîndu-se cuviosul în vîrstă copilărească, nimic copilăresc nu arăta în sine; ci, părea bărbat desăvîrșit cu lucrul, iubind tăcerea, liniștea și obiceiul cel cinstit. Iar ce-i mai de mirare, că la o vîrstă ca aceea a început să fie pustnic și înfrînat. Pentru că nu numai nu gusta nimic din cărnuri, dar nici lapte, brînză și

ouă nu mânca, încă nici mere și alte roduri care sînt copiilor mici mult dorite și iubite. El se hrănea numai cu pîine de orz, cu apă și cu verdețuri de grădină, iar miercurea și vinerea, pînă la apusul soarelui postea. Și aceasta este de mare mirare, că la o postire și înfrînare ca aceasta pe nimeni nu avea învățător și povățuitor. Ci, singur se povățuia prin dumnezeiescul dar și din zi în zi sporea spre mare nevoie, fugind de îmbuibare și de mîncăruri de dulce, și iubind postul și ostenele, cum și lipsa celor de nevoie, care omoară trupul. Toate cele ce altora erau iubite și bine primite, acelea erau urîte și neprimite cu totul fericitului Luca, iar cele ce altora erau grele, rău primite și nesuferite, lui îi erau ușoare, iubite și dorite.

Părinții lui, văzîndu-l în niște deprinderi ca acelea, neobișnuite copiilor, se minunau foarte și mai ales se mirau de pustnicia și de înfrînarea lui. Socotind că aceasta este dintr-o ușurare de minte copilărească, l-au încercat astfel: fierbînd carne și pește într-un vas, i-au pus înainte la masă și tatăl său, luînd peștele, i-a dat fericitului Luca să-l mănînce. El, neștiind că acel pește era fiert împreună cu carnea, a început a mânca și, cunoscînd din gust cum că peștele a fost fiert împreună cu carnea, s-a mîhnit foarte, ca și cum ar fi făcut el singur de bună voie vreo mare fărădelege. Așa se tînguia, plîngînd și suspinînd, nici pîine nu voia să mai mănînce. Apoi a petrecut într-o tînguire și foame trei zile. Atunci părinții, cunoscînd hotărîrea lui spre bine, care se trăgea nu din ușurarea minții copilărești, ci din darul lui Dumnezeu ce era într-însul, l-au lăsat după aceea să viețuiască după voia sa.

El era supus părinților săi și făcea cu sîrguință toate cele poruncite de dînșii. Uneori păștea oile ca Abel, ca Iacov și ca Moise, alteori lucra pămîntul după ce înaintase în vîrstă, iar alteori împlinea slujba casei, ostenindu-și trupul său tînăr și firea cea pătimașă omorîndu-și. Către săraci era atît de milostiv, încît cu totul se trecea cu vederea pe sine însuși. Cînd se ducea undeva de acasă la lucru, hrana ce o lua pentru sine o împărțea la cei lipsiți, iar el rămînea flămînd. Apoi chiar hainele sale cu multă osîrdie și dragoste le împărțea la aceia și de multe ori se întorcea gol acasă, pentru care lucru era dosădit de părinți, ocărit și cîteodată bătut. Uneori părinții îl lăseau să umble gol multă vreme, nedîndu-i îmbrăcăminte, ca măcar rușinîndu-se de goliciunea sa, să înceteze să-și dea hainele. Însă, îmbunătățitul tînăr nu înceta a face lucrurile milostivirii, nerușinîndu-se de goliciune pentru că goliciunea pentru săraci îi era lui ca o porfiră împărătească, iar bătaia și necinstea pentru dînșii, o socotea ca o cinste și laudă și mai mult spre facerea de bine a săracilor se sîrguia.

Odată, mergînd la țarină să semene grîu, a văzut niște săraci cerînd și le-a împărțit grîul, lăsînd foarte puțin pentru semănat. Dar Domnul răsplăti însuțit milostenia făcută la săraci și acele puține semințe de grîu atît de mult le-a binecuvîntat, încît s-au îmbelșugat holdele neobișnuit; deci, venind secerișul, mai mult grîu s-a adunat decît în anii trecuți. După acestea, Ștefan, tatăl Sfîntului Luca, a murit. Atunci fericitul Luca, lăsînd plugăria, s-a apucat de învățătură și se îndeletnicea cu gîndirea la Dumnezeu și cu rugăciunea, în care a sporit atît de mult dumnezeiescul tînăr încît, înălțîndu-și spre Dumnezeu mintea, se ridica și cu trupul de la pămînt, precum a văzut cu încredințare Eufrosina, maica lui. Căci ea, văzînd odată că fiul ei nu iese din camera lui și vrînd să știe ce face, s-a uitat în taină printr-o deschizătură și l-a văzut rugîndu-se, avînd mintea ridicată spre Dumnezeu, iar cu trupul sfînd în văzduh, neatingînd pămîntul, ci ridicat în sus de un cot. Aceasta a văzut-o nu o dată, ci de două-trei ori, încît se mira foarte mult, spunînd-o și la alții cu jurămînt.

Acest fericit tînăr avea dorință de mult timp să lase această lume mult tulburătoare și să se ducă la liniștea monahilor, în nevoița monahicească. Deci, prin dorință ridicîndu-se spre aceasta, s-a sculat și a ieșit din casă, neștiind nimeni. Apoi, lăsînd Elada, s-a dus în Tesalia, dar pe drum l-au prins ostașii care erau rînduiți să prindă pe robii cei fugiți de la stăpînii lor. Aceia, văzînd pe tînărul îmbrăcat cu haine proaste și socotindu-l rob fugit, l-au prins și-l întrebau al cui rob este, unde și încotro merge. Tînărul răspundea: "Sînt rob al lui Hristos și merg pentru rugăciuni la Sfinții Părinți". Dar aceia nu credeau cele spuse de dînsul, pentru că socoteau că-și tăinuiește înaintea lor starea lui de robie. De aceea băteau cu nemilostivire pe nevinovatul tînăr, apoi l-au închis în temniță pînă va voi să spună al cui rob este și cum a scăpat de la stăpînul său.

Dar această ispită se făcea fericitului tânăr de la urătorul vrăjmaș, care făcea împiedicare scopului său cel bun, iar după o vreme, sfântul a fost cunoscut de niște oameni. Aceia, mărturisind despre dînsul, l-au slobozit din legături. Întorcîndu-se la casa sa, a răbdat cuvinte dosăditoare și de ocară de la casnici. Dar robul lui Hristos nu mai puțin a răbdat bătăile și spre Dumnezeu suspina ziua și noaptea, ca El să binevoiască a duce la bun sfîrșit scopul lui. De aceea și-a cîștigat degrab dorirea, în chipul următor: doi monahi din Roma cea veche au venit în satul acela, pe care, văzîndu-i Luca, îndată și-a adus aminte de scopul său și i s-a aprins inima de văpaia dragostei celei dumnezeiești. Vorbind cu acei monahi, i-a întrebat unde merg, iar ei au răspuns că merg la Ierusalim și s-a rugat deosebi fericitul Luca să-l ia și pe el cu dînsii și să-l facă părtaș cinului monahicesc. Ei se fereau să-l ia, pe de o parte fiindcă era prea tânăr, avînd abia 17 ani și era neobișnuit cu calea, iar pe de altă parte fiindcă se temeau de părinții lui, ca să nu pătimească ceva rău cînd se vor înștiința despre plecarea lui și cînd vor alerga după ei ca să-i ajungă. El le spunea că este sărac și străin, nebăgat în seamă de nimeni: deci a înduplecat pe acei monahi ca să-l ia, însă au ieșit în taină cu dînsul din sat.

Mergînd la Atena și, intrînd în biserica cea prea slăvită de acolo, a Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, s-au rugat și s-au odihnit în mănăstire, iar monahii, ducîndu-se la Ierusalim, au lăsat pe fericitul Luca în acea mănăstire, zicîndu-i: "Aici, o! tînărule, este potrivit locul pentru scopul tău, aici vei putea să-ți cîștigi dorirea ta și degrab, în frumoasa ceată a monahilor te vei număra". Deci, dîndu-l în seama egumenului, s-au dus. Atunci egumenul, întrebîndu-l de multe ori de unde este și de ce neam, nu putea să afle pentru că tînărul își tănuia patria și casa sa, vrînd să nu fie știut de nimeni. Apoi egumenul, văzîndu-l cu obicei bun, blînd, smerit și ascultător, l-a îmbrăcat în mantie.

Maica lui se întrista foarte mult după dînsul, nesuferind despărțirea de iubitul său fiu, pe care-l avea ca pe o mîngîiere a văduviei sale și răcorire în necazuri. Ea plîngea după dînsul cu amar, strigînd către Dumnezeu și zicînd: "Vai mie, Doamne, Tu, martor al văduviei și al sărăciei mele. Mai întîi m-ai mîhnit, luînd de la mine prin moarte pe soțul, cu care m-ai unit prin însoțire, iar acum m-ai aruncat în primejdiiile singurătății, care îmi sînt mai grele decît moartea. Acum și pe acela, pe care l-am avut ca pe o răcorire în atîtea nevoi, din ochii mei l-ai depărtat și nu știu unde aș putea să văd pe singura rază a vieții mele, căci e drept a grăi ca David: el era lumina ochilor mei și aceasta acum nu este cu mine. Care este pricina ducerii de la noi a copilului? Oare, eu îl opream ca să nu-ți slujească neîncetat, Stăpîne? Oare, poruncindu-i lucrurile cele de casă, l-am făcut să treacă cu vederea și rugăciunile cele obișnuite lui? Oare, l-am învățat să aleagă cele trupești mai mult decît cele duhovnicești, cele pămîntești decît cele cerești și cele vremelnice decît cele veșnice? M-am deprins de la părinții mei ca nu numai trupului, ci și sufletului să fiu maică, vrînd să fie desăvîrșit în fapte bune, pentru care cea mai multă vreme i-o însemnam pentru rugăciune, decît pentru slujba mea. Aceasta îmi era singura veselie, să văd pe iubitul meu fiu, deși nu totdeauna, dar măcar uneori îmi era destul să aud de la vecini lauda bunului său obicei și cu aceea să-mi mîngîi mîhnitul meu suflet. Nu trece cu vederea, Împărate al tuturor, lacrimile ochilor mei și binevoiește a-mi lumina întunericul mîhnirii mele. Aceasta vei face cînd vei da ochilor mei de maică să-și vadă iarăși fiul ei iubit; atunci voi chema pe toți la aflarea fiului meu, voi spune mărirea Ta și Te voi preamări în toate zilele vieții mele".

Astfel văduva maică, în mîhnirea sa, rugîndu-se lui Dumnezeu, L-a plecat spre milă pe Cel ce este bun din fire și pentru ceea ce-L ruga a cîștigat. Domnul, Care pe toate le orînduiește cu înțelepciune, a făcut ca egumenul mănăstirii aceleia, în care fericitul Luca se nevoia, să vadă în vis, plîngînd, pe aceea maică și să audă de la dînsa niște cuvinte ca acestea: "Pentru ce părinte ai mîhnit văduvia mea? Pentru ce ai adus rană la durerea mea? Pentru ce fără de milă mi-ai luat singura mîngîiere a văduviei mele? Pentru ce ai răpit reazemul bătrînețelor mele? Dă-mi-l degrab. Dă-mi lumina ochilor mei, dă-mi nădejdea mea, că nu voi înceta a mă apropia de Dumnezeu și Împăratul tuturor, arătînd ce strîmbătate mare sufăr". Egumenul, înfricoșîndu-se de o vedenie ca aceasta în vis, de cuvintele cele auzite, mai întîi se gîndea că este vreo nălucire deșartă și înfiorare de la diavol, dar cînd a văzut pe aceeași femeie arătîndu-i-se în vis noaptea a doua și a treia și a auzit de la dînsa aceleași cuvinte pline de mînie, a înțeles că nu este înșelăciune diavolească, ci arătare de la Dumnezeu.

Făcându-se ziuă, a chemat îndată pe tînărul Luca, ce era îmbrăcat în chipul monahicesc și i-a zis cu mînie: "Ascultă tu, de ce ai gîndit să tăinuiești cele privitoare la tine și n-ai vrut să spui, deși te-am întrebat cine ești și de unde? De ce ai spus că nu ai părinți, nici rudenii și cum ai îndrăznit a te apropia către chipul monahicesc și la viețuirea cu noi, fiind cu totul plin de înșelăciune și de minciună, precum mărturisește de tine chiar fapta ta? Dacă ai fi spus de la început adevărul, acum nu s-ar fi descoperit, fără voia ta, cele despre tine. Du-te de la noi și din toate hotarele atenienilor și te întoarce la aceea ce te-a născut, de către care sînt foarte dosădit, cu mare mîhnire, în trei nopți de-a rîndul".

Grăind acestea egumenul, fericitul Luca s-a înfricoșat foarte și stătea uimit, căutînd în jos și tăcînd. Din ochi îi curgeau lacrimi, nevoind să se despartă de sfînta mănăstire. Atunci, egumenul, văzîndu-i lacrimile și smerenia, s-a umilit și a început a vorbi cu blîndețe către dînsul, zicîndu-i: "Fiule, este peste putință a nu te întoarce la maica ta, în această vreme de acum. După aceea, îți va fi neoprită viețuirea în mănăstire. Te sfătuiesc așa să faci, căci precum este arătat, rugăciunea ei este foarte puternică și a îndu-plecat pe Dumnezeu și rugăciunea ta o va împiedica prea mult".

Fericitul Luca, auzind aceasta, n-a zis nimic împotriva, s-a închinat, a cerut rugăciune și binecuvîntare de la egumeni. Și așa, chiar nevrînd, a ieșit din mănăstire și a plecat către maica sa, în satul Castoria. Ajungînd și intrînd în casă, a găsit pe maica sa tînguindu-se și, văzîndu-l, se umplu de bucurie. Dar nu s-a repezit îndată să-l îmbrățișeze ca o maică, ci mai întîi, viteaza femeie, temătoare de Dumnezeu, dîndu-I mulțumire Acestuia, că prin lucrarea Lui primește pe fiul cel iubit de care se lipsise, zicea: "Bine este cuvîntat Dumnezeu, Care n-a depărtat rugăciunea mea și mila Sa de la mine". Astfel, Sfîntul Luca, întorcîndu-se la maica sa prin dumnezeiască voie, îi slujea ca un fiu și a petrecut la dînsa patru luni. Apoi, arzînd cu duhul către Dumnezeu și spre viața cea bună și liniștită, a voit să se ducă iarăși la mănăstire, dar acum nu-l mai oprea maica de la scopul cel bun nici nu-l împiedica din cale, pentru că știa că fiului ei i se cade să cinstească mai mult pe Dumnezeu decît pe părinți.

Sfîntul Luca avînd în calea sa rugăciunile ei, ca pe un bun povățuitor, s-a dus la un munte de lîngă mare, care se numea Ioanipetra, unde era biserica Sfinților Doctori fără-de-arginți, Cosma și Damian și, făcîndu-și acolo o chilie mică, a început a viețui după Dumnezeu. Dar nu se poate spune cu de-amănuntul cîte ostenele a suferit acolo, nevoindu-se și luptîndu-se cu diavoli și omorîndu-și trupul, dar și a le tăcea pe toate nu se cade, ci să spunem cîte ceva din cele multe, spre a se ști ce fel de viață avea acel plăcut al lui Dumnezeu. Era la cuviosul un ucenic, care se îndoia de părintele său, socotind că își face rugăciunea cea neîncetată cu fățarnicie, pentru că el nu-l vedea îndeletnicindu-se cu nimic altceva, nici cu dumnezeieștile cărți, nici cu cuvintele părinților și-l socotea ca pe un necărturar, neînțelegînd nimic din cele dumnezeiești, ci că petrecea în somn și lenevie în toate nopțile.

Odată fiind tîrziu și cuviosul închizîndu-și ușa chiliei sale, ucenicul a șezut afară lîngă ușă și, plecîndu-și capul, asculta ce face cuviosul noaptea, dacă se odihnește sau se roagă. Și a ascultat toată noaptea pînă dimineața, iar ceea ce a auzit, singur a spus astfel: "L-am auzit plecîndu-și genunchii și bătîndu-se cu capul de pămînt, la fiecare închinăciune, zicînd: "Doamne miluiește", cu căldura duhului. Apoi aprinzîndu-se mai mult cu osîrdia către Dumnezeu, făcea mai dese închinăciuni, strigînd mai cu osîrdie: "Doamne miluiește" și se ostenea pînă ce a slăbit cu trupul și s-a aruncat cu fața la pămînt, iar cu duhul nu slăbea, căci striga către Dumnezeu, rugîndu-se. Apoi, iarăși sculîndu-se, își pleca genunchii pînă în zorii dimineții și toată noaptea a petrecut-o într-o astfel de rugăciune neîntreruptă". De atunci, încredințîndu-se ucenicul acela despre nevoițele părintelui său, se căia de îndoirea sa de mai înainte și spunea la alții cu jurămînt despre dînsul, după mutarea sfîntului.

Dar nu numai prin privegherile de noapte, cu plecarea genun-chilor, ci și prin ostenele din zi, se chinuia pe sine cuviosul. El își făcuse o grădină mică, în care a sădit mulți pomi și unde semăna semințe, nu pentru trebuința sa sau pentru cîștig, ci pentru osteneala trupului său, ca astfel, în toate zilele lucrînd grădina cu sudoarea feței sale, să ostenească. Rodurile cele din pomi și din semințe le împărțea la cei ce veneau la dînsul, pentru care, uneori umplînd o coșniță mare, o ducea în taină la țarinile străine ce erau

aproape și astfel, cu ostenele sale hrănea pe alții, iar el petrecea flămînd. Apoi începuseră a veni cerbii în grădina lui și a-i face supărare, mîncînd unele roduri, iar pe altele călcîndu-le cu picioarele. Sfîntul îi gonia și cînd se întorcea la chilie, cerbii îndată intrau în grădină.

Făcîndu-se aceasta de multe ori, iar sfîntul supărîndu-se, a ieșit la dînșii și a zis către unul care era mai în vîrstă, ca la o făptură pricepută și cuvîntătoare: "De ce-mi faceți supărare și ostenele mele le pustiiți, cînd eu niciodată nu v-am mîhnit pe voi cu nimic? Sîntem robi ai unui Domn și zidire a unui Dumnezeu. Afară de aceasta eu sînt zidit după chipul și asemănarea lui Dumnezeu și am putere peste alte zidiri, pentru că toate le-a supus Ziditorul sub picioarele omului. Deci, poruncind Dumnezeu, nu vei trece din locul acesta, ci, aici unde stai vei primi vrednica pedeapsă".

Aceasta zicînd-o sfîntul, îndată cerbul, lovindu-se ca de o săgeată, a căzut la pămînt și zăcea nemișcat, iar ceilalți fugiră toți. Apoi s-a întîmplat atunci, că umblau vînătorii prin pustie și l-au văzut de departe și, repezindu-se la cerbul care zăcea, cu bucurie-l duceau la junghiere (vînatul cel neașteptat). Cuviosul, mîhnin du-se pentru cerb, a zis către dînșii: "Fraților, de nici un folos nu vă este vouă cerbul acesta pentru că nu voi v-ați ostenit, nici l-ați vînat, ci ați venit la el fiind deja vînat; voi voiți să-l înjunghiați, pe cînd se cade mai bine a-l milui, căci a căzut și zace jos". Acestea auzind, vînătorii au lăsat cerbul, mirîndu-se de milostivirea sfîntului, iar el, făcînd rugăciune, l-a eliberat în pustie, întreg și sănătos.

Astfel Cuviosul părintele nostru Luca, aflîndu-se desăvîrșit monah cu viața, nu era încă îmbrăcat în chipul monahicesc cel desăvîrșit. De aceea, foarte mult dorea a se ruga lui Dumnezeu cu osîrdie ca să-l învrednicească sfîntului și îngerescului chip. Deci, fiind auzit, și-a cîștigat dorirea, pentru că veniseră la dînsul doi monahi bătrîni, cinstiți cu căruntețele și cu sfîntă podoabă, care spuneau că merg la Roma cea veche. Aceia, făcînd rugăciuni, au îmbrăcat pe Cuviosul Luca în chipul îngeresc cel desăvîrșit al monahilor și, învășîndu-l multe, s-au dus. Neavînd Luca să le dea ceva pe drum, fiind cu totul sărac cu trupul și cu duhul, neavînd nici cele trebuincioase spre hrană, îi petrecea pe ei, hrănindu-se de la dînșii duhovnicește, din cuvintele cele folositoare.

Mergînd ei la malul mării, ședeau să se odihnească și acum voiau să se despartă de Cuviosul Luca, dîndu-i sărutarea întru Domnul. Pe cînd ședeau ei, iată deodată a sărit un pește din mare și a căzut pe mal înaintea picioarelor lor, apoi și un altul; și amîndoi se tăvăleau ca și cum se dădeau gata în mîinile monahilor. Aceasta s-a făcut cu rugăciunile Sfîntului Luca, pentru că el, neavînd hrana cea trebuincioasă pentru făcătorii săi de bine, s-a rugat lui Dumnezeu, purtătorului de grijă a toate, prin tănuita sa rugăciune din inimă, ca să le trimită hrană în cale. Și, Cel ce trimitea cîndva lui Ilie, prin corb, pîine și carne, Acela a trimis peștii din apele mării, acestor cuvioși părinți. Ei, luînd amîndoi peștii, au mulțumit lui Dumnezeu, Celui ce-și deschide mîna Sa și satură pe tot cel viu, de bună voie.

Părintele nostru Luca, luînd chipul cel desăvîrșit al călugăriei, a început viața cea mai desăvîrșită. Pentru că a început a se nevoi mai mult ca înainte, adăugînd ostenele și postire, cu lacrimi și cu privegheri de toată noaptea. Hrana lui era pîine de orz, iar uneori verdețuri crude și băutura era apa. Somn avea foarte puțin, pentru că era în chilia sa o groapă săpată în pămînt, în chipul mormîntului. Aceasta o făcuse spre cea de-a pururea pomenire de moarte. Cînd era nevoie în vreo noapte să doarmă, se așeza în groapa aceea, ca și cum era îngropat, și, odihnindu-se puțin, îndată se scula la rugăciune, zicînd cuvîntul lui David: *Apucat-am înainte fără de vreme și am strigat. Și iarăși: Apucat-au înainte ochii mei spre dimineață, ca să cugete la cuvintele Tale.*

Astfel petrecînd, a străbătut vestea despre viața lui cea îmbunătățită, printre locuitorii cei din jur; și începură a veni la dînsul popoarele. Odinioară au venit la el doi frați, spunîndu-i că tatăl lor, înaintea sfîrșitului vieții sale, a ascuns undeva, în pămînt, aurul și argintul și banii pe care-i avea și murind nu le-a spus locul în care a ascuns comoara; deci, ziceau ei: "Ne rugăm ție, roagă-te lui Dumnezeu să ne arate comoara, ca să nu avem în toate zilele între noi gîlceavă, pentru că, fiind frați, avem bănuială unul asupra altuia cum că a furat părinteasca comoară și a tănuit-o la sine". Deci, fă cu rugăciunile tale ca vrajba

dintre noi să se curme, iar prin comoara cea arătată să se acopere sărăcia și lipsa noastră". Cuviosul se lepăda și-i alunga de la sine, spunând că nu este nevoie să se roage pentru acestea lui Dumnezeu. Dar aceia, venind adeseori, îl supărau prin rugăciuni și l-au înduplecat spre milostivire. Sfântul, rugându-se pentru dînșii către atotvăzătorul Dumnezeu și înștiințându-se prin descoperire, le-a spus pe nume acel loc în care tatăl lor pusese comoara. Ei, ducându-se, au săpat la locul cu pricina și au aflat într-însul aurul și argintul cel părintesc, după cuvântul sfântului, și vestiră cea minune în toate satele din jur.

Diavolul cel urător de bine, deși totdeauna era biruit de acest viteaz ostaș al lui Hristos, se ispitea încă să ridice război asupra lui și, vrînd să-i facă supărare și împiedicare, a scornit prin meșteșugurile sale un lucru ca acesta: De la un sat de aproape, prin îndemnarea vicleanului, au venit trei femei plîngînd care, căzînd la picioarele lui, și-au mărturisit păcatele lor cele grele, rugîndu-l pe sfântul să le tămăduiască sufletele cu sfatul cel bun și prin rugăciunea sa. El se întorcea de la dînsele și se lepăda cu totul, trimițîndu-le la preoți, el nefiind preot, ci monah nesfințit; însă, chiar nevrînd el să le asculte, i s-au umplut urechile de povestirile cele rele ale păcatelor femeilor. Ducîndu-se ele, îndată, vrăjmașul care săgeată la inimă pe cei drepti, a căzut asupra sfântului prin gînduri necurate și a ridicat războiul păcatelor în mădularele lui cele chinuite. Dar sfântul, înțelegînd meșteșugul diavolului, s-a înarmat împotriva lui cu arma rugăciunii, stînd trei zile la un loc, și a biruit războiul aceluia. Apoi, prin ploaie de lacrimi, a stins văpaia cea cumplită a poftii și a sfărîmat capul șarpelui cu ajutorul lui Dumnezeu.

După rugăciunea cea de trei zile, slăbindu-i desăvîrșit trupul, a adormit puțin și a văzut în vis, stînd înaintea lui, îngerul, în chip de tînăr frumos, ținînd în mîini o undiță pe care a aruncat-o în gura lui, și i s-a părut fericitului Luca că a înghițit undița și că a ajuns pînă la cele dinlăuntru ale lui. După aceasta, tînărul ce i se arătase a scos undița dintr-însul și a tras o parte de trup însă sîngerată, pe care a aruncat-o și a zis: "Îndrăznește și nu te teme". Deșteptîndu-se îndată din somn, a cunoscut că l-a izbăvit Domnul de patima cea trupestă a păcatului și mulțumea Mîntuitorului, Izbăvitorul său.

Apoi, s-a dat cuviosului de la Domnul și darul proorociei, pentru curăția vieții lui, și spunea mai înainte cele ce avea să fie. Așa a spus mai înainte despre năvălirea oștilor bulgărești asupra stăpînirii grecești și s-a împlinit aceasta la vreme, precum mai pe urmă va arăta cuvîntul; chiar și tainele omenești mai înainte le vedea. Cuviosul avea o soră, anume Cali, nu numai după trup, ci și după duh, pentru că urma cu viața fratelui său, în feciorie și curăție și în nevoințele monahicești. Aceea adeseori venea de la mănăstirea sa la fratele ei cu ale sale ascultătoare, și-i slujeau la orice trebuință. Uneori îi lucra grădina, sădind și curățind verdețurile.

Odată cuviosul a zis către dînsa și către cele ce erau cu ea: "Vine la noi un om purtînd în spate o sarcină mare și grea, mult ostenindu-se". Acestea zicîndu-le, le-a lăsat și s-a dus în munte. Dar ele n-au înțeles cele zise și, mirîndu-se, cugetau la acele cuvinte pe care le-a spus cuviosul. Și iată, după puțin timp a venit un om, neavînd nici o sarcină și întreba despre cuviosul, zicînd: "Unde este Sfîntul Luca, căci am cu dînsul o neapărată trebuință." Sora sfîntului a răspuns aceluia om: "Nu este acum aici, s-a dus în pustie; iar de vei voi să-l vezi, să aștepti pînă va veni". Omul acela a zis: "Nu mă voi duce pînă ce nu-l voi vedea". Și a stătea lîngă chilie șapte zile, așteptîndu-l pe sfînt. Trecînd și ziua a șaptea, a venit și sfîntul din munte și, văzînd pe acel om, îndată, căuțînd cu mînie, a zis către el: "La ce ai venit în pustia aceasta? De ce ai lăsat cetățile și ai venit în munți? Pentru ce, defăimînd pe păstorii și pe preoții bisericești, ai alergat la noi, necărturarii și cum ai îndrăznit a veni înaintea ochilor noștri, netemîndu-te de pedeapsa lui Dumnezeu, fiind plin de nenumărate fărădelegi?"

După niște cuvinte ca acelea ale sfîntului, omul, fiind înfricoșat, vărsa lacrimi și nu putea să grăiască nici un cuvînt de frică. Și i-a zis iarăși sfîntul: "De ce taci, nemărturisind faptele tale și nu-ți arăți uciderile și fărădelegile pe care le-ai făcut, ca să milostivești măcar, cît de cît, pe Dumnezeu?" Atunci, omul acela, abia putînd să grăiască cîte ceva de multă plîngere și oftare, a început a zice: "Ce voiești mai mult să-ți spun, o! dumnezeiescule om, de vreme ce prin dumnezeiescul dar, care locuiește în tine, singur mai înainte de mărturisirea mea ai spus păcatul meu cel greu? Pentru că nu este ascunsă înaintea ta fapta ce

am făcut în taină. Însă ceea ce-mi poruncești voi face și voi spune la arătare fărădelegea mea". Și a început a spune înaintea tuturor, cu de-amănuntul, cum, unde și pentru ce pricină a ucis pe prietenul său în cale și mărturisirea aceea cu mare tînguire și smerenie, căzînd la picioarele sfîntului și rugîndu-se să nu-l lase să piară în cursele diavolului. Iar sfîntul, mult învățîndu-l, l-a slobozit, poruncindu-i să meargă la preoți.

Aceasta s-a spus spre încredințarea faptului că vedea mai înainte și greșelile omenești cele tainuite. Dar și alta, asemenea cu aceea, trebuie să se spună. Un cîrmaci, Dimitrie, adeseori stînd cu corabia sa la malul ce nu era departe de chilia sfîntului, s-a cunoscut cu dînsul, învrednicindu-se de sfintele sale rugăciuni și îndulcindu-se de învățătura lui. Odată, sosind la mal și voind, după obicei, să meargă la sfîntul, a gîndit să nu vină la dînsul cu mîinile goale, ci să-i aducă ceva, pentru că prindea uneori pește în limanul acela. Deci el, cu corăbierii care erau cu dînsul, a aruncat undițele, dar nu a prins pește deloc, ci toată ziua s-a ostenit în zadar.

Fiind tîrziu, și-a adus aminte de numele Cuviosului Luca și în numele lui a aruncat undița. Atunci, îndată a prins un pește mare, pe care l-a scos încet și iarăși a aruncat undița a doua oară, în numele sfîntului și a prins îndată alt pește, asemenea cu cel dintîi, dar ceva mai mic. Mergînd la sfînt, a luat peștele cel mai mic, iar pe cel mai mare l-a ținut la el. Sfîntul, fiind mai înainte-văzător, a cunoscut ce făcuse, însă a primit cu dragoste pe oaspete și darul adus. Apoi, vorbind cu dînsul, a pomenit cum Anania a greșit lui Dumnezeu, tăinuind din prețul ce a luat pe țarină și cum nu a ascuns de Sfîntul Apostol Petru fapta cea tainuită.

Auzind acestea, cîrmaciul a cunoscut că pentru el a adus cuvîntul acela, fiindcă a tăinuit peștele cel mai mare și s-a umplut de spaimă pentru mai înainte-vederea fericitului părinte. Rușinîndu-se de vădirea greșelii sale, a căzut la picioarele lui, mărturisindu-i păcatul, căindu-se și cerînd iertare. El, învățîndu-l cu blîndețe, i-a dat iertare, însă peștele cel adus i-a poruncit ucenicului ca, fierbîndu-l, să-l pună înaintea fraților care veniseră atunci la dînsul, pentru că el nu mîncea pește. De multe ori, cuviosul vedea mai înainte chiar pe cei ce voiau să vină la dînsul și înainte spunea ucenicului său, poruncindu-i să pregătească pentru ei fiertură și pîine.

Cuviosul, petrecînd în muntele acela șapte ani, a venit năvălirea războiului bulgăresc asupra grecilor, despre care cuviosul a proorocit mai înainte. Atunci oamenii fugeau unii în cetăți și întăriri, iar alții în ostrovul Elveului și în Peloponez. Însă Cuviosul Luca, lăsînd muntele, s-a urcat pe corabie și a mers în Corint.

Auzind despre un stîlptic oarecare din Patre, a mers la el și a stat zece ani, slujindu-i cu toată osîrdia și supunerea, ca un fiu tatălui său. Pe acel stîlptic îl vorbea de rău un oarecare preot, atrăgînd și pe alții, hulind și clevetind pe dreptul bărbat. Fiind acolo Cuviosul Luca și auzind vorbele mincinoase ale lui față de nevinovăția părintelui, se împotrivea foarte tare. Preotul, fiind aspru din fire, a lovit peste obraz pe Sfîntul Luca și îndată, pe cel ce-a lovit, l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu, căci, deodată a căzut la pămînt, îndrăcindu-se și rămînînd așa pînă la sfîrșitul său, dîndu-se satanei spre chinuire, ca măcar duhul să se mîntuiască. După zece ani s-a întors cuviosul în patria sa, Elada, și s-a sălășluit la locul său cel dintîi, în muntele Ioaniptra.

S-a întîmplat odată că trecea pe acolo episcopul Corintului, ducîndu-se la Constantinopol, și se odihnea în apropiere de chilia sfîntului, despre care, cuviosul înștiințîndu-se mai înainte, a mers să se închine lui, dîndu-i daruri din ostenelile sale: poame, verdețuri și rădăcini de grădină. Apoi a mers episcopul să vadă chilia lui Luca și, vîzîndu-i petrecerea cea liniștită, grădina și lucrarea cuviosului s-a minunat. Episcopul a voit ca să-i dea milostenie, poruncind bărbaților cinstiți, care merseseră cu el, ca fiecare să dea cîțiva bani, punînd și el aur, așa că strînsese destulă milostenie pentru sfînt. Dar acesta n-a voit să primească, zicînd: "Nu caut aur stăpîne sfînte, ci sfintele tale rugăciuni și învățături. Nu-mi trebuie mie aur, deoarece am ales sărăcia și petrecerea aceasta, ci dă-mi ceea ce doresc: să mă înveți postul, ca să mă pot mîntui".

Episcopul, mîhnindu-se și socotindu-se defăimat, a zis către cuvios: "De ce lepezi milostenia noastră și pe noi cei ce o dăm? Căci și eu sînt creștin credincios, deși sînt episcop păcătos și ne-vrednic. Pentru ce, vrînd să urmezi în toate lui Hristos, într-aceasta nu-i urmezi Lui? Căci și El de la cei drept-credincioși primea milostenie și tot ce i se da. Deci și tu, deși nu-ți trebuie banii ce ți se dă, primește-i și dă-i la cei ce au trebuință. Dacă socotești că este lucru netrebnic facerea de bine către săraci, apoi lepezi amîndouă acestea: adică cele trebuincioase săracilor și mîntuirea celor ce fac milostenie. Pentru că săracul, neluînd milostenie, de unde-și va cîștiga cele trebuincioase? Iar noi, nedînd milostenie, nu ne vom mîntui". La aceste vorbe ale episcopului plecîndu-se cuviosul, a luat milostenia, însă nu multă, ci puțină. Episcopul dîndu-i binecuvîntare, s-a dus în calea sa.

Cuviosul Luca avea obiceiul să se suie la Duminica Floriilor pe vîrfurile muntelui, ducînd în mîini crucea și cîntînd Doamne miluiește. Așa odată, suindu-se, iarăși după obicei, o viperă ieșind din cuibul său, prin diavoleasca îndemnare, l-a mușcat pe sfînt de degetul cel mare de la picior. El, plecîndu-se, a luat vipera și, smulgînd-o, a zis către dînsa: "Nici tu să nu mă vatămi pe mine, nici eu pe tine, ci să mergem fiecare pe calea sa, deoarece sîntem ai unui Ziditor și nu putem să facem orice, nevrînd Ziditorul nostru". Și s-a dus vipera în peștera sa, iar sfîntul s-a suit în munte, neavînd nici cea mai mică vătămă din mușcarea viperei.

Un comite, mai mare peste visteriile împărătești, a fost trimis de către împărat în părțile Africii și, ajungînd în Corint, avea mulțime de aur împărătesc. Noaptea, însă, fiind acolo furțișag, s-a luat tot aurul împărătesc. Făcîndu-se cercetare, mulți erau întrebați și torturați, dar nu se găsea aurul, iar comitele acela era tare mîhnit. Mergînd cetățenii cei mai cinstiți la el, nu puteau să-l mîngîie, căci fiind necăjit de pierderea banilor, deznădăjduia și-și temea viața de mînia împărătească. Atunci, un oarecare din cei din mijloc, a zis: "Nimeni nu poate să arate aurul cel furat fără numai Luca monahul, prin care Dumnezeu face multe minuni". Acestea auzind, ceilalți ziseră: "Cu adevărat, așa este". Deci vorbeau de el lăudîndu-i viața cea îmbunătățită și dumnezeiasca vedere.

Comitele, auzind de aceasta, a trimis cu nădejde la sfînt rugăminte, zicînd: "Urmează Aceluia Care nu S-a lepădat a Se pogori din cer pentru mîntuirea oamenilor și vino puțin în cetate ca să cercetezi pe cei cuprinși de un mare necaz". Sfîntul, la început nu voia să meargă, fugind de slava deșartă și de cinstea omenească, dar de milă pentru cei mulți, care fără de vină pătimeau pentru aurul cel furat, a mers. Fiind întîmpinat de comite și de cetățeni cu cinste, a poruncit ca mai întîi să pregătească masă, zicînd către comite: "Să dăm mai întîi datoria pîntecelui și să ne veselim întru slava lui Dumnezeu, că puternic este Cel ce ne adapă pe noi cu vinul umilinței, Acela să ne dea și paharul bucuriei, cu iubirea de oameni".

Șezînd ei și ospătîndu-se, apoi săturîndu-și sufletul cu folositoarele cuvinte ale sfîntului mai mult decît corpul cu bucatele, uitîndu-se sfîntul spre unul ce sta înainte și slujea, spunîndu-i pe nume, l-a chemat la dînsul și i-a zis: "Pentru ce ai adus stăpînului tău cea primejdie mare, îndrăznind a fura împărătescul aur? Mergi degrab și adu aici aurul pe care l-ai ascuns în pămînt, de vrei să te învrednicești de milostivire și de iertăciune". Auzind, acela sta tăcut și, tremurînd, neputînd să grăiască nici un cuvînt împotriva, căci și conștiința îl muștra, apoi, căzînd la pămînt, a apucat picioarele sfîntului, mărturisind că este adevărat lucrul acesta și, cerînd iertăciune cu lacrimi, a cîștigat-o, pentru că sfîntul voia ca nu numai să-i vădească rana păcatului, dar să o și tămăduiască. Îndată, furul acela ducîndu-se, s-a întors degrab, aducînd tot aurul pe care îl furase și l-a pus înaintea tuturor. Atunci s-a pricinuit bucurie comitelui și celor ce erau cu el, pentru eliberarea celor ce erau năpăstuiți pe nedrept. Atunci diavolul cel ce născocise furțișagul a fost rușinat, iar tîlharul a fost iertat și toți preamăreau pe Hristos Dumnezeu. Sfîntul, umilindu-se, nu lua în seamă slava ce i se făcea de oameni, ci pe aceea dînd-o lui Dumnezeu, s-a întors la locul său.

După cîtăva vreme, s-a dus la mănăstirea care era lîngă cetatea Teba, ca să cerceteze acolo pe egumenul Antonie, pentru că Luca Cuviosul avea obicei să se ducă la bărbații cei însuflați de Dumnezeu și să vorbească cu dînsii despre folosul sufletesc. Fiind el la egumenul Antonie, s-a întîmplat în acea vreme de s-a îmbolnăvit de moarte fiul unuia din cei mai de frunte cetățeni ai Tebei. Și auzind cetățeanul acela de

Cuviosul Luca, că a venit în mănăstirea lor, s-a sculat îndată și alergînd, a căzut la picioarele sfîntului și se ruga cu lacrimi să meargă în casa lui, să cerceteze pe copilul cel bolnav care era aproape să moară; căci avea credință că prin cercetarea sfîntului se va însănătoși bolnavul. Dar sfîntul, fiind smerit, se lepăda, zicînd: ce sînt eu și ce vedeți voi de vă amăgiți de o părere ca aceasta despre mine? Pentru că unul este doctorul sufletelor și al trupurilor, Care poate și din moarte să ne izbăvească. El este Ziditorul nostru, Dumnezeu, iar omul păcătos nu poate să facă nicidecum un lucru ca acesta". Și s-a dus cetățeanul acesta mîhnit, tînguindu-se și deznădăjduindu-se de viața fiului.

După ce s-a înserat, vorbind egumenul deosebit cu cuviosul, a zis către cel dintîi: "N-am făcut bine, precum mi se pare, cinstite părinte, necercetînd pe cel bolnav și nemîngîind pe cel întristat; deci cu dreptate vom auzi și noi cuvîntul lui Hristos: *Bolnav am fost și nu m-ați cercetat*. Grăit-a Sfîntul Luca: "Dar a tămădui pe cei bolnavi este puterea lui Dumnezeu și a mîngîia pe cei întristați se cade numai aceluia care au cuvînt și înțelepciune în gurile lor, iar eu sînt departe de cea dintîi și de cea de-a doua sînt lipsit cu totul, fiind neînvățat. Dacă vei voi și dacă vei socoti că este lucru plăcut lui Dumnezeu să mergi tu mai întîi și să-mi fii povătuitor, iar eu să-ți urmez, așa voi face".

Atunci s-au sculat amîndoi îndată și au ajuns seara tîrziu și, intrînd în casa cetățeanului aceluia, au găsit pe copil mai mult mort, așteptînd sfîrșitul. Tatăl copilului și slugile cădeau înaintea sfîntului și-l rugau lăcrămînd să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lui, care se sfîrșea, ca să-l întoarcă de la moarte. Cuviosul, fiind rugat de omul acela și de către egumenul Antonie, și-a ridicat mîinile în sus și s-a rugat. Apoi, sfîrșind rugăciunea, s-a întors la mănăstire și, ivindu-se zorile, s-a dus degrabă la muntele său, fugind de slava omenească. Deci, făcîndu-se ziuă, egumenul Antonie a trimis slujitorul său în cetate să afle ce face copilul bolnav și dacă a fost ascultată rugăciunea Cuviosului Luca. Slujitorul, nezăbovind, s-a întors îndată, spunînd egumenului un lucru de mirare: copilul care în acea noapte era să se sfîrșească, l-a întîmpinat călare pe cal, mergînd de acasă la baie, să se spele. Auzind acestea, egumenul Antonie s-a mirat și a preamărit pe Dumnezeu.

Apoi mulți supărau pe Cuviosul Luca, venind la dînsul pentru folos, tulburîndu-i liniștea. De aceea a voit să se ducă de acolo în locuri mai liniștite, dar, mai întîrziind împlinirea gîndului său, a trimis pe ucenicul său, Gherman, în Corint, la un bărbat iscusit și de Dumnezeu insuflat, anume Teofilact, cerînd sfat folositor de la dînsul, dacă este bine să mai petreacă în muntele Ioaniptra și să rabde supărare de la cei ce veneau sau să se ducă aiurea, în alt loc, neștiut. Teofilact i-a trimis sfatul care odată i s-a dat din cer marelui Sfînt Arsenie: "Fugi de oameni și te vei mîntui".

Cuviosul Luca, primind cu bucurie sfatul acela, a plecat de acolo cu ucenicul său și s-a dus de s-a sălășluit într-un loc pustiu, aproape de mare, care se numea Calamie. Acolo petrecea, avînd hrană din osteneala mîinilor sale, pentru că săpa pămîntul, semăna semințe, le măcina în rîșniță și făcea pîine. Odată, plutind corăbierii pe acolo, aproape de chilia cuviosului și mergînd într-însa, nu găsiră pe nimeni, sfîntul și ucenicul fiind duși undeva. Apoi, văzînd piatra de rîșniță, au luat-o și au dus-o în corabie. Cînd a venit cuviosul în chilie și a văzut că nu este piatra, a alergat la corăbieri, cerînd să-i dea piatra, deoarece nu are cu ce să-și macine grîul, iar ei se jurau că nu au luat-o. Sfîntul le-a zis: "Dacă nu ați luat-o, mergeți în pace, iar celui ce a luat-o, să-i răsplătească Dumnezeu cum voiește". Zicînd acestea, a plecat de la dînșii și îndată a căzut mort cel ce luase piatra. Corăbierii s-au înspăimîntat și, venind, au dat piatra înapoi, apoi i-au cerut iertare. Sfîntul s-a mîhnit de moartea aceluia și a plîns pentru dînsul multe zile.

Petrecînd cuviosul în acel loc trei ani, a avut loc năvălirea agarenilor asupra părților din Atica. Atunci s-a mutat sfîntul într-un oarecare ostrov, pustiu și fără apă, care se numea Ampia, în care răbda de foame și de sete, de multe ori. De acolo a trecut într-un loc frumos, care se numea Sotirie, de unde, izgonind pe diavol, care prin nălucire voise să-l înfricoșeze, a petrecut acolo pînă la fericitul său sfîrșit. S-au adunat în acel, la dînsul, frați și s-a întemeiat o mică mănăstire, iar mai marele curții atenienilor, care se numea Crinet, avînd dragoste către cuviosul, a zidit în mănăstirea aceea o biserică, în numele marei mucenițe Varvara.

Acolo petrecea sfântul în post și rugăciuni neîncetate, slujind lui Dumnezeu, ajutând oamenilor la sufleteasca mîntuire, ca și la trupeasca sănătate, căci folosea sufletelor cu cuvîntul și cu viața, iar cu rugăciunea tămăduia bolile cele trupești. Pe un monah Grigorie, care bolea totdeauna de stomac, l-a tămăduit cu cuvîntul. Pe o femeie cinstită, din Teba, care era cuprinsă de lungă și cumplită boală și deznădăjduită de doctori, a trimis la dînsa pe ucenicul său, Pangratie, s-o ungă cu untdelemn sfînt și a adus-o îndată la sănătatea cea desăvîrșită. Astfel el tămăduia toate bolile grabnic și spunea multora cele ce aveau să fie mai înainte. Petrecînd în locul acela șapte ani, s-a apropiat de sfîrșit. Dar mai înainte de sfîrșitul lui, s-a întîmplat lucrul acesta:

Unul din ucenicii săi, Teodosie, avea un frate, care se chema Filip și era mirean, avînd dregătoria de spătar. Filip a voit să vină la cuviosul, pe de o parte ca să cerceteze despre fratele său, iar pe de alta, ca să-l vadă pe Cuviosul Luca, de care auzise multe lucruri prea slăvite. Cuviosul, văzînd mai înainte venirea lui, a zis către Teodosie: "Gătește frate cele ce sînt trebuitoare pentru o cină bună, pentru că vine fratele tău pe la noi". Iar Teodosie, mirat și bucuros, pregătea cu sîrguință cele de mîncare și ieșea afară în poartă adeseori, privind în cale și așteptînd venirea fratelui său.

Făcîndu-se seară, a venit Filip aducînd multe pentru hrană, și a fost primit de către sfîntul cu dragoste. Apoi au cinat toți împreună, mîncînd și bînd cele puse înainte în slava lui Dumnezeu. Numai atunci a mîncat și a băut cuviosul mai mult decît îi era obiceiul - dar aceasta a făcut-o pentru ospătarea lui Filip, iar după cină și după obișnuitele rugăciuni spre somn, Filip, culcîndu-se să se odihnească, se tulbura cu gîndul despre cuviosul, zicînd în sine: "Fățarnic este bătrînul acesta, pentru că mîncă și bea mult și mi se pare că-și preface pustnicia și sfințenia".

Adormit Filip, a văzut în somn doi tineri prea luminoși, căutînd cu ochi aspri spre dînsul și arătîndu-i fața mînioasă, apoi cu asprime zicîndu-i: "De ce gîndești nedrept despre cuviosul? Pentru ce osîndești pe cel nevinovat și sfînt? Ridică-ți ochii tu, care vezi cele pămîntești, și privește de cîtă cinste s-a învrednicit de la Dumnezeu acela care după a ta părere este fățarnic și înșelător". Căutînd Filip, a văzut un loc slăvit, așternut cu porfiră, și pe dînsul stînd Cuviosul Luca, strălucind în multă slavă, ca soarele și, deșteptîndu-se, s-a spăimîntat și aceasta a spus-o lui Teodosie, fratele său după trup, precum și altor monahi. Și mărturisindu-și păcatul său, a cerut iertare și s-a dus cu mare folos.

Cuviosul, văzîndu-și mai înainte ducerea sa către Dumnezeu, a mers să cerceteze pe toți părinții care erau în pustia aceea și i-a sărutat cu cea după urmă sărutare, zicîndu-le: "Rugați-vă pentru mine fraților, rugați-vă Stăpînului Hristos, pentru că nu se știe dacă ne vom mai vedea sau nu". Și astfel, înconjurînd pe toți, s-a închis în chilia sa și se pregătea mai înainte de moarte. Apoi a început a boli cu trupul, înaintea sfîrșitului său cu opt zile, iar Grigorie preotul ședea lîngă dînsul și l-a întrebat: "Ce poruncești pentru a ta îngropare? Unde vrei să se așeze trupul tău?" El a răspuns: "Legînd de picioare trupul meu, să-l aruncați în prăpastie, că deși altora sînt netrebnic, fiarelor le voi fi trebuit pentru mîncare". Preotul însă îl ruga mult pe sfînt ca în alt chip să poruncească pentru al său trup și să-și hotărască locul pentru îngroparea sa. După un ceas, sfîntul a zis: "În locul acesta pe care zac să mă îngropi, căci Dumnezeu voiește să preamărească locul acesta, întru slava numelui Său celui Sfînt".

Acestea zicînd, la apusul soarelui și-a ridicat ochii în sus și a zis: "În mîinile Tale, Doamne, dau duhul meu". Apoi a adormit cu somnul vremelnice morți, în șapte zile ale lunii Februarie.

Sfîntul lui suflet s-a dus către Dumnezeu în viața cea fără de moarte. Iar a doua zi s-au adunat toți monahii și mirenii cei de prinprejur și s-a făcut adunare mare de popor. Atunci, plîngînd toți pentru lipsirea unui luminător al lumii ca acesta, l-au îngropat cu cinste la locul în care a poruncit, adică în chilia lui, în care s-a nevoit. După șase luni, unui monah oarecare, Cosma famenul, din părțile Paflagoniei, mergînd în Italia, i s-a arătat în somn o poruncă dumnezeiască: să meargă la locul unde s-a odihnit Cuviosul Luca și lîngă mormîntul aceluia să petreacă. Venind Cosma, a scos racla din pămînt cu moaștele cuviosului cele nestrucate și, punînd-o deasupra mormîntului, a îngrădit-o frumos cu scînduri, iar chilia

aceea a prefăcut-o în biserică, unde se făceau minuni de la sfințele lui moaște, pentru că a izvorât mir cu bună mireasmă. Șchiopii se vindecau, orbii se luminau, leproșii se curăteau și diavolii se goneau cu rugăciunile Cuviosului Luca și prin puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea celor o mie trei Sfinți Mucenici din casa celor patru protectori împărătești din Nicomidia (7 februarie)

Împărățind păgînul Dioclețian, cumplitul tiran, a ridicat mare prigonire asupra Bisericii lui Hristos și mulți creștini erau închiși în temnițe și uciși pentru Hristos. Atunci au pătitit și robii lui Hristos Teopempt, episcopul, Teona, care a fost vrăjitor, și patru protectori împărătești: Vasos, Evsevie, Evtihie și Vasilid, a căror pază era dată în grija Sfântului Petru, mucenicul, nu arhiepiscopul Alexandriei, ci postelnicul lui Dioclețian. Femeile acelor protectori, primind sfânta credință și petrecînd nemișcate în mărturisirea lui Hristos, și-au pus sufletul lor pentru Domnul. După aceasta, casnicii lor, slugile toate și robii precum și cei liberi, sfătuindu-se între ei, au zis: "Iată stăpînii noștri, cei ce ne porunceau în lumea aceasta, ei, pentru sfânta credință în Domnul trecînd cu vederea viața aceasta vremelnică și deșartă, și-au cîștigat cereasca împărăție și pentru defăimarea celor pămîntești se îndulcesc acum de veșnicile bunătăți. Pentru ce să nu urmăm și noi stăpînilor noștri? De ce să nu ne apropiem de Dioclețian, împăratul, și să-i zicem: "Sîntem creștini și noi și dorim ca, împreună cu stăpînii noștri cei ce ne-au stăpînit în viața aceasta, să cîștigăm nestricăcioasa cunună, în viața ce va să vie".

Un sfat folositor ca acesta, făcînd între ei și toți învoindu-se cu osîrdie, s-au socotit cîți sînt la număr - cu femeile și cu copii - și s-au aflat o mie și trei. Deci, mergînd toți, au stat înaintea divanului păgînului tiran Dioclețian, strigînd: "Și noi sîntem creștini și dorim să urmăm părinților și stăpînilor noștri care pentru Hristos și-au vărsat sîngele, iar diavolilor nu ne supunem și idolilor celor orbi, surzi, muți și fără de suflet nu ne închinăm".

Împăratul, văzînd mulțimea lor, s-a tulburat foarte mult de mînie. Însă, mai întîi, prefăcîndu-se blînd, a început cu momiri a-i amăgi, zicîndu-le: "Așa de nebuni sînteți, că de bunăvoie vă aruncați în pierzare? Nu e mai bine să vă învoiți cu mine ca și cu un tată care vă sfătuiesc să jertfiți zeilor și să vă izbăviți de acea nebunie cu care v-a înșelat Evsevie și prietenii lui protectori, care au ieșit rău din viața aceasta? Iată, de mă veți asculta și veți aduce jertfe zeilor celor fără de moarte, cinste și daruri mari veți lua de la mine și cu mila noastră destul vă veți îmbogăți". Sfinții au răspuns tiranului: "Nouă nu ne trebuie nici darurile tale, nici nu ne temem, ci ne sîrguim să aducem jertfă de laudă Dumnezeului celui viu și adevărat. Iar tu, ceea ce voiești să faci, fă degrab, pentru că nimic nu ne este mai scump decît Hristos".

Dioclețian, auzind cuvintele acestea ale sfinților mucenici, s-a temut să nu se ivească vreo tulburare în popor, pentru că-i vedea apărînd cu foarte mare îndrăzneală credința lor în Hristos. De aceea a făcut semn ostașilor săi să-i împresoare cu armele între care erau mulți prunci, ținuți de mamele lor în brațe, unii de cîte un an, iar alții de două sau de trei luni. Și, înconjurînd oastea pe creștini, împăratul a zis către dînșii: "Acum dar, supuneți-vă sfatului meu și mărturișiți că voiți a jertfi zeilor și a vă închina lor, ca să vă întoarceți întregi și sănătoși la casele voastre. Miluiți-vă pe voi și pe pruncii voștri, cum vă miluiesc eu, ca nu cumva cu nebunia voastră să pieriți și voi și copiii voștri. Însă de nu mă veți asculta, apoi nici Hristos al vostru nu vă va putea ajuta întru ceva". Sfinții au răspuns: "Noi am învățat să ne închinăm unui Dumnezeu, Care locuiește în ceruri și Unuia Născut, Fiului și Cuvîntului Său, Domnului nostru Iisus Hristos, prin Care toate s-au făcut, și Sfîntului Duh. Să nu ne amăgești în vreun chip cu mila ta cea deșartă, căci nici cu amăgirile tale nu ne vei pleca, nici cu îngrozirile nu ne vei înfricoșa, ca să cădem din credința cea întru Hristos, Domnul nostru, și să ne închinăm neînsuflețitorilor idoli celor cinstiți de tine,

pentru că nimic nu poate să ne fie mai scump și mai dorit decât Hristos Dumnezeu, Care este în vecii vecilor".

Atunci, Dioclețian, mâniindu-se, a făcut semn ostașilor ca să-i taie pe toți. Iar ei, ca fiarele cele cumplite, năvălind de pretutindeni asupra lor, au tăiat pe sfinții mucenici ai lui Hristos, necruțând nici unul, nici măcar pe pruncii care sugeau la pieptul mamei lor. Astfel că, din o mie și trei creștini n-a rămas nici unul viu. Așa și-au săvârșit viața sfinții lui Hristos mucenici, întru mărturisirea dreaptii credințe, primind nevoința lor cea mucenicească, în 13 zile ale lunii care de egipteni se numește Mehir, iar după noi, în 7 zile ale lunii februarie, fiind la Nicomidia, în mitropolia Bitiniei, pe vremea împărăției lui Dioclețian, iar între noi împărășind Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Căruia I se cuvine slavă și laudă, cu Dumnezeu Tatăl și cu preasfîntul, bunul și de viață făcătorul Duh, în vecii vecilor. Amin.

**Pătimirea Sfîntului Marelui Mucenic Teodor Stratilat, scrisă de Uar, sluga sa
(8 februarie)
(După Sfîntul Simeon Metafrast)**

Precum lumina soarelui veselește ochii celor ce-l privesc, tot astfel cuvîntul despre mucenici strălucește în mințile celor ce-l ascultă. Precum cerul se împodobește cu stelele, tot astfel și Biserica lui Dumnezeu, cu sfinții mucenici. Precum florile împodobesc cîmpul, tot astfel și mucenicii Biserica. Pomenirea mucenicilor este iertare de datorii, doctorie pentru boli, mîngîiere celor necăjiți, izbăvire celor ce pățesc de dhuri necurate și sănătate iubitorilor de mucenici. Nevoințele cele mari ale mucenicilor sînt cununii strălucite ale sfinților, pentru că ei și-au dat trupurile lor la bătaie, toate cele frumoase ale lumii acesteia le-au socotit ca gunoiul, numai de Hristos să nu se lepede. De aceea și Domnul le-a răsplătit a fi ca îngerii cei fără de trupuri. Vechiul vrăjmaș al neamului omenesc, sîrguindu-se să-i biruiască, li s-a făcut pricinuitoare de locuința Raiului; și tot el n-a încetat a porni fiarele cele cumplite asupra celor dreptcredincioși.

Acela și în vremurile noastre, zice Uar, sluga Sfîntului Teodor, scriitorul pătimirii lui, a ridicat fiara cea cumplită asupra turmei lui Hristos, adică pe Liciniu, căruia, dreptcredinciosul împărat Constantin îi dăduse ca femeie pe sora sa. Acest Liciniu luînd sceptrul de la păgînul Maximian și urmînd aceluia în toate, a ridicat prigonire asupra celor ce erau însemnați prin dreapta credință și a trimis poruncă în toate cetățile și țările sale păgînești, prin care a ucis ostași viteji fără de număr. El a ucis pe cei 40 de mucenici în Sevastia și 45 de ostași în Nicopolia Armeniei, cum și pe Sfîntul Andrian, fiul împăratului Prov. Asemenea și pe cei 70 de aleși ostași și boieri din palatul său și pe cei 300 de bărbați din Macedonia. Apoi, văzînd preanelegiuitul că o mulțime fără de număr defăima poruncile sale păgînești și se ofereau bucuroși morții pentru dreapta credință, a poruncit să caute pe cei mai însemnați și mai cinstiți dintre creștini, cîți erau prin cetăți și prin cetele ostașilor. Numai pe aceia îi silea la închinarea la idoli, nebăgînd în seamă mulțimea cea de obște a credincioșilor, dar nădăjduind ca, prin frică, să silească pe toți cei ce erau sub stăpînirea lui.

Pretutindeni fiind cercetați cu mare sîrguință cei mai însemnați creștini, s-a făcut înștiințare lui Liciniu, care pe atunci era în Nicomidia, și despre Sfîntul Teodor Stratilat, care se afla atunci în cetatea Iracliei, aproape de Marea Neagră, și a dovedit că este creștin și pe mulți îi întorcea la Hristos.

Sfîntul Teodor era de neam din Evhaita, ce nu este departe de cetatea Iracliei, om viteaz și îmbărbătat, foarte frumos la față, înțelept și ales orator. Pentru aceea îl numeau Vrioritor, care se tîlcuește "izvor de oratorie", și era pus de împărați ca stratilat, adică voievod, iar cetatea Iracliei era dată în stăpînirea lui, ca unui vrednic pentru vitejia sa, ce era vestită în acel timp, cînd a ucis un balaur în Evhaita. Nu departe de cetatea Evhaita era un cîmp pustiu. În partea dinspre miazănoapte și într-însul era o prăpastie mare și, în

prăpastie un balaur mare care se încuibase acolo, care-i cutremura pe toți, când ieșea din acel loc; și orice îi ieșea înainte, om sau animal, îl mânca. Auzind de aceasta, Sfântul Teodor, vrednicul ostaș al lui Hristos, fiind cu ceata sa pe acolo, a plecat singur, nespunând nimănui despre gândul său, înarmat cu obișnuitele arme și având la piept o cruce de mare preț, căci și-a zis în sine: "Voi merge și voi izbăvi moștenirea mea de acel cumplit balaur, cu puterea lui Hristos". Când a sosit în câmpul acela, văzând iarba verde, a descălecat și s-a culcat să se odihnească.

În partea de miazăzi a cetății Evhaita locuia o femeie drept-credincioasă, anume Eusebia, bătrână, care cu câțiva ani mai înainte cerînd cinstitul corp al Sfântului Teodor Tiron, care a pătimit pe timpul împărăției lui Maximian și Maximin, l-a îngropat cu arome în casa sa din Evhaita și în toți anii săvîrșea pomenirea aceluia. Aceasta, văzînd pe al doilea Teodor, ostașul lui Hristos, numit stratilat, dormind în câmpul acela, a mers la dînsul cu mare frică și, luîndu-l de mîină, l-a deșteptat zicîndu-i: "Scoală-te, frate, și du-te degrab din locul acesta, fiindcă nu știi ce este aici; iată, multora li s-a întîmplat moarte cumplită în locul acesta". Cînstitul mucenic Teodor al lui Hristos, sculîndu-se, a zis către dînsa: "Ce groază mare este aici, măicuță?" Roaba lui Dumnezeu Eusebia a zis: "Fiule, aici este un balaur mare și de frica lui nimeni nu poate să treacă, pentru că în toate zilele, balaurul, ieșind din cuibul său, pe oricine află, om sau dobitoac, îl ucide și-l mănîncă". Ostașul lui Hristos, Teodor, i-a zis: "Du-te maică și stai departe de locul acesta și vei vedea puterea lui Hristos".

Acea cinstită femeie plecînd din locul acela, s-a aruncat la pămînt plîngînd și zicînd: "Dumnezeule al creștinilor, ajută-l în ceasul acesta". Sfântul mucenic al lui Hristos, Teodor, făcîndu-și semnul crucii s-a lovit în piept și, uitîndu-se la cer, a zis: "Doamne Iisuse Hristoase, numele cel frumos, Cel ce ai răsărit din ființa Tatălui, să nu treci rugăciunea mea Tu, Care m-ai ajutat în războaie și mi-ai dat biruință asupra potrivnicului; Tu ești același, Doamne Iisuse Hristoase Dumnezeule. Trimite-mi biruință din înălțimea Ta cea sfîntă, ca să biruiesc pe vrăjmașul balaur". Apoi către calul său, vorbindu-i ca unui om, a zis: "Știm dumnezeiasca putere, tărie întru toți, în oameni și în dobitoace; deci, să mă ajuți pe mine, Hristoase, întărindu-te pe tine, ca să biruiesc pe cel potrivnic". Calul, ascultînd cuvintele stăpînului său, aștepta ieșirea balaurului. Atunci mucenicul lui Hristos, apropiindu-se de prăpastie, a strigat cu glas mare către balaur: "Ție îți poruncesc în numele Domnului meu Iisus Hristos, Cel ce S-a răstignit de voie pentru neamul omenesc, să ieși din locul tău și să vii la mine". Balaurul, auzind glasul sfîntului, a ieșit și se cutremura pămîntul în acel loc. Calul Sfîntului Teodor s-a așezat cu picioarele pe balaurul cel înfricoșat care ieșise. Apoi, ostașul lui Hristos, Teodor, a lovit cu sabia pe balaur și, omorîndu-l, a zis: "Mulțumesc Ție, Iisuse Hristoase, că m-ai auzit în ceasul acesta și mi-ai dat biruință asupra balaurului". Apoi s-a întors în pace, în calea sa, la cetele sale, bucurîndu-se și slăvind pe Dumnezeu.

Auzind de aceasta, toată cetatea Evhaita și popoarele cele din jur, au ieșit cu toții în câmpul acela și, văzînd balaurul omorît de Sfîntul Teodor, s-au mirat și strigau cu toții: "Mare este Dumnezeul lui Teodor". Atunci au crezut în Hristos o mulțime de popor și ostași și s-au botezat cu toții, preamărind pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Sfîntul Teodor, viețuind în cetatea Iracliei, propovăduia pe Hristos, adevăratul Dumnezeu și mulți dintre elini se întorceau și se făceau creștini. Apoi, în toate zilele, popoarele veneau la Sfîntul Botez și toată Iraclia a primit sfînta credință.

Acestea toate auzindu-le păgînul împărat Liciniu, s-a mîhnit foarte mult și a trimis din Nicomidia, unde era atunci, în cetatea Iracliei, niște protectori, cu ostașii lor, ca, luînd pe Teodor Stratilat, cu cinste să-l aducă la dînsul. Ajungînd la Iraclia, Sfîntul Teodor i-a primit cu cinste, făcîndu-le ospăț mare și dîndu-le daruri ca unor oameni împărătești. Aceia au chemat la Liciniu pe sfîntul, zicînd: "Vino în Nicomidia, la împăratul care te iubește pentru că, auzind de vitejia, frumusețea și înțelepciunea ta, dorește foarte mult să te vadă, vrînd cu laudă vrednică și cu daruri să te cinstească". Sfîntul Teodor le-a zis: "Voia împărătească și a voastră să fie, dar astăzi și mîine bucurați-vă și vă veseliți. Apoi vom merge și vom face ceea ce se cade a face".

A treia zi, trimișii silind pe sfântul să meargă cu dînșii la împărat, el n-a mers, ci și pe unii din oamenii trimiși la dînsul i-a oprit, iar pe alții i-a trimis cu o scrisoare la împărat. În scrisoare i-a spus că nu-i este cu puțință a lăsa cetatea în acel timp, cînd se face tulburare în popor, pentru că mulți, lăsînd pe părinteștii zei se închină lui Hristos și acum aproape toată cetatea, întorcîndu-se de la zei, slăvește pe Hristos și așa se silește ca cetatea Iraclia să se depărteze de la împărăția ta. De aceea rog, împărăția ta, să te ostenești și să vii aici, luînd cu tine pe zeii cei mari și aceasta pentru două pricini: pe de o parte, ca să împaci pe poporul cel tulburat, iar pe de alta, ca să întărești dreapta credință către zei, aducîndu-le jertfă cu noi, înaintea a tot poporul. Pentru că, văzîndu-ne poporul că ne închinăm zeilor celor mari, toți ne vor urma și se vor întări în părinteasca credință. O scrisoare ca aceasta Sfîntul Teodor a scris împăratului Liciniu, îndemnîndu-l să vină în Iraclia, pentru că sfîntul voia să pătîmească în cetatea sa, adică s-o sfințească cu sîngele său vărsat pentru Hristos și să întărească și pe alții în sfînta credință, prin muceniceasca și bărbăteasca sa nevoiță. Liciniu, împăratul, luînd scrisoarea aceea a stratilatului și, citind-o, s-a înveselit. Apoi, nezăbovind, a luat din oastea sa și din cetățenii care aveau dregătorie în Nicomidia ca la 8 000 și, bucurîndu-se, s-a dus în Iraclia cu boierii și voievozii săi, ducînd cu ei și idoliile cei mai mari, de aur și de argint.

În noaptea aceea, sfîntul, rugîndu-se după obiceiul său, a avut vedenia aceasta: se vedea deschis acoperișul casei în care locuia și lumină cerească, ca un foc mare, l-a strălucit, pogorîndu-se pe capul lui și un glas s-a auzit de sus, zicîndu-i: "Îndrăznește, Teodore, că sînt cu tine". După acel glas, s-a sfîrșit vedenia, iar sfîntul a cunoscut că a venit vremea pătîmirii lui pentru Hristos și se bucura cu duhul.

Auzind că împăratul se apropie de cetate, a intrat în camera sa de rugăciune, cea mai din lăuntru și s-a rugat cu plîngere, zicînd: "Doamne Dumnezeule atotputernic, Care nu părăsești pe toți cei ce nădăjduiesc în Tine și îi aperi, fii milostiv și mă păzește de înșelăciunea vrăjmașului, prin a Ta apărare, ca să nu cad înaintea potrivnicilor mei și să nu se bucure vrăjmașul meu de mine. Fii cu mine, Mîntuitorule, în nevoița mea în care doresc să intru, pentru numele Tău cel sfînt. Tu mă întărește, ca să rabd pentru Tine cu bărbăție, pînă la sînge și să-mi pun sufletul pentru dragostea Ta, precum și Tu, iubindu-ne, Ți-ai dat pe cruce sufletul pentru noi". Așa rugîndu-se Sfîntul Teodor cu lacrimi și-a spălat fața, apoi, îmbrăcîndu-se luminos, a încălecat pe calul său frumos, pe care odinioară a ucis balaurul din Evhaita și astfel a ieșit cu oastea sa și cu cetățenii în întîmpinarea împăratului. Apoi i s-a închinat precum se cădea, făcîndu-i urare și zicîndu-i: "Bucură-te, împărate prea-puternic și atotstăpînitor".

Împăratul, primind cu mare dragoste pe Sfîntul Teodor, l-a sărutat și i-a zis: "Bucură-te și tu, preafrumosule tînăr, viteazule ostaș, slăvitule stratilat, luminatul ca soarele, păzitorule înțelept al legilor părintești, vrednicule de diademă, pentru că ți se cade să fii împărat după mine". Și, vorbind amîndoi multe lucruri vesele, au intrat în cetate cu timpane și trîmbițe, dănuind și veselindu-se.

A doua zi, fiind pregătit împărătescul scaun, în mijlocul cetății, la un loc înalt de privese, a venit Liciniu, împăratul, cu toată slava sa și cu Teodor stratilat. Apoi a început a lăuda cetatea, poporul și pe stratilat, zicînd: "Cu adevărat locul acesta este vrednic a se numi scaun dumnezeiesc. Se cuvine ca astfel să se cheme locul acesta, deoarece cetatea este mare și oamenii drept-credincioși către zei. Cu adevărat într-alt loc nu se cinstesc zeii astfel ca aici și nici nu este alt loc mai cuviincios și mai potrivit pentru slujba marilor zei decît acesta. De aceea și Iraclie, minunatul și prea viteazul zeu, fiul marelui zeu Dia și al zeiței Alimina, au iubit locul acesta și, în numele lor, s-a numit cetatea aceasta Iraclia. Cu adevărat vrednic este locul acesta de stăpînirea ta, domnule Teodor, ție ți se cade a stăpîni o cetate minunată ca aceasta, tu ești vrednic a cîrmui atîta popor, deoarece ești drept-credincios către zei și toată dragostea ta este către dînșii, iar ziua și noaptea nu te îndeletnicești cu altceva decît numai cu aceasta, ca să placi zeilor elinești. Deci, acum arată înaintea noastră dragostea ta ce o ai către dînșii și adu-le jertfă cu închinăciune, ca tot poporul să vadă osîrdia ta către zei și să știe că ești prieten zeilor celor mari și iubit de împăratul".

Acestea le zicea împăratul, momind și amăgind pe sfîntul. Iar Sfîntul Teodor i-a răspuns: "Împărate, fie voia ta. Însă să-mi dai în casa mea zeii elinești de aur și de argint pe care i-ai adus cu tine, ca mai întîi să-i

cinstesc cu jertfe, cu cădiri, cu arome și cu închinăciune, în noaptea aceasta și în noaptea cealaltă. Apoi, la arătare, când vei porunci, le voi jertfi înaintea a tot poporul". Împăratul, auzind aceasta, s-a bucurat și îndată a poruncit să se aducă zeii cei mari de aur și de argint, pe care, luându-i, Sfântul Teodor, i-a dus în casa sa. În noaptea aceea a sfârșit și a zdrobit în bucăți mici pe toți idolii și i-a împărțit la săraci. După două zile, împăratul a trimis la sfânt, poruncindu-i să-și împlinescă făgăduința la arătare, adică în acea zi să aducă jertfă zeilor, înaintea poporului.

Sfântul a făgăduit să împlinescă aceea și, sculându-se, s-a dus la împărat cu sîrguință, iar împăratul a ieșit la locul de privești în mijlocul cetății și, așezându-se pe scaun, a zis către dînsul: "Prea înțeleptule Teodor, alesule stratilat, cinstitul de împărății cei mai înainte de noi, iată a sosit ziua jertfei și a prăznirii. Deci, adu jertfă zeilor la arătare, ca să vadă și ceilalți oameni osîrdia ta către zei și să se învețe a fi mai sîrguitori și mai calzi către dîșii". Împăratul zicînd acestea, un sutaș, anume Maxentie, fiind de față, a zis către împărat: "Mă jur pe marii zei că astăzi a fost amăgită împărăția ta de necuratul acesta de Teodor, căci eu am văzut ieri capul de aur al zeiței Artemida în mîinile unui sărac care se veselea și, întrebîndu-l unde l-a găsit, mi-a spus că i l-a dat Teodor stratilat". Auzind aceasta, împăratul s-a cutremurat cu totul și, îndoindu-se, a tăcut multă vreme. Sfântul i-a răspuns: "Așa este, împărate, mă jur pe puterea Hristosului meu că cele ce-ți spune Maxentie, sutașul, sînt adevărate și bine am făcut că am sfârșit zeii tăi, căci dacă nu au putut să-și ajute lor, fiind sfârșiți, apoi cum pot să-ți dea ajutor ție?"

Iar Liciniu auzind un răspuns ca acesta al Sfântului Teodor, a rămas fără de glas ca un mut și ieșit din minte. Apoi, de multă mîhnire, punîndu-și dreapta pe obraz, se întrista, zicînd: "Vai mie, vai mie, cum sînt de batjocorit. Ce să zic și ce să fac, nu știu. Fiind împărat atotputernic, am venit la omul acesta pierzător, adunînd atîta mulțime de oameni și acum sînt batjocorit de toate taberele vrăjmașilor. Dar mai ales mă jelesc pentru că, pe zeii mei, purtătorii de biruință, ticălosul acesta i-a sfârșit și i-a împărțit la săraci".

Apoi a zis către Sfântul Teodor: "Teodore, acestea sînt răsplătirile tale către zei pentru darurile ce ai luat de la dîșii? Acestea nădărduiam eu cînd te cinsteam pe tine? Pentru aceasta am plecat din Nicomidia și am venit aici la tine? O! răule și necuviosule! Cu adevărat fiu al viclesugului și locaș al vicleniei, care cu înșelăciune m-ai făcut să viu aici. Mă jur pe puterea marilor mei zei că nu-ți voi răbda aceasta, nici spre bine nu-ți va fi scornirea aceasta, o! prea nerușinatule".

Sfântul i-a răspuns : "Împărate fără de minte, de ce te mîinii, vezi singur și înțelege bine puterea zeilor tăi. Căci de ar fi fost aceia cu adevărat dumnezei, apoi de ce n-au putut să-și ajute? De ce nu s-au mîniat asupra mea cînd îi tăiam, nici n-au trimis foc să mă ardă? Ci, fiind neînsuflețită și nelucrătoare materie, se tăiau de mîini omenești ca aurul și ca argintul. Tu, împărate, te mîinii și te superi, iar eu mă îmbărbătez și nu bag în seamă mînia ta. Tu te mîhnești, iar eu mă bucur de pierderea zeilor tăi. Tu te lupți cu Dumnezeu, iar eu binecuvîntez pe Dumnezeu. Tu hulești pe adevăratul Dumnezeu, iar eu Îl laud cu cîntări. Tu te închini zeilor celor morți, iar eu mă închin Dumnezeului celui viu. Tu slujești necuratului Serapid, iar eu slujesc preacuratului meu Stăpîn, Hristos, cel ce șade pe serafimii cei curați. Tu cinstești pe urîtul Apollon, iar eu cinstesc pe Dumnezeu Cel ce trăiește în veci. Tu ești din Tracia, iar eu sînt boier al Romei. Tu ești Liciniu, vînturătorul, iar eu, Teodor, darul lui Dumnezeu. Nu te mînia, o, împărate, nici nu te iuți, pentru că acestea făcîndu-le, arăți tirania ta cea dinăuntru și te asemeni măgarului și catîrului".

Atunci, Liciniu, împăratul, mîniindu-se și mai mult, a poruncit să-l întindă gol pe sfânt, în patru părți și să-l bată cu vîna de bou. Și băteau ostașii pe mucenic fără cruțare, schimbîndu-se de cîte trei și patru ori. Apoi au dat sfîntului șase sute de lovituri pe spate și cinci sute pe pîntece și-l batjocorea împăratul zicîndu-i: "Teodore, așteaptă pînă ce va veni la tine Hristos Dumnezeul tău, Care te va scoate din mîinile celor ce te bat". Sfântul a răspuns: "Fă ceea ce vrei și nu înceta, căci nici necazul, nici strîmtoarea, nici bătăile, nici sabia, nici oricare muncă nu mă va despărți de dragostea lui Hristos".

Împăratul, mîniindu-se mai tare, iarăși i-a zis: "Oare mărtu-risești încă pe Hristos?" Și a poruncit ca să-l bată cu vergi de plumb, pe spate, fără milă, apoi cu unghii de fier să-i strujească trupul și cu făclii aprinse să-l ardă și cu hîrburi ascuțite să-i frece rănile. Sfîntul, răbdînd toate acestea cu bărbăție, nimic nu zicea decît numai: "Slavă Ție Dumnezeu nostru". După toate acestea împăratul a poruncit să-l închidă pe sfînt în temniță și să-i lege picioarele în obezi și să nu-i dea nimic să mănînce timp de cinci zile. După cinci zile, a poruncit să se pregătească o cruce și l-a scos pe mucenic să-l răstignească. Deci Sfîntul Teodor a fost răstignit precum Hristos, Domnul nostru, de către Pilat. Așa și Liciniu i-a pironit mîinile și picioarele. Apoi, nemilostivii chinuitori au mai adăugat sfîntului răni și dureri, căci au bătut un piron ascuțit și lung în părțile ascunse ale lui și cu briciul l-au tăiat. Alți tineri și copii, încordîndu-și arcurile cu săgeți, săgetau fața lui, încît i-au scos cu săgeți și luminile ochilor.

Eu - zice scriitorul pătimirilor lui -, Uar, notarul, văzînd chinurile lui cele grele și auzind suspinele lui cele dureroase, aruncînd cărticica pe care o scriam, am început să plîng înaintea picioarelor lui, zicînd: "Bindecuvîntează-mă. Dă cuvîntul tău cel mai de pe urmă robului tău". Iar stăpînul meu, ostașul lui Hristos - Teodor - a zis către mine cu glas blînd: "Uare, nu lăsa slujba ta și nu înceta privind la chinurile mele, ci scrie toate pătimirile mele și ziua sfîrșitului meu". Apoi, strigînd către Domnul, el a zis: "Doamne, ai zis mai înainte: Eu sînt cu tine, iar acum pentru ce m-ai lăsat? Vezi Doamne, că fiarele cele sălbatice m-au chinuit pentru Tine. Luminile ochilor mei sînt scoase, mi se rănește fața, mi se sfărîmă dinții iar oasele pe cruce mi se frîng. Pomenește-mă, Doamne, pe mine, cela ce rabd cruce pentru Tine, fier, foc și piroane; de acum, primește duhul meu, ca să mă duc din viața aceasta".

Acestea zicîndu-le, mucenicul a tăcut și n-a mai grăit nimic, pentru că tot trupul lui era sfărîmat. Iar Liciniu, socotind că acum mucenicul era mort, l-a lăsat pe cruce spînzurat. Atunci, înaintea schimbării străjii pentru noapte, îngerul Domnului l-a pogorît de pe cruce și l-a făcut cu totul întreg și sănătos, precum era mai întîi și, sărutîndu-l, i-a zis: "Bucură-te și te întărește cu darul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, că iată cu tine este Domnul Dumnezeu. Dar pentru ce ai zis că te-a lăsat? Săvîrșește-ți alergarea nevoiții tale, că vei veni către Domnul, ca să iei cununa nemuririi, cea pregătită ție". Îngerul, zicînd acestea mucenicului, s-a făcut nevăzut, iar Sfîntul mucenic Teodor, mulțumind lui Dumnezeu, a început a cînta: *Înălța-Te-voi, Dumnezeu meu, Împăratul meu și voi binecuvînta numele Tău, în veac și în veacul veacului.*

Liciniu, nesosind încă ziua, a trimis doi sutași ai săi, pe Antioh și Patricie, zicînd către dînșii: "Mergeți și aduceți trupul lui Teodor cel ce rău a murit, ca în raclă de plumb să se așeze și să-l arunc în adîncul mării, ca nu cumva creștinii cei nebuni să-l ia". Sutașii, apropiindu-se de locul crucii, au văzut crucea, iar pe mucenicul cel răstignit pe dînsa nu l-au văzut. Atunci a zis Antioh lui Patricie: "Cu adevărat grăiesc galileenii, că Hristos al lor S-a sculat din morți; precum mi se pare și pe Teodor, robul Său, l-a înviat". Patricie, venind mai aproape de cruce, a văzut pe Sfîntul Teodor șezînd și lăudînd pe Dumnezeu. Apoi, Patricie a strigat cu glas mare, zicînd: "Mare este Dumnezeuul creștinilor și nu este alt Dumnezeu afară de El".

Apropiindu-se amîndoi sutașii de sfînt, au zis: "Rogu-te, mucenice al lui Hristos, primește-ne pe noi. Din ceasul acesta sîntem și noi creștini". Acei doi sutași crezură în Hristos în acea zi, iar cu dînșii încă 70 de ostași. Înștiințîndu-se de aceasta, Liciniu a trimis pe Sixt, slujitorul său, și împreună cu dînsul 300 de ostași, ca să ucidă pe toți cei ce crezuseră în Hristos. Ei, mergînd și văzînd minunile ce le făcea Sfîntul Teodor cu puterea lui Hristos, au crezut și aceia în Domnul nostru Iisus Hristos. Și s-a adunat mulțime nenumărată de popor în locul acela, strigînd: "Unul este Dumnezeu, adică Dumnezeuul creștinilor, și nu este alt Dumnezeu afară de El". Apoi iarăși strigau: "Unde este Liciniu, tiranul, să-l ucidem? Pentru că noi avem ca Dumnezeu și Împărat pe Hristos, Cel propovăduit de Teodor".

Atunci s-a făcut mare gîlceavă și tulburare în popor, precum și vărsare de sînge, pentru că a venit un ostaș cu sabia, anume Leandru, care s-a repezit asupra Sfîntului Teodor, vrînd să-l lovească, iar Sixt, slujitorul împăratului, l-a oprit, i-a smuls sabia din mîinile lui și l-a străpuns prin mijloc. Alt ostaș, pe nume Mirpos,

repezindu-se, a ucis pe slujitor. Sfântul Teodor, potolind tulburarea poporului, a strigat: "Încetați, iubitorilor! Domnul meu Iisus Hristos S-a răstignit, oprind pe îngerii ca să nu se facă izbândire neamului omenesc".

Sfântul Teodor multe grăind, rugându-i și sfătuindu-i, a potolit gâlceava și tulburarea poporului și mergea pe lângă închisoare. Dar în urma sa era toată mulțimea poporului și a ostașilor, iar cei ce erau în închisori, legați, strigau cu glas mare către sfânt: "Miluiește-ne, robul lui Dumnezeu, Celui de sus". Sfântul, dezlegându-i din legături, cu cuvântul și ușile temniței deschizând, le-a grăit: "Mergeți în pace și mă pomeniți, o! bărbaților". Apoi s-a adunat la dînsul toată cetatea și toți, lepădându-se de închinarea la idoli, prea-măreau pe Hristos, unul Dumnezeu, iar cei neputincioși se tămăduiau și diavolii din oameni se izgoneau, căci, de care se atingea sfântul numai cu mîna sau numai cu hainele, îndată acela cîștiga tămăduirea.

Un ostaș oarecare, din cei mai de aproape ai lui Liciniu, văzînd cele ce se făceau, a alergat la Liciniu, spunîndu-i: "Toată cetatea, lăsînd pe zei, crede în Hristos, prin învățătura și vrăjile lui Teodor". Împăratul, umplîndu-se de mînie, îndată a trimis un speculator, ca să taie capul lui Teodor. Dar poporul, văzînd pe speculator, a ridicat iarăși gâlceavă și tulburare, sculîndu-se asupra lui Liciniu, voind să ucidă pe speculator. Sfântul i-a sfătuit cu blînde cuvinte să înceteze o scornire ca aceea, zicîndu-le: "Fraților și părinților, nu ridicați război asupra lui Liciniu, pentru că este slugă a diavolului; căci mie, de acum mi se cade să mă duc la Domnul meu, Iisus Hristos!"

Acestea zicînd, a început a se ruga lui Dumnezeu, apoi a binecuvîntat pe frați și s-a însemnat cu semnul crucii. Apoi a zis sluga sa: "Fiul meu, Uare, să te îngrijești a scrie ziua săvîrșirii mele, iar trupul meu să-l duci în Evhaita, spre stăpînirea strămoșilor mei, iar cînd și tu te vei sfîrși, să poruncești să te îngroape de-a stînga mea". Și, rugîndu-se din nou, a zis: "amin". După aceasta și-a plecat sub sabia cinstită și sfântul său cap și astfel s-a săvîrșit, mucenicește, în opt zile ale lunii Februarie, sîmbăta, la trei ceasuri din zi. După tăierea lui, tot poporul a făcut cinste mare sfîntului, întîmpinîndu-l cu lumînări și tămîie. Apoi, la loc cinstit a pus trupul lui, care, a fost dus apoi în Evhaita cu slavă, în opt zile ale lunii Iunie. Și se făceau acolo minuni mari și nenumărate, întru slava lui Hristos Dumnezeu, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și închinăciune, în veci. Amin.

* * *

Se cuvine a ști că sînt doi sfinți Teodori mari mucenici în Evhaita. Cel dintîi, Tiron, și al doilea este acesta, Stratilat. Sfîntul Teodor Tiron a pătimit mai înainte în împărăția lui Maximian și Maximin, nepotul său, în anul de la facerea lumii 5797, iar de la nașterea lui Hristos, 289. Și s-a așezat în Evhaita, precum se scrie despre el, în 17 zile ale acestei luni. După dînsul, mai pe urmă, a pătimit acest Sfînt Teodor Stratilat, la 22 sau 23 de ani, în zilele lui Liciniu. Pe vremea împărăției lui Constantin, în anul de la zidirea lumii 5820, iar de la nașterea lui Hristos 312, l-a mutat asemenea în Evhaita. Amîndoi acești sfinți sînt evhaiteni.

Pomenirea Sfîntului Prooroc Zaharia (8 februarie)

Zaharia se tîlcuiește *pomenire a lui Dumnezeu*. El era din neamul lui Israil și din seminția lui Levi, fiu al lui Varahie și s-a născut în Galaad. A venit din pămîntul haldeilor, fiind bătrîn, și, cînd se afla acolo, a proorocit multe poporului israelitean și a făcut multe semne, spre dovadă. Acesta a zis lui Iosedec că va naște un fiu și că va fi preot al Domnului în Ierusalim. El a binecuvîntat și pe Salatiil, pentru fiul său, zicîndu-i: *Vei naște fiu și-i vei da numele Zorobabel*. În vremea lui Chir, împăratul perșilor, i-a dat semn despre Cris, împăratul lidenilor. El a proorocit încă și despre prădarea Ierusalimului, despre sfîrșitul lui și

despre începutul și sfârșitul neamurilor. Apoi despre surparea templului, pînă în sfârșit și despre încetarea proorocilor, a preoților iudei, a sîmbetelor și pentru îndoita judecată. În sfârșit, mai proorocind și multe altele, a adormit în pace, la adînci bătrîneți.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Nichifor (9 februarie) (După Sfîntul Simeon Metafrast)

În Antiohia cea mare a Siriei se afla un preot, anume Saprichie și un cetățean, anume Nichifor. Aceștia aveau între ei mare prietenie și dragoste, încît alții îi socoteau că sînt frați de-o mamă. Viețuind ei cu cinste multă vreme într-o prietenie mare ca aceasta, i-a zavistuit vrăjmașul, urîtorul binelui, și a semănat între dînșii atîta vrajbă, încît, după aceea, nici nu voiau să se mai întîlnească. Astfel se urau unul pe altul cu ură nedreaptă, căci, pe cît de mare era înainte dragostea și prietenia lor, pe atît de mult a crescut, mai pe urmă ura și vrajba, prin lucrare diavolească.

După multe zile, fiind ei în vrajbă și ură, Nichifor, venindu-și în sine și cunoscînd că cea răutate este de la diavol, a rugat pe niște prieteni și vecini ca, mergînd la preotul Saprichie, să-l roage ca să-l ierte pe cel ce se pocăiește și să-l primească în dragostea sa cea dintîi, pentru Domnul. Preotul n-a voit să-l ierte. Nichifor iarăși a trimis pe alți prieteni cu rugăminte, însă preotul nici nu voia să-i asculte. A treia oară i-a izgonit pe trimiși și, pe cei ce-l rugau, nu i-a ascultat, nici s-a înduplecat spre milă, să ierte pe fratele care cu smerenie cerea iertare. Astfel, învîrtoșindu-și inima sa, a rămas neplecat, uitînd cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: *Iertați și se va ierta vouă. Și iarăși: Deci de vei aduce darul tău la altar și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, să-ți lași darul tău înaintea altarului și, mergînd, mai întîi te împacă cu fratele tău. Și iarăși: De nu veți ierta oamenilor greșelile lor, nici Tatăl vostru cerească nu vă va ierta greșelile voastre.*

Nichifor, văzînd că Saprichie, preotul, n-a primit pe mijlocitorii care l-au rugat pentru dînsul, a mers singur la el și, căzînd la picioarele lui, îi zicea: "Iartă-mă, părinte, iartă-mă pentru Domnul". Dar Saprichie nu voia nici să se uite la dînsul, fiind nemilostiv, neavînd dragoste și nici frica lui Dumnezeu, deși era dator ca pe fratele lui să-l ierte chiar mai înainte de rugăciune, ca unul ce era creștin și preot. Deci, s-a dus Nichifor de la dînsul rușinat, necîștigînd iertare.

În acea vreme s-a făcut fără de veste, în Antiohia, prigonire mare contra creștinilor, în împărăția lui Valerian și a lui Galerie. Și a fost prins Saprichie preotul și l-au dus la întrebare înaintea ighemonului, zicîndu-i: "Cum îți este numele tău?" El i-a răspuns: "Saprichie mă numesc". Zis-a ighemonul: "Ești cleric?" Saprichie a răspuns: "Da, sînt preot". Zis-a ighemonul: "De ce neam ești?" Saprichie a răspuns: "Sînt creștin". Zis-a ighemonul: "Împărății noștri, stăpînii acestor țări și ai hotarelor Romei, Valerian și Galerie, au poruncit ca cei ce se numesc creștini să aducă jertfe zeilor celor fără de moarte, iar dacă cineva va defăima și va lepăda porunca împărătească, să știe că unul ca acela, după multe munci, va fi osîndit la cea mai grea moarte".

Saprichie, sînd înaintea ighemonului, a zis: "Noi creștinii, o! ighemonule, avem Împărat pe Hristos Dumnezeu, căci Acela Unul ne este adevăratul Dumnezeu, Creatorul cerului, al pămîntului, al mării și al tuturor celor ce sînt într-însele; iar toți zeii păgînilor, fiind diavoli, să piară de pe fața pămîntului, căci nu pot să ajute nimănui, fiind lucruri de mîini omenești". Atunci, ighemonul mîniindu-se, a poruncit ca să-l întindă pe roată și să-l chinuiască fără milă. Fiind torturat, Saprichie a zis ighemonului: "Putere ai asupra trupului meu, dar asupra sufletului meu nu ai, fără numai Domnul meu, Iisus Hristos, Care l-a creat".

Fiind chinuit mult, Saprichie a rădat toate torturile cu bărbăție. Apoi, văzându-l neînduplecat, necuratul judecător a dat asupra lui hotărîre de moarte, zicînd: "Lui Saprichie, preotul, care a defăimat împărăteștile porunci și n-a voit să aducă jertfe zeilor celor fără de moarte și nici nu s-a lepădat de creștineasca nădejde, poruncim să i se taie capul cu sabia". Fiind dus Saprichie la tăiere, sîrguindu-se spre cereasca cunună, a auzit despre aceasta fericitul Nichifor. Deci, i-a ieșit în cale și s-a aruncat la picioarele lui, zicîndu-i: "Mucenice al lui Hristos, iartă-mă că ți-am greșit!" Iar el nu i-a răspuns, căci inima lui era cuprinsă de răutate diavolească. Sfîntul Nichifor, alergînd pe altă cale, l-a întîmpinat și iarăși, căzîndu-i înainte, îl ruga, zicînd: "Mucenice al lui Hristos, iartă-mă că ți-am greșit ca un om, căci, iată, ți se dă din cer cunună de la Hristos, pentru că nu te-ai lepădat de El, ci ai mărturisit numele Lui cel sfînt, înaintea a multe mărturii". Dar Saprichie, orbindu-se de ură și fiind aspru la inimă, stătea neînduplecat, nevrînd nicidecum să-l ierte. Ba, nici un cuvînt n-a zis către fratele care se ruga lui, încît și prigonitorii se mirau de împietrirea lui Saprichie și ziceau lui Nichifor: "Om nebun ca tine niciodată n-am văzut. Iată acesta merge la moarte, iar tu cu tot dinadinsul ceri de la el iertare. Oare după moarte va putea să te vatăme cu ceva? Ce trebuință îți este să te împaci cu cel ce va muri îndată?" Sfîntul Nichifor le-a răspuns: "Voi nu știți ceea ce cer eu de la mărturisitorul lui Hristos, ci numai Dumnezeu știe".

Sosind Saprichie la locul în care avea să fie tăiat, Sfîntul Nichifor iarăși a zis către dînsul: "Te rog, mucenice al lui Hristos, iartă-mă de ceea ce ți-am greșit ca om, căci este scris: *"Cereți și se va da vouă; dă-mi, deci, iertare"*. Acestea și altele asemenea spunînd Nichifor, nu l-a ascultat împietritul la inimă, prietenul său, Saprichie, nici nu s-a înduplecat, fiind rugat de atîtea ori, neaducîndu-și aminte de ceea ce s-a zis: *"Să iubești pe Domnul Dumnezeuul tău din toată inima ta și pe aproapele tău ca pe tine însuși"*. Ci și-a închis urechile inimii și ale trupului ca o aspidă surdă care nu aude glasul vîntătorilor. De aceea, Dumnezeu, judecătorul cel drept, care nu caută în față - de vreme ce Saprichie n-a luat aminte la cele zise în Evanghelie: *"Iertați și se va ierta vouă"* și *"cu ce măsură veți măsura, cu aceeași vi se va măsura"* - a luat darul Său de la Saprichie, cu dreapta Sa judecată și îndată a căzut de la Dumnezeu și s-a lipsit de cununa cea împletită.

Deci, cînd i-au zis prigonitorii: "Pleacă-ți genunchii, ca să ți se taie capul", Saprichie a zis către dînșii: "Pentru ce voiți să mă tăiați?" Aceia au răspuns: "Pentru că n-ai voit să aduci jertfe zeilor și ai defăimat porunca împărătească, pentru un om numit Hristos". Auzind aceasta, ticălosul Saprichie a zis către dînșii: "Să nu mă ucideți, că voi face ceea ce poruncesc împărații, mă voi închina zeilor și le voi aduce jertfe". Așa l-a orbit ura și de darul lui Dumnezeu s-a depărtat, încît el, care mai înainte era în cumpletele chinuri și nu se lepădase de Hristos Domnul, fiind acum la sfîrșit și așteptînd să ia cununa muceniciei și a slavei, s-a lepădat de viața cea veșnică și s-a depărtat de Domnul.

Auzind Sfîntul Nichifor acele ticăloase cuvinte spuse de Saprichie, l-a rugat cu lacrimi, zicînd: "Să nu faci asta, o frate iubite, să nu te lepezi de Domnul nostru Iisus Hristos, să nu-ți pierzi cununa cea cerească, pe care prin pătimirea multor chinuri ți-ai împletit-o! Iată, stă lîngă ușă Stăpînul Hristos, Care îndată ți se va arăta și Îți va da răsplătire viața veșnică, pentru această vremelnică moarte, căci pentru El ai venit la locul acesta ca să o iei". Saprichie nicidecum nu voia să-l asculte, ci se sîrguia spre pierzarea cea veșnică, pierzînd viața nesfîrșită pe care era să o cîștige prin lovirea de sabie ce avea să o primească peste grumajii.

Văzînd Sfîntul Nichifor că Saprichie a căzut cu totul din sfînta credință și s-a lepădat de Hristos, adevăratul Dumnezeu, a început a striga cu glas tare către călăi: "Eu sînt creștin și cred în Domnul nostru Iisus Hristos, de Care Saprichie s-a lepădat! Deci, tăiați-mă pe mine în locul lui". Călăii n-au îndrăznit să-l ucidă fără voia ighemonului și toți se mirau că de bună voie se oferă morții, strigînd: "Sînt creștin și zeilor voștri nu mă închin și nu voi jertfi".

Atunci unul din călăi, alergînd la ighemon, i-a spus că Saprichie făgăduiește să aducă zeilor jertfă, dar este altul care voiește să moară pentru Hristos și care strigă cu glas tare: "Sînt creștin și zeilor voștri nu voi jertfi, iar împărăteștile porunci nu le ascult". Ighemonul, auzind aceasta, a poruncit ca pe Saprichie să-l slobozească, iar pe acel creștin să-l taie cu sabia. Deci a fost tăiat pentru Hristos capul Sfîntului Nichifor,

în locul lui Saprachie, în nouă zile ale lunii Februarie, și s-a dus, bucurându-se, către Hristos Domnul, ca să ia cununa biruinței din dreapta Lui și să stea în ceata sfinților mucenici, care slăvesc pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe cel Unul în Treime Dumnezeu, Căruia I se cuvine cinste și închinăciune, slavă și stăpînire în veci. Amin.

Viața și minunile Cuviosului Părintelui nostru Meletie Mărturisitorul (9 februarie)

Oamenii de multe au trebuință, dar mai ales de cuvînt, care îi îndeamnă să fie buni și care gonește frica și pregătește îndrăzneala. Pe luptători îi duce către locul cel de luptă, iar pe ostași îi îndeamnă la arme. Dar mai mult decît alții, au trebuință de cuvînt cei care doresc să se ducă către nevoițele duhovnicești și pe care cuvîntul îi îndeamnă să se facă și mai sîrguitori. Precum au trebuință de tărie cei care se pregătesc de război, tot așa și cei care se luptă nu împotriva sîngelui și a trupului, ci împotriva duhurilor răutății. Aceștia, după cuviință, au trebuință de mai multă întărire prin cuvinte. Pentru aceasta, s-au scris cărți cu multe cuvinte și vieți ale sfinților părinți și s-au arătat bunătățile cele făgăduite, precum și muncile cele îngrozitoare care ne îndeamnă a ne ține de acelea, iar de acestea a ne feri. Apoi ne îndrumă și către lucrurile cele de Dumnezeu iubite, iar de la cele potrivnice ne opresc.

Dacă oarecare povestire folosește spre îndemnarea la fapte bune, apoi și viața marelui nostru părinte Meletie are puterea de a folosi mult pentru cei ce o scriu și pentru cei ce o citesc. Căci bărbatul acesta s-a îmbărbătat, nu numai asupra patimilor, ci și pentru buna credință s-a arătat tare, nevoindu-se. Deci în amîndouă a sporit bine și pentru amîndouă de la Dumnezeu s-a încununat. Pentru aceea este de cuviință a povesti despre el, căci nu este lucru cuviincios a acoperi cu tăcere cele ce se cuvin a se povesti spre folosul multora; apoi a tîlcui cuvîntul și celor iubitori de Dumnezeu. Facă-se celui ce voiește pildă bună și podoabă potrivită tuturor, adică celor ce se îngrijesc de fapta bună și de a vieții după Dumnezeu; dar mai ales celor buni și mai sîrguitori decît aceștia și celor ce doresc a dobîndi laudă nepieritoare, care niciodată nu cade, ca cele trecătoare de aici, care curg și se strică.

Cuviosul părintele nostru Meletie, s-a născut în părțile Mării Negre, într-un sat ce se numea Teodot, neînsemnat mai înainte, însă acum renumit pentru un bărbat ca acesta dumnezeiesc, ca și ținutul Armatem, care a odrăslit pe marele Samuil. Părinții lui se numeau Gheorghe și Maria, care erau buni creștini, cinstitori de Dumnezeu, îmbunătățiți și foarte milostivi, încît, aducîndu-și aminte de Avraam, care pentru iubirea de străini a cîștigat fiu la bătrînețe, pe Isaac, se sîrguiau și aceștia să dea lui Dumnezeu nu numai averea lor, ci și sufletele. Ei erau asemenea lui Iov, adică orbilor le erau povățuitori, șchiopilor picioare, ciungilor mîini, iar pe cei fără de adăpost îi aduceau în casă. La ei se sălășluia străinul și ușa casei lor era deschisă oricui venea la dînșii.

Pentru aceea au luat rod vrednic de fapta lor cea bună de la Dumnezeu și au născut pe minunatul Meletie, pe care l-au dăruit iarăși Celui ce l-a dat lor, ca nici prin aceasta să nu se arate mai prejos decît jertfa patriarhului. Apoi l-au născut a doua oară prin Sfântul Botez. A mai spune acum că avuția lor, care pentru Hristos se împărțea cu îmbelșugare la săraci, și mai mult creștea, socotesc de prisos. Că aveau ei nu numai o mare bogăție, ci încă și slavă și cinste dregătorească, căci se povestește că tatăl fericitului acestuia a fost voievod peste o oaste nu mică, iar despre maică-sa numai limba lui Solomon ar fi ajuns spre lauda ei. Aceea toate le avea bune, că se ruga lui Dumnezeu ziua și noaptea și cinstea pe bărbatul său cît se cuvenea, încît era cu dinadinsul ucenică a lui Pavel. Apoi cunoștea vremea rugăciunii, a înfrînării și a odihnei. Toată viața ei era spre rugăciune și doxologie către Dumnezeu, din care a avut rod de bună naștere, pe Meletie, pe care l-a adus lui Hristos și pe care eu îl socot stîlp al bunei cinstiri de Dumnezeu, tărie a credinței și turn însuflețit al faptei bune, scară ce duce către Dumnezeu și povățuitor către tot lucrul bun, după cum cuvîntul va arăta mai departe.

Din niște părinți ca aceștia ieșind marele Meletie, s-a luminat cu Sfântul Botez și s-a numit Mihail, pentru că Meletie a fost numit mai pe urmă, când s-a făcut monah. Dar împreună cu numele și-a schimbat și viața. Acest lucru se face și acum la noi, nu fără de socoteală, nici după cum ar fi socotit unii cum că este un obicei vechi, precum sînt unele din lucruri, ci este un lucru plăcut lui Dumnezeu și de sfintele cuvinte vestit. Căci, precum cei ce au robii, cu orice chip și după cum li se pare, schimbă și numele acelora, așa și Dumnezeu se vede că le-a schimbat viața și numele celor pe care i-a ales să-i facă vase cinstite, încăpătoare de darurile Duhului, cum s-a întîmplat cu patriarhii: din Avram, numindu-l Avraam; din Iacov, Israil; din Simon, Petru; din Saul, Pavel. Și cîți mai înainte de aceia și după aceia s-au învrednicit a sluji lui Dumnezeu, într-acest chip le-a schimbat și numele.

După ce s-a născut marele Meletie, precum am spus, și după ce a doua oară s-a născut din dumnezeiasca baie a Botezului, a fost înștiințat tatăl său, în taină, de Dumnezeu, de ceea ce era să se întîmple. Căci a văzut în somnul său că a venit la dînsul un bărbat cu sfințită cuviință și cinstit, trimis de împăratul, și cerea de la dînsul engolpionul (iconiță) cel de aur. Deșteptîndu-se din somn și nedumerindu-se ce înseamnă visul cel văzut, apoi, căutînd, a înțeles că visul acela era pentru fiul său, care are să se facă engolpion de aur, adică va fi vas ales și cinstit al lui Dumnezeu, Împăratul ceresc. Pentru aceasta mai iubit va fi Împăratului a toate decît tatălui său cel trupesc. De aceea, tatăl lui a pus toată silința să facă toate cele ce trebuiau pentru creșterea cea bună a pruncului.

Tatăl a dat pe copil la un dascăl, ca să-l învețe sfintele cărți și împreună cu acestea și viața cu fapte bune. Cu toate acestea nici el nu s-a lenevit a-l sfătui și a-l învăța în casa sa, după cum au datorie părinții a învăța pe fiii lor, poruncindu-i să facă toate cele ce sînt plăcute lui Dumnezeu și îndemnîndu-l a merge la biserică de două ori pe zi, dimineața și seara, ca să audă învățăturile dumnezeieștilor Scripturi și să se adape dintr-însele, ca pomul lui David cel răsădit lîngă izvoarele apelor. Tînărul, fiind înțelept, cu bună așezare, cu frumoase obiceiuri împodobit și cu rîvnă în toate, cu cîte se cinstește Dumnezeu, făcea mai multe decît cele ce i se porunceau. Pentru aceasta covîrșea în fapta bună și în sporirea învățaturii pe toți cei de o vîrstă cu el. Deci, sporind în acest chip în lucruri bune, apoi nevoindu-se, a văzut o vedenie dumnezeiască, care îi poruncea, asemenea lui Avraam, să fugă din patria și de la rudeniile sale și să se ducă în alt pămînt străin, pe care i-l va arăta Însuși cel ce i-a poruncit în vis. Negreșit Acela era Dumnezeu și nici o îndoială nu am despre aceasta. Vedenia aceasta arăta prin vis mutarea tînărului din locul acela, iar mai adevărat, însemna înălțarea cugetului și defăimarea trupului, pentru care i s-a dat ca soartă pămîntul celor blînzi.

Învrednicindu-se de vedenia aceea, tînărul cel curat, și pricepînd ce înseamnă această vedenie, căci ajunsese acum la vîrsta care poate judeca unele ca acestea, nezăbovind de fel, s-a lepădat de toate: de patrie, de părinți, de rudeni, de cei de o vîrstă cu el, de bogăție și de slava lumii cea iubită de tineri - căci acum era întărit cu statornicia obiceiurilor și cu tăria trupului - și a urmat cu osîrdie lui Dumnezeu, Celui ce l-a chemat, ridicînd pe umerii săi crucea și primind moartea lui Hristos. Eu însă nu știu de ce să mă minunez mai mult, de răbdarea lui cea mai presus de fire, ori de înțelepciunea cea mai presus de om. Pentru aceasta, punînd înainte povestirea, voi lăsa s-o judece cei ce o citesc și o aud.

După cum am zis mai sus, a socotit să se ducă în alt pămînt. De aceea, cel ce s-a învrednicit de-același glas, a hotărît să se ducă în pămîntul în care și Avraam a nemernicit. Deci, a pornit să se ducă la Ierusalim ca să se închine sfintelor locuri, în care S-a pogorît Fiul și Cuvîntul lui Dumnezeu Tatăl, unde S-a făcut Om și a lucrat minunile cele preaslăvite, apoi a răbdat cruce, moarte, îngropare și a înviat a treia zi, după Scripturi, și S-a înălțat la cer. Dar cînd a pornit să se ducă la Ierusalim, era luna ianuarie și toiul iernii. Atunci bunul Mihail călătorea pe jos, singur, fără alt tovarăș de drum, fără acoperămînt și, în sfîrșit, fără toate cele ce sînt trebuincioase la drum. Multă nevoie pătimea cel cu suflet răbdător: ploi, ninsori, noroi, vărsările rîurilor, care erau în drum și mai rău decît toate era că și tîlhării se făceau în cale și a trece pe lîngă ele nu era lesne, fiind tînăr, străin, fecior de boier și neiscusit în unele ca acestea. Dar toate acestea întru nimic le socotea cuviosul, pentru multa dragoste și sîrguință ce o avea către Hristos. Căci astfel este dumnezeiescul dor, cînd cade în vreun suflet viteaz, încît focul îl socotește rece, iar gerul și înghețarea

întru nimic nu o bagă în seamă. Dar de vreme ce despre vărsările de rîuri am pomenit, să istorisim ceea ce nu este cu dreptate a trece cu vederea.

Cînd trecea prin Lidia, a ajuns și la rîul Pactolului, ce curge prin acea țară, rîu care este din fire mare, îndestulat de ape și cu anevoie de trecut. Atunci însă, din pricina iernii, a ploilor și a ninsurilor ce se întîmplaseră pe acea vreme, se făcuse mai mare și se ridica în valuri ca o mare. Deci ce să facă omul lui Dumnezeu? Fiindcă nu vedea pe nimeni, nu vedea nici pod sau luntre și nici altceva din cele spre trecere, alergă către Atotputernicul Dumnezeu, ridicînd la cer mîinile și ochii, iar mai înainte de acestea mintea. Și suspinînd din adînc, iar limba mișcînd-o spre rugăciune, zise:

"Doamne, Stăpîne a toate văzătorule și atotputernice, Cel ce dintru neființă pe toate le-ai făcut. Cel ce ai chemat pe Avraam din pămîntul Caldeilor și cu cel care Te-a ascultat, ai călătorit împreună, netezind toate cele colțuroase și aspre, și pe cele grele ușurîndu-le pe cale; Cel ce focul cel preaslăvit l-ai arătat lui Moise, în Sinai și i-ai ajutat acestuia în toate; Cel ce noianul mării l-ai făcut pămînt uscat israelitenilor, celor care nu știau calea, și izvoarele cele stricate le-ai făcut curgeri dulci și bune de băut; Cel ce în vremea lui Isus Navi ai oprit Iordanul; Cel ce ai preamărit pe Ilie în car de foc și pe Elisei l-ai trecut neudat apa rîului, Însuși Stăpîne și Purtătorule de grijă al tuturor, vino și acum ca ajutor al neputinței mele și mă sprijinește pentru mila Ta, că de Tine nici lucru, nici cuget nu se poate tăinui, ci pe toate le știi mai înainte de a se face ca un privitor al celor nearătate și ca cel ce intri și te atingi de inimă. Tu știi cîte are în sine mintea mea și miluindu-mă și învrednicindu-mă dumnezeieștii Tale arătări, m-ai îndemnat să urmez Ție. De aceea mă rog negrăitei Tale bunătății, să-mi fii mie povățuitor al căii acesteia și al vieții, și dăruiește-mi nebirutul Tău ajutor din înălțime, prin care cu bună menire să trec rîul acesta, cum și toată calea cealaltă, să mă învrednicesc a vedea locurile pe care le-ai sfințit, prin venirea Ta și să Te slăvesc pe Tine, Cel cu adevărat preaslăvit în veci".

Îndată după ce a sfințit rugăciunea, cuviosul s-a înălțat în văzduh și a trecut de partea cealaltă a rîului. Astfel a zburat cu aripile aurite ale faptei celei bune și se sîrguia a se sui la cer; astfel l-a sprijinit Hristos pe dînsul. Pentru aceasta, slăvind pe Dumnezeu, Care cu un chip ca acesta i-a ajutat, alerga cu mai multă sîrguință în cealaltă călătorie.

După ce a ajuns la Ierusalim și s-a închinat cu multă evlavie tuturor locurilor sfinte, a dorit să vorbească și cu cuvioșii părinți, care se nevoiau prin pustietățile acelea, ca să ia de la dînșii chip și povățuire despre viețuirea și petrecerea nevoiței celei pustnicești.

Cuviosul s-a dus la muntele Sinai și, după asemănarea cîini-lor de vînătoare, urma cărările muntelui, cerceta peșterile, înconjura mănăstirile pînă ce și-a împlinit dorința. Căci tot cel ce cere, ia, zice sfințitul cuvînt, și, cela ce caută, află. Deci, a văzut acolo părinți minunați, mari cu fapta, înalți cu vederea, unii petrecînd în pustie de peste 80 de ani și petrecînd toată viața lor în ostenele pustnicești. Minunîndu-se de petrecerea și nevoița lor cea mai presus de fire, i-a rugat cu lacrimi și nu numai el, ci și aceia care aveau multă evlavie, ca să-l primească în tovărășia lor. Deci, judecînd părinții a primi pe tînăr în viața de obște, l-au primit cu dragoste și s-a numărat împreună cu frații. El, dezbrăcîndu-se de hainele cele lumești, a lepădat împreună cu dînosele și numele cel mirenesc, numindu-se Meletie, și împreună cu acesta tot cugetul pămîntesc. Făcîndu-se monah, s-a îmbrăcat cu hainele cele de păr ale monahilor și împreună cu acestea s-a îmbrăcat cu asprimea și reaua pătîmire a pustniciei și a viețuirii după Dumnezeu, deși chiar mai înainte de aceasta nu era neîmpărțășit de sudorile cele duhovnicești. Acum, însă, s-a îmbogățit și mai mult cu acestea, după cum se va spune de aici înainte.

De vreme ce acestea s-au aflat în acest chip, nici un fel de faptă bună nu era pe care să n-o aibă Meletie cel bun în toate. Că toată ziua slujea la trebuințele fraților și toată noaptea o petrecea în rugăciune, în doxologia lui Dumnezeu și în citirea dumnezeieștilor Scripturi. El nu avea pat, nici așternut, nici a doua îmbrăcăminte, ci o dată se culca rezemat de o funie, altă dată pe pămîntul uscat și se îndulcea de puțin somn, pentru nevoia firii. Uneori petrecea și săptămîni întregi cu totul fără somn, adică în săptămîna

Sfintelor Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos, cum și în altele ale stăpîneștilor și marilor praznice, după cum cei de mai înainte au văzut cu ochii pe acest bărbat și ne-au povestit. Astfel, cu osîrdie a îmbrățișat Meletie viața cea aspră și astfel s-a nevoit împotriva firii. Acestea sînt începuturile petrecerii pustnicești ale lui. Petrecînd cuviosul vreme multă, împreună cu acești dumnezeiești părinți, apoi nevoindu-se bărbătește în faptele bune și învățînd unele de la acei sfințiți bărbați, iar altele deprinzîndu-le de la sine și făcîndu-se minunat în toate, s-a suit la treapta cea înaltă a vederii și s-a învrednicit de darurile duhovnicești.

Din această pricină s-a întîmplat să fie lăudat cuviosul de cei ce îl cunoșteau și să se povestească despre dînsul către cei de departe, lăudîndu-se de toți numele lui. Deci, îngreunîndu-se cuviosul - căci se temea ca nu cumva, pentru laudele cele de la oameni, să se lipsească de răsplata nevoițelor sale de la Dumnezeu și fără folos să se ostenească -, a socotit să fugă de acolo. De aceea, a ieșit noaptea din mănăstire și s-a dus mai în grabă la Ierusalim, căci iubea să rămînă cîtva timp lîngă Mormîntul Domnului și să se învrednicească a vedea Sfînta Lumină și nu numai cu auzul, ci chiar cu ochii să se învrednicească a vedea minunea și deplin a se încredința. După ce s-a învrednicit a vedea ceea ce dorea, s-a pogorît în Egipt și s-a dus în cetatea lui Alexandru, iar de acolo tot pămîntul sirienesc l-a străbătut. Apoi s-a dus în Damasc, ca să adune de la părinți, ca o albină iubitoare de osteneală, mierea faptelor bune. Plecînd din Damasc, că nu suferea să trăiască cu mulțimea necredincioșilor de acolo, s-a dus la muntele Latrului și acolo a petrecut multă vreme. Apoi s-a dus la muntele Galisiul, ce se află în Asia Mică, puțin depărtat de Efesus cel vechi și are deasupra o mănăstire foarte mare, pe care a zidit-o vestitul în pustnicie și marele în petrecerea cea după Dumnezeu, minunatul părinte nostru Lazăr Galisiotul. Pe aceasta Dumnezeu a preamărit-o și foarte mare a făcut-o, împodobind-o cu podoabele nemuritoare ale faptei bune. Căci în această mănăstire au odrăslit foarte mulți cuvioși bărbați care au strălucit ca niște luminători și au luminat lumea.

Socotesc însă că este nevoie să facem și o scurtă descriere despre starea acestui munte. Muntele acesta era înalt, rîpos și aspru, neavînd nimic din cîte sînt spre odihna și mîngîierea trupească. Nu are nici odrăslire de buruiană, nici de verdeață, dar nici altele care sînt de trebuință spre hrană nu rodesc deloc; ci pămîntul este cu totul uscat și neroditor. Dar este roditor într-alt fel de fapte bune și calea care duce la mănăstire este nu numai strîmtă și necăjită, - ca una ce duce către viață - ci este și aspră și mult încurcată. Nu numai cu dușmanii cei nevăzuți se întîmplă să dea război cei ce pustnicesc acolo, ci, cu adevărat, și împotriva stihțiilor; că vara soarele, arzînd pietrele, acestea dogoresc nu mai puțin decît focul cînd cade în spini. Iar bieții părinți rabdă toate acestea și pînă în sfîrșit viețuiesc, iar iarna se chinuiesc de ninsori și de răceală. Și așa prin foc, prin frig și răceli trec în odihna cea duhovnicească.

Nu numai acestea, dar și apa sînt siliți de-a pururea a o aduce de departe și după cum se zice în Pilde: fiecare să bea sudorile sale. Și de vreme ce vestea cea bună pentru mănăstirea din Galisiot străbătea pretutindeni - pentru că în acea vreme toți cîți vorbeau despre dînsa, cu vorbe lăudătoare spuneau -, dumnezeiescul Meletie, avînd foarte mult dor de fapta cea bună, a socotit că acolo se cade a se duce, ca și mai cu iubire de osteneală să lucreze mierea cea dulce. Ducîndu-se Cuviosul Meletie în acea mănăstire și văzînd pe părinții cei ce se aflau într-însa, s-a minunat de petrecerea lor cea pustnicească și dorind să se sălășluiască împreună cu dînșii, se rugă să-l primească; și așa s-a numărat și el împreună cu frații cei de obște și s-a făcut monah. Apoi s-a dat pe sine în ascultarea unui bătrîn, care se numea Marcu și care se poreclea Amiselin.

Cine va povesti covîrșirea smereniei minunatului Meletie și sîrguința către slujirea frățimii? Cine va spune nepregetarea, firea sa cea blîndă și răbdarea lui cea mare? El grăia puține cuvinte și făcea multe lucruri din cîte îi porunca duhovnicescul său părinte; că asculta, se supunea și cu plăcere îl slujea. Din obișnuită pătimire și aspra viețuire, nicidecum n-a ieșit, căci și noaptea era în rugăciune și zilele le trăia în lacrimi și nu era ceas și nici cea mai mică parte din ceas, în care să nu cugete la Iisus Hristos și în rugăciunea sa să nu aibă numele Lui, zicînd necurmat rugăciunea: "Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă". Petrecînd cu starețul său multă vreme și dîndu-i ascultare desăvîrșit, nu numai

de dînsul era lăudat și vrednic de minune ci și de ceilalți care petreceau împreună cu starețul lui. Căci povestindu-le starețul faptele bune ale dumnezeiescului Meletie, îl puneă pe dînsul ca chip și asemănare a petrecerii celei după Dumnezeu la toți cei ce se aflau acolo.

Dar puțin a lipsit de n-am uitat această minunată ispravă a Cuviosului, căreia nimeni să nu-i fie necredincios: dumnezeiescul Meletie se închidea în chilia sa și petrecea nemîncat 40 zile, urmînd prin aceasta lui Moise și lui Ilie, și mai ales Mîntuitorului Celui de obște și Dascălului Hristos. Monahii care slujeau mănăstirii au dus în chilia lui un vas cu apă și un număr de smochine uscate. După ce au trecut 40 zile, le-au găsit întregi, fiindcă cuviosul nu mîncase nici una. Pentru aceasta, tot muntele Galisiul s-a minunat și în toate laturile Asiei de primprejur străbătînd vestea despre dînsul, alergau să-l vadă pe marele nevoitor. Aceasta făcîndu-se, îi împiedicau liniștea și nevoița lui, pentru care pricină se mîhnea foarte mult omul lui Dumnezeu. Deci, socotea în ce chip să uneltească ca să scape de slava și de laudele oamenilor, pentru care nu înceta ziua și noaptea, rugînd pe Dumnezeu să-i arate calea prin care să-și dobîndească dorirea sa.

Odată, dîndu-se la obișnuita sa petrecere și pentru aceasta rugîndu-se lui Dumnezeu, s-a învrednicit de o vedenie neobișnuită. Fiind întuneric, pentru că era la miezul nopții, s-a umplut chilia de o dumnezeiască și cerească lumină, apoi i s-a arătat Iisus Hristos îmbrăcat cu îmbrăcăminte minunată și preastrălucită, iar împrejurul lui Hristos stăteau niște tineri prea frumoși, ținînd în mîini sceptru și purtînd haine albe, iar umbletul lor era cu multă evlavie. Cum a văzut Cuviosul această dumnezeiască vedenie, îndată s-a spăimîntat și a căzut jos. Iar unul din tinerii aceia, apucîndu-l de mînă, l-a ridicat și atunci, Stăpînul Hristos a zis către dînsul: "Meletie, de ce te temi? M-ai chemat și, pentru aceasta, iată am venit!". Iar cuviosul, fiind încă înspăimîntat, nu numai că nu vorbea nimic, ci nici nu îndrăznea a căuta spre Domnul. De aceea Domnul a zis iarăși către dînsul: "Du-te în cetatea lui Constantin, ca să ajuți adevărului căruia i se dă război". Acestea zicîndu-i, s-a suit în ceruri împreună cu tinerii aceia.

Bunul Meletie s-a umplut de negrăită bucurie și socotea acum să îplinească porunca lui Dumnezeu, cugetînd să meargă spre acea cale. Însă nu a voit să tăinuiască această vedenie starețului său. De aceea, i-a arătat voia sa, afară de vedenia care o văzuse; și l-a rugat să-i dea voie a se duce, dar bătrînul, cunoscînd cu ce fel de bărbat locuia împreună, n-a voit nicidecum să-i dea voie; ci mai vîrtos, în tot chipul se străduia ca să-i scoată din gînd acest scop. Pentru aceasta îi aducea aminte și de gîlceville din cetate, precum și de celelalte întîmplări care sînt împotriva petrecerii monahicești.

Ce a făcut după aceasta? Iarăși se mîhnea dumnezeiescul Meletie și se ruga lui Dumnezeu pentru aceasta, apoi i s-a auzit rugăciunea lui. Atunci, un glas din cer a venit la bătrîn, zicîndu-i: "Pe robul meu, Meletie, liberează-l, că spre folosul multora va merge la Bizanț". După ce a auzit Marcu aceste cuvinte, a liberat pe Meletie cu rugăciunile sale. Purcezînd Cuviosul și mergînd două zile, a treia zi a ajuns la Piton, care este port, și de acolo, suind într-o corabie, s-a dus pe mare la cetatea lui Constantin. Mai înainte de toate se sîrguia mult a se tăinui, ca să scape de slava oamenilor; însă n-a putut să aibă acea parte, fiindcă avea cu dînsul făclia faptei bune. Căci după cum este cu neputință să se tăinuiască cel ce umblă în întuneric, avînd cu sine lumină, așa și cel ce are cu sine fapta bună nu se poate ascunde de oameni și de cei mulți să rămînă necunoscut, chiar dacă ar locui în pustiu, în peșteri, în munți sau s-ar ascunde în găurile pămîntului. Deci și acest dumnezeiesc bărbat, deși lucra multe și nu căuta slava, cu toate acestea n-a putut a se tăinui de cei mari ai cetății, ci s-a făcut cunoscut împăraților, senatorilor și tuturor celorlalți.

Mulți din cetatea lui Constantin alergau și se adunau la dînsul în fiecare zi și luau de la dînsul mare folos, pentru că ce lucru nu avea cuviosul, ca să nu îndemne pe oameni la fapta cea bună? Obiceiul lui era smerit, îmbrăcăminte proastă, părul nepieptănat, picioarele neîncălțate, cuvintele sănătoase și roditoare, mintea deșteaptă și luătoare aminte. Pe scurt, toate mișcările lui erau de folos celor ce îl priveau sau vorbeau cu dînsul. Pentru toate acestea nu pot să vă povestesc cîtă lume alerga la dînsul în fiecare zi. Căci constantinopolitani au un bun obicei, adică întrebă ca să afle despre oamenii cei înțelepți și îmbunătățiți unde se află. Așa se duc și-i întîlnesc, iar cuvintele lor le scriu pe lespezile inimii. Unii dintr-înșii scriu și

pe hîrtie cuvintele unor îmbunătățiți ca aceștia, ca să le aibă spre folos totdeauna, precum și pînă astăzi cei mai mulți dintr-înșii au multe cuvinte ale cuviosului scrise pentru aducere aminte.

Pentru aceea, dumnezeiescul Meletie mai mult decît întîi s-a mîhnit, căci dorea să se liniștească și de oameni să nu se slăvească. Fiindcă mintea omului, care se curățește prin liniște, se unește cu Dumnezeu și întru sine Îl sălășluiește. In alt chip nu este cu puțință a dobîndi acest dar. Pentru aceasta a socotit să fugă din împără-teasca cetate.

Trecînd Propontida, s-a dus la locul marelui părinte Axentie și aflînd o peșteră mică, cu totul pustie, făcută de el singur, a intrat într-înșă și acolo a petrecut multă vreme, fără casă, gol, desculț, fără foc. Apoi, făcîndu-și o colibă foarte mică, dinaintea ușii peșterii, atît de mult se nevoia și atîta sîrguință către pustnicie arăta, ca și cum atunci ar fi făcut început și atunci ar fi început viața cea plăcută lui Dumnezeu. Astfel, cu sîrguință a început ostenelele cele aspre și mai presus de fire. Postind multe zile, priveghind și făcînd multe mătănii, își chinuia trupul prin tot felul de pătîmîri aspre, încît se povestește că un monah, văzînd pe sfîntul nevoindu-se în acest chip, a zis către dînsul că nu se cade astfel a se omori cu ostenele peste măsură și covîrșitoare. Către acesta Sfîntul a răspuns: "N-ai auzit, fiule, că și Avraam se va căi că nu s-a nevoit mai mult, cînd va vedea în ziua judecării darurile lui Dumnezeu cele covîrșitoare, pe care le va dărui în ziua aceea celor vrednici?" Acestea auzindu-le, monahul acela s-a minunat și, cucernicindu-se de răspunsul sfîntului, a tăcut. Dar ducîndu-se de la dînsul, a propovăduit minunata petrecere a cuviosului tuturor monahilor și mirenilor cu care s-a întîlnit.

Mulțime de oameni alergau la cuviosul, îl supărau și-i tulburau liniștea cea iubită lui. Deci, mîhnindu-se, se ruga lui Dumnezeu să fie cruțat de aceasta. După rugăciune a deschis cartea proorocilor, ca să învețe pe ce cale voiește Dumnezeu să-l povățuiască să se ducă și îndată a aflat cuvîntul acesta: "*Te-am pus spre lumina neamurilor*". Cunoscînd ce înseamnă cuvîntul acesta, a rămas în același loc, primind pe toți care veneau la dînsul. Tămăduia pe cei bolnavi, dezlega nedumeririle celor care îl întrebau, dădea învățături folositoare de suflet și ajuta în tot felul pe cei ce veneau la dînsul.

Pentru toate acestea, a străbătut pretutindeni mare laudă despre cuviosul și nici un creștin nu era care să nu cheme în ajutorul său sfintele lui rugăciuni: corăbierii, călătorii și cîți erau bolnavi și sănătoși, toți îl chemau; bolnavii, să se tămăduiască de bolile lor; iar cei sănătoși, să-și păzească sănătatea. Nici pe ostași nu i-a trecut cu vederea, făcătorul de bine cel de obște și nici pe lucrătorii de pămînt nu i-a lăsat neîmpărtașiți de darul său, încă și pe păstori și pe vînători i-a împărtașit cu facerile sale de bine și tuturor celor ce se aflau în diferite nevoi le dădea cele ce aveau trebuință. Adevăresc cuvîntul meu și pescarii, care au luat de la dînsul multe binefaceri. Îndată ce pomeneau prin rugăciune numele lui Meletie, prindeau pești nenumărați. Ce să mai zic despre oameni? Cînd și vitele chiar și fiarele se împărtașeau de darurile Cuviosului, căci și spre ele avea mare îndurare și multă milostivire.

Dar oare Cuviosul numai în minuni era vestit, iar iubirea de străini o trecea cu vederea, măcar cît de puțin? Nu. Cum să tac eu și să nu vă povestesc după vrednicie, despre mulți pe care i-a săturat din puține pîini; și despre mesele de fiecare zi, la care ospăta pe toți cei ce veneau la dînsul, precum și despre îndestularea bunătăților pe care le revărsa peste toți acea limbă de miere izvorîtoare care dădea învățături la toți și le hrănea sufletele, nu mai puțin decît trupurile.

Acestea fiind în acest chip, o! cum aș putea să povestesc fără lacrimi cele de aici înainte! Atunci a venit asupra Bisericii noastre a Răsăritului ca un nor plin de grindină, ce avea să facă multe rele, adică catolicismul. Fiindcă diavolul, începătorul de răutăți, după multe războaie pe care le-a ridicat împotriva turmei lui Hristos, a pornit și războiul acesta mai de pe urmă - adică schimbarea Simbolului Credinței - și a răzvrătit pe cea mai de frunte din Bisericile lumii, adică Roma cea veche. Pentru aceasta toate Bisericile lumii plîng și se tînguiesc, căci s-au dezlipit de sora lor, Biserica Romei. Plîng împreună cu aceștia și îngerii, păzitorii Bisericii. Deci, a fost pentru dînsa mare plîngere în Roma, precum zice Scriptura, iar dușmanul cel de obște se bucură și se veselește pentru răzlețirea și despărțirea creștinilor.

Dogma aceasta a apusenilor învață și alte multe socoteli, rău slăvitoare și străine de adevăr, dar mai ales aceasta este cea mai rea. Zic ei că Duhul Sfânt purcede nu numai din Tatăl, ci și din Fiul, iar la Sfânta Liturghie cântă: "Și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, Care din amândoi purcede". Dar și Simbolul Credinței, după cum s-a spus mai sus, stricându-l ei zic: "Și întru Duhul Sfânt, Care de la Tatăl și de la Fiul purcede". Deci dogma aceasta, ca să nu spun mai multe, căci nici nu este vreme acum a le aduce pe toate în discuție, dogma aceasta rea s-a început demult și a cuprins Roma cea veche, dar a venit și peste noi nu de mult timp, adică în timpul împărăției lui Mihail al VIII-lea Paleologul (1259-1282), ce se numea și Azimitul, care cu totul a tiranizat Biserica mult timp.

Însă n-au lipsit nici ostașii lui Hristos, care se nevoiau pentru adevăr. Căci dogmei acesteia răuslăvitoare i-au dat război prin cuvinte și alți părinți și cuvântători de Dumnezeu, având păstor și dascăl pe Iosif. Aceștia au stat ca niște stâlpi neclintiți ai credinței cât a fost cu puțință lor, au intrat în Biserica lui Hristos și pînă la moarte s-au dat pe dinșii prigonitorilor și cugetătorilor de cele latinești. Ei s-au arătat păzitori cu dinadinsul ai dumnezeieștilor dogme; iar dintre cei mulți era și marele Meletie, după cuvîntul ce-l vom arăta. Locuind el, precum am zis, în peștera marelui Axentie și fiindcă a văzut latinitatea întinzîndu-se și, mai mult, luptînd împotriva adevărului, s-a hotărît să nu caute numai al său folos. De aceea, a lăsat liniștea și umbla prin toată Bitinia, întărind pe creștini întru dreapta credință, poruncind să se păzească și să se îndepărteze cu toată sîrguința lor de dogma aceea răzvrătitoare, că așa numea el latinizarea.

Odată, umblînd Cuviosul, cînd ziua se plecaseră și soarele era să apună, a zis către dînsul cel ce călătorea împreună cu el: "Părinte, vezi că vremea a sosit către seară. Să rămînem aici, că satul este departe și nu putem să ajungem acolo". Cuviosul a ridicat ochii la cer și a zis: "Dumnezeule, Mîntuitorul meu, Tu ești Lumina lumii, Tu de mult ai oprit soarele pentru poporul tău, Israil. Oprește-l și acum pentru noi, ca mergînd pe lumină, să ajungem la sat". Și, o! nemărginitele Tale minuni, Cuvîntule al lui Dumnezeu, soarele nu s-a ascuns pînă cînd nu au ajuns acolo unde voia sfîntul.

Eu nu mă îndoiesc de spusesele dumnezeieștilor bărbați, care povestesc mari lucruri și mai presus de fire despre cuviosul; dar nici iarăși nu voi putea să nu mă minunez. Ci de amîndouă acestea mă bucur, povestind slava Dumnezeului meu, a Celui ce a făgăduit a preamări pe cei ce Îl preamăresc pe El. Căci un cuvînt care se zice cu credință, poate muta și munții și dealurile cele mari nemișcate, fiindcă am învățat că acei ce cred în Hristos, fac minuni mari, prin puterea Stăpînului lor. El a înviat morții și soarele a întunecat, pămîntul l-a clătit, apoi lucrul cel mai mare și iadul l-a prădat. De ce să ne mirăm, dacă această minune a lucrat-o prin robul său? Oare să nu creadă cineva aceasta? Nu. Căci se cuvine a ne minuna de îndrăzneala aceasta a Cuviosului care o avea către Dumnezeu și a-L preamări pentru aceasta. Că nu a încetat a lucra minunile cele de demult și în vremurile noastre cele mai de pe urmă. Căci a arătat cu acestea că, dacă și acum se face cineva asemenea cu Moise, cu Isus al lui Navi și cu Daniil, apoi poate și acela, dacă ar fi trebuință, să usuce marea, să oprească soarele și să săvîrșească lucruri preaslăvite, cîte s-au făcut atunci. Acum însă, mergem cu cuvîntul mai departe.

Era un ostrov (insulă) mic, puțin departe de uscat, sub dealul marelui Axentie, mic, veselitor și numit cu numele Sfîntului Andrei, cel mai întîi chemat dintre apostoli. În acest ostrov, dumnezeiescul Meletie a zidit o biserică și o mănăstire frumoasă, iar împrejurul ei a zidit și alte sihăstria și case de rugăciuni. Apoi s-a dat pe dînsul la nevoie și ostenele pustnicești mai presus de fire, la stări de toată noaptea, la privegheri, la posturi, la rugăciuni, la lacrimi. Dar nici ostrovul acela nu l-a lipsit de minunile sale, căci mărturisește despre aceasta mulțimea oamenilor care se adunau acolo, în ostrov, pentru lucrarea minunilor. Dar de vreme ce i se tulbura și acolo liniștea cuviosului, din pricina adunării creștinilor ce curgeau din toate părțile, a hotărît să se suie iarăși în dealul lui Axentie. Și să vezi aici, o! iubite creștine! ce lucru pricinuitor de veselie a urmat! Pe cînd se pregătea cuviosul să se ducă din ostrov, i s-a arătat înaintea ochilor marele Axentie la miazăzi care, fericindu-l, i-a mulțumit pentru biserica pe care a zidit-o el acolo și pe deplin l-a asigurat că i se va da mare răsplătire, asemenea cu aceea pe care a luat-o Cuviosul mucenic Ștefan cel Nou, care a sihăstrit mai înainte pe dealul acela. Această făgăduință i s-a împlinit, că a dobîndit cununa mărturisirii și dumnezeiescul Meletie, după cum de aici înainte va arăta cuvîntul.

Cînd împăratul Mihail Azimitul a mărturisit pe față, în Biserica cea mare, dogmele latinilor și căuta să unească Biserica Răsăritului cu cea de Apus, iar patriarhul ortodox, care era atunci, a fost izgonit din scaun și a venit alt patriarh, anume Ioan Vecos, care apăra minciuna, și nu adevărul, toți dreptslăvitorii rău pătimeau și erau chinuți cu multe feluri de pedepse. Atunci, Sfîntul Meletie, sfătuiindu-se despre acestea cu dumnezeiescul Galaction, s-a dus împreună cu dînsul la Constantinopol. Galaction era ieromonah și pustnicise împreună cu cuviosul în muntele Galisiului, fiind procopsit în cuvînt, desăvîrșit în fapta cea bună și vrednic de cinste în amîndouă, nu numai la cei ce-l vedeau, ci și la cei ce s-au întîmplat să-l asculte pe dînsul.

Mergînd ei amîndoi la Constantinopol, au venit înaintea împăratului Mihail, cugetătorul la cele latinești, și au mărturisit cu îndrăzneală că ei sînt apărători ai credinței creștine și că nu se împărtășesc cu eresul latinilor, care și mai înainte s-a vădit și a fost risipit de dumnezeieștii părinți. Apoi ziceau vitejii, că soboarele cele din toată lumea au statornicit în Simbolul Credinței, că Duhul Sfînt purcede numai din Tatăl și afurisesc pe toți aceia care vor îndrăzni a face adăugire sau cea mai mică scădere dintr-însul. Deci, pentru ce tu, o! împărate ai trecut cu vederea cuvintele lui Hristos din Sfînta Evanghelie, precum și pe ale ucenicilor Lui? Pe lîngă aceștia și mărturiile dumnezeieștilor părinți și sfîntelor canoane ale soborniceștii Biserici și pe tine însuți te-ai dat rătăcirii? Apoi ne silești și pe noi să-ți urmăm în această rătăcire și să lepădăm apostolicele predanii. Este cu neputință a se face aceasta, nu te apuca să strici cele neclintite, căci mai lesne ne vei scoate sufletele din trupuri, decît să ne abatem de la dreapta noastră credință și de la rîvna ce-o avem pentru dînsa.

Această îndrăzneală a cuvioșilor socotind-o împăratul ca ocară, a închis în temniță pe bunii părinți, dîndu-le și o pătimire mai grea, pe care au răbdat-o cu bucurie acei ostași ai lui Hristos. După puține zile, împăratul a poruncit să-i scoată din temniță și să-i aducă iarăși înaintea lui, nădăjduind că după acea rea pătimire îi va afla mai slăbănogi. Dar sfinții s-au ascuțit prin fierbințeala credinței și s-au făcut mult mai tăietori împotriva relei credințe. Atunci și mai multă îndrăzneală arătînd decît mai înainte, au aprins mînia împăratului. Pentru aceea, a poruncit să-i surghiunească în Schir, care este un ostrov supus mitropolitului atenienilor. Apoi, din Schir, dumnezeiescul Meletie a fost trimis la Roma, ca să vorbească despre credință cu înțelepții Papei. Acolo l-au închis în temniță și l-au ținut legat șapte ani. După aceea a fost adus iarăși în Schir, din porunca împăratului, și închis în temniță, împreună cu bunul Galaction.

Multe și înfricoșate cu adevărat sînt relele pe care le are surghiunul. Iar dacă și locuitorii locului în care este surghiunit cineva, sînt răi, mult mai mult crește reaua pătimire a surghiunului celor ce pătimesc. Temnița în care erau închiși sfinții era cumplită și întunecată și, ca să zic cuvintele Scripturii, asemenea cu umbra morții. Foamea ce o pătimeau într-însa cuvioșii era îndelungată, căci în chipul acesta hotărîse stăpînitorul Schirului să-i omoare. Dar buna pereche și mai ales bunul Meletie și-a adus aminte de călătoria cea veche și obișnuită a postirii de multe zile și de munca cea tiranicească, cînd de a sa bună voie și-a făcut scară către Dumnezeu. Deci a petrecut, după obicei, 40 zile fără hrană. Acest lucru atît de mult l-a înspăimîntat pe temnicer, după ce a aflat, căci a zis către femeia sa, ceea ce a zis Manole de demult: "Am pierit, o! femeie, avînd război cu Dumnezeu, căci legații aceștia au atîta faptă bună, încît se arată că nu sînt oameni, ci mai presus de om. După aceea i-a povestit ei postul lor cel îndelungat, rugăciunile cele dese și privegherile de toată noaptea. Prin acestea a adus în mare spaimă pe femeia sa. Căci ea, auzind acestea, a alergat dimineața la sfinți, împreună cu fiica sa cea una născută și, căzînd la picioarele lor, au luat binecuvîntare de la dînșii.

Sfinții, aflîndu-se în niște pătimiri ca acestea, se bucurau și-l slăveau pe Dumnezeu în fiecare ceas. Dar împăratul punea multă sîrguință ca să risipească creștinătatea, să răspîndească și să înrădăcineze latinitatea. De aceea pe toți îi atrăgea către sine, pe unii cu înfricoșări și cu pedepse, pe alții cu daruri, iar pe alții cu cinste și cu vrednicii. Pe scurt, cu toate acelea cîte știu a înșela dreptatea și adevărul, fiindcă mulți erau cei care se făcuseră prietenii acelei credințe și au primit latinitatea. Iar pe toți credincioșii, pe care nu putea să-i atragă de partea sa, îi surghiunea, le răpea averile și îi omora. De aceea, cu aceste

felurite uneltiri tiranice, izgonea pe cei care nu-i afla împreună cu împăratul în latinitate, încît socotea că i-a biruit acum pe toți.

Fiind el odată în palatele cele împărătești și vorbind cu boierii, i-a venit să rîdă și să zică așa: "Cum mi se pare mie, mare liniște are Biserica acum. Pentru aceasta se cade să-mi mulțu-mească patriarhul, căci acum nu se află nimeni care să tulbure lumea". La aceste cuvinte ale împăratului, unii din cei ce erau de față grăiau cuvinte după plăcerea împăratului, iar unul din aceia a zis: "Dar surghiuniții care se află în Schir socotesc că sînt mai pricepuți și mai cunoscători decît toți și pentru aceasta se împotrivesc împărăției tale". Împăratul, întrebîndu-i care sînt aceștia, boierul a răspuns: "Meletie și Galaction Galisioteanul". Cuvîntul acesta a rănit inima împăratului, pentru că bărbații aceia erau cumiști și vestiți pentru fapta lor cea bună.

Îndată a pregătit o corabie și a trimis o scrisoare împără-tească, dar sfinții erau duși în Bizanț și au fost închiși în temnița ce se numea a Numerilor, în care au petrecut multe zile. Împăratul, prefăcîndu-se în această vreme că se îndeletnicea cu alte afaceri, nu a îngrijit de nici un lucru bisericesc și, prin urmare, nici pentru pricina sfinților. Arhieriei și mai ales patriarhul - o! îndelungată răbdare a lui Dumnezeu - pîrau și cleveteau necurmat pe cei doi sfinți la împărat, sîrguindu-se în tot chipul ca să-i plece și să-i aibă la un cuget cu dînșii, în latinitate, ori să nu-i mai vadă în viață. Căci cel ce lucrează cele rele, urăsc lumina. Scoțîndu-i din temniță pe viteji și aducîndu-i în față, au stat iarăși înaintea divanului împărătesc. Și, fiindcă au răspuns împăratului cu mai multă îndrăzneală decît înainte, li s-au dat mai întîi mai mari și mai grele pedepse. Îndată au fost bătuți cu toiege, multe ceasuri, pînă cînd trupurile acestora nu se deosebeau întru nimic de cele neînsuflețite și zăceau la pămînt abia suflînd, numai că nu erau moarte cu desăvîrșire. După ce au răsuflat și și-au venit puțin în fire cei cu suflet răbdător, iarăși au fost torturați. Apoi Sfințitul Galaction a fost trimis în temniță, iar pe Meletie, cugetătorul celor cerești, l-au spînzurat cu o funie de un copac înalt și, o! minune, îndată a înfrunzit pomul acela, care mai înainte era uscat și s-a împodobit cu frunze.

Minunea aceasta a înduplecat pe împăratul să-și schimbe gîndul și apoi, prin mijlocirea altor oameni, vorbea cu Cuviosul și-l ruga să primească latinitatea. Dar sfîntul, defăimînd rugămînta împăratului și toate muncile și necinstea, era ca un vultur în nori, după cum se spune în Pilde, neprins și nebiruit de toate meșteșugurile și măiestriile oamenilor. Pentru aceasta, nedumerindu-se împăratul și neștiind ce să mai facă, fiindcă n-a putut să biruiască gîndul sfinților, se străduia să biruiască trupurile lor cu chinurile. După aceea, sfințitului Galaction, cu mari și aspre dureri, i-au scos ochii, iar Sfîntului Meletie i-au tăiat limba sfîntă, ca să nu mai slujească lui Dumnezeu Sfînta Liturghie, iar limba să nu mai îndrăznească a teologhisi despre Preasfînta Treime. Însă amîndouă aceste fapte au ieșit împotrivă și nu după cum voia împăratul, căci dumnezeiescul Meletie - aceasta o știu toți - a grăit limpede chiar după ce i s-a tăiat limba, iar bunul Galaction a slujit Sfînta Jertfă cea fără de sînge, după ce s-a făcut împărat al grecilor dreptcredinciosul Andronic și a făcut să se răspîndească iarăși buna-credință.

Împăratul acesta a întărit îndată ortodoxia, fiindcă a socotit că nu este alt lucru mai bun decît acesta. Și nici de alt lucru nu s-a apucat, pînă ce n-a chemat pe patriarhul Iosif iarăși la scaunul său, adică păstorul cel adevărat, stîlpul cel nemișcat și turnul cel neclintit al credinței. Apoi el a izgonit din Biserică pe prigonitorul oilor lui Hristos cele cuvîntătoare, pe Ioan Vecos. După aceea a chemat cu mare cinste pe sfinții surghiuniți și închiși, adică tîria Bisericii, și a așezat la loc pe luminătorii cei preastăluciți. Mulți, arătîndu-se atunci mai străluciți decît pe vremea lui Mihail Azimitul, s-au suit pe scaunele lor și la dregătorii. Iar pe bunul Meletie nici împăratul cel iubitor de bună credință, nici boierii n-au putut să-l înduplece a lua preoția, căci se ferea de slava oamenilor ca de ceva foarte vătămător și se sîrguia să dobîndească numai ceea ce nu are nici schimbare, nici cădere. Iar cinstea de aici el o lepădă, ca una ce este vremelnică și pricinuitoare de împușinarea laudei și slavei celei adevărate.

Astfel viețuind Cuviosul și împodobindu-se cu toate felurile de fapte bune, s-a mutat din viața aceasta stricăcioasă, la adînci bătrînețe, în starea cea mai bună și mai înaltă. Deci, s-a dus către Dumnezeu ca să-

și ia roadele ostenețelor sale îndelungate pentru buna credință. După ce, însă, a bolit trei ani întregi, la sfârșitul vieții sale, în care nici pâine n-a mâncat deloc, nici alte bucate mai grase, decât numai poame, și acestea cu multă înfrînare, cunoscându-și mai înainte ducerea sa de aici către Dumnezeu - căci aceasta se dă celor curați cu inima și sfinți -, el mai mult s-a nevoit și de la toate s-a înfrînat, viețuind trei ani întru cinstirea Treimeii. El s-a gândit să le facă toate pentru slava lui Dumnezeu și să mănînce Paștele cel mare și fără de moarte cu cugetul curat și cu trup neîntinat. Cînd a venit ceasul să se mute din această viață, a chemat la sine pe toți frații, pe care, după ce i-a sfătuit mult, le-a vorbit cu fața veselă, a sărutat pe fiecare cu sărutarea cea de pe urmă și a preamărit împreună cu dîșii pe Dumnezeu. Apoi, ridicînd mîinile și ochii la cer, a strigat "Doamne, în mîinile Tale îmi dau duhul!". Și îndată a adormit somnul cel cuviincios dreptilor și s-a mutat la Domnul pe Care L-a iubit.

Un monah, cu numele Gherasim, ce dormea în acea vreme în chilia sa, a văzut în vis pe dumnezeiescul Meletie, avînd mîinile înălțate și zburînd cu mulțumire la ceruri. Apoi, deșteptîndu-se din somn, îndată a alergat și a găsit pe sfînt mort, avînd fața sa strălu-citoare ca soarele.

Un alt monah, cu numele Teolipt, împodobit cu vrednicia preoției, fiind iubitor de Dumnezeu, pentru multa dragoste ce o avea către sfîntul, din ziua în care s-a săvîrșit acesta a slujit Sfînta Liturghie 40 zile, rugîndu-se pentru dînsul către Domnul. După ce a săvîrșit acele 40 zile, în Duminica cea dintîi a Sfîntului și Marelui Post, în care Biserica lui Hristos a îndătinat a se săvîrși praznic și cu cîntări de mulțumire a sluji lui Dumnezeu pentru închinarea cinstitelor icoane, a slujit iarăși pentru dînsul Sfînta Liturghie. După aceasta se ruga lui Dumnezeu ca să-i descopere în ce loc s-a învrednicit a se sălășlui sufletul dumnezeiescului Meletie după moarte.

Rugîndu-se, a adormit și a văzut în vis că se află într-o biserică mare și foarte frumoasă, care era zidită spre răsărit, avînd înălțime mare, unde strălucea o nespusă lumină. Într-însa erau părinți sfinți, care cîntau lui Dumnezeu o cîntare îngerească preaminunată. Apoi a auzit glasul unui propovăduitor din cei dinăuntru, cum că Meletie, cînd era viu, a zidit biserica aceasta în cinstea Prea Sfîntei Treimi și foarte s-a bucurat Teolipt pentru ceea ce a auzit. Apoi i s-a părut că îndată a mers la mormîntul sfîntului, care era deschis, și într-însul a văzut doi oameni îmbrăcați cu haine strălucitoare, luînd în mîinile lor cădelnițe minunate și frumoase, încît n-ar putea cineva să le asemene la frumusețe cu cele de pe pămînt și tîmîiau trupul sfîntului. După aceea i s-a arătat marele Meletie, spunîndu-i astfel: "Tu, o! bunule Teolipte, ai lăsat mormîntul meu neîngrijit; iar Dumnezeu, precum poți să vezi, a trimis pe aceștia ca să ne cerceteze. El, cugetînd cum grăiește acum cel mort, a auzit un glas de sus care zicea: "*Cela ce crede în Mine, de ar și muri, viu va fi*".

Despre aceasta este destul. Dar de voiește cineva a povesti cîteva minuni ale cuviosului, iată voi spune cîteva iubitorilor de Dumnezeu.

Se risipise întunericul nopții latinității și soarele dreptei credințe își întinsese razele sale pe pămînt și strălucea minunat, iar marele Meletie, umblînd, cînd era viu, într-una din zile pe malul mării, a găsit niște pescari întinzîndu-și mrejele pe nisip. Întrebîndu-i dacă au pește, ei au răspuns că toată noaptea au muncit pescuind și n-au prins nimic. Sfîntul, mîhnindu-se împreună cu ei, le-a zis cu îndrăzneală: "Fiilor, aruncați iarăși mrejele voastre în numele Mîntuitorului nostru Dumnezeu!" Ascultînd aceia cuvintele Cuviosului, au intrat îndată în barca lor și, puțin depărtîndu-se la adîncul mării, și-au aruncat năvoadele și - o! darul Tău cel negrăit, Hristoase -, atîta mulțime de pești au intrat în mrejele lor, încît de-abia puteau cu anevoie să le tragă la mal. Astfel, minunîndu-se de credința Cuviosului, au preamărit pe Dumnezeu, iar sfîntului i-au mulțumit foarte mult.

Ascultați și altă minune, întru nimic mai mică decât aceasta. Cînd se zidea dumnezeiasca biserică în ostrovul Sfîntului Andrei cel întîi chemat dintre apostoli, adunîndu-se mulți meșteri, cu toată sîrguința săvîrșeau lucrul. Într-una din zile, fratele care era rînduit la slujba chelăriei a zis către Cuviosul că nu are să dea meșterilor nici un fel de mulțumire. Sfîntul, luîndu-și toiagul, a zis către dînsul: "Urmează-mă". Și,

pogorîndu-se la mare, a lovit-o încetișor cu toiagul, zicînd: "În numele Stăpînului meu, Hristos, dă-ne astăzi cele de trebuință". Și, o! minune, îndată a sărit afară pe mal un pește mare, iar chelarul mergînd să-l ia, a mai sărit unul afară din mare, nu mai mic decît cel dintîi. Luînd chelarul pe amîndoi peștii, i-a gătit după obicei și cu ei a ospătat pe meșteri.

După ce s-a făcut împărat binecredinciosul Andronic, după oarecare vreme a chemat la sine într-o zi pe marele Meletie, ca să se sfătuiască pentru o pricină bisericească. Mergînd sfîntul, l-a primit împăratul cu foarte mare cinste. Iar unul din boierii sfatului, cu numele Sirmurin, care era mare vistier cu boieria, a prihănit în gîndul său pe sfîntul, că iubește slava vremelnică, și a zis către unul care ședea lîngă el: "Monahul acesta a lăsat, precum se vede, slava pe care se cădea s-o caute și caută acum slava de la oameni și se bucură de dînsa". Ducîndu-se seara la casa sa și culcîndu-se, a văzut în visul lui că se afla într-un palat împărătesc, în care era un Împărat înfricoșat, îmbrăcat cu podoabă împărătească și arhierască iar împrejurul lui stăteau nenumărate oști. Împăratul, arătîndu-se foarte mînios către Sirmurin, i-a zis: "Pentru ce ai ocărît pe robul meu?" Și a poruncit ostașilor să facă robului său izbîndă, pentru defăimarea care i-a făcut-o și puțin a lipsit de nu i-a legat mîinile și picioarele ca să-l arunce în locul de osîndă al hulitorilor, de nu ar fi ajuns acolo marele Meletie, să mijlocească la împăratul pentru dînsul, ca să-l izbăvească. Cutremurîndu-se Sirmurin de acea înfricoșată vedenie, s-a deșteptat, și cum s-a făcut ziuă, îndată s-a dus la sfîntul și, căzînd la picioarele lui, i-a mărturisit prihănirea pe care i-a făcut-o și i-a spus vedenia pe care a avut-o; apoi, cu lacrimi fierbinți, își cerea iertarea, pe care îndată a și dobîndit-o de la Cuviosul. Apoi s-a dus, bucurîndu-se și povestind cu multe laude isprăvile sfîntului.

Așa a fost, iubiții mei frați, petrecerea Cuviosului Meletie, atît de covîrșitoare prin rîvna și dreapta lui credință și astfel de minuni a făcut. Trăind 77 de ani, a lăsat aceste văzute și trecătoare lucruri și s-a dus la Dumnezeu, Căruia din pruncie l-a slujit cu osîrdie. Iar pentru Preasfînta Treime a mărturisit înaintea împăratului, a papei și a tuturor celor împreună cu dînsii drept-credincioși o Ființă întocmai de toți slăvită, Căreia l se cuvine și de la noi toată slava, cinstea și închinăciunea, în vecii vecilor. Amin.

Pătîmirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Haralambie, Episcopul cetății Magnesiei, și a celor ce au pătimit cu dînsul (10 februarie) (După Sfîntul Simeon Metafrast)

Împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, se risipea slujba care se făcea diavolilor și se strica închinarea idolească, pe vremea lui Sever, păgînul împărat al Romei. Atunci, în cetatea Magnesiei viețuia sfîntul episcop Haralambie. El învăța popoarele cuvîntul lui Dumnezeu, povățuindu-le la calea mîntuirii și le zicea: "Împăratul meu, Iisus Hristos, a trimis pe prooroci și pe apostoli cu puterea Duhului Sfînt, ca toți oamenii, prin propovăduirea lor cea sfîntă, să se înțeleptească și să meargă neabătuți pe calea dreptății. Sever, împăratul vostru, a născocit cumplite prigoniri, ca să se aducă jertfe idolilor celor neînsuflețiți și să dea sufletele la moarte. Iar Iisus Hristos, Împăratul meu, prin prooroci și prin apostoli ne-a trimis cuvintele vieții cerești, prin care vrăjmașii se izgonesc, șarpele se calcă, necredința se prefacă în credință, iar nălucirea diavolească piere și cade cu cădere cumplită toată puterea vrăjmașului. Să credem mai mult cuvintelor care ne arată căile vieții veșnice, decît să ne îndeletnicim în lucruri care ne aduc pierzare".

Aceste cuvinte grăind sfîntul episcop, a fost prins de cei necredincioși și adus la judecată și întrebare înaintea ighemonului Luchian și a lui Luchie. Înaintea lor grăind acelea, ighemonul a zis: "Din prisosința

inimii tale scoate gura ta cuvinte fără de socoteală, nealergând binele de rău, dar să nu socotești, o, bunule bătrîn, că pentru acele cuvinte nu vei fi chinuit. De aceea, ascultă sfatul nostru, câștigă-ți obiceiurile ce se cuvin la niște bătrîneți ca ale tale și să-ți alegi o socoteală mai sănătoasă, apoi să te apropii cu jertfe de zei, ca să nu punem pe tine chinurile pe care niciodată nu le-ai cunocut".

Sfîntul Haralambie a răspuns: "Eu care am îmbătrînit și mi-am sfîrșit vremelnica viață, nu voi să trec cu vederea bunătățile cele nevăzute care sînt aproape". Mîniindu-se judecătorii, începură a pregăti cumplite chinuri și ziseră: "Jertfește zeilor, o! răule bătrîn". Dar Sfîntul Haralambie răspunse: "Fiilor, nu jertfesc diavolilor, căci să știți că diavolii pe care îi cinstiți se cutremură și se scutură de semnul Crucii". Atunci judecătorii au poruncit să ia de pe dînsul sfintele veșminte și dezbrăcînd pe sfîntul bărbat, cel cu chip îngeresc, au început a-l tortura, iar torturile erau într-acest fel: doi slujitori l-au spînzurat și l-au strujit cu unghiile de fier pînă ce i-au rupt toată pielea de la cap pînă la picioare. Iar sfîntul, fiind rănit cu totul, a zis către prigonitori: "Mulțumesc vouă, fraților, că, strujind trupul meu cel vechi, mi-ați înoit duhul, care dorește să se îmbrace în viața cea nouă și veșnică". Zicînd sfîntul acestea, a căzut spaimă peste amîndoi slujitorii care îl torturau și au zis către judecători: "Necinstea făcută de voi omului acestuia se preface în cinste, iar torturile, întru răcorire. Oare nu este acesta Însuși Hristos, Care, luînd asemănarea bătrînelui bărbat, a venit să cerceteze Asia, ca să întoarcă pe locuitorii ei? Căci strujindu-se trupul lui cel mai tare ca fierul, cu unghii de fier, acelea se topesc, iar trupul rămîne fără vătămare".

Acestea grăind slujitorii, ighemonul a scrîșnit din dinți și a zis către dînșii: "O! slujitori răi și leneși la împlinirea poruncii, nu faceți cele ce vi s-au poruncit, ci apărați cu cuvinte pe cel osîndit la chinuri".

Slăbind slujitorii, au început a mărturisi și a preamări puterea lui Hristos, care întărea pe pătimitor și amîndoi au fost tăiați pentru numele lui Hristos, iar numele lor este Porfirie și Vaptos. Asemenea și trei femei, privind la pătimirea mucenicului au crezut în Hristos și preamăreau pe sfîntul și preaputernicul său nume; deci și pe ele le-au tăiat îndată. Atunci Luchie s-a sculat de la locul său, a luat singur uneltele de tortură și a început a-l chinui pe Sfîntul Haralambie, strujindu-i tare trupul. Dar îndată i s-au rupt mîinile din coate, ca tăiate de o sabie, apoi s-au lipit și atîrnau de trupul mucenicului. Luchie, căzînd fără mîini la pămînt, striga: "Omul acesta este fermecător. Ajută-mi, o, ighemoane". Iar ighemonul, alergînd și văzînd mîinile aceluia agățate de trupul mucenicului, a scuipat în fața acestuia și îndată capul ighemonului s-a sucit înapoi.

Magnezienii, fiind cuprinși de mare frică, au rugat pe sfînt, zicîndu-i: "Lasă mînia și întoarce dumnezeiasca pedeapsă, că îți este poruncit să nu răsplătești rău cu rău". Iar Sfîntul Haralambie le-a răspuns: "Viu este Domnul Dumnezeu, că nu este răutate în inima mea, nici vicleșug în limba mea. Să știți că Hristos Dumnezeu a pedepsit pe începătorii cei fărădelege. El ne va da nouă viața veșnică, iar pe cei păgîni îi va pierde".

Atunci toți strigară către Dumnezeu, zicînd: "Să nu ne pierzi pe noi, cei care Ți-am greșit Ție, Doamne. Iartă-ne pe noi, o! Dumnezeule, căci acum ai pedepsit pe boierii noștri, ca să ne aduci la lumină și să ne faci vrednici vieții veșnice". Atunci a crezut în Hristos o mulțime de lume. Luchie a zis: "Omule al lui Dumnezeu, îngere al Domnului, miluiește-mă pe mine, căci mă doare cumplit! Iată, mîinile mele te îngreiază, fiind agățate de trupul tău. Deci rînduiește-le la locul lor, ca să scapi de greutate, și eu să mă izbăvesc de durere; iar de vei face aceasta, voi crede și eu în Dumnezeul tău".

Sfîntul a făcut rugăciuni către Dumnezeu, zicînd: "Mulțumim Ție, Stăpîne, Care ne păzești totdeauna și Care ai venit în trup! Învățătorul meu, caută spre smerenia celor ferecați și dezleagă din legăturile pedepselor pe judecătorii aceștia și mă vindecă pe mine martorul tău, cel cu totul rănit". Atunci un glas s-a auzit din nori, zicînd: "Bucură-te, Haralambie, luminătorul pămîntului și strălucitorul cerului, părtaș al îngerilor, împreună viețuitor al proorocilor, prieten al apostolilor și împreună vrednic ostaș al mucenicilor. Am auzit rugăciunile tale și am primit cuvintele buzelor tale. Iată cuvîntul tău să fie vindecare bolnavilor". Și îndată se tămăduiră Luchie și Luchian, ighemonul. Apoi Luchie a căzut la

picioarele mucenicului, cerînd Sfîntul Botez, pe care l-a și cîștigat, iar ighemonul s-a lăsat de prigonirea creștinilor, pînă ce va înștiința pe împărat.

Într-acea vreme, mulți, alergînd la sfînt, s-au botezat, mărtu-risindu-și păcatele și cei bolnavi de diferite neputințe primeau tămăduiri. Luchian, ighemonul, ducîndu-se la împăratul Sever, care era atunci în Antiohia Pisidiei, i-a spus toate cele ce s-au făcut în Magnesia, zicînd: "S-a arătat un om între noi, din adunarea galilienilor, care îi întoarce pe toți de la zei, iar bolnavilor le dă sănătate. Și Luchie, tămăduindu-se, a crezut în Hristos și toată Magnesia a primit credința lui, iar eu, însănătoșindu-mă, am venit aici, să spun acestea împărăției tale". Sever, auzind acestea, s-a umplut de mînie și a strigat: "O! veșnici zei, cei necinstiți de oamenii necredincioși, de ce s-a întărit pe pămînt acea grăire a mincinoșilor?" Apoi îndată a trimis trei sute de ostași plini de neomenie și cruzime să prindă pe Sfîntul Haralambie și, punînd multe răni pe dînsul, să-l aducă din Magnesia în Antiohia.

Mergînd ostașii și prinzînd pe mucenicul lui Hristos, i-au bătut piroane de fier ascuțite în tot trupul, iar barba lui cea lungă împletind-o ca pe o funie au pus-o pe grumajii săi, de care trăgeau pe sfîntul pe cale, ducîndu-l la împărat. Mergînd cale de 15 stadii de la cetatea Magnesia, un cal ce mergea pe partea dreaptă, întorcîndu-se spre ostași, a vorbit cu glas ca de om, grăind: "O! de trei ori blestemaților, slujitori diavolești, nu vedeți pe Hristos Dumnezeu și pe Sfîntul Duh, care este în omul acesta? Pentru ce îi faceți acestea o! împietriților cu inima? Dezlegați pe cel ce nu puteți să-l legați, ca singuri să vă sloboziți din legături".

La cuvîntul acesta ca de om, ce s-a grăit de cal, ostașii s-au înfricoșat, dar împlinind împărăteasca poruncă, trăgeau pe mucenic spre Antiohia. Diavolul, închipuindu-se în om bătrîn, a stat înaintea împăratului Sever, zicînd: "Vai mie, o împărate, eu sînt împărat al Sciților, iată a venit în stăpînirea mea un om, anume Haralambie, vrăjitor mare, care toată oastea a întors-o de la mine și poporul s-a lipit de dînsul. Eu, de toți fiind părăsit, am venit să-ți spun acestea ca să nu ți se întîmple și ție ceva". Acestea grăindu-le diavolul, Sfîntul Haralambie, tîrît de ostași, s-a adus înaintea împăratului.

Văzîndu-l împăratul, îndată i-a înfipt în piept trei țepușe lungi și a poruncit ca, aducînd lemne, să aprindă foc și să ardă pe mucenic încet, ca să nu moară îndată, ci să-l chinuiască cît mai mult. Dar fiind ars sfîntul, o femeie care stătea acolo, vrînd să facă plăcerea împăratului, a luat spuză fierbinte și a turnat peste capul sfîntului mucenic, precum și pe fața și pe barba sa, zicînd: "Mori, bătrînule, mori, că mai bine este a muri, decît a ne sminti pe noi cu înșelăciunile tale". Femeia aceea era soția împăratului și a zis către dînsa sora ei: "Oare nu te temi tu de Dumnezeu, ticăloaso, că, împlinind voia împăratului, mîinii pe Dumnezeu? Nu-ți va ajuta ție Sever cînd se va mînia Hristos asupra ta!" Și, întorcîndu-se către mucenic, a zis: "Omule al lui Dumnezeu, cinstite sînt bătrînețele tale și Dumnezeu este cu tine și eu vreau să cred în El și să mă izbăvesc de păcatele mele".

După aceasta, stingîndu-se focul și slujitorii slăbind, iar sfîntul fiind nevătămat de arderea focului, împăratul a zis: "Să se dezlege omul acela de tortură și să-mi răspundă". Mucenicul, fiind adus mai aproape de dînsul, i-a zis împăratul: "Omule, în această zi de dimineață, vorbind cu împăratul sciților m-am mîniat pe tine și te-am necinstit, iar tu, răbdînd chinurile, vei fi cinstit de noi. Însă să-mi răspunzi la ce te voi întreba: Mulți ani ai?" Sfîntul Haralambie a răspuns: "Mulți ani am petrecut în viața aceasta deșartă, pentru că am trăit 113 ani".

Împărarul Sever a zis: "De ai trăit atîția ani, cum de n-ai venit pînă acum, în pricepere, ca să poți cunoaște pe dumnezeii cei fără de moarte?" Răspuns-a sfîntul: "Mulți ani viețuind, o! împărate și cîștigînd multă înțelegere, am cunoscut pe Hristos Dumnezeu, Unul adevărat și am crezut într-Însul". Zis-a împăratul: "Ai avut femeie sau nu?" Răspuns-a sfîntul: "Pe cereasca fecioară am însoțit-o mie, adică împărăția Hristosului meu, iar pe pămînt n-am cunoscut femeie". Împăratul a zis: "Știi să înviezi morții?". Sfîntul a răspuns: "Nu este în puterea omenească un lucru ca acesta, ci într-a lui Hristos". Și a poruncit împăratul

ca să aducă un om îndrăcit de multă vreme, pe care de 35 de ani îl chinuia diavolul, izgonindu-l prin pustietăți și prin munți, aruncându-l în păduri și bălți și în crăpăturile pământului ca să-l piardă.

Aducînd aproape pe omul acela, îndată diavolul, simțind buna mireasmă a sfîntului, a strigat: "Rogu-mă ție, robul lui Dumnezeu, nu mă chinui mai înainte de vreme, ci poruncește-mi cu cuvîntul și voi ieși! Iar de vei voi, apoi îți voi spune cum am intrat în omul acesta". Deci a poruncit sfîntul ca să spună diavolul aceasta, și îndată el a început a spune: "Vrînd omul acesta ca să fure pe aproapele său, a zis în mîntea sa: de nu voi ucide mai întîi pe moștenitor, nu voi putea să iau moștenirea lui. Ucigînd pe aproapele, mergea să-i răpească bunătățile lui, iar eu, aflîndu-l într-un loc ca acesta, am intrat în el și de 35 de ani locuiesc aici".

Sfîntul Haralambie a zis diavolului: "Ieși din omul acesta și să nu-l vatămi nicidecum". Și îndată a ieșit diavolul, iar omul a rămas sănătos. Atunci împăratul a zis: "Cu adevărat mare este Dumnezeuul creștinilor!" După trei zile a murit un tînăr și poruncind împăratul să aducă pe cel mort înaintea sa, a zis către Sfîntul Haralambie: "Roagă-te Dumnezeului tău să învieze pe acest mort". Sfîntul, rugîndu-se, a înviat pe cel mort și mulți din popor crezură în Hristos, văzînd niște minuni ca acelea, iar împăratul era în mare mirare.

Atunci se afla la împărat un eparh, anume Crisp. Acela a sfătuit pe împărat zicînd: "Să pierzi pe omul acesta de pe pămînt, că este vrăjitor și face minuni cu farmecele". Împăratul, crezînd cuvintele lui Crisp și schimbîndu-se din gîndul cel bun, a zis către mucenic: "Jertfește idolilor, Haralambie, ca să scapi de mîinile ucigașilor". Sfîntul a răspuns: "Mult mă folosesc muncile, căci cu cît trupul meu se zdrobește cu bătăile, cu atîta se bucură în mine duhul meu". Apoi, mîniindu-se împăratul, a poruncit să bată pe sfînt cu pietre peste gură, iar cei ce-l băteau ziceau: "Supune-te împăratului, ca să nu piei în deșert". Împăratul a zis către slujitori: "Luați făclii aprinse, ardeți-i barba și pîrliți-i fața". Slujitorii, punînd făcliile în barba sfîntului, un foc mare a ieșit din barbă și, întorcîndu-se către cei ce stăteau împrejur, a ars ca la 70 de păgîni.

Umplîndu-se de mînie, Sever a zis: "Bine mi-a spus împăratul sciților că ești vrăjitor, Haralambie, și voiești ca și de la mine să se întoarcă ostașii". Apoi, către boierii săi a zis: "Nu-mi spuneți cine este Hristos, în Care crede Haralambie?". Eparhul Crisp a zis: "Hristos este Fiul Mariei, Cel născut din desfrînare". Iar un oarecare Aristarh a zis lui Crisp: "Nu bîrfi, căci de unde ai cunoscut taina aceea? De unde știi cine a fost Maria și cine Hristos?" Crisp zise cu mînie: "Diavole, mai înțelept ești tu decît mine?" Răspuns-a Aristarh: "Înțeleg mai bine decît tine". Împăratul Sever a zis către Aristarh: "O! cap rău, grăiești împotriva mea". Răspuns-a Aristarh: "Nicidecum, împărate, nu împotriva ta, nici a nimănu, ci pentru Hristos grăiesc". Împăratul, arzînd de mînie, a luat un arc și, încordîndu-l, a azvîrlit săgeata spre înălțime, zicînd: "Vino aici, Hristoase, pogoară-Te pe pămînt, jos, să-Ți pui corturile Tale, că iată gătesc asupra Ta război! Am destule puteri ca să stau împotriva Ta! Pogoară-Te și stai puțin aproape de mine, iar de nu, apoi voi surpa cerurile, voi stinge soarele și te voi prinde cu mîinile!"

Niște hule ca acestea zicînd împăratul, cu îndrăzneală și fără de rușine asupra lui Hristos Dumnezeu, s-a cutremurat pămîntul și frică mare a căzut peste toți, căci, mîniindu-se Dumnezeu în cer, pămîntul se clătina ca o frunză și se auzeau de sus din nori glasuri înfricoșate, fulgere și tunete și au murit de frică mulți oameni. Împăratul, cu Crisp eparhul, erau legați cu nevăzute legături și spînzurau în văzduh. Apoi, a strigat împăratul către mucenic, zicînd: "Haralambie, acestea le sufăr pentru păcatele mele. Cu dreptate primesc pedeapsa, dar zi tu un cuvînt către Dumnezeuul tău, ca să mă izbăvesc din chinurile acestea și voi scrie numele Dumnezeului tău ca și pe al tău în toată cetatea, ca să se slăvească, pentru că sînt lovit cu mare furie de Hristos al tău".

Atunci a venit acolo fiica împăratului, anume Galini, și a zis către tatăl său: "Crede în Dumnezeu și te vei izbăvi din legăturile cele nevăzute cu care ești legat, pentru că Dumnezeu, care te-a legat, este veșnic și neatins". Apoi, căzînd fericita Galini înaintea mucenicului, a zis: "Mă rog ție, robul lui Dumnezeu, roagă-

te lui Hristos Dumnezeu și dezleagă pe tatăl meu din legăturile nevăzute". Rugându-se sfântul, a încetat înfricoșata mînie a lui Dumnezeu, iar împăratul și eparhul, liberîndu-se de pedeapsă, au zis: "Stăpîne al cerului și Ziditorule al pămîntului, Cel ce locuiești în cer, miluiește-ne, caută cu milostivire pe pămînt". Apoi s-a dus împăratul cu eparhul și cu toți boierii în palatele sale și au petrecut trei zile, neieșind de frica cea dumnezeiască și de groaznica certare ce li se întîmplase.

În acea vreme, fiicei împăratului i s-a făcut o vedenie, pe care a spus-o Sfîntului Haralambie: "Mi se părea că stau lîngă apă și am văzut îndată o livadă mare îngrădită, în care erau sădiți tot felul de copaci mirositori, iar în mijloc era o vie frumoasă și în vie un cedru înalt. De la rădăcina copacului ieșea un izvor, iar străjerul locului aceuia era înfricoșat și nu lăsa pe nimeni să intre acolo. Văzînd pe tatăl meu și pe Crisp eparhul, stînd aproape, străjerul a întins spre dînșii toiagul său cel de foc, gonindu-i de acolo. Însă eu, stînd cu frică, l-am rugat să-mi poruncească să rămîn acolo". Dar acela mi-a zis: "Vino aici și eu te voi duce pe umeri cu cinste". Pe cînd eram înăuntru, lîngă izvorul cel de sub cedru, am auzit un glas, zicîndu-mi: "Ție-ți este dat locul acesta și celor ce sînt asemenea ție". O vedenie ca aceasta văzînd, mă rog ție să-mi spui tîlcul ei.

Sfîntul Haralambie i-a răspuns: "Tîlcuirea visului tău este: apa cea mare este darul Sfîntului Duh, locul cel îngrădit este Raiul, via este locuința dreptilor, copacii cei mirositori sînt cetele sfinților îngeri, cedrul cel înalt este slava Crucii, izvorul cel de la rădăcina cedrului înseamnă viața veșnică, care prin Sfînta Cruce se dăruiește neamului omenesc, iar Străjerul locului, Cel ce te-a luat pe umeri, este Hristos Domnul, Care pe cele 99 de oi lăsîndu-le, a mers în urma celei rătăcite și, găsind-o, a luat-o pe umerii Săi. Tatăl tău și eparhul vor fi izgoni din Raiul lui Dumnezeu, căci acei ce n-au mulțumit Domnului întîi și pe urmă vor fi nemulțumiți, pentru că se abat de la Dumnezeu prin diavoleștile amăgiri".

După acea înfricoșată pedeapsă ce s-a făcut, trecînd 30 de zile, împăratul s-a răzvrătit iarăși și, lăsînd pe Dumnezeu, a Cărui mîină tare a cunoscut-o, s-a întors la idoli. Deci, chemînd pe mucenic i-a zis: "Haralambie, ascultă sfatul meu și te închină zeilor, ca să fii cinstit". Sfîntul a răspuns: "Nu se poate să fie aceasta, adică să poată a se răzvrăti robul lui Dumnezeu de cuvintele tiranului, căci cu adevărat cuvintele tale, o! împărate, sînt nesocotite și nebune". Mîniindu-se împăratul, i-a zis: "Cap nepriceput! zici că ale mele cuvinte sînt nepricepute și nebune?". Atunci a poruncit să pună la gura lui undița și să-l poarte de gît prin toată cetatea.

Fiica împăratului, apropiindu-se de tatăl său, a zis: "Ce faci? o! tată, de ce chinui pe dreptul acesta? Pentru ce te tu legi de cursele diavolești și, lăsînd cele bune, alegi cele rele? De ce voiești moartea și lepezi viața? Pentru ce te scoli cu mînie tiranică asupra robului lui Hristos? Ascultă, tată, glasul meu și precum te sîrguiești la rău, tot așa sîrguitor să fii spre bine: căci cel ce seamănă rele, rele va secera, iar cel ce seamănă întru buna credință, va secera cele bune. Adu-ți aminte de pedeapsa lui Dumnezeu ce a fost peste tine, cînd erai legat și spînzurat în văzduh, cu nevăzute legături. Pe Dumnezeu Cel adevărat L-ai mărturisit și, fiind dezlegat din legături, acum Îl lași? Mulți puternici, fiind pedepsiți, cunosc puterea Aceluia, dar scăpînd de pedeapsă, iarăși Îl uită".

Acestea auzindu-le, împăratul nu s-a îndreptat, ci, mai aspru făcîndu-se, i-a spus: "Jertfește zeilor, Galino!" Ea, întorcîndu-se către dînsul i-a răspuns: "Voi face ceea ce voiești, tată". Împăratul, bucurîndu-se, a zis: "Să se dezlege Haralambie, de vreme ce fiica mea jertfește zeilor". Fiind adus Haralambie, împăratul i-a zis: "Iată, s-a schimbat fiica mea, Galini, de la credința ta la a noastră și voiește să jertfească zeilor". Deci vino și tu, Haralambie, cu dînsa, în capiștea zeilor noștri și fă ceea ce noi dorim". Tăcînd Haralambie, împăratul socotea că se învoiește. Apoi fiica împăratului a mers în capiștea lui Dia și a lui Apolon și a zis slujitorilor: "Căindu-mă, am venit să rog pe zeii pe care i-am mîniat, crezînd în Hristos". Deci, strigară slujitorii: "Mare Dia, puternice Apolon, făcătorii cerului, domnii domnilor, căutați spre doamna Galini și miluiți-o pentru Sever împăratul".

Fericita Galini, intrând în capiştea idolească, a chemat pe slujitori și le-a zis: "Pe care să-l surp mai întâi: pe Dia, pe Iraclie sau pe Apolon?". Zis-au slujitorii: "Nu, doamnă, nici unuia să nu-i gîndești rău nici să batjocorești pe mîntuitorii noștri, ca să nu se mînie și să clatine cerul și să răstoarne pămîntul". Atunci, fericita Galini, apucînd pe idolul Dia, i-a zis: "Dacă tu ești zeu, apoi cum n-ai înțeleș că am venit să te răstorn?". Și zicînd aceasta, l-a surpat; iar el, căzînd la pămînt, s-a sfărîmat în trei bucăți. Asemenea, apucînd și pe Apolon, i-a zis: "Și tu, satano, gîrbovitule bătrîn, să cazi la pămînt, făcîndu-te praf". Apoi a sfărîmat pe ceilalți zei, care erau acolo. Și-au alergat slujitorii la Sever, zicînd: "Stăpîne, împărate, a pierit nădejdea noastră, acum și soarele se va stinge și lumea va pieri, că au murit zeii". Împăratul a zis: "Ce sînt cuvintele acestea?" Răspuns-au slujitorii: "Galinia, fiica ta, a sfărîmat pe zei". Zis-a împăratul: "Mergeți și chemați în această noapte 50 de meșteri și înnoind idolii, să-i puneți în capiştea lor, apoi să ziceți că au înviat din morți, precum și Galileenii spun despre Hristos al lor, că a înviat din morți".

Slujitorii, cu sîrguință făcînd așa, au mers a doua zi la fiica împăratului, zicîndu-i: "Vino la capişte, stăpînă, să vezi pe zei înviați". Apoi a zis fericita Galinia: "Au înviat zeii? voi merge să-i văd". Intrînd în capişte, a văzut pe idoli din nou ciopliți și a zis: "Mare minune am văzut". Iar slujitorii ziseră: "Cu adevărat, mare minune; pentru că ieri, fiind necinstiți și batjocoriți, acum strălucesc cu mai mare cinste și slavă". Fericita Galinia a zis: "Pe zeii cei noi mai cu înlesnire îmi este a-i răsturna decît pe cei vechi". Deci, a zis către idolul Dia: "Ție îți zic Dia, cela ce ai înviat din morți, să te duci iarăși la cei morți". Aceasta zicînd-o, iarăși a sfărîmat pe idoli. Atunci, slujitorii, umplîndu-se de mînie, au spus iarăși împăratului despre sfărîmarea idolilor. Împăratul, punînd de față pe fiica sa, i-a zis: "De ce ai sfărîmat pe idoli?" Ea a răspuns: "De vreme ce voi sînteți amăgiți cu deșartă părere, îi numiți zeii pe cînd ei sînt materie neînsuflețită". Împăratul a zis: "Jertfește idolilor, sămîntă necurată, iar nu fiică a mea". Iar Galinia a răspuns, batjocorindu-l: "Acum am jertfit, precum am știut, iar de voiești și celorlalți zeii ai tăi, voi face asemenea". Mîniindu-se împăratul, a lăsat pe fiica sa și, întorcîndu-se către mucenicul Haralambie cu iușime, l-a dat la o femeie văduvă spre batjocură.

Intrînd sfîntul în casa văduvei, s-a lipit lîngă un stîlp, ce era lîngă casă și îndată stîlpul cel uscat a odrăslit și a crescut copac mare, acoperind cu ramurile sale toată casa văduvei. Văzînd femeia o minune ca aceea, s-a înfricoșat și a zis: "Ieși de la mine, omule, că nu sînt vrednică a primi pe un asemenea bărbat, pentru că socotesc că tu ești Hristos sau înger sau prooroc sau apostol. Pleacă de la mine, mă rogu ție, că nu sînt vrednică să intri sub acoperămîntul meu". Sfîntul i-a zis ei: "Îndrăznește fiică, pentru că ai aflat dar de la Dumnezeu. Crede în El, că mare este Domnul, milostiv și foarte lăudat".

A doua zi, văzînd vecinii copacul cel înalt și cu multă frunză care acoperea cu umbra sa casa văduvei, ziceau între dînșii: "Ce este această minune?". Unii ziceau: "Fiindcă a intrat acolo Haralambie, pentru aceea a odrăslit stîlpul și a crescut copac mare". Și, intrînd, găsiră pe sfînt șezînd și învățînd pe văduvă, grăind astfel către dînsa: "Fericită ești tu, femeie, că ai crezut în Hristos; fericită ești că se iartă păcatele tale, pentru că Dumnezeu primește pe cei ce se pocăiesc". Deci ziseră lui oamenii care veniseră: "Pentru ce nu ne spui nouă de ești Tu Hristos cu adevărat?" Răspuns-a Sfîntul Haralambie: "Iertați-mă, fiilor, sînt slugă a voastră, dar slujitor al lui Hristos și în numele Lui se fac acestea".

Atunci femeia, luînd îndrăzneală, a strigat cu glas mare: "Bucură-te, Haralambie, care totdeauna luminezi lumea cu lumina cea nestinsă. Bucură-te Haralambie, cel mare cu darul; bucură-te Haralambie, sfeșnicule cel prealuminos, pentru că mulți prin învățătura ta s-au apropiat de Hristos!" Acestea grăindu-le femeia, toți au căzut la picioarele Sfîntului Haralambie, mărturisind pe Hristos, iar cu inimile crezînd Într-însul, au primit mîntuitorul Botez.

În altă zi, a poruncit împăratul ca să aducă pe mucenic la judecată și, alergînd înainte, cei ce crezuseră în Hristos au spus împăratului minunea ce se făcuse, cum a odrăslit stîlpul cel uscat și s-a făcut copac mare.

Mirîndu-se împăratul de aceea, Crisp, eparhul, i-a spus: "Stăpîne împărate, de nu vei porunci ca degrab săucidă cu sabia pe vrăjitorul acela, toți se vor amăgi de minunile făcute de dînsul și, lăsînd pe zeii noștri și

pe noi, vor merge în urma lui". Atunci, împăratul a hotărât asupra sfântului judecată de sabie, despre care auzind Sfântul Haralambie, a cântat cu bucurie psalmul lui David: *"Milă și judecată voi cânta Ție, Doamne; cânta-voi și voi înțelege în cale fără prihană, când vei veni către mine"*; apoi a mai zis și un alt psalm pînă în sfîrșit.

Ajungînd cu veselie la locul în care avea să-și sfîrșească nevoița, a zis: "Mulțumesc, Ție, Doamne Dumnezeule, că ești milostiv și îndurat. Tu ai ucis pe vrăjmași, ai sfărîmat iadul și durerile morții le-ai dezlegat. Pomenește-mă, Doamne Dumnezeul meu, întru împărăția Ta". Astfel rugîndu-se el, s-au deschis cerurile și S-a pogorît la dînsul Domnul cu mulțimea sfinților îngeri, pe un scaun de smarald cu foarte mare podoabă, și a șezut pe dînsul Domnul, zicînd către mucenic: "Vino, Haralambie, prietenul Meu, cel ce ai răbdat multe pentru numele Meu. Cere de la Mine ce voiești și îți voi da ție".

Sfântul Haralambie a spus: "Mare este taina aceasta, Doamne, că m-ai învrednicit a vedea înfricoșata Ta slavă. Doamne, de-Ți place Ție, mă rog să dai slavă numelui Tău, ca oriunde se vor pune moaștele mele și se va cinsti pomenirea mea, să nu fie foamete în locul acela sau aer stricăcios, care să piardă rodurile. Ci să fie mai ales în locurile acelea pace și sănătate trupească, mîntuire sufletească și îndestulare de grîu și vin, cum și înmulțire de dobitoace, pentru trebuința oamenilor. Doamne, Tu știi că oamenii sînt trup și sînge, iartă-le lor păcatele și le dă îmbelșugare din rodurile pămîntului, ca, cu îndestulare, pentru osteneala lor, să se sature și să se îndulcească, preamărindu-Te pe Tine, Dumnezeul lor, Dătătorul tuturor bunătăților; iar roua ce se pogoară de la Tine, să le fie tămăduire. O! Doamne Dumnezeul meu, varsă peste tot darul tău și îi izbăvește de boala ciumei".

Astfel rugîndu-se sfîntul, Domnul i-a zis: "Fie după cererea ta, viteazul meu ostaș". Deci s-a dus Domnul cu îngerii Săi la cer și i-a urmat sufletul Sfântului Mucenic Haralambie. Atunci ostașii, ducîndu-se la împărat, i-au spus despre slava mucenicului și cum i s-a arătat Domnul și că a murit fără tăiere de sabie și au văzut sufletul lui suindu-se la ceruri. Atunci a căzut împăratul în mare mirare și frică, iar fericita Galinia, fiica lui, a cerut de la dînsul trupul mucenicului și, luîndu-l, l-a învelit în pînze curate și subțiri și l-a uns cu arome și mir de mare preț și l-a pus în raclă de aur, slăvind pe Dumnezeu. Împăratul s-a temut să judece și să facă rău fiicei sale, pentru că vedea pe Dumnezeu care era cu dînsa. Deci a lăsat-o să viețuiască în dreapta credință creștinească, după voia ei.

Acestea toate s-au făcut în acel timp cînd era Sever în Antiohia, iar întru noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos. Acesta este nebiruitul Mare Mucenic Haralambie, arhierul lui Dumnezeu, care mijlocește pentru toată lumea, care a pătimit în ziua a zecea a lunii februarie și totdeauna stă de-a dreapta scaunului lui Dumnezeu, rugîndu-se pentru noi Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava și împărăția, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Prohor, făcătorul de minuni din Pecersca (10 februarie) (Din patericul Pecerscăi)

Dumnezeul cel milostiv și bogat în îndurări, de multe ori sloboade răutăți asupra neamului omenesc, ca astfel, pedepsindu-l, să-l aducă la cunoștința cea sănătoasă și să-l îndemne la lucruri bune; însă deși pedepsește și aduce asupra lui bătăi, cu toate acestea nu întîrzie a milui și nu zăbovește a tămădui de răni,

precum este cu cuviință a se vedea din viața acestui Cuvios Prohor, care se mărturisește astfel: În zilele domniei lui Sviatopolc Iziaslavici multă prigonire s-a făcut oamenilor în Kiev, de către voievod, căci dărâma casele celor puternici, fără de pricini și jefuia averi multe. Pentru aceasta, Dumnezeu a lăsat pe păgâni să aibă putere asupra lui și s-au făcut războaie multe în stăpînirea lui de către polovți. Pe lângă acestea era și între ei război, încît era atunci foamete și mare lipsă în pămîntul Rusiei.

În acele zile, a mers acest fericit Prohor de la Smolensk la mănăstirea Pecersca, la egumenul Ioan și de la dînsul a luat sfîntul și îngerescul chip al monahilor. Apoi a început a se nevoi în fapte bune și s-a dedat la înfrînare mare, încît și de pîinea cea obișnuită s-a lipsit. Adunînd el lobodă mare, verde, și frămîntînd-o cu mîinile sale își făcea pîine și cu aceea se hrănea. Dar și aceasta o pregătea mai înainte în vreme de vară pentru tot anul și, venind altă vară, făcea la fel pentru anul viitor, încît nu-i trebuia obișnuita pîine în toate zilele vieții sale. Pentru aceea era numit lobodnic, căci, afară de prescurile din biserică nu mînca niciodată în chilie, nici poame, fără numai lobodă, precum nici altceva nu bea, afară de apă.

Văzînd Dumnezeu răbdarea sfîntului și atîta înfrînare, i-a prefăcut în dulceață amărăciunea de pîine făcută din lobodă, încît i se aduse bucurie în loc de mîhnire, pentru că nu se mîhnea acest fericit niciodată, ci, totdeauna bucurîndu-se, slujea lui Dumnezeu și nici se înfricoșa vreodată în ispite. Viețuia ca o pasăre și afară de lobodă n-avea nimic, încît nu putea să se laude ca bogatul, zicînd: "*Suflete, ai multe bunătăți pregătite spre mulți ani, odihnește-te, mănîncă, bea și te veselește*". Ci, avînd acele verdețuri mai înainte pregătite pentru tot anul, se smerea pe sine, zicînd: "Prohore, în această noapte au să-ți ceară sufletul de la tine, iar cele ce ai, cui vor fi?" Acest fericit a împlinit cu fapta cuvîntul Domnului ce zice: "*Căutați la păsările cerului, că nu seamănă, nici seceră, nici adună în jitnițe, ci Tatăl vostru cerească le hrănește pe ele*". Sfîntul, rîvnind păsărilor, ușor își făcea calea pe care creștea loboda. De acolo, pe umerile sale, ca pe aripi o aducea în mănăstire și astfel, din pămînt nearat, îi venea hrană neșemănată, ca și păsărilor.

Astfel nevoindu-se sfîntul, s-a întîmplat în pămîntul Rusiei pe lângă dese războaie și o foamete mare, încît toți se îngrozeau de moarte. Dar Dumnezeu, vrînd să preamărească pe plăcutul Său și să miluiască pe popoarele Sale, a înmulțit atunci loboda mai mult decît în alte veri. De aceea, fericitul Prohor își impunea osteneală mai mare, aducînd neîncetat verdețuri de acelea pe care, frecîndu-le cu mîinile sale și făcînd pîine, o împărțea la cei ce nu aveau și piereau de foame. Apoi, văzînd unii că adună loboda, începură și ei a aduna asemenea, ca să se hrănească în vreme de foamete, dar nu puteau să o mănînce din cauza amărăciunii. Atunci toți năzuiau la sfînt; iar el le împărțea tuturor pîinea aceea, să arate tuturor cît e de dulce pîinea din lobodă, ca și cum era amestecată cu miere, încît nu mai poșteau pîine de grîu, pe cît poșteau pe aceasta din buruiană, ce se făcea din mîinile fericitului Prohor. Dar și aceasta este minune, căci pîinea aceea, dîndu-se numai cu binecuvîntare de fericitul, se arăta mai luminoasă și curată, apoi era dulce la mîncare. Iar de lua de cineva în taină, se făcea neagră ca țărîna și amară ca pelinul. Dacă cineva din frați lua în taină de la fericitul vreo pîine, fără binecuvîntare, și voia să o mănînce, atunci se afla în mîinile lui ca țărîna, iar în gură amară peste măsură, și nu putea să o mănînce și aceasta se făcea de multe ori. Acela se rușina să spună greșeala sa sfîntului și cu binecuvîntare să ceară pîine de la dînsul, dar fiind foarte flămînd și neputînd suferi nevoia cea firească și văzîndu-și moartea înaintea ochilor săi, a mers la egumenul Ioan și i-a spus ceea ce a făcut, cerîndu-și iertare.

Egumenul, necrezînd cele zise, a poruncit altui frate să ia o pîine de la sfîntul, în taină, ca să cunoască de este astfel și fiind adusă pîinea s-a aflat asemenea precum i-a spus fratele cel dintîi, căci nu putea nimeni s-o guste de amărăciune. Această pîine fiind încă în mîinile lor, a trimis iarăși egumenul la sfînt să ceară o pîine, care să fie dată cu binecuvîntarea lui, apoi ieșind, zicea: să luați de la dînsul și o altă pîine în taină. Deci, aducîndu-le pîinea cea luată în taină, s-a schimbat înaintea lor și era neagră și amară ca pelinul, ca și cea dintîi, iar pîinea cea luată din mîinile lui, s-a arătat frumoasă și dulce ca mierea. Făcîndu-se astfel această minune, s-a preamărit fericitul Prohor pretutindeni și, hrînind pe mulți flămînzi, a fost la mulți de folos.

După aceasta, Sviatopolc Iziaslavici, domnul Kievului, a început război cu David Igorovici, domnul Vladimirului, pentru orbirea lui Vasile Rostislavici, domnul de la Treboclit, pe care Sviatopolc a poruncit să-l orbească, fiind amăgit de David Igorovici. Asemenea și cu Volodar Rostislavici, fratele lui Vasile, domnul de la Premișli și cu Vasile, pentru stăpânirea tatălui său Iziaslav, pe care o țineau Rostislavicii și acum se întorcea de la război Sviatopolc în Kiev, gonindu-l pe David la leși și punând în cetatea lui Vladimir pe fiul său, Metislav. Pe Volodar și pe Vasile, nebiruindu-i, a trimis pe un alt fiu al său, Iaroslav, cu ungunii, asupra lor.

Pe vremea aceea, fiind mare neorînduială, jefuire și fărădelege nu lăsa să vie la Kiev neguțători din Galic și pe Mișli. Apoi nici nu era sare în tot pămîntul Rusiei și puteai vedea atunci pe oameni în mare mîhnire. Fericitul Prohor, văzînd acea lipsă, a adunat în chilia sa mulțime de cenușă de prin toate chiliile și, rugîndu-se Domnului, a început a împărți cenușa aceea la toți, și se prefăcea în sare curată, cu rugăciunile sfîntului. Cu cît o împărțea, cu atît mai mult se înmulțea, încît nu numai mănăstirea era îndestulată, ci și oamenii mireni, mergînd la dînsul, luau din destul spre trebuința casei lor. Însă sfîntul nu lua nimic, ci la toți împărțea în dar cît trebuia cuiva și rămînea tîrgul deșert, iar mănăstirea plină de cei ce mergeau să ia sare. Atunci a ridicat vrăjmașul o mare zavistie între cei ce vindeau sare în tîrg, că nu cîștigaseră nimic, căci socoteau ca în acele zile să cîștige bogăție pe sare și acum le era pagubă mare, deoarece sarea ce mai înainte o vindeau scump, acum nici ieftin nu o cumpăra nimeni. Sculîndu-se toți vînzătorii de sare, au mers la voievodul Sviatopolc și asupra fericitului clevețeau, zicînd: "Prohor, monahul, a luat de la noi multă bogăție, că a adus pe toți la el după sare, iar noi, dîndu-ți dăjdi, nu putem să ne vindem sarea noastră și suferim din pricina lui".

Voievodul, auzind aceasta, se gîndea în sine ca și gîlceava ce era între dînșii să o aline, și el să cîștige bogăție. Deci, s-a sfătuit cu sfetnicii săi, că prețul sării fiind mare și luînd sare de la Prohor, să fie vîndută numai de ai săi. Astfel a făgăduit clevetitorilor: "Pentru voi, voi jertfi pe monah". Dar ascundea în sine gîndul său, vrînd ca nimic să nu facă lor spre plăcere, ci, mai ales prin zavistia sa, mai multă împiedicare să le facă, pentru că zavistia nu știe să cinstească folosul altuia. Îndată a trimis Sviatopolc să ia toată sarea de la Prohor și, aducînd-o, a mers el însuși să o vadă și cu acei pîrîți care clevetiseră pe fericitul. Dar văzură toți că era cenușă înaintea lor. De aceea a zis voievodul unora să guste și tot cenușă era în gură. Atunci se mirară mult de schimbarea aceea și nu se pricepeau. Apoi, mai cu încredințare vrînd să știe ce are să fie mai pe urmă din o vedenie ca aceea, voievodul a poruncit să păzească pînă în a treia zi. Mulțimea poporului, după obicei, mergea la fericitul ca să-și ia sare. Înștiințîndu-se de jefuirea ei, toți se întorceau deșerți blestemînd pe acela care făcuse aceasta. Fericitul le zicea lor: "Cînd se va arunca de către voievod afară, atunci voi adunați-o". Voievodul, ținînd-o trei zile și neaflînd nimic, a poruncit ca noaptea să o arunce afară. Cenușa aruncată îndată s-a prefăcut în sare; înștiințîndu-se cetățenii, se adunau, luînd sare cu bucurie.

Făcîndu-se această minune, s-a spăimîntat voievodul care făcuse aceea. Neputînd să ascundă lucrul, căci se făcuse înaintea întregii cetăți, a început a cerceta ce este acest lucru. Atunci îi spuseră lui toate cele făcute de fericitul Prohor, și nu numai despre sarea aceea care era din cenușă, ci și de pîinile cele din lobodă cu care a hrănit o mulțime de popor și cum erau dulci pîinile, cînd le lua cineva din mîna lui cu binecuvîntări, și cum erau amare, cînd cineva le lua în taină. Acestea auzindu-le Sviatopolc, s-a rușinat de făpta sa și, mergînd la mănăstirea Pecersca, s-a împăcat cu egumenul Ioan. Căci mai înainte avea vrajbă împotriva lui, pentru muștrarea de nesațul bogăției și pentru chinuirea poporului. Pentru aceea îl și surghiunise în Turov, însă, temîndu-se de răscurare, degrabă l-a întors cu cinste în mănăstirea Pecersca.

Pentru aceste minuni, a început de atunci a avea mare evlavie Sviatopolc către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și către Cuvioșii Părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscâi; iar pe fericitul Prohor îl cinstea și îl fericea, știind că este adevărat rob al lui Dumnezeu, înaintea căruia a dat lui Dumnezeu cuvînt, ca de acum să nu mai facă silire nimănu. Dar încă și acest cuvînt l-a întărit către fericitul, zicînd: "de mă voi duce, după voia lui Dumnezeu, mai înainte de tine din lumea aceasta, tu să mă pui cu mîinile tale în mormînt, ca astfel nerăutatea ta să se arate spre mine. Iar de vei muri tu înaintea mea, eu, luîndu-te pe

umerii mei, în peșteră te voi duce, ca pentru aceea să-mi dea Dumnezeu iertare de greșala cea mare făcută către tine".

Astfel fiind întărit cuvântul, fericitul Prohor a viețuit ani destui, cu dumnezeiască plăcere, prin viață neprihănită și aspră. După aceasta s-a îmbolnăvit, iar voievodul Sviatopolc a ieșit la război împotriva polovților. Atunci, fericitul a trimis la dînsul, zicîndu-i: "Acum s-a apropiat ceasul ieșirii mele din trup; deci, de vei voi să-mi împlinești făgăduința și să-ți iei de la Dumnezeu iertare de păcate, vino să ne dăm iertăciune și cu mîinile tale să mă pui în mormînt, căci iată, aștept venirea ta. Iar de vei zăbovi și fără de tine mă voi duce, apoi eu pricină nu am și războiul nu se va isprăvi, venind la mine".

Auzind acestea, Sviatopolc, îndată lăsînd oastea, a mers degrab la Prohor cel bolnav. Cuviosul mult a învățat pe voievod despre milostenie, despre judecata ce va să vie și despre veșnica viață. Apoi i-a dat iertare și binecuvîntare și a sărutat pe toți cei ce erau cu voievodul. După aceea, ridicîndu-și mîinile în sus, și-a dat duhul în mîinile lui Dumnezeu. Voievodul, luînd cu monahii trupul cuviosului, l-au dus în peșteră și l-au pus în mormînt, cu mîinile lor. După îngroparea sfîntului, s-au dus la război și, cu multă biruință asupra păgînilor agareni, a prădat toate părțile Polovției și i-a adus în pămîntul său. Această biruință a fost dăruită de Dumnezeu pămîntului Rusiei, după prorocirea Cuviosului Prohor, care se ruga.

De atunci, voievodul Sviatopolc, cînd mergea la război sau la vînat, totdeauna se ducea la mănăstirea Pecersca pentru binecuvîntare și, cu multă osîrdie și mulțumire se închina în biserica cea de Dumnezeu zidită, înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și înaintea mormîntului Cuvioșilor Antonie și Prohor și al tuturor celorlalți cuvioși, apoi mergea în calea sa. Astfel, bine rînduia domnia lui, după multe cercetări de la Dumnezeu, însă miluită prin Cuviosul Prohor, precum singur iubitorul de Hristos domn, Sviatopolc Iziaslavici, era martor, spunînd la toți minunile și semnele acestui plăcut al lui Dumnezeu.

Cu ale lui sfînte rugăciuni făcă-se și acum, ca și poporul creștinesc în războaiele cele de-a pururea să nu se lipsească de hrană, iar mai vîrtos, de hrana ce trebuie în viața veșnică, ca să ne săturăm cînd se va arăta slava lui Dumnezeu. Cu această hrană să ne îndulcim împreună cu Cuviosul Prohor, nu prin mîncarea de verdețuri, de lobodă și de cenușă; ci prin vederea dumnezeieștii firi celei înflorite mai înainte de veci și omeneștii a firi luată de pe pămînt, care este întru Hristos Dumnezeu și omul, Căruia I se cuvine toată slava, cu Cel fără de început al Lui Părinte și cu Prea Sfîntul, Bunul și de viață Făcătorul Său Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și pătîmirea Sfîntului Sfințit Mucenic Vlasie, Episcopul Sevastiei, și a celor ce au pătîmit împreună cu dînsul (11 februarie) (După Metafrast)

În vremurile cele mai dinainte în care se cinstea de păgîni slujirea idolească și mulți oameni se închinau zidirii și lucrului mîinilor lor, atunci a odrăslit și credința multor sfinți, între care și dreapta credință a Sfîntului sfințitului Mucenic Vlasie. Acest sfînt a petrecut toți anii vieții sale cu blîndă și dreaptă viață, cu dumnezeiască plăcere, fără de prihană, depărtîndu-se de tot lucrul rău. Cetățenii din Sevastia Capadociei, văzînd cinstita lui viață, unii din oamenii cei binecredincioși s-au sîrguit să-l pună episcop și păștea bine turma lui Hristos, în acele vremuri în care erau dese prigoniri asupra Bisericii lui Hristos și mulți, intrînd în nevoințele pătîmirii, se încununau cu cununa mucenicească.

Atunci și Sfîntul și marele mucenic Evstratie, cel dintîi între cei cinci tovarăși ai săi, viețuind în împărăția lui Dioclețian, s-a nevoit pînă la sînge pentru cinstirea lui Hristos. Șezînd el în temniță, l-a cercetat

noaptea acest Sfânt Vlasie, dând aur mult străjerilor temniței și a fericit pe mucenicul lui Hristos care pătimea cu bărbăție. Apoi a luat de la dânsul diata cea încredințată lui, pe care Sfântul Evstratie a scris-o mai înainte de sfârșitul său, rînduind cele pentru trupul său și pentru averi, așa cum se scrie în pătimirea lui.

Sfântul Vlasie se ascundea de mînia tiranilor, precum făceau pe atunci mulți sfinți, nelăsîndu-se torturat fără voia lui Dumnezeu. În cetate erau puțini creștini iar cei mai mulți fugeau în pustie, în munți și în peșteri de frica chinurilor, pe care unii, neputînd să le rabde, cîtăva vreme s-au închinat idolilor.

Sfântul Vlasie, pe vremea împărăției lui Dioclețian, cît și a lui Liciniu, pătimind atît, se ascundea și el de cumplita prigonire într-un munte pustiu ce se numea Argheos, avînd acolo o peșteră pentru nevoița sa. Acolo, avînd viață liniștită și pustnicească, înălța neîncetate rugăciuni către Dumnezeu, iar fiarele cele sălbatice veneau și se binecuvîntau de la dînsul. Dar, de se întîmpla să vină la sfînt unele fiare în acel ceas în care se îndeletnicea cu rugăciunea către Dumnezeu, ca și cum ele ar fi fost înțelegătoare, netăindu-i gîndirea cea dumnezeiască, stătea înaintea peșterii, așteptînd ieșirea aceluia după sfârșitul rugăciunilor; și nu se duceau pînă ce sfîntul nu punea mîinile peste ele, binecuvîntîndu-le. Iar de se îmbolnăvea vreuna din ele, venind la sfînt, erau tămăduită prin punerea mîinilor sale cele sfînte.

În acele zile, ighemonul Agricola a poruncit vînătorilor săi să vîneze o mulțime de fiare mîncătoare de tot felul. Aceasta o făcea spre mai cumplita moarte a ucenicilor lui Hristos, pe care în multe feluri se sîrguia să-i piardă, pe unii ucigîndu-i cu sabia, pe alții arzîndu-i în foc și în apă înecîndu-i, iar pe alții dîndu-i fiarelor.

Ducîndu-se vînătorii la vînat și înconjurînd munții și pustiile, au mers și la muntele ce se numea Argheos, în care se tănuia Sfîntul episcop Vlasie. Apropiindu-se de peșteră și văzînd înaintea ei mulțime de fiare jucîndu-se, au zis între ei: "Să mergem să vedem ce este acolo". Și mergînd, au găsit pe Sfîntul Vlasie nevoindu-se în peșteră ca într-o cămară și făcînd rugăciuni către Dumnezeu. Nezicîndu-i nimic, îndată s-au întors și au spus ighemonului Agricola cele ce au văzut, iar ighemonul a poruncit să meargă cu mulți ostași să prindă pe creștinii care se vor afla ascunși acolo și să-i aducă la el.

Mergînd ostașii trimiși în muntele acela și ajungînd la peșteră, găsiră pe Sfîntul Vlasie îndeletnicindu-se singur în rugăciune și în doxologia lui Dumnezeu. Apoi i-au zis: "Ieși de aici și mergi cu noi în cetate, că te cheamă ighemonul". Sfîntul, bucurîndu-se, le-a zis: "Bine, fiii mei, să mergem împreună, căci și-a adus aminte de mine Domnul, fiindcă S-a arătat mie de trei ori în noaptea aceasta, zicîndu-mi: "Scoală-te și adu-Mi jertfă, după obiceiul preoției tale. Deci acum, fiii mei, bine ați venit, Domnul meu Iisus Hristos să fie cu voi!"

Mergînd ei în cale, elinii se întorceau la Dumnezeu pentru blîndețile și învățătura sfîntului și pentru facerile sale de minuni. Căci, prin sfintele sale rugăciuni, se dădea de la Domnul tămăduiri bolnavilor, nu numai oamenilor, dar și dobitoacelor; și cîți neputincioși se aduceau înaintea Sfîntului Vlasie, pe aceia, punîndu-și mîinile sale și făcînd rugăciuni, îi tămăduia și le dădea drumul sănătoși.

O femeie avea un fiu căruia, mîncînd pește, i-a rămas un os în gît și acela nu mai putea să grăiască nicidecum și acum era aproape de moarte. Luîndu-l maică-sa, l-a dus la picioarele sfîntului și, plîngînd, striga: "Miluiește pe fiul meu, robule al Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, că îmi este singur născut". Apoi a spus sfîntului ce s-a întîmplat fiului ei. Arhiereul lui Dumnezeu Vlasie, punîndu-și mîna în gîtul copilășului s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Cel ce ajuți tuturor celor ce Te cheamă cu adevărat, o! Mîntuitorule, ascultă rugăciunea mea și ia osul cel înfipt în gîtul copilului acestuia, cu nevăzută puterea Ta. Și de acum, chiar între oameni și dobitoace de s-ar întîmpla ceva de acest fel și va pomeni cineva numele meu, zicînd: Dumnezeule, pentru rugăciunile robului tău Vlasie, ajută-mi, aceluia, Tu, Doamne, grăbește spre ajutor și dă-i tămăduire întru slava și cinstea sfîntului Tău nume". Acestea grăindu-le, îndată

a făcut sănătos pe copil și i-a dat maicii sale, care lăuda pe Dumnezeu, și s-a preamărit numele Sfântului Vlasie, nu numai în Sevastia ci și în Nicopole.

Încă fiind el pe drum și apropiindu-se de Sevastia, s-a întâmplat un lucru ca acesta: o văduvă oarecare, săracă, nu avea mai mult decât un purceluș și, alergând un lup, l-a apucat pe el și plîngea femeia foarte mult. Văzînd pe sfînt mergînd, a alergat la dînsul și cu lacrimi se jeluia contra lupului. Sfîntul, zîmbind, a zis către dînsa: "Nu te mîhni, o! femeie, nici nu plînge, că ți se va da ție purcelul tău viu și nevătămat". Acestea zicîndu-le, mergea în calea sa și iată lupul a alergat spre săraca văduvă, ducîndu-i purcelul în gură și i-a dat drumul viu înaintea sa, întreg și nevătămat. Apoi lupul a fugit în pustie, iar văduva și-a luat purcelul bucurîndu-se și lăudînd pe Dumnezeu.

Intrînd Sfîntul Vlasie în cetatea Sevastiei și Agricola și ighemonul înștiințîndu-se îndată despre el, a poruncit să-l arunce în temniță. A doua zi, șezînd la judecată, a adus înaintea sa pe arhiereul lui Dumnezeu, pe care, văzîndu-l, a început mai întîi cu cuvinte amăgitoare a grăi către dînsul: "Bucură-te, Vlasie, prieten al zeilor noștri și al nostru iubit". Sfîntul i-a răspuns: "Bucură-te și tu, puternice ighemoane, dar să nu numești dumnezei pe diavolii care se vor da focului veșnic împreună cu cinstitorii lor". Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să fie bătut cu bețe groase multă vreme și sfîntul a zis ighemonului: "O, nebune și înșelătorule de suflete omenești! Oare socotești că mă vei întoarce prin chinurile tale de la dumnezeiasca mărturisire? Nu vei putea, că am pe Iisus Hristos, Cel ce mă întărește, de acum fă ce voiești".

Ighemonul, văzînd credința cea neschimbată a sfîntului, a poruncit ca iarăși să-l ducă în temniță. Atunci, văduva cea săracă, auzind de viteaza pătimire pentru Hristos a Sfîntului Vlasie și fiind nemișcată în sfînta credință, a înjunghiat purcelul pe care l-a scos întreg din gura lupului, a fiert capul și picioarele, le-a pus în blid, după aceea, luînd semințe și roduri pămîntești cîte putea să aibă în sărăcia ei și punîndu-le în coșniță, apoi aprinzînd luminare, le-a dus sfîntului în temniță și căzînd la picioarele lui, se rugă să primească bucatele acelea și să mănînce. Sfîntul, lăudînd pe Dumnezeu, a gustat din mîncarea cea adusă și, binecuvîntînd-o, i-a poruncit, zicînd: "O! femeie în acest chip să săvîrșești pomenirea mea, în toți anii, că nu va lipsi în casa ta nimic din cele trebuitoare. Și altcineva de se va asemăna ție și de va săvîrși pomenirea mea, acela se va umple de darurile lui Dumnezeu și binecuvîntat va fi în toate zilele vieții sale".

Acea fericită văduvă, luînd poruncă de la sfînt, s-a dus la casa ei slăvind pe Dumnezeu, și s-a împlinit cu dînsa Scriptura care zice: "În toată lumea se va spune ce a făcut ea, întru pomenirea ei". Tiranul, șezînd a doua oară la judecată, a adus pe sfînt și i-a zis lui: "Vlasie, jertfești zeilor ca să fii viu, sau voiești să pieri rău?" Răspuns-a sfîntul: "Zeii care n-au făcut cerul și pămîntul să piară, iar moartea cu care tu mă îngrozești, aceea îmi mijlocește mie viața veșnică". Ighemonul, văzîndu-l nemișcat în credință, a poruncit să fie spînzurat pe un lemn, și strujit tare cu unelte de fier. Fiind strujit mult, mucenicul a zis către ighemon: "O! păgînule și necuratule! oare cu bătăile vrei să mă înfricoșezi pe mine, cel ce am în ajutor pe Iisus Hristos? Nu mă tem de chinurile tale cele văzute, căci privesc la bunătățile ce vor să fie și care sînt făgăduite celor ce iubesc pe Dumnezeu". După aceasta a poruncit tiranul ca să-l dea jos de pe lemn și să-l ducă iarăși în temniță.

Fiind dus Sfîntul Vlasie la închisoare, îl urmau niște drept credincioase și temătoare de Dumnezeu femei, șapte la număr, care, adunînd de pe pămînt sîngele ce pica din trupul lui, se ungeau cu dînsul. Văzînd aceasta, slujitorii ce duceau pe sfînt, le-au prins și le-au dus la ighemon, zicîndu-i: "Și acestea sînt creștine".

Ighemonul a zis către dînselle: "Plecați-vă și aduceți zeilor jertfă, ca să primiți de la mine mare cinst!" Cînstitele și sfintele femei i-au zis: "De voiești, o! ighemoane! ca să ne închinăm cu jertfe zeilor tăi, mai întîi se cade nouă să ne curățim, deci să mergem la iezerul cel de aproape și să ne spălăm într-însul, după

obicei, fețele noastre și tot trupul. Apoi să poruncești să ne aducă pe zeii tăi acolo și îndată după spălare să ne închinăm lor, pe malul iezेरului".

Ighemonul, umplându-se de bucurie, a poruncit să aducă pe zeii săi, pe care băgându-i în saci, i-au pecetluit cu plumb și i-au dat sfințelor femei, punând lîngă dînsele ostași, ca să le ducă pe ele la iezер, cu zeii, și de acolo să le aducă la dînsul cu cinste. Ele, luînd pe spatele lor sacii cu idoli pecetluiți, i-au dus la iezер și, sosind la mal, unde știau că apa este mai adîncă, au rugat pe ostași să se depărteze de dînsele, pentru rușinea goliciunii trupești, și să aștepte puțin pînă ce se vor spăla. Depărtîndu-se ostașii, au aruncat fiecare în adîncul apei pe idolul pe care îl ducea și s-au afundat necurații zei ca plumbul.

Văzînd aceasta, ostașii le-au prins și, ducîndu-le la ighemon, i-au spus despre înecare a zeilor. Ighemonul și-a schimbat fața de mînie și a răcnit ca un leu la ostași, zicînd către dînșii: "O! răi slujitori, pentru ce n-ați ținut pe zei, ca să nu-i arunce în adîncul iezेरului?" Apoi ostașii, răspunzînd, au zis: "O! luminate, și-au grăit cu înșelăciune femeile acestea și au înecat pe zeii tăi, iar noi, neștiind înșelăciunea lor, nu i-am ținut". Deci au zis și sfințele femei către ighemon: "Dumnezeul cel adevărat nu pătîmește de înșelăciunea omenească, iar zeii tăi, fiind pietre nesimțitoare și lemne, aur și argint, cu înșelăciune luați de noi și înecați, nu s-au izbăvit pe ei din mîinile noastre, nici au scăpat de înecare, apoi cum pot pe alții să izbăvească de primejdii, să-i mîntuiască?"

Mîniindu-se ighemonul, a poruncit să ardă un cuptor, să topească plumb și să aducă piepteni de fier și șapte scînduri de aramă, făcute în chip de haine, arse în foc. Toate acestea erau puse de-o parte, iar de alta, au pus de față haine noi, luminate și felurite podoabe femeiești. Apoi a zis către sfințele femei: "Alegeți-vă una din două: sau să vă închinați zeilor și să le aduceți jertfe și veți păzi sufletele voastre, umblînd în aceste haine luminoase și de mult preț, sau, de nu veți voi să faceți aceasta, apoi veți primi chinurile acestea pregătite asupra voastră".

O sfință femeie din acelea, avînd doi copii, a apucat o haină luminoasă și a aruncat-o în cuptor și a ars. Iar copiii au zis către maica lor: "Maica noastră, să nu ne lași pe pămîntul acesta să pierim ci, precum ne-ai hrănit cu dulcele tău lapte, așa și cu împărăția cerească să ne hrănești pe noi". După aceasta, ighemonul a poruncit să le spînzure și să strujească cu piepteni de fier trupurile lor, iar ostașii au văzut curgînd din rănile lor lapte, în loc de sînge, căci erau și trupurile lor albe ca zăpada. Îngerii Domnului, pogorîndu-se din cer, le întăreau și le mîngîiau în chinurile lor, zicîndu-le: "Nu vă temeți, ci vă nevoiți ca niște buni lucrători, care, făcînd secerișul și isprăvind lucrul, se binecuvîntează de stăpîn. Apoi, luînd plată, se duc bucurîndu-se la casa lor. Tot astfel, nevoiți-vă și voi, ca de la Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să luați viața veșnică și neîncetată".

Ighemonul a poruncit apoi să înceteze torturile și să le arunce în cuptorul cel înfocat; dar, cînd le-au aruncat, focul s-a stins îndată și au ieșit nevătămate din cuptor. Atunci a zis către dînsele ighemonul: "Lepădați de la voi farmecele voastre, apropiați-vă de zei și jertfiți-le lor". Sfințele femei i-au răspuns într-un glas: "O! fiule al diavolului, nu vom lăsa pe Domnul nostru Iisus Hristos, nici ne vom închina pietrei și lemnului, idolilor celor asemenea ție, surzi și nesimțitori; de acum fă ceea ce voiești, că noi sîntem chemate în împărăția cerurilor".

Atunci ighemonul a poruncit să le taie capetele cu sabia și, fiind duse sfințele femei la locul sfîrșirii lor, au rugat pe ostași, zicînd: "Așteptați puțin pînă ce ne vom ruga lui Dumnezeu". Și, plecîndu-și genunchii lor la pămînt, au zis: "Slavă Ție, Dumnezeu nostru, Cel mare și proslăvit! Slavă Ție, Hristoase, Cel ce împărățești în veci, că ne-ai chemat la calea bunătății Tale, căci cine este mai mare ca Tine, Dumnezeu nostru, Cel ce ne-ai făcut a ne depărta de întunerice și a veni la adevărata și dulcea Ta lumină. Ne rugăm Ție, Doamne, să ne numeri cu sfința și întîia muceniță a Ta, Tecla, primind pentru noi rugăciunea prea sfințitului părintelui și păstorului nostru Vlasie, care ne-a povățuit pe noi la calea cea adevărată".

Astfel rugându-se și de la pământ sculându-se, și-au ridicat mâinile și ochii spre cer înălțându-și, cu inimă și cu suflet curat, au zis către Dumnezeu: "Slavă Ție, Dumnezeul nostru, că ne-ai învrednicit pe noi a sta în locul acesta, ca oile la înjunghiere, pentru numele Tău cel sfânt, căci voim ca îndată să ne jertfim Ție. Primește și sufletele noastre în jertfelnicul Tău cel ceresc". Iar cei doi copii, apropiindu-se de maica lor, au zis către dânsa: "Maică, cununile voastre sînt gata în cer la Domnul, iar pe noi lasă-ne viteazului și răbdătorului de chinuri, prea sfințitul episcop Vlasie". Apoi apropiindu-se speculatorul, a tăiat cinstitele capete ale celor șapte femei și așa s-au sfârșit.

După aceasta, ighemonul a scos pe Sfântul Vlasie din temniță și i-a zis: "Vei aduce acum jertfă zeilor, sau nu?" Răspuns-a sfântul: "Ticălosule și orbule, nu vezi adevărata lumină. Căci, care om, cunoscînd pe Dumnezeul cel viu, va aduce jertfe sau se va închina idolilor celor neînsuflețiți? Iar tu, întunecatule și necuratule să știi că ai lăsat pe Dumnezeul cel viu și te închini pietrei celei nesimțitoare, dar eu nu mă tem de îngrozirile tale. Precum voiești, chinuiește-mă; iată pentru Hristos al meu îmi dau ție trupul meu, iar Dumnezeu are putere peste trupul meu". Zis-a ighemonul către sfânt: "De te voi arunca în iezer, îți va ajuta ție Hristos al tău, Căruia I te închini?". Grăit-a sfântul: "Orbule și neînțelegătorule, tu pe cele neînțelegătoare cinstindu-le, ți se pare că ești mîntuit, dar eu, cinstind pe Hristos, nu voi arăta ție în apă puterea Sa". Atunci ighemonul a poruncit să-l ducă și să-l arunce în adîncul iezerului.

Sfântul, alergînd înainte, a însemnat apa cu semnul Crucii și a mers pe apă ca pe uscat. Apoi, ducîndu-se în mijlocul iezerului, a șezut pe apă ca pe pământ, iar către ostașii și slujitorii tiranului care stăteau pe mal, a zis: "De aveți zei, arătați puterea lor și mergeți și voi pe apă". Și îndată 68 de bărbați, chemînd pe zeii lor pe nume, s-au aruncat în iezer, vrînd să umble pe apă și au pierit. Îngerul Domnului, pogorîndu-se din cer la sfânt, i-a zis: "Arhiereule cel plin de darul lui Dumnezeu, primește cununa cea gătită ție de la Dumnezeu". Deci a venit sfântul la mal, avînd fața ca lumina și, mergînd la ighemon, l-a ocărît. Atunci ighemonul a dat asupra lui judecată de moarte, zicînd: "Vlasie, cel ce nu s-a supus mie, a defăimat pe împărat, iar pe zei a ocărît și 68 de oameni cu farmecele i-a pierdut în apă, să se taie cu sabia, împreună cu cei doi copii".

Scoțînd pe sfânt din curte cu copiii și ducîndu-i la locul tăierii, s-a rugat pentru sine și pentru toată lumea, și mai ales, pentru aceia care vor veni după dînsul, să săvîrșească pomenirea lui, ca să nu se apropie de ei nici o boală, iar casele lor să se umple de toate bunătățile, apoi rugăciunile lor să fie auzite pentru toate nevoile. Atunci s-a pogorît de sus, la dînsul, un nor luminos, care l-a umbrit și glasul lui Hristos se auzea, grăind din cer către dînsul: "Toate cererile tale le voi împlini, iubitul meu nevoitor".

Apoi speculatorul i-a tăiat cinstitul cap și după dînsul a tăiat și pe cei doi copii în același loc, afară de zidurile cetății, în Sevastia, în 11 zile ale lunii februarie. O femeie binecuvîntată, anume Elisa, a luat sfintele trupuri mucenicești și le-a îngropat în acel loc cu cinste și se dădeau de la mormînt tămăduiri bolnavilor.

Înștiințîndu-se văduva aceea de mucenicescul sfârșit al Sfântului Vlasie, arhiereul lui Hristos, și avînd un purceluș, a cinstit pomenirea sfântului, adunînd la sine pe cunoscuți, pentru că Dumnezeu a binecuvîntat casa ei cu îndestularea celor de trebuință. Urmîndu-i ei și alți oameni dreptcredincioși, au început asemenea a săvîrși pomenirea Sfântului Vlasie, în toți anii, aducînd la biserică lumînări și tămîie. Apoi făcea ospețe celor de o credință și, dînd milostenii la săraci și scăpătați, de atunci s-a început acel dreptcredincios obicei, care se ține încă și acum de unii, adică a săvîrși pomenirea Sfântului sfințit mucenic Vlasie, după chipul acelei văduve. Aceasta se făcea în cinstea mucenicului și în slava Domnului nostru Iisus Hristos, Cel împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh slăvit și închinat în veci. Amin.

În această zi, mai facem pomenirea Sfintei Teodora împărăteasa, care a adus dreapta credință și a fost soția împăratului Teofil, luptătorul contra sfintelor icoane, dar nu urma bărbatului său în eres, pentru că, ținînd în taină sfintele icoane, se închina lor cu dreaptă credință. După moartea bărbatului său, a adunat un sobor de sfinți preoți și a adus sfintele icoane în biserică. Apoi s-a sîrguit ca sufletul bărbatului său cel

mort să se izbăvească de chinuri cu rugăciunile multor sfinți părinți, precum se scrie despre aceea pe larg în Sinaxar, la întâia Duminică a sfântului și marelui post. Sfânta Teodora, făcând multe lucruri bune și plăcînd lui Dumnezeu, a lăsat pămîntea împărăție fiului său Mihail, iar ea a trecut la cereasca veșnicie.

Viața celui între sfinți, Părintele nostru Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei (12 februarie)

(După Nichifor Calist, cartea a IX-a, capitolul 48 și Socrate, cartea a II-a, capitolul 34)

Sfântul Meletie a fost de loc din Armenia cea mare, născut din părinți creștini și de neam, deprins în toate învățăturile cele din afară și în sfintele dogme ale credinței creștinești. Apoi s-a desăvîrșit în toate faptele cele bune, iar pentru viața lui îmbunătățită, pentru dragostea lui cea înfocată și curată pe care o avea către Dumnezeu și către aproapele, precum și pentru blîndețea, nerăutatea și smerenia sa, era iubit de toți. De aceea a fost silit de cei dreptcredincioși a primi ca un vrednic, păstoria oilor celor cuvîntătoare.

Mai întîi s-a făcut episcop al cetății Sevastia, care este în Armenia, apoi a fost mutat în Veria Siriei. După aceea a fost ales arhiepiscop la scaunul Antiohiei în acest chip: fiind depărtat din scaunul Macedoniei, răucredinciosul eretic și mincinosul păstor al Bisericii Constantinopolului, iar Evdoxie, arhiepiscopul Antiohiei, fiind, asemenea, amăgit cu părerile ariene, a poftit scaunul Constantinopolului pentru bogății - deoarece în împărăția lui Constantie, fiul marelui Constantin, Biserica Constantinopolului avea multe bogății, mai multe decît Antiohia și altele. De aceea, Evdoxie, defăimînd scaunul Antiohiei, a început a-l căuta pe al Constantinopolului. De acest lucru înștiințîndu-se antiohienii, s-au mîniat foarte pe arhiepiscopul lor Evdoxie, pentru defăimarea Bisericii sale și l-au izgonit, iar el s-a dus și a luat scaunul Constantinopolului.

Atunci antiohienii, adunînd sobor, făceau alegere cu judecată de obște pe cine să pună pe scaun în locul lui Evdoxie. Atunci între dînșii erau mai mulți arieni, care puteau mult; iar ortodocșii puteau mai puțin și erau trecuți cu vederea, fiind numiți eustatieni, după numele Sfîntului Evstatie care fusese mai înainte episcop al Antiohiei și care pătîmise izgonire pentru buna credință. În acel sobor se purta prin gurile tuturor numele Sfîntului Meletie și toți voiau să-l aibă arhiepiscop, dar mai ales arienii îl doreau pentru că îl socoteau că este de un cuget cu dînșii și nădăjduiau că va aduce la aceeași părere a lor și pe eustatieni și pe toată Antiohia o va învăța dogmele ariene.

Ei au întărit judecata alegerii de obște cu iscăliturile lor și au încredințat-o Sfîntului Eusebie, episcopul Samosatelor, bărbatul cel dreptcredincios care a fost la soborul acela, și trimițînd rugăminte la Sfîntul Meletie, cu împărăteasca voie, l-a adus în Antiohia cu cinste și întîmpinare de popor. Intrarea în cetate o descrie Teodorit, episcopul, astfel: marele Meletie, fiind chemat de împărat, și apropiindu-se de Antiohia, i-au ieșit în întîmpinare toți cîți erau slujitori bisericești, precum și toată mulțimea cetățenilor. Erau pînă și evreu și păgîni, care doreau să vadă pe slăvitul Meletie. Astfel a fost pus Sfîntul Meletie pe scaunul arhiepiscopiei din Antiohia, ca un bărbat vrednic, înțelept și sfînt. Pentru care, Sfîntul Epifanie, care a fost pe vremurile acelea, grăiește, fericindu-l cu laude și zicînd așa: "Cu cinste mare a fost adus la noi bărbatul acela (Sfîntul Meletie), despre a cărui slavă străbătuse vestea pretutindeni. Căci viața lui era statornică, cinstită iar obiceiurile alese; de aceea era iubit de popor, pentru viața sa neprihănită, care era povestită cu laude dumnezeiești de către toți".

Atît era de iubit și atîta evlavie avea poporul pentru dînsul, încît se povestește despre el că la început, după ce a intrat în cetate, l-au primit antiohienii cu atîta evlavie și credință, încît fiecare dintre dînșii numea pe copii după numele sfîntului, socotind că prin numirea aceea îl are pe însuși sfîntul în casa sa. Maicile, lăsînd pe părinți, pe moși, pe strămoși, puneau numele copiilor lor după al fericitului Meletie,

căci biruia evlavia. Copiii născuți, nu numai din dragostea cea firească ci și din așezămîntul acela, erau iubiți de părinții lor, pentru că chiar numele lui era podoaba rudeniei și întemeierea păcii, iar cei ce se numeau ca dînsul, aveau mare mîngîiere. Precum cineva ar fi șezut în întuneric și aprindea acum mai multe făclii în casa sa, tot astfel, cu adevărat, numirea aceea, intrînd ca o lumină în cetate, prin numele fericitului Meletie, dădea strălucire tuturor, mărind evlavia către sfînt. Căci, neconținut pomenindu-se numele lui, aveau și pe sfînt în suflet, izgonitor a toată patima dobitocească și a gîndului celui rău. Atît de mult se simțea acest lucru, încît pretutendeni, pe uliți, în tîrg, prin țarini și în alte locuri răsuna numele acesta. Dar nu numai cu numele sfîntului s-a făcut aceasta, ci încă și cu închipuirea trupului. Căci ceea ce s-a făcut cu numele, tot așa s-a făcut și cu icoana lui, pentru că pe pecețile inelelor, scrisorilor, pe pahare, pe pereții camerelor, pretutendeni, mulți au închipuit acea icoană a sfîntului ca nu numai să audă sfînta lui numire, dar și pretutendeni să vadă închipuirea icoanei sale și să aibă îndoită mîngîierea pentru amintirea lui. Atît era de cinstit numele lui înaintea antiohienilor și atîta elavie aveau ei către dînsul, pentru fapta bună și mare, precum și pentru smerenia și blîndețea lui.

Sfîntul Meletie, ocupînd scaunul Antiohiei, mai întîi învătă pe popor viața cea îmbunătățită și obiceiurile cele bune, netezind în inimile lor calea cea îndărătnică, spre dreapta credință. Căci sfîntul aștepta, ca dacă va îndrepta mai întîi obiceiurile cele rele, smulgînd spinii și ciulinii din holdele inimilor, să semene în ele mai cu înlesnire semințele dreptei credințe. Atunci și pe marele Vasile, care venise de la Ierusalim în Antiohia, l-a hirotonisit diacon. Sfîntul Ioan Gură de Aur, care pe acea vreme era încă copil, învățînd carte și ieșind în întîmpinarea Sfîntului Meletie, împreună cu vîrstnicii săi și cu tot poporul, a primit Sfîntul Botez de la dînsul, iar mai pe urmă a scris despre el și cuvînt de laudă.

După luarea scaunului Antiohiei, la 30 de zile, sfîntul a fost izgonit din biserică de către ereticii care vrăsmășeau asupra adevărului; pentru că tot poporul, dorind să știe cu încredințare de care mărturisire se ține arhiepiscopul lor cel nou și cu aceasta supărîndu-l mult, Sfîntul Meletie a făcut în biserică propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu către popor, preamărind credința cea întărită în Niceea, la întîiul Sinod ecumenic a toată lumea. Apoi a mărturisit că "Fiul este de o ființă cu Tatăl" și făcător a toată făptura. Astfel învățînd sfîntul pe popor, cu mare glas, iar arhidiaconul Antiohiei fiind amăgit cu eresul lui Arie, apropiindu-se de episcopul său, i-a astupat gura cu mîna, ca să nu mărturisească, nici să învețe credința cea dreaptă. Sfîntul, avînd gura astupată cu palma arhidiaconului, a întins mîna către popor și prin degetele mîinii a mărturisit Sfînta Treime, mai bine decît cu gura, căci a arătat mai întîi trei degete, închipuind cele trei fețe dumnezeiești. Apoi, strîngîndu-le, a arătat numai un deget, închipuind o singură dumnezeire.

Arhidiaconul, văzînd aceea, a lăsat gura sfîntului și i-a apucat mîna, oprind-o de la o închipuire ca aceea a Sfîntei Treimi. Iar sfîntul, avînd gura slobodă și dreapta fiindu-i ținută, binecuvînta Treimea într-o unime și unimea în Treime și sfătua poporul care asculta ca să se țină de mărturisirea cea întărită de Sinodul de la Niceea. Și îi încredința că cel ce leapădă dogmele Sinodului din Niceea, acela cu adevărat este rătăcit cu totul. Arhidiaconul, astupînd iarăși gura arhiepiscopului, nu-l lăsa să închipuie nici prin degete Treimea; iar arhiereul, smucindu-se, învătă poporul, cînd cu gura, cînd cu degetele.

Atunci, cei dreptcredincioși, care de eretici se numeau eustatieni, s-au veselit cu bucurie negrăită, văzînd pe un arhiereu ca acela, dreptcredincios, sînd pe scaunul apostolesc și, de bucurie strigau, ajutînd păstorului lor în dreapta credință. Arieni s-au mîniat, s-au mîhnit și au izgonit din biserică pe arhiereul lui Dumnezeu și au început a-l huli pretutendeni, numindu-l eretic Savelian. Apoi au îndemnat pe împăratul Constantie să-l izgonească pe Meletie la surghiunie, în patria lui, Armenia. Și, cînd era să-l izgonească din cetate arienii, - căci cu cuviință este și aceasta a nu o trece cu vederea, pentru folosul ascultătorilor -, șezînd ighemonul în caretă, iar pe sfînt punîndu-l lingă dînsul, a trecut prin mijlocul cetății, ca să-l scoată din cetate și să-l ducă la surghiun. Creștinii, nesuferind despărțirea de sfînt, azvîrleau asupra ighemonului pietre din toate părțile, voind mai bine să se lipsească de viața aceasta, decît să se despărță de sfînt. Dar ce a făcut fericitul Meletie? Văzînd azvîrliturile pietrelor asupra ighemonului, a acoperit cu hainele sale capul voievodului, rușinînd pe vrăjmași, iar pe ucenicii săi îi învătă să se arate răbdători față de rele și cu

nepomenire de rău către cei ce ne fac nedreptate. În locul lui, în Antiohia au ales pe oarecare Evzoie, apărător al dogmelor lui Arie, care era în rînduiala diaconiei.

Sfîntul Evsevie, episcopul Samosatelor, văzînd tulburarea făcută de eretici în Biserica Antiohiei și nevinovata chinuire a Sfîntului Meletie, noul arhiepiscop, i-a fost jale. Deci, sculîndu-se, a ieșit din Antiohia, nespunînd nimănui și s-a dus în cetatea sa. Atunci și-au adus aminte arienii, că alegerea cea de obște a Sfîntului Meletie a fost întărită de mîinile tuturor și se temeau, ca nu cumva, prin aceea, să fie muștrați cîndva la sobor, căci singuri într-un glas alegîndu-l episcop, îndată l-au și izgonit. De aceea, au rugat pe împăratul ce era atunci în Antiohia să trimită după Evsevie, ca să facă acea judecată ce i se încredințase lui. Împăratul îndată a trimis în urma Sfîntului Evsevie, cu cai de olac. Ajungînd trimișii pe episcopul Evsevie și spunîndu-i împărăteasca poruncă, episcopul a răspuns: "Judecata cea de obște ce mi s-a încredințat o voi face, numai cînd toți cei ce mi-au încredințat-o se vor aduna la un loc".

Întorcîndu-se trimișii la împărat, s-a mîniat împăratul foarte și a trimis a doua oară, scriind cu asprime și poruncind de nu va voi să facă aceea judecată, să i se taie mîna dreaptă. Dar aceasta a scris-o, ca să înfricoșeze pe sfîntul episcop, iar trimisului nu i-a poruncit să facă lucrul acesta. Ajungînd iarăși trimisul împărătesc pe Sfîntul Evsevie, dîndu-i împărăteasca scrisoare cea aspră, el a citit-o îndată și a întins amîndouă mîinile spre tăiere, zicînd: "Nu numai dreapta, ci și stînga tăiați-o, iar judecata prin care se muștra răutatea și fărădelegea ariană n-o voi face". Deci s-a întors trimisul iarăși în deșert. Împăratul, auzind un răspuns ca acesta, s-a mirat foarte de bărbăția și de statornicia lui cea tare și mai pe urmă îl lăuda înaintea tuturor.

După izgonirea Sfîntului Meletie din scaunul său, s-au despărțit cu totul credincioșii de arieni, căci, luînd ei o biserică din afara cetății, la locul ce se numea Palea, acolo își săvîrșeau slujbele, avînd preot pe unul Paulin. După cîțiva ani a murit Constantie, împăratul, și după dînsul a venit Iulian Paravatul. Acesta, la începutul împărăției sale, fățarnicindu-se că este dreptcredincios, pe toți episcopii care au fost izgoși i-a lăsat liberi, poruncindu-le să se întoarcă în scaunele lor.

Atunci și Sfîntul Meletie s-a întors din surghiun în Antiohia, dar a găsit Biserica dreptcredincioșilor despărțită în două - pentru că o parte, mai înainte de venirea lui, alegînd la episcopie pe Paulin, preotul cel pomenit mai sus, s-au despărțit de cei ce așteptau întoarcerea lui Meletie. Aceia se numeau paulieni, iar ceilalți meletieni, mai ales cei ce se întorseseră de la eresul lui Arie la dreapta credință, prin învățătura Sfîntului Meletie. Pe care paulienii nu-i primeau întru împărtășirea lor din două pricini: întîi că erau botezați de arieni iar al doilea că Sfîntul Meletie era ales de arieni, la arhiepiscopia Antiohiei. Cu toate că amîndouă părțile acelea păstrau credința cea adevărată, totuși, pentru niște pricini ca acestea se despărțiseră. Venind sfîntul, se îngrijea pentru pacea bisericească, adică cum ar putea iarăși să unească turma cea despărțită. Însă episcopia lui Paulin nu o lepăda, ci o cinstea, fiind acela blînd și cu inima smerită și singur povățuia turma cea nouă, de la arieni, la dreapta credință.

După ce, însă, nelegiuitul Iulian s-a întărit în împărăție, s-a lepădat pe față de Hristos și s-a închinat idolilor. Atunci sfîntul iarăși a fost izgonit din Antiohia, pentru că în acea vreme s-a ridicat prigonire asupra creștinilor prin toată lumea și mai ales în Antiohia. Căci acel nelegiuit împărat, cu puterea sa ostășească mergînd în Persia, a venit și în Antiohia. Aici aducea multe jertfe idolului Apolon, care era în locul ce se numea Dafne, înaintea cetății Antiohiei, unde erau puse și moaștele Sfîntului mucenic Vavila, cu cei trei prunci. Deci, întreba împăratul pe necuratul zeu Apolon, care dădea răspunsul la oameni: "Birui-voi pe perși?" Însă idolul nu-i răspundea nimic. Pentru că, de cînd se adusesese în acel loc moaștele Sfîntului Vavila, a fugit diavolul de acolo și tăcea idolul cel ce grăia multe mai înainte, căci diavolul răspundea printr-însul.

Mîhnindu-se împăratul de tăcerea zeului, s-a înștiințat de la slujitorii cei de acolo că din cauza moaștelor lui Vavila a amuțit Apolon și îndată a poruncit împăratul galileenilor - astfel numindu-i pe creștini - ca să ia de acolo moaștele acelea. După luarea lor, a căzut foc din cer peste capîștea lui Apolon și a ars cu idol

cu tot. De acest lucru umilindu-se necurații slujitori, de rușine și de jale, au adus năpasta asupra creștinilor, zicînd împăratului că galileenii, din ură, au aprins, noaptea, capîștea lui Apolon. Deci împăratul, umplîndu-se de mînie, a poruncit să le facă rău creștinilor și a fost izgonit din cetate Sfîntul arhiepiscop Meletie, iar alții, fugind, se ascundeau. Atunci și cei doi sfinți presbiteri din Antiohia, Evghenie și Macarie, au fost chinuiți, precum și Sfîntul Artemie.

Dar, pierind cu sunet urîtorul de Dumnezeu, împăratul Iulian și după el venind la împărăție dreptcredinciosul și iubitorul de Hristos Iovian, Antiohia iarăși a avut păstor pe Sfîntul Meletie, învățătorul credinței. Iar împăratul Iovian îl cinstea și-l iubea foarte mult pe sfînt; de aceea sfîntul era foarte temut de arieni. Atunci, unii din episcopii lor s-au învoit, deși cu fățarnicie, la dreapta mărturisire, numai și numai ca să fie plăcuți împăratului și lui Meletie, arhiepiscopul Antiohiei. În acea vreme s-a făcut sinodul local în Antiohia de către Sfîntul Meletie și Evsevie al Samosatelor, la care arienii au mărturisit cuvîntul că Fiul este de o ființă cu Tatăl, precum și credința cea întărită la sinodul de-a toată lumea în Niceea, însă tot cu fățarnicie, căci, murind degrab împăratul Iovian, iar după el venind Valens, ereticii iarăși s-au întors la a lor credință, amăgind și pe împărat, prin soția sa Domnica.

Atunci iarăși Biserica celor dreptcredincioși se persecuta și păstorii ei se izgoneau. Căci petrecînd acel rău credincios împărat Valens în Antiohia nu puțină vreme și întărind eresul arian, a izgonit pe preasfințitul arhiepiscop Meletie, fiind îndemnat de arieni și a fost sfîntul în izgonire pînă la pieirea lui Valens.

După Valens a venit împărat drept credinciosul Grațian. Atunci ortodocșii arhieriei au fost eliberați de la surghiunie, prin împărătească poruncă și fără de opreală și-au luat scaunele.

Sfîntul Meletie s-a întors iarăși în Antiohia, la scaunul său, a treia oară, iar între credincioși se făcea dezbinare, pentru cei doi arhieriei, Paulin și Meletie, unii ținîndu-se de cel dintîi, iar alții de celălalt, înstrăinîndu-se unul de altul. Sfîntul însă punea multă sîrguință ca desăvîrșit să facă pace între dînsii. În acea vreme, drept credinciosul și de Hristos iubitorul împărat Grațian a dat împărătească poruncă în toată stăpînirea sa, să se ia biserica de la arieni și să se întoarcă dreptcredincioșilor. Cu acea împărătească poruncă a venit în Antiohia un boier, anume Sapor.

Atunci, Sfîntul Meletie a grăit episcopului Paulin, fiind de față acel boier: "Deoarece și mie mi-a încredințat Domnul grija pentru oile acestea și tu ți-ai separat o parte dintr-însele, deși oile nu se deosebesc între ele, avînd dreapta credință, deci, să unim turma, o! prietene, și să depărtăm gîlceava pentru întîietate. De aici încolo vom paște împreună oile cele cuvîntătoare, purtînd grija de obște pentru dînsele. Iar dacă scaunul naște gîlceavă între noi, mă voi sîrgui s-o pierd, pentru că voi pune pe prestol dumnezeiasca Evanghelie și voi face ca amîndoi să ședem de părțile Evangheliei. De voi sfîrși eu mai întîi viața vremelnică, vei paște turma tu, singur, prietene. Iar de se va întîmpla sfîrșitul tău mai întîi, eu singur, după puterea mea, voi avea grijă de oi".

Acestea cu dragoste le-a spus înainte Sfîntul Meletie, cel mai blînd dintre toți. Dar Paulin nu s-a învoit la aceasta. De aceea boierul Sapor a înștiințat pe împărat și, prin poruncă de la dînsul, a luat Biserica Ortodoxă precum și celelalte biserici de la arieni și le-a dat Prea sfințitului Meletie. Paulin a rămas păstor numai pe acele oi, pe care de la început le-a deosebit pentru el.

Luînd Sfîntul Meletie scaunul său, la care a fost ales de la început cu bunăvoința tuturor, a cîrmuit bine păstoria sa, în pace și în liniște, pînă la fericitul său sfîrșit, neputînd mai mult arienii să se ridice și să facă rău Bisericii lui Hristos și păstorilor celor buni ai ei. Mai ales Sfîntului Meletie care, prin dreapta credință și prin sfînta sa viață, strălucea ca soarele, luminînd Biserica și întunericul eresurilor izgonindu-l. Prin a lui povățuire și învățătură și prin chipul vieții celei neprihănite, mulți din Antiohia au sporit în fapte bune și în credință și s-au făcut desăvîrșiți luminători ai Bisericii.

Unul ca acesta era Flavian, care, după Meletie, a luat scaunul lui. Apoi Acachie, care a fost mai pe urmă episcop în Varia, Teodor al Tarsului și Elpidie, economul lui Meletie, dar în urmă episcop în Laodicea. Și, mai ales, Sfântul Ioan, care s-a numit apoi Gură de Aur, fiind pus de dînsul în rînduiala diaconiei și Vasile, prietenul lui, nu cel din Cezareia, ci altul cu același nume și mai tînăr de ani, născut în Antiohia, de o vîrstă cu Sfântul Ioan. Aceștia și mulți alții, povățuindu-se prin Sfântul Meletie, împodobeau Biserica lui Hristos și o luminau, fiecare la locul lui, fiind ca o făclie în sfeșnic.

În zilele acestui sfînt Meletie, în părțile Siriei, în care se află și Antiohia, a început nevoința și Sfântul Simeon, care mai pe urmă s-a suit pe stîlp. Dar mai întîi s-a urcat pe un deal înalt și s-a ferecat cu un lanț de fier, precum se scrie în viața lui. Auzind de dînsul, Sfântul Meletie s-a dus la el și, văzîndu-l ferecat, i-a zis: "Poate omul și fără obezi să se stăpînească pe sine și nu cu fiare să se lege de un loc, ci cu voia și înțelegerea". Cuviosul Simeon, auzind acestea, s-a folosit și, scoțînd obezile, s-a legat cu voia sa liberă, ca de bună voie să fie legat pentru Iisus Hristos.

Nu cu mulți ani mai înainte de sfîrșitul fericitului Meletie, a împărățit drept credinciosul Teodosie, care mai înainte era la împăratul Grațian, voievod cinstit și vestit pentru vitejia sa, biruind de multe ori cu slavă oștile barbare. Acela, mai înainte de luarea împărăției, a văzut odată în vedenie pe arhiepiscopul Antiohiei, pe acest sfînt Meletie, pe care nu-l văzuse niciodată la arătare, ci numai auzise de dînsul. Teodosie l-a văzut stînd aproape de el, punînd pe dînsul hlamidă și coroană împărătească. Deșteptîndu-se, a spus această vedenie unuia dintre casnicii săi și se mira ce va să fie aceasta. Dar nu după multe zile s-a împlinit acea vedenie, căci, Grațian împăratul, văzînd că îi este cu neputință să cîrmuiască Răsăritul și Apusul, pentru depărtare și pentru multele năvăliri barbare de pretutindeni, l-a ales părtaș la împărăție pe voievodul Teodosie, ca pe un bărbat bun, viteaz și dreptcredincios. Și, încredințîndu-i lui tot Răsăritul, pe care mai înainte îl stăpînea Valens, împăratul, el s-a dus la Apus. Teodosie, luînd împărăția Răsăritului și biruindu-i pe goții ce năvăleau asupra Traciei, a venit la Constantinopol și dorea să vadă pe Sfântul Meletie, pe care îl văzuse în vedenie încoronîndu-l la împărăție.

În acea vreme prin conglăsuirea sfinților părinți cei mari și după învoirea dreptcredincioșilor împărați Grațian și Teodosie, a început a se aduna al doilea sobor a toată lumea, în Constantinopol; și erau chemți la sinodul acela episcopii din toată lumea, prin scrisori împărătești. Deci a venit și Preasfîntul Meletie, arhiepiscopul Antiohiei, și a poruncit împăratul boierului și casnicilor săi ca nimeni să nu-i arate pe Sfântul Meletie, pentru că voia ca singur să-l cunoască, din vedenia în care îi văzuse fața, și să știe mai cu încredințare cine este Meletie, bunul și blîndul arhieru, care în vis l-a încoronat la împărăție. Intrînd episcopi mulți în palatul împărătesc, iar împăratul privind către dînșii, îndată a văzut și a recunoscut pe Sfântul Meletie, apoi lăsînd pe toți la o parte, a alergat la dînsul, ca un fiu preaiubit, să-l vadă și, sărutîndu-i mîinile, pieptul, capul, spunea înaintea tuturor că l-a văzut în vedenie, punînd pe dînsul împărăteasca coroană și porfiră, apoi făcea sfîntului cinste mare, mai mult decît celorlalți arhierii.

În acel sinod, Sfântul Meletie a mulțumit pe toți prin semne ca acestea: neînțelegînd arienii Sfînta Treime și dreapta credință, răzvrătiseră lumea prin păgîneasca lor învățătură. Atunci, sculîndu-se Meletie, dumnezeiescul bărbat, le-a arătat oamenilor care cereau învățătură de la dînsul trei degete, în chipul celor trei fețe ale Sfîntei Treimi. Apoi, două degete împreunîndu-le și pe unul îndoindu-l, a binecuvîntat pe popor și a ieșit de la dînsul foc ca fulgerul, apoi vrednicul de laudă a strigat: "Că trei ipostasuri înțelegem, însă numai despre o ființă vorbim". Astfel, pe toți minunîndu-i, a rușinat pe eretici, iar pe cei dreptcredincioși i-a întărit în credința cea dreaptă. Apoi a întărit chiar în sobor pe Sfântul Grigorie, cuvîntătorul de Dumnezeu, în scaunul patriarhiei Constantinopolului.

După puține zile, neisprăvindu-se încă soborul, Meletie, îmbolnăvindu-se, a adormit întru Domnul, pricinuind multă plîngere împăratului, arhierilor și la tot poporul dreptcredincios, care îl îngropară cu cinste. Mai pe urmă l-au dus în Antiohia, așezîndu-l aproape de Sfîntul mucenic Vavila, pentru apărarea

cetății și spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Care împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh este slăvit în veci. Amin.

**Cuvînt la înmormîntarea Sfîntului și Marelui Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei celei
Mari
(12 februarie)
(Tradus din elinește)**

A sporit numărul apostolilor cu acest nou apostol, cel împreună hotărît ca să fie cu ei. Căci au chemat sfinții la dînșii pe cel de un obicei cu dînșii, pe nevoitorul, pe încununatul, pe cel curat cu sufletul și propovăduitorul cuvîntului. Meletie, părintele nostru, este fericit pentru sălășluirea cu apostolii și pentru ducerea sa către Hristos. Dar noi nu putem fericii, după cum se cade, pe părintele nostru, fiind în stare de orfani fără de vreme. Sfîntul Meletie dorea mai bine să fie împreună cu Hristos, iar nouă ne este greu și cumplit a ne despărți de părinteasca lui părtinire, căci acum ar fi vreme de sfătuire, dar sfătuitoarea tace. Războiul ne-a înconjurat, războiul ereticilor, dar voievodul nu este. Bolește trupul cel de obște al Bisericii, dar pe doctor nu-l aflăm. Vedeți, deci, în ce fel de vreme ne aflăm noi.

Am fi voit, de ar fi fost cumva cu puțință, ca, întărindu-mi a mea neputință, să mă ridic la măsura primejdiei, să scot glas după mărirea durerii, precum au făcut vitejii aceștia care se tînguiesc cu mare glas după părintele lor. Dar cum voi sili limba spre grăirea cuvîntului, ea care este ferecată cu niște obezi grele? Cum voi deschide gura mea, care este ținută cu negrăirea? Cum voi scoate glasul meu, care în dureri este alunecat? Cum voi privi în sus cu ochii sufletului, fiind acoperit cu negura primejdiei? Cine, desfăcîndu-mi adîncul acesta și întunecatul nor al mîhnirii, îmi va arăta iarăși raza păcii?

O! ce întunecare, care nu mai nădăjduiește în răsărirea luminătorului. Mai înainte dăntuiam ca la nuntă, iar acum jalnic suspinăm. Atunci cîntam ca de nuntă, iar acum de îngropare. Aduceți-vă aminte cînd pentru nunta cea duhovnicească v-am ospătat pe voi, aducînd în casa bunului mire pe fecioară, și darurile de fecioară ale cuvîntului, după puterea noastră i le-am adus, veselindu-se și înveselindu-ne. Iar acum ni s-a întors bucuria în plîngere și îmbrăcămîntea veseliei ca un sac s-a făcut. Oare, se cădea în tăcere a încuria durerea de vreme ce s-a ridicat de la noi bunul mire? Plini de bunătăți am venit la voi, iar acum goi și săraci ne întorcem. Dreaptă aveam făclia care cu multă lumină strălucea, iar acum stinsă o ducem înapoi. Avem comoara cea mare în vas de lut, dar acum comoara s-a făcut nevăzută și vasul cel de lut se întoarce, deșert de bogăție, la Cel ce ni l-a dat.

O! ce înecare de corabie! Cum în mijlocul limanului nădejzii noastre s-a spart corabia! Cum corabia cea încărcată cu nenumărate bogății, cufundîndu-se cu povara, ne-a lăsat goi pe noi care eram bogăți! Unde este cîrma cea întemeiată a sufletelor noastre, prin care întreitele valuri eretice fără de părtinire le despiciam? Unde este ancora cea nestrămutată, prin care cu toată întemeierea ne odihnim noi, cei oboșiți? Unde este cîrmaciul cel bun, care îndrepta corabia către limanul cel de sus? Împrumutați-ne fraților, împrumutați-ne lacrimi cu milostivire, căci atunci cînd voi vă veseleți și noi ne-am împărțit de veselia voastră. Deci, dați-ne această schimbare, a ne bucura cu cei ce se bucură și a plînge cu cei ce plîng.

Cîndva poporul cel străin a lăcrimat pentru patriarhul Iacov, cînd fiii mutau pe tatăl lor din Egipt și au jeli 40 de zile și tot atîtea nopți. De obște erau atunci lacrimile celor străini și ale celor de casă, de obște făcă-se și acum, fiindcă și durerea este de obște. Patriarhii aceștia toți sînt fiii lui Iacov al nostru, nici unul nu este din mamă străină și neadevărată. Ați auzit nu demult de Efrem și de Manase, ce fel și cîte a povestit despre părintele nostru Meletie, încît minunile covîrșesc cuvîntul. Dați-mi și mie voie să zic ceva despre aceasta.

Cred că voi cunoașteți cine este bărbatul acesta de neam bun, odraslă din cei de la răsăritul soarelui, fără de prihană, drept, adevărat, de Dumnezeu cinstitor, depărtându-se de la tot lucrul rău.

Socotesc că nu va pizmui marele Iov, în mărturiile despre dînsul, ca și următorul său, Meletie, să se împodobească bine. Însă, zavistia, care vede pe toate cele bune, a văzut și binele nostru cu ochi răi. Și cel ce umblă în lume și printre noi, a mers pe urma necazului. Dar nu a pierdut cirezi de boi, nici turme de oi. Nu în acestea ne este vătămarea, nici prin asini și cămile nu i s-a făcut paguba. Nici cu răni în părțile trupului n-a fost vătămat, ci însuși capul ni l-a răpit, și împreună cu capul s-au dus și simțirile noastre cele cinstite. Nu mai este ochiul care vede cele cerești, nici auzul care aude dumnezeiescul glas, nici limba aceea curată care spunea adevărul. Unde este alinarea cea dulce a ochilor? Unde este zîmbirea cea strălucită din buze? Unde este dreptatea cea veselă prin care binecuvîntarea gurii și degetele împreună le unea? Mi-e jale de tine, o, Biserică! Către tine grăiesc, o! cetate a lui Antioh. Mi-e jale de tine, pentru grabnica ta schimbare. Cum te-ai lipsit de o așa frumusețe? Cum te-ai jefuit de o așa podoabă? Cum fără de veste ți s-a ofilit floarea? Cu adevărat s-a uscat iarba și floarea a căzut! Ce ochi cu privire rea au năvălit asupra Bisericii?

A lipsit izvorul, s-a uscat rîul și iarăși apa în sînge s-a prefăcut. O! ce durere se vestește Bisericii Antiohiei! Cine va spune fiilor că au rămas sărmani? Cine va vesti miresei că a rămas văduvă? O! ce pagubă mare! Chivot era, o! fraților, omul lui Dumnezeu, chivot care cuprindea în sine tainele cele dumnezeiești, acolo era năstrapa cea de aur, plină de mană dumnezeiască, plină de hrană cerească. Întru acela, însă, erau tainele Testamentului scrise pe tablele inimii, cu Duhul lui Dumnezeu celui viu, nu cu cerneală, căci nici o gîndire întunecată și neagră nu era întru curățenia inimii sale. În chivotul acela erau stîlpii, temeliiile, coroanele, cădelnița, luminătorul, curățitorul și catapetezmele. Întru acela era toiagul profeției, care a odrăslit, și orice știm că avea chivotul legii, toate se cuprindeau în sufletul bărbatului acestuia. Acolo erau giulgiuri curate și țesăturile cele din mătăsuri, acolo îndestulare de miruri și de aromate.

O! ce fel de glas s-a auzit iarăși în Roma! Rahila, plîngîndu-și, nu pe fiii săi, ci pe bărbatul său și neprimind mîngîiere. Nu vă ispitiți a o mîngîia, căci greu se jeluiește văduva. Lăsați-o să simtă paguba, căci de mai înainte s-a obișnuit cu nevoițele pătimitorului, a suferi singurătatea. Desigur că vă aduceți aminte în ce chip cuvîntul cel mai înainte a povestit nouă luptele bărbatului pentru Preasfînta Treime, iar în numărul luptelor este cinstirea în trei năvăliri de ispite. Ați auzit urmarea durerilor, cum a fost în cele dintîi, cum în cele din mijloc și cum în cele de pe urmă.

Cînd a văzut întîi Biserica pe bărbatul acesta, a văzut cu adevărat o față dumnezeiască, a văzut izvorînd dragostea, a văzut hotarul cel nesfîrșit și desăvîrșit al smeritei cugetări despre care nu se poate cugeta mai mult. A văzut blîndețea lui David, priceperea lui Solomon, bunătatea lui Moise, păzirea cea cu dinadinsul a lui Samuil, întreaga înțelepciune a lui Daniil, fiind ca marele Ilie întru rîvna credinței, ca Ion cel drept întru nesticăciunea trupului și ca Pavel întru necovîrșita dragoste. A văzut adunare de atîtea bunătăți într-un suflet, căci s-a pătruns cu fericitul dor, iubindu-l cu curată inimă pe Mirele său. Dar mai înainte de a-și potoli dorul, Biserica, cu dragoste arzînd, a fost lăsată singură, chemînd ispitele pe pătimitorul către nevoie. Acela pătimea nevoile pentru buna credință, iar Biserica răbda în tăcere a sa întregă înțelepciune.

A trecut vreme multă la mijloc și oarecare desfrînare se ispita a se atinge de cămara cea neîntinată. Însă mireasa Domnului nu s-a întinat. Apoi a doua oară și a treia oară asemenea, pînă cînd Domnul, desfăcînd întunericul cel eretic și aducînd raza păcii, a dat odihna spre a se liniști după osteneala cea lungă. Dar după ce s-au văzut unii cu alții și s-a înnoit întreaga înțelepciune și dulceața cele duhovnicești, iarăși s-a aprins dorul. Deci au venit, ca niște mirese, să vă împodobească și n-au greșit prin a lor sîrguință. A pus peste buna însoțire cununile binecuvîntării, a urmat pe stăpînul, precum Domnul în Căna Galileii, așa și aici următorul lui Hristos. Pentru că vasele cele iudaice, care erau pline de apă eretică, le-au umplut de vin nesticat, cu puterea credinței. De multe ori a pus înaintea voastră ospăț cuvîntător, cînd el binecuvînta și

povățuia, iar bunii săi ucenici slujeau popoarelor împărțind cuvîntul; și noi ne veselim, făcînd slava neamului vostru și a noastră.

O! cît de frumoasă povestire! Cît de fericit lucru era, ca să înceteze cuvîntul! Dar după acestea chemați plîngătoare, zice Ieremia, că nu este cu puțință altfel să se potolească inima cea arsă de durere, fără numai cu suspinuri și cu lacrimi. Atunci se mîngîia prin nădejdea întoarcerii, iar acum cu cea mai de pe urmă despărțire, că s-a dus de la noi. Prăpastia mare dintre dînsul și Biserică s-a întărit. El adică se odihnește în sînul lui Avraam, iar acela care ar putea aduce o picătură de apă, ca să răcorească limba celor ce se chinuiesc, nu este. S-a dus frumusețea, a tăcut glasul cel dulce, s-au închis buzele, a zburat de la noi darul și buna norocire s-a făcut poveste. Ilie a mîhnit oarecînd pe poporul evreu, cînd a zburat de pe pămînt spre Dumnezeu. Dar îl mîngîia Elisei, împodobindu-se cu cojocul dascălului său. Acum, rana este mai presus de tămăduire. Căci și Ilie s-a înălțat și nici Elisei nu ni s-a lăsat. Ați auzit de plîngerile cele jalnice ale lui Ieremia pe care le grăia cînd se pustiise cetatea Ierusalimului. El zice încă și aceasta: *Căile Sionului plîng*. Acestea s-au auzit atunci, iar acum s-au împlinit. Cînd se va vesti peste tot durerea, atunci se vor umple căile de plîngători și se vor îndurera cei ce se pășteau de dînsul, glasul ninivitenilor urmîndu-l. Dar mai vîrtos decît aceea, se vor chinui mai cu durere; căci plînsul acelora a încetat, iar acestora nici o dezlegare de rele nu se nădăjduiește.

Știu și un alt glas al lui Ieremia, care este numărat în cărțile psalmilor, pe care l-a grăit pentru robia lui Isreel. Iată cum zice cuvîntul: *Căci în sălcii am atîrnat harpele noastre!* Chiar a mea este cîntarea aceasta. Căci dacă voi vedea tulburarea eretică, pe acestea le socot că sînt curgerile babilonești, lîngă care șezînd, plîngem; căci nu mai avem pe acelea care să ne treacă printr-acestea. Prin sălcii și harpele noastre să le închipuim atîrnate. Căci cu adevărat în sălcii este viața și cum salcia este copac neroditor, tot așa și rodul vostru cel dulce al vieții s-a scuturat. Deci, sălcii neroditoare ne-am făcut, spînzurînd în ele organele dragostei deșarte și nemișcate. *De te voi uita pe tine, Ierusalime*, - zice psalmul - *uitată să fie dreapta mea*. Dați-mi voie și mie să schimb cele scrise, căci nu noi am uitat dreapta, ci dreapta noastră s-a uitat și limba, de gîtlej lipindu-se, a oprit graiurile glasurilor. De aceea, nici noi glasul cel dulce nu-l mai auzim.

Dar ștergeți-mi lacrimile, căci mă simt mai presus de durere. Nu s-a luat de la noi mirele, ci stă în mijlocul nostru, deși noi nu-l vedem. În cele neintrate se află arhiereul, el stă în cele mai dinlăuntru ale catapetesmei, unde a intrat înainte pentru noi, Hristos. S-a lăsat catapeteasma templului. Nu mai slujește prin închipuire și umbră cele cerești, ci privește la însași icoana lucrurilor. Nu mai vorbește cu Dumnezeu prin oglindă și prin ghicitură, ci față către față. Și mijlocește pentru noi și pentru neștiințele poporului. A lepădat hainele cele de piele, căci nici nu mai au trebuință cei ce petrec în rai de niște haine ca acestea. Căci el are îmbrăcămintea cu care s-a împodobit prin curăția vieții sale. Cinstită este înaintea Domnului moartea unuia ca acesta. Iar, mai vîrtos, nu este moarte, ci rupere a legăturilor. Căci zice: rupt-ai legăturile mele. S-a dezlegat Simeon și s-a liberat din legăturile trupului. Cursa s-a zdrobit și pasărea a zburat. A părăsit Egiptul, adică viața aceasta materială. A trecut, nu marea cea Roșie, ci pe cea neagră, a vieții. A intrat în pămîntul făgăduinței și-a dezlegat încălțămintele sufletului, ca să pășească cu curată gîndire a minții pe sfîntul pămînt, de unde vede pe Dumnezeu.

Această mîngîiere avînd-o, fraților, voi ce mutați oasele lui Iosif în pămîntul binecuvîntării, ascultați pe Pavel care vă poruncește: *Nu vă întristați ca și ceilalți care n-au nădejde*. Spuneți poporului celui de acolo și povestiți cele bune. Mîngîiați-vă unii pe alții cu cuvintele acestea.

Solomon vindecă întristarea noastră, căci poruncește ca celor din nevoi să li se dea vin. Dați, dar, vinul vostru celor întristați, nu pe cel aducător de beție, care e vrăjmașul minții și stricătorul trupului, ci pe cel ce veselește inima, pe care proorocul ni l-a arătat, zicînd: *Vinul veselește inima omului*. Deci cu mai îndestulate pahare primiți cuvîntul cel duhovnicesc, ca și nouă, iarăși, întru veselie și întru bucurie să ni se întoarcă plînsul. Cu darul Unuia născut, Fiul lui Dumnezeu, prin Care se cuvine slava lui Dumnezeu și Tatălui în vecii vecilor. Amin.

**Viața celui între sfinți, Părintele nostru Alexie, Mitropolitul Kievului și a toată Rusia,
făcătorul de minuni
(12 februarie)
(Din Prolog)**

Sfântul Alexie, făcătorul de minuni al Rusiei, a fost de neam boieresc. Părinții lui se numeau Teodor și Maria și erau din părțile Severului, din cetatea Cernigovului. El s-a născut pe vremea marelui cneaz Ioan Daniilovici, care i-a fost naș la Sfântul Botez, și-i puseră numele Elefterie. După ce a venit în cuviincioasa vîrstă, părinții l-au dat la învățătură și, fiind el de 12 ani, i s-a întîmplat a umbla prin pustie unde întindea curse pentru prinderea păsărilor. Apoi, adormind, se auzi către dînsul un glas, zicînd: "Alexie, pentru ce te ostenești în deșert? Iată, te voi face vînător de oameni".

Atunci, deșteptîndu-se copilul din somn, nu a văzut pe nimeni și s-a mirat de glasul ce auzise. Din ceasul acela era în mare chibzuire, nepricepînd ce sîfșit are să aibă o vedenie ca aceea.

Iubind pe Dumnezeu din tinerețe, cuviosul a lăsat pe părinții săi și căsătoria. Apoi, dorind să slujească Stăpînului Hristos, s-a dus în Mănăstirea Sfintei dumnezeieștii Arătări (Boboteaza), din cetatea Moscova, și s-a tuns în chipul monahicesc de egumenul Ștefan, fratele făcătorului de minuni Serghie. La tundere, îi puseră numele Alexie, cum s-a spus mai sus, cînd a avut vedenie visului, zicînd către sine glasul care-i spunea: în loc de vînare de păsări, vei vîna oameni.

Cînd s-a tuns avea 20 de ani și a petrecut în rînduiala mona-hicească pînă la 40 de ani, slujind lui Dumnezeu cu post, cu veghere de toată noaptea și cu neîncetate rugăciuni, încît mulți se minunau de nevoița lui. Era vestit și slăvit de toți pentru viața sa îmbunătățită, și chiar marele cneaz al Moscovei, Simeon Ioanovici și mitropolitul Teognost îl iubeau foarte mult. Pentru prea multele sale fapte bune, îl puseră episcop în marea cetate Vladimir. Iar după moartea mitropolitului Teognost, marele cneaz Ioan Ioanovici, care luase domnia după fratele său Simeon, a ales cu sobornicească judecată pe Sfântul Alexie și l-a trimis la Constantinopol spre sfințire, la prea sfințitul patriarh Filotei. Apoi l-a așezat mitropolit a Kievului și a toată Rusia. Deci, întorcîndu-se Sfântul Alexie de la Constantinopol și luînd acea mare ocîrmuire a Bisericii, a început a se nevoi, adăugînd osteneli peste osteneli, încît era la toți luminător și chip turmei cu cuvîntul, cu viața, cu dragostea, cu duhul, cu credința și cu curăția.

În acea vreme, împărăția în Sciția păgînul împărat Verdevir, care-și ucisese cei 12 frați ai săi, fiind cumplit și foarte nemilostiv, care voia război asupra creștinilor și toți se temeau de el. Sfântul Alexie, fiind rugat de marele cneaz Ioan, s-a dus în tabără la Verdevir și, potolind mînia lui cu cuvinte blînde, a mijlocit pace creștinilor și s-a întors iarăși la Moscova, la scaunul său. Căci, din cauza războaielor dese și a năvălirilor barbare, se mutase acolo scaunul mitropoliei de către Sfântul Petru, mitropolitul Kievului. După aceasta a ridicat o biserică în numele Domnului nostru Iisus Hristos, adică a Chipului celui nefăcut de mîini. Apoi a așezat mănăstire și a alcătuit într-însa viață de obște, încredințînd egumenia lui Andronic, ucenicul Sfîntului Serghie, făcătorul de minuni; după aceea a ridicat și multe alte biserici prin alte cetăți și locuri.

Deci, străbătea despre dînsul cinstea cea mare, nu numai între credincioși, dar și între necredincioșii agarieni, care nu auziseră de Hristos. Dar păgînul împărat Amurat, al agarenilor, avea pe împărăteasă oarbă de trei ani și, auzind de Sfântul Alexie și de cîte face Dumnezeu prin rugăciunea lui, a trimis la marele cneaz Dimitrie Ioanovici și l-a rugat să trimită la dînsul pe omul lui Dumnezeu, Alexie, ca să se roage pentru împărăteasa lui și să-i dea vedere, zicînd: "De se va tămădui împărăteasa mea prin rugăciunea aceluia, vei avea pace cu mine, iar de nu-l vei trimite, apoi cu sabie și cu foc îți voi prăda țara".

Primind o scrisoare ca aceasta de la acel împărat și ajungând în cetatea Moscovei, Sfântul Alexie socotea greu lucrul acela, zicând că este mai presus de puterea sa. Însă, rugându-l marele cneaz Dimitrie, a binevoit să meargă în pământul agarienilor; dar, mai întâi a făcut rugăciune cu tot clerul în biserica cea mare, sobornicească, a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu.

Săvârșind rugăciunile sale, acest mare arhieru al lui Dumnezeu, s-a aprins o lumânare singură la mormântul Sfântului Petru, făcătorul de minuni și priveau toți. Din această întâmplare Sfântul Alexie a luat încredințare despre ajutorul lui Dumnezeu care îi gătea calea cea cu bună sporire. Luând o părticică de ceară din lumânarea care se aprinsese de la sine, a făcut o lumânărică și a pornit pe cale cu sfințitul cler, punându-și nădejdea în Dumnezeu cu neîndoire. Dar, mai înainte de a ajunge sfântul în cetatea agarenelor, împărăteasa a văzut în vedenie pe arhieru al lui Dumnezeu, Alexie, venind cu toți preoții în veșminte arhieriești. Deșteptându-se din somn, a poruncit ca îndată să gătească veșminte de mare preț arhieruului și preoților, după cum văzuse în vis.

Deci, apropiindu-se sfântul, l-a întâmpinat împăratul agarenilor cu mare cinste și l-a dus în palatele sale. Iar arhieru al lui Dumnezeu, Alexie, începând cîntarea, a poruncit să aprindă lumânarea făcută din ceara luată de la lumânarea care se aprinsese singură la mormântul Sfântului Petru și, după multă rugăciune, a stropit pe împărăteasa cea oarbă cu apă sfințită și, îndată, împărăteasa a văzut bine din ceasul acela. Atunci împăratul, cu boierii săi și cu toți cîți erau acolo s-au mirat foarte de acea minune preaslăvită și înălțau laude lui Dumnezeu, apoi, cinstind împăratul pe Sfântul Alexie și pe cei ce erau cu dînsul, i-a eliberat cu cinste și cu daruri multe, la ale lor cu pace.

Întorcându-se de acolo, Sfântul Alexie a ridicat o biserică de piatră înăuntrul cetății Moscova, în numele Sfântului Arhanghel Mihail, în amintirea cinstitei și slăvitei lui minuni, ce s-a făcut odată în Hone. Apoi a întemeiat o mănăstire, care pînă acum se cheamă Minune și a poruncit ca într-acea biserică să-l pună după moartea sa. Încă și alte multe lucruri de mirare făcînd întru slava lui Dumnezeu și pascînd turma oilor lui Hristos celor bine cuvîntătoare s-a apropiat de fericitul său sfîrșit, în adînci bătrînețe.

Cunoscînd plecarea sa către Dumnezeu, a săvîrșit slujba cea dumnezeiască și s-a împărtășit cu Sfintele Taine. Apoi, dînd pace voievodului și poporului în sărutarea cea de pe urmă tuturor, s-a dus către Domnul, în anul 6886 (1378 d.Hr.) în 12 zile ale lunii februarie. A petrecut în arhierie 24 ani, iar vîrsta lui era de 85 de ani. Și-l îngropară cu cinste, în biserica Sfântului Arhanghel Mihail, cea zidită de el în hotarele Bunei Vestiri a Preacuratei Fecioare, Născătoare de Dumnezeu. După mulți ani s-au găsit sfintele și mult tămăduitoarele lui moaște întregi, iar veșmintele nestrucate, ca îmbrăcate de ieri. După aceasta, a fost adus Sfântul Alexie în biserica cea zidită în numele lui, în care și pînă acum izvorăsc multe tămăduiri din sfintele lui moaște, ca din izvor, și se dă ajutor tuturor care cu credință cer sfintele lui rugăciuni, cu darul lui Dumnezeu și al Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Cuvioasei Maicii Maria, care s-a numit Marin, precum și a tatălui ei, Cuviosul Evghenie (12 februarie) (După Metafrast)

În Bitinia era un bărbat, anume Evghenie. Acela avea o femeie foarte cinstită și temătoare de Dumnezeu, care i-a născut o fiică, căreia i-au pus numele Maria. Dar murind femeia lui Evghenie, creștea fiica sa întru frica lui Dumnezeu. După ce a crescut copila, i-a zis tatăl ei: "Fiică iubită, iată toate averile mele le pun în mîinile tale, pentru că eu mă duc la o mănăstire să-mi mîntuiesc sufletul". Copila, auzind aceasta de la tatăl său, i-a zis: "Tată, tu voiești ca singur să te mîntuiești, iar pe mine să mă pierzi? Oare nu știi pe

Domnul care zice în Evanghelie: *Păstorul cel bun își pune sufletul pentru oi*; pentru că cel ce mîntuiește sufletul cuiva este ca și cel ce-l zidește".

Auzind acestea, Evghenie s-a bucurat de cuvintele ei, pentru că ea plîngea și se tînguia, zicînd unele ca acestea. Și i-a zis tatăl ei: "Fiică iubită, ce să-ți fac nu știu. Pentru că tu ești parte femeiască, iar eu voi să merg în mănăstire bărbătească și cum vei putea să locuiești cu mine acolo? Pentru că diavolul ridică prin partea femeiască război asupra robilor lui Dumnezeu". Copila, auzind aceasta, i-a zis: "Tată, nu voi intra astfel în mănăstirea bărbătească, precum zici tu, ci, tunzînd părul capului meu și îmbrăcîndu-mă în haine bărbătești, voi intra cu tine la călugărie, neștiind nimeni că sînt parte femeiască".

Fericitul Evghenie, auzind cuvintele acelea grăite de dînsa, mai mult s-a bucurat cu duhul și, împărțind toate averile sale săracilor, scăpătaților și văduvelor, a tuns pe fiica sa și a îmbrăcat-o în haină bărbătească, chemînd-o în loc de Maria, Marin. Și a zis către dînsa: "Vezi, fiică, cum te ferești și să-ți tăinuiești firea ta, pentru că știi că nu intră femeile în mănăstire iar tu vei fi între bărbați, locuind ca în mijlocul focului. Deci să te păstrezi curată mirelui Hristos căci, cînd vom împlini făgăduințele noastre, ne vom învrednici împărăției cerești". Acestea zicîndu-le Evghenie și rugîndu-se lui Dumnezeu, a luat pe fiica sa în chip de copil de parte bărbătească și a intrat în viața de obște.

Petrecînd ei în mijlocul monahilor, copila sporea în faptele bune din zi în zi, în ascultare, în smerenie și în deprinderea nevoinței. După ce a petrecut în mănăstire cîțiva ani, monahii o socoteau că este tînăr eunuc, de vreme ce nu se arătau perii la mustață și la barbă și glasul îi era subțire, iar unii socoteau că din cauza mării nevoințe și a postului are glasul subțire, căci peste zi nu mîncea, ci numai a doua zi primea puțină hrană. Iar după cîtăva vreme, Cuviosul Evghenie, fiind în rînduială monahicească, s-a mutat către Dumnezeu și a rămas fericita Maria, fecioară sărmană, sau tînărul Marin, care se dădea și la mai mari nevoințe, omorîndu-și trupul cu multe osteneli și cu înfrînare. Apoi a sporit afîta cu darul lui Dumnezeu, încît a luat putere și asupra diavolilor, căci cîți se aduceau chinuți de duhuri necurate, pe aceia, punînd mîinile sale și rugîndu-se, gonea pe diavoli dintr-înșii și-i făcea sănătoși.

Erau în mănăstirea aceea 40 de frați, toți împodobiiți cu toată fapta bună și cu înțelepciunea duhovnicească, dintre care în fiecare lună se trimiteau la țarină 4 monahi pentru trebuințele mănăstirești, pentru că mănăstirea aceea avea țarinile sale afară, departe. Între mănăstire și țarinile mănăstirești în mijlocul drumului era o casă de oaspeți în care se odihneau frații care se duceau și se întorceau de la țarină, pentru depărtarea căii. Acolo, primitorul de oaspeți arăta multă dragoste pentru frați, dîndu-le deosebită cămară și odihnindu-i. Dar urîtorul binelui, diavolul, văzînd viața cea îmbunătățită a tinerei fecioare cea în chip bărbătesc și dragostea cea mare a ei către Dumnezeu precum și osîrdia ei cea mare către nevoințe și osteneli monahicești și, mai ales, bărbăția cea nebiruită în răbdare, s-a sculat asupra ei cu meșteșugurile sale, vrînd să-i facă împiedicare în acea bună alegare a ei spre cer. Deci, ca să o mîhnească și să o defăime, a făcut prin vicleanul său meșteșug un lucru ca acesta:

Într-una din zile, egumenul acelei mănăstiri, chemînd pe tînărul monah Marin, i-a zis: "Frate Marine, te știu cu viața desăvîrșită în toate, dar mai ales întru ascultare. Să nu te lepezi a merge la slujba mănăstirească, căci frații se mîhnesc asupra ta, că nu ieși din mănăstire la țarină, ca să te ostenești acolo. Deci, mergi, o! fiule, ca mai multă plată să primești de la preabunul Dumnezeu, căci și Domnul nostru nu s-a înjosit a sluji ucenicilor săi. Acestea auzindu-le Marin de la egumen, s-a aruncat la picioarele lui, zicînd: "Binecuvîntează, cinstite părinte, că eu voi merge oriunde vei porunci". Deci, ieșind Marin cu ceilalți trei monahi la slujba mănăstirească, s-a odihnit pe cale în casa aceea de oaspeți și a rămas acolo.

Gazda aceea însă avea o fiică, de aceeași vîrstă, pe care, un ostaș, odihnindu-se la cea gazdă, a prihănit-o noaptea și a zămislit în pîntece. Apoi ostașul i-a poruncit ei, zicînd: "De se va cunoaște lucrul acesta și te vor întreba părinții de unde-ți vine aceasta, să le spui că acel monah tînăr și frumos a dormit cu tine". După aceasta, trecînd cîtăva vreme, s-a cunoscut că fecioara este însărcinată, crescîndu-i pîntecele și, întrebînd-o cu cine a zămislit, a zis: "Acel monah tînăr și frumos, din viața de obște, care se cheamă

Marin, a dormit cu mine și m-a lăsat însărcinată". Tatăl ei, mîhnit foarte, sculîndu-se, cu sîrguință a mers la mănăstire, strigînd cu mînie: "Unde este acel viclean și mincinos creștin, care ziceți că este monah?" Deci a venit la dînsul portarul mănăstirii, zicînd: "Bine ai venit frate, de ce ești așa mîhnit și pentru ce strigi așa cu mînie. Încetează puțin din mînie, rogu-mă ție".

I-a răspuns gazda, zicînd: "Să piară ceasul în care i-am cunoscut pe monahi. Vai mie! ce mi s-a întîmplat! Și ce să fac nu știu!" Înștiințîndu-se de aceasta egumenul, l-a chemat la sine și i-a zis: "Ce voiești frate, de ce ești mîhnit?". Răspuns-a gazda: "Ce să voiesc? Voiesc ca de acum înainte nici un monah să nu mai văd niciodată, nici să vorbesc cu dînsul". Întrebîndu-l egumenul pentru care pricină grăiește acestea, a răspuns: "Numai o fiică am avut, spre care îmi pusesem toată nădejdea că-mi va sprijini bătrînețele mele și iată ce a făcut Marin, căruia îi ziceați că este dreptcredincios și monah bun; el a însărcinat pe fiica mea".

Auzind aceasta, egumenul s-a mirat foarte și i-a zis lui: "Ce să-ți fac, fiindcă nu este Marin aici, căci nu s-a întors încă de la slujbă, iar de va veni nimic nu-i voi face, fără numai îl voi izgoni din mănăstire". După aceasta, a venit Marin cu alți trei frați și, chemîndu-l egumenul, i-a zis: "Frate asta este viața și nevoița ta? Odihnindu-te în casa de oaspeți, oare ai prihănit pe fiica gazdei și ai lăsat-o însărcinată? Iată, tatăl ei, venind aici, pe toți ne-a ocărît pentru tine". Marin, auzind acestea, a căzut cu fața la pămînt, zicînd către egumen: "Iartă-mă, părinte, pe mine, păcătosul, iartă-mă pentru Domnul, că am greșit ca un om". Atunci egumenul, mîniindu-se foarte, a izgonit pe Marin din mănăstire cu necinste.

Ieșind nevinovatul Marin din mănăstire, petrecea înaintea porților, fără de acoperămînt, răbdînd frigul și arșița. Iar cei ce intrau și ieșeau îl întrebau, zicînd: "De ce șezi aici, pătîmind fără acoperămînt?" Iar el le răspundea: "Am greșit și pentru aceea sînt izgonit din mănăstire". Iar cînd a venit vremea ca fiica gazdei să nască, a născut prunc parte bărbătească, pe care, luîndu-l gazda, a mers la mănăstire și a aflat pe Marin în fața porții șezînd și aruncîndu-i pruncul, s-a dus îndată. Marin, luînd pruncul în mîinile sale, a zis cu tînguire: "Vai mie! ticălosului și lepădatului, eu cu adevărat primesc cele vrednice după faptele mele. Iar acest amar prunc pentru ce să moară lîngă mine?" Deci, a început a cere lapte de la păstori și a hrăni pe prunc, ca un adevărat tată. Dar nu era destul nevinovatului Marin ca să pătînească în toate zilele frigul și zăduful, rușinea și lipsa, ci și pruncul îi făcea nu puțină mîhnire și supărare, plîngînd și întinîndu-i hainele. Așa a chinuit într-o pătîmire rea ca aceea trei ani, răbdînd și mulțumind lui Dumnezeu, iar după trei ani le-a fost milă fraților de Marin și, adunîndu-se toți, au mers la egumen, zicîndu-i: "Cinstite părinte, destul este fratelui Marin pocăința pe care a suferit-o. Ne rugăm ție, să-l primești iarăși în mănăstire și, mai ales, că înaintea tuturor și-a mărturisit greșeala sa".

Egumenul, nevrînd să-i asculte și nevoind să primească pe Marin în mănăstire, au început iarăși monahii a-i zice: "De nu vei primi pe fratele Marin iarăși în mănăstire, o! părinte, apoi și noi toți ne vom duce. Cum putem să ne rugăm lui Dumnezeu să ne ierte greșelile noastre, dacă noi nu iertăm fratelui nostru care pătîmește de trei ani înaintea porții, fără de acoperămînt". Niște cuvinte ca acestea auzindu-le egumenul de la monahi, le-a zis lor: "Cu adevărat, pentru păcatul pe care l-a făcut Marin nu este vrednic să intre aici, dar pentru dragostea și rugăciunile voastre îl voi primi". Deci, chemînd pe Marin înaintea tuturor, i-a zis: "Frate, nu ești vrednic să stai la locul cel dintîi între frați, pentru păcatul cel făcut de tine, dar pentru dragostea fraților celor ce mă roagă, te voi primi în locul cel mai de pe urmă și să fii decît toți mai pe urmă". Atunci Marin a început a grăi către egumenul cu lacrimi: "Și acesta mare lucru este, prea cinstite părinte, că-mi poruncești să intru înăuntrul mănăstirii, ca să mă învrednicesc a sluji sfinților mei părinți".

Astfel, egumenul, primind iarăși pe Marin, îi porunea să facă cele mai proaste și mai de pe urmă lucruri mănăstirești. El pe toate acelea le săvîrșea cu mare sîrguință și frică, cu inima înfrîntă și cu duh smerit. Dar avea cu sine Marin și pe prunc, care, umblînd după el, striga: "Tată, tată". Și cerea hrana cea trebuincioasă lui. Pentru aceea, nu numai cu alte nevoi și rele pătîmiri era strîmtorat Marin, ci se îngrijea și pentru hrănirea pruncului, care mai pe urmă, venind în vîrstă potrivită, a sporit bine întru smerenie și întru ascultare cu rugăciunile celui ce părea tatăl său. Era drag tuturor pentru faptele sale bune. Apoi l-a

învrednicit rînduiei monahicești. Însă toate acestea au fost după moartea fericitului Marin, al cărui sfîrșit a fost astfel:

După o năpastă ca aceasta și după atîtea primejdii și rele pătîmîri, văzînd Hristos Domnul credința și răbdarea miresei Sale, care în chip bărbătesc bine i-a plăcut Lui și voind să o mîngîie după necazuri și după ostenele să o odihnească, a luat-o pe ea în veșnicele locașuri ale Raiului, în cămara cea cerească, neștiind nimeni, pentru că a murit în chilia sa și nimeni nu știa - de dînsa. Apoi, văzînd egumenul că fratele Marin de trei zile nu vine nici la cîntarea bisericească, nici la slujba mănăstirească, a întreat pe frați, zicînd: "Unde este părintele Marin? că trei zile au trecut de cînd nu-l văd. Totdeauna venea întîi, iar acum nu-l vedem. Mergeți în chilia lui ca să vedeți, oare n-a căzut în vreo boală?"

Atunci s-au dus frații și au aflat pe Marin răposat întru Domnul și pruncul șezînd lîngă dînsul, plîngînd. Frații, degrab alergînd, au spus egumenului: "Fratele Marin a adormit". Egumenul, auzind aceea, s-a mirat și a zis: "Cum a ieșit sufletul lui? Ce răspuns va da lui Dumnezeu de păcatul său?". Apoi a poruncit să se îngrijească ca de obicei, trupul lui. Și, pregătînd frații trupul lui Marin pentru îngropare, l-au aflat că a fost femeie cu firea, apoi, spăimîntîndu-se, începură toți cu un glas a striga: "Doamne, miluiește".

Egumenul, auzind strigarea fraților, se mira și a întreat: "Ce este aceasta?". Iar ei au răspuns cu mirare: "Fratele nostru Marin este femeie cu firea". Alergînd egumenul și văzînd lucrul cel minunat și neașteptat, s-a aruncat la picioarele sfintei și, cu multe lacrimi, striga: "Iartă-mă, Doamne Iisuse Hristoase, că am greșit întru neștiință, mîhnind atît de mult pe sfînta și curata Mireasa ta". Și iarăși, căzînd la sfintele ei moaște, striga: "Aici să mor la cinstitele tale picioare, pînă ce voi cîștiga iertarea greșelilor mele, cu care am greșit, o! sfînto". Astfel plîngînd el mult și tînguindu-se, a venit un glas de sus, zicîndu-i: "De ai fi făcut aceea întru știință, nu s-ar ierta ție, dar de vreme ce, neștiind, ai greșit, iertate sînt greșalele tale". Sculîndu-se egumenul de la cinstitele ei moaște, a trimis îndată omul care adusese copilul, zicînd: "Vino la noi degrab căci am trebuință să-ți spun ceva". Venind acela în mănăstire, egumenul a zis: "Fratele Marin a murit". El a răspuns: "Dumnezeu să-i ierte păcatul pe care l-a făcut fiicei mele". Egumenul i-a zis: "Pocăiește-te, o! frate, căci ai greșit înaintea lui Dumnezeu și pe mine m-ai înșelat cu cuvintele tale că am greșit și eu prin tine, căci Marin este cu adevărat femeie". Auzind acestea, omul s-a înspăimîntat și tăcea ca un mut. Egumenul, luîndu-l de mîna l-a dus la locul unde zăcea sfîntul trup al fericitei Maria, cel cu cinste îngrijit și i-a arătat că este parte femeiască și fără de vină năpăstuită pentru prihănirea fiicei lui.

Atunci omul, văzînd acea minune neașteptată, a început a plînge și a se tîngui. Apoi, egumenul cu monahii, cîntînd cele de deasupra gropii, au pus cu cinste curatul și feciorescul trup al nevinovatei mirese a lui Hristos în mănăstire, la loc cinstit. După aceea, a venit fiica gazdei, muncită de diavol și a mărturisit tot adevărul, înaintea tuturor, spunînd cine a amăgit-o pe ea și a îngreunat-o și cum i-a poruncit să clevetească pe tînărul monah, adică pe fecioara pe care toți o socoteau că este parte bărbătească.

După ce aduseră pe cea îndrăcită la mormîntul Sfintei Maria, îndată a ieșit dintr-însa diavolul și s-a tămăduit femeia din ceasul acela. Atunci, toți, văzînd acea minune, au preamărit pe milostivul Dumnezeu, pentru darul Lui cel minunat și pentru răbdarea Sfintei Maria, roaba Lui, care a petrecut pînă la moarte, nearătînd nimănui taina că este femeie și cum a răbdat năpastă și multe rele pătîmîri, pentru împărăția cerurilor.

Deci și noi, o! iubiți frați, să urmăm bărbăției, statorniciei și răbdării ei, ca să aflăm milostivire și dar în veacul ce va să vie de la marele Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvîne slavă și stăpînire, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Martinian Pătimitorul (13 februarie) (După Metafrast)

Aproape de cetatea Cezareei Palestinei este un munte, care se numește locul Corabiei, în care s-au nevoit mulți viețuitori în pustie. Într-acela a fost fericitul și vrednicul de laude Sfântul Martinian, monahul, cel plin de dumnezeiescul har și care din copilărie bine s-a deprins cu viața monahicească pentru că, din tinerețe iubind pe Dumnezeu, în mare nevoie a intrat, luptînd asupra vrăjmașului. El era tînăr și frumos cu trupul, avînd 18 ani. Atunci a lăsat cetatea, pe cei ce locuiau într-însa și toată gîlceava lumească și a mers în acel munte, la viață liniștită și pustnicească, și acolo a petrecut 25 de ani, avînd viață îngerească. De aceea s-a învrednicit a lua de la Dumnezeu darul tămăduirii și mulți se tămăduiau de multe nevoițe cu sfintele lui rugăciuni. Chiar și cei ce erau îndrăciți, venind la dînsul în munte, se izbăveau de muncirea diavolească. Și multe alte minuni făcea el, ascultînd Dumnezeu rugăciunile plăcutului Său. Deci sporea fericitul Martinian din zi în zi în nevoițele sale cele frumoase și în toate părțile ieșise vestea despre sfînta viață a îmbunătățitului bărbat și, toți cei ce auzeau, veneau la dînsul pentru folos.

Vrăjmașul diavol, care urăște neamul omenesc, n-a suferit să vadă pe tînărul monah care avea fapte bune. Mai întîi a început a aduce asupra lui felurite ispite și cu năluciri în multe chipuri îl înfricoșa. Apoi a ascuțit asupra lui arma cea veche, prin care a izgonit pe Adam din Rai, vrînd ca și pe acesta să-l izgonească din viața cea pustnicească, liniștită, și de la scopul cel bun să-l împiedice. Deci, într-una din zile, fericitul Martinian, cîntînd psaltirea, diavolul s-a închipuit în balaur mare și, băgîndu-se sub peretele chiliai, a început a săpa pămîntul cu dinadinsul, vrînd să sape pe dedesubt peretele și să răstoarne chilia peste sfînt.

Fericitul, fără frică și fără tulburare săvîrșind cîntarea, s-a plecat peste ferăstruie și a zis către acel balaur: "Cu adevărat se cuvine să te tîrăști pe pămînt. Pentru ce te ostenești tu în deșert, o! ticălosule, fiindcă pe mine nu mă înfricoșează nălucirile tale, de vreme ce am pe Domnul meu Iisus Hristos, Care-mi ajută și, biruind înfricoșările, calcă puterea ta". Diavolul, auzind acestea, s-a prefăcut în vifor întunecos și, fugind, zicea: "Așteaptă, așteaptă că știu eu cum te voi surpa, că am asupra ta un meșteșug prin care, ca pe un rob, te voi răpi, și-ți voi spulbera nădejdea ta. Apoi voi aduce asupra ta o ispită pe care tu nu o vei putea suferi în chilia ta, te voi izgoni și te voi îndepărta ca pe o frunză purtată de vînt; atunci voi vedea cine Îți va ajuta ție!". Acestea zicînd diavolul a alergat de la dînsul.

Bărbatul cel tare, Sfântul Martinian, atît era de pașnic în sine și de nefricos, ca și cum n-ar fi văzut nici o nălucire. Ci liniștit se veselea și lăuda pe Dumnezeu, îndeletnicindu-se cu gîndirea de Dumnezeu și cu înțelegerea dumnezeieștilor cuvinte, prin citirea cărților. După aceasta, s-a întîmplat că, umblînd niște oameni prin cetatea Cezareei și vorbind între dînșii despre viața fericitului Martinian, cea plină de fapte bune, mirîndu-se prea mult de bărbăția și de răbdarea lui. Dar o femeie desfrînată auzind cuvintele lor și îndemnată fiind de diavolul, s-a apropiat de dînșii, zicînd: "Cine este acela de care vă mirați voi, care sînt isprăvile și cum este viața lui? Pe acesta, de voi vrea, ca pe o frunză din copac îl voi scutura. Care este scornirea laudei lui? Că s-a închis ca o fiară în pustie, neputînd să rabde în cetate poștele trupești și smintelile? Ce minune este aceasta că este fără patimă? Căci nu vede femeie niciodată. Însă, să știți toți că, nefiind foc, nu arde finul. Dar, de s-ar pune lîngă foc și nu s-ar arde, atunci ar fi lucru mare și vrednic de mirare. Așa și de dînsul se cuvine a zice: de voi merge eu la dînsul și mă va vedea, iar el nu se va clăti, nici se va sminti de mine, nici se va răpi gîndul lui la podoaba mea, atunci va fi minunat, nu numai înaintea oamenilor, ci și înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor Lui".

Acestea zicîndu-le, și cu bărbații aceia făcînd rămășag pentru lucrul acesta s-a dus la casa sa. Apoi, dezbrăcîndu-se de podoabele cele desfrîmate, s-a îmbrăcat în haine proaste și rupte și a pus trențe vechi pe calul său; după aceea s-a încins cu o sabie și luînd o traistă a pus într-însa toate podoabele sale cele frumoase, hainele cele de mult preț, salbele, inelele cele de aur, măregelele și altele cu care se amăgesc

ochii și mințile celor tineri și a ieșit seara din cetate, ducându-se la muntele cel pustiu în care locuia cuviosul, fiind vînt cu furtună și ploaie mare în noaptea aceea.

Cînd s-a apropiat femeia de chilia lui Martinian, a început cu glas umilit și cu suspinuri a se ruga de dînsul, zicînd: "Miluiește-mă, robul lui Dumnezeu, și nu mă lăsa pe mine, ticăloasa, spre mîncarea fiarelor, că am rătăcit pe drum și am căzut în pustia aceasta și nu știu unde voi merge. Nu mă trece cu vederea, că sînt într-afîta primejdie și nu te îngrețoșa de mine păcătoasa, că și eu sînt a lui Dumnezeu zidire. Mă rog sfinției tale nu mă lepăda pe mine, rătăcita, cinstite și sfinte părinte!"

Acestea și mai multe grăind ea cu plîngere și cu suspinuri, Martinian a deschis fereastra și, privind, a văzut-o într-o îmbrăcăminte ruptă și udată de ploaie, apoi clătindu-se cu mintea, a zis în sine: "Vai mie, ticălosul păcătos, iată cum îmi stă de față ispita, ca ori de porunca lui Dumnezeu să ascult, Care zice să fim milostivi, sau din monahiceasca mea făgăduință să cad. Pentru că de nu voi primi în chilie pe femeia ce este în primejdie, fiarele o vor mîncă, sau de răceală mare de va muri, voi îngreuna sufletul meu și voi fi ca un ucigaș. Iar de o voi primi pe ea, mă tem să nu fiu ispitit, și atunci îmi voi îngreuna sufletul și trupul și mă voi arăta necurat înaintea Domnului meu. Deci nu știu ce să fac". Și, întinzîndu-și mîinile spre cer, a zis: "Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, să nu mă rușinezi în veac nici să-și rîdă de mine vrăjmașii mei; nu mă lăsa să fiu ispitit și stăpînit de înșelătorul și vicleanul diavol, ci, precum voiești, păzește-mă în ceasul acesta, cu mîna Ta cea tare, acoperă-mă de asupririle vrăjmașului, că binecuvîntat ești în veci".

Astfel, rugîndu-se, a deschis ușa și a primit-o înăuntru, apoi, aprinzînd foc, a poruncit să se învelească și, aducînd ceva, i-a dat ei să mănînce, pentru că erau doi finici afară de chilia lui, și a zis către dînsa: "Femeie, mănîncă și te încălzește aici, iar mîine dimineață să te duci în pace". Apoi, lăsînd-o în cea mai dinafară chilie, el a intrat în cea dinăuntru și a închis ușa. Apoi cîntînd psalmi în ceasul al treilea din noapte și rugîndu-se, s-a culcat pe pămînt după obicei. În acea noapte l-a tulburat satana foarte mult cu pofta trupească. Iar femeia, sculîndu-se la miezul nopții, a scos toate podoabele sale din traistă și s-a împodobit spre înșelarea sfîntului, iar cele rupte le-a pus în traistă și aștepta pînă ce va ieși la dînsa Martinian.

Făcîndu-se ziuă, a ieșit sfîntul din chilia sa cea mai dinăuntru, vrînd să libereze pe femeie ca să se ducă la locul său. Dar, văzînd-o împodobită, nu a cunoscut-o spăimîntîndu-se, tăcea. După aceea, a zis către dînsa: "Cine ești tu și de unde ai venit, și ce este acest chip diavolesc ce văd la tine?" Iar ea, răspunzînd, i-a zis lui: "Eu sînt, stăpîne al meu". Zis-a ei sfîntul: "Pentru care pricină ți-ai schimbat îmbrăcămintea? Cu cea de aseară păreai mai săracă, acum ești luxoasă".

Femeia i-a zis: "Eu, stăpîne al meu, sînt din Cezareea Palestinei și auzind de tinerețile tale, de frumusețea ta trupească și de buna podoabă a feței tale, iar inima mea fiind foarte aprinsă de dorința ta, am venit să te văd și să mă satur de frumusețea ta, căci nu în deșert am suferit atîta cale, ci într-adins am venit pentru tine. Ce este atîta înfrînare și pentru ce trupurile voastre le obosiți cu postul cel mare? În ce cărți scrie să nu mănînci, nici să bei și să nu ai femeie după lege? Chiar Apostolul Pavel a zis: "*Cinstită este nunta și patul neîntinat*". Care din prooroci nu s-a însoțit cu femeie și nu s-a arătat moștenitor Împărăției cerului? Enoh cel mare și minunat, oare nu fiind însurat s-a ridicat spre cer și n-a văzut moartea pînă astăzi? Asemenea și minunatul Avraam, oare n-a avut trei femei și s-a numit prieten al lui Dumnezeu și s-a învrednicit a primi pe Dumnezeu în trei fețe în cortul său? Isaac, oare n-a avut femeie și s-a făcut chip al lui Hristos? Iacov oare n-a avut două femei și a putut cu îngerul a se lupta, iar pe Dumnezeu l-a văzut față către față? Moise cel mare, capul proorocilor și slujitorul lui Dumnezeu, oare n-a avut femeie și a vorbit cu Dumnezeu? Apoi neamul evreiesc l-a eliberat din mînia cea amară a Egiptului și s-a învrednicit Împărăției cerului? Asemenea David, ceilalți prooroci și sfinții bărbați, însoțindu-se cu legiuita însurare și născînd fii, s-au sălășluit în cereasca împărăție".

Astfel grăind și slăbind fericitul, l-a luat de mâini și a început a-l trage spre prăpastia pierzării, tulburându-i gândul cel bun. Iar Martinian i-a răspuns: "Dacă te voi lua de femeie, unde te voi duce și cu ce te voi hrăni, neavînd nimic? Căci eu, precum vezi, necîștigînd nimic, viața mea este lipsită și astfel am petrecut toate zilele vieții mele pînă acum". Femeia răspunde: "Domnul meu, să te învoiești să fii cu mine și să mă îndulcesc de tinerețile tale; iar despre cele de trebuință pentru viața noastră nu te îngrijești, că am eu casă și averi, aur și argint, slugi și slujnice și peste toate te voi face stăpîn".

Grăind acestea femeia, sau mai bine zis diavolul, care de la început este ucigaș de oameni, vorbind prin buzele ei și amăgind pe Sfîntul Martinian, el a început a se aprinde de pofta trupească și a se învoi cu dînsa. Apoi începu a vorbi despre păcat, cum să-l săvîrșească. Deci a zis către dînsa: "Femeie, așteaptă puțin, căci unii au obicei a veni la mine pentru binecuvîntare! Mă duc să mă uit în cale, ca nu cumva să vină cineva și să ne vadă făcînd fapta aceasta, căci dacă nu putem să tănuim înaintea lui Dumnezeu păcatul nostru, apoi cel puțin de oameni să-l tănuim, ca să nu fim de vorbă și de ocară". Zicînd acestea, a ieșit din chilie și, stînd pe o piatră înaltă ce era acolo, privea spre cale cu dinadinsul.

Dar iubitorul de oameni, Dumnezeu, Cel ce nu voiește pierzarea nimănui, n-a trecut cu vederea ostenelele lui făcute din tinerețe și nu i-a defăimat rugăciunile, ci i-a ajutat și i-a schimbat inima de la gândul cel rău spre cel bun; deci, pogorîndu-se el de pe piatră, a găsit niște vreascuri uscate pe care, luîndu-le, le-a dus în chilie, le-a pus în mijloc și le-a dat foc și, făcîndu-se flacăra mare, și-a scos încălțămîntea și sărînd a stat în mijlocul focului, apoi a început a-și arde trupul; deci arzîndu-se foarte și durîndu-l picioarele, a ieșit din foc și, ca și cum certîndu-se pe sine, zicea: "Ce, Martiniane, îți place să te arzi în focul acesta vremelnic și în această cumplită muncire? Dacă vei putea să-l suferi, apoi apropie-te și de femeia aceasta, pentru că ea, și printr-însa diavolul, îți mijlocește focul cel veșnic. Dar nu este ea vinovată, ci vechiul vrăjmaș, care a îndemnat-o asupra ta, vrînd să se împotrivescă voinței tale celei bune. Gîndește-te la munca aceea, sărace Martiniane, și să ai în minte focul cel veșnic, pentru că acest foc vremelnic, se stinge cu apă și cînd arde, lumina este într-însul, iar focul cel veșnic nu are strălucire și toate rîurile și mările ce sînt sub cer nu-l vor putea stinge. De poți răbda focul cel nestins, apropie-te de femeie și săvîrșește păcatul".

Acestea le grăia către sine, aducîndu-și aminte de veșnica muncă. Apoi, slăbindu-l puțin durerile, a sărit iarăși în foc și stînd în mijloc se ardea foarte, pînă ce nu-i mai era cu puțină să rabde mai mult. Ieșind din foc, a căzut la pămînt și suspinînd din toată inima, a zis cu lacrimi către Dumnezeu: "Doamne, Dumnezeul meu, fii milostiv mie păcătoșului, iartă robia minții mele și învoirea către păcat. Tu, Care cerci inimile și rărunchii, știi inima mea că Te-am iubit din tinerețile mele și pentru Tine mi-am dat trupul în focul acesta. Iartă-mă, Stăpînul meu, Doamne, Tu, fiind bun și milostiv, ești binecuvîntat în veci". Acestea le grăia, zăcînd la pămînt, pentru că nu putea să stea de cumplita ardere a focului. Apoi a început a cînta: "Cît este de bun Dumnezeul lui Israil celor drepți la inimă, iar mie puțin de nu mi-au alunecat picioarele, puțin de nu s-au rătăcit pașii mei".

Femeia, văzînd ceea ce făcea și privind la fericitul cum își dădea trupul focului pentru mîntuirea sa, a venit și ea întru cunoștința răutății sale și, ca din somn, s-a deșteptat. Deci, dezbrăcînd hainele cele scumpe și toate podoabele sale, le-a aruncat în foc și luînd pe dînsa zdrențele, a căzut la picioarele Sfîntului Martinian și a început a grăi cu lacrimi: "Iartă-mă, robul lui Dumnezeu, pe mine păcătoasa și ticăloasa, pentru că tu știi stăpîne că multe sînt meșteșugurile și amăgirile diavolului. Acela m-a amăgit și m-a îndemnat să vin asupra ta. Deci, roagă-te pentru mine, cuvioase, ca prin rugăciunile tale să se mîntuiască sufletul meu cel păcătos și aceasta s-o știi cu încredințare, o! părinte, că de acum nu mă voi mai întoarce în cetatea mea, nici voi mai intra în casa mea, nici voi mai vedea pe cineva din neamul meu, nici la lucrurile mele cele rele nu mă voi mai întoarce; ci mă voi mîntui. Încă să mai știi și aceasta, stăpîne, că în ce chip m-a îndemnat diavolul a lupta asupra ta, așa și eu păcătoasa mă voi înarma asupra lui, cu numele Domnului Iisus Hristos și-l voi rușina. Pentru că înșelătorul, ridicîndu-mă asupra ta, m-a răscolat asupra lui însuși și, voind ca prin mine să te biruiască, va fi biruit el de către mine, cu ajutorul Stăpînului nostru, Care și pe desfrînate le primește la pocăință".

Acestea grăind, vărsa neîncetat lacrimi din ochi. Iar fericitul i-a răspuns: "Domnul și Dumnezeuul meu să te ierte de păcate, o! femeie. Mergi în pace și, precum ai zis, nevoiește-te pentru mîntuirea ta, ostenește-te asupra patimilor, prin pocăință, ca astfel să poți rușina pe cel viclean". Iar ea a grăit lui: "Mă rog ție să mă povățuiești la mîntuire. Spune-mi unde să mă duc ca să mă pocăiesc?" El i-a răspuns: "Mergi la Betleem și caută pe o sfîntă fecioară, anume Paulina, care a zidit acolo o sfîntă biserică și, mergînd la dînsa, să-i spui toate cele ce ți s-au întîmplat și la dînsa poți să te mîntuiești!". Femeia s-a sculat, s-a închinat și a zis lui: "Roagă-te, părinte, pentru mine, păcătoasa!".

Sfîntul s-a sculat de la pămînt cu multă durere trupească, i-a dat puține finice pe cale, a scos-o din chilie, i-a arătat calea care duce spre Ierusalim și i-a zis: "Mergi cu pace, femeie, și mîntuiește-ți sufletul, nevoindu-te prin pocăință, și vezi să nu te mai întorci înapoi, pentru că nimeni, punînd mîna pe plug și căutînd înapoi, nu este îndreptat în împărăția lui Dumnezeu. Singură, deci, să iei aminte ca să nu fi batjocorită iarăși de vrăjmașul, ci neslăbindu-te, să petreci întru pocăință, pentru că Dumnezeu primește pe cei ce se pocăiesc". Ea, auzind acestea, mai mult și-a lungit plîngerea, zicînd: "Nădăjduiesc și eu spre Acela, spre Care au nădăjduit neamurile și nu s-au rușinat. Nădăjduiesc că de acum diavolul nu va mai avea parte de mine". Fericitul Martinian, însemnînd-o cu semnul crucii, i-a zis: "Domnul Dumnezeuul meu să-ți păzească sufletul și să te ferească pînă la sfîrșit". Astfel femeia, închinîndu-se robului lui Dumnezeu, s-a dus, iar sfîntul, întorcîndu-se în chilia sa, a căzut la pămînt, suspinînd și rugîndu-se.

Ea mergea plîngînd și rugîndu-se lui Dumnezeu, ca s-o povățuiască la mîntuire. Mergînd o zi, a sosit noaptea și neputînd să treacă lățimea pustiei și lungimea căii, a rămas la un loc unde a înserat. Dimineața, sculîndu-se, iarăși mergea tînguindu-se și rugîndu-se și a ajuns la Betleem seara, foarte tîrziu, unde a intrat în mănăstirea fecioarei Paulina, căreia, închinîndu-se, i-a spus cu de-amănuntul toate cele ce făcuse. Paulina, auzind acestea, a preamărit pe iubitorul de oameni Dumnezeu și a primit-o tînguindu-se. Apoi în toate zilele o învăța pe ea, povățuind-o la mîntuire. Iar ea atît de mult se nevoia în postire, încît de multe ori fericita Paulina îi spunea: "Cruță-ți trupul tău, fiică, ca să nu slăbească, ci să ai nevoie pînă la sfîrșit". Dar ea mai mult petrecea întru pustniceștile ostenești. La sfîrșitul zilelor sale, fericita Zoe - că astfel era numele ei - a cerut de la Dumnezeu acest dar, ca să o adevereze dacă este primită pocăința ei. Iar iubitorul de oameni Dumnezeu, spre încredințarea milei sale, i-a dat darul tămăduirii.

Într-una din zile o femeie ce o dureau cumplit ochii, a venit în mănăstire să cîștige tămăduire. Iar fericita Paulina, vrînd să încerce pocăința Zoei, i-a zis: "Roagă-te, fiică, pentru această femeie, că doar prin rugăciunile tale Domnul îi va da tămăduire". Deci, rugîndu-se Zoe pentru cea bolnavă, în puține zile i-a tămăduit ochii și aceea s-a făcut călugăriță în mănăstirea lor. Fericita Zoe a împlinit 12 ani în pocăință și a adormit cu pace întru Domnul. Dar în toți anii întoarcerii sale n-a băut nici vin, nici a gustat unt, nici poame, fără numai pîine și apă, uneori, după două zile. Apoi odihna ei era pe pămîntul gol. Aceasta era nevoie sfîntei și astfel a fost sfîrșitul ei. Acum iarăși să ne întoarcem la minunata povestire a Cuviosului Martinian.

Fericitul Martinian, după șapte luni, abia tămăduindu-se de rănilor ce le făcuse din arderea focului, a început a gîndi în sine, zicînd: "De nu mă voi duce de aici în loc neștiut, nu mă va lăsa vicleanul vrăjmaș și nu-mi va da odihnă. Drept aceea, de acum mi se cade ca în locul acela să locuiesc, unde va fi cu neputință să vie parte femeiască. Astfel gîndind, s-a sculat și s-a rugat, zicînd: "Stăpîne al cerului și al pămîntului și Făcătorule al mării, dă-mi cele folositoare, nu mă părăsi pe mine și să nu lași sufletul meu să piară pînă în sfîrșit, ci ajută-mă, Doamne, Dumnezeul puterilor și fii mie cale, viață, toaie, traistă și pîine!" Acestea zicînd și îngrădindu-se cu semnul crucii, a ieșit din chilia sa și a mers la mare.

Văzîndu-l diavolul ieșind, a strigat: "Îmbărbătează-se puterile mele și să fie numele meu luminat, că am putut a te birui, de vreme ce din chilie te-am izgonit și trupul tău cu foc ți-am ars și robit te-am făcut". Apoi iarăși a zis: "Ce, Martiniane, fugi de aici? Oriunde vei merge te voi goni de pretutindeni. Oriunde ai voi să locuiești, nu te voi lăsa pînă ce desăvîrșit te voi birui și netrebnic te voi face". Iar fericitul i-a răspuns: "Neputinciosule, ticălosule, oare ți se pare că tu m-ai gonit din preajma ta, sau socotești că

lenevindu-mă am ieșit? Nu, ci pentru aceea am ieșit ca pe tine mai mult să te biruiesc". Și iarăși i-a zis: "Dacă nu-ți ajunge cea dintâi și a doua ispită, ce ai adus asupra mea, apoi vino și a treia oară cu meșteșugul tău și de câte ori vei vrea. Căci lucrarea ta cea vicleană am stricat-o cu ajutorul lui Dumnezeu, Căruia I-am și adus pătimirea mea. Drept aceea și femeia pe care tu ai îndemnat-o asupra mea, te socotește acum ca pe un fum și nor, spre a călca necuratele și cu meșteșug puterile tale. Să nu îndrăznești de acum înainte să te apropii de umbra ei!" Acestea grăind sfântul, s-a depărtat diavolul de la dînsul.

Fericitul a început a cînta psalmul: "*Să se scoale Dumnezeu și să se risipească vrăjmașii Lui și să fugă de la fața Lui cei ce-L urăsc pe Dînsul*". Acestea cîntînd, mergea spre calea ce ducea la mare. Sosind la mal a aflat un corăbier temător de Dumnezeu și, apropiindu-se, i-a zis: "Frate, nu știi vreo insulă mică undeva, în mijlocul mării, în care nimeni nu locuiește?" Corăbierul i-a zis: "Pentru ce întrebă de aceasta și ce voiești?" Fericitul i-a răspuns: "Vreau să mă depărtez de lumea cea deșartă și să mă liniștesc, dar nu aflu loc în care să mă liniștesc, să mă odihnesc și să scap de smintelile diavolului". Iar el a zis: "Este un loc înfricoșat în mijlocul mării, adică o piatră, de pe care nu se poate vedea nicidecum uscatul". Fericitul a răspuns: "Un loc ca acela mult iubesc și doresc și o petrecere ca aceea, unde n-ar putea să vie parte femeiască". Zis-a lui corăbierul: "Și de unde vei avea hrana ta?" Iar fericitul i-a zis: "Așezămînt voi pune între mine și tine, ca tu să-mi aduci hrană, iar eu mă voi ruga lui Dumnezeu pentru tine. Deci, să-mi aduci stîlpări de finic ca să lucrez cu mîinile mele împletituri, iar tu, luînd lucrul mîinilor mele, îl vei vinde și pentru acela, cumpărînd pîine, îmi vei aduce. Asemenea îmi vei aduce apă într-un vas și vei veni de 2-3 ori pe an, aducîndu-mi pîine și apă".

Aceasta auzind, corăbierul a înțeles că bărbatul acesta este duhovnicesc și a făgăduit să-i facă toate voile. Suindu-se cu dînsul în corăbioară, au plutit spre acel loc. Apoi suflînd vînt prielnic, au ajuns spre seară la locul acela. Fericitul, văzînd locul cel plăcut lui, s-a bucurat cu sufletul și a lăudat pe Dumnezeu, iar pe corăbier binecuvîntîndu-l, s-a suit pe o piatră și a cîntat: "*Am așteptat pe Domnul care a căutat spre mine și a auzit rugăciunea mea; apoi m-a scos din groapa patimilor și din noroi; și a pus pe piatră picioarele mele, îndreptînd pașii mei*". Sfirșind psalmul și rugîndu-se, a zis corăbierului: "Mergi în pace, frate și adu-mi pîine, apă, stîlpări, ca să lucrez coșnițe". Corăbierul a zis: "De vei voi, îți voi aduce și lemne ca să-ți faci o colibă mică". Fericitul, însă, n-a voit și ședea pe piatră arzînd de zăduful zilei și suferind de răceala nopții. Iar corăbierul îi aducea de 2-3 ori pe an pîine, apă, precum i-a poruncit fericitul. Deci a petrecut Cuviosul Martinian în acea viață, scăpînd de lume, și lăuda pe Dumnezeu ziua și noaptea, fiind întru dumnezeiasca gîndire cea neîncetată.

Vicleanul diavol nici acolo n-a încetat a da război asupra cuviosului, ci a început a-i face supărare. Într-o noapte, tulburîndu-se marea și ridicînd valurile și înălțîndu-se peste capul lui ca la 15 coți, striga diavolul: "Iată acum te voi îneca, Martiniane". Iar el fără frică i-a zis: "Neputinciosule, ticălosule, pentru ce te ostenești nebunește? Căci pe mine nălucirile tale nu mă înfricoșează, nici îngrozirile tale nu mă tulbură, pentru că eu nădăjduiesc spre Domnul meu Iisus Hristos și printr-Însul te voi rușina desăvîrșit".

Acestea zicînd, a început a cînta: "*Mîntuiește-mă Dumnezeule, că a intrat apă pînă în sufletul meu, afundatu-m-am în noroiul adîncului mării și vișorul m-a potopit*". Sfirșind psalmul, a început a zice: "Doamne Iisuse Hristoase, Unul Născut al Tatălui celui nevăzut, Cel Care Te-ai pogorît pe pămînt pentru mîntuirea noastră, Cel ce cerți marea și poruncești vînturilor și toate ascultă de frica Ta; ascultă-mă, Stăpîne, în ceasul acesta, potolește ispita ce s-a ridicat asupra mea, căci toate sînt Ție cu putință Doamne". Grăind sfântul astfel, diavolul s-a făcut nevăzut, iar fericitul a rămas fără de vătămare și a trăit pe piatra aceea șase ani, răbdînd toată nevoia văzduhului pentru mîntuirea sa. Nici așa, însă, n-a încetat diavolul, scornind asupra lui ispite, căci vicleanul a adus sfîntului altă supărare, mai grea decît cele dinainte.

Într-una din zile, diavolul văzînd o corabie plutind pe mare, în care erau bărbați și femei, a ridicat vînt și vișor asupra acelei corăbii și lovind-o de o piatră a spart-o, iar pe toți cei ce se aflau în corabie i-a înecat. Numai o fecioară a putut lua o scîndură și a plutit pe ea, spre piatra aceea pe care ședea fericitul Martinian

și, apucându-se acea fecioară de piatră, a început a striga: "Miluiește-mă, robul lui Dumnezeu, și dă-mi mâna, mîntuiește-mă de apele acestea și nu mă lăsa să pier în adîncul acesta".

Fericitul, văzînd-o că nu are de nicăieri mîntuire, a zis zîmbind: "Și acesta este meșteșugul tău, diavole, dar nu vei birui hotărîrea mea". Și gîndea în sine, zicînd: "Vai mie păcătosul, că iarăși a venit ispita înaintea sufletului meu; deci ce voi face? De nu-i voi da mâna și nu o voi scoate din apă, apoi se va îneca și va fi păcatul asupra sufletului meu și ca un ucigaș voi fi eu, iar de o voi scoate, apoi nu se poate să fiu cu dînsa aici. Cu adevărat, mai cumplită îmi este această primejdie și mai rea ispită decît cea dintîi. Pentru că de aceea puteam fugi, fiind pe pămînt, iar de aceasta nu pot să scap, de vreme ce numai singur acest loc mic este în mijlocul apelor și nu se poate scăpa de această primejdie". Deci, întinzînd mîinile spre cer, a zis: "Doamne, nu mă lăsa să pier, ci rînduiește cele de folos sufletului meu". Zicînd acestea i-a dat mâna și a scos-o din apă la uscat. Apoi, văzînd-o că era frumoasă, a zis către dînsa: "Cu adevărat nu va putea fi finul cu focul împreună și nu este cu putință ca eu și tu să petrecem împreună. Deci, să rămîi tu aici și nu te teme, căci ai pîine și apă să mîncîi și să bei, ca și mine, și-ți va ajunge pînă ce va veni aici un corăbier, care va aduce pîine și apă. Iată sînt încă două luni pînă la acea vreme, în care el va veni aici, să-i spuie lucrul cum s-a întîmplat și acela te va scoate de aici".

Acestea zicînd, sfîntul a însemnat marea cu semnul crucii, și s-a rugat: "Doamne Iisuse Hristoase, Cel ce ai certat marea și vînturile, care Te ascultă cu cutremur, caută spre mine și mă miluiește și nu mă lăsa să pier. Căci iată în numele Tău mă voi arunca în mare, că mai bine îmi este să mor în mare, decît să mă lipesc de femeie, prin patima trupească". Și, întorcîndu-se spre fecioară, i-a zis: "Mîntuiește-te, fecioară, și Dumnezeu să-ți păzească sufletul tău de toate asupririle vrăjmașului și să te ferească pînă la sfîrșit". Acestea zicînd, s-a aruncat în mare și a început a înota.

Îndată, după rînduiala lui Dumnezeu, l-au luat doi delfini pe spatele lor și-l purtau; iar fecioara, văzîndu-l ducîndu-se pe deasupra apei, privea la dînsul pînă ce a pierit din ochii ei și a fost dus fericitul de acei doi delfini la uscat. Ieșind pe pămînt s-a rugat Domnului, zicînd: "Te laud pe Tine, Doamne, Dumnezeul meu, că ai arătat mila Ta spre mine nevrednicul, dar nu mă lăsa pînă la sfîrșit, Iubitorule de oameni". Și-și zicea în sine: "Ce să fac nu știu, căci în munți și în pustietăți nu mă lasă diavoleasca vrăjmășie; căci iată și în mare nu m-au lăsat. Nu știu ce voi face". De acum este bine să învăț cuvintele Evangheliei și să le fac pe ele pentru că Domnul învață astfel: "*Cînd vă vor goni din cetatea aceasta, fugiți în cealaltă, căci, amin grăiesc vouă, nu veți sfîrși cetățile lui Israel*".

Acestea zicînd a început a umbla din loc în loc și din cetate în cetate, înstrăinîndu-se și zicînd în sine: "Fugi, Martiniane, ca să nu te ajungă ispita!" Astfel fugind și gonindu-se pe sine își sfîrșea zilele. Iar în fuga aceea n-a purtat nici toiag, nici traistă, nici pîine, nici două haine, nici bani la brîu și nimic spre trebuința trupească. Oriunde intra în cetate sau în sat, întreba cine este acolo om bun și găzduia la dînsul, primind hrană, iar unde îl ajungea noaptea, ori în pustie, ori la cîmp, acolo petrecea odihnindu-se puțin.

Doi ani cutreierînd astfel, a trecut 164 de cetăți și la sfîrșit a mers la Atena, unde s-au descoperit de la Dumnezeu episcopului ateniienilor toate cele despre fericitul Martinian. Apoi Cuviosul, cunoscînd vremea sfîrșitului său și îmbolnăvindu-se, a intrat în biserică și culcîndu-se pe pămînt, a zis celor ce erau acolo: "Chemați la mine degrabă pe episcop; dar aceia îl socoteau nebun. Apoi, el iarăși rugîndu-i, l-au ascultat și ducîndu-se au spus episcopului, zicîndu-i: "Un om oarecare zace în biserică, nu știm, nebun este sau nu, și zice: să chemați pe episcop la mine". Episcopul le-a zis: "Voi sînteți nebuni, iar acela este mai bun decît mine!"

Sculîndu-se cu sîrguință, s-a dus în biserică, iar fericitul, văzînd pe episcop, nu putea să se scoale înaintea lui ci întindea spre dînsul mîinile sale, dînd vrednică cinste arhierelui lui Dumnezeu. Iar episcopul mai mare cinste îi făcea lui, zicînd: "De mult mi-a făgăduit Dumnezeu că o să-mi arate pe robul său și acum a împlinit ceea ce a făgăduit. Deci tu, cînd te vei sălășlui în cereasca Împărăție, adu-ți aminte și de sufletul

meu, rogu-mă ție!" Iar fericitul i-a răspuns: "Binecuvintează, părinte, și te roagă lui Dumnezeu pentru mine, ca să aflu îndrăzneală când voi sta înaintea dreptei Lui judecăți".

Acestea zicînd și-a ridicat ochii spre cer și a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, în mîinile Tale îmi dau sufletul meu". Apoi, făcîndu-și semnul crucii, a zis episcopului: "Părinte, dă-mă lui Dumnezeu". Atunci a început fața lui a zîmbi și așa, veselindu-se sufletul său, s-a despărțit de trupul cel mult chinuit și s-a dus în mîinile lui Dumnezeu. Deci, Cuviosul Martinian s-a odihnit întru Domnul, bine sfîrșindu-și alergarea și păzindu-și credința, a luat cununa cea gătită lui în cereasca Împărăție, iar episcopul a îngropat sfîntul lui trup în biserică, cu mare cinste.

Cine nu se va minuna de acest nevoitor viteaz și cine nu va fericii răbdarea lui nebiruită și viața lui cea cu bună îndrăzneală? Cum pînă în sfîrșit s-a nevoit pentru mîntuirea sufletului și prin mucenicie aducîndu-se Domnului. Pentru că, nefiind atunci prigonire asupra creștinilor, singur și-a aflat mucenicie și pe față cu diavolul s-a luptat și a călcat viclesugul lui. Singur și-a fost prigonitor, judecător și muncitor, făcîndu-și chinuire de bună voie. Cu adevărat se cuvine a-l numi mucenic și viteaz pătimitor, căci de foc n-a băgat seamă și prin focul cel vremelnic a stins focul cel veșnic. Diavolul a pornit asupra lui pe femeie, iar el, prin rugăciunile sale, a făcut-o roabă lui Dumnezeu. Dar se cuvine nouă ca și despre fecioara aceea, care a rămas pe piatră în mare, să povestim cum și-a dus viața sa și în ce fel a cîștigat-o. Căci rugăciunea fericitului Martinian pentru dînsa nu a fost în zadar.

Rămînînd pe piatră fecioara aceea, primea pîine și apă precum i-a poruncit ei fericitul Martinian. Iar corăbierul care îi aducea fericitului pîine și apă la două luni o dată, venind după obicei cu corăbioara la piatră, a văzut în locul monahului pe fecioară și, socotind că este nălucire, s-a temut și a început a se depărta de piatră. Iar ea a strigat: "Nu te teme, frate, că femeie sînt cu adevărat și creștină. Apropie-te de mine ca să-ți spun un lucru". Iar el, necrezînd-o pe ea și temîndu-se, îl ruga, zicîndu-i: "Așa mă jur pe Împăratul Hristos, că sînt creștină, nu te teme de mine, ci vino aproape și-ți voi spune ce s-a întîmplat". Atunci omul, stînd lîngă piatră cu corăbioara, a zis către dînsa: "Unde este monahul care a fost aici? Unde s-a dus de aici și pe tine cine te-a adus și te-a suit pe această piatră?" Fecioara, făcîndu-și cruce, a început a povesti cele ce s-au întîmplat.

Auzindu-le pe toate, corăbierul se miră foarte mult și a zis către dînsa: "Vino să te duc de aici în cetatea ta". Iar ea i-a răspuns: "Ba nu, frate, mă rog ție să nu mă scoți de aici, ci să faci cu mine iubire de oameni și, ducîndu-te în sat, să-mi aduci o haină bărbătească de lînă, pîine și apă, precum aduceai fericitului părinte și aceeași răsplătire vei lua de la Stăpînul Hristos, pentru că la El nu este deosebire între parte bărbătească și parte femeiască, precum zice apostolul: "*Voi toți, una sînteți întru Hristos*". Nu te îngreșoșa de mine, păcătoasa, care voi să mă mîntuiesc. Că de n-ar fi voit Dumnezeu să mă mîntuiască, nu m-ar fi aruncat pe piatra aceasta. Nici tu să nu mă disprețuiești că sînt femeie. Adu-ți aminte că Dumnezeu a creat pe Adam și pe Eva și la sfîrșitul zilelor S-a arătat lumii, născîndu-Se din Preacurata Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu. Deci, fii și către mine bun, precum ai fost prea cuviosului părinte și, ducîndu-te acasă, să-mi aduci, precum ți-am spus, o haină bărbătească de lînă, pîine și apă, și să-mi aduci și lînă ca să lucrez cu mîinile mele. Adu pe femeia ta aici, că ea mă va îmbrăca în haina cea bărbătească și-mi va porunci cum să lucrez, iar Domnul Dumnezeu meu să fie cu tine în toate zilele vieții tale și să-ți dea din acest veac și în cel ce va să vie, daruri, milă și iertare de păcate".

Corăbierul a zis către dînsa: "Pe toate cîte îmi poruncești mie, eu le voi face, numai tu întărește-te și Dumnezeu va împlini dorința ta". Acestea zicîndu-le, a plecat corăbierul și s-a întors acasă. După două zile, luînd pe femeia sa și toate cele poruncite de fecioară, a venit la dînsa. Apoi, ieșind din corăbioară, femeia s-a suit pe piatră și s-au sărutat amîndouă. După aceea, mergînd femeia, a luat cu bărbatul său toate cele de pe corabie, iar fecioara a rugat pe bărbat să se depărteze puțin, pînă ce se va îmbrăca în haina cea bărbătească și s-a rugat, zicînd: "Doamne Dumnezeule, Cel ce ai ascultat pe toți sfinții tăi din veac, ascultă-mă și pe mine păcătoasa și săvîrșește în acest loc și în acest chip bărbătesc alegerea mea, fără de poticnire. Păzește-mi sufletul, întărește-mi inima și puternic să faci trupul meu și-mi povățuiește sufletul

meu spre bună plăcerea Ta, iar celor ce-mi slujesc dă-le plata cea veșnică, că bine ești cuvântat în veci. Amin". După aceasta, a zis femeii: "Rogu-mă ție, femeie, când îmi veți aduce pîine și apă să-mi aduceți și lînă, ca în zadar să nu mănînc pîinea voastră, iar hainele mele să le iei tu întru pomenirea smereniei mele!" Acestea zicînd, i-a eliberat cu pace. Într-acea lună a venit la dînsa iarăși acea femeie cu bărbatul său și i-a adus hrană. Iar fericita fecioară se veselea și lăuda pe Dumnezeu pentru o viață ca aceea, făcînd 12 rugăciuni pe zi, iar noaptea 24; hrana ei era o bucată de pîine la două zile. Astfel, Domnul, întărind-o și păzind-o, și-a săvîrșit bine alegerea vieții sale. Cînd s-a suit pe piatră avea 25 de ani, iar pe piatră a viețuit șase ani. După aceasta, cu două luni înaintea venirii corăbierului și a femeii sale, și-a dat sufletul în mîinile Domnului. Numele ei era Fotinia.

Trecînd două luni după sfîrșitul acestei Sfinte fecioare Fotinia, a venit corăbierul cu femeia sa și a găsit-o moartă, avînd mîinile așezate în semnul crucii, gura bine strînsă, ochii închiși și fața luminoasă, ca și cum dormea. Apoi s-a închinat sfîntului ei trup și, luîndu-l ca pe o frumoasă floare de dimineață, l-au pus în corabie și a plutit spre cetatea Cezareei din Palestina. Apoi s-au descoperit în vedenie corăbierului toate cele despre această sfîntă fecioară și, mergînd la episcopul Cezareei, i-a spus despre viața ei îmbunătățită. Atunci episcopul, cu tot clerul, a îngropat-o cu cinste la loc sfînt, cu psalmi și cu cîntări, cu lumînări și cu tămîieri, slăvind pe Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine cinstea și slava împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Avxentie (14 februarie)

În vremea împărăției lui Teodosie cel tînăr era în Constantinopol un bărbat cinstit, vestit în rînduiala ostășească și în palaturile împărătești, cu numele Avxentie, fiu al lui Ada Persul, iscusit în dumnezeiasca Scriptură și în înțelepciunea cea din afară și împodobit cu fapte bune. Acela, cunoscîndu-se cu Cuviosul Marchian, care mai pe urmă a fost iconom al Bisericii celei mari, și cu Ioan monahul cel îmbunătățit, care viețuia lîngă biserica Sfîntului Ioan Mergătorul înainte, fiind înaintea cetății ce se numea Evdom, împreună cu alți bărbați temători de Dumnezeu, a rîvnit vieții lor. Deci, lăsînd deșertăciunea lumii acesteia, slava și gîlceava, s-a făcut ostaș al ceresului împărat Hristos și, luînd chipul monahicesc, s-a făcut slujitor al Domnului mai întîi în rînduiala diaconiei, apoi în a preoției și a luat putere asupra diavolului ca să-l izgonească din oameni. Pentru aceasta era slăvit în cetatea împărătească; fugind de slava omenească și dorind slava și viața mai liniștită, a lăsat cetatea cea cu mult popor și s-a dus la Bitinia. De acolo s-a dus într-un munte pustiu care se numea Oxia și care era departe de Calcedon, ca la 10 stadii. Iubind acel loc, s-a suit pe un deal și, stînd pe piatră, și-a ridicat sfintele mîini, lăudînd pe Dumnezeu și zicînd: "Tu, Doamne, m-ai sălășluit deosebi în nădejde". Și a locuit în muntele acela, care mai pe urmă se chema după numele lui Avxentie, precum se scrie în viața Cuviosului Ștefan, care după aceea a sihăstrit în același munte și a pătimit pentru sfintele icoane.

Viețuind Cuviosul Avxentie în muntele cel pomenit, a fost aflat de niște păstori care căutau o turmă de oi rătăcită și pe care au aflat-o cu rugăciunile lui. Din acea vreme s-a făcut cunoscut cuviosul și începură a veni la dînsul mulți, unii pentru tămăduirea trupezască - căci toate bolile le vindeca prin rugăciunile lui -, iar alții veneau pentru folosul sufletesc.

Apoi, adunîndu-se oameni cucernici din satele dimprejur, i-au zidit o chilie în vîrfurile muntelui, în care, închizîndu-se cuviosul, vorbea printr-o ferăstruie mică cu cei ce veneau la dînsul, povățuindu-i la fapte bune și tămăduind pe cei neputincioși, pentru că era izvor de tămăduiri, fiind plin de dumnezeiescul dar și alergau la dînsul din multe cetăți, ca la un doctor fără de plată. Așa o femeie a unui comite din Nicomidia, orbînd, a venit strigînd: "Miluiește-mă, robul lui Dumnezeu cel preainalt". Iar el a zis către cei ce erau acolo: "Sînt om păcătos și pătimăș ca și voi, dar dacă credeți că Cel ce a tămăduit pe orbul din naștere o

va vindeca și pe aceasta, apoi toți să ne rugăm lui Dumnezeu cu osîrdie pentru dînsa". Și rugîndu-se toți, sfîntul s-a atins de ochii ei și a zis: "Te vindecă pe tine Iisus Hristos, Lumina cea adevărată". Și îndată a văzut femeia, și toți au mulțumit lui Dumnezeu. Apoi, comitesa aceea a dat multă milostenie la săracii care veneau lîngă muntele acela spre a cere milostenie de la cei ce mergeau la sfînt. De aceasta chiar sfîntul se îngrijea, avînd ucenici care împărțeau pîinea ce se aducea.

Pe lîngă darul tămăduirii, cuviosul mai avea și pe cel al vederii înainte, pentru că odată au venit la dînsul doi oameni, unul credincios, iar altul cu cuget eretic. Pe cel drept-credincios sfîntul l-a primit cu dragoste și a vorbit cu dînsul despre folosul sufletesc; iar către cel rău credincios n-a zis nici un cuvînt, văzînd într-însul necredința. Ducîndu-se de la sfînt, cel rău credincios a început a-l huli pe sfînt și a-l vorbi de rău, numindu-l fățarnic; dar, nesosind ei încă la casa lor, a întîmpinat pe cel rău credincios un copil, spunîndu-i că asupra fiicei lui a năvălit diavolul și o muncește cumplit. Deci acela s-a mîhnit foarte și, cunoscîndu-și păcatul, a dus pe fiica cea îndrăciță la cuviosul, cu smerită rugămintă. Și s-a tămăduit atît fecioara de muncirea diavolească, cît și tatăl ei de credința cea rea.

Doi leproși au venit, cerînd tămăduire. Și i-a întrebat sfîntul: "Care sînt greșelile voastre de a venit asupra voastră această pedeapsă de la Dumnezeu?" Ei, închinîndu-se lui, au zis: "Miluiește-ne robul lui Hristos și te roagă pentru noi să ne tămăduim". Sfîntul le-a răspuns: "Aceasta vi s-a întîmplat, o! fraților pentru jurămîntul vostru, căci v-ați obișnuit adeseori a vă jura și a vă blestema și ați pornit pe Dumnezeu spre mînie". Ei, auzind aceea, s-au spăimîntat, cum de știe greșelile lor și căzînd înaintea lui s-au pocăit. Milostivindu-se spre dînsii, Cuviosul i-a uns cu untdelemn sfînt de la cap pînă la picioare, zicînd: "Pe voi vă tămăduiește Iisus Hristos, iar eu sînt om păcătos". Și îndată leproșii s-au curățit de neputința lor.

Un slăbănog zăcea pe pat, fiind adus cu căruța, iar părinții lui, căzînd la sfînt, ziceau cu plîngere: "Pentru mulțimea păcatelor noastre, s-a întîmplat fiului nostru slăbănogirea". Sfîntul le-a răspuns: "Credeți oare că el se poate tămădui prin mine, smeritul și lepădatul? Numai Dumnezeu este puternic pentru aceasta". Ei ziseră: "Cu adevărat, îngere al lui Dumnezeu, ești trimis pentru mîntuirea noastră și credem că toate sînt cu putință la Dumnezeu". El le-a răspuns: "Să fie după credința voastră". Și, luînd untdelemn sfînt, a uns tot trupul slăbănogului și îndată s-a sculat sănătos, încît cu toții Îl slăveau pe Dumnezeu.

Cît pentru cei îndrăciți nu ne ajunge cuvîntul, căci pe mulți a liberat Cuviosul Avxentie din muncirea diavolească, care veneau la el în toate vremurile din diferite cetăți și țări îndepărtate. Pe alții îi aduceau cu sila, muncîți de viclenele duhuri și toți se tămăduiau prin sfintele lui rugăciuni, căci avea de la Dumnezeu mare stăpînire și putere asupra diavolilor. Apoi a fost chemat în Calcedon, la sinodul Sfinților Părinți, cel de-al patrulea a toată lumea și s-a ostenit mult, nevoindu-se contra eresului lui Evtihie și a relei credințe a lui Nestorie. De aceea a răbdat și multe ocări de laeretici. Însă drept-credinciosul împărat Marcian îl cinstea foarte mult și era iubit de toți Sfinții Părinți, încît s-a arătat vestit între toți, ca un dreptcredincios și făcător de minuni, înțelept și nebiruit în cuvînt, ca cel ce știa bine tainele dumnezeieștii Scripturi, după cum este scris: *Era bărbat puternic în faptă și cuvînt, înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul.*

Întărind cu Sfinții Părinți dreapta credință, s-a întors iarăși la chilia sa din muntele pustiu și a făcut în cale multe și mari minuni, pe cînd se ducea la Calcedon și se întorcea de acolo, izgonind diavolii din oameni și tămăduind toate bolile și neputințele. Șezînd în chilia sa, aducea mult folos lumii, prin chipul vieții sale îmbunătățite și prin învățăturile grăitoare de Dumnezeu, cu care se îndulceau toți care veneau la dînsul de pretutindeni, pentru facerile de minuni. Iar cu ochii cei mai înainte văzători, vedea cele ce erau departe ca pe cele ce erau aproape și privea duhurile cele fără de trup și sufletele dreptilor.

Într-o noapte, închizîndu-se, înălța către Dumnezeu obișnuitele sale rugăciuni, iar ucenicii și ceilalți care veniseră la sfîntul, fiind afară și cuviosul deschizînd ferestruia fără de veste, a strigat cu glas mare de trei ori: "Binecuvîntat este Domnul Dumnezeu!". Apoi, suspinînd cu greu și-a plecat capul spre pămînt și toți stînd de față nu îndrăzneau a-l întreba. Dar el le-a zis: "Luminătorul care era la răsărit, o! fiilor, Simeon, părintele nostru, a adormit!". Zicînd acestea, plîngea foarte. Și a zis iarăși: "Sfîntul părintele nostru,

stîlpul și întărirea adevărului, Simeon Stîlplnicul, a răposat, iar nevinovatul și curatul lui suflet nu s-a îngreșat a se închina mie, netrebnicului și păcătosului!" Și s-au spăimîntat cei ce auzeau despre o vedere ca aceea. Atunci au însemnat ceasul în care cuviosul a spus aceasta și după o vreme oarecare a venit înștiințare de la dreptcredinciosul împărat Leon, care a luat împărăția lui Marcian, despre moartea Cuviosului Simeon Stîlplnicul și îndată a străbătut vestea pretutindeni. Apoi ucenicii cuviosului Avxentie cercetînd vremea, au aflat adevărul, că în acea vreme a murit Cuviosul Simeon, cînd Avxentie a spus despre adormirea lui.

Nu după multă vreme de la sfîrșitul Cuviosului Simeon, s-a apropiat și fericitul sfîrșit al Cuviosului Avxentie, care venise la adînci bătrînețe. Căci viețuind cu cuvioșie și cu dreaptă credință, întemeind multe mănăstiri prin diferite locuri și fiind egumen în toate părțile Bitiniei și pe mulți povățuind spre mîntuire, a trecut către Domnul.

Viața Cuviosului Părinte Isachie, închisul de la Pecersca (14 februarie) (Din Patericul Pecerscăi)

Cu neputință este a nu veni ispitele la oameni. Căci dacă ispititorul a îndrăznit a se apropia chiar de Domnul în pustie, cu atît mai mult îndrăznește a ispiti pe robii Săi. Însă, precum aurul lămurit în foc se vede luminos înaintea oamenilor, așa și omul cel lămurit prin ispitele vrăjmașului se va lumina ca soarele înaintea lui Dumnezeu, prin lucruri bune. S-a înștiințat acest lucru prin Cuviosul părintele nostru Isachie, închisul Pecerscăi, pentru că acest cuvios, de neam toropcean, era neguțator bogat în viața mirenească. Dar, cugetînd a se face monah, și-a împărțit toată averea la săraci și la mănăstiri, apoi s-a dus în peșteră la Cuviosul Antonie, rugîndu-se să-l primească întru rînduiala monahicească.

Cuviosul Antonie, văzînd mai înainte că el voiește să îmbrățișeze viața îmbunătățită, cea întocmai ca îngerii și cu totul vrednică de îngerescul chip, i-a împlinit rugămintea. Deci, Cuviosul părintele nostru Isachie, făcîndu-se monah, a început viață și mai aspră, căci nu-i era destul că se îmbrăcase în rasa de păr, ci a poruncit să-i cumpere o piele de capră pe care a pus-o peste rasă. Așa s-a închis într-o uliță a peșterii, într-o mică chilie ca de patru coți, și acolo se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi. Mîncarea lui era o prescură și aceea după o zi și bea apă cu măsură. Acestea i le aducea Cuviosul Antonie și i le dădea pe o ferestruică, pe care abia încăpea mîna.

Pe lîngă acestea, niciodată nu se culca pe coaste, ci avea puțin somn. Și a petrecut șapte ani într-o viață ca aceasta, neieșind din chilie. Dar odată, sosind seara, a început, după obicei, a face metanii, cîntînd psalmi pînă la miezul nopții, iar după ce s-a ostenit, stingînd lumînarea, a șezut la locul său. Și iată, deodată, a strălucit în peșteră o lumină mare, ca de soare, luînd vederea omenească. Apoi veniră la dînsul doi diavoli în chip de tineri frumoși, cu fețe ce străluceau ca soarele și ziseră lui: "Isachie, noi sîntem îngeri".

Isachie, sculîndu-se, a văzut o mulțime de diavoli, ale căror fețe erau ca soarele, iar unul dintre dînșii strălucea mai mult decît toți și din fața lui ieșeau raze. Și a zis sfîntului: "Isachie, acesta este Hristos, închină-te lui". Dar Isachie, neînțelegînd diavoleasca lucrare și nici aducîndu-și aminte să-și facă semnul Crucii, s-a închinat aceluia ca lui Iisus Hristos, iar diavolii îndată au făcut zgomot mare, strigînd: "Al nostru ești, Isachie!" Deci, punîndu-l să șadă și ei așezîndu-se împrejurul lui, iar chilia, cum și intrarea peșterii, fiind plină de diavoli, unul din ei, cel părut Hristos, a zis: "Luați fluiere, timpane, viori și cîntați, iar Isachie să joace". Și îndată cîntară din fluiere, timpane și viori, iar pe Isachie, luîndu-l, începură cu dînsul a sări și a juca multă vreme, încît, obosindu-l, îl lăsară abia viu. După aceea, îl batjocoriră și pieriră.

A doua zi, sosind gustarea pînii, a mers Cuviosul Antonie, după obicei, la fericitul și i-a zis: "Binecuvîntează, părinte Isachie". Dar nu i-a dat răspuns. Neștiind deci ce să fie, a zis întru sine: "Oare acum a murit?" Atunci a trimis în mănăstire la Cuviosul Teodosie și la frați. Venind frații, au săpat acolo unde era ușa astupată și luară pe Isachie, care li se părea că este mort și l-au pus înaintea peșterii, dar văzură că era viu. Și a zis Cuviosul Teodosie: "Cu adevărat din diavoleasca lucrare i se făcu lui aceasta". Deci îl puseră pe pat și slujea Sfîntul Antonie.

În acele zile domnul Kievului, Iziaslav, s-a întors în Kiev din pămîntul leșesc și a început a se mînia asupra Sfîntului Antonie, pentru Vseslav, domnul poloveților, care, în zilele cuviosului, a domnit o vreme la Kiev. De aceea a trimis noaptea voievodul Sviatoslav din Cernigov după Sfîntul Antonie. Acesta, mergînd la Cernigov, i-a plăcut locul ce se numește muntele Voldiniei, apoi, săpîndu-și o peșteră, s-a sălășluit acolo, unde chiar și acum este mănăstire.

Cuviosul egumen Teodosie, înștiințîndu-se că Sfîntul Antonie s-a dus la Cernigov, a mers cu frații la peșteră și, luînd pe Isachie, l-au dus în chilia sa și-i slujeau, căci acela era slab la minte și la trup, încît nu putea nici să șadă, nici să se întoarcă pe altă parte, fiind foarte bolnav. Cuviosul Teodosie singur cu mîinile sale îl spăla și îl îngrijea. Astfel, zăcînd doi ani, îi slujeau lui.

Asta este de mirare, căci în acești doi ani n-a gustat nici pîine, nici apă, nici poame, nici altă hrană, dar era viu, însă mut și surd. Cuviosul Teodosie făcea rugăciune pentru el, ziua și noaptea, pînă ce, în al treilea an, a grăit și dorea să fie ridicat pe picioare. Apoi, ca pruncul a început a umbla, însă încet, pînă a mers și la biserică. După aceasta a început a veni la masă și îl puneau pe el deosebit de frați și-i aducea dinainte pîine, dar nu voia să o ia. Frații o puneau în mîinile lui, însă cuviosul Teodosie le zicea: "Puneți pîinea înaintea lui, ca singur să o mănînce. Iar el, privind la ceilalți, gusta pîine și astfel s-a învățat a mînca și, prin acest chip, l-a izbăvit Cuviosul Teodosie de meșteșugul diavolesc și de înșelăciunea lui.

Murind Cuviosul Teodosie și fericitul Ștefan făcîndu-se în locul lui egumen, Isachie iarăși a luat viața cea aspră, zicînd către ispititorul: "Iată, acum m-ai înșelat, diavole, șezînd în peșteră și în singurătate. De acum nu mă voi mai închide, ci te voi birui cu darul lui Dumnezeu, ostenindu-mă în mănăstire". Atunci iarăși s-a îmbrăcat în rasă de păr, iar peste rasă a pus o haină strîmtă și a început a ajuta bucătarilor și a sluji fraților. La Utrenie intra mai înainte de toți și stătea nemișcat. Cînd a sosit iarna și gerul era cumplit, el stătea la Utrenie în călțuni, încît de multe ori îi înghețau picioarele pe piatră, dar nu le mișca, pînă nu se cînta Utrenia. După Utrenie intra înaintea tuturor în bucătărie și mai înainte gătea focul, lemnele și apa. Apoi veneau și ceilalți frați bucătari.

Odată, unul din bucătari, cu numele tot Isachie, a zis fericitului, zîmbind: "Isachie, iată corbul șade, mergi de-l prinde". El, închinîndu-se pînă la pămînt și mergînd, a prins corbul și l-a adus înaintea tuturor bucătarilor. Iar ei s-au spăimîntat de ceea ce făcuse, apoi au spus egumenului și fraților care începuseră a-l cinsti. După aceea, el nevrînd cinste de la oameni, a început a face supărare, uneori egumenului sau fraților, alteori oamenilor mireni, umblînd prin lume, încît și bătai primea de la mulți. Astfel, prefăcîndu-se nebun, iarăși s-a sălășluit unde era mai înainte peștera Cuviosului Antonie, căci acum acesta murise. Și a început a aduna la sine tineri, peste care puneau haine monahicești. Atunci, uneori lua de la fericitul egumen Nikon certare, iar alteori de la părinții copiilor acelora lua bătai, iar el, toate le răbda cu bucurie, suferind lipsa, golătatea și răceala ziua și noaptea.

Într-o noapte, fericitul, aprinzînd cuptorul în peșteră și cuptorul fiind crăpat, a început văpaia a ieși în sus prin crăpături iar el, neavînd cu ce să astupe crăpăturile, a pășit cu picioarele desculțe peste văpaie și a stat pînă ce a ars cuptorul; apoi, s-a coborît nevătămat.

Acestea și multe alte lucruri de mirare făcea el. Astfel a luat biruință asupra diavolilor și întru nimic nu socotea amenințările și nălucirile lor. Pentru că de multe ori îi făceau supărare diavolii și-i ziceau: "Al nostru ești, Isachie, fiindcă domnului nostru te-ai închinat". Iar el le zicea lor: "Domnul vostru cel

diavolesc este Belzebul, de care nu mă tem ca de idolul Muh, (precum era numele lui) nici de voi, slugile lui, căci, deși m-ați înșelat întâi, fiindcă nu știam meșteșugurile și vicleșugurile voastre, iată, de acum, cu puterea Domnului meu Iisus Hristos și cu rugăciunile Cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie, vă voi birui pe voi". Apoi se însemna cu semnul Crucii și așa gonia nălucirile acelea ale lui Belzebul. Odată se făcu groază fericitului din nălucirile diavolești, căci veneau la dînsul noaptea ca un popor mare, cu sape și cazmale, zicînd: "Să săpăm peștera aceasta, iar pe acesta aici să-l astupăm". Dar unii ziceau către dînsul: "Ieși, Isachie, căci vor să te astupe". Iar el le zicea: "De ați fi oameni atunci ați umbla ziua, dar voi sînteți întunerici și de aceea umblați în întunerici". Atunci se însemna cu crucea, precum și la toate nălucirile, iar diavoli îi îndată piereau.

Uneori îl înfiorau în chip de urs sau de leu și de alte cumplite fiare. Alteori ca șerpii se țirau spre dînsul, ca broaștele, ca șoarecii și ca toate jivinele, dar nu putură nimic să-i facă și-i ziseră: "O! Isachie, ne-ai biruit". Iar el răspundea: "Și voi m-ați biruit pe mine, arătîndu-vă în chipul lui Iisus Hristos și al îngerilor, nevrednici fiind de o cinste ca aceea. Iată, acum, cu adevărat vă arătați în chip de fiare și de dobitoace, de șerpi și de jivine, precum singuri sînteți necurați". De atunci nu i se făcea nici o supărare de diavoli, cu care trei ani avusese război. Apoi, a doua oară, s-a sălășluit în peșteră precum singur a mărturisit. După aceea, a început a viețui cu mai mare înfrînare, postire și priveghere.

Astfel viețuind, i-a sosit sfîrșitul vieții și s-a îmbolnăvit în peșteră. Apoi frații l-au adus, fiind bolnav, în mănăstire, unde a bolit opt zile și s-a dus pe calea Domnului, întru bună mărturisire. Ioan, care acum era egumen și toți frații sprijinindu-i trupul, l-au îngropat cu cinste în peșteră. Acest bun ostaș al lui Hristos, care mai întâi a fost biruit de către vrăjmaș, mai pe urmă a luat biruință și a cîștigat Împărăția cerurilor. Cu ale lui sfinte rugăciuni să ne învrednicim și noi să împărțim împreună cu Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, cu Cel fără de început al Lui Părinte și cu Preasfîntul și bunul și de viață făcătorul Său Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și pătimirea Sfîntului Apostol Onisim, unul din cei șaptezeci de apostoli (15 februarie)

În Colose, cetatea Frigiei, trăia un bărbat vestit și cu dregătorie, anume Filimon. Acesta a crezut în Hristos și s-a învrednicit mai pe urmă de treapta episcopiei, apoi s-a numărat și în ceata celor 70 sfinți apostoli. La Filimon, mai înainte de apostolia lui, se afla un rob, anume Onisim. Acesta, greșind stăpînului său și temîndu-se de pedeapsă, a fugit de la dînsul și s-a dus la Roma, unde, aflînd pe Sfîntul Apostol Pavel în legături, a auzit de la dînsul sfînta propovăduire și, învățînd sfînta credință în Domnul nostru Iisus Hristos, a fost botezat de Apostolul Pavel, căruia acum îi slujea în Roma, împreună cu sfîntul Tihic și îi era lui de trebuință în acea slujbă. Apoi Sfîntul Apostol Pavel, trimițînd pe Sfîntul Tihic cu scrisoarea sa la coloseni, a trimis pe dînsul și pe acest Sfînt Onisim, precum scrie la sfîrșitul epistolei: *"Pe toate cele despre mine le va spune vouă Tihic, iubitul frate, credinciosul slujitor și împreună ajutător întru Domnul, pe care l-am trimis la voi ca să cunoască cele despre voi și să vă spună toate cele de aici"*.

Aceasta a scris-o apostolul prin Tihic. Iar prin Onisim a scris o deosebită scrisoare către Filimon, stăpînul lui, rugîndu-l să-l ierte pe Onisim pentru greșeala lui și să-l primească nu ca rob, ci ca pe un frate iubit și ca pe însuși Pavel. Apostolul Pavel numește în scrisoarea sa pe Onisim fiu al său: *"Rogu-mă ție, pentru fiul meu Onisim, pe care l-am născut fiind eu legat și care odată era ție netrebnic, iar acum ne este și mie și ție de folos; pe el l-am trimis la tine, iar tu să-l primești ca pe inima mea"*. Deci, Filimon a făcut aceasta cu bucurie, căci nu numai că l-a primit cu dragoste pe Onisim, ci i-a dăruit libertate și l-a trimis iarăși la Roma, la Sfîntul Apostol Pavel, ca să-i slujească acolo, pentru că-l dorea apostolul Pavel, precum scrie în scrisoarea aceea: *"Am voit ca să-l țin la mine pe Onisim să-mi slujească mie în locul tău, fiind în*

legăturile bunei vestiri, dar fără a ta voie nimic n-am voit să fac, ca astfel nu de nevoie să fie binele tău, ci de voie".

Sfântul Apostol Onisim a stat în Roma, slujind sfinților apostoli, pînă la sfîrșitul lor. Apoi a fost pus de dînșii episcop pentru bunăvestirea cuvîntului, iar după sfîrșitul lor, ieșind din Roma, a străbătut multe cetăți și țări propovăduind pe Hristos în Spania, Carpetania, Colose, Patra. Apoi a luat scaunul în Efes, după Sfântul Timotei și după Sfântul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu.

Episcopia lui din Efes este însemnată prin scrisoarea Sfîntului Ignatie de Dumnezeu purtătorul, pe care o scrie din Smirna către efeseni, cînd l-a întîmpinat Sfîntul Onisim pe cale, cu cîțiva efeseni, fiind dus din Antiohia la Roma, pentru mîncarea fiarelor. Sfîntul Ignatie scrie către efeseni astfel: "În numele lui Dumnezeu am primit pe toți, pentru Onisim, episcopul vostru, care este nespus în dragoste, pe care îl rog întru Iisus Hristos să vă iubească, iar pe voi vă rog să-i fiți lui asemenea, căci binecuvîntat este cel ce v-a învrednicit a avea un episcop ca acesta". Și iarăși, scriind de acolo la antiohienii săi, zice: "Închină-se vouă Onisim, păstorul Efesului". De acestea este încredințat că, Sfîntul Onisim, după înconjurarea a multe țări și cetăți, fiind bătrîn, a rămas în Efes, pascînd acolo Biserica lui Dumnezeu cîtăva vreme.

După aceea a fost prins de necredincioși și de acolo l-au dus la Roma, pe vremea împărăției lui Traian, unde l-au dus înaintea lui Tertil eparhul, spre cercetare. Tertil, eparhul, l-a întrebat: "Cine ești tu?" Onisim a răspuns: "Sînt creștin". Eparhul a zis: "Din ce orînduială ești?" Onisim a răspuns: "Am fost oarecînd robul unui bărbat, iar acum sînt rob credincios al bunului Stăpîn Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos". Zis-a eparhul: "Care a fost pricina mutării tale la alt stăpîn?" Răspuns-a Onisim: "Cunoștința Adevărului și urfciunea închinării la idoli". Zis-a eparhul: "Cu cît preț te-ai vîndut Stăpînului celui nou?" Iar Onisim zise: "Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, cu cinstitul Său sînge răscumpărîndu-mă din pierzare, m-a mutat la nesticăciune, precum este scris în Scripturile noastre: nu cu argint sau cu aur stricăcios v-ați izbăvit de viața voastră cea deșartă, ce era de la părinți, ci cu cinstitul sînge, ca al unui miel fără de prihană și precurat al lui Hristos".

Eparhul l-a întrebat: "Care este viața deșartă după scripturile voastre? Spune-ne nouă!" Zis-a Onisim: "Deșartă viață este: desfrînarea cea fără de lege, care pentru puțină dulceață trupească gătește veșnicul foc celor pătimiși și iubitori de păcate; iubirea de argint, pentru care aproapele este năpăstuit; farmecele, care sînt rădăcina a toată asuprirea și vînarea; mîndria ce se arată prin înălțarea minții asupra altora; zavistia, care pe Cain și pe alți mulți i-a învățat uciderea de frate; grăirea cea rea și limba cea neînfrînată care ca un nor întinde asupra tuturor luarea în rîs; fățarnicia și minciuna, vrăjmășia adevărului și prietenia diavolului, prin care și pe Eva a împiedicat-o cel rău; mînia, aflătoarea blestemului, îndemnătoarea războiului și tatăl uciderii; beția care locuiește cu neînfrînarea și este soră și născătoare celei necurate vorbe, străină de gîndul cel bun și fără de chip cu obiceiul și cu cuvîntul". Acestea toate ce s-au zis, sînt viața cea deșartă.

După acestea toate pentru o viață ca aceasta deșartă este izvor și maică slujba idolilor cea făcută de voi. Pentru că aceea este temelia desfrînării, învățatoarea neștiinței de Dumnezeu, orbirea minții, rînduitoarea gîndirii celei rele, străină de cinste, ce se luptă împotriva Domnului și care se sîrguiește să strice hotarul adevăratei cinstiri de Dumnezeu; povățuitoarea morții, slujitoarea năravului, hrana celor răi, împotrivitoarea faptelor bune, prigonitoarea de nesticăciune, propovăduitoarea legii voastre cea pierzătoare, prietena vărsării de sînge, domnul urfciunii, ce vînează pe cei proști, prin neștiința de Dumnezeu, mijlocitoarea de întuneric, cea străină de darul cel luminos, care leagă pe slujitorii săi cu lanțurile lucrurilor celor necinstite. Hulitoarea ce învață slava deșartă, care și pe cei bătrîni îi umple de necinste, poruncindu-le să joace la glasul trîmbițelor jertfelor, care pierde curăția fecioriei, cu fier și cu sabie, amestecînd praznicele sale și prin vărsarea sîngelui de dobitoace își arată necurățiile sale cele fără de rușine; care golește trupurile bărbaților prin mijlocul cetății și le arată la femei. Ceea ce tainele sale le săvîrșește prin ucideri și desfrînări și ca pe o corabie înviforează mințile omenești, prin chipuri idolești. Se jertfește bou, tot pentru un bou, ca zeu; jertfește oile, tot pentru o oaie, ca zeiță. Pe om îl ucide, pentru jertfa omului celui cioplit în piatră sau lemn și în loc de sănătate face ucidere, aducînd la cele neînsuflețite

pe cele însuflețite, ca jertfă. Dar de ce grăiesc multe? Căci și usturoiului îi dă cinste dumnezeiască, ca în mai mare orbire și neștiință să pogoare pe oameni în iad.

Văzînd o viață ca aceasta deșartă, a închinării la idoli care este întru voi, dar descoperită de Sfintele Scripturi, am fugit de la dînsa ca de o mare ce se învăluiește și am alergat la limanul cel bun și către viața cea legiuită și cuvioasă, a Unuia adevăratului Dumnezeu și spre dragostea aproapelui. Și pe tine te sfătuiesc, o! Tertile, ca împlinind legea dragostei, adică să-l iubești pe aproapele ca pe tine însuși, și tu, precum și eu, cunoscînd adevărul, să lași deșertăciunea cea vremelnică, căci toate din lumea aceasta trec ca visul și ca umbra. Deci degrabă să te apropii de Dumnezeu, Ziditorul tuturor și să te mîntuiești, venind întru înțelegerea cea adevărată. Pentru că nu se bucură Dumnezeu de moartea celor ce l-au mîniat pe El, ci se veselește de întoarcerea și de pocăința lor, iar păcatele lor cele trecute le iartă". Zis-a Tertil eparhul: "Tu nu numai singur nu vrei a te închina zeilor, netemîndu-te de munci, ci și pe noi voiești să ne aduci la a ta rătăcire?" Grăit-a sfîntul: "Muncile tale nu pot să mă înfricoșeze, chiar dacă ar fi oricît de cumplite, pentru că, mîntuindu-mă prin așteptarea bunătăților ce vor să fie și întărindu-mă cu puterea Hristosului meu, cu înlesnire voi suferi toate cele puse de tine asupra mea".

Atunci, eparhul a poruncit ca pe Sfîntul Onisim să-l arunce în temnița cea mai întunecată și mai înfricoșătoare, în care fiind dus a petrecut 18 zile ca în raiul cel luminos și în locul cel răcoros, veselindu-se întru Domnul Dumnezeu său. Deci se adunau la dînsul credincioși, care îi fereceau pătîmirea lui și cu cuvintele lor îl întăreau spre nevoiță. Iar pe cei erau necredincioși, propovăduindu-le sfîntul cuvîntul lui Dumnezeu, îi povățuia la calea cunoștinței adevărului.

Dar după 18 zile, eparhul, arătîndu-se a fi milostiv, nu l-a condamnat la moarte, ci l-a izgonit din cetate și l-a trimis la Putiol, în surghiun. Dar Sfîntul Onisim și acolo nu înceta a propovădui Evanghelia lui Hristos și a povățui pe mulți la viața veșnică. Înștiințîndu-se de aceasta Tertil, iarăși l-a prins și, legat, l-a adus înaintea judecății sale. Dar, întrebîndu-l și aflîndu-l neplecat în credință, a poruncit ca, întinzîndu-l, patru oameni să-l bată cu toioge, fără de cruțare. După aceea, bătîndu-l mult, cu nemilostivire, i-au sfărîmat foarte rău fluierile picioarelor și alte oase. Apoi, tăind capul Sfîntului Onisim, a murit. Iar oarecare femeie de neam împărătesc, fiind creștină, l-a luat și a pus sfîntul său trup în raclă de argint și săvîrșea pomenirea mucenicului, cîștigîndu-și ei, prin rugăciunile lui, pomenire de la Domnul, întru cereasca Împărăție. Pe aceasta, și nouă să ne fie a o cîștiga întru Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Pătîmirea celor doisprezece Sfinți Mucenici: Pamfil preotul, Valent diaconul, Pavel, Porfirie și ceilalți (16 februarie)

Acești 12 sfinți mucenici s-au învrednicit nu numai de darul proorocesc și apostolesc, dar și de numărul celor care au pătîmit pentru Hristos în Cezareea Palestinei. Ei au trăit pe vremea împărăției lui Dioclețian, iar cel întîi, cu numărul și cu rînduiala, era Sfîntul Pamfil, presviterul acelei cetăți. El era de neam din Beirut, deprins din tinerețe cu înțelepciunea cea din afară, plin de duhovnicească filosofie, deosebit prin viața îmbunătățită și slăvit prin mărturisirea Domnului Hristos. Al doilea a fost Valens, diaconul bisericii Eliei, bărbat cinstit cu înțelegerea, că deși era bătrîn, totuși ascuțit la minte, căci știa pe de rost dumnezeiasca Scriptură. Al treilea era Pavel, cel fierbinte în credință, arzător cu rîvna dreptei credințe. El era din cetatea ce se numea Iamnia, care mai înainte suferise pentru Hristos arderea focului. Aceștia trei, după diferitele munci ce au suferit pentru Hristos de la ighemonul Urban, fiind aruncați în temniță, au stat într-însa doi ani, pînă ce a luat ighemonia Firmilian, care a urmat după Urban.

În acea vreme, fiind izgoniți din Egipt 130 de mărturisitori ai lui Hristos și osîndiți în Cilicia la săparea minelor de aur, niște tineri, frați după trup și după duh, cinci cu numărul, petrecîndu-i din Egipt pînă în Cilicia, cînd se întorceau în patria lor, au venit în cetatea Cesareei, că pe acolo le era calea. Intrînd ei pe poarta cetății, i-au întrebat străjerii, cine sînt și de unde vin. Iar ei, netăi-nuind adevărul, au mărturisit că sînt creștini și patria lor este Ierusalimul de sus. Deci i-au prins și i-au aruncat în temniță ca pe niște tîlhari. A doua zi, care era în 16 februarie, au scos din temniță pe sfinții tineri din Egipt, cinci la număr, împreună cu mărturisitorii lui Hristos cei mai înainte pomeniți: Pamfil, Valens și Pavel, și i-a pus ighemonul înaintea judecării sale și a păgînului tiran Firmilian.

Ighemonul încerca mai întîi să biruiască pe tinerii cei din Egipt, înfricoșîndu-i cu diferite munci; iar pe unul dintre dînșii, care era mai mare de ani, punîndu-l în mijloc îl întreba cine este. El răspunse cu îndrăzneală despre dînsul și despre prietenii săi că sînt creștini. Apoi, întrebîndu-i despre nume, cel dintîi se numea Ilie, al doilea Ieremia, al treilea Isaia, al patrulea Samuil și al cincilea Daniil. Căci, lepădînd acești sfinți tineri numele cele necurate, luate de la închinătorii de idoli și care li se puseseră de închinătorii lor părinți, în locul acelor s-au numit cu nume proorocești, adevărind la arătare că sînt robi ai lui Dumnezeu, nu numai cu lucrurile, ci și cu numele.

Firmilian, ighemonul, neînțelegînd numele celor cinci sfinți, îi întreba de patria lor. Ilie spunea de moștenirea sa netrupească și duhovnicească, adică de Ierusalimul de sus, avînd în minte cuvîntul apostolului către galateni: "*Ierusalimul de sus este liber, acela este maică tuturor*". Apoi, de cuvîntul cel către Evrei: "*V-ați apropiat de muntele Sionului, de cetatea Dumnezeului celui viu și de Ierusalimul cel cereșc*". Ighemonul Firmilian nu pricepea ce este Ierusalimul și în ce parte se află, pentru că în vremurile acelea sfînta cetate nu se mai numea Ierusalim, ci Elia. Aceasta, din vremea cînd Adrian, păgînul împărat al Romei, a zidit în locul cetății celei preafrumoase a Ierusalimului, risipită de Tit, o altă cetate în acel loc, în numele său, pentru că el se numea Elie Adrian. Deci, în locul Ierusalimului, s-a numit cetatea Elia și a prihănit toate locurile cele sfînte, astupînd Mormîntul Domnului cu pietre și cu țărîna și punînd idoli pretutindeni, apoi a poruncit să nu îndrăznească nimeni să numească cetatea într-alt chip, decît Elia. Aceasta o făcuse vrînd să piardă de pe pămînt pomenirea numelui Domnului nostru Iisus Hristos. Ierusalimul a fost în uitare la păgînii închinători de idoli aproape 200 de ani, pînă la venirea credinciosului împărat Constantin și a maicii sale Elena.

Firmilian ighemonul, care era în Palestina pe vremea împărăției lui Dioclețian, cînd sfîntul tînăr îi spunea despre Ierusalim, nu știa unde și care este acea cetate ce se numește Ierusalim. Atunci a poruncit ca acelui fecior tînăr, care se chema Ilie, să-i lege mîinile înapoi, să-l spînzure gol și să-l bată cumplit, ca să spună cu adevărat care este acea cetate Ierusalimul și în ce parte a pămîntului se află. Dar el le spunea că Ierusalimul este patrie numai a creștinilor și nimeni altul nu poate să aibă parte într-însa; iar acea cetate este la răsărit, unde soarele începe a-și arăta razele întîi.

Astfel grăia sfîntul despre Ierusalimul cel de sus, cel duhovnicesc și nu băga în seamă muncile, fiind ca fără trup. Ighemonul, neînțelegînd despre Ierusalimul povestit de el, credea că creștinii și-au zidit undeva acea cetate și voiesc să se împotrivescă romanilor. De aceea chinuia mai cu amar pe Sfîntul Ilie, ca să spună cu adevărat unde este zidită acea cetate creștinească, Ierusalimul. Neputînd afla de la dînsul nimic mai mult decît numai mărturisirea numelui lui Hristos și spunerea despre Ierusalimul cel de sus, a condamnat pe sfîntul tînăr la moarte, tăindu-l cu sabia.

Apoi, muncind asemenea și pe ceilalți tineri: Ieremia, Isaia, Samuil și Daniil și neauzind altceva de la ei decît ceea ce auzise de la cel dintîi, i-a judecat să-i ucidă cu sabia. Apoi a întrebat despre Sfîntul Pamfil presbiterul, despre Valent diaconul și despre Pavel și, aflînd că au fost chinuți destul, mai înainte cu doi ani de către ighemonul Urban, care fusese înainte de el, fiind ținuți în temniță atîta vreme, n-a voit să-i chinuiască mai mult, ci numai i-a întrebat dacă vor a se supune la împărăteasca poruncă. Dar, fiind neînduplecați, i-a judecat asemenea la tăiere cu sabia.

Un tînăr oarecare din slugile lui Pamfil, anume Porfirie, care era de 18 ani, fiind foarte mult iubit de stăpînul său prin curăția sa, auzind de răspunsul de moarte ce s-a dat asupra sfinților mucenici, a strigat din popor: "Doresc ca trupurile sfinților să se îngroape în pămînt". Aceasta cu mare glas strigînd-o, a ieșit din mulțime și a stat înaintea ighemonului. Acesta, cercetînd și aflînd că este creștin, a poruncit ca îndată să-l spînzure gol și să-l bată cumplit. Și a bătut pe sfințul tînăr Porfirie atît de mult, încît tot trupul lui s-a zdrobit de răni și a căzut la pămînt, încît se vedeau numai oasele goale și cele dinăuntru ale lui. Iar el, într-un chin ca acela, era ca un stîlp sau piatră nesimțitoare, fără de glas, pentru că n-a arătat nerăbdare, n-a strigat, nici n-a gemut, ci tăcea ca un zid. Pentru acest lucru tiranul mai mult se mînia și cu cîrpe aspre de pâr a poruncit să-i frece rănile, apoi l-a osîndit spre ardere.

Înfigînd un par și legînd pe sfînt de dînsul, a pus lemne împrejur și le-a aprins. Dar, cînd l-a împresurat focul, mucenicul a strigat cu glas mare, chemînd în ajutor pe Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. După aceea a tăcut, dîndu-și sfîntul său suflet în mîinile Domnului. El a răbdat pătîmirea ca și stăpînul său, ba încă l-a întrecut în primirea muceniceștii cununi, căci Sfîntul Pamfil cu soții lui nu erau încă tăiați, cînd Sfîntul Porfirie, sfișindu-se în văpaia focului, s-a dus către începătorul de nevoie, Hristos.

Pe cînd se ardea Sfîntul Porfirie, se afla acolo în popor un bărbat dreptcredincios, care altădată a fost ostaș, anume Selevchie. Acela, după sfișitul lui Porfirie, a alergat în urma ucenicilor celor ce se duceau la tăiere de sabie și, aflîndu-i încă vii, tocmai cînd își cereau de la călăi vreme de rugăciune, a spus Sfîntului Pamfil despre sfișitul cel mucenicesc al lui Porfirie și s-a bucurat Sfîntul Pamfil, mulțumind lui Dumnezeu. Iar Selevchie dădea închinăciunea sa cea mai de pe urmă sfinților mucenici, care și-au plecat sub sabie capetele lor. Iar ostașii, vîzînd aceea și cunoscîndu-l că este creștin, l-au prins și l-au dus la ighemon, iar acesta a poruncit ca îndată să-l taie și pe acela. Deci Sfîntul Selevchie, care era din părțile Capadociei, ostaș viteaz și vestit în cetele Romei, care la începutul prigoanei contra creștinilor a mărturisit pe Hristos, a fost bătut foarte mult. Apoi, lipsindu-se de rînduiala ostășească și de cinste și fiind izgonit din cetatea sa, slujea bolnavilor celor aruncați pe ulițe și se îngrijea de sărmani și de săraci. În acel timp mucenicul, împărțășindu-se cu sfinții mucenici și cu mărturisitorii, s-a dus bucurîndu-se către Stăpînul Hristos, Domnul.

După Sfîntul Selevchie s-a sîrguit a se număra în ceata mucenicilor și Sfîntul Teodul, bărbat bătrîn și frumos la chip, unul din casnicii ighemonului Firmilian, care era cinstit de toți pentru bătrînețile sale, pentru că el a trăit pînă și-a văzut strănepoții săi. Acela, în taină crezînd în Hristos, s-a apropiat de unul din sfinții mucenici care erau duși la tăiere și l-a sărutat, poftindu-l să se roage pentru dînsul lui Hristos Dumnezeu. Văzînd aceasta, una dintre slugile ighemonului a clevetit pe Teodul stăpînului său că este creștin. Întrebîndu-l ighemonul și aflînd adevărul, s-a mîniat și mai mult asupra lui și a poruncit să-l răstignească pe cruce.

După aceasta Sfîntul Iulian a împlinit ceata celor doisprezece. Acesta, ca și Sfîntul Selevchie, era din Capadocia, bărbat credincios și îmbunătățit dar, mergînd după o unealtă în Cezareea Palestinei și, apropiindu-se, a văzut aruncate afară din cetate trupurile mucenicilor, spre mîncarea cîinilor, păsărilor ori fiarelor și, bucurîndu-se cu duhul, săruta mădularele lor cele ce au pătimit pentru Hristos, fericind sfișitul lor mucenicesc, prin care s-au învrednicit vieții celei nesfișite de la Hristos. Ostașii care pîndeau de departe și străjuiau trupurile mucenicești, ca să nu fie furate de creștinii cei tînuși, vîzînd pe omul acela străin, căzînd pe trupurile cele lepădate și sărutîndu-le, l-au cunoscut că este creștin. Deci, l-au prins și l-au dus la ighemonul lor.

Ighemonul, după obișnuita cercetare, l-a judecat spre ardere și l-a ars ca și pe Sfîntul Porfirie. Astfel, cei 12 mucenici, întocmai ca cei 12 prooroci și apostoli, au stat cu proorocii și cu apostolii înaintea lui Hristos Domnul, întru cereasca împărăție, încoronați cu cununile biruinței. Iar trupurile mucenicilor, cele aruncate afară din cetate, au zăcut acolo patru zile. Văzînd pîgînii că nu se ating de trupurile acelea nici cîinii, nici păsările, nici fiarele, au poruncit ca să le ia și să le îngroape. Deci, luîndu-le credincioșii, le-au

îngropat cu cinste, slăvind pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Sfinților Mucenici din Persia (16 februarie)

Cuviosul Marut episcopul, și cei din Martiropoli, fiind trimis de către dreptcredinciosul împărat grec Teodosie cel Mare la împăratul Persiei pentru împăcare, a tămăduit acolo pe fiica împăratului de diavoleasca chinuire. Aflînd mare mulțumire de la împăratul acela, a cerut trupurile sfinților mucenici, celor ce au pătimit în Persia, atunci. Aducîndu-le în pămîntul grecesc, a zidit o cetate în numele mucenicilor, numind-o Martiropoli și a pus într-însa trupurile mucenicești, cele aduse din Persia, cu cinste. Apoi, el singur s-a odihnit acolo, întru Domnul.

Pățimirea Sfîntului Mare Mucenic Teodor Tiron (17 februarie)

Împărățind Maximian și Maximin, împărați păgîni, mare primejdie era asupra neamurilor care credeau în Hristos. Căci au trimis porunci înfricoșătoare, iar împreună cu poruncile lor cele păgînești și fără de Dumnezeu, au trimis ighemoni, oameni tirani, cruzi și fără de omenie prin toată stăpînirea lor, poruncind ca oricare dintre creștini ar voi să se lepede de Hristos, mare cinste și dregătorii să aibă de la împărați. Iar dacă vor fi tari în credința lor și nu vor voi să jertfească zeilor elinești, au să pătimească munci, pedepse grozave și cumplite și cu amară moarte să se omoare.

Era mare frică și nevoie asupra creștinilor. Unii dintre dînșii, care erau mai mari la suflet și tari în credință, se duceau și mărturiseau la arătare și cu îndrăzneală înaintea tiranilor acelora, că Hristos este Dumnezeul cel adevărat. Apoi mureau cu multe și cumplite munci. Alții, de frică, vai! se duceau și se lepădau de Hristos și jertfeau idolilor. Iar cîți nu puteau să mărturisească pe Hristos înaintea tiranilor, nici să se închine idolilor, fugeau și se ascundeau prin munți și peșteri. Iar alții, temîndu-se a se descoperi că sînt creștini, se fățărniciau că sînt elini, dar într-ascuns erau creștini.

Unul dintre aceștia era și Sfîntul mare mărturisitor Teodor, creștin într-ascuns, din moși-strămoși, din cetatea Amasiei, care se numea Mialon. Nu că doară se temea a mărturisi că este creștin și că-i era frică de munci, dar avea în mintea sa că nu va fi încă pe voia lui Dumnezeu să mărturisească pe față. De aceea voia să ispitească de este voia lui Dumnezeu și ispitirea lui a fost astfel: vrînd să meargă cu ceata în care era numărat și sfîntul care se numea Tiron, pentru cunoștința și vitejia lui, în părțile Răsăritului pentru păzire, l-a pus pe el mai mare peste ceata ce se numea Legheon. Legheon era oastea cea mai aleasă din toate cetele, în care erau 893 de ostași, căci oamenii Legheonului atîta număr cuprindea.

Această ceată, pentru că era mai aleasă din toate cetele avea și numele deosebit și se numea Margariți, adică tari și puternici. Deci s-au ridicat din Amasia și au mers cu generalul lor Vringa în părțile Răsăritului, la locul ce se numea Evhlita. Aproape de locul acesta, ca de 40 de mile, era o pădure și în pădurea aceea era un balaur înfricoșător, încît nimeni nu mai îndrăznea să treacă pe acea cale. Prin tîrîrea acelei fiare, toate lemnele de prin jurul locului erau dezrădăcinate. Încă și mulți oameni de frica fiarei și-au lăsat țarinile și viile lor, pe care le aveau pe acolo pe aproape. Cînd șuiera acel balaur, toată latura din jur tremura de frica fiarei și multă frică aveau locuitorii de la el.

Sfântul Teodor, vrînd să ispitească, precum am zis mai sus, și să cunoască de este voia lui Dumnezeu să mărturisească numele lui, s-a dus acolo în pădurea aceea și a căutat să afle balaurul. Umblînd cu calul său multă vreme, căutîndu-l, s-a dat în lături puțin și, descălecînd, se odihnea după osteneală și a adormit. Iar o femeie, anume Evsevia, s-a întîmplat să treacă în acel ceas prin locul acela și a văzut pe sfînt dormind. Ea, ca o iubitoare de oameni, s-a dus și l-a deșteptat, zicîndu-i cu lacrimi: "O! prea frumosule tînăr, dacă voiești să-ți dobîndești viața și să fii viu, fugi din locul acesta, căci aici s-a încuibat un balaur mare și înfricoșător, de a cărui frică nu îndrăznește nimeni să treacă pe aici. Cum ai îndrăznit de ai venit în locul acesta?" Atunci, sfîntul i-a zis: "Cine ești tu?" Femeia i-a răspuns: "Eu sînt creștină și am avut aici moșie de la părinții mei, dar acum, de frica acestei fiare, voiesc s-o părăsesc, căci am văzut cu ochii mei că pe mulți oameni i-a omorît, înaintea mea, balaurul acesta. Pentru aceasta, te jur pe tinerețile tale să nu întîrzii aici, să nu cumva să vie fiara aceea asupra ta și să te mănînce".

Sfîntul a zis: "O! femeie, nu te teme și nici nu plînge, căci astăzi te voi libera de această fiară, de vreme ce Domnul meu, Iisus Hristos, va surpa puterea lui și vă va izbăvi de ispită. Iar pentru binele ce mi-ai făcut, că m-ai deșteptat, Dumnezeu să-ți dea iarăși moșia pe care ai avut-o moștenire". Acestea a zis sfîntul, apoi îndată și-a făcut cruce, a încălecat pe cal și a pornit iarăși spre pădure. Și, numaidecît cum a auzit zgomotul fiarei, a alergat și a văzut că balaurul venea asupra lui cu totul înfricoșător, căci din ochii lui ieșea foc și șuiera foarte tare. Dar sfîntul, îndată și-a făcut cruce și a alergat asupra balaurului. Apoi, aruncînd tare cu sulița, l-a lovit în cap și l-a străpuns. Balaurul, de durere a șuierat foarte tare și cu coada se încolăcea și se zvîrcolea. Apoi, făcînd cîteva învîrtituri înfricoșătoare, a murit acolo. Atunci sfîntul a ieșit din pădurea aceea, bucurîndu-se, căci a cunoscut că este voia lui Dumnezeu ca să mărturisească pentru El. Căci pusese în mintea sa, că de vreme ce a biruit acea fiară înfricoșată, va birui și puterea diavolului, care este fiara cea gîndită. Și așa, locul acela s-a slobozit de ispita acelei fiare, iar sfîntul s-a dus iarăși la locul unde era adunată cealaltă oaste.

Dar a venit vremea în care oastea și Vringa, generalul ei, voiau să jertfească idolilor. Ceilalți ostași s-au dus și au jertfit, iar Sfîntul Teodor stătea în cortul său. Atunci s-a făcut cunoscut că este creștin. Vringa, mai marele oastei, înștiințîndu-se că sfîntul este creștin, a adunat toată oastea și a zis către el: "Teodore, pentru ce nu jertfești zeilor ca noi toți? Oare numai tu singur ești creștin?" Adevăratul ostaș al lui Hristos, Sfîntul Teodor, umplîndu-se de Duh Sfînt, cu multă îndrăzneală a răspuns: "Eu sînt creștin din început și cred în Hristosul meu și Lui voiesc să-I jertfesc, avînd pe Iisus Hristos Dumnezeu adevărat și împărat al tuturor, iar celor desfrînați zei, nicidecum nu le voi jertfi".

Atunci, Vringa prepozitul a zis: "Ascultă-mă, Teodore, ia toate armele tale și, ostășindu-te, vino și jertfește zeilor ". Sfîntul Teodor a răspuns: "Eu sînt ostaș Împăratului meu, Hristos, iar mai mult nu pot să slujesc altuia". Zis-a Vringa: "Și aceștia toți, care sînt acolo, sînt creștini și este ostaș împăraților Romei". Răspuns-a sfîntul: "Fiecare știe cui ostășește, iar eu ostășesc Stăpînului meu și Împăratului ceresc, Dumnezeu, și Unuia Născut Fiul său". Posidon sutașul, sfînd de față, a zis: "Are și Fiu Dumnezeuul tău, o! Teodore?" Sfîntul Teodor a zis: "Are cu adevărat fiu, pe Cuvîntul adevărului, prin care a făcut toate".

Prepozitul a zis lui: "Putem să-L cunoaștem și noi pe El?" Grăit-a sfîntul: "Aș fi voit de v-ar fi dat vouă Dumnezeu o înțelegere ca aceasta, ca să-L fi cunoscut pe El". Zis-a Posidon lui: "Chiar de L-am cunoaște pe El, apoi am putea oare să lăsăm pe împărații noștri și să ne apropiem de El?" Grăit-a Sfîntul Teodor: "Nimeni nu vă oprește pe voi ca să lăsați întunericul și pe vremelnicii împărați pămîntești și să vă apropiați de Dumnezeu cel viu, Împăratul și Stăpînul cel veșnic și să-I oștiți Lui ca și mine". Vringa a zis către sutaș: "Să-l lăsăm pe el cîteva zile ca să-și aleagă cele de folos". Apoi, luînd Sfîntul Teodor vremea cea dată lui, se ruga neîncetat și lăuda pe Dumnezeu. Iar păgîinii cîrteau cu mînie asupra unora din cetățeni, pe care îi prinseseră și-i duseseră în temniță pentru Hristos. Sfîntul Teodor, mergînd în urma lor, striga, învățîndu-i pe ei calea cea mîntuitoare și răbdarea și să nu se lepede de Hristos Împăratul. Aceia fiind închiși în temniță, Sfîntul Teodor a aflat vreme lesnicioasă și a ars noaptea capîștea maicii zeilor. Dar un oarecare slujitor al capîștei, cu numele Cronid, văzuse pe sfînt cînd a dat foc capîștei și, temîndu-se să nu cadă vina pe dînsul, a prins pe Teodor și l-a dus la ighemonul Pupleie, zicînd: "Domnul meu, acest

om pierzător, din nou ales tiron, cu răutate venind în cetatea noastră, a ars capiștea maicii zeilor noștri și a necinstit pe zei. Deci, prinzîndu-l, l-am adus la măriia ta, ca după poruncile împăraților și stăpînilor lumii, să ia vrednică pedeapsă pentru lucrul făcut cu îndrăzneală". Ighemonul, chemînd pe Vringa, prepozitul, i-a zis lui: "Tu ai dat putere acestuia ca să ardă capiștea maicii zeilor noștri?" El a răspuns: "Eu adeseori l-am sfătuit pe el, dîndu-i vreme ca să jertfească zeilor, iar de a făcut el acestea, apoi a defăimat cu totul pe zei și a trecut cu vederea împărăteștile porunci, dar tu, fiind judecător, fă ceea ce împărații au poruncit".

Atunci ighemonul, șezînd la judecată, a pus de față pe fericitul Teodor și i-a zis lui: "Pentru ce, cînd se cădea să aduci jertfă zeilor și tămîie zeiței, tu i-ai adus foc?" Grăit-a Sfîntul Teodor: "De ceea ce am făcut nu mă lepăd. Am aprins lemnele ca să ardă piatra, pentru că astfel este zeița voastră și puterea ei, căci focul se atinge de ea și o arde". Mîniindu-se, judecătorul a poruncit să-l bată, zicîndu-i: "Vorba mea cea blîndă te-a făcut îndrăzneț; nu-mi răspunde cuvinte multe, căci te așteaptă muncile cele mai cumplite, dacă nu te supui poruncilor împărătești". Grăit-a Sfîntul Teodor: "Nici de tine, nici de muncile tale nu mă tem, deși sînt foarte cumplite. De acum, fă ceea ce voiești - căci așteptarea bunătăților celor viitoare, care sînt pregătite de Dumnezeu meu, mă îndeamnă să îndrăznesc pentru nădejdea cea păstrată mie și pentru cununa cea împletită mie de la Dumnezeu".

Zis-a judecătorul: "Jertfește zeilor, Teodore, și te vei libera de chinurile ce te așteaptă; pentru că rău și cu amar ai să mori". Grăit-a Sfîntul Teodor: "Muncile cele aduse de tine asupra mea nu sînt chinuri; pentru că Domnul și Împăratul meu, Iisus Hristos, este înaintea feței mele, izbăvindu-mă de muncile tale și pe Care tu nu-L vezi, de vreme ce nu vezi cu ochii minții".

Apoi, judecătorul, umplîndu-se de mînie și răcnind ca un leu, a poruncit să-l arunce în temniță, să pecetluiască ușile și să-l lase acolo să moară de foame. Dar fericitul Teodor, fiind aruncat în temniță, era hrănit de Sfîntul Duh. Căci, în noaptea aceea, i s-a arătat Domnul, care i-a zis: "Îndrăznește, Teodore, iată Eu sînt cu tine. Să nu primești hrană sau băutură pămîntească, că vei avea altă viață nepieritoare și veșnică în ceruri". Acestea zicînd, Domnul s-a dus de la dînsul. Iar Sfîntul Teodor a început a cînta și a se veseli și-i slujeau o mare mulțime de îngeri. Străjerii, auzind acea dulce cîntare de laudă, au alergat la ușile temniței și, văzînd ușile încuiate și pecetea întregă, au privit prin ferăstruie și au văzut mult popor cu haine albe, cîntînd împreună cu Sfîntul Teodor

Temîndu-se străjerii, au spus ighemonului Puplie. Iar el, sculîndu-se, a mers cu sîrguință la ușile temniței și, văzîndu-le încuiate, iar lanțul cel de fier cu pecetea întregă, apoi auzind înăuntru glasul celor ce cîntau împreună cu Sfîntul Teodor, a poruncit ostașilor înarmați să înconjoare temnița, părăindu-i că și alți creștini sînt cu Teodor. Dar, intrînd înăuntru, n-a aflat pe nimeni, decît numai pe Teodor, sluga lui Hristos, legat în obezi. Atunci a căzut asupra ighemonului frică și cutremur, precum și asupra tuturor celor ce erau cu dînsul. Apoi, ieșind din temniță, a încuiat ușile iarăși și s-a dus. După aceea, judecătorul a poruncit, ca să-i dea în toate zilele o bucată mică de pîine și apă. Iar marele și credinciosul mucenic al lui Hristos, precum este scris - dreptul din credință va fi viu - nicidecum n-a voit să ia de la dînșii pîine și apă, zicîndu-le lor: "Pe mine mă hrănește Domnul și Împăratul meu, Iisus Hristos".

A doua zi, a poruncit judecătorului să-l scoată la divan. Deci, stînd înaintea lui, i-a zis: "Ascultă-mă și jertfește marilor zei, ca să scriu degrab pentru tine la stăpînii lumii, căci vei fi slujitor mare al zeilor și vei lua nu puțină cinste și pe același scaun pe care ședem noi, vei șede și tu". Sfîntul Teodor, căutînd spre cer și cu semnul Crucii însemnîndu-se, a grăit către tiran: "Chiar și cu foc de ai arde trupul meu și cu felurite munci de l-ai rupe, cu săbiile de-l vei tăia, fiarelor spre mîncare de-l vei da, totuși, pînă ce duhul meu este în mine, nu mă voi lepăda de numele Hristosului meu".

Tiranul, sfătuiindu-se cu prepozitul, a poruncit să-l spînzure pe lemn pe sfînt și cu unghii de fier să-i strujească trupul lui. Atît de mult a strujit pe mucenicul, pînă au rămas oasele goale. Însă fericitul Teodor nu răspundea nimic ighemonului, ci cînta: *"Bine voi cuvînta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea"*. Tiranul mirîndu-se de atîta răbdare și bărbăție, i-a zis: "Oare nu te rușinezi, o!

ticălosule, mai mult decît oamenii a nădăjdui spre Omul ce se cheamă Hristos, Care a fost omorît cu moarte silnică și pentru Dînsul te dai la chinuri și la pedeapsă, cu atîta nesoco-tință?" Sfîntul Teodor, mucenicul lui Hristos, i-a răspuns: "Necinstea aceasta să-mi fie mie și tuturor celor ce cheamă numele Domnului nostru, Iisus Hristos".

Atunci, poporul a strigat: "Să se ridice din mijloc, Teodor!" Ighemonul l-a întrebat pe Teodor, zicîndu-i: "Voiești să aduci jertfă zeilor sau te chinuiesc și mai mult?" Dar sfîntul mucenic i-a răspuns cu îndrăzneală: "Necuratule și plin de toată înșelăciunea, fiu al diavolului, nu te temi oare de Dumnezeu, Care ți-a dat atîta stăpînire și putere? Căci printr-Însul împărații împărătesc, iar puternicii stăpînesc pămîntul. Tu mă silești și pe mine să părăsesc pe Dumnezeul cel viu și să mă închin pietrei celei neînsuflețite?"

Judecătorul, gîndindu-se mult, a zis Sfîntului Teodor: "Spune, voiești să fii cu noi sau cu Hristos al tău?" Sfîntul i-a răspuns cu mare bucurie: "Cu Hristos al meu am fost, sînt și voi fi, iar tu, de acum, fă ceea ce voiești". Văzînd ighemonul că nimic nu-l poate ucide, nici chinurile împotriva răbdării lui Teodor nu fac nimic, a hotărît asupra lui condamnare la moarte, zicînd: "Pe Teodor, care nu s-a supus stăpînirii slăviților împărați și marilor zei și a crezut în Iisus Hristos, Care a fost răstignit pe vremea lui Pilat din Pont precum povestesc iudeii, poruncesc să-l dea focului". Hotărîrea fiind luată, se împlini grabnic. Îndată, slujitorii adunînd mulțime de lemne de pe la casele ce erau aproape, au adus pe fericitul Teodor la locul cel de moarte.

Ostașii au voit să-l pironească pe pămînt, dar sfîntul n-a voit și a zis: "Lăsați-mă nepironit, căci Hristos, Care mi-a dat putere să rabd celelalte torturi, mă va întări să rabd și focul". Deci nu l-au pironit. Atunci, sfîntul a ridicat mîinile spre cer către Dumnezeu și se ruga cu lacrimi, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule, Unule Născut al Tatălui Celui fără de moarte, Care pentru a noastră mîntuire Te-ai pogorît din cer și ai venit pe pămînt, Îți mulțumesc că m-ai învrednicit să rabd cazne și chinuri pentru sfîntul Tău nume. Te slăvesc că m-ai învrednicit să urmez patima Ta; mă mărturisesc Ție, că m-ai întărit să mărturisesc pentru dragostea Ta. Învrednicește-mă, Hristoase al meu și împărăției Tale și, precum am răbdat chinurile pentru dragostea Ta, așa și Tu, Dumnezeul meu, slăvește-mă în împărăția Ta. Apoi și pe ostașii care au fost cu mine, iar acum sînt în temniță pentru numele Tău, învrednicește-i și pe ei, să mărturisească și să ia moarte, pentru dragostea Ta, ca și mine".

Astfel a zis și era ascuns acolo un creștin, cu numele Cleonic, care vedea pe sfînt și lăcrima. Iar sfîntul i-a zis: "Frate Cleonic, te aștept, vino!" Acestea a zis sfîntul și iarăși a început a se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Hristoase al meu, Dumnezeule adevărat, Care ai arătat întîi această mucenicie Care ai răbdat cruce și moarte pentru mîntuirea noastră, ca să ne arăți drumul mîntuirii și cum să venim la împărăția Ta, primește această mică mucenicie a mea și ia sufletul meu în veșnica împărăție a Ta și-l rînduiește cu sufletele sfinților Tăi mucenici, căci, îndrăznind în Tine, am răbdat muncile și caznele și, nădăjduind spre slava Ta, voiesc să iau moarte". Acestea a zis sfîntul și îndată a sărit în mijlocul focului aceluia, lăudînd și slăvind pe Dumnezeu.

Dumnezeu, ca să arate minune și să slăvească pe sfîntul Său, a iconomisit un lucru ca acesta: văpaia aceea s-a făcut ca o luminare, încît numai a înconjurat trupul sfîntului, dar nu l-a vătămat deloc. Sfîntul, mulțumind lui Dumnezeu, și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu. "Și am văzut, zice scriitorul care a fost martor, cinstitul și sfîntul său suflet ridicîndu-se spre cer, ca un fulger!" Femeia aceea, Evsevia, de care am mai spus mai înainte că a deșteptat pe sfînt în pădure, a cumpărat moaștele lui cu multă bogăție și le-a dus în patria ei, Evhaita, și-l avea ajutător la toată nevoia. Nu numai ea, dar și toți bolnavii locului aceluia și lumea toată îl avea doctor sufletesc și trupesc și nu numai cîți erau aproape, dar și cei ce erau îndepărtați luau deasemenea, darurile lui. Întîiul semn este minunea pe care o voi povesti, cu puterea lui Dumnezeu.

Constantinopolul mai de mult se numea Bizanț și, pentru că marele Constantin a făcut zidurile cetății, s-a numit Constantinopol, adică cetatea lui Constantin. În această cetate a împărățit împăratul Constantin și în vremea aceea era întărită dreapta credință. Vrajmașul adevărului, diavolul, văzînd că creștinătatea crește, căuta de-a pururea să afle un ceas rău și un om viclean, să facă voia lui. Apoi, căutînd necuratul, a aflat un ceas blestemat și pe Iulian împăratul. După moartea marelui Constantin, au împărățit cei trei fii ai lui Constantin: Constantie și Consta, iar după ei a împărățit necuratul Iulian. Cîte rele a făcut păgînul acesta, ce cuvînt de om le va povesti? Acela era elin, de trei ori blestematul, deși mai înainte de a lua împărăția era creștin, însă în ascuns era elin, căci se temea de moșul său, marele Constantin. După ce a murit marele Constantin și Iulian Apostatul a luat împărăția, a căutat să prigonească pe creștini. Aducîndu-și aminte, că în săptămîna întîi a marelui post, mai ales creștinii au post, a vrut să spurce bucatele întregii cetăți cu sîngele de la jertfe. Atunci, a chemat pe eparhul cetății și i-a zis: "Ascultă, eparhule, zeii cei mari mi-au adus aminte că creștinii nazarineni și galileeni nu ne ascultă bine, ci ne fac rău. Să facem și noi ceva ca să ne asculte de silă. Poruncește să nu se vîndă în cetate altă mîncare decît numai cele împărătești, dar acestea să fie îmbibate cu sîngele jertfelor, căci așa făcînd, se vor împărtași creștinii cu sila și ni se vor supune. Dar acestea să se facă pe ascuns, ca să nu știe creștinii și să se păzească". Aceasta a zis necuratul împărat și eparhul a răspuns: "Pe puterea marilor zei, acesta este sfat dumnezeiesc, iar nu omenesc". Și îndată a poruncit de s-a îndeplinit porunca împăratului. Însă, creștinii nu cunoșteau nicidecum gîndul cel rău al păgînului împărat.

Dar ochiul cel atotvăzător al lui Dumnezeu, care poticnește pe cei răi și meșteșugurile lor și poartă grijă robilor Săi, Domnul a stricat meșteșugul cel tănuit și înșelător al călcătorului de lege, pentru că a trimis la Evdoxie, care era pe atunci patriarh al Constantinopolului, pe răbdătorul Său de chinuri, Sfîntul marele mucenic Teodor, care era din rînduiala tironilor în oaste și se chema Tiron. Acesta, venind la arhiereu, i-a zis astfel: "Degrab sculîndu-te, să aduni turma lui Hristos și să poruncești cu tărie ca nimeni să nu mănînce bucatele și băuturile cele ce se vînd în tîrg, căci toate sînt întinate cu sînge din jertfele idolești, după porunca păgînului împărat". Arhiereul întrebă: "Cum s-ar putea ca cei săraci să nu cumpere bucate din tîrg?" Atunci i-a grăit sfîntul: "Să li se dea colivă și se va mîngîia neajungerea lor".

Apoi, nepricepîndu-se ce este coliva, i-a zis marele Teodor: "Coliva este făcută din grîu fiert și așa ne-am obișnuit noi a numi grîul fiert în Evhaita".

Arhiereul a întrebat iarăși pe cel ce i s-a arătat: "Cine ești tu, sfinte al lui Dumnezeu, care ai venit la mine? Spune-mi numele tău ca să-l știu". Sfîntul i-a răspuns: "Eu sînt mucenicul lui Hristos, Teodor, care am mărturisit în Evhaita și m-a trimis Dumnezeu să-ți descopăr sfatul păgînului împărat Iulian. Pentru aceasta fă cum îți zic! Și s-a făcut nevăzut.

Patriarhul, sculîndu-se îndată, a adunat toată lumea creștinilor și le-a spus ceea ce a văzut și a auzit. Deci, făcînd colivă, a ferit turma lui Hristos nevătămată de meșteșugul vrajmașului. Nimeni n-a cumpărat din bucatele împărătești, încît toate s-au stricat în săptămîna aceea și le-au aruncat în mare. Nelegiuitul împărat, văzînd că tănuita lui cursă s-a vădit și nimic n-a sporit, foarte tare s-a rușinat. El a poruncit ca iarăși să se vîndă în tîrg obișnuitele bucate. Iar poporul lui Hristos, sfîrșindu-se săptămîna întîia a marelui post, în Sîmbăta aceea a făcut pomenirea Sfîntului Mucenic Teodor, cu colivă, mulțumind lui Dumnezeu și cinstindu-l pe sfîntul Său rob, Teodor. De atunci pînă acum, cei dreptcredincioși din toată lumea, în sîmbăta întîia a marelui post, săvîrșesc pomenirea minunii ce s-a făcut în zilele cu coliva și cinstesc pe răbdătorul de chinuri al lui Hristos, ca să nu se uite milostivirea și purtarea de grijă a lui Dumnezeu pentru creștini și ajutorul Sfîntului Marelui Mucenic Teodor.

Dar și alte minuni preaslăvite, a făcut sfîntul și acesta: pe cei robiți i-a eliberat, bolnavii i-a vindecat și pe fiul unei văduve l-a eliberat din robia perșilor. În Constantinopol era o biserică a lui, care se numea Fanerotis (adică arătătoare). Oricine ar fi pierdut pe robul său, numai dacă ar fi venit într-acea biserică îl afla, orișunde ar fi fost. Unii au furat din mijlocul bisericii niște bani și cu toate acestea sfîntul i-a arătat pe dînșii. Pe niște ostași i-a certat să se ferească de răpire. Apoi, pe un prunc l-a dăruit celor ce-l căutau; și

pe niște oameni, care se primejduiau în mare, i-a scăpat de la moarte. Și multe alte minuni mari și preaslăvite a făcut spre slava Tatălui și a Fiului și a Sfintului Duh, a unei dumnezeiri și Împărății. Prin a căreia iubire de oameni să dobândim veșnicele bunătăți, întru nemărginiții veci fără de sfârșit. (Istoria despre uciderea balaurului în cărțile rusești se află pusă la Sfântul marele mucenic Teodor Stratilat, în ziua a șapte a acestei luni, iar în cele grecești este la celălalt mucenic, Teodor Tiron, care pătimise cu puțin mai înainte. Deci, sau că este vreo greșeală, sau că s-a făcut minunea aceasta a uciderii balaurilor de amândoi Teodorii, pentru că la Stratilat se arată că l-a ucis într-un câmp pustiu, iar la Tiron într-o pădure, tot lângă Evhaita. Tot despre aceeași dreptcredincioasă femeie, Evsevia, se vorbește la amândoi, care și moaștele lor le-a îngropat)

Pomenirea celui între Sfinți Părintele nostru Leon, Papa Romei (18 februarie)

Acest mare arhieru și păstor al Bisericii lui Dumnezeu, Leon, era de neam din Italia. Tatăl său era Chintian. Din tinerețe a fost crescut în învățătura cărții, întru înțelepciunea cea din afară și în faptele cele bune creștinești. Alegînd duhovniceasca viață mai mult decît cea mirenească, mai întîi a fost arhidiacon la papa Sixt al III-lea. Apoi, pentru multa lui înțelepciune și curăție, după moartea lui Sixt, prin alegerea tuturor, a luat scaunul Romei și păștea bine cuvîntătoarele oi ale lui Hristos, ca un bun păstor, punîndu-și sufletul său pentru dînsele.

Cînd Atila, stăpînitorul hunilor și tiranul cel cumplit, care se numea "biciul lui Dumnezeu", biruind multe țări, a mers și asupra Italiei, vrînd să o pustuiască cu foc și sabie, papa Leon, văzînd că nimeni nu putea să se împotrivescă aceluia, s-a rugat cu dinadinsul lui Dumnezeu cu postire și cu lacrimi, cerînd de la El apărare și chemînd în ajutor pe Sfinții marii Apostoli Petru și Pavel. Apoi a mers singur la acel tiran ca să-l roage să se potolească, gata fiind să moară pentru oile sale. Și vorbind către dînsul cu dulci cuvinte de Dumnezeu insuflate, l-a prefăcut din lup în oaie. Pentru că, a ascultat tiranul cuvintele plăcutului lui Dumnezeu, cu blîndețe și cu smerenie, minunîndu-se de arhieriasca sa îmbrăcăminte și înspăimîntîndu-se de cinstita și sfînta lui față. Deci a făcut toate după dorirea lui și s-a dus din hotarele Italiei la locul său.

Boierii și voievozii lui Atila, mirîndu-se de neobișnuita și grabnica lui schimbare în blîndețe, îl întrebau pe dînsul: "Pentru ce s-a temut de un roman, care fără de arme venise la dînsul și l-a ascultat și ca un biruit a fugit, lăsînd atîta pradă în pămîntul Italiei?" Atila le-a răspuns: "N-ați văzut voi ceea ce am văzut eu. Am văzut doi bărbați, în chip de îngeri, pe Sfinții marii Apostoli Petru și Pavel, de amîndouă părțile papei, iar în mîini ținînd săbii, cu moarte mă îngrozeau pe mine, de nu voi asculta pe arhierul lui Dumnezeu". Astfel, era înfricoșat marele și plăcutul lui Dumnezeu Leon, nu numai celor nevăzuți, ci și celor văzuți vrăjmași. Apoi era preaiubit de oile sale, că pentru dînsele nu s-a temut a merge la tiranul care năvălea și chiar de i-ar fi fost lui a pătimi, nu se înspăimînta.

În timpul arhieriei lui, după eresul lui Nestorie, veni Evtihie, arhimandritul monahilor din Constantinopol, și Dioscor, patriarhul Alexandriei, hulitorii cei fără de rușine, care pe cele două firi ale lui Hristos, Domnul nostru, adică cea dumnezeiască și omenească, le amestecau într-una și cu acel eres tulburau Biserica lui Dumnezeu foarte mult. Adunînd al lor sobor în Efes, pe Sfîntul Flavian, patriarhul Constantinopolului, apărătorul credinței, cu nedreptate l-au judecat și l-au ucis și multă răutate făceau celor dreptcredincioși.

Atunci Sfîntul Leon, papa, a arătat mare sîrguință ca să îndrepteze și să pocăiască Biserica cea tulburată de eretici, scriînd către împărați, mai întîi lui Teodosie, apoi lui Marchian, ca să rînduiască să fie sobor din toată lumea. Deci, s-a adunat sfîntul și a toată lumea al IV-lea sinod în Calcedon, al Sfinților Părinți în număr de 630, pe vremea împărăției lui Marchian și a Pulheriei, contra lui Evtihie și Dioscor, care ziceau

că în Hristos Domnul este o fire și o lucrare și o voie. La acel sinod, deoarece era cu neputință ca prea sfântul Leon să fie, pe de o parte pentru lungimea drumului și pentru neputințele bătrâneții, iar pe de alta, pentru nelesnicioasa trecere, din pricina deselor năvăliri barbare ce se făceau atunci asupra Italiei; pentru aceea, a trimis pe episcopul Pascasie și Luchentie și pe presbiterii Bonifacie și Vasilie.

Fiind la sinodul acela ceartă cu ereticii și îndoire multă, atunci, după porunca Sfinților Părinți, pentru învingerea ereticilor, s-a citit epistola acestui Sfânt Leon, papă al Romei, scrisă către cel ce a fost mai înainte patriarh al Constantinopolului, adică Sfântul Flavian, care adunase în Constantinopol sinod local contra ereticilor. Despre epistola aceea se povestește că a îndreptat-o chiar Sfântul și marele Apostol Petru, de care lucru adeverește Sfântul Sofronie al Ierusalimului, scriind așa: "Ne-a spus avă Mina, părintele chinoviei, care se numea Salamana, ce este aproape de Alexandria, că a auzit pe avă Evloghie, patriarhul Alexandriei, spunînd: "Cînd am mers în Constantinople, am găzduit cu domnul Grigorie, arhidiaconul Bisericii Romei, bărbat cu adevărat ales și îmbunătățit. Vorbind cu dînsul, mi-a spus de prea sfântul și fericitul Leon, papă al Romei, povestindu-mi ceea ce este scris în Biserica Romei.

Scriind Sfântul Leon epistola către Sfântul Flavian, episcopul Constantinopolului, împotriva răucredinciosului Evtihie și Nestorie, a pus-o pe mormîntul mai marelui Apostol Petru și cu rugăciuni și cu privegheri și cu postiri se ruga lui, zicîndu-i: "De am greșit întru ceva ca un om, tu, căruia de la Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos și s-a încredințat apostolia, mîntuiește-mă". După 40 de zile i s-a arătat apostolul, pe cînd se ruga, și i-a zis: "Am citit și am îndreptat". Apoi, luînd Leon epistola sa de pe mormîntul fericitului Apostol Petru, a deschis-o și a aflat-o îndreptată de apostoleasca mîna.

Acea epistolă a Sfîntului papă Leon, cînd s-a citit la cel de-al patrulea sinod, toți Sfinții Părinți au strigat: "Petru, Apostolul, prin gura lui Leon grăiește". Sfîntul sinod s-a întărit prin acea scrisoare a Sfîntului Leon, rușinînd pe eretici. Dar nu numai atunci, ci și după aceea, epistola aceea ce întărea credința și astupa gurile eretice, în mare cinste era la Sfinții Părinți, precum și la fericitul Evloghie, patriarhul Alexandriei, cel sus pomenit, care răspundea ereticilor, celor ce o huleau, împotrivindu-se cu tărie pentru dînsa. De aceea, era și iubit Sfîntul Leon și după ce se dusesse din cele de aici, fiind cu sfinții înaintea lui Dumnezeu.

De acest lucru, același sfînt, Sofronie povestește: "Sfîntul Teodor, episcopul cetății Darnia, din Likia, ne-a spus nouă: "Cînd eram postelnic la Sfîntul Evloghie, patriarhul Alexandriei, am văzut în vis un bărbat cu sfîntită cuvîință și luminat, care mi-a zis: "Să spui pentru mine lui Evloghie patriarhul". Iar eu i-am zis: "Cine ești tu, stăpîne? Cum voi spune de tine?" El mi-a răspuns: "Eu sînt Leon, papă al Romei". Și, intrînd eu am spus Sfîntului Evloghie, zicînd: "Prea sfîntul și prea fericitul papă Leon, întîiul șezător al scaunului Romei, voiește să intre la tine". Auzind de aceasta patriarhul Evloghie și sculîndu-se, degrabă a ieșit în întîmpinarea lui, și, făcînd rugăciune, s-au sărutat și au șezut.

Atunci dumnezeiescul Leon a zis Sfîntului Evloghie, patriarhul: "Știi pentru ce am venit la voi?" El a răspuns: "Ba nu." Leon i-a zis: "Am venit să vă mulțumesc că bine și cu vitejie sufletească ați răspuns la epistola mea, astupînd cu dînsa gura ereticilor. Această epistolă am scris-o fratelui meu Flavian, patriarhul Constantinopolului, pentru mustrarea păgînescului eres al lui Nestorie și Evtihie. Să știi, frate, că nu numai mie mi se cuvine laudă pentru dumnezeiasca osteneală și sîrguință, ci și marelui Apostol Petru, care a citit și a îndreptat epistola mea. Iar mai întîi de toți se cuvine laudă Adevărului celui propovăduit de noi, care este Hristos, Dumnezeul nostru. Acestea, zice episcopul Teodor, le-am văzut nu numai o dată, ci și de două ori și de trei ori că, adunîndu-se, au vorbit despre aceea între dînșii și am spus vedenia aceasta Sfîntului Evloghie. El a lăcrimat și, ridicîndu-și mîinile spre cer, a dat mulțumire lui Dumnezeu, zicînd: "Mulțumesc Ție, Stăpîne, Hristoase, Dumnezeul nostru, că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, ca să fiu propovăduitorul adevărului Tău și cu rugăciunile robilor Tăi, Petru și Leon, acea puțină îndrăzneală a noastră, ca pe cei doi bani ai văduvei, a voit s-o pomenească negrăita Ta bunătate".

Vedenia aceasta a fost după mulți ani de la moartea lui Leon. Sfântul Evloghie a viețuit mai pe urmă, pe vremea împărăției lui Iraclie. Iar Sfântul Leon s-a sfârșit mai înainte de el, pe vremea împărăției celui de un nume cu sine, împăratul Leon cel Mare. Sosind prea sfințitul Leon la adânci bătrînețe și apropiindu-se de sfârșitul său, s-a încredințat pentru iertarea neputințelor sale cele omenești. A petrecut 40 de zile lângă mormîntul Sfântului Apostol Petru în rugăciune și în post, rugînd pe Sfântul Apostol să se roage lui Dumnezeu pentru el și să-i ierte greșelile lui. După sfârșitul celor 40 de zile i s-a arătat Sfântul Apostol Petru și i-a zis: "M-am rugat pentru tine și iertate îți sînt păcatele, afară de hirotonii, pentru că de acelea vei fi întrebat, de ai hirotonisit pe cineva bine și legiuit, sau nu".

După această înștiințare, Sfântul Leon a îndesit rugăciunile sale, postirile și milosteniile, strigînd în zdrobirea inimii pînă ce a luat ușurarea cea desăvîrșită. Astfel, mai înainte pregătindu-se precum i se cădea spre ieșire, și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu. Apoi s-a dus la sfinții cei mai dinainte, mari ierarhi și învățători, sfînd cu dînșii înaintea scaunului lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit și închinat, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

Sfântul Flavian Mărturisitorul, Patriarhul Constantinopolului (18 februarie)

Prea sfințitul părintele nostru Flavian a fost mai întîi păzitor de vase și preot al Sfintei Biserici celei mari a Constantinopolului. Apoi, după prea sfințitul Proclu, a fost ridicat la scaunul patriarhiei, pentru viața sa cea neprihănită și curată, plăcută lui Dumnezeu, pe vremea împărăției lui Teodosie cel tînăr și a surorii sale, Pulheria.

Pe atunci era la împărat un eunuc, anume Hrisafie, plin de vicleșug și răutate. Acela nu voia deloc ridicarea Sfântului Flavian la patriarhie, căci famenul acesta era cu socoteală eretică și știa pe Flavian tare în dreapta credință și nu-l iubea, ci căuta pricini asupra lui, cum să-i facă rău. Era puternic în lucrurile sale cele viclene ca cel ce avea la împărat îndrăzneală și putea mult.

Deci a aflat o pricină ca aceasta, pe care Nichifor Callist, istoricul bisericesc, o descrie astfel: "A îndemnat pe împărat să invite pe patriarh, ca să-i pregătească un dar vrednic de mîinile împărătești, ca un nou patriarh. Iar prea sfințitul patriarh Flavian, pregătind niște pîini curate, le-a trimis împăratului spre binecuvîntare, ca un dar ce nu era vrednic de mîini împărătești. Hrisafie nu a primit pîinile, zicînd: "Aur iar nu pîine se cade să se trimită spre binecuvîntare de la patriarh". Prea sfințitul patriarh a răspuns prin trimișii săi că niște daruri ca acestea nu are, pentru că este sărac, de vreme ce a defăimat bogățiile lumii acesteia; doar dacă va da din aurul Bisericii, "dar să știe Hrisafie bine - zicea patriarhul - că aurul și argintul cel bisericesc este dumnezeiesc și la nimeni nu se poate da, decît numai la săraci".

Evagrie, istoricul bisericesc, zice că Hrisafie, supărîndu-se pentru darul cel de aur, prea sfințitul i-a trimis niște vase de aur, luîndu-le din altar, ca să-l umple de rușine și să-l mustre pentru nesațul aurului. Apoi, mîniindu-se foarte Hrisafie, îndemna și pe împărat la mînie, zicîndu-i: "Batjocorește împărăția ta patriarhul cel din nou pus". Dar nu putea vicleanul să facă un rău patriarhului, de vreme ce dreptcredincioasa fecioară Pulheria, sora împăratului, care cîrmuia toată împărăția grecească, încuraja pe patriarh, apărînd pe bărbatul cel nevinovat și sfînt. Văzînd aceasta, Hrisafie s-a sîrguit să-i sape groapă și dreptcredincioasei Pulheria, ridicînd asupra ei cu vicleșugul său pe împărăteasa Evdochia - precum se scrie pe larg despre aceasta în viața Sfintei Pulheria - și a făcut ca pe sora împăratului s-o despartă de palat și de stăpînirea împărătească.

Teodosie împăratul, ascultînd de soția sa Evdochia și de sfatul lui Hrisafie, dorea ca patriarhul să silească pe sora lui să primească rînduiala monahală de silă, adică în chipul acesta să se depărteze de la stăpînirea

împăratească. Acest sfat era tăinuit de împărat. Deci, care fiind chemat prea sfințitul patriarh, făgăduia cu gura să împlinească dorința împăratească, dar cu inima sa nu se învoia, socotind că nedrept lucrul este, să se depărteze de ocîrmuirea a toată împărăția grecească o înțeleaptă ca aceea, cu bună cunoștință, înțeleaptă și sfintă împăratească și care a fost fratelui său, împăratul Teodosie, ca o maică, rămînînd după părinți în vîrstă copilărească. Ea era apărătoarea dreptei credințe și bună cîrmuitoare a toată împărăția. De aceea fericitul patriarh a spus în taină Sfintei Pulheria despre sfatul împăratească cel tăinuit.

Dreptcredincioasa împăratească Pulheria, înțelegînd vrajba împăratesei Evdochia și a lui Hrisafie, precum și scopul fratelui ei, singură a lăsat cîrmuirea împăratească și s-a dus din palat și s-a retras în liniște netulburată. Atunci vicleanul Hrisafie, găsind vreme cu bună îndemnare, a întors toate meșteșugurile sale cele rele asupra prea sfințitului patriarh Flavian, ridicînd și îndemnînd pe împărat asupra lui, ca și cum nu păzise taina împăratească și că Pulheria ajută, dar nu împăratului, căci s-a știut aceea că patriarhul spusese Pulheriei sfatul împăratească. Deci, s-a mîniat Împăratul asupra patriarhului Flavian.

În acea vreme era în Constantinopol un arhimandrit Eutihie, care ridicase un nou eres de hulă asupra Domnului nostru Iisus Hristos, amestecînd cele două firi ale Lui, cea dumnezeiască și cea omenească, într-o fire. Acel Eutihie era tatăl duhovnicesc al lui Hrisafie, căci îl primise din Sfîntul Botez. Cînd prea sfințitul patriarh Flavian a adunat sobor local, în Constantinopol, chemă pe Eutihie, ca să-și spună mărturisirea credinței în fața tuturor. El n-a voit să meargă la soborul acela, dînd veste pe de o parte că din mănăstirea sa, ca din mormînt, nu poate să iasă nicăieri, iar pe de alta că este bătrîn și bolnav. Dar prea sfințitul patriarh iarăși trimise la el arhimandriți, preoți și diaconi, chemîndu-l cu dragoste, ridicîndu-l spre pocăință, încît credința sa cea rea să o lepede înaintea tuturor și să se unească cu Biserica. Apoi, căutînd la dînsul, și ceilalți să se întoarcă de la credința cea rea, la cea dreaptă. Atunci abia a făgăduit Eutihie să vină la sobor.

Venind la sobor, mai întîi a intrat în palat, căutînd apărare și ajutor împăratească, și a rugat pe împărat, prin Hrisafie, să trimită cu dînsul într-adins oameni și ostași. Atunci, împăratul a trimis cu el pe patriciul Florentie și pe alți senatori, precum și putere ostășească. Astfel, venea Eutihie la sobor, ca la război, înconjurat de ostași și de oameni împăratești, cu dregătorii care au trimis vestea înaintea lor la sobor, zicînd: "Nu vom intra în sobor, nici vom aduce pe Eutihie pînă ce nu ne veți făgădui că-l veți lăsa liber din sobor". Deci au făgăduit aceasta părinții.

Intrînd ei, mai întîi s-au citit cărțile lui Eutihie, cele pline de dogme eretice, pe care Eutihie le trimisese prin mănăstiri, vînd pe mulți la eresul său. Apoi singur ereticul acela, după vorbirea sa cea plină de vicleșug, fiind silit să mărturisească cum crede, a zis: "Din două firi era Domnul nostru mai înainte de unire, iar după unire de o fire Îl mărturisim pe El a fi". Deci, i-au poruncit părinții ca gîndirea sa cea ereticească să o blesteme, iar dogmele cele drept credincioase să le primească, dar el n-a voit. Atunci prea sfințitul Flavian, cu toți sfinții, între care erau 32 de episcopi, arhimandriți 23, iar presbiteri și diaconi mulți, a scos pe Eutihie din rînduiala preoțească.

Hotărîrea aceea era scrisă astfel: "Pe Eutihie, cel oarecînd presbiter și arhimandrit, de vreme ce din scrisorile sale cele mai dinainte și din mărturisirile sale cele ascunse și cele de acum prin al său grai s-a aflat că bolește de eresul lui Valentin și Apolinarie și urmează hulelor acelora cu neschimbare, care nici de sfătuirea noastră nu s-a rușinat și nici n-a primit învățătură și n-a voit să se supună dogmelor cele drepte, noi, plîngînd și suspinînd de pierderea lui cea desăvîrșită, l-am judecat întru Domnul nostru Iisus Hristos, Cel hulit de dînsul, ca să fie străin de toată slujba preoției și de a noastră împărtășanie și de povățuirea mănăstirească, știind toți aceasta, că cei ce vor vorbi cu el și vor veni la dînsul vor fi vinovați de pedeapsa despărțirii, ca cei ce nu s-au depărtat de eresul lui. Flavian, episcopul Constantinopolului sau al Romei celei Noi, astfel judecînd, am iscălit. Asemenea am iscălit toți arhimandriții".

Fiind lepădat Eutihie, ședea lîngă palatul împăratească, avînd pe Hrisafie de mare ajutor în toate. Vicleanul acela cu mai multă mînie și iușime întăritîndu-se asupra prea sfințitului Flavian, a pornit tot chipul

meșteșugurilor sale, cum să-l izgonească din scaunul patriarhiei, pe de o parte ca să răzbune pe Eutihie, iar pe de alta ca mai mult să mîhnească pe Pulheria, prin izgonirea lui Flavian. Deci, avînd pe împărat întru voia sa, făcea cu numele lui cel împărătesc toate cele ce voia. Atunci a scris lui Dioscor, patriarhul Alexandriei, om prea înrăutățit, meșter în vicleșug și necredincios, întăritîndu-l asupra lui Flavian, iar pe Eutihie, încredințîndu-l apărării lui și făgăduind de la împărat multe daruri.

Asemenea a mai scris lui și despre împărat, poruncindu-i ca, luînd pe episcopii săi de un gînd cu sine, să vie în Efes cu sîrguință și să țină sobor mare pentru dogmele credinței, de vreme ce Flavian aduce oarecari învățături pline de erezie în Biserică și o tulbură. Deci, să se cerceteze cu sobornicească judecată și să se lepede ca un nedrept credincios, iar Eutihie, de se va afla nevinovat, să se dezlege și să se rînduiască întru a sa cinste. Același Hrisafie, îndemnînd și pe împărăteasa Evdochia, ajuta și aceea lui Eutihie contra lui Flavian; iar Dioscor, îndată luînd mai mult de zece episcopi de un gînd cu sine și pe un arhimandrit ce se numea Varsum, cu sîrguință au mers cu o mie de monahi la Efes.

Acolo, făcîndu-se acel fără de lege și nedrept sobor în sfînta biserică - la care erau de 128 episcopi, din diferite țări, chemați prin împărătească poruncă -, a mers la judecată și prea sfințitul patriarh Flavian. Împăratul, și mai ales Hrisafie a scris, în numele împăratului, lui Elpidie comitele și la alți voievozi care erau acolo cu oștile, ca să nu lase în sobor pe episcopii cei ce au iscălit cu Flavian contra lui Eutihie și au făcut judecata.

Începînd vicleana adunare, Dioscor fiind întîi șezător, a stat de față Eutihie și a dat a sa mărturisire de credință, întru care eresul era acoperit cu vicleșug, iar pe a lui Flavian mărturisire nu o primi soborul acela. Atunci a fost multă gîlceavă și tulburare cîtăva vreme, unii apărînd pe Eutihie și făcîndu-l nevinovat, ca pe un dreptcredincios, iar alții nevoindu-se pentru Flavian. Puțini erau din cei ce întăreau credința lui Flavian, pentru că toți au iubit întunericul mai mult decît lumina și au cinstit mai mult minciuna decît adevărul, plăcînd împăratului celui pămîntesc, mai mult decît celui ceresc. Căci, împăratul Teodosie, deși era dreptcredincios, ca om a greșit din neștiință, necunoscînd meșteșugul lui Eutihie, al lui Dioscor și al lui Hrisafie, care îl înșela neîncetat prin vicleșugul său, vîndîndu-i sufletul. Întru neștiința sa, împăratul socotea pe eretici că sînt dreptcredincioși și minciuna cea grăită de dînșii o credea un adevăr, nefiind lîngă dînsul sora lui cea cu bună înțelegere, fericita Pulheria.

După acea lungă gîlceavă ce s-a făcut la acel sobor care se adunase în Efes și care întărea dogmele ereticești, zicînd că este o fire, iar nu două întru Hristos, a socotit ca dreptcredincios și a lăudat și preamărit pe Eutihie, de vreme ce partea potrivnică a biruit și așa a făcut nevinovat pe acesta, deși era eretic. Pe drept-credinciosul patriarh Flavian l-a osîndit ca pe un eretic, tîlhărește, nelăsîndu-l să răspundă ceva pentru sine, nici voind să-i asculte mărturisirea lui cea credincioasă. Apoi, Dioscor, întîiul stătător, a dat răspuns de izgonire asupra lui, ca să fie străin de arhierie, de sfințire și de toată puterea duhovnicească și să se trimită în surghiun, în Egipt, la cetatea Lidiei.

Onisifor al Iconiei, cu alți episcopi care știau nevinovăția lui Flavian, sculîndu-se, au apucat genunchii lui Dioscor, zicînd: "Să nu faci aceasta, o, prea sfințite părinte, pentru că Flavian n-a făcut nimic vrednic de izgonire, iar de este trebuință de vreo pedeapsă, să se pedepsească, iar să nu se lepede". Dioscor, sculîndu-se de pe scaunul său, a zis: "De mi s-ar tăia și limba, într-alt chip nu voi zice". Varsum, arhimandritul, strigă: "Cela ce va mărturisi că în Hristos sînt două firi, acela să se taie în două". Stăruind episcopii cu rugăminte pentru Flavian, a strigat Dioscor: "Unde sînt voievozii?" Și îndată voievozii cu Elpidie și cu mulțime de oaste, au intrat în biserică și au adus lanțuri mari de fier asupra Sfîntului Flavian.

Intrînd și monahii lui Varsum, episcopii strigau: "Varsum, tîlharul, a răsturnat toată Siria și a adus o mie de monahi asupra noastră Varsum, tîlharul, anatema să fie!"

Varsum striga: "Să se ucidă ereticul Flavian, să se ucidă!" Apoi s-au pornit mîinile cele ucigașe asupra sfîntului, unii cu palmele, alții bătîndu-l cu bețele și însuși Dioscor s-a repezit să-l calce în picioare. Apoi, fiind trîntit la pămînt, l-au bătut pînă ce s-au săturat și au pus în lanțuri pe cel ce era abia viu.

Apoi Dioscor silea pe episcopi să iscălească izgonirea lui Flavian. Cei de un gînd cu Dioscor, îndată au iscălit. Iar cei ce vedeau nedreptatea și războiul ce se făcea, n-au voit să iscălească și ostașii nu-i lăsau să iasă din biserică, sînd împrejurul lor înarmați. Monahii lui Varsum strigau asupra lor cu mînie și cu îngrozire. Deci, episcopii fiind ținuți în biserică pînă în noapte și văzînd că nu puteau scăpa de primejdia ce era asupra lor, au iscălit chiar nevrînd, fiind siliți prin îngroziri și astfel s-a săvîrșit acel sobor ucigaș.

Sfîntul Flavian, mărturisitorul lui Hristos, după acea cumplită bătaie, a treia zi și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Hristos Dumnezeu, pentru care a pățimit uciderea, ca Abel de la Cain. Fiind în locul de surghiunie, s-a dus la ceruri, iar în locul lui a fost ridicat la patriarhie Anatolie.

După aceasta s-a vădit răutatea și vicleșugul lui Hrisafie și a fost cu necinste izgonit din palatul împărătesc, apoi a pierit cu sunet. Iar pe Evdochia împărăteasa, smerind-o mînia împărătească s-a dus la Ierusalim. Sfînta Pulheria, cu rugămințile cele multe ale fratelui ei, împăratul Teodosie, plecîndu-se, s-a întors cu slavă în palatul împărătesc, și îndată au adus în Constantinopol moaștele mărturisitorului lui Hristos, Sfîntul Flavian, cu mare cinste.

Dioscor și Eutihie, după al patrulea sinod al Sfinților Părinți, fiind dați blestemului celui veșnic, au pierit. Iar Biserica lui Hristos, cea nebiruită de porțile iadului, înflorea în dreapta credință, slăvind pe Hristos, nu despărțit în două fețe, ci în două firi neamestecate laudat și preainălțat, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul duh, în veci. Amin.

Pomenirea Sfinților Apostoli Arhip, Filimon și Apfia (19 februarie)

Sfîntul Apostol Arhip, unul din cei 70 de apostoli, a fost episcop după Sfîntul Epafra din Colose, în cetatea Frigiei, după mărturia Sfîntului Ambrosie. Pentru aceasta Sfîntul Apostol Pavel îl numește ostașul său, în scrisoarea sa către Filimon. Sfîntul Filimon era cetățean vestit în Colose, iar despre Sfînta Apfia, zice Sfîntul Ioan Gură-de-Aur, că era soția lui Filimon. Acest sfînt Filimon, crezînd în Hristos, a făcut casa sa biserică, pentru că la dînsul se adunau toți credincioșii din Colose și se săvîrșeau în casa lui dumnezeieștile slujbe, ca în biserică. După aceasta, Sfîntul Filimon a fost episcop, în apostolie; pentru că în vremile Sfinților Apostoli, unii erau episcopi cu scaun, iar alții fără scaun și mergători prin diferite cetăți și țări, și unii ca aceștia se numesc episcopi apostolești, deoarece se trimiteau la apostolie să propovăduiască.

Sfîntul Filimon, fiind pus într-o episcopie ca aceasta, s-a numărat în ceata sfinților 70 de apostoli, că umbla prin cetățile Frigiei și prin altele, propovăduind cuvîntul lui Dumnezeu. Apoi, se scrie despre dînsul că a fost episcop și în Gaza. Sfînta Apfia rînduia Biserica cea din Colose, slujind lui Dumnezeu ziua și noaptea în posturi și în rugăciuni și odihnea pe sfinții cei ce se osteneau întru bună vestirea lui Hristos. Apoi hrănea pe săraci, scăpătați și străini, încît casa ei era nu numai biserică, ci și primitoare de străini, bolniță și adăpostire tuturor celor care nu aveau unde să-și plece capetele.

Într-o vreme, fiind în Colose, urîtul de Dumnezeu praznic al necuratei Artemida, Sfîntul Apostol Arhip, cu cei ce erau acolo și cu Sfîntul Filimon, adunînd pe toți credincioșii în casa ce se rînduia de Sfînta Apfia, înălțau lui Dumnezeu rugăciunile lor cele obișnuite, săvîrșind sfînta slujbă. Iar închinătorii de idoli, care urau pe credincioși, știind că toți creștinii sînt adunați în casa lui Filimon, au năvălit asupra lor fără

de veste și au izgonit turma lui Hristos, pe unii bățindu-i și pe alții ucigându-i, iar pe Sfinții Apostoli Arhip și Filimon și pe Sfinta Apfia, prinzându-i, i-au dus la mai-marele cetății Efesului, Artoclis, și, după porunca aceluia, pe toți i-au torturat.

Mai întii au fost întinși pe pământ și țrîți, bățindu-i cu toiege fără de milă; apoi, îngropându-i pe fiecare deosebit în pământ pînă la coapse, îi ucideau cu pietre. Drept aceea, pe Sfintul Filimon și pe Sfinta Apfia, ucigându-i cu pietre, i-au împroșcat, iar pe Sfintul Arhip, bățindu-l, l-au lăsat viu, spre batjocorirea copiilor. Adunîndu-se copiii, cu cuțitele au străpuns pe sfîntul. Astfel apostoleasca treime a sfinților mucenici s-a dus la ceruri înaintea scaunului Preasfintei, de viață făcătoarei și nedespărțitei Treimi.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Dositei, ucenicul Cuviosului Dorotei (19 februarie)

Fericitul și slăvitul părinte Dorotei, alegîndu-și monahiceasca viață de obște a lui Serida, unde a aflat pe mulți pustnici odihnindu-se, între care erau mai aleși doi stareți, sfințitul Varsanufie, ucenicul aceluia, și pustnicul Ioan, care s-a numit prooroc pentru darul cel mai înainte văzător pe care îl avea de la Dumnezeu. Dorotei s-a dat pe sine cu toată osîrdia pustnicilor acelora, întru supunere. Drept aceea, mergînd la marele stareț Varsanufie, care era cu Sfintul Serida, vorbea cu el, iar părintele Ioan, proorocul, s-a învrednicit a-i sluji.

Petrecînd fericitul Dorotei în viața de obște a lui Serida și în nevoița sfîntei ascultări silindu-se, au socotit sfinții bătrîni, de care s-a vorbit mai înainte, ca Dorotei să zidească bolniță și singur să aibă grijă de dînsa. Pentru că foarte mult se mîhneau frații cînd cădeau în boale și nu aveau pe nimeni care să-i îngrijească. Deci, au zidit bolnițe cu ajutorul lui Dumnezeu și cu al fratelui lor, după trup; pentru că acela îi da lui cele trebuincioase spre zidire, fiindcă bărbatul acela era foarte iubitor de Hristos și de monahi. Deci Dorotei slujea bolnavilor, împreună cu alți frați cucernici, ca unul ce avea acea slujbă poruncită lui.

Într-una din zile, l-a chemat egumenul Serida și, mergînd el, a găsit un tînăr foarte frumos la chip, cu port ostășesc, care venise atunci în mănăstire cu oameni din palaturile împărătești. Mergînd Dorotei, l-a luat de-o parte Serida și i-a zis: "Acești oameni l-au adus pe tînărul acesta, zicînd că voiește să rămînă în mănăstire, dar mă tem ca nu cumva să fie fiu al vreunui boier, care, sau a furat ceva, sau altceva rău a făcut și voiește să scape, iar noi să ne aflăm în supărare; pentru că nici chipul și nici căutarea lui nu este ca a unuia care vrea să se facă monah.

Tînărul acela era rudă cu un oarecare voievod, crescut în moliciune și în desfătări și care niciodată nu auzise cuvîntul lui Dumnezeu. Dar niște oameni ai voievodului spuneau cîndva, fiind el de față, cele despre Sfinta Cetate a Ierusalimului. De aceea a dorit tînărul să vadă cele ce erau acolo, apoi a cerut la voievodul, ca să-l trimită să privească sfintele locuri. Voievodul, nevrînd să-l mîhnească, a găsit pe un prieten al său de aproape, mergînd acolo, și i-a zis: "Să ai dragoste și să iei pe tînărul acesta cu tine, ca să vadă locurile sfinte. El, luînd de la voievod pe tînăr, îl avea în toată cinstea și odihna, mîncînd cu dînsul și cu femeia lui. Ajungînd în Sfinta Cetate și închinîndu-se la sfintele locuri, au mers la Ghetsimani și au văzut acolo închipuirea Înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu și diferitele feluri de munci ale iadului, pe care, văzîndu-le, tînărul stătea acolo, minunîndu-se. Apoi a văzut o femeie cinstită, îmbrăcată în porfiră, stînd aproape de el și arătîndu-i fiecare muncă a celor osîndiți și altele îi spunea, învățîndu-l.

Tînărul, ascultînd-o pe dînsa, tăcea și se minuna, pentru că niciodată, precum s-a zis, nu a auzit cuvîntul lui Dumnezeu și nici nu știa ceva de Înfricoșata judecată. Deci, întorcîndu-se către dînsa, i-a zis: "Stăpînă, ce să facă cineva ca să se izbăvească de muncile acestea?" Iar ea i-a răspuns: "Să postești și să nu mîncîci carne; să te rogi adeseori și te vei izbăvi de ele". Aceste trei porunci dîndu-i femeia purtătoare de porfiră,

s-a făcut nevăzută. El a înconjurat tot locul, căutînd-o zadarnic, căci era Preacurata și Preasfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu. De atunci a rămas tînărul acela umilit și păzea acele trei porunci, pe care i le dăduse Stăpîna cea văzută în Ghetsimani. Prietenul voievodului, după plecarea de la sfintele locuri, văzîndu-l pe dînsul postind și nemîncînd carne, se mîhnea pentru voievod, pentru că-l vedea pe tînăr foarte cinstit. Iar ostașii care erau cu dînsul, văzînd pe tînăr într-o nevoie ca aceasta, îi ziceau lui: "Fiule, acestea care le faci tu nu sînt ale cuiva din cei ce voiesc să fie în lume, ci de vei voi ca astfel să petreci, apoi mergi la mănăstire și-ți vei mîntui sufletul tău". El, neștiind despre Dumnezeu nimic și nici ce este mănăstire, păzea numai acele trei porunci pe care le auzise în Ghetsimani și le zicea lor: "Unde știți, duceți-mă, că eu nu știu unde să mă duc". Atunci unii din tineri, fiind iubiți lui Serida, mergînd în mănăstire, au dus pe acest tînăr cu dînșii. De aceea, egumenul a trimis pe fericitul Dorotei, ca să grăiască cu tînărul și să afle cele despre dînsul.

Întrebîndu-l Sfîntul Dorotei multe cuvinte, tînărul nu știa să zică nimic altceva decît numai: "Voiesc a mă mîntui". De aceea a mers Dorotei la Serida și i-a zis: "De vei voi să-l primești pe el, primește-l fără să te temi, că nimic rău nu are". Și i-a zis lui ava: "Să ai dragoste, părinte, și să-l primești pe el, ca să se mîntuiască". Iar el, fiind smerit cu mintea, se lepăda, zicînd: "Este mai presus de puterea mea ca să primesc greutatea cuiva și aceasta nu este a măsurii mele". Și i-a zis lui ava: "Eu port greutatea ta și a aceluia, iar tu de ce te mîhnești?". Atunci i-a răspuns fericitul Dorotei: "De vreme ce cu adevărat ai judecat, spune dar de aceasta marelui stareț Varsanufie". Și i-a făgăduit egumenul: "Bine, eu îi voi spune lui".

Deci a mers și a spus marelui stareț. Iar Sfîntul Varsanufie a zis lui ava Dorotei: "Să primești pe tînărul acesta, că prin tine Dumnezeu are să-l mîntuiască pe el". Atunci ava Dorotei l-a primit cu bucurie și-l avea cu sine în bolniță, iar numele lui era Dositei. Cînd a fost vremea mîncării, i-a zis lui Dorotei: "Mămîncă să te sature, numai să îmi spui cît mîmînci". Și a venit, spunîndu-i: "Am mîncat o pîine și jumătate". Pîinea era de patru litri și i-a grăit ava: "Îți ajunge, Dositei?" El răspunde: "Atîta îmi ajunge, stăpînul meu". Ava zise: "Oare ești flămînd?" El a răspuns: "Nu, stăpîne, nu sînt flămînd". Atunci i-a grăit: "Altă dată să mîmînci o pîine și a patra parte din alta; apoi să desparți acea a patra parte în două și să mîmînci jumătate". Dositei, făcînd așa, i-a zis ava: "Ți-e foame Dositei?" El răspunde: "Mi-e foame puțin, stăpînul meu".

Nu după multe zile i-a zis lui ava: "Cum te afli, Dositei? Ți-e foame?" Dositei răspunde: "Nu, stăpîne, cu rugăciunile tale sînt bine". Grăit-a lui ava: "Să scoți, dar, cealaltă jumătate din a patra parte și să mîmînci o pîine și a patra parte". Dositei a făcut așa și după puține zile iarăși i-a grăit ava: "Cum te afli acum, fiule? Ți-e foame?" El răspunde: "Sînt bine, stăpîne". Grăit-a lui sfîntul: "Desparte și cealaltă parte a patra în două și mîmîncă o jumătate și jumătate să o lași". Dositei a făcut așa și Dumnezeu, ajutîndu-i puțin cîte puțin, din șapte litre a venit la opt unghii, (24 grame), căci și în mîncare se face obișnuință și cît se obișnuiește cineva a mîncă, atît și mîmîncă.

Tînărul Dositei era liniștit și blînd în tot lucrul. Apoi slujea bolnavilor în bolniță și fiecare avea mulțumire de slujba lui, că toate le făcea curat. Iar dacă i se întîmpla ca din neputință să zică cu mînie vreun cuvînt către vreunul din bolnavi, apoi lăsa toate și intra în chiliuță plîngînd și, cînd intrau ceilalți slujitori ai bolniței să-l mîngîie, rămînea nemîngîiat. Deci se duceau și ziceau lui ava Dorotei: "Fă bine, părinte, și vezi ce are acest frate de plînge că nu știm pentru ce". Cînd a intrat ava, l-a găsit șezînd la pămînt și plîngea și i-a zis: "Ce-ți este, Dositei, de ce plîngi?" Dositei îi răspunde: "Iartă-mă, părinte, că m-am mîniat și am grăit cu răutate fratelui meu". Ava îi zise: "Așa, Dositei, te superi și nu te rușinezi să grăiești rele fratelui tău? Oare nu știi că acela este Hristos, pe Care Îl mîhnești?" Iar Dositei se pleca cu fața în jos, negrăind nimic.

Văzînd ava Dorotei că Dositei a plîns destul, a zis către dînsul încetîșor: "Dumnezeu să te ierte, scoală-te de acum să punem început de îndreptare și să ne sîrguim mai înainte spre bine și Dumnezeu ne va ajuta". Dositei, auzind aceasta, s-a sculat îndată și a alergat cu bucurie la slujba sa, primind iertare ca de la

Dumnezeu. Aflându-i obiceiul, cei ce slujeau în bolniță, când îl vedeau plîngînd, ziceau: "Dositei, oare a greșit iarăși ceva?" Apoi ziceau fericitului Dorotei: "Intră, avo, în cămăruță, că ai de lucru acolo!". Și, intrînd, găsea pe Dositei șezînd la pămînt și plîngînd. Deci, se cunoștea că a grăit iarăși vreun cuvînt rău și-i zicea: "Ce este, Dositei? Iarăși ai mîhnit pe Hristos și iarăși te-ai mîniat? Nu te rușinezi și nu te mai îndreptezi deloc?" El însă, stătea plîngînd. Apoi, cînd vedea avă că Dositei se sătura iarăși de plîns, îi zicea: "Scoală-te, Dumnezeu să te ierte, să pui iarăși început bun și să te îndreptezi de acum înainte".

Dositei, scuturînd cu credință mîhnirea aceea, se ducea la lucru și așternea bolnavilor pe paturi foarte bine. Și atît era de ales și sîrguitor în mărturisirea gîndurilor sale, încît de multe ori, cînd așternea bine paturile și vedea pe fericitul Dorotei mergînd alături, zicea către dînsul: "Ava, aștern bine?" Sfîntul Dorotei îi răspundea: "O bună slugă s-a făcut și ales așternător, dar nu s-a făcut bun monah". Niciodată nu-l lăsa Cuviosul Dorotei să aibă împătımire spre un lucru. Dar și fericitul Dositei primea toate cu credință și cu dragoste de la părintele său și îl asculta în toate cu osîrdie. Iar, cînd îi trebuiau haine, avă Dorotei îi dădea să-și coasă singur; iar el, ducîndu-se, le cosea cu luare aminte și după ce le săvîrșea, avă Dorotei îl chema și-i zicea: "Dositei, ai cusut haina aceea?" El răspundea: "Da, stăpîne, am cusut-o și-am săvîrșit-o bine". Avă îi grăia: "Du-te și dă-o cutărui frate - spunîndu-i numele -, sau acelu bolnav". Și se ducea și o dădea cu bucurie. Apoi avă îi dădea alta să o coase și, asemenea cusînd-o, îi zicea: "Dă-o acelu frate". Și îndată o dădea și niciodată nu s-a mîhnit nici a cîrtit, ci zicea: "Ia de la mine și dă altuia". Deci tot binele pe care îl auzea, îl făcea cu osîrdie.

Odată economul mănăstirii a adus de la un fierar un cuțit bun și frumos. Iar el, luîndu-l, l-a dus la avă Dorotei, zicînd: "Fratele iconom a adus un cuțit bun și eu l-am luat, să-l avem în bolniță, căci este foarte bun". Dar fericitul Dorotei niciodată nu avea ceva frumos în bolniță, decît numai vreun lucru vechi. Deci, i-a zis Dorotei: "Adu-l, să-l văd de este bun". El l-a dat, zicînd: "Da, părinte, este bun". Vedea și avă cu adevărat că este bun, dar de vreme ce nu voia ca ucenicul lui să aibă patimă pentru vreun lucru, nu i-a poruncit să poarte acel cuțit și a zis către dînsul: "Dositei, asta îți este cu plăcere: să fii rob cuțitului acestuia, iar nu rob al lui Dumnezeu? Oare voiești să te legi cu patimă de cuțitul acesta și nu te rușinezi să poftesci ca cuțitul acesta să te stăpînească, iar nu Dumnezeu?" El, auzind acestea, tăcea, neridicîndu-și fața, ci o pleca în jos și, ocărîndu-l destul cu cuvintele, i-a zis: "Să te duci să-l pui la loc, dar să nu te atingi de el". Atît de mult s-a păzit fericitul Dositei să nu se atingă de cuțitul acela, încît nici n-a mai îndrăznit vreodată să-l dea cuiva. Deși alți slujitori îl luau; iar el nu s-a atins de dînsul niciodată și nu zicea în sine: "Pentru ce numai mie unul mi se poruncește aceasta și mă deosebește de alții? Oare eu nu sînt ca ceilalți?" N-a gîndit aceasta niciodată, ci toate cîte le auzea de la avă, le făcea cu bucurie.

Așa a săvîrșit toată vremea vieții sale în mănăstire. Dar nu a trăit multă vreme; pentru că după vreo cinci ani s-a săvîrșit în ascultare, nefăcîndu-și nici o voie a sa, în orice lucru, dar nici cu patimă n-a făcut nimic. Iar cînd a căzut în boală și scuipa sînge, pentru că a murit de plămîni, a auzit de la cineva că ouăle nerăscoapte sînt de folos celor ce scuipă sînge. Aceasta o știa și fericitul Dorotei, avînd grijă de tămăduirea lui, dar din neîndeletnicire nu i-a venit acea idee în minte. Deci i-a zis Dositei: "Părinte, voiesc să-ți spun că am auzit de un lucru care mi-ar folosi, dar nu voiesc să-mi dai acela de vreme ce mă supără gîndul". Avă Dorotei i-a zis: "Să-mi spui, fiule, care este acel lucru?". Iar Cuviosul Dositei a răspuns: "Dă-mi cuvîntul că nu-mi vei da lucrul acela ca să nu mă tulbur cu gîndul". Sfîntul Dorotei i-a zis: "Bine, voi face cum voiești".

Atunci bolnavul i-a zis: "Am auzit de la unii că ouăle nerăscoapte sînt de folos celor ce scuipă sînge; ci, pentru Domnul, de vreme ce singur n-ai apucat mai înainte ca de la tine să-mi dai, apoi acum să nu-mi dai, pentru gîndul meu". Părintele i-a zis: "Bine, fiule, de vreme ce nu voiești, nu-ți voi da, numai să nu te mîhnești". Apoi se sîrguia să-i dea alte lucruri ce-i foloseau în loc de ouă. Într-o boală ca aceea fiind, se nevoia să-și taie voia sa. Căci întotdeauna avea pomenirea lui Dumnezeu, pentru că avă îi poruncise ca neîncetat să zică: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă". Și iarăși: "Fiul lui Dumnezeu, ajută-mă!" Aceste rugăciuni erau de-a pururea în gura lui.

Cînd s-a îngreuiat de boală foarte mult, îi zicea părintele Dorotei: "Dositee, îngrijește-te de rugăciune; vezi să nu o pierzi!" Iar el răspundea: "Bine, părinte, roagă-te pentru mine!". Iar după ce s-a îngreuiat mai mult, i-a zis: "Ce este, Dositee? Cum este rugăciunea, este oare tot așa?" El i-a răspuns: "Da, părinte, cu rugăciunile tale". Apoi, venind boala și mai grea, încît era în așternut, avea i-a zis: "Cum este cu rugăciunea, Dositee?" Atunci el i-a zis: "Iartă-mă, părinte, căci de acum nu mai pot s-o țin". Ava i-a zis: "Lasă rugăciunea și pomenește numai pe Dumnezeu și socotește-te că ești înaintea Lui".

Chinuindu-se foarte greu cu boala, a vestit pe marele stareț Varsanufie, zicînd: "Slobozește-mă, părinte, căci de acum nu mai pot să viețuiesc". Dar marele stareț i-a răspuns: "Rabdă, fiule, că mila lui Dumnezeu este aproape". Fericitul Dorotei, văzîndu-l bolnav, tare îi era grijă să nu-și iasă din minte. Apoi, după cîteva zile, bolnavul Dositei a spus starețului: "Stăpîne al meu, nu mai pot să mai fiu între cei vii deloc". Atunci marele stareț i-a răspuns: "Mergi cu pace și stai înaintea Sfintei Treimi și te roagă pentru noi!"

Auzind frații un răspuns ca acesta, al marelui stareț, au început a tînji și a zice: "Ce lucru mare a făcut Dositei, sau care este fapta lui, că a luat un răspuns ca acesta de la sfîntul stareț?" Căci cu adevărat nu vedeau pe Dositei nevoindu-se mult sau mîncînd a doua zi, precum făceau unii din cei ce erau acolo, sau priveghind mai înainte de obișnuita priveghere și nici la priveghere nu se scula, ci numai la a doua slujbă. Nici nu-l vedeau avînd vreo înfrînare, ci îl vedeau mai ales mîncînd puțin, de se întîmpla zeamă din rămășițele bolnavilor sau de rămîneau puține capete de pești sau altceva de acestea. Erau acolo unii care se înfrînau multă vreme, mîncînd a doua zi și făcînd îndoită priveghere și auzind ei de răspunsul ce s-a zis mai sus, dat de sfîntul și marele stareț Varsanufie tînărului bolnav, care abia avea cinci ani în mănăstire, se tulburau, neștiind lucrarea și ascultarea lui cea fără de cîrtire și fără de îndoire. Căci niciodată n-a făcut voia sa; iar de s-ar fi întîmplat cîndva ca fericitul Dorotei să zică către dînsul ceva, un cuvînt, ca în batjocură, poruncindu-i avea, îndată se ducea și făcea aceea fără îndoire.

La începutul venirii sale în mănăstire avea obiceiul de grăia puțin cam răstit. Fericitul Dorotei, vrînd să-l supere, i-a zis odată: "Dositee, voiești "vuc acraton"?" Du-te de ia". Iar el, cum a auzit, a alergat și a adus un pahar plin cu vin și pîine, căci aceasta însemna "vuc acraton" și cerea de la el binecuvîntare. Iar avea Dorotei, fiindcă uitase, stătea și privea la el mirîndu-se și i-a zis: "Ce voiești, Dositee?" El a răspuns: "Fiindcă ai poruncit să aduc aceasta, binecuvînteză-mă". Atunci avea i-a zis: "Nepriceputule, de vreme ce vorbești cu mare glas ca și tătarii - căci ei cînd se îmbată strigă cu glas mare - pentru aceasta ți-am zis să iei "vuc acraton", fiindcă și tu strigi ca un tătar beat". El auzind aceea, a făcut metanie și, ducîndu-se, a pus la loc cele ce adusesese și de atunci vorbea încetîșor.

Altădată, iarăși a venit la Cuviosul Dorotei, ca să-l întrebă un cuvînt din Sfînta Scriptură, pentru că începuse, pentru curăția minții sale, a înțelege oarecari dumnezeiești Scripturi. Iar avea Dorotei nu voia ca el să se îndeletnicească în Scripturi, ci mai ales să se păzească prin smerenie. Cînd Dositei l-a întrebat, i-a răspuns: "Nu știi". Apoi el iarăși a venit și îl întreba de o altă nedumerire a Scripturii și avea iarăși i-a răspuns: "Nu știi, dar mergi de-l întrebă pe părintele egumen". El s-a dus, neîndoindu-se de loc. Ava Dorotei spusese mai înainte egumenului: "De va veni Dositei la tine să te întrebă ceva din Scriptură, ceartă-l puțin". Apoi, Dositei, mergînd la egumen și întrebîndu-l, egumenul a început a-l ocărî: "De ce nu taci, fiindcă nu știi nimic. Oare tu îndrăznești să întrebi de aceasta? Tu nu te îngrijești de necurăția ta?" Și altele ca acestea zicîndu-le, l-a liberat, dîndu-i și două palme pe obraz. Apoi s-a întors la avea Dorotei arătîndu-i obrazul său înroșit de palme și zicînd: "Iată, am aflat ceea ce am căutat". Dar n-a zis fericitul Dositei părintelui său: "Pentru ce nu m-ai îndreptat tu, ci m-ai trimis la egumen?" Nimic de acestea n-a zis, ci pe toate cele de la dînsul le primea cu credință și le făcea neîndoindu-se.

Cînd întreba pe avea despre multe gînduri, după mărturisirea acelor, primea învățătură de îndreptare. Atît sfătuirea și învățatura părintelui le păzea cu dinadinsul, încît nu-l mai întreba a doua oară ceva, despre același gînd. Această minunată lucrare a lui Dositei, neînțelegînd-o ceilalți frați, cîrteau de acel răspuns al Sfîntului Varsanufie.

Cînd a voit Dumnezeu ca să arate slava cea pregătită lui Dositei, pentru sfînta lui ascultare, precum și darul care era în Cuviosul Dorotei, nu cu multe zile după moartea lui Dositei a venit în mănăstire un stareț mare și sfînt și a fost ospătat ca un străin. Dorind să vadă pe părinții cei mai înainte răposați într-acea viață de obște, s-a rugat lui Dumnezeu să-i descopere pentru dînșii. Și a văzut pe toți părinții, împreună, la un loc luminos, stînd ca într-o ceată, iar în mijlocul lor era un tînăr, veselindu-se. După vedenia aceea, întrebă cine este tînărul acela pe care l-a văzut în ceata Sfinților Părinți? După ce a spus asemănarea fețe lui, au înțeles toți că era Dositei. Atunci au preamărit pe Dumnezeu, minunîndu-se în ce măsură s-a învrednicit a ajunge în puțină vreme, deoarece a ținut ascultarea și și-a lăsat și tăiat voia sa, supunînd-o starețului său ca lui Dumnezeu. El a stat cu Sfinții Părinți înaintea Celui ce locuiește în cer și Care privește spre cei smeriți și ascultători, adică Tatăl, Fiul și Sfîntului Duh, Unul Dumnezeu, Căruia se cuvine slavă, în veci. Amin.

**Pomenirea celui între Sfinți, Părintele nostru Leon, făcătorul de minuni, Episcopul
Catanei
(20 februarie)
(Traducere din limba greacă)**

Acest de Dumnezeu ales luminător al Bisericii și împlinitor al dumnezeieștilor porunci, rîvnitorul apostolilor, purtătorul de grijă al săracilor și minunatul lucrător de prea mari minuni, s-a născut în mitropolia Ravenei, din părinți de neam bun; iar la suflet era mult mai de neam, pentru covîrșitoarea lui faptă bună, pentru viețuirea cea vrednică de laudă; căci nu numai după ce a luat arhieria, ci și mai înainte săvîrșea fapte bune de Dumnezeu insuflatul, avînd grija lucrurilor bisericești și ocîrmuirea, ca un econom credincios și înțelept slujind tuturor celor împreună robi și împărțind măsuri din grîul stăpînesc.

Deci, după ce a murit Savin, cel ce fusese mai înainte arhieriu, pentru minunata lui petrecere, s-a adunat toată mulțimea mitropoliei Catanei, din dumnezeiască voință și au ales toți pe Leon. Care, după numire, avea și vitejie de suflet și dădea război cu bărbăție împotriva lupilor celor gîndiți, apoi se nevoia cu privegheri, cu rugăciuni și cu alte fapte bune, ca să păzească oile nevătămate de eretici și de diavoli, muștrînd în fiecare zi și răsturnînd reaua slăvire a deșartei glăsuiri și vădînd basmele păgînilor, ca un prea înțelept, iar către credincioși era foarte milostiv și îndurat, dînd multe milostenii cel ce-l urma pe Hristos.

Sfîntul Leon strălucea înaintea tuturor ca un luminător prea luminos, purtînd de grija sufletelor și de sărmani îngrijindu-se, fiind hrănitor al săracilor și al celor strîmtorați sprijinitor preasîrguitor. Și, pe scurt, pe toți lipsiții și scăpătații îi primea și îi ajuta cu dare bogată. Apoi se făcea tuturor toate, după cum zicea marele apostol, ca să-i mîntuiască pe cît ar fi cu putință. Și avea rîvnă multă la dumnezeiasca credință ca un alt Ilie. După aceea, se nevoia să șteargă păgînismul cu totul, căci erau încă unii ce se închinau idolilor ca niște necunoscători. Drept aceea, nu numai cu cuvinte îi învăța, ci și cu lucruri și cu minuni, ca să cunoască slăbiciunea și neputința deșertilor zei și puterea cea covîrșitoare a adevăratului Dumnezeu. Într-o zi s-a dus cu mulți oameni la un loc, unde aveau elinii un idol din vremea lui Deciu și nebunii îl socoteau Dumnezeu. Dar preaințeleptul Leon a făcut acolo rugăciune cu lacrimi, către Stăpînul Hristos, să-l surpe ca un Atotputernic; și îndată, o! minune, a căzut la pămînt și s-a zdrobit necuratul idol. În acel loc s-a aflat în ceasul acela o cruce preaminunată, iar cei de față, văzînd o înfricoșată minune ca aceasta, s-au spăimîntat. Deci a zidit acolo o biserică a sfinților 40 de mucenici și nu numai această biserică, ci și o alta prea frumoasă și vestită a zidit cuviosul, în numele Sfîntei fecioare Mucenițe Lucia, care a mărturisit acolo, în Catana. În această biserică se află acum întru tot cinstitele și sfintele moaște ale acestui minunat Leon; și iese dintr-însele ca un izvor de-a pururea curgător, mirositor, de toate relele izbăvitor, de patimi curățitor și al diavolilor izgonitor. Căci multe minuni a săvîrșit de trei ori fericitul în viață, ba și mai multe a săvîrșit după moarte și săvîrșește în fiecare zi pînă astăzi; și tămăduiește toată neputința celor ce-l cheamă cu credință. Pe toate nu le scriem una câte una, pentru scurtare, ci numai o lucrare de minuni să o

povestim, pe care a săvârșit-o încă trăind, pentru care veți înțelege câtă îndrăznire avea către Hristos, de Dumnezeu insuflatul.

Se afla acolo un vrăjitor, în ostrovul Siciliei, care făcea cu ajutorul diavolului semne și minuni și se numea Eleodor, care a întrecut pe Iani, pe Iamvri și pe Simon, fiindcă avea într-însul toată lucrarea diavolească. Acesta era fiu al unei creștine de neam, cu numele Varvara și se socotea a fi creștin; însă era de copil semeț și mândru și poftea să fie eparh al cetății, ca să facă fără de rușine voile sale cele rele. Dar nu era voia lui Dumnezeu să ia o vrednicie ca aceasta preaînaltă, el care era nevrednic.

Deci, a luat altă îndrăzneală întru tot necuratul, adică a aflat un iudeu vestit în vrăji și în farmece, cu care s-a împrietenit și l-a rugat să-i ajute să ia vrednicia cea dorită. Iar acela i-a dat o scrisoare, zicând astfel: "Du-te în miezul nopții la mormintele boierilor și te suie deasupra unui stîlp și acolo va veni un om înfricoșat la vedere, dar să nu te temi. Și dacă îți va zice să te cobori, să nu-l ascuți pînă nu-ți va făgădui să-ți facă toate voile tale". Atunci, urîtul Eleodor s-a dus în locul acela, bucurîndu-se și aruncînd în văzduh hîrtia, a văzut pe diavol călare pe un cerc și i-a zis: "Ce-ți trebuie de la mine?" Iar el a răspuns: "Voiesc să-mi faci tot ce doresc". Iar el a răspuns: "Dacă primești să te lepezi de Hristos, orice-mi vei cere îți voi face degrab!"

Atunci ticălosul s-a lepădat de Hristos și s-a rînduit împreună cu satana, care i-a dat pe diavolul cel mai puternic în răutate și prea viclean, ce se numea Gaspar, căruia i-a poruncit să stea lîngă dînsul și să i se supună totdeauna ca să săvîrșească și să împlinească toate poruncile lui. Acestea poruncind, boierul întinericului s-a făcut nevăzut ca un potrivnic al lui Dumnezeu. Iar înșelătorul și lepădatul de Dumnezeu, Eleodor, a rămas bucurîndu-se, necunoscînd ticălosul pierderea sufletului și a trupului său. Că n-a muncit numai sufletul lui veșnic, ci prin dreapta judecată a lui Dumnezeu și de viața aceasta s-a lipsit, făcîndu-se mistuire focului, ca un moștenitor al muncii celei veșnice, după cum vom istorisi mai jos. Că acest om lepădat de Hristos, nepunînd în mintea sa nebiruirea dumnezeieștii puteri, s-a apucat să facă rău celor dreptcredincioși, el, păgînul și necuratul, măiestrind în fiecare zi împotriva lor, încît pe toți i-a tulburat cu năluciri și cu farmece, blestematul. Și nu numai în mitropolia Catanei, ci și prin alte părți, cetăți și orașe ale Siciliei umblînd, tulbura cu vrăjile sale pe toți. Deci, ascultați puține din multele lui vrăji, ca să înțelegeți facerile lui de rău.

Aflîndu-se într-o zi în tîrgul cetății, treceau niște femei care mergeau la trebuința lor și el, prea îndrăznețul, a făcut cu vrăjile sale să curgă rîu prin mijlocul tîrgului; iar femeile, ca să nu se ude, își ridicau hainele în sus cît puteau, iar oamenii rîdeau. Și nu numai aceasta, ci și pietrele și lemnele le prefăcea în aur. Iar dacă l-ar fi cumpărat cineva, se făceau iarăși în piatră sau lemn, spre paguba cumpărătorului. Și nu numai aceasta săvîrșea maestrul Eleodor; ci pe fiecele boierilor celor vestiți și slăviți le fermeca și le îndemna spre satanicească îndrăgostire și se lăsau pe ferestre, ca să se întîlnească cu cei îndrăgostiți de dînsule. De aceea, cetățenii s-au dus și l-au pîrît la eparh, ca să-l pedepsească precum se cuvenea. Iar el a trimis oameni să i-l aducă și, ducîndu-se în casa lui și în tot locul, dar căutîndu-l nu-l găsiră. Pentru aceea, fiind silit, eparhul Luchie a scris către Constantin, nepotul lui Ieraclie, care era pe atunci stăpînitor al grecilor, povestind în scrisoare toate răutățile și măiestriile lui Eleodor, cum am spus mai sus și cum au făcut mulți creștini de au crezut în idoli și înfricoșa toată cetatea că o va arde cu focul Etnei, prin vrăjile sale.

Împăratul a trimis un bărbat vrednic din suita sa, cu numele Iraclid, pe care-l avusese protoconsul, și i-a poruncit să meargă în Sicilia, ca să-l aducă legat pe Eleodor cel vrednic de moarte. Deci, ducîndu-se Iraclid, cînd a ajuns la ostrov, s-a aflat acolo la mal și Eleodor și i-a urât, zicînd: "Eu sînt acela pe care-l căutați, iată vin de voie, după porunca împărătească. Deci nu mă legați ca pe un osîndit; că dacă n-aș fi voit să vii, aș fi fugit și nu m-ați fi aflat". Acestea auzindu-le, Iraclid s-a minunat și vrăjitorul i-a spus: "Nu vă îngrijiți de lucruri care sînt de prisos, că eu vă duc pe voi într-o zi la Bizanț". Iar ei, auzind acestea, s-au spăimîntat, știind că au făcut 30 de zile pînă au ajuns în Sicilia. Și după ce au cumpărat ceea ce au voit, i-au poruncit să intre în corabie și să plece. Iar vrăjitorul i-a dus pe dînșii la o baie și le-a zis să

intre într-însa ca să se scalde, dar să nu-și facă cruce și nici să pomenească numele lui Hristos. Iar ei au intrat și, îndată spălându-se, s-au aflat în baia cea împărătească a Constantinopolului și s-au spăimântat de o minune înfricoșată ca aceasta și, ieșind din baie, și-au găsit afară hainele lor.

Deci, mergînd în palatele cele împărătești, au povestit stăpîni-torului toate cele întîmplate, care s-a minunat de covîrșitoarea păgînatate a vrăjitorului. Nevorbînd împăratul cu dînsul nicidecum, a poruncit să-i taie capul numaidecît, iar el a cerut să-i dea apă să bea și, aducîndu-i-se un pahar cu apă, s-a făcut că-l bea și intrînd în pahar s-a făcut nevăzut, zicînd: "Rămîi sănătos o! împărate, de data asta, că eu mă duc în cetatea Catanei și acolo să mă cauți". Spăimîntîndu-se împăratul de aceasta, nu se dumirea și nu știa ce să facă. Însă a trimis iarăși pe Iraclid la cetatea Catanei, ca să-l aducă legat ca pe un osîndit. Și mergînd, l-a găsit iarăși la malul mării și i-a heretisit pe ei. Deci vrînd ei să-l lege, le-a zis să nu se ispitească fără folos. Și le-a făgăduit că-i va duce iarăși într-o zi la Bizanț. Și însemnînd marea cu un toiag de dafin, pe care îl ținea în mîini, a făcut un caic și le-a zis să intre într-însul fără de frică și să-și pună și merindea lor; iar ei au intrat cu Iraclid mai pe urmă și într-o zi au ajuns în Bizanț, iar caicul acela, fiindcă era nălucire diavolească, s-a făcut nevăzut, însă ei s-au aflat pe pămînt cu toată sinodia lor și se minunau.

Deci s-a auzit vestea în toată cetatea că iarăși a venit Eleodor și toți alergau să-l vadă. Apoi, trecînd pe lîngă casa lui Iraclid, s-a plecat pe fereastră femeia lui Iraclid, cu numele Ethalia, să-i vadă. Și, văzînd pe Eleodor, a scuipat asupra lor, zicînd: "Ia vedeți, oameni buni, pentru ce fel de lucru s-a dus de două ori în Sicilia bărbatul meu și s-a primejduit". Însă Eleodor s-a mîniat și a zis către dînsa: "Eu te voi face în toată cetatea de rîs". Deci cu cuvîntul semețul a făcut de a urmat și lucrul; căci a pierit focul și nu se afla nicăieri fără numai în trupul Ethaliei. Pentru aceea, oamenii neavînd foc cu care să se slujească, au scos-o cu sila în mijlocul cetății și își lua foc fiecare de la trupul ei. Deci împărații au condamnat pe Eleodor să moară de foame. Iar el, a făcut să fie foamete și lipsă mare pretutîndeni, încît nu se mai aflau bucate de mîncare. De aceea împăratul a poruncit să-i taie capul în temniță, unde era închis. Dar cum și-a ridicat gealatul mîna ca să-i taie capul, s-au arătat două cercuri pe umerii lui care au sărit sus, la acoperiș și l-au desfăcut iar pe acolo a fugit blestematul, zicînd: "Fii sănătos, împărate, și te mîntuiește; caută-mă pe mine iarăși în Catana, ca și mai înainte". Deci s-a dus într-o clipă în Sicilia și acolo făcea iarăși semnele sale cele diavolești.

Într-una din zile făcîndu-se alergare de cai, Eleodor a găsit pe un nepot al fericitului Leon, care se numea Hrisis și a zis către dînsul: "Pot să-ți fac un cal așa cum n-are nimeni mai bun". Deci, cu cuvîntul s-a făcut și lucrul prin nălucirea diavolului și, încălécînd Hrisis pe cal, s-a făcut minunat în toată priveliștea și toți s-au spăimîntat; apoi, poruncind eparhul să-i aducă acel cal de mare preț, calul s-a făcut nevăzut. Cuviosul Leon a povestit eparhului pricina; de aceea a închis în temniță pe Eleodor ca pe un vrăjitor și l-a condamnat la moarte. Scoțîndu-l gealații să-i taie capul, el le-a făgăduit trei litre de aur ca să-l elibereze și, primind gealații, el a făcut prin nălucire o piatră ce se părea a fi de aur; și aceia, luînd-o, l-au eliberat, zicînd către eparh că a fugit prin nălucire diavolească. Apoi, vrînd ei să împartă aurul, l-au găsit piatră ca mai înainte. Acestea și altele făcea blestematul, pe care le lăsăm spre a nu lungi povestirea și să nu întinăm auzurile voastre. Vom povesti numai ce fel de sfîrșit rău a avut el, precum i se cădea.

De multe ori îl sfătuia pe el preamilstivul păstor Leon, pentru bunătatea lui Hristos, și-l ruga să înceteze faptele lui cele rele, ca să nu se muncească de trei ori ticălosul în focul cel veșnic, împreună cu diavoli, dar el n-a primit, ci făcea și mai multe rele, socotînd că sînt bîrfeli sfătuirile și poruncile sfîntului. Adăugînd fărădelegi peste fărădelegi, a îndrăznit semețul a intra și în sfînta biserică, ca să ia în rîs preacuratele și dumnezeieștile Taine. Căci într-o zi, cînd era un praznic mare și sfîntul slujea Sfînta Liturghie, a intrat și necuratul Eleodor, care juca cu picioarele fără de rînduială și zicea bîrfeli și hule spre rîs, încît se fălea că va face pe sfînt și pe toți ceilalți să joace; dar n-a putut, căci dumnezeiasca putere a oprit relele lucrări ale diavolului.

Această obrăznicie a deșertului de minte îngrețoșînd pe slujitorul lui Dumnezeu Leon, a îngenuncheat și s-a rugat lui Dumnezeu fierbinte să-i ajute ca să rușineze măiestriile lui. După rugăciune a alergat afară

din sfântul altar, după ce s-a împărțit cu Sfințele Taine, mai înainte de a se dezbrăca de sfintele veșminte și a legat tare de grumaji, cu omoforul său, pe Eleodor, zicînd: "Domnul Dumnezeu, cel ce a gonit din cer pe tatăl tău, diavolul, să te certe ca să nu mai poți lucra vrăjile tale, spre amăgirea și pierzania multora". Acestea zicînd, l-a tras pînă la locul celor osîndiți, care se numea Ahilion, și a poruncit mulțimii poporului să adune lemne multe și să facă foc mare și după ce mai înainte l-a silit a mărturisi toate faptele lui rele, l-a tras și au intrat împreună în foc; și a stat acolo pururea pomenitul, pînă cînd a ars Eleodor desăvîrșit și s-a făcut cenușă pierzătoare. Deci, cu osîndă dreaptă, nedreptul s-a ars în foc, ca un moștenitor al iadului, și s-a dus în focul cel veșnic.

Dar, marele arhiereu și făcătorul de minuni Leon nu numai că a ieșit din văpaie nevătămat, spre spaima celor ce îl vedeau, dar nici de sfințitele lui veșminte nu a îndrăznit să se atingă focul, nici să le ardă sau măcar un fir de păr din sfințitul și preacinstitul său cap. Tot așa de demult s-a făcut în Babilon o minune înfricoșată ca aceasta, pe vremea lui Nabucodonosor, cu trei sfinți tineri, pe care, văzînd-o, cei de față s-au spăimîntat și slăveau cu mare glas pe Domnul, Care făcea niște minuni ca acestea ca să preamărească pe robul său. Vestea aceasta străbătînd în toate părțile, împăratul Constantinopolului a trimis la sfînt scrisori, prin care îl ruga să vină la dînsul să-l vadă și să-l binecuvînteze, iar el s-a dus, ca să nu se arate neascultător poruncii împărătești. Acolo însuși împăratul l-a cinstit cu evlavie și cu cucernicie, văzîndu-i fața cea încuviințată a petrecerii îngerești, darul Sfîntului Duh, strălucirea și lucrarea semnelor celor negrăite; căci a săvîrșit acolo în împărăteasca cetate multe minuni, iar mai ales a pus cărbuni aprinși și tămîie în haina sa și i-a tămîiat spre slava și marea cuviință a lui Dumnezeu. Pentru aceea, văzînd o minune ca aceasta, s-au spăimîntat toți și cînd el a voit să se întoarcă la scaunul său, toți l-au petrecut cu mare cinste și evlavie, precum se cădea.

De viața acestui sfînt s-au minunat îngerii, iar diavolii s-au înfricoșat de puterea și stăpînirea pe care i-a dat-o asupra lor Atotputernicul Dumnezeu. Apoi oamenii s-au înspăimîntat de covîrșitoarea smerenie și sfințenie, și pentru vrednicia facerii de minuni încuviințate Sfîntului Leon; iar ereticii s-au spăimîntat de glasul dogmelor lui celor drepte. Elinii au amuțit de înțelepciunea lui și desăvîrșit s-au rușinat. Ochii cei orbiți s-au luminat, mîinile și picioarele cele slăbănogite s-au vindecat, toată vătămarea și boala trupului și toate mădularele cele bolnave și pătimase s-au tămăduit prin punerea mîinilor sale și prin rugăciunile lui. Aceste și alte minuni și mai slăvite a săvîrșit Sfîntul Leon, nu numai cît a trăit întocmai ca un înger, dar și după ducerea și sfînta lui mutare de aici către Dumnezeu. Dar, mai ales, și mai minunate pînă în ziua de astăzi lucrează minuni Atotputernicul Dumnezeu la mormîntul lui, ca să preamărească pe robul său, pe care nu se cuvine a le scrie, fiindcă trăiesc încă aceia care printr-însul s-au vindecat; numai una să povestim, pe care a săvîrșit-o în ziua mutării sale către Dumnezeu.

O femeie de neam bun, din cetatea Siracuzei, curgîndu-i sînge, a cheltuit toată averea ei la doctori, dar n-a dobîndit nici un folos. Mai pe urmă, luminîndu-se printr-o dumnezeiască descoperire, s-a dus la doctorul acesta fără de plată și ajungînd la poarta cetății, care se numește Ariani, a auzit clopotele, care se trăgeau pentru mutarea Cuviosului. Grăbindu-se, a alergat acolo și căzînd la sfintele lui moaște cu lacrimi și cu credință, a cerut vindecare. Pentru aceea, după credința ei, îndată a urmat și împlinirea dorinței, că i-a încetat curgerea sîngelui în chip minunat; și dobîndindu-și tămăduire, s-a întors la casa ei bucurîndu-se, și a povestit minunile cele mari ale lui Dumnezeu, mărind pe adevăratul robul său.

Sfîntul Leon a adormit în 20 de zile ale lunii februarie, dîndu-și fericitul și fără de prihană sufletul său în mîinile lui Dumnezeu, iar cinstitul și sfîntul lui trup l-au îngropat cu cinste în preafrumoasa biserică a sfîntei mucenițe și fecioare Lucia, pe care însuși a zidit-o. Iar Domnul, Care slăvește pe cei ce Îl slăvesc, a preamărit și după moarte pe adevăratul Său rob; căci iese de-a pururea mir binemirositor din mormîntul său, care tămăduiește toată boala celor ce vin la dînsul cu evlavie și cu credință.

Dar, o! Leone, iubitorule și moștenitorule al celor cerești, care te-ai arătat leu cu adevărat și ai nădăjduit ca un leu nebiruit! O! împărate, preastăpînitor al patimilor și al vrăjmașilor tirani, lucrătorule, care ai spăimîntat ceata ereticilor ca pe niște vulpi viclene și cu rîvnirea împărătească, de leu, ai gonit-o departe,

iar pe poporul dreptcredincioșilor l-ai adunat și l-ai întărit cu dogme tari și învățături preaînțelepte. Cel ce ai fost puternic în lucru și în cuvânt și ai strălucit în amîndouă, ca un soare, tuturor marginilor; cel ce cu semnele și minunile cele mai mari ai covîrșit nu numai pe proorocii de demult, dar te-ai întrecut și cu cei dintîi și mai mari apostoli. O! păstorule ales de Dumnezeu, luminătorule aprins cu foc dumnezeiesc și robule al lui Dumnezeu, următor de Hristos, pedepsitorule al celor fără de minte, pierzător al diabolilor și rugător preafierbinte al celor ce nădăjduiesc la tine; primește cu dragoste și milostivire ca un părinte iubitor de fii, aceste cereri care ți se aduc cu multă dorință din minte și din limbă neiscusită; dăruiește credincioșilor pace, liniște, sănătate și veșnică mîntuire a sufletelor și tuturor celor ce săvîrșesc sfințită pomenirea ta. Să nu încetezi a cere de la Dumnezeu ca să le dea cele ce sînt de folos, izgonire de patimi, izbăvire de ispite, însănătoșire de boli și dobîndire a tuturor bunătăților; iar în veacul ce va să vie, să ne învrednicim împărăției cerești și fericirii celei veșnice, în Iisus Hristos, Domnul nostru, Căruia I se cuvine toată slava, stăpînirea, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Mucenic Sadoc, Episcopul Persiei, și cei 128 care au pătimit împreună cu dînsul (20 februarie)

După sfîrșitul pătimirii Sfîntului Simeon, episcopul Persiei, a luat scaunul său Sfîntul Sadoc, în cetățile Persiei, care se numeau Salic și Ctisefon. Într-una din zile, Sfîntul Sadoc a văzut un vis înfricoșător și, sculîndu-se, a chemat clerul său, adică preoții și diaconii, căci se ascundeau toți de frica împărătească și a început a le spune: "Am văzut în această noapte în vis o scară, al cărei vîrf ajungea la cer și pe dînsa stătea Sfîntul episcop Simeon în mare slavă și a strigat cu mare glas către mine, care stăteam pe pămînt: "Suie-te la mine, Sadoc, suie-te și nu te teme, că eu m-am suit ieri, iar tu suie-te acum". Aceasta am văzut și am auzit și cred că voi fi prins și chinuit pentru Hristos; iar ceea ce zicea, că eu m-am suit ieri, iar tu suie-te acum, înseamnă că el a pătimit în anul trecut, iar eu în acest an voi fi muncit și ucis.

Atunci a început a învăța clerul său: "Frații mei cei iubiți și părinților, să iubim pe Dumnezeu din tot sufletul și pe Domnul nostru Iisus Hristos cu tot gîndul și, îmbrăcîndu-ne în zăua credinței, nu ne vom teme de nici un rău. Pentru că, de va veni asupra noastră moarte și junghiere, să nu ne spăimîntăm, ci fiecare din noi să stea ca un bun ostaș al lui Hristos; căci de vom muri, vom muri desăvîrșit, iar de vom trăi, vom trăi ca cei drepti, însă să murim pentru Mîntuitorul nostru. Iar de este sabia pricinuitoare vieții veșnice, apoi să nu ne temem de sabie, ca să primim viața veșnică; pînă ce este ziuă. Să ne nevoim la lucru ca să ne îmbogățim cu nesticăcioasele bunătăți și să cîștigăm cinstea și slava cea nesfîrșită în cereasca împărăție și să lăsăm celui de pe urmă neam creștinesc numele nostru slăvit. Fraților, să ne rugăm Dumnezeului nostru, ca degrab să aducă la împlinire vedenia mea; pentru că cel ce este duhovnicesc, acela cu bucurie, cu dorire și cu dragoste mare așteaptă muceniceasca moarte pentru Hristos și nu se teme, fiind gata. Iar pentru cel trupesc ceasul morții este înfricoșat și plin de spăimă. Oamenii care sînt îmbunătățiți caută singuri cu sîrguință și cu mărime de suflet o moarte ca aceasta, ca printr-însa să moștenească viața veșnică; iar cei ce sînt leneși și neîngrijiți, aceia, văzînd moartea, se ascund. Cei ce iubesc pe Dumnezeu, vin la Dumnezeu; iar cei ce iubesc lumea, în lume petrec. Deci, aceia se dezleagă din trup cu bucurie și veselie, iar aceștia rămîn în viața aceasta, pentru primejdii și pentru suspinuri".

În anul al doilea al prigonirii, a venit împăratul Persiei, Savorie, în cetățile Salic și Ctisefon, cele ce s-au supus mai înainte, și a fost clevetit la dînsul Sfîntul episcop Sadoc, al cărui nume se tîlcuiește "prieten împărătesc"; căci cu adevărat iubea pe cerescul împărat Hristos din tot sufletul și din toată tăria sa, fiind înfrînat desăvîrșit, plin de credință și de dreptate și următor Sfîntului Simeon, al cărui scaun arhieresc îl moștenește. Deci, trimițînd împăratul Savorie ostașii, a prins pe episcop cu clerul său și cu alți mulți creștini și monahi, 128 la număr, și pe toți legîndu-i împreună cu lanțuri de fier, i-au închis în temniță

Într-un loc întunecos și înfricoșător; acolo au pățimit mare necaz și torturi cinci luni, pentru că păgînii slujitori ai împăratului celui fără de Dumnezeu, legînd pe fiecare mucenic peste tot trupul cu frînghii subțiri, îl strîngeau cu lemne, încît le trosneau oasele și le crăpa pielea și sfinții răbdau durere mare. Iar cei ce îi chinuiau cu nemilostivire le ziceau: "Închinați-vă soarelui și focului, faceți voia împăratului și veți fi vii".

Sfîntul Sadoc le răspundea: "Noi, creștinii, ne închinăm lui Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului. Aceluia slujim din tot sufletul și cu toată puterea noastră, iar soarelui celui făcut de dînsul nu ne închinăm, nici nu cinstim focul, pentru că Dumnezeu, zidind acelea, le-a dat spre slujba oamenilor. Deci, nu vom asculta porunca împărătească și nu ne vom depărta de Dumnezeul nostru, nici nu ne temem de moarte, care ne trece pe noi din viața aceasta vremelnică și deșartă, la viața veșnică; deci nu zăboviți a ne ucide, nici nu cruțați sîngele nostru, care se varsă înaintea ochilor noștri".

După aceasta, împăratul a zis iarăși: "De nu ascultați porunca mea și de nu faceți voia mea, va veni asupra voastră răul ceas al pierzării voastre". Iar sfinții au răspuns într-un glas: "Nu vom pieri întru Dumnezeul nostru, nici vom muri întru Hristosul Lui, pentru că ne înviază întru fericita și veșnica viață și ne dă ca moștenire și odihnă împărăția cea fără de moarte. Sîntem gata să murim cu osîrdie pentru Dumnezeul nostru; pentru că nu ne vom închina soarelui și focului, nici nu vom asculta poruncile împărătești cele păgînești și pline de moarte și pierzanie".

Împăratul, văzînd statornicia lor cea tare în credință, a dat asupra lor hotărîre de moarte, ca toți să fie tăiați cu sabia. Iar sfinții, auzind osîndirea cea de sabie asupra lor, toți cu bucurie s-au pregătit de moarte mai înainte și-i duseră afară din cetate. Ei, mergînd, cîntau cu bucurie: "*Judecă nouă, Dumnezeule, și alege judecata noastră și de la neamul cel necuvios și de la oamenii nedrepti și înșelători și băutori de sînge izbăvește-ne pe noi, că Tu ești, Dumnezeule, nădejdea noastră*".

Sosind la locul de tăiere, cu un suflet deschizîndu-și gurile, au zis: "Bine ești cuvîntat, Dumnezeule, că ne-ai învrednicit acestui dar și n-ai trecut cu vederea rugăciunile noastre, ci ne-ai dat această preascumpă cunună a muceniei. Căci știi, Doamne, cît am dorit-o și căutat-o și binecuvîntat este Dumnezeul nostru Unul născut, Fiul harului Tău, Cel ce ne-a mîntuit pe noi și ne-a chemat la viața cea veșnică. Deci, să nu ne lași, Doamne, să ne primejduim în lumea aceasta, ci întărește-ne înaintea Ta și ne spală prin sîngiurile noastre de păcate; căci Tu Însuși ești Dumnezeu prea mărit și unul este Fiul Tău și Preasfîntul Tău Duh, în veci. Amin".

Astfel rugîndu-se sfinții, i-au tăiat necredincioșii și nu înceta doxologia lui Dumnezeu în gurile lor, pînă ce și cel de pe urmă a fost tăiat. Iar pe cinstitul și slăvitul răbdător de chinuri episcopul Sadoc, l-au dus legat în altă cetate ce se numea Vitlapat și acolo îi tăiară cinstitul și sfîntul său cap. Deci s-au sfirșit toți sfinții și slăviții mucenici în pace, laudînd și mărind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Eustatie, Patriarhul Antiohiei

(21 februarie)

(După Teodoret, capitolul 1)

Filogonie, arhiepiscopul Antiohiei, murind, a luat după dînsul scaunul acest fericit Evstatie, bărbat cu adevărat vrednic de o dregătorie ca aceasta, ca unul ce era vestit, cu viață sfîntă, cu înțelepciune și cu mare rîvnă pentru dreapta credință, care a și fost arătată la întîiul Sinod de la Niceea, al Sfinților Părinți, pe vremea împărăției lui Constantin cel Mare. Nevoindu-se cu Sfinții Părinți asupra lui Arie, a vădit

eretica părere hulitoare a aceluia care zicea că Fiul lui Dumnezeu este făptură, iar nu făcător, străin de părinteasca cinste și putere. Deci, Sfântul Eustatie rușinînd și dînd blestemului acel hulitor eres și mărturisind pe Fiul că este de o ființă cu Tatăl, a pornit pe eretici spre zavistie, dar mai ales pe Eusebie al Nicomidiei și pe Teognie al Niceei.

După moartea marelui Constantin, luînd împărăția Constandie, fiul său, a luat și eresul lui Arie și, foarte mult apărîndu-l, a dat putere arienilor ca să izgonească și să facă rău Bisericii dreptcredincioșilor; întărind erezia cu acea fără de lege și nedreaptă stăpînire.

Atunci, Eusebie al Nicomidiei, cel mai sus pomenit, după izgonirea Sfântului Pavel Mărturisitorul, patriarhul Constantinopolului, mergînd la Ierusalim cu Teognie al Niceei, a intrat în Antiohia și acolo, adunînd sinod nedrept asupra arhiereului lui Hristos, Eustatie, l-a scos din scaun și din cinste l-a lepădat, scornind asupra lui pricini nedrepte. Pe de o parte ziceau că n-ar crede drept, ci eretice, ca și Sauelie; iar pe de alta, cum că ar petrece în necurăție. Căci Eusebie plătise o femeie desfrînată cu daruri mari ca să clevească asupra sfîntului, ca și cum de la dînsul luînd în pîntece, ar fi născut prunc. Deci, a intrat femeia aceea în mijlocul sinodul, purtînd pruncul pe mîini, clevetind și strigînd că de la arhiepiscopul Eustatie a zămislit și a născut.

Cei ce judecau au poruncit femeii să-și întărească cuvîntul cu jurămînt; și s-a jurat ticăloasa că nu de la altul, ci de la Eustatie are pruncul. Deci, judecînd sinodul, a oprit pe sfînt și l-a trimis în surghiun. Iar nevinovatul mărturisitor al lui Hristos, Eustatie, răbdînd acea nedreaptă clevetire și izgonire, fiind în surghiun, s-a mutat către Domnul și s-a dus în patria cerească. Iar femeia aceea care a clevetit pe sfînt, a căzut în boală cumplită și grea. Apoi, cunoscînd că asupra ei era pedeapsa lui Dumnezeu pentru clevetirea cea nedreaptă și defăimarea sa asupra nevinovatului și curatului arhiereu, a mărturisit adevărul că a fost plătită cu aur ca să grăiască lucrul cel de desfrînare asupra sfîntului, cum și de cine se plătise. Iar dacă a jurat că de la Eustatie a zămislit, este drept, dar acesta era Eustatie fierarul, iar nu arhiepiscopul Eustatie.

Apoi trecînd 100 de ani și Zenon ținînd împărăția grecească, s-a adus din surghiun cinstitul și sfîntul trup al celui între sfinți părintelui nostru Eustatie Mărturisitorul, în Antiohia, cu mare cinste, tot poporul ieșind întru întîmpinarea lui, ca la 18 stadio și mai departe, cu cîntări, cu lumînări și tămîieri, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Cel împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Timotei cel din Simvoli, viețuitor în pustie (21 februarie)

Lîngă muntele Olimpului era un loc pustiu, ce se numea Simvoli, și o mănăstire într-însul. În acea mănăstire era arhimandrit cuviosul Teoctist, un bărbat îmbunătățit, de care și cuviosul Platon mărturisitorul se povățuia spre viața monahicească. La acest fericit arhimandrit Teoctist se afla unul din ucenici, adică acest cuvios Timotei, care din tinerețe a primit viața monahicească și se nevoia în post, în înfrînare și în rugăciunile cele de toată noaptea, omorîndu-și cu totul zburdările cele pătimase. El a fost nepătimaș și desăvîrșit pînă la sfîrșitul său, fiind feciorelnic cu trupul și cu sufletul, pentru că a pus așezămînt ochilor săi, din tinerețile sale, ca să nu privească niciodată la fața femeiască. De aceea, s-a învrednicit a lua darul tămăduirii și putere asupra diavolilor și făcea minuni cu rugăciunile sale, tămăduind toate neputințele și izgonind de la oameni duhurile cele viclene. Apoi a trecut din loc în loc mulți ani, viețuind singur prin munți și prin pustietăți întru Dumnezeu, și cu rouă de lacrimi răcorindu-și sufletul în neîncetatele rugăciuni. Într-o viață ca aceasta petrecîndu-și zilele, a ajuns la adînci bătrîneți și s-a dus către Domnul.

**Pomenirea Sfântului Mucenic Mavrachie și a celor șaptezeci de ostași împreună cu
dînsul
(21 februarie)
(După Metafrast)**

Maximian, nelegiuitul și păgînul împărat, socotind că prin slujba sa cea făcută la zeii cei cu nume mincinos își va câștiga ajutor și mai multă înălțare a împărăției sale, a poruncit ca toți cei ce sînt sub stăpînirea lui să aducă jertfe la idoli. El singur s-a sîrguit a fi săvîrșitor și slujitor diavolilor, silindu-i la necuratele jertfe ale acelora. Dar nu-i era lui destul ca să scrie ighemonilor cetății și țărilor, precum scriau și împărații cei ce erau mai înainte de el, ca să se îngrijească de cinstirea idolilor; ci singur, cu sîrguință, înconjură lumea, slujind cu osîrdie altarelor diavolești, nădăjduind ticălosul ca, oriunde, prin mergerea sa, să facă pe toți cei ce s-au lepădat de rătăcire și s-au apropiat de cunoștința lui Hristos, iarăși să se aducă la a lui rea credință.

Cu un gînd ca acela lăsînd el Roma și venind în părțile Răsăritului, a intrat în Apamia, cetatea Siriei unde, apropiindu-se de dînsul slujitorii idolești, au clevetit împotriva creștinilor: "Prea puternice împărate, deoarece zeii ne-au dat nouă liberă grăire către măria ta, drept aceea înștiințăm a ta nebiruită putere că toți cei ce sînt între noi cu frică cinstesc pe zeii părintești cei mari și mai ales pe tatăl Dia și pe minunatul Apolon, care sînt mai mari decît alți idoli; iar pe împărăția puterii tale o păzesc foarte mult și o apără. Dar Mavrachie și cei cu dînsul 70 de ostași ai tăi, îngîmfați cu cinstirile și îmbogățiți cu darurile tale cele mari, pe zei nu-i socotesc întru nimic și se împotrivesc împărăției tale celei mari și nebiruite, înșelați fiind de rătăcirea creștinească". Acestea auzindu-le, împăratul Maximian s-a mîniat foarte tare și s-a aprins mai mult decît cuptorul de foc, mai ales pentru că între ale lui cete se aflau niște ostași ca aceia.

Venind o zi anumită, a poruncit să gătească divan, la locul ce se numea Amaxic, la porțile cetății dinspre miazănoapte, ca tot poporul să privească la aceea. Acolo a poruncit să-i aducă pe sfinții mucenici. Șezînd pe acel divan înalt, Maximian, tiranul, și adunîndu-se toată cetatea și poporul de toată vîrsta la priveliște, încît nici fecioarele n-au rămas în căminele lor, au fost duși acolo purtătorii de arme, sfinții cei 70 de ostași ai lui Hristos, în frunte cu Sfîntul Mavrachie, mai marele lor, spre care, căutînd împăratul, a zis către povățuitorul lor: "Noi așteptăm, o! Mavrachie, ca voi, săturîndu-vă de darurile noastre și hrînindu-vă cu bunătățile împărătești și cea mai de frunte cinste și vrednicie de la noi luînd, să urmați dragostei noastre, iar pe cei ce s-ar abate de la a noastră lege plăcută lui Dumnezeu, pe aceia să-i întoarceți cu bărbăteștile lucruri și cu înțeleptele învățături la sănătoasa înțelegere, tămăduind toată neputincioasa părere și pe cea oloagă îndreptînd-o, iar pe cea rea, ce ridică război, îmblînzind-o. Dar voi, precum am auzit, faceți cele potrivnice, că nu numai nu întoarceți pe cei ce se scoală asupra legii noastre, ci și singuri împotriva prea puternicilor noștri zei, cu vrajbă vă sculați și strîmbătate le faceți lor, luîndu-le cinstea, jertfele și prinoasele. Încă v-ați făcut și altora povățuitori spre prăpastia pieirii, dacă sînt adevărate cele spuse nouă despre voi".

Grăit-a Sfîntul: "Împărate, strîmbătatea făcută de noi nesimțitorilor voștri zei, ne gătește cununa cea slăvită a biruinței la adevăratul nostru Dumnezeu. Noi nu defăimăm pe Dumnezeul cel ce ne-a făcut pe noi și nici nu-L socotim întru nimic, precum tu nebunește îl socotești, ci preamărim pe Acela, Care este singur adevăratul Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul, pămîntul, marea și toate cele ce sînt într-însele. Iar pe diavolii cei necurați, care aduc oamenilor pierzare și pe idoli cei surzi, orbi și nesimțitori, nu se cade a-i numi dumnezei". Zis-a împăratul: "O mulțumire ca aceasta dai tu zeilor, o! Mavrachie, tu care te-ai învrednicit de la dînșii de cinste și locul cel dintîi în oaste îl ai?" Grăit-a Sfîntul Mavrachie: "Niciodată n-am luat vreo cinste de la zeii voștri și nici nu voiesc să-i cinstesc pe ei, pentru că cine din oamenii care au cunoștință dumnezeiască au voit să cinstească lucrurile cele nesimțitoare, fără numai oamenii cei care n-au înțelegere și care s-au asemănat dobitoacelor celor fără de minte. Aceia fac dumnezei pietrele și lemnele, zicînd că acelea au înțelegere și ca pe niște dumnezei le cinstesc pe ele". Zis-a împăratul: "De

vreme ce ai câștigat întâiul loc în rînduiala celor ce ne slujesc nouă, pentru aceea ești îndrăzneț și fără temere răspunzi împotriva noastră?"

Zicînd aceasta, împăratul a poruncit să-l separe pe Sfîntul Mavrachie de cei 70 de ostași și a început a-i întreba cu momiri pe ei: "Cine v-a înșelat, fraților, ca să vă depărtați de la mîntuitorii dumnezei și să vă apropiați de rătăcirea oamenilor celor ce cinstesc pe un Om răstignit și făcător de rele?". Atunci fericirii Teodor și Filip, în numele tuturor sfinților mucenici, au grăit împăratului: "Noi, o! tiranule, afit de mult ne depărtăm de rătăcire, încît și pe tine dorim să te izbăvim de aceia de care noi ne-am izbăvit, închinîndu-ne adevăratului Dumnezeu, Tatălui celui atot puternic și Fiului celui Unul-Născut, adică Domnului nostru Iisus Hristos, Care este Dumnezeu adevărat, înțelepciunea lui Dumnezeu și Duhului celui Sfînt, Care a insuflat în noi cunoștința și înțelegerea, ca să mărturisim pe Treimea cea de o ființă. Apoi ne îngrețoșăm de necurata ta credință și lepădăm vremelnica ostășire, făcîndu-ne ostași ai lui Dumnezeu, Împăratul puterilor".

Zis-a Maximian: "Te văd, o! Filipe, că ai bătrîneți cinstite, dar înțelegerea îți este mai rea decît a tinerilor. Aleargă la zei și fii bun sfetnic și celorlalți prieteni ai tăi, împreună ostași, ca să cinstească pe zei, că de mai mare cinste și daruri te vei învrednici de la noi". Grăit-a Sfîntul Filip: "Să știi tu, împărate, că nu voi fi rău sfetnic celor ce de voie s-au pătruns de frica lui Dumnezeu, pentru că este scris: *Amar celui prin care vine sminteala*". Zis-a Maximian: "Blîndețile și răbdarea noastră, mai îndrăzneț te-au făcut, o! Filipe. Lăsați credința cea rea a voastră, ca să nu ne porniți spre mînie și iușime, căci veți lua cumplite munci, îndrăznind a mărturisi pe Omul care se cinstește de voi între dumnezei".

Răspunzînd sfinții 70 de mucenici, au zis tiranului: "Deșartele îngroziri ale urfciunii tale, o! împărate, ne dau putere și tărie ca să nu ne temem de toate muncile, pentru că nu este frică în sufletele cele ce au bună minte și ale celor ce iubesc pe Dumnezeu". Mîniindu-se Maximian, a poruncit ca să le ia brîiele și hainele ostășești și a zis către dînșii: "Vedeți din cîtă cinste și slavă ați căzut și în ce fel de necinste ați ajuns pentru neascultarea voastră". Sfinții i-au zis: "Deși ne-ai luat rînduiala ostășească, dezbrăcîndu-ne de haine și de brîie, avem pe Dumnezeul nostru, în ceruri, pe Care Îl cinstim. Acela ne va îmbrăca cu hainele și brîiele slavei sale, celei nesticăioase și veșnice, pe care tu nu ești vrednic a o vedea sau a auzi, pentru că satana este tatăl tău, acela care grăiește și lucrează în tine".

Atunci, împăratul mai mult s-a mîniat și a zis către sfinți: "O! blestemați și nevrednici de darul zeilor noștri, voi singuri ați adus vouă necinste, căci zeii cei mari fiind de noi cinstiți, i-ați necinstit și prietenia noastră ați defăimat-o. Primiți de acum cele vrednice, după faptele voastre". Sfinții au răspuns: "Împărate, această luptă a ta trece, fiind ca un nimic, iar cinstea ta este necinste, de vreme ce ai uitat pe Dumnezeu, Care ți-a dat putere împărătească, iar pe idolii cei deșerți și neînsuflețiți, care nu-ți folosesc la nimic, nici nu înțeleg dacă cineva îi cinstește sau îi necinstește, pe ei, nebunește și fără pricepere, îi socotești dumnezei". Zis-a împăratul: "Pentru bunătatea noastră cea împărătească, vrînd să feresc întreaga voastră viață, încă vă voi mai răbda". Și a poruncit să-i arunce în temniță, trei zile, ca, gîndindu-se, să aleagă cele de folos.

Sfinții, fiind legați cu lanțuri în temniță, au zis între dînșii: "Fraților iubiți, să ne pregătim toți sufletele prin rugăciune și cu dinadinsul să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne dea înțelepciune prin Duhul Sfînt și să pună în gurile noastre ce vom răspunde împăratului, ca să se minuneze tiranul de credința noastră cea adevărată".

Începînd sfinții a se ruga, grăiau cu suflet: "Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule Atotputernice, a Căruia stăpînire este veșnică și împărăție fără de sfîrșit, trimite nouă pe Sfîntul Tău Duh și prin Acela povățuiește-ne, ca să ne bucurăm și să ne veselim întru El, să biruim răutatea rătăcirii și să ne întărim cu adevărata credință, prin Duhul Tău cel Sfînt, Care grăiește în noi și se unește cu făgăduința Ta cea adevărată și nemincinoasă. Iar pentru lumeasca cinste ce s-a luat de la noi, să ne săvîrșim ostași în Sfîntă Cetatea Ta cea cerească și să fim rînduiți în numărul cetățenilor celor de sus, cu toți sfinții Tăi, care din

veac bine Ți-au plăcut întru dreapta credință; căci Tu ești unul Dumnezeu și Ție Ți se cuvine slava și puterea, în veci. Amin".

După trei zile, Maximian împăratul, șezînd iarăși în acel loc de la poarta Amaxic, a pus înaintea judecății sale pe sfinții mucenici, adunîndu-se toată cetatea la priveliște.

Tiranul, amestecîndu-și mînia cu momiri, a zis către sfinți: "O! bărbaților, alegeți-vă cele de folos și, apropiindu-vă, aduceți zeilor jertfe și veți lua viață, iar nu moarte amară". Sfinții au răspuns: "Despre aceasta bine ne-am sfătuit, o! împărate. Ascultă-ne cu luare aminte și nu ne sili mai mult la jertfele voastre, pentru că am întărit sfatul nostru ca să urîm această viață vremelnică și să iubim moartea care este înaintea noastră, pentru dragostea lui Hristos, de la Care nădăjduim să cîștigăm viața cea veșnică. De acum fă degrab cu noi ceea ce voiești, căci noi nu ne vom lepăda de Dumnezeul nostru, iar diavolilor tăi niciodată nu ne vom închina, căci prin osîndirea la vremelnica moarte, ne eliberăm de veșnica osîndire".

Zicînd acestea sfinții, tiranul a văzut în mijlocul lor un tînăr și i-a zis: "Spune, tînărule, cum este numele tău și de ce neam ești?" Tînărul a răspuns: "Mă numesc Fotin, și numele meu e de la adevărata lumină și sînt ostaș al Hristosului meu, Care a rușinat pe tatăl tău, satana, iar de neam sînt roman. Ca fiu, după trup și după duh, sînt al prealuminatului Mavrachie, pentru că de dînsul sînt născut și de la dînsul am luat cunoștința lui Dumnezeu și sînt crescut în sfînta credință cea întru Iisus Hristos, Domnul, de Care tu, lepădîndu-te, o! împărate, te-ai alăturat cu dobitoacele cele fără de minte și te-ai asemănat lor". Zis-a tiranul: "Nebun ești, o! tînărule, și cuvintele tale sînt după anii tăi. Învață-te de acum a ști ce-ți este de folos și, apropiindu-te, jertfește zeilor, marelui Dia și cruță-ți tinerețea ta". Zis-a tînărul: "Fiindcă nu fac voia ta, nici nu mă închin idolilor, pentru aceea mă numești nebun. Eu însă sînt mai înțelept decît voi cei bătrîni, crezînd în Domnul meu, Iisus Hristos, în Care voi nu credeți și nici nu-L știți".

Zis-a iarăși tiranul către sfinți: "Pînă cînd vom răbda nebunia voastră, o! ticăloșilor? Oare credeți că fiind biruiți de nemăsurata noastră bunătate nu vă chinuim pe voi? Jertfiți zeilor, ca să nu întăriți judecata noastră cea milostivă și dreaptă, ca să nu ne porniți spre nemilostivire și iuțime". Sfinții au răspuns: "Necuratule slujitor al diavolului, de ai avea ceva pricepere, ai cunoaște acum, de la Fotin, credința și puterea noastră. Dacă acela, fiind tînăr de ani, a rușinat păgînatatea ta prin dreapta credință și cunoștința a lui Hristos, cu atît mai mult noi dorim toate muncile, ca să rușinăm pe tatăl tău, diavolul, și să plăcem lui Hristos Dumnezeul nostru".

Atunci, umplîndu-se de mînie tiranul, a poruncit ca, dezbră-cînd pe sfinți, să-i bată cu vine de bou. Și au început slujitorii a săvîrși porunca, întinzînd pe fiecare din ostașii lui Hristos și bătîndu-i fără milă. Atît de mult bătură pe sfinți, pînă ce oasele lor s-au zdrobit și cu mulțimea sîngelui celui vărsat s-a înroșit pămîntul.

Sfinții fiind în munci, strigau lui Dumnezeu, cerînd ajutor de la El. Domnul, prin nevăzuta Sa putere, venind de față, le ușura durerile, le întărea inimile întru răbdare și în dragoste dumnezeiască. Slujitorii, ostenind și slăbind, împăratul a zis către sfinții mucenici: "Oare ați cunoscut, o! îndrăzneților și nesocotiților oameni, cît de ușor îmi este să pierd viața voastră? Jertfiți zeilor, ca să nu luați și mai cumplite munci". Sfinții au răspuns: "Să știi necuratule și străinule de Dumnezeul nostru, că așa cum tu nu cunoști dragostea și lumina lui Hristos, împăcat fiind cu întunericul diavoleștii rătăcirii, așa nici noi nu simțim chinurile cele ce prin tine ni se dau nouă, avînd mintea luminată cu credința și cu dragostea lui Hristos, Dumnezeul nostru. Născocoște, o! tiranule, și alte munci asupra noastră, mai noi și mai grele, pentru că însetează sufletele noastre și dragostea lui Hristos cea din noi dorește ca prin muncile tale sfîrșindu-ne să vedem pe Dumnezeul cel viu, Care împărățește în veci".

Auzind acestea, tiranul s-a umplut de și mai multă mînie și a poruncit să pregătească un foc mare, ca să arunce într-însul pe sfinții mucenici. Fiind aprins focul foarte tare, sfinții mucenici n-au așteptat să fie aruncați în focul acela de slujitorii tiranului, ci singuri, apropiindu-se ca de o apă, au intrat în mijlocul

văpaiei și umblînd prin foc, nevătămați, ocărau pe tiran și pe zeii lui. Toți se mirau de acea minune preaslăvită. Însă tiranul, din început fiind vasul pierzării, nu cunoștea puterea lui Dumnezeu care era în sfinți și biruia focul și cu mare mînie tulburîndu-se se gîndea cum să-i piardă pe sfinți. Și a poruncit ca, legîndu-i de lemnele cele de tortură, cu unghii de fier să-i strujească amar.

Sfinții au răbdat cu tărie și acea chinuire cumplită, nebăgînd în seamă durerile trupești, încît se mira poporul de mînia și de nebunia împăratului. Sfîntul Mavrichie, rîzînd de el, i-a zis: "Nu-ți cunoști slăbiciunea și ticăloșia ta, o! necuratule tiran, că Fotin, tînărul acesta, atîtea și atîtea munci răbdînd, a sfărîmat și a zdrobit puterea împărăției tale de tiran. Cum vei putea să biruiești toată tabăra noastră, singur fiind, biruit de acest tînăr?" Maximian, căutînd cu ochi mari și aspri și scrîșnind din dinți, a poruncit să-lucidă îndată pe tînărul sfînt Fotin înaintea tatălui său, cu sabia, vrînd ca să-i arate lui Mavrichie, socotind că va umple de mare mîhnire sufletul lui, prin moartea fiului. Dar Sfîntul Mavrichie se umplea însă de bucurie și de veselie, privind la moartea fiului său pentru Hristos și la sfîrșitul lui mucenicesc.

Fiind tăiat Sfîntul Fotin și ducîndu-se către Domnul, Sfîntul Mavrichie a zis către Maximian: "A noastră dorire ai împlinit-o, o! tiranule, trimițînd înainte pe Fotin către Hristos Dumnezeu. De acum grabnică este alergarea noastră spre cer, căci cine din ceata noastră va rămîne după Fotin, ostașul lui Hristos, cel ce s-a dus către Dumnezeu și a rușinat pe satana, tatăl tău? Scornește mai mari și mai amarnice munci asupra noastră și nimic să nu lași din cele ce ne încearcă pe noi, de păzim tare credința lui Hristos. Maximian, văzînd pe sfinții mucenici că rabdă toate muncile cu osîrdie și tărie și nicidecum nu se depărtează de credința lor, a chemat suita sa, cea fără de omenie și cu nărav de fiară. Apoi s-a sfătuit cu dînșii cu ce fel de moarte să-i piardă pe mucenici, spre înfricoșarea tuturor creștinilor care sînt în lume.

Sfătuiindu-l pe el mulți, unul dintr-înșii mai cumplit și mai păgîn, rădăcină a răutății și a obrăzniciei, a zis către sfatul acela: "Acum, o! împărate, este vreme de vară, căci este luna iulie. Iată, se află afară din cetate, spre partea de apus, un loc de luncă și ierbos între două pîraie și bălți. Acolo sînt acum o mulțime de țînțari, tăuni, viespi și bărzăuni, încît abia poate cineva să treacă pe acolo; iar a zăbovi vreun ceas nu se poate. Poruncește să-i ducă acolo pe ei și, legîndu-i de copaci, să-i ungă cu miere, ca mîncîndu-i țînțarii, bărzăunii și toate muștele, să aibă mai greu chin decît toate celelalte chinuri și să cunoască că nu se cuvine a ocări pe zeii noștri cei nebiruiți și veșnici".

Acestea zicîndu-le, acel sfat nedrept a plăcut păgînelui împărat precum și la toată suita. Deci au fost osîndiți sfinții lui Hristos răbdători de chinuri, la cumplita tortură. Luîndu-i ostașii, i-au dus legați la locul mai sus pomenit și, legîndu-i de copaci, lîngă un izvor de apă și baltă mare, au uns cu miere trupurile goale, de la cap pînă la picioare. Acolo au aruncat și trupul fericitului Fotin înaintea feței tatălui său și s-au dus. Apoi, năvălind asupra lor tot felul de muște, țînțari, viespi și bărzăuni, i-au acoperit pe ei ca un nor, rănindu-le sfintele trupuri mucenicești.

Într-o nesuferită muncire ca aceasta au răbdat sfinții zece zile și zece nopți. Apoi, ridicîndu-și ochii spre Dumnezeu, s-au rugat: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cela ce ne-ai zidit după chipul și asemănarea Ta, Care ne-ai adus pe noi la adevărul Tău, la cunoștința dumnezeirii Tale, a unuia născut Fiului Tău și a Prea-sfîntului și făcătorului Tău Duh, Ție Îți încredințăm sufletele noastre și ne rugăm ca să le sălășluiești cu toți sfinții Tăi, cei ce din veac bine Ți-au plăcut Ție; căci Te-am iubit și Te-am dorit din tot sufletul nostru și pentru Tine la moarte ne-am dat. Tu ești Dumnezeu Însuși, bun și milostiv și Ție Ți se cuvine slava în veci. Amin".

Acestea zicînd și-au dat în mîinile lui Dumnezeu sfintele lor suflete. Astfel s-au învrednicit de cununile slavei celei veșnice. Nelegiuitul tiran, Maximian împăratul, chiar și după moarte se tulbura asupra sfinților mucenici celor ce locuiau în viața cea fără de moarte, pentru că viețuiesc lui Dumnezeu cei ce s-au sfîrșit în credință, deși s-au dus din cele de aici. Auzind el că acum au murit, a poruncit ca să le taie cinstitele lor capete și să-i lase neîngropați. Sfintele lor trupuri și capetele erau aruncate în luncă și în pădurea aceea, spre mîncarea păsărilor și a fiarelor. Unii frați credincioși, venind noaptea, cu frică și cu

cutremur au adunat moaștele sfinților mucenici cele aruncate și acolo și le-au îngropat în pământ, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh slăvit în veci. Amin.

Aflarea moaștelor sfinților mucenici din Evghenia (22 februarie)

În vremile păgînilor împărați ai Romei fiind multe prigoniri asupra creștinilor și nenumărați mărturisitori ai numelui lui Iisus Hristos făcîndu-se mucenici cu diferite morți, iar trupurile lor cele sfinte lăsîndu-le neîngropate, spre mîncarea fiarelor și a păsărilor, se luau în taină de către credincioși și se îngropau cu cinste în locuri ascunse, prin case sau prin grădini. În acest fel și în locașurile Evgheniei au fost îngropate mulțime de moaște ale sfinților mucenici care au pătimit pentru Hristos și au rămas neștiute mulți ani. Încetînd păgînatatea elinească și tiranii cu sunet pierind, iar împărații creștini luînd cîrmuirea, s-a luminat toată lumea cu lumina dreptei credințe și Biserica lui Hristos era în liniște adîncă. Atunci și sfintele moaște ale mucenicilor din Evghenia au fost scoase din pământ ca niște făclii de sub obroc, prin dumnezeiasca descoperire, adică cu minune.

În acel loc unde au fost îngropate a început a se da bolnavilor diferite tămăduiri, așa voind Dumnezeu, ca să fie robii lui arătați și cinstiți. Atunci a mers acolo arhiereul, cu clerul bisericesc și, săpînd în acel loc, au aflat multe moaște ale sfinților mucenici, ale căror nume le știe numai Dumnezeu, Cel ce i-a scris pe ei în cartea vieții, sus în cer. Aceste sfinte moaște erau întregi și nestricate, încît s-a împlinit cu dînșii Sfînta Scriptură: *"Păzi-va Domnul toate oasele lor și niciunul dintr-însele nu se va zdrobi"*. Încă și bună mireasmă ieșea din ele, și făceau minuni, toate neputințele tămăduind și duhurile cele rele și viclene din oameni gonind. Apoi s-au dus cu slavă în biserică, cu sobor mare de popor credincios, cu psalmi și cu cîntări. După acestea s-a descoperit unui cleric, cu numele Nicolae, care era bărbat îmbunătățit, că între multele moaște mucenicești ce s-au aflat în Evghenia, sînt și moaștele Sfîntului Andronic, unul din cei 70 de apostoli, și ale Iuniei, ajutătoarea lui, pe care îi pomenește Sfîntul Apostol Pavel în epistola către romani, zicînd: *"Închinați-vă lui Andronic și Iuniei, rudeniile mele, și împreună robiților mei, care sînt vestiți între apostoli"*.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Atanasie Mărturisitorul, cel din mănăstirea sfinților Petru și Pavel (22 februarie)

Acest cuvios s-a născut în Constantinopol, avînd părinți cucernici, cinstitori de Dumnezeu și foarte bogați. Fiind evlavios, din fragedă vîrstă a dorit să îmbrace schima monahicească. Pentru aceasta ducîndu-se într-o mănăstire care se găsea lîngă Nicomidia, în apropierea mării, a fost tuns acolo. Și atît s-a înălțat cu faptele bune, încît și împăraților s-a făcut cunoscut. Pe vremea lui Leon stricătorul de icoane, fiind însă pîrît că cinstește preacuratele icoane, a fost supus la multe chinuri, la amară izgonire și la necazuri. Rămînînd însă neplecat și credința ortodoxă pînă la sfîrșit păzind-o, s-a mutat către Domnul.

Viața și pătimirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Policarp, Episcopul Smirnei, care a pătimit în anii de la Hristos 143

(23 februarie)
(După Sfântul Pionie)

Slăvitul și sfințitul mărturisitor al lui Hristos, Policarp, era prin naștere și creștere fiu al cetății Efesului. Părinții lui erau bine credincioși, foarte bogați și milostivi. Tatăl lui se numea Pangratie, iar mama sa Teodora. Fiind pîrîți la stăpînitorul Efesului, ce se numea Marcion, că sînt credincioși, a trimis îndată ostași și i-a adus la el. Teodora era atunci însărcinată cu Sfântul Policarp și a zis Marcion: "Pentru ce nu ascultați voi poruncile împăratești, ci defăimați pe marii zei și vă închinați lui Hristos?" Părinții sfîntului au răspuns fără nici o temere: "Noi, stăpînitorule, ne-am învățat de la sfinții apostoli să credem Domnului nostru și să ne închinăm adevăratului Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pămîntul, Domnului nostru Iisus Hristos, întru al Cărui nume ne-am botezat și pe Care Îl mărturisim și Îl propovăduim că este Dumnezeu adevărat, iar de la idolii cei neînsuflețiți și nesimțitori pe care îi aveți voi în loc de dumnezei, noi ne întoarcem și-i defăimăm".

Stăpînitorul auzind acestea și mîniindu-se, a poruncit ostașilor de i-au aruncat la pămînt și i-au bătut foarte tare. Apoi i-au băgat în temniță, unde au petrecut multă vreme lipsiți de ajutorul omenesc, tiranizîndu-i și omorîndu-i cu foamea, cu setea și cu toate celelalte pătămîri rele. Acolo, în temniță, a născut fericita Teodora pe sfîntul. Bunul Dumnezeu, Care cunoaște toate mai înainte, văzînd că stăpînitorul voiește să ia pruncul și să-l crească, apoi să-l învețe rătăcirea și păgînatatea lui, a trimis pe îngerul Său în temniță, care a tămăduit pe părinții pruncului de rănilor pe care le aveau din bătăile cele pentru mărturisirea lui Hristos și i-a împuternicit mai înainte spunîndu-le că stăpînitorul vrea să-i omoare, dar să nu se teamă de moartea cea pentru Hristos, căci au să se încununeze cu cununa mărturisirii și să moștenească Împărăția cerurilor. După aceea, a luat pruncul și l-a dus la o femeie bătrînă, foarte bogată și creștină, cu numele Calista, și l-a dat ei ca să-i fie fiu de suflet, poruncindu-i să-l boteze și să-l crească cu toată purtarea de grijă și sîrguința, dar să nu spună nimănui taina aceasta. După aceea s-a făcut nevăzut.

Atunci Marcion cel fără de lege, căutînd pruncul și cercetînd multe zile, dar negăsindu-l, s-a aprins cu totul de mînie, a torturat aspru și fără de omenie pe părinții sfîntului, iar mai pe urmă, văzînd statornicia lor și că nu se lasă cu nici un chip de Hristos, i-au hotărît spre moarte. Apoi a poruncit ostașilor să-i scoată afară din cetate, într-un deal, și le-a tăiat capetele acolo, lăsîndu-i să-i mănînce fiarele. Dar în zadar s-a ostenit pierzătorul, că nici o fiară nu s-a apropiat de cinstitele moaște ale sfinților mucenici. După acestea, s-au dus în taină creștinii și i-au îngropat cu evlavie, precum se cădea.

Acea preacucernică văduvă, primind pruncul, l-a botezat și l-a numit Pangratie, după numele tatălui său, crescîndu-l ca pe un adevărat și firesc fiu al ei. După ce a venit pruncul în vîrsta cea primitoare de învățătură, l-a dat la școală și a învățat în scurt timp toată rînduiala cea bisericească. Avînd de la început cugetele bătrînești, nu se îndeletnicea cu jucării copilărești, ca ceilalți copii, ci petrecea împreună cu bărbății înțelepți și îmbunătățiți, făcîndu-se ascultător și următor al tuturor învățăturilor și pildelor celor bune și de suflet folositoare. Ca un fiu de mucenici se sîrguia cu toată osîrdia să urmeze după putere, întru dragostea lui Dumnezeu în toate faptele bune. Apoi se nevoia a avea dragoste pentru toți, smerenie, blîndețe, înfrînare și înțelepciune, precum și tot felul de fapte bune, dar mai cu osîrdie iubea milostenia, încît din acea pricină s-a și numit Policarp. Deci, ascultați ca să vă minunați:

Femeia aceea iubitoare de Dumnezeu, care a crescut pe sfîntul, era foarte bogată, după cum am zis, și avea hambare pline cu grîu și cu toate felurile de roade ale pămîntului. Dar, fiind fericitul Pangratie foarte milostiv și mult îndurat, dădea cu îndestulare săracilor, pe ascuns de maica sufletească, pînă ce a deșertat de roduri toate hambarele ei. Într-una din zile a mers maica sa la hambare și aflîndu-le goale s-a minunat. Însă a înțeles că Pangratie le-a deșertat, că îi știa voia lui cea bună și milostivirea lui către săraci. Cu toate acestea s-a întors de la hambare mîhnită și privea la dînsul cu căutătură sălbatică. El, cu fața veselă, a zis: "Doamnă, să mergem împreună la hambare, ca să le vedem". Însă dînsa nu a voit să meargă, fiindcă le văzuse puțin mai înainte deșarte.

Sfântul s-a dus singur și a făcut rugăciune către Dumnezeu și, o, minune! îndată s-au umplut toate hambarele de toate felurile de roduri și, chemînd pe maică-sa, cu bucurie a zis ei: "Vino, doamna mea, la hambare ca să vezi puterea și darul lui Dumnezeu". Venind femeia și văzînd hambarele pline de roade și încă și toate chiupurile (vasele) pline cu untdelemn și vin, a preamărit cu glas mare pe Dumnezeu, Marele dăruitor. După aceea, sărutînd pe fericitul Pangratie, a zis: "Fiul meu prea iubit, de astăzi înainte dă cît voiești săracilor. De acum nu voiesc să te numesc Pangratie, ci Policarp". Astfel a luat acest nume sfântul, adică Policarp. Fericitul Policarp avînd libertate, împărțea cu îndestulare săracilor roadele și cu dumnezeiască milă hambarele nu se goleau, nici nu se împutinau vreodată, căci Dumnezeu, văzînd socoteala cea bună a sfântului, le înmulțea.

În acea vreme s-a făcut o foamete mare în acea parte a Efesului și atunci vrednicul Policarp a arătat mare milostivire și îndurare nu numai la săraci, dar și către cei bogați. Mulți, deși aveau bogăție mare, neavînd de unde să cumpere cele de nevoie pentru hrana vieții, erau amenințați de foamete, iar sfântul le dădea grîu cu îndestulare și, pe scurt, toți cîți erau la strîmtoare, ziceau: "Să mergem la milostivul Policarp". Așa se duceau la dînsul în fiecare zi o mulțime de săraci și de bogați și pe nimeni nu lăsa niciodată să se întoarcă deșert, ci pe toți îi primea cu milostivire și făcea fiecăruia după nevoia lui.

Cînd sfântul a ajuns la vîrsta de 20 de ani, a auzit că Sfântul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, propovăduia Evanghelia în alte părți ale Asiei. Avînd mare dorință să-l vadă, a cerut voie și binecuvîntare de la maica sa și s-a dus la Cuvîntătorul de Dumnezeu, cu care era împreună și purtătorul de Dumnezeu Ignatie și fericitul Vucol. Împreună cu dînșii a urmat și dumnezeiescul Policarp, umblînd din loc în loc, din țară în țară și, avînd mari pătămiri, sufereau de foame, sete, goliciune și multe alte strîmtoări, ca să propovăduiască cuvîntul Evangheliei lui Hristos, ca și un apostol.

Petrecînd multă vreme în acest fel de nevoie, a venit poruncă de la Domițian, împăratul Romei, ca Sfântul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu să fie surghiunit în ostrovul Patmos, căci se auzise că el întoarce pe slujitori de la idoli, la credința în Hristos. Vrînd el să se ducă în surghiun, a hirotonisit pe fericitul Vucol arhieru al Smirnei și i-a dat pe Sfântul Policarp, ca să-l aibă ajutor al său. Apoi, sărutîndu-i apostolul, a luat cu dînsul pe Prohor și s-a dus în Patmos.

Ducîndu-se în Smirna, Sfântul Vucol, împreună cu dumnezeiescul Policarp, l-a hirotonisit preot, cu toate că nu voia cu nici un chip, zicînd că nu este vrednic. Dar Sfântul Vucol, văzînd faptele cele bune ale lui și dumnezeieștile isprăvi, l-a suit încă și la dregătoria îngrijirii de săraci. Apoi fericitul atît era de smerit cugetător, încît niciodată n-a voit nici o întîietate, nici în adunările preoților nu ședea mai sus, după rînduiala și starea lui, ci ședea mai jos decît toți, ca un om simplu.

Dumnezeu, văzînd smerenia lui cea mare, l-a înălțat și l-a slăvit, după cum s-a făgăduit. Dumnezeiescul Vucol mai înainte cunoscîndu-și moartea sa, a adunat pe toți episcopii eparhiei, tot clerul și pe toți creștinii și le-a arătat sfîrșitul său, spunîndu-le că a hotărît ca diadoh (urmaș) al său pe Policarp, pe care toți l-au primit cu mare bucurie, episcopii, clericii și tot poporul. Cînd era să moară Sfântul Vucol, Policarp, stînd alături de dînsul, Sfântul Vucol i-a luat dreapta și, lipind-o de pieptul său, i-a încredințat păstoria oilor cuvîntătoare zicînd: "Slavă Ție, Dumnezeule". Și a adormit în pace.

Apoi, adunîndu-se mulți episcopi la îngroparea Sfântului Vucol și la sfințirea lui Policarp, s-au făcut minunate vedenii la mulți, pentru că, începîndu-se sfințirea, a strălucit o lumină dumnezeiască pe toți în biserică și unii din cei vrednici au văzut un porumbel alb, strălucind ca fulgerul și zburînd împrejurul capului Sfântului Policarp. Alții vedeau pe Sfântul Policarp îmbrăcat ostășește și încins cu brîu ostășesc, înarmat ca la război. Altor li se părea îmbrăcat cu porfiră împărătească și cu fața strălucind. O femeie l-a văzut mai înalt cu statura, îndoit decît era și cu veșmintele lui înroșite pe umărul drept. Cînd Sfântul Policarp și-a plecat genunchii la sfințire, a văzut înaintea sa picioarele Domnului Hristos, Care stătea nevăzut acolo la sfințirea lui. Astfel, sfințindu-se de Hristos și de Sfântul Duh, ocîrmuia apostolește

Biserica lui Dumnezeu, suferind multe dureri și osteneți pentru mântuirea sufletelor omenești și făcând minuni mari.

Deci, era Policarp om preales în vremurile noastre, episcop al soborniceștii Biserici a Smirnei și învățător următor al apostolilor și prooroc sfânt; pentru că toate cele grăite de dînsul se împlineau.

Odată, s-a întîmplat că Sfîntul Policarp era într-o cetate din aceeași țară, care se numea Teos, fiind aproape de apele cele calde ce se numeau Levedia, și a găzduit la episcopul cetății aceleia, cel cu numele Dafnu - pe care Sfîntul Ignatie, purtătorul de Dumnezeu, îl pomenește în epistola sa către smirneni. Văzînd Sfîntul Policarp lipsa și neajunsurile care existau în casa episcopului aceluia, s-a rugat lui Dumnezeu pentru dînsul, ca să se binecuvînteze casa lui. Din ceasul acela s-a îndestulat episcopul Dafnu cu toată îmbelșugarea. Țarinile și grădinile lui, care mai înainte erau neroditoare, s-au îndestulat neobișnuit și s-au făcut foarte bine roditoare. La același episcop, sfîrșindu-se vinul în poloboc, sfîntul l-a înmulțit prin rugăciune, cu îndestulare.

Întorcîndu-se spre Smirna, cetatea sa, s-a abătut la o gazdă ce se întîmplase în cale, ca să se odihnească - pentru că era seara tîrziu - și, luînd puțînă hrană cu diaconul său, cu care călătorea, s-au culcat și au adormit. La miezul nopții îngerul Domnului, lovindu-l în coastă, l-a strigat: "Policarpe!". El a răspuns: "Ce este, Doamne?" Grăit-a îngerul: "Scoală-te și ieși degrabă din casa aceasta, că va cădea îndată". Căci în casa aceea nu era cunoscut Hristos Dumnezeu și se săvîrșeau într-însa multe fărădelegi.

Sculîndu-se, sfîntul a îmboldit pe diaconul său, poruncindu-i să se scoale. Diaconul, fiind cuprins de mult somn, nu voia să se scoale și se mîhnea zicînd: "Sfinte părinte, n-a trecut încă nici întîiul somn și unde să mergem? Tu, gîndind neîncetat la dumnezeieștile Scripturi nu dormi și nici pe alții nu-i lași să se odihnească". Sfîntul Policarp a tăcut. Dar, arătîndu-se îngerul și a doua oară, îi porunca să iasă afară. Sfîntul, deșteptînd iarăși pe diacon, îi zise că o să cadă casa. Diaconul zise: "Cred în Dumnezeu, că nu va cădea casa, atîta timp cît tu ești într-însa, părinte". Grăit-a părintele: "Și eu cred în Domnul, dar nu cred zidirii acesteia de piatră".

Arătîndu-se îngerul Domnului a treia oară și aceleași spunîndu-i, abia a înduplecat pe diacon de s-a sculat. Și, cînd au ieșit amîndoi, îndată a căzut casa din temelie și a ucis pînă la unul pe toți care erau într-însa. Sfîntul Policarp, stînd și căuțînd spre cer, a zis: "Doamne Dumnezeule, Atotputernice, Părinte al lui Iisus Hristos, al binecuvîntătorului Tău Fiu, Cel ce mai înainte ai spus ninevitenilor, prin Iona, proorocul, pieirea cetății lor și milostivindu-Te i-ai cruțat, cu adevărat Te binecuvîntez, că prin mîna îngerească ne-ai scos și ne-ai izbăvit de moartea aceasta, neașteptată, precum ai scos pe Lot din Sodoma; pentru că Tu păzești pe robii Tăi, totdeauna, de tot răul, fiind bun și milostiv în veci".

După aceasta în cetatea Smirna, fiind necredincios stăpînitorul cetății, în casa lui, într-o noapte, s-a cuprins de duhul rău una din slugile sale, făcînd gîlceavă mare; și s-a tulburat toată casa stăpînitorului, de frică și de cutremur. Făcîndu-se ziuă, au mers iudeii, vrînd să izgonească pe diavol. Acela, repezîndu-se spre dînșii, fiind mulți, pe toți i-a ucis și nici unul nu putea să-l biruiască, nici să se izbăvească din mîinile lui. Apoi, atît de rău îi bătea, încît abia îi lăsa vii, fiind goi și însîngerăți, pentru că toate hainele de pe dînșii le rupea și trupurile lor cu dinții le mușca.

În casa stăpînitorului era un creștin, care a zis către stăpînitor: "De vei porunci, stăpîne, eu voi chema un om care, fără osteneală, va tămădui pe robul tău". Și, poruncindu-i stăpînului, a plecat omul acela și a chemat pe Sfîntul episcop Policarp, care, încă neintrînd în casa stăpînitorului, diavolul a început a striga: "Vai mie, că Policarp vine la mine și voi fugi, chiar nevrînd, de aici". Intrînd sfîntul, îndată diavolul tremurînd a ieșit și a fugit din sluga stăpînitorului. Văzînd acesta, s-a mirat mult.

După minunea aceea s-a întîmplat că, într-o noapte, pe cînd toți dormeau, s-a aprins foarte rău cetatea Smirna și ardea o bună parte a orașului. Atunci era gîlceavă mare, plîngere și frică și strigare și tot

poporul se ostenea să stingă focul, dar nu putea să oprească nimic, focul luând mai multă putere. Adunându-se iudeii cei ce farmecă focul și aceia au rămas deșerți. Aducându-și aminte stăpînitorul de Sfîntul Policarp, a zis către învățătorii curții și sfetnicilor săi: "Nimeni nu va putea să stingă focul acesta decît numai învățătorul creștinilor, Policarp, care nu de mult a tămăduit pe robul meu de îndrăcire". Și, trimițîndu-i, l-a chemat și l-a rugat să ajute cetății în primejdia aceea. Sfîntul, ridicîndu-și înaintea lor mîinile sfînte, spre cer, a făcut rugăciunile sale către Hristos Dumnezeu și îndată focul s-a stins, ca și cum ar fi fost ape multe și arderea a încetat. Poporul socotea că Sfîntul Policarp este unul din dumnezei, iar el, propovăduind pe adevăratul Dumnezeu, Cel ce este în ceruri, le spunea că el este rob al lui Dumnezeu și pe mulți îi încredința și îi împreuna cu Biserica lui Dumnezeu. Apoi a fost odată secetă mare și foamete și tot poporul, cu stăpînitorul și începătorii cetății au rugat pe sfînt ca să-i miluiască și să ceară ploaie pentru pămînt de la Dumnezeuul său. Atunci, rugîndu-se, îndată a plouat mult și adăpîndu-se pămîntul din destul au fost în acel an mai multe roade decît în alți ani.

Cu niște minuni ca acestea făcute de Sfîntul Policarp, apoi prin tămăduirile făcute de toate bolile și prin punerea mîinilor lui, mulți s-au întors la Hristos Dumnezeu și din zi în zi creștea Biserica lui Hristos. Iar urîta închinare idolească se îpușina în cetatea Smirna - în care prin apostoleasca poruncă a luat Sfîntul Policarp slujirea cuvîntului -, precum mărturisește despre aceasta, zicînd: "Policarp, nu numai că este ucenic al apostolilor, prieten și împreună vorbitor al multora care au văzut cu ochii pe Hristos, dar și în Asia a fost trimis de dînsii, ca acolo să primească, după Sfîntul Vucol, episcopia Bisericii din Smirna, pe care Sfîntul Policarp și noi - zice Sfîntul Irineu -, fiind în vîrstă tînără, l-am cunoscut, pentru că era de mulți ani și foarte bătrîn. Apoi învăța cele ce singur le învățase de la apostoli și dădea Bisericii învățăturile cele adevărate. Toți episcopii Bisericii Asiei, care au fost după Policarp, mărturisesc că era cu adevărat mărturisitor al dreptății, mai vrednic de credință și mai statornic decît mulți alți învățători ai Bisericii și înțelepți propovăduitori ai cuvîntului Sfintei Evanghelii. Acest fericit Policarp, în timpul lui Anichit, papă al Romei, mergînd în Roma, pe mulți i-a întors de la eresurile marcioniștilor și i-a adus la adevărata credință, apoi a propovăduit pe față adevărul cel primit de la apostoli".

Sînt unii din cei ce au auzit de la dînsul că Ioan, ucenicul Domnului, mergînd în Efes, la baie, l-a văzut, spălîndu-se, pe ereticul Herint. Sfîntul a ieșit îndată de acolo și-i îndemna pe alții care erau cu dînsul, zicîndu-le: "Să fugim degrab de aici, ca nu cumva să cadă baia în care se află Herint, vrăjmașul dreptății lui Dumnezeu". Pe același Policarp, întîmpinîndu-l Marcion, ereticul, i-a zis: "Mă cunoști oare?" El i-a răspuns: "Te știi că ești cel întîi născut al diavolului". Pentru că apostolii și ucenicii lor se păzeau de eretici, încît nici nu voiau să vorbească cu dînsii, căci se sîrguiau să înșele adevărul cu cuvintele lor cele meșteșugite și mincinoase, precum învață și Sfîntul Apostol Pavel: "*De omul eretic, după întîia și a doua întrebare, să te lepezi, știind că s-a înrădăcinat unul ca acela și greșește; pentru care este osîndit*". Apoi mai este și epistola lui Policarp, cea scrisă cu multă socoteală către Filipeni, în care, cei ce voiesc și se îngrijesc de mîntuirea lor, pot să vadă credința lui și propovăduirea adevărului.

După ce Antonin, împăratul, a trăit 22 de ani de la împărăție și Marc Aureliu, împreună cu ginerele său, Lucie, au ajuns împărați în acea vreme, fiind mare prigonire în Asia, Sfîntul Policarp s-a sfîrșit mucenicește, pentru a cărui pătîmire și sfîrșit se scrie în epistola Bisericii din Smirna, la care a fost episcop Sfîntul Policarp: "Biserica lui Dumnezeu din Smirna scrie Bisericii care este în Filomelia și tuturor sfîntelor soborniceștilor Biserici, care sînt în toate limbile, mila, pacea și dragostea lui Dumnezeu, a Tatălui și a Domnului nostru Iisus Hristos, să fie cu voi. Am scris vouă, fraților, despre alți mucenici și despre Sfîntul Policarp, care a stins focul prigonirii cu sîngele său mucenicesc. Mulți sfînți mucenici au arătat atunci bărbăție nebiruită. Unii atît de mult au fost bătuți, încît toate vinele și alcătuirile s-au rupt într-înșii și cele dinlăuntru ale lor se vedeau. Alții erau tîrîți pe hîrburi ascuțite și pe pietre și toate cele mai amare chinuri, în multe chipuri scornite de chinuitori, iar ei le răbdau cu mărime de suflet. Alții erau dați fiarelor spre mîncare. Păgîinii, privind la o pătîmire bărbătească ca aceea a sfînților, se minunau".

Între alți răbdători de chinuri un tînăr, anume Ermanic, cu ajutorul lui Dumnezeu, a arătat aleasă bărbăție, cu nefricoasă inimă și cu nebiruită minte mergînd la moarte, care firește pentru toți este înfricoșătoare. Pe

acela îl sfătuia mult judecătorul să-și cruțe tinerețile și să nu piardă cu așa amară moarte viața asta dulce. El, când a văzut slobozite fiarele asupra sa, îndată s-a repezit la dînsele, zădărindu-le ca să-l mănînce.

Un oarecare din Frigia, anume Țuint, văzînd fiarele și înfricoșata torturare, s-a temut și a căzut din mîntuirea sa. De aici este arătat că el nu cu socoteală, nici cu inimă dreaptă, ci din minte ușoară, ca și cum s-ar goni de un grabnic vînt, a mers la judecata păgînească și a îndrăznit a se da la chinuire. Astfel s-a făcut altora pildă ca la un lucru atît de mare să nu îndrăznească a se da chinuirii, fără socoteală. Policarp, auzind de acele chinuri și știind că poporul elin cel necredincios privește spre chinuirea altor mucenici, striga asupra judecătorului: "Caută pe Policarp și să pierzi pe cei fără de Dumnezeu". Policarp, auzind de aceasta, deși voia să rămînă în cetatea Smirnei pînă ce va fi prins, acum, fiind rugat de creștini, a ieșit din cetate și s-a ascuns într-un sat și se ruga ziua și noaptea pentru pacea Bisericii, după obiceiul său.

Mai înainte cu trei zile de a fi prins de păgîni, a văzut în vis că s-ar fi aprins perna lui și a ars. Apoi, îndată deșteptîndu-se din somn a zis către ceilalți care erau cu dînsul: "Voi fi ars în foc, pentru Domnul nostru, Iisus Hristos". După trei zile, au venit în satul acela, de la ighemon, trimișii săi, pentru căutarea lui Policarp. Aceștia, prinzînd pe doi copii, i-au bătut cu vergi ca să le spună unde este Policarp și l-au arătat într-o cămară în foișor, de unde el putea să fugă, dar n-a voit, zicînd: "Fie voia Domnului Dumnezeului meu". El, auzind pe slujitori venind la dînsul, a ieșit pe trepte în întîmpinarea lor, apoi, cu fața luminoasă și cu dragoste, le-a urat sănătate. Slujitorii, fiindcă nu-l cunoșteau, priveau la cărunțetele lui, la blîndețea și la luminarea cinstitei lui fețe și, mirîndu-se, au zis între dînșii: "Era drept să suferim atîta osteneală și sîrguință pentru căutarea bătrînului acesta?" Apoi, Policarp a poruncit să gătească îndată de masă și-i rugă să mănînce și să bea, ospătîndu-se, iar lui să-i dea un ceas de rugăciune.

El se rugă fierbinte către Dumnezeu, dîndu-i mulțumire pentru toate dumnezeieștile purtări de grijă ce i s-au făcut din tinerețele lui, încredințîndu-I Sfînta Biserică, cea răsădită de Dumnezeu prin toată lumea. După multa lui rugăciune, luînd slujitorii pe bătrîn, l-au pus pe un asin și l-au dus în cetatea Smirna, în ziua de Sîmbătă cea mare. Doi cinstiți senatori, Irod și Nichita, l-au întîmpinat în cale și, luîndu-l în careta lor, îl sfătuiau ca la judecată să se lepede de credință, numai cu cuvîntul. Oare mare lucru este a zice: "Stăpîne, cezarule, voi jertfi? Și așa te vei izbăvi de moarte". La aceasta, Policarp tăcea și după ce l-au supărat mult le-a răspuns: "Niciodată nu voi face ceea ce mă sfătuiți voi". Ei, mîniindu-se și ocărîndu-l, l-au aruncat din caretă și, căzînd, bătrînul și-a sfărîmat fluierile picioarelor, însă nu băga în seamă durerea.

Fiind dus la judecată, poporul păgîn a strigat, bucurîndu-se că Policarp este prins. Sfîntul a auzit din cer glasul Domnului nostru Iisus Hristos, zicînd: "Îmbărbătează-te, Policarpe, și te nevoiește cu mărire de suflet". Acel glas l-au auzit și alții din ai noștri, cum grăiește epistola. Apoi a întrebat judecătorul: "Tu ești Policarp?" El a răspuns: "Eu sînt." Grăit-a judecătorul: "Cruță-ți bătrînețele tale; leapadă-te de Hristos și jură-te norocului împăratului". Grăind acestea, judecătorul și alte asemenea i-a zis: "Vino-ți în simțire, Policarpe, și zi: Pierde pe cei fără Dumnezeu".

Atunci Policarp cu cinstită față și-a ridicat mîinile spre cer și, întinzîndu-le spre necuratul popor, a zis către Dumnezeu: "Pierde pe cei fără de Dumnezeu". Judecătorul zise: "Leapadă-te de Hristos, vorbește-L de rău și te voi lăsa liber". Grăit-a Policarp: "De 86 de ani slujesc lui Hristos și nu mi-a făcut nici un rău. Cum să-L hulesc cu cuvinte necinstite pe Împăratul meu, Care pînă acum bine m-a păzit?" Judecătorul zise: "Voi slobozi asupra ta fiare cumplite". Policarp răspunse: "Slobozește, căci nu-mi voi schimba gîndul meu cel bun, pe cel mai rău". Judecătorul zise: "Te voi da spre ardere". El răspunse: "Mă îngrozești cu focul care se stinge, iar pe cel nestins nu-l știi, în care vor arde în veci cei fără de Dumnezeu și necredincioșii. Nu zăbovi mai mult și fă degrab ceea ce ai să faci".

Atunci judecătorul a poruncit crainicului să strige către popor că Policarp mărturisește că este creștin. Auzind acestea, elinii și iudeii au strigat cu glas mare: "Acesta este răsturnătorul a toată Asia, acesta este tatăl creștinilor, acesta este stricătorul zeilor noștri. Să-l arzi de viu". Deci stăruia poporul cu iudeii, ca Policarp să fie ars. Fiind pregătită mulțime mare de lemne și vreascuri, Policarp și-a lepădat brîul și s-a

dezbrăcat de haine. Scoase și încălțăminte din picioare, iar chinitorii pregăteau fiarele și piroanele ca să-l pironescă pe Policarp, ca nu cumva să scape din foc. Sfântul a zis către dîșii: "Nu se cade să mă pironiți, pentru că Cel ce are să-mi dea răbdare în văpaia focului, Acela îmi va da și bărbăție ca să nu mă mișc din loc sau să mă întorc în vreo parte".

Deci nu l-au pironit, ci numai l-au legat și au pus pe bătrîn pe lemne, ca pe un berbec ales din turmă, legat pentru jertfa lui Dumnezeu, spre miros cu bună mireasmă. Și se ruga Sfântul Policarp, zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne, Dumnezeule, că, împreună cu mucenicii și mărturisitorii Tăi, ai binevoit a mă rîndui să beau paharul patimilor Hristosului tău și să fiu părtaș al durerilor Lui, precum și la învierea vieții veșnice. Primește-mă ca pe o jertfă aleasă și plăcută ochilor Tăi, pe care Tu singur ai văzut-o mai înainte și ai așezat-o așa cum ai săvîrșit-o, Dumnezeule adevărat, pe Care eu Te slăvesc, Te laud, precum și pe Iisus Hristos, Fiul Tău, Arhierueul cel veșnic, cu Care se cuvine Ție și Sfîntului Duh toată cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin".

După ce a zis "Amin", slujitorii au pus foc dedesubt și, aprinzîndu-se lemnele împrejur, s-a ridicat o vîlvătaie mare și s-a făcut tuturor o minune. Văpaia, împrejmuită pe sfînt și înălțîndu-se peste capul său, nu se atinge de el, ci ca o pînză a corabiei suflată de vînt, așa umflîndu-se împrejurul lui, se împreuna deasupra capului, în înălțime. Deci stătea Sfîntul Policarp în mijlocul focului, fiind neaprins, ci curățîndu-se ca aurul în ulcea. Și am mirosit, zic smirnenii în epistolă, o bună mireasmă care ieșea din focul acela și care pe toate aromele le întrecea cu neasemănare. Păgînii, văzînd aceasta, au strigat către speculator ca, apropiindu-se cu arma, să-l ajungă prin văpaie și să-lucidă. Alergînd speculatorul, l-a împuns cu o sulită lungă și a ieșit din rană sînge neobișnuit, căci curgînd ca un rîu din izvor a stins focul cu totul și toată mulțimea poporului se mira de aceea, cunoscîndu-se cîtă deosebire este între credincioși și cei necredincioși.

După aceasta, iudeii au rugat pe judecător ca să nu dea creștinilor trupul lui Policarp, pentru că, ziceau ei, îl vor avea pe dînsul ca dumnezeu, ca și pe Cel Răstignit. Nu știau ticăloșii că nu se poate să fie aceasta, ca să se depărteze de Hristos Domnul, Cel ce pe cruce a murit pentru mîntuirea noastră, și pe altul oarecare să-l aibă dumnezeu. Pentru că Lui, ca adevăratului Fiul al lui Dumnezeu, Îi dăm dumnezeiască cinste, iar pe mucenicii și următorii lui Hristos, care pentru dragostea cea mare a lor către El au pătimit pentru Dînsul, după vrednicie îi cinștim cu dragoste, noi, cei ce întru dreapta credință dorim să le fim următori și părtași pentru veșnica slavă.

Sutașul, prin porunca judecătorului celui rugat de iudei, a ars trupul lui Policarp, după obiceiul elinesc și cel ce, fiind viu, de foc nu s-a vătămat, acela, fiind mort, s-a supus focului. Iar noi, zic smirnenii, oasele lui cele mai curate decît aurul și mai scumpe decît pietrele cele de preț, adunîndu-le din cenușă, le-am păzit la un loc cinstit, unde ziua pătimirii lui cu veselie o vom prăznui, întru pomenirea unei nevoițe ca aceasta, a celor ce pentru Hristos au pătimit și întru întărirea celor ce prin o moarte ca aceasta vor mărturisi și vor preamări pe Hristos, adevăratul Dumnezeu nostru.

Aceasta am trimis-o vouă prin fratele Marcu și, după ce o veți citi, să trimiteți epistola aceasta și la ceilalți frați risipiți, ca și aceia să preamărească pe Domnul, Cel ce ne-a arătat un vas ales ca acesta dintre robii Săi, Care poate ca și pe noi toți să ne umple de darul Său, și să ne ducă în veșnica Sa împărăție, prin Fiul Său, Unul Născut, Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea și mărirea, în veci. Amin. Sărutați pe toți sfinții, iar pe voi vă sărută toți cei ce sînt cu noi și Evarest, cu toată casa sa. Vă sărută pe voi cel ce a scris epistola aceasta. Apoi s-a săvîrșit pomenirea Sfîntului Policarp, în al șaptelea calend al lui Mai - adică în luna Aprilie, în 25 de zile -, în Sîmbăta cea mare, la opt ceasuri din zi, pe vremea marelui arhierue Filip, ighemon fiind Tralian și împărățind în veci Iisus Hristos. Vă dorim să fiți sănătoși, cei ce umblați întru vestirea cuvîntului lui Iisus Hristos, cu care toată slava lui Dumnezeu se cuvine, pentru mîntuirea sfinților celor aleși, precum a săvîrșit pătirea și Sfîntul Policarp, căruia și noi moștenitori ne facem, întru împărăția lui Hristos.

Toate acestea le-a scris Cais, de pe cărțile cele de piele ale Sfântului Irineu, ucenicul Sfântului Policarp. De la dînsul le-a prescris Socrat, cel din Corint. Apoi eu, Pionie presbiterul, le-am luat de la cei mai înainte numiți și le-am urmat cu descoperirea ce mi s-a făcut de la Sfântul Policarp, care în vedenie mi s-a arătat. Și, scriindu-le, am înnoit cele ce erau șterse prin vechime ca și pe mine să mă primească Domnul nostru Iisus Hristos, cu aleșii Săi, în cereasca Sa împărăție, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

**Viața Sfintei Gorgonia, sora Sfântului Grigorie, cuvîntătorul de Dumnezeu
(23 februarie)
(Tradusă din grecește)**

Fericita Gorgonia avea ca patrie o cetate a Cezareei, care se numea Nazianz. Tatăl ei se numea Grigorie, iar mama sa Nona, care era creștină de la părinți, moși și strămoși. Iar tatăl ei, fiind din părinți slujitori de idoli, a petrecut el însuși multă vreme în rătăcirea închinării de idoli. Însă fericita Nona, soția lui, a întrebuițat multe mijloace pînă ce l-a adus la buna credință cea creștinească, căci era om cu foarte bună știință și voință chiar mai înainte de a cunoaște el adevărul și nu era cu puțință să lase Dumnezeu neluminat un suflet bun ca acesta.

După ce a primit Sfântul Botez, Grigorie a strălucit atît de mult în faptele bune, încît a fost hirotonisit și episcop al Nazianzului, patria sa. Vrednica de minune Nona, atîta luare-aminte avea către cele dumnezeiești și atîta evlavie, încît, după cum zice Cuvîntătorul de Dumnezeu Grigorie, fiul ei și fratele Gorgoniei, niciodată nu s-a întors cu spatele spre partea cea de răsărit a bisericii, niciodată n-a vorbit în biserică în vremea dumnezeieștii slujbe sau în altă vreme, fără numai cînd era mare nevoie să vorbească. Și ce zic despre acestea, căci prin pilda faptelor ei bune și cu rugăciunile care le făcea către Dumnezeu ziua și noaptea, a putut să schimbe pe bărbatul său din păgînatate la buna credință, după cum am zis.

Dintr-o astfel de maică s-a născut Sfînta Gorgonia și un tată și un dascăl ca acesta avînd, ce trebuia să se facă? Cu adevărat trebuia să se facă asemenea cu dînsii întru fapta bună, să devină o altă Nonă, cu evlavia cea către Dumnezeu, după cum cu adevărat s-a și făcut. Căci, deși au măritat-o părinții ei cu legiuită și cinstită nuntă, cu toate acestea atît de mult a întrecut pe toate femeile cele vechi, care sînt mult laudate pentru întreaga lor înțelepciune, încît ea a unit cu nunta și fapta cea bună a fecioriei și a arătat tuturor că nici fecioria singură nu unește pe om cu Dumnezeu și nici nunta nu-l leagă cu lumea sau îl desparte de Dumnezeu. Astfel ca nunta să fie cu totul vrednică a fugi oamenii de dînsa, iar fecioria să fie cu totul laudată. Numai mintea este care iconomisește bine și nunta și fecioria. Deci mintea ori îl unește pe om cu Dumnezeu, ori îl leagă cu lumea și îl desparte de Dumnezeu.

Această de-a pururea pomenită nu s-a despărțit de Dumnezeu dacă s-a măritat și dacă avea cap pe bărbatul său. Dar nu putem zice nici aceasta, că nu era unită și cu înțiuul Cap, adică cu Hristos; ci a slujit puțină vreme lumii și firii, după legea trupului, pe care a rînduit-o Dumnezeu. Isprava cea bună și cinstită a ei era că și pe bărbatul ei l-a adus la credința cea bună, încît nu-l avea pe el domn și stăpîn fără de rînduială, ci împreună rob bun și în toate cele plăcute lui Dumnezeu, dar s-a afierosit pe sine lui Dumnezeu. Dar nu numai pe bărbatul său, ci și pe rodul pîntecelui său, adică pe fiii ei și pe fii fiilor ei, i-a făcut roade ale Sfântului Duh cu sfătuirile sale cele de suflet roditoare și folositoare; iar cu pilda cea bună a făcut nunta laudată, căci bine a plăcut lui Dumnezeu prin faptele cele bune ale ei, fiind măritată, și a dorit buna aducere de roade, pe fiii săi.

Înțeleptul Solomon, în cartea Pildelor, laudă pe femeia aceea care șade și se liniștește în casa ei, iubește pe bărbatul său și se sîrguiește la lucrul său. Multe altele spun pildele pentru lauda unei cinstite și înțelepte femei ca aceasta. Însă cele ce zice Solomon ca să laude pe femeia cea înțeleaptă și cinstită sînt

mici și neînsemnate, spre lauda Gorgoniei celei preacinstite și prea înțelepte. Care altă femeie era mai vrednică pentru cinstirea și pentru împodobirea ei, precum era ea? Și care alta se liniștea în casa ei și nu se arăta afară, ci se făcea nevăzută bărbaților ca aceasta? Care alta avea ochii atât de înțelepți și opriți de la privirile cele fără de rînduială, ca această fericită? Care alta avea rîsul atât de cinstit și liniștit ca al ei? Care alta ca ea abia zîmbea cîteodată, cînd era trebuință? Încă și auzul ei l-a păzit atât de curat, încît îl avea încuiat la toate cuvintele deșarte și nefolositoare, dar deschis la toate cuvintele cele dumnezeiești și mîntuitoare. Nici limba sa n-o avea neînfrînată, ca multe altele, ci mintea o avea ca un stăpîn, spre a grăi numai dreptățile lui Dumnezeu și a avea rînduială hotărîtă buzelor ei, spre a nu grăi niciodată vreun cuvînt deșert și nefolositor.

Vrednica de minune Gorgonia nu se împodobește cu podoabe de aur, nu-și înfrumusețează capul ei cel cinstit cu peruci galbene, nu-și îmbrăca trupul său cu haine scumpe și de mult preț. Nici cu mărgăritare și diamante nu strălucea, nici cu spoieli și cu dresuri nu și-a acoperit vreodată fața precum fac altele, care sînt fără de rușine și spoiesc fața lor, care este creată de Dumnezeu, cu vopsele și cu unsori împotriva dumnezeieștii zidiri a lui Dumnezeu și nu se mulțumesc, nebunele, cu fața lor cu care le-a zidit Dumnezeu; ci voiesc s-o facă mai frumoasă, întinînd astfel chipul lui Dumnezeu. Știa și fericita Gorgonia de multe împodobiri din afară, dar, cu toate acestea, nici una n-a poftit, ci dorea numai să-și împodobească sufletul cu obiceiurile cele bune și creștinești și cu faptele cele bune. Numai aceea rumeneală o iubea, care înflorește fețele femeilor celor cucernice și cinstite din rușinare și din evlavie. O singură podoabă poftea, aceea care se face din înfrînare și din postire. Iar spoielile, încondeierile feței și frumusețea cea de un ceas și fățarnică o lăsa acelor care ies și umblă pe ulițe fără rușine și nu iubesc frumusețea sufletului, ci numai pe a trupului.

Astfel era Sfînta Gorgonia în toate acestea. Dar înțelepciunea ei, cunoștința și credința pe care o avea către Dumnezeu, ce cuvînt va putea să le arate după vrednicie? Nici nu este cu putință a se afla alte pilde ale înțelepciunii ei și ale dreptei credințe ale ei, afară de cele ale părinților ei celor trupești și duhovnicești, la care privind de-a pururea pomenita, le urma fapta cea bună, asemenea cu aceea. Atîta era ascuțimea și istețimea minții ei, încît toți o aveau de obște sfetnic la trebuințele lor, nu numai rudeniile și părinții ei, ci și străinii. Apoi, ca lege neîntrecută, aveau toți înțeleptele sfaturi ale ei.

În dreapta credință și în evlavie era minunată și neasemănată. Căci, care alta a împodobit atât de mult sfințitele biserici cu daruri, ca fericita Gorgonia? Sau, mai bine zis, care altul s-a făcut Biserică sfințită și vie a lui Dumnezeu - după dumnezeiescul apostol - ca ea? Cine altul a cinstit atât de mult pe preoții lui Dumnezeu? Cine altul primea în casa sa, cu mai multă evlavie, pe cei îmbunătățiți și care viețuiau după Dumnezeu? Cine altul a arătat suflet mai pătimitor și mai îndurat către cei ce pătimeau? Care altul a ajutat mai mult pe cei săraci, cu milosteniile sale, decît Sfînta Gorgonia?

Pentru sfînta, se potrivește să zică cineva cuvintele acelea pe care le zicea dreptul Iov pentru sine, fiindcă și casa ei era deschisă și gata pentru primirea de străini, precum era și casa lui Iov. Afară de casa ei n-a rămas nici un străin cîndva. Aceasta, ca și Iov, era vederea orbilor, picioare șchiopilor și mama sârmanilor, căci avea purtare de grijă de cei orbi, îngrijea de cei șchiopi și sîrguia a căuta pe cei sârmani și către femeile văduve arăta o mare milostivire. Casa ei era de obște adăpost al săracilor, averile lor erau de obște cu cei ce aveau trebuință și le-a dat săracilor, ca să rămîna dreptatea ei în veac. Prin multele ei faceri de bine a primit pe Hristos, căci binefacerile le-a luat de la El. Și lucru cel mai bun decît toate era că acestea nu le făcea la arătare, ci le făcea în ascuns, pe cît putea, ca să nu le vadă oamenii, ci numai Dumnezeu, Care vede cele ascunse. Pe toate lucrurile acestea le-a adus în vistieria cea întemeiată a cerului, prin milostenia pe care o dădea săracilor; iar pe pămînt n-a lăsat nimic altceva, decît trupul ei. O bogăție a lăsat copiilor ei, adică îndurarea și faptele cele bune și plăcute lui Dumnezeu.

Mulți oameni au un obicei: în vremea cînd fac un bine, cad în alt lucru rău - adică în vremea cînd fac milostenie la săraci ca și cum ar fi destulă milostenia singură să-i mîntuiască, afară de celelalte fapte bune - se abat, se dau la desfînări și la îndulcirile trupului, ca și cum ar fi cumpărat în oarecare chip desfătările

cu milostenia pe care au dat-o. Dar vrednica de fericire Gorgonia nu a făcut astfel. Ci pe lângă milostenia ce făcea neîncetat avea și postirea, iar pe lângă milostenie și îndurarea către săraci, totdeauna se îndeletnicea cu citirea dumnezeieștilor Scripturi. Apoi priveghea în rugăciune, uneori stînd drept în picioare, iar alteori lăsîndu-și genunchii la pămînt. După aceea, cu inimă zdrobită și smerită și cu lacrimi fierbinți își înălța împreună cu rugăciunea și mintea sa către Dumnezeu și acolo o avea neclintită.

Ea întrecea prin toate acestea nu numai pe femei, ci și pe bărbați și se arăta mai înaltă decît alții. Multe alte fapte bune pe care le aveau alții le urma și ea, iar pentru toate cele bune era pildă altora. Orice lucru bun afla de la alții, ea îl învăța de la dîșii. Drept aceea, învăța și urma toate faptele cele bune, pe care alții nu le făceau.

Care alta din isprăvile sfintei nu era vrednică de minune? Oare îmbrăcămîntea ei, acoperirea ei și trupul ei neîmpodobit, după obiceiul femeiesc care strălucea numai cu fapta bună? Sau sufletul ei care stăpînea pe trup aproape fără hrană, ca o nematerialnică? Ori mai bine să zic trupul acela care s-a silit să se omoare mai înainte de despărțire, ca sufletul să-și ia slobozenia și ca să nu se împiedice de simțire? Sau nopțile cele veghetoare, cîntarea de psalmi și starea ce o începea astăzi și o termina în cealaltă zi? Sau culcarea pe jos, care asprea afară din fire moliciunea mădularelor ei? Sau izvoarele lacrimilor care ieșeau din necazuri ca să aducă cu bucurie rodurile lor? Sau strigarea din noapte, care străbătea norii și ajungea pînă la ceruri? Sau fierbințeala duhului ei, care cu totul nu băga în seamă nici cîinii cei de noapte, nici răcorile aerului, nici ploile, nici tunetele și nici grindinile, pentru dorința pe care o avea spre rugăciune? Sau firea femeiască ce a biruit-o pe cea bărbătească, ca să se nevoiască cu nevoița cea bună a mîntuirii. Astfel a arătat că deosebirea pe care o au bărbații și femeile este numai după trup, iar nu și după suflet. Sau înfrînarea sfintei, care a biruit gustarea cea amară a strămoașei Eva și pe păcat, precum și pe șarpele amăgitor, pe diavolul și pe moarte? Sau chinuirea ei cea de viață făcătoare, care a cinstit smerenia lui Hristos, pînă la chip de rob, precum și patimile Lui? Și cum este cu puțință a număra cineva toate isprăvile fericitei Gorgonia?

Bine este să adăugăm la povestirea faptelor ei celor bune și răsplătirile pe care le-a luat de la Dumnezeu, Dreptul dătător de plată. Cînd încă era sfînta în viața aceasta, odată a șezut într-o căruță pe care o trăgeau niște catîri. Mergînd pe drum, din lucrarea diavolului, urîtorul de bine al omului și din pizma care o avea asupra ei, pentru sîrguința ei cea bună, deodată s-au speriat catîrii și, alergînd cu sălbăticie, s-a răsturnat căruța și a căzut sfînta. Însă nu a rămas în locul acela unde a căzut, ci s-a încurcat în căruță și o tîrau catîrii, încît s-au sfărîmat mădularele și s-au zdrobit oasele ei. Această întîmplare a pricinuit mare sminteală celor necredincioși, cum a lăsat Dumnezeu pe o femeie sfîntă să pătimească un rău ca acesta.

Ea, cu toate că avea atîta nevoie de tămăduire, nu a voit să cheme doctor pentru căutare și vindecare și aceasta numai ca să nu vadă bărbat străin trupul ei. De aceea și-a pus toată nădejdea tămăduirii ei în Dumnezeu, Care, cu judecățile ce știe, a lăsat-o să pătimească această ispită și după aceea iarăși să o tămăduiască. De aceea și după nădejdea ei cea bună pe care o pusese în Dumnezeu, Mîntuitorul său, a urmat și lucrul, căci s-a tămăduit desăvîrșit, fără doctor. Astfel s-a arătat că Dumnezeu voiește să pătimească acea sfîntă ispită ca un om și să se tămăduiască cu preaslăvire mai presus de om, ca să se preamărească prin minunea aceasta, care pe toți i-a făcut să se minuneze și mai ales pe cei ce s-au smintit mai înainte. Căci la toți a sosit și s-a auzit minunea aceasta. Iar diavolul cel ce a adus ispita asupra ei a fost rușinat.

Altădată, iarăși s-a îmbolnăvit sfînta, iar boala ei era neobișnuită și străină, că avea o fierbințeală năpraznică în tot trupul ei și era ca o aprindere a sîngelui. Apoi a urmat răceală, sîngerare, roșeață și moleșire a minții și slăbire a mădularelor trupului ei. Patima aceasta a urmat adeseori, iar meșteșugurile doctorilor erau neputincioase spre tămăduirea bolii ei, cu toate că și-au pus toată sîrguința lor. Nici lacrimile cele multe ale părinților ei, nici rugăciunile cele de obște către Dumnezeu și nici cererile a toată mulțimea n-au folosit, căci toți aveau folos de la sănătatea sfintei și dimpotrivă, de obște, socoteau pagubă și vătămare boala ei.

Ce a făcut după aceasta Sfinta Gorgonia? După ce s-a deznădăduit de alt ajutor, a alergat către Dumnezeu, Doctorul cel de obște. Și, așteptînd vremea nopții, în care nu era nimeni să o împiedice, fiindcă o slăbise puțin boala, s-a dus și a căzut cu credință la Sfintul Jertfelnic, chemînd cu mare glas, spre ajutor, pe Dumnezeu. Mai pe urmă, ea urmează celei ce îi curgea sînge, care atingîndu-se de poala hainei lui Hristos, i-a încetat izvorul sîngelui ei. Deci ce a făcut? Și-a apropiat capul ei de Sfinta Masă și cu lacrimi, precum a udat desfrînata picioarele lui Hristos, a udat și ea Sfinta Masă, zicînd că nu se va duce de acolo, pînă nu-și va lua înapoi sănătatea sa. După aceea, umplîndu-și cu lacrimile sale tot trupul, o minune! îndată s-a făcut sănătoasă desăvîrșit și s-a întors acasă ușurată de boală, cu trupul și cu sufletul, fiindcă și-a luat plata credinței și nădejzii sale. Iar prin întărirea sufletului ei și-a dobîndit și sănătatea trupului. În acest fel a fost viața fericitei Gorgonia. Acum, să-i vedem și sfîrșitul.

Fericita dorea moartea pentru multa îndrăzneală pe care o avea către Hristos și, mai mult decît toate cele pămîntești, alegea mai bine să fie lîngă El. De aceea, nu s-a lipsit de această dumnezeiască și înaltă nădejde a ei. Dar ce a urmat? Un somn dulce i-a venit, apoi după multă priveghere ce a făcut-o, rugîndu-se pentru aceasta Domnului, a avut o vedenie, care îi arăta în ce zi are să moară și să se ducă la Domnul. Aceasta a iconomisit-o Dumnezeu, ca să se pregătească și să nu se tulbure cînd va veni moartea fără de veste. Cu toate acestea, sfinta n-avea trebuință de vreo pregătire, pentru că avusese cu puțin înainte săvîrșirea Sfintului Botez sau, mai bine să zic, că toată viața ei era desăvîrșire. Nașterea de a doua oară o avea de la Duhul Sfînt, prin Sfintul Botez, iar încredințarea mîntuirii o avea prin faptele cele bune și plăcute lui Dumnezeu, pe care le lucrase pînă atunci și peste care mai pe urmă de toate a pus Sfintul Botez, ca o pecete. Una era numai care o mîhnea și aceasta avea trebuință s-o adauge lîngă celelalte lucruri bune ale ei. Care era aceasta? Să-și boteze și pe bărbatul său, ca să nu rămînă nedesăvîrșit lucrul ei, ci să se ducă desăvîrșită la Hristos cu toate ale ei. De acest lucru se ruga și îl căuta și nu s-a lipsit de cererea sa, căci l-a primit de la Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El.

După ce le avea pe toate după scopul ei și nimic nu mai lipsea dintre cele cîte poftise, s-a apropiat și ziua cea hotărîtă a morții ei; atunci s-a pregătit de moarte și pentru ducerea spre Hristos a căzut bolnavă după legile firii. Apoi, după ce a poruncit bărbatului său, fiilor și iubiților ei, cîte sînt trebuincioase să le zică o femeie iubitoare de bărbat, de fii și de frați, a vorbit cu înțelepciune și a învățat despre petrecerea cerească. Deci s-a făcut ca o zi de sărbătoare, prin învățătura ei către toți, în ziua cea mai de pe urmă a vieții ei. Atunci a adormit și s-a dus la cele cerești fericitul ei suflet, nu așa bătrîna după anii vieții, căci nici nu voia să trăiască și să se afle mulți ani în lume. Dar după bunătăți și după faptele bune, era îmbogățită mai mult decît mulți alții, care au ajuns la adînci bătrîneți.

Însă este bine și folositor lucru să adăugăm și ceea ce a urmat la sfîrșitul ei. Fericita zăcea pe pat, după cum am zis, avînd răsufările cele din urmă, iar împrejurul ei erau multe rudenii și străini, mîhnindu-se toți de despărțirea ei. Unii dintr-înșii doreau să audă de la dînsa ceva de folos pentru suflet, ca să povestească celor de pe urmă. Alții voiau să le spună ceva potrivit ceasului aceleuia, însă nimeni nu îndrăznea s-o întrebe, căci întristarea și durerea inimii lor era nevindecată și lacrimile le curgeau, neauzindu-se de la dînșii nici un glas. Căci nu se părea cu cale să cinstească cu plîngeri pe ceea ce se despărțea de lume cu semnele sfințeniei; ci toți stăteau cu adîncă tăcere, ca și cum s-ar fi săvîrșit vreo taină dumnezeiască, iar sfinta zăcea nemișcată, fără glas și fără suflare.

Atunci păstorul cel de obște, adică tatăl ei, care stătea aproape de dînsa, văzînd-o că își mișca încetișor buzele, a apropiat urechile sale cu nădejde, crezînd că va auzi ceva. Și a auzit-o zicînd un stih din psalmul lui David, potrivit ceasului: "*Mă voi culca și voi dormi cu pace*". Aceasta nu era altceva decît o arătată mărturie și dovadă a îndrăzelii și a sfințeniei cu care fericita Gorgonia a ieșit și s-a dus către Hristos. Cu a Cărui nemărginită milă, prin rugăciunile sfintei, să ne învrednicim și noi păcătoșii și osîndiții de sfîrșitul cel bun și mîntuitor în pocăință și mărturisire, ca împreună cu cei mîntuiți să slăvim și noi bunătatea Lui cea desăvîrșită, în vecii vecilor. Amin.

Aflarea cinstitului cap al slăvitului prooroc Ioan, Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului (24 februarie)

Fiind tăiat cinstitul cap al Sfântului Ioan Înaintemergătorul, l-a luat pe tîpsie necurata jucătoare și l-a dus maicii sale, Irodiada. Iar ea, împungînd cu acul limba Sfântului care muștra fărădelegea lor, nu l-a dat să-l îngroape odată cu trupul, pentru că se temea ca nu cumva Ioan să învieze cînd capul lui se va lipi de trup și iar o va muștra. Deci, ea a poruncit ca trupul să-l arunce, iar ucenicii, luîndu-l noaptea în taină, l-au îngropat în Sevestia, cetatea Samariei. Însă capul l-a îngropat Irodiada, în curtea sa, în pămînt adînc, la un loc ascuns și necinstit. Despre aceasta știa numai femeia lui Huza, economul lui Irod, cea cu numele Ioana, care se pomenește în Evanghelia lui Luca. Aceea, avînd jale de uciderea cea nevinovată a Sfântului Marelui prooroc Ioan și de batjocura ce se făcuse cinstitului său cap, l-a luat de acolo noaptea, în taină, și, punîndu-l într-un vas de lut, l-a îngropat în muntele Eleonul, unde era satul lui Irod. Cînd a auzit Irod vestea despre Iisus, a gîndit împreună cu Irodiada, nu cumva a înviat Ioan? Căutînd capul lui Ioan și negăsindu-l, nu se pricepeau ce să fie. Apoi a zis Irod către casnicii săi despre Iisus: "Ioan pe care l-am tăiat, acela s-a sculat din morți și pentru aceasta se lucrează puteri prin el".

După aceasta, trecînd multă vreme, un bărbat oarecare slăvit, care era dintr-un palat împărătesc și crezuse în Domnul nostru Iisus Hristos, anume Inochentie, lepădîndu-se de lume, a mers în Sfînta Cetate a Ierusalimului și, cumpărînd în muntele Eleonului locul acela, care altădată era satul lui Irod, a zidit acolo o chilie și, îmbrăcîndu-se în rînduiala monahicească, viețuia după Dumnezeu. Vrînd să zidească o biserică mică de piatră, a săpat un șanț pentru temelie. Și, după dumnezeiasca rînduială, a găsit capul ascuns în pămînt, în vasul cel de lut. Din unele minuni care se făceau în acea vreme și prin dumnezeiască descoperire, cunoscînd că acela este capul Mergătorului înainte, îl păstra la sine cu cinste. Iar cînd era să se sfîrșească, văzînd urîciunea pustiirii, stînd la locul cel sfînt - căci în acele vremuri împărăția închinătorilor la idoli, stăpînind pretutindeni sfintele locuri în Ierusalim, cu idoli și cu urîtele lor jertfe, monahul acela a ascuns sfîntul cap al Mergătorului înainte iarăși în sînul pămîntului, în același loc, ca să nu i se facă vreo necinste după sfîrșitul său. Dar acel loc, ce a fost altădată satul lui Irod și în care era chilia și biserica cea mică, pustiindu-se după dînsul prin lungimea vremii, a căzut și s-a asemănat cu pămîntul și iarăși acel cinstit cap a fost neștiut de nimeni, vreme de mulți ani.

Împărățind marele împărat Constantin și luminîndu-se cu Sfîntul Botez, iar prin maica sa, Sfînta Elena, curățind și înnoind sfintele locuri ale Ierusalimului, iar sfînta credință înflorind pretutindeni și strălucind ca soarele, doi monahi de la răsărit s-au sfătuit să se închine cinstitei și de viață făcătoarei Cruci în Ierusalim, care s-a aflat de împărăteasa Elena, precum și Mormîntului Domnului și la toate sfintele locuri. Deci, ajungînd la Ierusalim, se închinau și se rugau, înconjurînd sfintele locuri. Apoi s-a arătat unuia dintre dînșii Sfîntul Ioan Mergătorul înainte, în vedenia somnului, poruncindu-i să scoată din sînul pămîntului cinstitul lui cap, arătîndu-i locul în satul lui Irod unde era ascuns. El, deșteptîndu-se, a spus prietenului său. Însă acela, socotind lucrul ca un vis, n-a crezut și l-a făcut și pe acela să nu creadă. În altă noapte iarăși s-a arătat în vedenie Sfîntul Înaintemergător, la amîndoi, fiecăruia deosebit, și le-a zis: "Toată necredința și lenevirea lepădînd-o, faceți ceea ce v-am poruncit".

Sculîndu-se amîndoi, spunînd unul altuia vedenia, au mers în satul lui Irod, la locul ce li se arătase în vedenie și, săpînd, au aflat comoara cea fără de preț, adică sfîntul cap al Mergătorului-Înainte, și, punîndu-l într-un sac din pîr de cămilă, s-au întors la locul lor. În acea vreme, un om din cetatea Emesa, sărac, cu meșteșugul olar, lăsînd patria sa și soția, din pricina sărăciei, se ducea în altă țară. Atunci a nimerit în cale pe cei doi monahi și, apropiindu-se de dînșii, mergeau împreună. Iar monahii, primind pe omul acela să călătorească cu dînșii, i-au dat sacul cu capul să-l ducă, însă omul nu știa ce este în sac. Și

iată i s-a arătat Sfântul Înaintemergătorul, zicându-i: "Lăsînd pe călătorii tăi, fugi de dînșii cu acest sac, pe care îl ai în mîini".

Aceasta a poruncit-o sfîntul de vreme ce vedea neosîrdia și lenevirea monahilor, care la început nu credeau în arătarea lui. Apoi nu voiau să ducă singuri cinstitul cap, ci îl încredințară unui om necunoscut. Dar a vrut să facă bine acelui sărac și să fie pricinuitor vieții celei bune și plăcute lui Dumnezeu. Deci, olarul acela, ascultînd pe sfînt, s-a ascuns de monahi și a fugit de ei. Apoi s-a întors acasă la soția sa, ducînd, ca pe o comoară de mare preț, capul Mergătorului-Înainte, cel mai scump decît toate bogățiile, pentru care Dumnezeu a binecuvîntat casa olarului cu toată îndestularea și viețuia întru multă îmbelșugare, uitînd pătîmirea cea dintîi, dînd și la alți săraci și scăpătați din bogățiile sale.

Știînd pe Sfîntul Ioan Mergătorul-Înainte pricinuitor de atîtea bunătăți, cinstea capul lui precum se cădea, tîmîindu-l în toate zilele, aprinzîndu-i lumînări și rugîndu-se. Astfel, cealaltă vreme a vieții sale a petrecut-o bine. Iar cînd era să moară, l-a pus într-un vas cu apă - astfel voind însuși Sfîntul-Înainte-Mergătorul, și după moarte arătînd chip de sărăcie. Punînd vasul acela cu tot cu cap într-un sicriu, l-a petcetluit și a încredințat această comoară surorii sale, spunîndu-i cu amănuntul cum, pentru acel sfînt cap, din sărăcia cea mai de pe urmă a ajuns în mare bogăție. Și a poruncit surorii sale să aibă acel sfînt cap în mare cinste, păzindu-l cu cucernicie și cu frică, dar să nu deschidă sicriul pînă ce, singur Înainte-Mergătorul nu va voi să se deschidă. Iar dacă va veni la sfîrșitul vieții sale, să-l încredințeze unui bărbat temător de Dumnezeu și îmbunătățit. Astfel, cinstitul și sfîntul cap al Mergătorului-Înainte a trecut de la unul la altul, prin multe mîini.

După aceea, a ajuns la un monah presbiter, anume Eustatie, care viețuia aproape de cetatea Emesa, într-o peșteră. Acela, deși era rău-credincios, vătămat cu eresul lui Arie, totuși mergeau la el neputincioșii să se tîmăduiască cu darul cel minunat, care ieșea din capul Mergătorului-Înainte, cel ținut în taină de el. Monahul acela, precupețind darul lui Dumnezeu, acele minuni le atribuia relei sale credințe celei ereticești, tînuind adevărul înaintea oamenilor, încît pe mulți de un gînd cu el îi înșela. Înștiințîndu-se despre reaua lui credință, toți cei din cetatea Emesa s-au sfătuit împreună cu episcopul și cu voievodul și au trimis să-l izgonească din peștera aceea și din hotarele Emesei. Iar el a rugat pe cei ce-l goneau ca să-l lase în ziua aceea să petreacă în peșteră, făgăduind ca a doua zi să iasă singur. Dobîndind acea vreme, a îngropat noaptea, vasul cel de apă cu sfîntul cap, în peștera aceea, adînc în pămînt, nădăjduind că în altă vreme va veni în taină să-l ia și iarăși, făcînd prin el minuni, să-și întindă credința sa cea rea. Însă n-a cîștigat ceea ce nădăjduia, pentru că, după ieșirea din peștera aceea, îndată s-au sălășluit acolo niște binecredincioși monahi îmbunătățiți, unde nu mai era cu putință acelui eretic să intre și să fure comoara cea duhovnicească, ascunsă în pămînt. După multă vreme, adunîndu-se mulți frați, s-a așezat mănăstire lîngă peștera aceea; iar capul Mergătorului înainte nu era știut de nimeni, fiind sub obroc. Trecînd mulți ani, l-a găsit Marcel, arhimandritul acelei mănăstiri de lîngă peștera Emesei, bărbat îmbunătățit, de care lucru singur pomeneste astfel:

"Bine este cuvîntat Domnul nostru Iisus Hristos, că m-a învrednicit pe mine, Marcel, robul Său, a fi văzător al vedeniei de față, care mi s-a făcut în 18 zile ale lunii Februarie, în săptămîna din mijlocul postului sfîntelor 40 de zile, descoperindu-se în somn noaptea, căci am văzut toate porțile mănăstirii noastre deschise. Deci m-am înfricoșat și mi se părea că ies să le închid. Apoi iarăși am văzut un rîu trecînd prin poarta mănăstirii, și mă miram de unde iese acea mulțime de apă. Pe cînd gîndeam aceasta, am auzit un glas de multe cete, venind spre noi dinspre răsărit, cu sunet mare, iar fiecare ceată avea deosebit grai și striga: "Iată, se arată Sfîntul Ioan, Botezătorul lui Hristos".

Astfel strigînd, cetele au intrat în mănăstire. Iar eu, lăsînd porțile și privirea rîului, de frică acoperindu-mă, am alergat și m-am suit în vîrful scării, pe care stînd, mi se părea că văd în mănăstire două curți, una spre apus, iar alta spre miazăzi, și o biserică între dînsele. Apoi fiecare ceată intra în curtea dinspre apus, iar de acolo mergea în biserică și, închinîndu-se, ieșea pe ușa dinspre miazăzi.

După ce au stat cetele din umblarea lor, iarăși am auzit un glas, strigînd: "Iată Sfîntul marele Ioan Botezătorul". Apoi, privind, l-am văzut în biserică și cu dînsul pe alți doi, unul de-a dreapta și altul de-a stînga. Atunci, îndată cetele au mers la dînsul, una după alta, și luau de la dînsul binecuvîntare. Și eu, în sine-mi, gîndeam să mă apropiez și să mă binecuvîntez. Intrînd eu mai pe urmă decît toți, pe altă ușă, cu frică și cu cutremur, m-am închinat înaintea lui pînă la pămînt și m-am atins de picioarele lui. Iar el, ridicîndu-mă, m-a cuprins cu dragoste, atingîndu-se de barba și de gura mea, cu sfînta sa gură, apoi, scoțînd din sînul său un vas plin de miere, mi-a dat, zicînd: "Primește binecuvîntare". Acestea zicînd, el mergea, dar mergeam și eu în urma lui și am văzut un stîlp de foc înaintea lui și înfricoșîndu-mă, m-am deșteptat.

După aceasta, trecînd ziua, am poruncit ca seara să cînte frații obișnuita rînduială, adică psalmii cu stihuri. Pe cînd cîntau ei, fratele Isachie, ridicîndu-și ochii, a văzut foc prin ferestruie arzînd în biserica sfîntei peșteri, unde era cinstitul cap al Sfîntului Ioan, de care noi nu știam. Dar fratele, văzînd focul, a strigat: "Domnul meu, iată văd foc arzînd la sfînta peșteră". Eu am zis către dînsul: "Nu te teme, frate, ci însemnează-te cu semnul Crucii și taci!"

După cinci zile, pe la miezul nopții, pe cînd dormeam, o mîină m-a atins de trei ori în coasta cea dreaptă și un glas a zis către mine: "Iată, m-am dăruit vouă. Scoală și urmează stelei ce merge înaintea ta și unde te va duce, acolo să sapi în pămînt, că mă vei afla". Iar eu, cu frică și cu cutremur deșteptîndu-mă din somn, ședeam și am văzut o ceată stînd înaintea ușii chiliei în care eram. Înfricoșîndu-mă foarte, m-am însemnat cu semnul Crucii și am ieșit, iar steaua mergea înaintea mea. După aceea, am intrat în peșteră și, ducîndu-mă pînă la locul unde era cinstitul cap al Sfîntului Ioan Mergătorul-Înainte, s-a făcut nevăzută. Iar eu m-am închinat Domnului, căzînd cu fața la pămînt, și am făcut multă rugăciune. Apoi, aprinzînd lumînare și tămîie și luînd sapa, am început a săpa chemînd pe Domnul.

Săpînd eu, se auzea sunet mare și era pămîntul vîrtos ca arama. Apoi, ostenindu-mă mult, am aflat cărămizi, pe care scoțîndu-le, am văzut o lespede de piatră și pe aceea, scoțînd-o cu multă osteneală, am aflat purtătorul și sfîntitul vas, în care era cinstitul și vrednicul de fericire cap al Mergătorului-Înainte. Apoi, cuprinzîndu-mă bucurie și frică, am luat o lumînare și tămîie și, îndrăznind a pipăi, m-am închinat și iarăși am acoperit vasul cinstit, după aceea m-am dus din peșteră.

În ușa m-a întîmpinat preacinstitul arhimandrit Ghenadie, care venise în mănăstirea noastră, și, luîndu-mă înăuntrul peșterii, a făcut rugăciune și după aceea a început a-mi spune vedenia sa: "Am văzut, zise el, că în acest loc, unde stăm acum, stăteam amîndoi și era multă pîine de orz curată, mai luminată decît soarele. Apoi am văzut popor fără număr intrînd în peșteră și lua din mîinile noastre pîinile acelea, însă pîinile nu scădeau, ci mai mult se înmulțeau".

Acestea auzindu-le eu de la părintele Ghenadie, am înțeles că de la Dumnezeu era acea vedenie, care însemna darul cel neîmpuținat al Botezătorului, care era să se dea tuturor cu îndestulare în acel loc. Deci i-am spus și eu cele ce am văzut și i-am arătat preacinstita comoară aflată. Văzînd-o el, s-a bucurat foarte mult și ne-am sfătuit ce am putea face. Și ne-am învoit amîndoi ca să nu spunem îndată cuiva despre aceea, nici episcopului Uranie, păstorul Bisericii Emesei. Ci mai întîi să arătăm taina aceasta fericitului stareț, părintelui Ștefan, care era povățuitor de nevoințele pustniciei în mănăstirea Daromieii. După aceasta, el să arate episcopului, pentru că îi era iubit. Dar, mergînd în mănăstirea Daromieii, n-am găsit pe părintele Ștefan, fiindcă se duse să cerceteze alte mănăstiri. Deci am trimis la cucernicul diacon Chiriac, care era în cetate, în sfîntitul locaș cel dintîi.

Acela, venind și închinîndu-se nouă întru Hristos, a spus vedenia sa, pe care a văzut-o în vis, după toate asemenea cu vedenia aceea pe care minunatul Ghenadie a văzut-o și i-am spus lui a noastră taină despre Sfîntul Mergătorul-Înainte. Deci au zis diaconul Chiriac și părintele Ghenadie că se cade ca îndată să anunțăm despre aceea pe păstorul bisericesc. Iar eu așteptam pînă ce starețul Ștefan se va întoarce de la mănăstirile sale și am petrecut cinci zile. Iar sosind sîmbăta și noi vorbind, deodată am căzut și zăceam de

o boală neașteptată, încît nu puteam nici a mă scula. Deci, Ghenadie și Chiriac se mirau de răul ce mi se întîmplase și au făcut rugăciune către Domnul, pentru mine. Iar după rugăciune ziseră către mine: "Au nu ți-am spus că se cade a spune episcopului taina?" Iar eu, auzind aceasta, mă defăimam, fiindcă nu am făcut bine ascunzînd o taină ca aceasta, pe care se cădea a o arăta îndată pentru slava lui Dumnezeu. Deci, rămăsesem netămăduit, dar făcîndu-se seară, după obișnuita cîntare, venind la mine acei cinstiți bărbați, Ghenadie și Chiriac, mi-au spus că s-au jurat cu jurămînt să spună arhierului de taina aceea din vremea utreniei, mai înainte de răsăritul soarelui. Și eu am zis către dînșii: "Bun este sfatul vostru, fraților. Deci fie ceea ce v-ați sfătuit".

Astfel, întorcîndu-mă cu dînșii, îndată m-am îndreptat din boală și m-am făcut sănătos. Apoi m-am dus în cetate cu dînșii foarte de dimineață și am aflat pe episcop ieșind din biserică, de la cîntarea Utreniei, și i-am spus lui toate cele despre arătarea cinstului cap al Sfîntului Mergătorului-Înainte. Iar el, umplîndu-se de mare bucurie, ne-a poruncit ca, nespunînd nimănui taina, să ne ducem la mănăstire. A doua zi, presbiterii și diaconii au venit în mănăstirea noastră și, săvîrșind sobornicește sfînta slujbă, s-au apropiat de locul acela în care era vasul cu sfîntul cap. Și diaconul glăsui: "Genunchii plecați-vă și Domnului să ne rugăm"; toți ne-am închinat la pămînt. Iar episcopul Uranie, rugîndu-se, a scos vasul cu cinstitul cap din sînul pămîntului.

Era acolo cu episcopul un presbiter, anume Malh, care, necrezînd, a zis: "De unde poate fi aici capul Mergătorului-Înainte?" Și, îndrăznind, a pus mîna sa pe vas și s-a atins de vîrfurile cinstului și prea lăudatului cap, și îndată, pentru necredința lui, s-a uscat mîna aceea care s-a atins și s-a lipit de vas. Toți văzînd acea minune, s-au mirat foarte mult. Iar păstorul, cu cei ce stau de față, rugîndu-se lui Dumnezeu cu dinadinsul, presbiterul cel pedepsit abia a putut să-și dezlipească mîna de pe vas, însă i-a rămas neputincioasă. Iar plăcutul lui Dumnezeu păstor, cu tot clerul bisericesc, luînd sfîntul vas, cu comoara ce se afla într-însul, l-a dus în sfînta biserică și l-a pus într-un loc sfînt al altarului, pînă ce s-a zidit Mergătorului-Înainte biserică deosebită, dumnezeiască, în cetatea Emesei, luînd sfîrșit cu frumoasă podoabă; întru care, cînd era să se aducă acel sfînt cap, s-a arătat Botezătorul în vedenie presbiterului Malh, celui care nu crezuse, și i-a poruncit ca în vremea aducerii să-și pună mîna cea bolnavă pe vas că se va tămădui. Deci, făcînd aceea, presbiterul îndată a cîștigat tămăduire.

Chiar și Sfîntul Simeon Metafrast, în viața Cuvioasei Matroana, scrie astfel despre aflarea celui cinstit cap al Mergătorului-Înainte: "În acel timp, un om, arîndu-și holda sa, a văzut la un loc, unde era peștera aceea în mănăstire, un foc ieșind din pămînt. Și nu o dată a văzut aceea, ci de mai multe ori; că în multe zile se arată o văpaie de foc neîncetat, ieșind din pămînt. Deci a mers omul acela în cetate - ziua aceea era Duminică, în care și Marcel cu Ghenadie și cu Chiriac au mers la episcop - și au spus lui Uranie, episcopul Emesei. Iar episcopul, cunoscînd că este un lucru mare, a luat pe clericii săi și au mers la locul acela, în peștera în care altă dată locuia Eustatie, ereticul; și făcînd rugăciune a poruncit ca în locul acela să sape pămîntul.

Aceasta făcîndu-se, s-a găsit vasul, care avea într-însul nu aur sau argint, ci capul Sfîntului Ioan Înainte-mergătorul și Botezătorul Domnului, cel mai scump decît toate comorile pămîntești. Și a străbătut pretutindeni vestea despre aceasta, apoi s-a adunat acolo tot poporul, nu numai din cetatea Emesei, ci și din toate cetățile și satele din jur. Și a mers Cuvioasa Matroana din mănăstirea sa, cu toate surorile, ca să se închine Capului celui găsit al Sfîntului Ioan. Și a izvorît din acel cinstit cap mir bine mirositor, și preoții ungeau cu acest mir pe poporul ce se adunase, făcîndu-le semnul Crucii pe fruntea lor.

Deci a luat din mirul acela și Sfînta Matroana, într-un vas mic, vrînd să-l ducă în mănăstirea sa, spre binecuvîntare. Dar poporul, sîrguindu-se către acel mir sfînt, o îmbulzea încît ea nu putea să treacă. Alții, văzînd la dînsa sfîntul mir, o rugau ca să-i însemneze cu mirul acela, căci nu puteau să ajungă la preoți; care lucru îl și făcea ea, fiind silită. Și s-a întîmplat acolo un orb care din nașterea sa nu văzuse lumina. Acela a rugat pe Matroana ca să-l însemneze și pe el cu sfîntul mir. Iar ea i-a uns ochii lui și îndată a văzut bine.

După mulți ani, acel sfânt cap s-a adus cu slavă din cetatea Emesei în Constantinopol și s-a așezat în biserica Mergătorului-Înainte, în locul Edomon cel prea frumos, zidit prin împărăteasca rînduială. Dar după mulți ani, venind eresul luptării contra sfintelor icoane - cînd nu numai sfintele icoane, ci și sfintele moaște ale sfinților, unele erau arse, altele erau aruncate în mare și în rîuri, iar altele călcate cu picioarele și în multe feluri batjocorite - atunci, unii creștini, fugind din împărăteasca cetate - cea plină de fărădelegea ereticească, au luat în taină Capul Botezătorului și l-au dus la Comani, unde altădată a răposat Sfîntul Ioan Gură de Aur și, ducîndu-l acolo, l-au ascuns iarăși în sînul pămîntului, în vas de argint.

Acolo a stat neștiut de nimeni, pînă în vremea împăratului Mihail, fiul lui Teofil și al maicii sale Teodora, împărăteasa, cei ce au restabilit dreapta credință, pe vremea împărăției căruia, prin dumnezeiasca arătare, iarăși s-a aflat și s-a adus în Constantinopol, de prea sfințitul patriarh Ignatie al Constantinopolului, întru cinstea și slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru, cel împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh slăvit în veci. Amin.

Viața Cuviosului Erasm din Pecersca (24 februarie) (Din patericul Pecerscăi)

Cununa înțelepților este uneori bogăția lor, se spune în Pilde. Iar aceasta mai ales pentru cei care împodobesc Biserica lui Hristos și care se fac părtași împărăției cerului. Din unii ca aceștia era și părintele nostru Erasm monahul din Pecersca. Pentru aceea a cîștigat cununa împărăției cerului, din mîna Celui ce încununează cu mila și îndurărilor Sale. El, avînd multă bogăție, a socotit bine că nu-i este de folos monahului să țină acestea. Deci, iubind frumoasa podoabă a casei Domnului, pe toate cele ce le avea le-a cheltuit pentru înfrumusețarea bisericilor și a făcut multe icoane de argint și de aur în biserica Pecerscăi. La aceasta privind, își împodobește al său suflet prin credința Dumnezeului celui viu, iar chipul său îl împodobește nu cu argint și cu aur materialnic, ci cu curățenia, cu dragostea și cu faptele cele bune ale legii monahicești, zicînd ca proorocul: "*Bună este mie legea gurii Tale, mai mult decît mii de comori de aur și argint*". Acestui cuvios i s-a întîmplat o ispită ca aceasta: cînd sărăcise, era trecut cu vederea de toți; însă înșelătorul diavol, cu meșteșugul lui cel rău, a început a-i pune pe inimă că nu va avea nici o răsplată pentru bogăția sa, cheltuită la împodobirea bisericii; și îi zicea că mai bine era să o cheltuie dînd milostenie săracilor. Iar acesta, necunoscînd ispitirea, se aruncă în deznădejde și începu a viețui în nebagare de seamă, petrecîndu-și zilele fără rînduială.

Însă Dumnezeu cel îndurat și drept, aducîndu-și aminte de faptele cele mai dinainte ale fericitului, l-a mîntuit din pierzare, într-un chip ca acesta: a dat asupra lui o boală cumplită, în care bolnavul, sosind la sfîrșitul vieții, zăcea mut, nevorbind șapte zile. Iar a opta zi s-au dus la dînsul toți frații și, văzîndu-i suflarea cea grea, se mirau și ziceau: "Amar, amar de sufletul acestui frate, că a viețuit în lenevire și în păcate; iar acum vede ceva și se tulbură, neputînd să iasă din trup".

Dar iată că fericitul Erasm se scoală îndată, ca și cum niciodată nu bolise, și stînd drept, a zis către dînșii: "Părinți și frați, cu adevărat așa este, precum grăiți, sînt păcătos și nu m-am pocăit; dar acum mi s-au arătat cuviosii noștri părinți, Antonie și Teodosie, și mi-au zis: "Ne-am rugat Domnului pentru tine și ți-a dăruit vreme de pocăință". După aceasta am văzut și pe Preacurata Doamnă, de Dumnezeu Născătoarea, ca pe o icoană, avînd în mîini pe Fiul său Hristos Dumnezeuul nostru, și mulțime de sfinți cu dînsa. Și ea mi-a zis: "Erasm, de vreme ce tu ai împodobit biserica mea și ai gătit-o cu icoane, și eu te voi împodobi și te voi mări cu slavă în împărăția Fiului meu; pentru că pe săraci îi aveți cu voi în tot locul, iar Biserica mea nu o aveți. Deci, sculîndu-te, pocăiește-te și primește marele chip îngeresc; iar a treia zi te voi lua la mine curat, pe tine cel ce ai iubit buna podoabă a casei mele". Spunînd acestea toate fraților, fericitul Erasm a început a-și mărturisi păcatele înaintea tuturor, nerușinîndu-se.

Apoi, sculându-se, s-a dus în biserică și-l tunseră în schimă; iar a treia zi s-a dus către Domnul, bucurându-se și către ceea ce l-a născut, după proorocirea ei. Și așa s-a arătat adevărat la toți acei potrivnici lui Dumnezeu; căci împodobirea bisericii cu icoane este bine plăcută lui Dumnezeu și în ceata sfinților rînduită. De al cărui dar, cu rugăciunile acestui cuvios Erasm, făcă-se nouă, tuturor drept-credincioșilor, a ne învrednici prin Iisus Hristos, Domnul nostru, a Cărui slavă este cu Dumnezeu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața celui între Sfinți Părintele nostru Tarasie, Patriarhul Constantinopolului (25 februarie)

Sfîntul Tarasie s-a născut în Constantinopol. Tatăl său se numea Gheorghe și maica sa Encratia, care era de neam bun și cu dregătorie de patriciu. Ajungînd în vîrstă și trecînd toată înțelepciunea cărții, a primit în palatele sale împărătești diferite dregătorii și cinstiri; căci pentru buna înțelegere și obiceiul său cel bun era iubit și cinstit de toți, și ajunsese unul din sfetnicii împărătești.

Împărățind pe atunci împăratul Constantin, fiul lui Leon, nepotul lui Copronim, cu maica sa Irina, Constantin avea de la nașterea sa zece ani; și cînd a început a împărăți, iarăși a început eresul contra sfîntelor icoane, care începuse de la Leon Isaurul. Atunci era patriarh Pavel Cipriotul, bărbat îmbunătățit, drept credincios și care fusese ridicat în scaun pe vremea împărăției pomenitului Leon, fiul lui Copronim. El, văzînd tirania care se făcea multora pentru sfintele icoane, de către rău-credinciosul împărat, își tăinuia dreapta credință și se amesteca cu ereticii. Iar după moartea împăratului aceluia, deși voia să preamărească dreapta credință și închinăciunea sfintelor icoane, tot nu putea, deoarece nu avea pe nimeni în ajutor; iar lupta contra sfintelor icoane se întărea foarte mult în toată cetatea și în părțile dimprejur. De aceea era foarte mîhnit și, văzînd că nimic nu sporește, gîndea să lase scaunul patriarhiei, în care nu șezuse decît patru ani. Dar, îmbolnăvindu-se, s-a dus din casa patriarhiei în taină, la mănăstirea sfîntului Flor, și a luat pe el sfînta schimă; apoi s-a dus vestea despre aceasta pretutindeni, încît toți erau în mare mirare.

Împărăteasa Irina s-a mîhnit că patriarhul a făcut aceea nespunînd nimănui și s-a dus la dînsul cu fiul său Constantin, împăratul, și l-a întrebat: "De ce ai făcut aceasta, părinte?" Iar el a răspuns: "Boala mea și așteptarea morții celei grabnice m-au adus să iau acest sfînt chip al schimei. Dar mai ales tulburarea Bisericii și grozăvia m-au silit să las scaunul patriarhiei, deoarece Biserica bolește de eresul luptei contra sfintelor icoane și a luat rană nevindecată, iar eu de trei ori ticălosul, cu mîna mea și cu cerneală, m-am învoit la acea erezie. Căci nici nu se putea să scap de cursele credinței celei rele de m-am legat cu limba și cu mîna și de care lucru mă căiesc foarte mult. Iar ceea ce rănește sufletul meu cu mai multă și nemăsurată mîhnire este aceasta: "Văd în toate părțile, peste tot pămîntul care este sub stăpînirea voastră, că nu se păzește rînduiala credinței nemișcată și nu petreceți întru credincioasa învățătură, ci se înstrăinează de Biserica noastră și se gonesc creștinii de la turma lui Iisus, ca niște oi străine. Pentru aceea mă lepăd de a mai fi păstor la acea eretică adunare; și am voit ca mai bine să petrec în mormînt, decît să cad sub anatema celor patru sfînte scaune apostolești.

Dar de vreme ce puterea sceptrului a dat-o Dumnezeu în mîinile voastre ca să aveți purtare de grijă de turma cea creștinească ce este sub cer, de aceea, să nu treceți mîhnirea Bisericii maicii voastre, nici să nu o lăsați întru nemîngîiată întristare mai mult; ci să vă sîrguiți ca aceasta să-și primească iarăși buna sa podoabă, cea de demult. Să nu lăsați mai mult ca eresul cel urît, ce iese din pădure ca un porc sălbatic, să pustuiască și să piardă via lui Hristos, în vremea credincioasei voastre împărății, și să o întineze cu păgîneasca socoteală. Aveți lucrător iscusit care poate să dea strugurele adevăratei mărturisiri pe care, storcîndu-l în dumnezeiescul teasc al Bisericii, va umple paharul de înțelepciune și va pregăti credinciosului popor băutura dreptei înțelegeri".

Apoi l-a întrebat pe el: "Pentru cine grăiești acestea, părinte?" Răspuns-a patriarhul: "Pentru Tarasie grăiesc, care este întâi între sfetnicii voștri cei împărătești; pe acela îl știu că este vrednic de ocîrmuirea Bisericii, care este puternic să gonească cu toiagul înțelegerii mincinoasele cuvinte cele eretice, să pască bine turma lui Hristos cea cuvîntătoare și să o adune într-o singură ogradă a dreptei credințe". Niște cuvinte ca acestea auzindu-le de la patriarhul Pavel, drept-credincioasa împărăteasa Irina și fiul ei, împăratul Constantin, s-au dus mîhnindu-se. Iar Pavel a zis către unii din senatorii cei ce rămăseseră cu dînsul: "O, mai bine de n-aș fi șezut eu vreodată pe acel scaun, cînd Biserica era tulburată de tiranie și blestemată de scaunele a toată lumea! Căci de nu se va aduna un sobor din toată lumea, adică al șaptelea, și eresul luptei contra icoanelor de nu se va șterge, nu veți putea să vă mîntuiți". Grăit-au lui senatorii: "Deci pentru ce tu, în vremea arhieriei tale ai iscălit la patriarhie pentru lupta contra sfîntelor icoane?" Răspuns-a Pavel: "Pentru aceea acum am făcut pocăință, de vreme ce atunci m-am iscălit și mă tem ca să nu mă pedepsească Dumnezeu, căci de frică am tăcut și nu v-am grăit adevărul; iar acum mă căiesc și vă spun că nu este nădejde de mîntuire, de veți petrece în eresul acela". Apoi, după puține zile, patriarhul Pavel s-a odihnit cu pace. De atunci a început poporul în Constantinopol să vorbească cu libertate și fără de temere și să se întrebe cu ereticii de sfintele icoane; pentru care, din vremea lui Leon Isaurul, nu era cu putință cuiva să-și deschidă gura pentru apărarea cinstitelor icoane.

Iar credincioasa împărăteasă Irina, cu tot sfatul său împărătesc, căutînd în locul lui Pavel un om vrednic și înțelept care ar putea să împace tulburarea bisericească, n-a aflat decît pe Tarasie, care era încă în rînduiala mirenească, și pe care și Pavel i-a sfătuit să-l aleagă. Dar Tarasie se lepădă cu totul. Deci, adunîndu-se de împărăteasa Irina toată rînduiala duhovnicească și mirenească și pe tot poporul, în palatul ce se numea Magnavra, care era înaintea cetății, în locul Evdomului, a grăit în auzul tuturor: "Știți că ne-a lăsat Pavel patriarhul, deci este de nevoie nouă, ca în locul lui să alegem un alt păstor și învățator bun Bisericii". Și au strigat toți, zicînd: "Nimeni altul nu poate să fie, fără numai Tarasie!" Iar fericitul Tarasie, sînd în mijloc, a zis: "Văd iarăși Biserica lui Dumnezeu risipită și despărțită, iar cei de la Răsărit și cei de la Apus în toate zilele ne blestemă; și cumplit este blestemul, și depărtarea de la Biserica lui Dumnezeu. De se va aduna sobor din toată lumea și toți ne vom uni într-o credință - ca, precum Botezul este unul, așa și credința să fie una - pentru că nimic nu este așa de plăcut lui Dumnezeu, ca toți să petreacă în unirea credinței și în dragoste. Apoi voi primi, deși sînt nevrednic și neiscusit, a lua ocîrmuirea Bisericii. Iar dacă nu va fi sobor din toată lumea, ca să se piardă erezia, și de nu ne vom uni cu toate drept-credincioasele Biserici ale Răsăritului și ale Apusului, apoi eu nu voiesc a fi blestemat și osîndit și nu voiesc a primi patriarhia; că nici un împărat nu mă va scoate din dumnezeiasca judecată și din veșnica pedeapsă".

Aceasta auzind-o toți, au voit să se facă al șaptelea sobor din toată lumea. Și a rugat pe fericitul ca să nu se lepede a le fi lor păstor; iar ei au făgăduit să fie ascultători întru toate, ca oile păstorului, știind despre dînsul cu încredințare, că va povățui la adevărata cale turma cea cuvîntătoare. Deci, înduplecîndu-se, sfîntul a primit sfatul lor și soborniceasca rugăminte și a luat rînduiala sfîntirii după trepte și scaunul patriarhiei, avînd scăpare și nădejde numai spre ajutorul lui Dumnezeu, cum că va putea să piardă din Biserica eresul luptei contra icoanelor". Deci, schimbîndu-se Sfîntul Tarasie din mireneasca rînduială în cea duhovnicească, îndată a început o viață sfîntă, măcar că și în mirenie a viețuit nu după trup, ci după duh. Însă în arhierie cu mult mai mult s-a deosebit prin duhovniceasca viețuire, cea plăcută lui Dumnezeu, și s-a făcut înger în trup, slujind Domnului și robind pe trup duhului și, prin chinuirea aceluia, păzindu-și curăția neprihănită, făcînd-o părtaşă îngerilor.

Înfrînarea și postirea lui era mare de-a pururea, avînd somn puțin, și petrecea în gîndiri dumnezeiești și în rugăciuni toată noaptea. Nu s-a odihnit pe pat și în așternut moale, nici s-a îmbrăcat în haine moi, nici nu l-a văzut cineva din slujitorii lui lepădînd cîndva brîul său și hainele, cînd avea nevoie să se odihnească, nici a lăsat ca cineva să-i scoată încălțările din picioare, avînd întru pomenire cuvintele lui Hristos: "N-am venit ca să-mi slujească mie". Ci singur își era slugă, dînd altora pildă de smerenie. Spre cei săraci și scăpătați era milostiv fără de seamă, hrănind pe cei flămînzi și îmbrăcînd pe cei goi, cărora și bolniță le-a făcut și în toate zilele le-a făgăduit hrană din venitul patriarhiei; și singur le slujea lor, iar mai ales la ziua

Învierii lui Hristos le puna masa cu mâinile sale; apoi și în alte zile aceeași făcînd, avînd scris pe nume pe fiecare dintre dînșii. După aceea a făcut casă de străini și o mănăstire din averile părintești în Bosforul Traciei și a adunat ceată de monahi îmbunătățiți într-însa, dintre care mulți, în atîta sfințenie și desăvîrșire au ajuns, încît au fost chemați și la arhierestile scaune și s-au făcut stîlpi nemișcați soborniceștii credințe.

Sfîntul Tarasie avea mare sîrguință și neîncetată grijă pentru sfintele icoane, cum ar putea să le pună în cinstea cea dintîi, surpînd hulitorul eres, cel adus asupra lor; pentru aceea, totdeauna supăra pe împărați ca să poruncească să se facă soborul din toată lumea. Drept aceea, au scris împărații Constantin și Irina, care atunci cîrmuiau toată împărăția - fiind împăratul minor; iar cu dînșii a scris și Sfîntul Tarasie, la toți patriarhii și episcopii, chemîndu-i la sobor; atunci s-au adunat din toate părțile episcopii în Constantinopol, iar patriarhii au trimis pe slujitorii lor, căci Adrian al Romei, pentru depărtarea și greutatea căii n-a venit, iar patriarhii alexandrian, antiohian, ierusalimtean, fiindcă erau sub jugul robiei agarenilor, nu puteau să fie la soborul acela. Deci, în locul lor au trimis bărbați aleși în dreapta credință și în înțelepciunea cea duhovnicească.

Atunci s-a pregătit locul soborului în biserica cea mare a apostolilor, care este zidită de marele Constantin, întîiul împărat al creștinilor, în care, șezînd prea sfințitul Tarasie și cu trimișii celorlalți patriarhi, episcopii fiind acolo, și însuși împăratul cel tînăr, Constantin, și cu maica sa Irina - a venit fără de veste o ceată mare de oaste înarmată, în a căror inimă era întărit eresul luptei contra sfintelor icoane pe care l-au primit de la Constantin Copronim, moșul împăratului, care fusese înainte împărat și în acel eres a îmbătrînit; aceia, îndemnați în taină de unii episcopi și boieri, îmbolnăviți de eresul acela, adunîndu-se înarmați, au intrat în biserică, strigînd cu multă tulburare: "Nu vom lăsa dogmele împăratului Constantin să se lepede, ci pe cele ce le-a întărit el, cu soborul său și ca pe niște legi le-a întărit, acelea să fie tari și neschimbate; nu vom lăsa ca idolii (astfel ziceau sfintelor icoane) să fie aduși iarăși în biserica lui Dumnezeu, iar de va îndrăzni cineva ca soborul lui Constantin și dogmele aceluia să le lepede și să aducă înăuntru idolii, apoi, îndată, pămîntul acesta se va înroși cu sîngele episcopilor". Împărații, văzînd o gîlceavă ca aceasta, au făcut semn episcopilor să se scoale din locurile lor și, îndată, toți s-au risipit. Iar ostașii aceia și povățuitorii lor, după cîteva zile au fost pedepsiți de drept-credincioasa Irina și scoși din rînduiala ostășească și risipiți prin sate, ca să lucreze pămîntul.

După aceasta, s-a pregătit locul sinodului în Bitinia, cetatea Niceei, în care a fost și altă dată Sinodul I al celor 318 Sfinți Părinți, care se adunase asupra rău-credinciosului Arie. Acolo s-au adunat a doua oară. Și a mers Sfîntul Tarasie, avînd cu sine trimișii patriarhilor, adică de la Adrian al Romei era Petru arhipresbiterul și un alt părinte Petru; de la Politian alexandrinul, era Toma monahul și preotul; iar de la Teodorit antiohianul și de la Ilie ierusalimleanul, era Ioan monahul și preotul. Sfîntul Tarasie a mai luat cu sine și pe Nichifor, din sfatul împărătesc, care era bărbat ales și care mai pe urmă, după Sfîntul Tarasie, a fost primitorul scaunului patriarhiei pentru viața sa cea îmbunătățită. Cu aceștia și cu toți Sfinții Părinți, care erau trei sute șazeci și șapte, adunîndu-se prea sfințitul Tarasie în Niceea, a format Sinodul al 7-lea a toată lumea, în biserica sobornicească cea mare a acelei cetăți. Și a fost întîia ședință a Sfinților Părinți în 24 de zile ale lunii Septembrie, întru pomenirea Sfintei marei Mucenițe Tecla, unde prea sfințitul Tarasie, făcînd înainte cuvîntare pentru care pricină sînt adunați, sfătuia pe episcopi să judece cu dreptate, dezrădăcinînd învățăturile cele rău-credincioase, aduse din nou în Biserică. Apoi s-a citit împărăteasca scrisoare către sinod, în care se pomenea patriarhul Pavel, care, la sfîrșitul său, a sfătuit ca prin soborniceasca judecată să se lepede eresul luptătorilor împotriva sfintelor icoane. Deci Sfinții Părinți au binecuvîntat pe împăratul și pe maica sa, că au avut o purtare de grijă ca aceea pentru credință.

După aceasta, s-a ascultat întoarcerea la pocăință și mărturisirea credinței episcopilor celor căzuți în eres, dintre care era Vasile al Ancirei, care, ținînd în mâinile sale o hîrtie, citea dintr-însa astfel: "Cei ce nu cinstesc sfintele icoane să fie anatema; cei ce aduc cuvinte din dumnezeiasca Scriptură împotriva sfintelor icoane să fie anatema; cei ce numesc idoli sfintele icoane să fie anatema; cei ce leapădă predaniile Sfinților Părinți, precum le lepădau Arie, Nestorie, Eutihie, Dioscor, și nu voiesc să le primească pe acelea care sînt arătate lor din dumnezeiasca Scriptură, să fie anatema; cei ce zic că sfintele icoane nu sînt

date de către Sfinții Părinți să fie anatema; cei ce grăiesc că soborniceasca Biserică primește idoli să fie anatema". Astfel au făcut și ceilalți episcopi și li s-a primit pocăința lor, apoi li s-a dat loc în sinod între credincioșii episcopi. Iar alții, nelepădându-se cu totul de eres, li s-a mutat judecata pentru altă vreme. Pentru că Sfântul Tarasie zicea: "Bolile cele învechite și năravurile rele cele obișnuite, cu greu se tămăduiesc". Însă și pe aceia, pocăindu-se cu adevărat, i-a primit Sfântul Sinod și nu i-a depărtat din dregătoriile lor. Deci s-a lungit acel Sfânt Sinod pînă la 20 de zile și vorbeau din dumnezeiasca Scriptură și din scrierile celor mai înainte sfinți mari părinți și învățători și din predaniile bisericești cele vechi, pentru cinstitele icoane; și astfel biruiau eretica socoteală cea rău-credincioasă.

După aceea s-a adus la mijloc adevărata istorie, pentru sfînta mahramă pe care Domnul nostru Iisus Hristos, închipuind Sfînta Sa față, a trimis-o lui Avgar, stăpînitorul Edesei, și cum acesta, închinîndu-se, s-a tămăduit de boală. Asemenea și despre icoana Sfinților Apostoli Petru și Pavel, pe care Sfîntul Silvestru, papă al Romei, a arătat-o împăratului Constantin, cum și despre icoana lui Hristos, cea batjocorită de evrei în Beirut, despre care povestește Sfîntul Atanasie. Această povestire citindu-se în sobor, toți sfinții părinți au plîns.

La sfîrșit au blestemat eresul luptei contra sfîntelor icoane, iar cinstirea lor au întărit-o și s-a făcut bucurie mare sfîntelor biserici, primind podoaba lor cea dintîi, adică icoanele. Apoi toate popoarele drept-credincioase prăznuiau, urînd mulți ani împăraților și păstorilor. Astfel, prin purtarea de grijă a prea sfîntitului patriarh Tarasie și prin sîrguința drept-credincioasei împărătese Irina, s-a lepădat eresul luptării contra sfîntelor icoane, iar pacea lui Hristos s-a dăruit Bisericii.

Sfîntul Tarasie, cîrmuind bine Biserica lui Dumnezeu, apăra pe cei năpăstuiți și ajuta celor ce erau în primejdie. Pe Ioan, întîiul spătar al împăratului, care pentru o vină grea a fost schingiuit cu asprime, apoi scăpînd din legături noaptea a alergat la biserică și apucîndu-se de colțurile mesei sfîntului altar, cerînd milă și izbăvire de la moarte, arhiereul lui Dumnezeu l-a apărat și nu l-a dat ostașilor care alergaseră după el din porunca împărătesei Irina. Iar ei, lîngă ușile bisericii străjuiau ziua și noaptea pînă ce va ieși, pentru că așteptau cu adevărat să iasă din biserică pentru nevoile firești. Dar arhiereul lui Dumnezeu îl păzea în altar, dîndu-i hrană din masa sa; iar cînd avea nevoie trupească îl scotea sub mantia sa pe ușa din dreapta și, ducîndu-l la locul de ieșire, aștepta afară; apoi iarăși pe sub mantie îl ducea în altar. Și aceasta o făcea în toate zilele, cît era trebuința omului aceluia, slujindu-i ca un rob și neîngrețoșîndu-se de un lucru ca acela. Astfel, păstorul cel bun păștea oaia sa, apărînd-o de moarte. La sfîrșit, cu puterea sa cea arhierească, a legat fără temere pe cei ce căutau moartea omului aceluia, amenințîndu-i cu despărțirea de Biserică, dacă ar fi voit să-i facă aceluia vreun rău mai mare. Și a fost liber de judecată și de pedeapsă întîiul spătar, prin apărarea bunului păstor, adică a Sfîntului Tarasie.

Ajungînd împăratul Constantin la 20 de ani și întărindu-se în puterea împărătească, apoi fiind îndemnat de sfetnicii săi cei răi, a depărtat de la puterea cea împărătească pe drept-credincioasa Irina, maica sa, care cîrmuia bine și cu înțelepciune toată împărăția. Deci, împărătînd singur și avînd viața liberă - nu precum era înainte sub stăpînirea maicii -, s-a răzvrătit foarte și viețuia cu necuviință, urînd fără pricină pe Maria, împărăteasa, soția sa cea legitimă. Apoi a poftit pe alta, anume Teodotia, cu care în taină păcătuia și voia s-o facă soție și împărăteasă, iar pe cea legiuită s-o izgonească. Și, căutînd vină asupra ei, a spus o mincinoasă clevetire, zicînd că ar fi voit să-l omoare cu otravă. Deci, povestea tuturor acea nedreptate ca pe un adevăr și toți îl credeau pe împărat. Și a străbătut vestea aceea în popor, că împărăteasa a voit să-l piardă pe împărat cu otravă. Atunci a înștiințat despre aceea pe sfîntitul patriarh Tarasie, care s-a mîniat foarte, cunoscînd meșteșugul împăratului și nevoința împărătesei Maria, și se gîndea cum ar putea să-l mustre de nedreptatea aceea de păcat și apoi să-l aducă spre îndreptare.

În acea vreme, un boier iubit de împărat, fiind trimis de el, a venit la prea sfîntitul patriarh și i-a spus despre împărăteasă lucrul cel mincinos, zicînd "că a pregătit otravă împăratului și este trebuință, ca negreșit, prea sfînțite părinte, să lași pe împărat să-și ia altă soție mai credincioasă". Iar sfîntul, suspinînd din adîncul inimii, cu lacrimi a început a grăi: "Dacă aceasta a grăit împăratul, precum zici, și trupul cu

care s-a însoțit și s-a făcut una cu dînsul, prin legea lui Dumnezeu, să-l gonească de la sine, eu nu știu cum va suferi de la toți rușinea și defăimarea și cum pe cei ce sînt sub stăpînirea lui îi va îndemna către întreaga înțelepciune și înfrînare, cum va judeca și va pedepsi păcatele desfrînării, fiind singur rob de o poftă cu fărădelege. Dar chiar adevărate dacă ar fi cele spuse de tine, este trebuință însă a asculta glasul Domnului Care zice: "Tot cel care își lasă femeia sa, fără de cuvînt de desfrînare, o face să fie desfrînată". Dar pe cine ar fi poftit împărăteasa mai mare cu cinstea și mai împodobită cu frumusețea să-l aibă bărbat, decît pe acesta, fiind împărat frumos și tînăr, ca acum să-i fi pregătit otravă de moarte, precum zici tu? Precum văd această minciună s-a închipuit, ca să se necinstească cinstita însoțire, iar patul cel curat să se întineze, apoi să intre urîciunea desfrînării și să se înalțe. Deci să primești acest răspuns de la noi și de la alți părinți ca noi și să-l duci celor ce te-au trimis: "Nu credem cele spuse de tine și voim a suferi mai bine moarte și munci grele decît să slujească binecuvîntarea noastră la un lucru fărădelege ca acela; să știe împăratul că nu ne învoim cu sfatul lui cel nedrept". Auzind acestea acel boier, s-a dus mîhnit și a spus împăratului toate cele auzite. Deci împăratul s-a îndoit și s-a mirat de o asemenea tărie a minții patriarhului și se temea ca nu cumva să-l împiedice de la dorința lui; apoi a trimis de a chemat pe sfînt cu cinste, nădăjduind ca să-l înmoaie singur, prin cuvinte și să-l plece spre voința sa.

Venind sfîntul patriarh Tarasie la împărat, cu cinstitul stareț Ioan care era la sobor alături de patriarhii Antiohiei și al Ierusalimului și șezînd după obicei, împăratul a început a grăi către prea sfințitul patriarh, astfel: "Am vestit sfinției tale, prin trimis, despre lucrul ce mi s-a întîmplat; căci nimic nu voi să tănuiesc înaintea cinstei tale, iubindu-te și cinstindu-te ca pe un părinte; dar era trebuință ca și cu gura să-ți spun vrajba ce s-a făcut asupra mea, cum și vicleșugul soției mele, care nu de la Dumnezeu mi s-a dat ajutoare, căci s-a arătat învrăjbitoare iar nu ajutoare, de care chiar legea îmi poruncește a mă despărți și nimeni nu poate să mă oprească, deoarece este arătată pricina aceasta și lucrul cel rău, pentru care, ori moarte prin judecată va lua, ori - ce este mai cu milostivire -, să ia schima monahicească, să plîngă și să se căiască în toate zilele vieții sale de un păcat ca acela, că a voit să ucidă cu otravă nu un om prost sau străin, ci chiar pe bărbatul său, împărat credincios și înfricoșat barbarilor; și dacă s-ar fi săvîrșit aceea, în toată împărăția ar fi fost mare tulburare și ar fi străbătut vestea de o faptă rea ca aceea în toată lumea de sub cer". Acestea zicînd, împăratul a făcut semn celor ce stăteau de față și au adus niște vase de sticlă, care aveau în ele o băutură tulbure și le arată patriarhului, spunîndu-i că aceea este otrava cea purtătoare de moarte cu care a vrut împărăteasa în taină să-l lipsească de viața aceasta, zicînd: "Ce semn mai învederat poate să fie ura ei asupra mea și de ce este vrednică și este trebuință a lungi vremea, amînînd judecata? Mai degrab, o! prea cinstite părinte, sfătuieste-o să se călugărească îndată de voiești s-o vezi între cei vii, că eu nu mai pot să locuiesc cu dînsa în însoțire, și nici să privesc la dînsa, nici să rabd mai mult, văzînd înaintea mea această băutură de moarte, pregătită de dînsa!".

Iar prea sfințitul Tarasie, văzînd pe împărat legat în cursele desfrînării și că aduce vina cea mincinoasă asupra curatei și nevinovatei împărătese, a zis către dînsul cu curaj: "Să nu ridici, o! împărate, război asupra legii lui Dumnezeu, nici să te oștești prin vicleșugul cel tănuit asupra adevărului, călcînd și stricînd poruncile lui Dumnezeu sub chipul dreptății, pentru că semnul de stăpînire împărătească este ca pe toate să le faci la arătare cu libertate și cu știință nemustrătoare; și să nu se înceapă nimic în taină și cu meșteșug împotriva lui Dumnezeu, Cel ce i-a dat coroana împărătească, călcînd dumnezeieștile porunci ale Lui. Pentru că, arătat este tuturor că nu este vinovată împărăteasa de acel lucru rău, care cu nedreptate se aduce asupra ei, ca și cum ea și-ar fi pregătit moarte; căci cine - precum am zis - cu frumusețile tinereților sale lăudîndu-se, ar putea să se asemene cu frumusețile tinereților tale, cu care împărăteasa înșelîndu-se, l-ar fi iubit pe acela mai mult decît pe tine și ar fi gîndit cu otravă să te piardă din viața aceasta? Cine este mai mare cu cinstea, cu stăpînirea, cu bunul neam, cu slava, cu bogăția mai mult decît cinstea împărăției tale, decît cu stăpînirea și cu bunul neam, cu slava și cu bogăția pe care l-ar fi cinstit împărăteasa ta? Pe cine ar fi socotit mai înalt și mai bun decît pe tine, care ești împărat, stăpînind atîtea țări și covîrșind prin bunul tău neam împărătesc pe toți? Căci cu neamul ești fiu, nepot și strănepot de împărat și slava ta ajunge la marginile pămîntului, iar bogăția ta este nenumărată. Deci cine ar fi fost mai bun și mai iubit împărătesei tale decît tine? Nu este așa o! împărate, ci această minciună e scornită spre ocara sceptorului împărătesc, spre pilda limbilor și spre răzvrătire între popoare. Pentru aceea nu îndrăznim

a dezlega însoțirea voastră cea legiuită și împărăteasca unire, temîndu-ne de dumnezeiasca judecată, nici nu credem cuvintele prin care se clevește soția ta, chiar de am suferi noi și munci; pentru că știm de demult a ta aprindere de păcat, spre desfrînata aceea cu care acum voiești a greși cu nunta fără de lege. Cum vom cinsti porfira ta, cînd pe față te vom vedea făcînd desfrînare? Cum vei intra în altar la dumnezeiescul prestol, ca să te împărtașești cu noi, din preacuratele lui Hristos Taine? Acestea îți facem cunoscut înaintea lui Dumnezeu, că nu te vom mai lăsa, deși ești împărat, ca să intri în altar la dumnezeiasca împărtașanie, pentru că s-a zis preoților celor de demult: "Să nu lăsați să calce altarul meu, cei ce fac fărădelege".

Acestea zicîndu-le, prea sfințitul patriarh cu rîvnă și cu jalea inimii, a tăcut. Asemenea și Ioan starețul a grăit multe cuvinte sfătuitoare și cu bună înțelegere către împărat; iar el nici nu voia să asculte, ci mai mult se iuțea și se mînia. Dar se mîniau și toți boierii și stăpînitorii care erau acolo, lîngă împărat, dintre care unul, avînd dregătorie de patriciu, se lăuda că va înfîge sabia cu mîinile sale în pîntecele starețului Ioan, celui ce grăia cele potrivnice împăratului. Atunci a poruncit împăratul cel plin de mînie ca să-i izgonească de la sine pe amîndoi, cu necinste, pe prea sfințitul patriarh Tarasie și pe cinstitul Ioan și de Dumnezeu înțelepțitul stareț. Deci au ieșit cei izgoniți pentru dreptate, următorii Sfîntului Ioan Botezătorul, cel ce a mustrat oarecînd nunta cea fără de lege a lui Irod. Și ieșind, și-au scuturat picioarele de praf, zicînd: "Curați sîntem de fărădelegea voastră". Iar împăratul, gonind pe legiuita împărăteasă din palatul său la o mănăstire de călugărițe și călugărind-o cu sila, s-a însurat cu cea zisă mai înainte, Teodotia, care-i era lui și rudenie după tată. Iar mijlocitorul lor la acea nuntă era un preot oarecare, Iosif, econom al Bisericii, neștiind patriarhul; pentru aceea, preotul acela, mai pe urmă a fost izgonit din Biserică pentru lucrul ce a îndrăznit să facă.

Atunci se sîrguia prea sfințitul patriarh în tot chipul ca să despartă acea nuntă prea desfrînată a împăratului, dar nu putea; fiindcă împăratul se lăuda că va ridica tot eresul împotriva sfîntelor icoane, dacă l-ar opri pe el de la acea nuntă. Pentru aceea, prea sfințitul Tarasie a lăsat să petreacă împăratul în fără de lege, ca nu cumva mai amară răutate să vină asupra Bisericii lui Hristos prin acela care avea din naștere rădăcină eretică, fiu, nepot și strănepot de împărați luptători contra sfîntelor icoane, care pe mulți sfînți, pentru cinstirea sfîntelor icoane i-au ucis.

Și mîniindu-se împăratul asupra patriarhului, îi făcea lui diferite supărări, iar sfîntul le răbda pe toate, mulțumind lui Dumnezeu și făcînd cele cuvincioase rînduiei sale celei păstorești; iar pe împărat, după aceea, l-a ajuns pedeapsa lui Dumnezeu. Pentru că după cîtăva vreme maica lui, drept-credincioasa Irina, văzînd viața lui cea rea și în fărădelege, dumnezeiasca lege călcîndu-se de dînsul, apoi vrînd să ridice iarăși lupta contra sfîntelor icoane, s-a sculat asupra lui cu dreaptă mînie, iubind mai mult pe Dumnezeu și dreptatea lui, decît pe fiul său. Și, sfătuiindu-se cu cei mai de frunte boieri, a apucat pe fiul și l-a închis în palatul său, ce se numea Porfirie, unde îl născuse. După aceea, a poruncit să-i scoată ochii, precum și el făcuse la trei unchi de-ai săi, frați ai tatălui său, Nichita, Antim și Eudoxie, cu cinci ani mai înainte scoțîndu-le ochii. Și așa, împăratul, primind pedeapsa cea vrednică după faptele sale, a murit de durere. Iar Irina iarăși a luat sceptrul împărăției și a îndreptat toate cele răzvrătite de fiul său.

Din acea vreme sfîntul și plăcutul lui Dumnezeu Tarasie a petrecut în pace și în liniște, bine pascînd turma cea cuvîntătoare și ocîrmuind Biserica lui Hristos și curățînd-o de eresuri. Iar în ziua sfințirii sale ca arhieru, săvîrșea în toate zilele dumnezeiasca Liturghie și niciodată nu a lăsat-o, chiar și în boală fiind. Pentru că, ajungînd la adînci bătrînețe și apropiindu-se de sfîrșitul său, de durere trupească s-a cuprins; însă nu înceta slujirea cea de toate zilele, pînă ce s-a îngreunat foarte mult de boală, încît nici din pat nu mai putea acum să se scoale. Numai atunci a încetat din slujire.

Iar la ieșirea sa din trup se lupta cu diavoli, întrebîndu-se cu dînșii și la toate le răspundea, ca un biruitor. Cînd aceia, urmîndu-i viața lui din tinerețe, multe lucruri nedrepte aruncau cu minciună asupra lui, el grăia împotriva lor: "Nevinovat sînt de ceea ce ziceți; minciună clevețiți asupra mea și nu aveți întru mine

parte!" Era lângă dînsul scriitorul vieții sale, Ignatie, episcopul Niceii, fiind încă în diaconeasca rînduală, atunci șezînd lângă bolnav, auzea cuvintele sfîntului, cu care se împotriva duhurilor celor nevăzute.

Deci, slăbindu-i limba, cu mîna gonea pe diavoli și-i alunga, biruindu-i. Apoi, plecîndu-se ziua și săvîrșind cîntarea de seară după obicei, cînd s-a început psalmul lui David: "Pleacă, Doamne, urechea Ta și mă auzi", prea sfîntitul patriarh Tarasie, cu pașnic chip și cu fața luminoasă, și-a dat duhul său în mîinile Domnului, păsînd Biserica Domnului 22 de ani, și s-a sfîrșit pe vremea lui Nichifor împărat, care a venit după Irina, plîngînd după dînsul împăratul, boierii și toată cetatea, bărbații cei duhovnicești și mirenii, dar mai ales săracii și scăpătații, sărmanii și văduvele, căci era către aceia foarte milostiv, tuturor bun păstor, părinte iubit și învățător folositor și fiecăruia ajutător și apărător în primejdii.

Apoi a fost înmormîntat în mănăstirea cea zidită de dînsul în Bosfor și se da tămăduire de la mormîntul său multor bolnavi. O femeie oarecare avea curgere de sînge de mulți ani. Aceea, de vreme ce nu era slobod să intre femeile în acea mănăstire, schimbîndu-se în haină bărbătească a intrat acolo și, atingîndu-se de mormîntul Sfîntului Tarasie, apoi luînd untdelemn din candelă care era la mormînt, îndată a cîștigat tămăduire. Făcînd același lucru și alte femei, s-au învrednicit de tămăduire. Un bărbat oarecare, orb de un ochi, a căpătat vedere de la mormîntul sfîntului, prin ungere cu untdelemn din candela lui. Altul, cu mîna uscată, venind cu credință, a uns-o cu untdelemn și îndată s-a întins mîna lui și s-a făcut sănătoasă. Apoi se tămăduiau și alte neputințe și se goneau diavolii cu puterea sfîntelor rugăciuni ale plăcutului lui Dumnezeu Tarasie. Dar nu se cade a o tăcea și pe aceasta: acest mare rîvnitor al credinței nu numai că s-a nevoit în viața sa asupra eresului luptării contra sfîntelor icoane, ci și după moartea sa asupra aceluia se înarmă căci, mulți ani trecînd și Leon Armeanul luînd împărăția grecească și înnoind lupta de icoane, Sfîntul Tarasie s-a arătat în vis, cu mare minie, lui Leon, luptătorul contra icoanelor, și a poruncit unui ostaș, Mihail, cu sabia să-l lovească pe rău-credinciosul împărat; iar acela, lovindu-l, a străpuns pe împăratul Leon prin mijloc. Deșteptîndu-se Leon din somn, cu frică și cutremur, era în mare nepricepere, părăndu-i-se că în mănăstirea Sfîntului Tarasie se află cineva cu numele de Mihail, neștiind că pe acel Mihail îl are la sine, voievod, care se chema Valvos sau Travlos. Acela l-a ucis în ziua nașterii lui Hristos și a pierit cu sunet necuratul împărat, fiind biruit de rugăciunile Sfîntului Tarasie și de izbîndirea lui Hristos Dumnezeu, Celui zugrăvit pe icoane cu Prea-curata Sa Maică și cu toți sfinții cinstit și închinat, Căruia I se cuvine cinste și slavă, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Viața celui între Sfinți Părintele nostru Porfirie, Episcopul Gazei (26 februarie) (Scrisă de diaconul Marcu, ucenicul său)

Gaza este o cetate în Palestina, aproape de latura Egiptului, care de demult a fost dată moștenire fiilor lui Israil, din seminția Iuda; apoi a fost stăpînită de filistenii. De la dînsa luase odată Samson, pe umeri, porțile cele încuiate. Acea cetate era plină de păgînatatea închinătorilor la idoli, deși se întrupase Hristos Dumnezeu nostru și era luminată în parte cu sfînta credință de Sfinții Apostoli și cu propovăduirea episcopilor care au fost după dînsii. Însă cea mai mare parte a ei rătăcea în întunericul închinării idolești, închinîndu-se unui chip cioplit, numit Marnas, precum și Venerei și altor necurați zei elini. De multe ori s-a vărsat într-însa sînge creștinesc, mai ales în vremea urîtorului de Dumnezeu, împăratul Iulian Apostatul. Pentru că atunci pe toți preoții și călugării și pe fecioarele cele sfîntite lui Dumnezeu cu nemilostivire i-au ucis necredincioșii. O tiranie și păgînatate ca aceasta se săvîrșea în cetatea Gazei care avea într-însa atît popor, încît nimeni nu putea s-o curețe și s-o lumineze desăvîrșit cu sfînta credință, pînă la Sfîntul Porfirie, episcopul, pentru care ne este cuvîntul. Acesta a întărit-o desăvîrșit, pe toți idoli i-a sfărîmat și a ridicat biserică în mijlocul cetății și a cîștigat lui Dumnezeu toată Gaza, cu mare osteneală, precum va arăta povestirea de față.

Sfântul Porfirie era de neam din Tesalonic, fiu de părinți bogați, care, lăsând casa tatălui său, frații și bogăția și fiind de 25 de ani, a mers mai întâi în Egipt, apoi a mers la schit, unde a luat asupra-și îmbrăcămintea monahicească și viața cea pustnicească. După aceea, petrecînd cu sfinții părinți în schit cinci ani, a mers la Ierusalim și, închinîndu-se făcătoarei de viață Cruci și Mormîntului lui Hristos, toate sfintele locuri înconjurîndu-le, s-a dus în părțile Iordanului și într-o peșteră mare sălășluindu-se, viețuia după Dumnezeu cu post și cu rugăciune neîncetată. Acolo viețuind cinci ani, a căzut în boală și a rugat pe unul din cunoscuți să-l ducă la Ierusalim, fiind bolnav și neputînd să meargă singur. Iar la Ierusalim închinîndu-se în toate zilele, deși bolnav, înconjura sfintele locuri și cînd nu putea să meargă cu picioarele de slăbiciune, se tîra pe genunchi; însă nici o zi n-a lăsat ca să nu meargă la sfînta biserică a Învierii lui Hristos și la Sfînta Cruce.

Văzîndu-l un monah tînăr, anume Marcu - care mai pe urmă a fost scriitorul vieții sale -, ostenindu-se astfel în boala sa în toate zilele, a început a-i sluji pentru Dumnezeu și a fost trimis de dînsul cu scrisoare la Tesalonic ca să împartă între frații cei mai tineri averea sa, care îi rămăsese după părinți, iar partea lui să i-o aducă ca să o împartă la săraci. Acela, ducîndu-se, a împărțit precum se cădea, iar partea lui Porfirie a vîndut-o pentru trei mii de galbeni. Și i-a venit lui 1400 de galbeni, iar hainele și argintul pe toate le-a adus Marcu cu credință lui Porfirie, pe care l-a găsit sănătos la Ierusalim; dar el, luîndu-le, le-a împărțit îndată săracilor și mănăstirilor celor scăpătate, iar el a rămas sărac.

În ce chip fericitul s-a făcut sănătos i-a spus lui Marcu astfel: "Fiind eu la privegherea de Duminică cea din toată noaptea, în biserică cea mare, am căzut bolnav și, neputînd răbda, am mers și m-am culcat lîngă Golgota. De durere mare eram ca într-o vedenie, privind pe Mîntuitorul nostru pironit pe Cruce și era spînzurat un tîlhar cu El, pe altă cruce. Apoi am început a striga, zicînd: "Pomenește-mă, Doamne, cînd vei veni întru împărăția Ta". Iar Mîntuitorul a zis către tîlhar: "Pogoară-te de pe cruce și-l vindecă de durerile trupești, precum și Eu te-am vindecat de cele sufletești". Iar tîlharul, pogorîndu-se de pe cruce la mine, m-a cuprins și m-a sărutat, apoi m-a ridicat de la pămînt, zicîndu-mi: "Vino la Mîntuitorul!". Apropiindu-mă eu de Domnul, l-am văzut pogorît de pe cruce, grăind cu mine: "Primește lemnul acesta și-l păzește". Iar eu, primindu-l, am început a purta Crucea lui Hristos și venindu-mi în fire, m-am făcut sănătos, ca și cum n-aș fi fost niciodată bolnav".

După aceasta, netrecînd mult timp, fericitul Porfirie a fost hirotonit preot de patriarhul Ierusalimului și i s-a încredințat lui spre pază cinstitul lemn al făcătoarei de viață Cruci a lui Hristos, care era încuiat deosebit în raclă de aur. Altă parte a Crucii era dusă în Constantinopol, la împărăteasa Elena. Așa s-a împlinit vedenia lui Porfirie, că a văzut pe Domnul dîndu-i Crucea să o păzească.

Cuviosul Porfirie, viețuind în rînduiala preoției trei ani, episcopul cetății Gaza, care se numea Enea, a murit; și au mers cei credincioși din Gaza cu clericii în Cezareea Palestinei, la mitropolitul Ioan, sub care era supusă Gaza, rugîndu-l să le dea episcop, ca să poată a se împotrivi cu cuvîntul și cu lucrul închinătorilor de idoli, care erau mulți în cetate și toți mai marii cetății aceleia erau păgîni. Mitropolitul Ioan, poruncind tuturor să postească, se ruga lui Dumnezeu ca să-i arate un bărbat vrednic de acel lucru. Și i s-a descoperit în vedenie Cuviosul Porfirie, preotul Ierusalimului, păzitorul lemnului celui de viață făcător. Deci, îndată a scris mitropolitul o scrisoare la prea sfințitul Ilarie, patriarhul Ierusalimului, rugîndu-l să-l trimită pe părintele Porfirie, pentru un oarecare lucru. Iar patriarhul, chemînd pe Porfirie și arătîndu-i scrisoarea mitropolitului, îi porunci să meargă în Cezareea.

Deci, Cuviosul Porfirie mai întâi s-a îndoit, apoi a zis: "Voia Domnului să fie". Și ieșind de la patriarh a zis ucenicului său: "Frate Marcu, să mergem să ne închinăm sfintelor locuri și lemnului celui de viață făcător al cinstitei Crucii, că acum nu-l vom mai vedea curînd, decît numai după mulți ani". Zis-a ucenicul: "Pentru ce grăiești așa, părinte? Pentru că socotesc că nu vei zăbovi mai mult de o săptămînă". Răspuns-a sfîntul: "În noaptea trecută am văzut pe Mîntuitorul zicînd către mine: "Dă-mi Mie visteria - adică lemnul Crucii - pe care am adus-o la tine, pentru că voiesc să te însoțesc cu o mireasă cu adevărat săracă, însă bună de obicei. Iar tu, luînd-o pe ea, să o împodobești, ca să-și uite sărăcia cea dintîi; căci,

deși este săracă, nu este străină, ci soră adevărată îmi este Mie. Însă să te ferești ca avînd-o pe ea și rînduind casa, să nu cîștigi ceva prin nedreptate sau prin jefuire, sau din fărâdelege, căci și pe Mine mă vei mînia și pe dînsa o vei mîhni, pentru că neprimite sînt ei unele ca acestea, însă să nădăjduiești și să nu te împruțezi cu sufletul, căci toate se vor trimite ție, chiar de nu te vei aștepta! Aceasta mi-a spus mie în vedenie Domnul astă noapte și mă tem ca nu cumva sarcina păcatelor străine să nu se pună asupra mea, care am mulțime de păcate".

Acestea zicîndu-le către ucenic, a mers și s-a închinat tuturor locurilor sfinte; apoi a luat făcătorul de viață lemn al cinstitei Cruci, vîrsînd multe lacrimi, și, încuindu-l în sicriu, a mers și a dat cheile prea sfințitului patriarh. Apoi, luînd de la dînsul binecuvîntare, a plecat spre Cezareia Palestinei, cu ucenicul său Marcu și cu un alt tînăr, Varuh, pe care mai înainte l-a luat cuviosul din gunoi, plin de răni și, tîmăduindu-l, îl avea ca slugă. Sosind Cuviosul Porfirie în Cezareia, l-a primit cu bucurie și l-a silit prea sfințitul mitropolit Ioan, chiar nevrînd, să primească sfințirea ca episcop al cetății Gaza.

Deci plîngea cuviosul mult și era nemîngîiat, zicînd că el nu este vrednic de o treaptă ca aceasta. Apoi s-a înduplecat la voia Domnului; și hirotonisindu-l episcop, l-a trimis la Gaza cu clericii și cu oamenii din Gaza, a cărui venire o așteptau satele cele ce erau în jurul Gazei. Însă popoarele păgîne, adunîndu-se dinadins pe calea aceea pe care episcopul Porfirie se cădea să meargă, a așternut-o toată cu spini săpînd gropi și ducînd mulțime de gunoi, au făcut fum mare și necurat. Deci au făcut calea aceea nelesnicioasă spre mergere, iar aceasta o făceau din ură către creștini și din vrajbă către Porfirie. Atunci au început creștinii, cu episcopul lor Porfirie, să treacă calea aceea cu multă nevoie și osteneală, ferindu-se de gropi, de spini și de fum, ostenindu-se toată ziua, și au sosit noaptea în cetate. Iar în cetate era numai o biserică creștinească și aceea mică; pentru că și creștini nu erau mulți iar temple idolești mulțime, încît erau și pe ulițe idoli, iar în mijlocul cetății era un templu mare și frums al necuratului Marnas, mai-marele lor zeu, din vechime zidit, care înfrumuseța toată cetatea prin mărimea sa, cu înălțimea și cu prea frumoasa zidire. Atunci a început Cuviosul Porfirie, luîndu-și scaunul său, a paște turma cea mică a lui Hristos care era acolo.

În acel an, în care arhiereul lui Dumnezeu Porfirie a mers în Gaza, s-a întîmplat de nu era ploaie, ci secetă mare și foamete, încît ziceau toți necurații cetățeni că din cauza venirii lui Porfirie în cetate s-au mîniat zeii și au încuiat cerul. Iar slujitorii idolilor au dat de veste în popor că Marnas, zeul lor, le-ar fi vestit cum că Porfirie este pricinuitor de tot răul. Apoi, adunîndu-se toți închinătorii de idoli în templu lui Marnas cerea să le dea ploaie, pentru că pe acela îl numeau zeul idolilor. Deci, au petrecut șapte zile, rugîndu-se și cîntîndu-i laude; apoi, ieșind afară din cetate, tot n-a plouat. După aceasta, adunîndu-se toți creștinii cu femeile și copiii, în număr de 280, pentru că erau numai atîtea suflete care credeau în Hristos în cetatea Gaza, au rugat pe Sfîntul Porfirie, episcopul lor, ca să facă sobornicească rugăciune și să iasă cu crucile afară din cetate, ca să ceară ploaie de la Dumnezeu, căci acum pe toți îi supăra foametea, dar răbdau și defăimare și ocări de la păgîni, pentru acest necaz.

Sfîntul Porfirie, vestindu-le post, a poruncit tuturor ca să se adune de cu seară în biserică. Deci, săvîrșind privegherea de toată noaptea, a doua zi a făcut litie, mergînd înainte cu Sfînta Cruce; și au ieșit oamenii afară din cetate, la o biserică veche, ce era spre apus, pe care a zidit-o fericitul Asclapie, episcopul, mărturisitorul lui Hristos, cel ce a pătimit multe pentru dreapta credință. De acolo, cu cîntări de laude au mers la biserica Sfîntului Timotei, unde erau moaștele altor sfinți mucenici; și așa ostenindu-se în rugăciuni la litie, s-au întors în cetate în ceasul al nouălea din zi, dar au găsit porțile cetății încuiate cu tîrie; pentru că păgîinii, închinătorii de idoli, văzînd că ieșiră creștinii afară din cetate cu episcopul lor, au încuiat cetatea, nevoind să-i lase înăuntru, și au stat înaintea porților două ceasuri și nu le-au deschis.

Dumnezeu, însă, văzînd răbdarea și lacrimile robilor săi și ascultînd rugăciunile plăcutului său Porfirie, a ridicat un vînt dinspre miază-zi, precum cîndva pe vremea lui Ilie proorocul, și a acoperit cerul cu nori de ploaie, fulgerînd și tunînd și, apunînd soarele, a căzut ploaie foarte mare.

Unii din elini, văzînd o minime ca aceasta, au deschis cetatea și unindu-se cu creștinii strigau: "Hristos este unicul Dumnezeu adevărat", și toți intrară în biserică cu bucurie mare. Apoi elinii au luat de la episcop sfîntul semn și învățătură spre Botez, pentru că au crezut în Hristos. Și era numărul bărbaților 107, femei 35, iar copiii 14; apoi, mulțumind lui Dumnezeu, s-au dus pe la casele lor. Iar ploaia a fost mare toată noaptea aceea, a doua zi și a treia zi, încît a adăpat pămîntul din destul și s-au mai adăugat din elini la turma lui Hristos, afară de cei dintîi, încă 127. Apoi tot în același an au venit încă 105 și, primind toți Sfîntul Botez, se sîrguiau în sfînta credință.

Ceilalți închinători de idoli nu încetau a dușmăni pe Sfîntul Porfirie și a supăra pe creștini; căci venind ighemonul în cetate cîteodată, îl îndemneau să-i muncească pe creștini, dîndu-i mulțime de aur; așa că în toate zilele îi chinuiau pe creștini la lucrările cetății, precum odată egiptenii pe israiliteni. Iar Sfîntul Porfirie, văzînd nevoia care se făcea poporului lui Hristos, se mîhnea foarte și neîncetat se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ziua și noaptea, ca pe cei răătăciți să-i întoarcă la calea cunoașterii adevărului.

După aceea, Varuh, sluga sfîntului mai sus pomenită, a fost trimis într-un sat apropiat pentru trebuința aceasta: "Un oarecare închinător de idoli locuia pămîntul bisericesc și era dator cu chiria pe un an; iar el nevoind să o dea îndată, ci tărăgănînd-o, se împotriva lui Varuh și se făcu gîlceavă între dînșii. Atunci, strîngîndu-se ceilalți închinători de idoli, au bătut pe fericitul Varuh cu bețele pînă la moarte și, crezîndu-l mort, l-au scos afară din sat și l-au aruncat într-un loc pustiu. A doua zi, Corneliu, diaconul și alți doi creștini, trecînd pe acolo, l-au aflat pe Valuh zăcînd ca mort, neputînd nici să vorbească, nici să audă, nici cu ochii să vadă, nici să-și miște mîinile sau picioarele, ci numai duhul era într-însul și, luîndu-l, l-au dus în cetate. Dar văzînd închinătorii la idoli că-l duceau pe Varuh, li s-a părut că duc în cetate un mort, deci s-au repezit asupra celor ce duceau și au început a-i bate, zicîndu-le; "De ce faceți o urîciune ca aceasta, aducînd mortul în cetate - deoarece obiceiul gazenilor era ca pe morți să-i scoată la îngropare afară din cetate - și luîndu-l pe Varuh, l-au legat de picioare și-l tîrau prin cetate; dar diaconul Corneliu alergînd, a spus Sfîntului Porfirie. Deci, a venit episcopul cu sîrguință cu ceilalți frați și, ajungînd la cei ce-l tîrau, îi ruga să înceteze o nemilostivire ca aceea; iar ei au ocărît și pe episcop. Apoi s-a adunat mulțime de popor, care văzînd răbdarea și smerenia episcopului, că nu răspunde nimic împotriva ocărîtorilor lui, a început a se gîlcevi cu cei ce dosădeau pe cel mort; și s-a făcut între dînșii gîlceavă, căci punîndu-și mîinile unul pe altul se băteau și era tulburare mare.

Iar sfîntul episcop cu creștinii, luînd pe fericitul Valuh, l-au dus în biserică, fiind tîrziu, și, văzînd că duhul lui este încă într-însul, a început a se îngriji de tămăduirea lui și toată noaptea aceea s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi pentru dînsul. Apoi bolnavul a deschis ochii și a vorbit, cerînd apă de băut; apoi a început a vorbi spunînd tot ce s-a întîmplat. A doua zi veni mai-marii cetății la biserică cu mulțime de popor și au zis: "Pentru ce ați adus pe mort în cetate, împotriva legii părintești?" Și a ieșit la dînșii sfîntul episcop Porfirie, cu toți cei ce erau cu dînsul; aceștia, văzîndu-l pe episcop, au început a-l ocărî și a-l defăima, apoi, repezindu-se la ceilalți care erau cu dînsul, au început a-i bate. Și îndată fericitul Varuh, luînd putere de la Dumnezeu, s-a sculat degrab, ca și cum niciodată nu bolise, și, luînd un ciomag mare, a început a bate și a prigoni pe poporul cel păgîn și gîlcevi. Iar ei, văzîndu-l viu, s-au spăimîntat cu frică mare, căci credeau că s-a sculat din morți; pe de o parte de frică, iar pe de alta de bătaia cea mare fiind izgoniți, au fugit, călcîndu-se unul pe altul; și i-a izgonit Varuh ca Samson pe filistenii, de la biserică pînă la capiștea lui Marnas; apoi din acea vreme toți păgînii se temeau de Varuh neîndrăznind nici pe cale a se întîlni cu dînsul. Iar Sfîntul Porfirie, mulțumind lui Dumnezeu de acea grabnică și neașteptată schimbare a lui Varuh spre sănătate și de puterea trupească atît de mare, luată de la Dumnezeu, a hirotonisit pe Varuh diacon și împreună cu el și pe Marcu.

Văzînd arhierul lui Dumnezeu Porfirie necazurile care se făceau în toate zilele creștinilor de către necredincioși, a trimis la Constantinopol pe Marcu, diaconul său, la dreptcredinciosul împărat Arcadie, rugîndu-l să poruncească să se strice capiștile idolești din Gaza. Apoi a scris și prea sfîntului Ioan Gură de Aur, patriarhul Constantinopolului, cerînd ajutor și mijlocire la împărat. Deci a poruncit împăratul să închidă capiștile idolești din Gaza, ca să nu se săvîrșească mai mult într-însele necuratele jertfe, dar n-a

poruncit a le risipi, ca să nu necăjească poporul elin. Atunci a venit în Gaza un om împărătesc, cu numele Ilarie, să săvârșească porunca împărătească, luînd multe ajutoare și mulți ostași din Azot și din Ascalon. Apoi, arătînd gazenilor împărăteasca scrisoare, a închis templele idolești și le-a pecetluit, smerind în legături pe cele trei căpetenii ale cetății. Iar păgînii, adunînd mulțime de aur, l-au dus lui Ilarie, omul împărătesc, rugîndu-l să nu închidă unul dintre templele lor care era mai mare, adică acel a lui Marnas, care era în mijlocul cetății, iar cu celelalte să facă ce vor voi. Deci Ilarie, iubind aurul mai mult decît pe Hristos Dumnezeu, le-a lăsat liber templul cel mai de frunte a lui Marnas, iar pe cele mai mici le-a închis, sfărîmînd idolii într-însele. Și s-a dus iubitorul acela de aur, ca și cum ar fi îndeplinit porunca cea împărătească; căci cu adevărat, numai cu chipul era creștin, iar înăuntru era plin de necredință elinească și ajuta elinilor. Iar păgînii aveau cel mai mare templu, a lui Marnas și nu încetau a face creștinilor supărare.

În acea vreme s-a întîmplat un lucru minunat, care a adus la credință nu puțini oameni. O femeie oarecare, slăvită, fiică a unuia din cei mai iubiți cetățeni și soție a unui slăvit bărbat care se numea Elia, fiind însărcinată, i-a venit ceasul să nască, dar nu putea; și se înmulțeau durerile ei foarte mult, căci a doua zi mai rău îi era, iar în a treia zi și mai cumplit. Deci, aducîndu-se multe femei fermecătoare și vrăjitoare, nimic nu puteau să-i ajute și s-a muncit astfel șapte zile. Iar bărbatul ei, tatăl și mama ei și toate rudeniile aduceau în toate zilele neîncetate jertfe și săvîrșeau rugi în templul lui Marnas, pentru dînsa, cerînd ajutor de la zeul lor; dar nu primeau ajutor, ci mai amară boală și mai cumplite dureri se aduceau celei ce nu putea să nască. Acum toți deznădăjduiau și, privind la o muncire ca aceea a ei, singuri boleau cu inimile, plîngînd și tînguindu-se pentru dînsa și gîndind la sfîrșitul ei. Era între dînșii o bătrîna creștină. Acea, alergînd la biserică, se ruga cu lacrimi în ochi lui Hristos Dumnezeu pentru femeia aceea bolnavă. Și văzînd-o Sfîntul episcop Porfirie plîngînd, a întrebat-o care este pricina; iar ea, căzînd la picioarele arhiereului, i-a spus despre toate și îl rugă să se roage Iubitorului de oameni Dumnezeu pentru femeia ce cumplit pătinea. Iar arhiereul a trimis-o iarăși la bolnavă, învățînd-o ce să facă și ce să zică.

Deci mergînd bătrîna în casa bolnavei, a strîns toate rudeniile celei bolnave, pe părinți și pe bărbat, și a zis către dînșii: "Este aici un doctor bun și iscusit, acela m-a trimis la voi să vă întreb ce veți da lui, dacă acela va tămădui pe bolnavă?" Auzind acestea, părinții au zis: "De va voi el toate averile noastre, să le ia, numai să o vedem vie și sănătoasă pe fiica cea iubită". La fel zicea și bărbatul ei, fiind gata să dea toate pentru viața și sănătatea soției lui. Grăit-a către dînșii bătrîna: "Ridicați-vă mîinile voastre spre înălțime și vă întăriți cuvîntul cu jurămint, ca să fie credincioasă făgăduința voastră că nu veți defăima pe doctorul acela". Iar ei, cu osîrdie și cu lacrimi ridicîndu-și mîinile, au zis: "În toate zilele noastre vom fi robii lui, numai să tămăduiască pe una născută a noastră, fără de care nu putem a mai fi vii. Pentru că ce viață și veselie va fi nouă fără dînsa?".

Acestea auzindu-le bătrîna, a strigat cu glas mare către cea bolnavă: "Marele arhiereu Porfirie grăiește ție așa: "Te vindecă pe tine Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu; crede întru El și vie vei fi!" Și femeia suspinînd, îndată și-a dat rodul său și i s-a ușurat durerea. Apoi toți cei ce erau acolo mirîndu-se, au strigat: "Mare este Dumnezeul creștinilor! Mare este Porfirie, arhiereul Lui!" Iar a doua zi părinții și bărbatul femeii aceleia și toate rudeniile, venind la Sfîntul Porfirie, au căzut la picioarele lui, cerînd botezul lui Hristos. Iar sfîntul, învățîndu-i, le-a poruncit să postească și să vină la sfînta biserică. Apoi, nu după multă vreme, i-a botezat și pe ei, pe femeia care a născut și pe pruncul cel născut, pe care l-a chemat Porfirie după numele său, căci era de parte bărbătească. Și era numărul celor botezați 64.

Înmulțindu-se turma lui Hristos, se înmulțea și pizma închinătorilor de idoli și din zi în zi chinuiau mai amar pe creștini, îngreunîndu-i cu neîncetate lucrări ale cetății ca pe niște robi, silindu-i la toate cu ostenele și cu răni. Apoi încă și prin țarini și prin grădini le făceau supărări, încît erau credincioșii în mare supărare și sărăcie și nu aveau de unde plăti cele cerute poporului și dăjdiile împărătești. Acea văzînd-o arhiereul lui Dumnezeu Porfirie și o răutate ca aceea adusă credincioșilor de la păgîni neputînd să o rabde, s-a dus în Cezareea, la fericitul Ioan, mitropolitul său, rugîndu-l ca ori de episcopie să-l facă liber, ori să

meargă cu dînsul la Constantinopol, ca să-l roage pe împărat să poruncească să risipească toate templele idolești și să împlînzească sălbăticia elinească.

Mitropolitul Ioan a voit ca mai bine să sufere oboseala drumului în vreme de iarnă, decît să-l elibereze de episcopie pe Sfîntul Porfirie. Suindu-se amîndoi într-o corabie, s-au dus și, avînd bună sporire, în zece zile au ajuns la ostrovul Rodos. Acolo, auzind despre un monah oarecare, care într-un pustiu avea viață sihăstrească, anume Procopie, bărbat sfînt și înainte văzător, au mers să-l cerceteze. Iar acela, văzînd înainte venirea lor și cunoscînd dregătoria lor cea arhierescă, i-a întîmpinat și i-a cinstit. El, înțelegînd pricina călătoriei lor, i-a povățuit ce trebuie să facă la Constantinopol, ca să-și cîștige dorința. "Alergați - le zise - mai întîi la prea sfințitul Ioan Gură de Aur, că acela vă va ajuta cu sfatul său cel bun. Că deși nu merge acum în palatele cele împărătești, fiindcă s-a mîniat asupra lui împărăteasa, însă el are prieten pe Amantie eunucul, postelnicul împărătesei, bărbat dreptcredincios și îmbunătățit căruia vă va încredința pe voi și prin mijlocirea căruia veți cîștiga toate. Acela vă va duce la împărat și cu de-amănuntul veți spune despre nevoia voastră și să-i proorociți împărătesei că va naște un fiu, care va fi împărat, iar auzind de la voi că este însărcinată, se va bucura. Iată acum este a noua lună de cînd a zămislit și vă va face vouă după dorința voastră".

Iar sfinții Ioan și Porfirie, primind această povățuire și adevărire spre lucrul dorit, au pornit cu bucurie și în zece zile au ajuns la Constantinopol. Apoi, precum i-a învățat Cuviosul Procopie, mai întîi au mers la sfințitul Ioan Gură de Aur. Iar el i-a primit cu cinste și cu dragoste și, aflînd pricina venirii lor, le-a dat nădejde. A doua zi, chemînd pe postelnicul împărătesei, Amantie, i-a arătat pe episcopii cei ce veneau de la Palestina și i-a încredințat lui să aibă grijă de dîșii și să cîștige de la împărat ceea ce poftesc. Iar eunucul, auzind de la sfinții episcopi toate cele ce spun cu de-amănuntul, ce fel de necazuri se fac credincioșilor de către păgînii din Gaza, a lăcrimat și, umplîndu-se de dumnezeiască rîvnă, a zis: "Nu vă întristați, sfinți părinți, căci Domnul nostru Iisus Hristos singur va apăra pe credincioșii robii Săi și de cei ce le fac strîmbătate îi va izbăvi. Deci rugați-vă Domnului, iar eu voi spune împărătesei și nădăjduiesc că Dumnezeu tuturor va îndupleca inima ei spre milostivire; iar dimineată și pe voi vă voi duce la dînsa veți spune toate cele ce veți voi". Acestea zicîndu-le eunucul către episcopi, s-a dus.

A doua zi Amantie, postelnicul împărătesei, a chemat pe arhierii lui Dumnezeu Ioan și Porfirie la împărătescul palat și i-a dus la împărăteasă. Iar ea, văzînd pe arhierii, a apucat înainte a le zice: "Binecuvîntați-mă, părinților". Iar aceia s-au aplecat ei. Și ședea împărăteasa pe un pat de aur și a zis către dîșii: "Iertați-mă arhierii lui Dumnezeu că nu pot să vă dau cuviincioasa cinste, avînd sarcina în pîntece; căci se cădea mie ca înaintea ușii să întîmpin pe sfințiiile voastre; ci vă rugați Domnului pentru mine, ca să pot naște cu bunătatea Aceluia pruncul care este în pîntecele meu". Iar sfinții părinți, minunîndu-se de smerenia ei, au zis: "Cel ce a binecuvîntat pîntecele Sarei, al Revecăi și al Elisabetei, Acela să binecuvînteze și pîntecele tău și rodul cel dintr-însul purtat să-l înfieze".

Iar ea, poruncindu-le să șadă, a început a grăi: "Știu pentru ce ați suferit atîta osteneală de călătorie, căci toate mi-a spus Amantie. Și de voiți, spuneți-mi și voi ca să știu mai bine pentru ce aveți trebuință". Atunci au spus episcopii toate cele cu de-amănuntul împărătesei, despre necazurile ce se fac creștinilor de către închinătorii de idoli și au rugat-o să dea ajutor celor chinuți. Iar ea, ascultînd cele grăite, le-a zis: "Nu vă mîhniți, sfinților părinți, căci nădăjduiesc spre Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, că voi ruga pe împărat să îplinească cererea voastră, iar acum odihniți-vă de cale, căci vă văd osteniți, și rugați-vă lui Dumnezeu pentru mine, ca să ajute mijlocirii mele pentru voi, la împărat". Acestea zicîndu-le împărăteasa către sfinții episcopi și dîndu-le aur destul spre hrană, i-a liberat cu nădejde.

Cînd a venit împăratul la împărăteasă, ea i-a spus lui despre episcopii ce veniseră din Palestina și pentru ce veniseră, cum și toate răutățile ce se făceau creștinilor din partea închinătorilor de idoli. Apoi l-a rugat să risipească capiștile idolești din Gaza. Împăratul, auzind de aceasta, cu greu îi venea zicînd: "Știu că cetatea aceea cu mare osîrdie slujește idolilor, dar avem trebuință de dăjdiile cele multe ce se iau de acolo. Deci de vom risipi toate templele zeilor și-i vom necăji pe oameni, apoi înfricoșîndu-se vor fugi și se va

pustii cetatea, iar noi ne vom lipsi de atâtea dăjdii. Oare nu este mai bine să-i smerim pe dînșii cîte puțin? Mai întii să luăm de la dînșii începătoria cetății, apoi templele lor să le închidem și să oprim aducerea de jertfe idolilor, iar ei, văzîndu-se smeriți, vor cunoaște adevărul și la noi se vor întoarce".

Acestea auzindu-le împărăteasa de la împărat s-a mîhnit foarte și, lăcrimînd, a zis: "Singur Hristos Domnul va ajuta robilor săi, adică creștinilor, dacă noi nu voim să le ajutăm lor". Această vorbă a împăratului auzind-o postelnicul Amantie, a spus-o sfinților episcopi. Iar a doua zi împărăteasa i-a chemat pe sfinții episcopi și le-a zis: "Am spus împăratului despre voi și despre toată nevoia și despre toată cererea voastră, dar nu voiește să mă asculte, socotind că este greu lucru întristarea închinătorilor de idoli din Gaza. Însă nu vă mîhniți, că voind Dumnezeu, nu voi înceta a ruga pe împărat pînă ce el, ascultînd, va face voia voastră". Iar episcopii auzind, i s-au plecat ei.

Sfîntul Porfirie, aducîndu-și aminte de profeticele cuvinte ale Sfîntului Procopie, cele despre împărăteasă, a spus: "Ostenește-te pentru noi stăpînă, ca pentru Hristos, iar El pentru osteneala ta îți va da un fiu, care va împărăți înaintea ochilor tăi și mulți ani va viețui întru toată buna sporire a împărăției". Acestea auzindu-le împărăteasa s-a umplut de bucurie și s-a luminat la față, zicînd: "Rugați-vă pentru mine, o! sfinților părinți, ca, precum doriți, să nasc fiu; și de va fi așa, vă făgăduiesc că voi împlini toate cele dorite; nu numai cele ce cereți, ci și cele ce nu le cereți le voi face, cu ajutorul lui Hristos; apoi în mijlocul cetății Gaza voi zidi o sfîntă biserică; deci mergeți în pace și așteptați, rugîndu-vă pentru mine iubitorului de oameni Dumnezeu".

După aceasta s-au împlinit zilele ca să nască împărăteasa; și a născut un prunc parte bărbătească, precum sfinții părinți i-au proorocit, și s-a numit după numele bunicului său, Teodosie, căci tatăl împăratului Arcadie era Teodosie, care a împărățit cu Grațian. Și s-a născut acest al doilea Teodosie în porfiră, care era însemnare despre împărăția lui. Și a fost mare bucurie a împăratului Arcadie și la toată împărăția. Iar împărăteasa a trimis pe Amantie, postelnicul său, la sfinții părinți Ioan și Porfirie, zicînd: "Mulțumesc lui Hristos, căci cu sfințele voastre rugăciuni mi-a dăruit mie fiu; deci să cereți de la Domnul, sfinților părinți viață și mulți ani celui născut, iar mie smeritei sănătate, ca să împlinesc cele ce am făgăduit vouă".

După șapte zile a chemat împărăteasa la sine pe arhieriei lui Dumnezeu Ioan și Porfirie și i-a întîmpinat în ușa camerei sale, purtînd în mîini pruncul cel de curînd născut. Apoi și-a plecat capul la dînșii și a zis: "Binecuvîntați-mă, părinților, pe mine și pe fiul meu, pe care mi l-a dăruit Dumnezeu, cu sfințele voastre rugăciuni". Iar ei au însemnat-o cu semnul crucii; asemenea și pe pruncul pe care îl ținea în mîinile sale și au vorbit multe lucruri folositoare. Apoi le-a zis împărăteasa: "Oare știți, părinților, ce am gîndit să fac pentru a voastră cerere?" Iar Sfîntul Porfirie i-a răspuns, zicînd: "Pe toate cele ce le-ai gîndit stăpînă de la Dumnezeu le-ai gîndit, căci într-această noapte s-a descoperit smereniei mele o vedenie, care era așa: mi se părea că stau la Gaza, în capiștea idolească a lui Marnas și a ta înălțime, stînd acolo, mi-a dat Sfînta Evanghelie, zicîndu-mi: "Primește și citește". Iar eu, luînd-o, am deschis-o și am aflat-o la locul unde Domnul grăiește către Petru: "Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui pe ea". Iar tu stăpînă mi-ai zis: "Pace ție, îmbărbătează-te și te întărește". Iar eu m-am deșteptat și din aceasta mă încredințez că Fiul lui Dumnezeu a pus în inima ta sfat bun pentru noi".

Deci spune, stăpînă ce lucru bun ai gîndit pentru noi?". Iar împărăteasa le-a răspuns: "De va voi Hristos, nu după multe zile, pruncul va primi Sfîntul Botez; iar voi, mergînd, pregătiți o scrisoare de cerere, în care să scrieți toate cîte poftiți și, cînd se va aduce pruncul de la Sfîntul Botez, să dați scrisoarea aceluia ce va duce pe mîini pruncul botezat; iar eu îl voi învăța ce să facă și nădăjduiesc spre Fiul lui Dumnezeu că toate le va rîndui bine după voința Sa".

Deci, ducîndu-se ei, au pregătit o scrisoare de cerere, scriind într-însa multe, nu numai despre sfărîmarea idolilor, risipirea templelor celor necurate, dar și despre ușurarea credincioșilor de lucrări, de dăjdii și despre începătoria cetății și, în sfîrșit, să se dea tărie împărătească sfîntei Biserici creștine, care era foarte săracă, scăpătată și strîmtorată. Adică să se dea hrană slujitorilor ei și alte lucruri folositoare și de ușurare

creștinilor celor chinuți și scăpați. Apoi așteptară ziua aceea în care se va boteza fiul împăratului; dar înainte de botezul lui, s-a propovăduit că va fi împărat, ca unul ce s-a născut în porfiră, și s-a îmbrăcat mai întâi cu porfira, apoi cu scutecele. Deci, aducându-se împăratul cel nou la Sfântul Botez cu slavă, toată cetatea fiind foarte împodobită, zidurile strălucind cu aur și cu argint și tot poporul, purtând haine mai luminate și mai scumpe, ducea pe împăratul cel nou la biserică, acoperit cu porfiră împărătească, pe mâinile unui bărbat vestit strălucit cu haine de mult preț; și era mulțime de boieri și de voievozi, unii mergând înainte, iar alții mai pe urmă, iar împrejur mergea oaste, purtând platoșe și arme cu aur, care străluceau; și puteai să vezi toată slava împărătească, podoaba și mărirea, încât Sfântul Porfirie zicea: "Dacă așa este slava împăratului pămîntesc celui vremelnic, apoi cum trebuie să fie slava Împăratului ceresc celui veșnic! " Și fiind dus în biserică împăratul cel nou, amîndoi sfinții episcopi stînd la ușile bisericii, țineau scrisoarea pregătită.

După săvîrșirea Sfîntului Botez, cînd toți ieșeau din biserică, cu împăratul cel nou botezat, sfinții episcopi au strigat: "Ne rugăm înălțimii tale, noule împărat, primește rugămîntea noastră ca la începutul împărăției tale să te arăți a fi milostiv". Acestea zicînd sfinții părinți, au pus scrisoarea pe prunc; iar bărbatul care îl ducea, a stat și, luînd scrisoarea, a poruncit să fie tăcere; apoi, deschizînd-o, o citi în auzul tuturor, că așa era învățat de împărăteasă și citind o parte a scrisorii, a învelit-o și, punîndu-și dreapta sub capul pruncului, l-a ridicat puțin, ca spre învoire și a strigat: "Poruncește a lui împărătească mărire ca toate cele scrise aici să se săvîrșească în faptă, deoarece aceasta este cea dintîi poruncă împărătească a lui și nicidecum nu se va schimba!" Iar toți cei ce vedeau și auzeau aceasta, s-au minunat și s-au închinat binecuvîntînd și urînd mulți ani noului împărat, cel ce a început împărăția sa cu milostivire. Deci fericiau pe împăratul Arcadie, numindu-l binecuvîntat de Dumnezeu, că s-a învrednicit să aibă un fiu, împărățind împreună cu el și dînd poruncile sale spre lucrurile cele bune. Și s-a spus despre aceea împărătesei iar ea, umplîndu-se de bucurie, s-a închinat lui Dumnezeu, dîndu-i mulțumire.

Apoi, fiind dus în palatul tatălui împăratul cel nou botezat, i-a ieșit în întîmpinare mama lui și, ducîndu-l la împăratul Arcadie, bărbatul său, l-a hiritisit, zicîndu-i: "Fericit ești, stăpînul meu, că în viața ta văzură ochii tăi împărat ieșit din coapsele tale". Împăratul Arcadie auzind acestea se bucură foarte, iar împărăteasa, văzîndu-l vesel, i-a zis: "Spune de-ți este cu plăcere stăpîne, să știm ce este în cartea aceasta care s-a dat acum noului împărat, fiul nostru, ca să se săvîrșească cu totul această poruncă a lui pentru toate cele scrise aici". Atunci împăratul a poruncit să se citească scrisoarea și a zis: "Grea este cu adevărat această cerere, dar mai grea este lepădarea, deoarece aceasta este înfîia poruncă a fiului nostru și nu este cu puțință a o schimba". Împărăteasa zise: "Nu este cu puțință a o schimba, nu numai porunca fiului cea dintîi, dar și rugăciunea sfinților bărbați care mi-au proorocit înainte despre nașterea fiului nu este bine a o trece cu vederea".

Îndată împăratul Arcadie a poruncit ca prin scrisori împărătești să întărească toate cele ce erau scrise de episcopii Palestinei în cartea de rugăminte și, pregătindu-se scrisorile de la ambii împărați, de la Arcadie și de la Teodosie, împărăteasa a chemat pe arhierii lui Dumnezeu Ioan și Porfirie și le-a arătat acele scrisori, întrebîndu-i dacă le sînt plăcute. Deci fiindu-le plăcute și închinîndu-se împărătesei, i-au mulțumit pentru o sîrguință milostivă ca aceea și cu bună înțelegere; și s-au rugat ca să se trimită de la împărați, în Gaza, un bărbat mai credincios decît cel dintîi, ca să ducă la săvîrșire aceste porunci. Deci s-a găsit pentru aceasta un om binecredincios și temător de Dumnezeu, anume Chineghie. Aceluia i s-a încredințat de împărați să se ducă în Gaza și să rînduiască totul bine și cu credință, după poruncă.

Apoi împărăteasa a dat Sfîntului Porfirie aur de-ajuns spre zidirea unei biserici de piatră, în mijlocul cetății Gaza, asemenea și pentru facerea casei de străini și s-a mai făgăduit să dea cît va mai trebui pentru săvîrșirea bisericii. Apoi, deosebit, le-a dat daruri amîndurora și vase bisericesti de aur și de argint pentru biserica Cezareei și a Gazei și aur pentru cale. Asemenea împăratul cinstindu-i cu daruri și cu bani din destul i-a liberat în pace. Iar ei, închinîndu-se sfințitului patriarh Ioan Gură de Aur, au plecat la locul lor; iar după dînșii au plecat Chineghie, omul cel împărătesc, căruia i se încredințase poruncile împărătești.

Cînd sfinții părinți Ioan și Porfirie s-au apropiat de ostrovul Rodos, au rugat pe cîrmaci să stea la mal ca să meargă să se închine Cuviosului Procopie sihastrul; dar cîrmaciul n-a voit, spunînd că este vîntul nelesnicios și n-a ascultat de arhieriei lui Hristos, căci în taină era arian și ura pe acești dreptcredincioși episcopi. Cînd au trecut de acel ostrov, îndată s-a făcut un vifor mare și învăluire, de care erau toți în mare frică, temîndu-se de înecare, și a fost vifor toată ziua și toată noaptea. Apoi, răsărind zorile dimineții, Sfîntul Porfirie a adormit puțin și a văzut pe Cuviosul Procopie, zicînd: "Sfătuiți pe cîrmaci să se lase de eresul arian și să-l blesteme, apoi să-l învățați spre Botez și îndată va înceta învăluirea cea înfricoșată.

Deșteptîndu-se Sfîntul Porfirie, a spus fericitului Ioan mitropolitul și celorlalți care erau cu dînsul și, chemînd pe cîrmaci, i-au zis: "Dacă vei voi să se mîntuiască de înecare corabia ta și noi toți, iar mai ales sufletul tău să se izbăvească de veșnica pierzare, apoi leapădă-te de reaua-credință a eresului tău cel arian și te împărtășește cu credința cea sobornicească". Iar cîrmaciul s-a mirat că sfinții părinți știu această taină, pe care nimeni nu o știa, și a zis către dînșii: "De vreme ce v-a descoperit Dumnezeu tainele inimii mele, mă lepăd de credința lui Arie și cred precum credeți voi". Zicînd, viforul a încetat și marea s-a alinat, iar sfinții, învățînd pe cîrmaci din dumnezeiasca Scriptură și întărindu-l în dreapta credință, l-au botezat.

Apoi plutind de aici cu bună sporire au sosit la Maiuma, care este departe de Gaza cam la 20 de stadii de mers pe uscat; și au mers pe jos pînă în cetatea Gaza. Credincioșii, înștiințîndu-se de venirea lor, le-au ieșit în întîmpinare cu psalmi și cu cîntări, ducînd înainte Sfînta Cruce și cu mare veselie au intrat în cetate arhieriei lui Dumnezeu. Iar închinătorii de idoli, văzînd aceea, s-au mîniat foarte scrișnind din dinți. Însă nu îndrăzneau să le facă vreun rău, căci auziseră cum au fost primiți de împărat episcopii creștini și că vin cu poruncă împărătească să smerească sălbăticia elinească și să risipească capiștile zeilor lor. Iar creștinii, mergînd cu cinstita Cruce și cu arhieriei lor, s-au apropiat de idolul Venerei, care era chip de femeie goală, fără rușine, căruia gazeenii îi făceau mare cinste, iar mai ales partea femeiască, aprinzîndu-i lumînări și cădelnițîndu-l cu tămîie mirositoare; căci diavolul, locuind în idolul acela, pe multe le înșela cu năluciri de visuri, îndemnînd pe fecioare sau pe femei la necurata însoțire.

Deci creștinii, apropiindu-se de acel idol, care era sus în uliță, îndată a fugit diavolul, aruncînd pe idol la pămînt, și acesta s-a sfărîmat în multe bucăți, căci era de marmură; și a ucis pe doi oameni necredincioși care, sfînd acolo, rîdeau și batjocoreau cîntarea creștinească. Acea minune văzînd-o, mulți elini au crezut în Hristos și împărtășindu-se cu creștinii, mergeau la sfînta biserică și au cerut Sfîntul Botez; iar numărul lor era de 32 de bărbați și 7 femei. Și s-a făcut bucurie îndoită creștinilor despre venirea cea cu bună sporire a păstorilor lor și despre mîntuirea sufletelor omenești.

Petrecînd fericitul Ioan mitropolitul în Gaza două zile, s-a dus în Cezareea, petrecîndu-l creștinii foarte departe. Și după cîteva zile a venit în Gaza și Chineghie cel pomenit mai sus, omul cel împărătesc, avînd cu sine mulți boieri și pe voievod cu putere de oaste; atunci s-au înfricoșat elinii foarte, iar unii chiar au fugit din cetate. A doua zi, adunînd pe toți începătorii cetății, le-a arătat porunca împărătească, cea hotărîtă pentru risipirea templelor idolești și pentru sfărîmarea idolilor lor. Cînd s-a citit aceea în auzul tuturor, poporul păgînesc ridicînd glasul, a început a plînge și a se tîngui, pe care lucru Chineghie, neputînd a-l suferi, a făcut semn ostașilor; iar aceia, repezindu-se la ei, au început a-i bate și i-au izgonit din adunarea creștinilor, iar creștinii cu mare bucurie au mulțumit împăratului, fericindu-l cu multe laude. Apoi, pornind oastea, au alergat la capiștile idolești și cu zgomot mare au început a le risipi. Și erau în cetate opt temple idolești vestite: Soarelui, Venerei, lui Apolon, Proserpinei, Ghecavei, lui Ieron, Fortunii și lui Marnas, care era mai mare decît toate și mai cinstit de păgîni. Încă și foarte mulți idoli mai erau în tîrg și pe ulițe, prin ziduri și prin cetăți, împrejurul cetății, pe drumuri, prin grădini și în țarini; și în zece zile toți idoli aceia au fost sfărîmați și templele idolești le-au risipit, afară de templul lui Marnas, mai mare și mai frumos, pe care mulți ziceau să nu strice, ci s-o sfințească biserică lui Dumnezeu. Mulți voind astfel și sfătuiindu-se, Sfîntul Porfirie se ruga lui Dumnezeu, cerînd de la El încredințare pentru aceea. Și cînd se săvîrșea dumnezeiasca slujbă în sfînta biserică, un copil mic, din popor, a strigat: "Să se ardă și să se risipească templul lui Marnas, de vreme ce este întinat de mult sînge omenesc, vărsat pentru jertfa

diavolilor și temelia din pământ să se sape și să se arunce; iar în acel loc să se zidească noua biserică dumnezeiască!"

Acel copil era de șapte ani, iar clericii socoteau că maică-sa l-a învățat să vorbească astfel; și luându-l au început a-l înfricoșa cu bătaii ca să spună cine l-a învățat a grăi aceasta. Iar copilul a început a vorbi grecește, spunând aceleași lucruri, adică să se ardă templul lui Marnas și să se risipească. Și au cunoscut că de la Duhul Sfânt grăiește, căci fiind de șapte ani și neînvățat, vorbea bine grecește. Deci crezând cuvintele copilului, au ars și au risipit templul cel mai frumos lui Marnas pînă în temelie pe care săpînd-o din pământ au aruncat-o pe drumuri ca să fie de toți călcată; și se tînguiau de aceea păgîinii. Apoi, prin toate casele elinești cele încuiate umblînd ostașii adunau idolii cei ascunși și, strîngînd mulțime mare din aceia, i-a făcut grămadă și cu foc mare i-a ars; astfel s-a dezhădăcinat slujirea de idoli din cetatea Gaza cea elinească.

Iar Chineghie, smerind bine pe capii păgîni ai cetății și ușurînd necazul făcut de ei creștinilor, s-a întors la împărați. Însă o parte din oaste, după dorința arhierelui, au lăsat-o în cetate, ca nu cumva închinătorii de idoli să se ridice asupra creștinilor. După aceasta arhierul lui Hristos, în locul unde era templul lui Marnas, a întemeiat o biserică în chipul Crucii, a cărui închipuire împărăteasa Eudoxia a trimis-o scrisă pe hîrtie, avînd 30 de stîlpi de marmură între care erau doi strălucind ca smaraldul; și în cinci ani s-a zidit o biserică mai frumoasă, fără asemănare, decît cea care fusese mai înainte templul lui Marnas, pe care arhierul lui Dumnezeu, sfințind-o, săvîrșea dumnezeiasca Liturghie, dînd mulțumire lui Hristos Domnul, căci în locul acela, în care mai înainte se făceau sîngeroasele jertfe ale mincinoșilor zei, a început a se aduce prea curată jertfă, fără de sînge, a adevăratului Dumnezeu.

A zidit apoi și casă pentru străini cu aurul ce i s-a dat de dreptcredincioasa împărăteasă, unde odihnea pe străini și hrănea pe săraci. Apoi păștea turma lui Hristos cu cuvîntul lui Dumnezeu și se mărea numărul credincioșilor în toate zilele, căci mulți din rătăcirea elinească lăsînd păgînatatea idolească, se întorceau la Hristos Dumnezeu; iar ceilalți elini turbau de mînie și de zavistie, văzînd creștinătatea cum înflorește zi de zi și se înmulțește, iar idolatria, vestejindu-se și micșorîndu-se. Dar au îndrăznit încă o dată cu răutatea lor să vină asupra sfîntului păstor și a turmei lui. Căci, făcînd oarecînd gîlceavă, iconomul bisericii, cu unul din închinătorii de idoli, cetățean vestit care se numea Sampishie - pentru un lucru care era averea bisericii - s-a făcut sfadă și tulburare din amîndouă părțile; căci se adunaseră credincioșii și necredincioșii, ajutînd fiecare părții sale. Credincioșii ajutau iconomului, iar necredincioșii lui Sampishie. Deoarece erau mai mulți necredincioși, aceștia biruiau pe credincioși și au ridicat război, apucînd bețe și arme, ucigînd șapte oameni credincioși, iar pe mulți i-au rănit și, pornind cu glas fără rînduială, au alergat în curtea episcopiei, vrînd să-l ucidă pe arhierul, Sfîntul Porfirie. Înștiințîndu-se, episcopul a zis către diaconul Marcu: "Să fugim, frate, și să ne ascundem puțin, pînă ce va trece mînia Domnului!" Și fugind peste zid, în altă curte, de o parte, s-a ascuns la o fecioară săracă, pe nume Salata, care era elină cu credința, orfană de părinți și avea pe moașa sa pe patul durerii, căreia îi slujea hrănind-o cu osteneala mîinilor sale. Acea fecioară a ascuns la dînsa pe Sfîntul episcop Porfirie două zile și o noapte. Iar în altă noapte, potolindu-se gîlceava și tulburarea, a plecat cu Marcu la casa sa și a găsit risipite toate cele ce avea, iar fericitul Varuh zăcea rănit și abia răsufliînd. Despre toate acestea creștinii, trimițînd degrab în Cezariea, au spus antipatului și, acela trimițînd oaste, au prins pe toți cei vinovați de tulburare și ucidere și pe unii i-a pedepsit cu moartea, iar pe alții, bătîndu-i cumplit, i-a eliberat.

Din acea vreme s-au potolit cu totul elinii păgîni și a viețuit arhierul lui Hristos, Porfirie, cealaltă vreme a vieții sale în pace și în bună liniște. Iar fecioarei Salata, ce s-a pomenit mai sus, la care s-a ascuns de ucigașele mîini, i-a mulțumit, luminînd-o cu Sfîntul Botez; iar pe bătrîna bolnavă a tămăduit-o și a botezat-o, apoi le-a dat hrană din averile bisericesti. După aceea, voia s-o însoțească cu un bărbat, după lege, dar ea a voit mai bine să fie mireasa lui Hristos. Pentru aceasta, sfîntul, veselindu-se foarte mult cu duhul, a sfințit-o spre slujba lui Hristos, a numărat-o în ceata sfîntelor fecioare, lucru care a plăcut lui Dumnezeu desăvîrșit, păzindu-și neprihănită fecioria sa în post și în rugăciune, cu ajutorul primitelor

rugăciuni ale plăcutului lui Dumnezeu Porfirie, care înălța neîncetat rugăciuni către Dumnezeu pentru turma sa, ziua și noaptea.

Apoi a făcut și minuni arhiereul lui Hristos. Pe trei copii, care căzuseră în puț adânc, cu rugăciunea sa i-a păzit vii și întregi; pe o femeie oarecare ținând de erezul maniheilor și fiind plină de meșteșug diavolesc și de basmele eretice, care hulea foarte mult credința cea dreaptă și pe mulți îi înșela la păgînătate, a pedepsit-o cu rugăciunea, căci deodată, căzînd, a pierit. Și multe alte minuni a făcut Sfîntul Porfirie, întru slava lui Dumnezeu. Deci păsînd Biserica lui Hristos, 24 de ani, 11 luni și 8 zile, s-a dus la începătorul păstorilor, Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Arhiereul cel mare, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă în veci. Amin.

Pătîmirea Sfîntei, Slăvitei, Marei Mucenițe Fotinia și a celor împreună cu dînsa (26 februarie)

Sfînta marea muceniță Fotinia este femeia samarineancă despre care povestește Evanghelistul Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, în Sfînta Evanghelie, că a vorbit cu Dumnezeu nostru Iisus Hristos la puțul lui Iacov și a crezut în El. Iar după înălțarea Domnului la cer și după pogorîrea Sfîntului Duh peste dumnezeieștii Apostoli, în ziua Cincizecimii (Rusalii) s-a botezat de către Sfîntii Apostoli, împreună cu doi fii ai ei și cu cinci surori, urmînd lor și propovăduind credința întru Hristos din loc în loc și din țară în țară, întorcînd pe mulți slujitori de idoli de la păgînătate, făcîndu-i creștini.

În zilele lui Neron, păgînul împărat al Romei, s-a pornit mare prigoană asupra creștinilor și după mărturisirea Sfîntilor Apostoli Petru și Pavel, prigonitorii căutau pe ucenicii lor și pe toți cei ce credeau în Hristos sîrguindu-se în deșert a șterge din lume numele lui Hristos. Însă nu știau nebunii, căci cu cît prigoneau credința cea întru Hristos, cu atît mai mult se întărea și se lățea; căci precum a zis Domnul: *"Porțile iadului nu o vor birui pe dînsa"*.

În acel timp Sfînta Fotinia, împreună cu fiul ei cel mai mic, se aflau în Cartagina, cetatea Africii, și propovăduiau cu îndrăzneală Evanghelia lui Hristos. Iar Victor, fiul ei cel mai mare, era ostaș în armata romană și fiindcă a făcut mari vitejii și biruințe în războiul pe care l-au avut romanii împotriva arabilor, care supărau și prădau locurile lor, împăratul Neron l-a făcut stratilat și voievod a toată Italia; și, neștiind că este creștin, l-a trimis să muncească pe creștinii care se aflau acolo. Iar Sebastian, ducele Italiei, auzind aceasta din urmă a zis către Victor: "Eu știi prea bine, o, voievodule, că tu ești creștin precum și maica ta și Iosi, fratele tău, sînt creștini, următori și ucenici ai Apostolului Petru. Însă te sfătuiesc să faci ceea ce ți-a poruncit împăratul, adică să muncești pe creștini, ca să nu-ți primejduiești viața". Iar voievodul Victor a zis: "Eu voiesc să fac voia lui Hristos, adevăratului Dumnezeu, Împăratul cel ceresc și fără de moarte. Iar de porunca pe care mi-a dat-o Neron împăratul, ca să muncesc pe creștini, nici nu voiesc să aud, dar să o mai împlinesc". Ducele a zis: "Eu te sfătuiesc ca pe un prieten adevărat ceea ce îți este ție de folos; căci dacă vei șede pe divan și vei cerca să afli pe creștini și îi vei munci, vei face plăcerea împăratului și vei dobîndi și banii creștinilor. Pe lîngă aceasta, te mai sfătuiesc să vestești și maicii tale și fratelui tău, să nu mai propovăduiască la arătare pe Hristos și să nu mai învețe pe păgîni a se lepăda de credința lor părintească, ca să nu te primejduiești din cauza lor".

Sfîntul Victor a zis către dînsul: "Să nu-mi fie a face aceasta care zici, adică să chinuiesc vreun creștin, sau să iau ceva de la dînsul, sau să sfătuiesc pe maica mea sau pe fratele meu să nu mai propovăduiască că Hristos este Dumnezeu cel adevărat. Dar și eu sînt și voiesc să fiu propovăduitor al lui Hristos, precum sînt și aceia, și las să vedem răul care ni se va face". Ducele a zis: "Eu frate te sfătuiesc cele ce-ți sînt de folos, iar tu socotește ce vrei să faci". După ce a zis, îndată a orbit și, căzînd la pămînt, a rămas mut de durerile cele cumplite ale ochilor; apoi, ridicîndu-l cei ce stăteau de față, l-au pus pe pat și a rămas

trei zile fără glas, neputînd grăi nicidecum. Iar în a patra zi a strigat cu glas mare: "Unul este cu adevărat Dumnezeu, Dumnezeul creștinilor!" Iar Victor, intrînd la dînsul, a zis: "Pentru ce ți-ai schimbat așa deodată părerea ta, o! Sebastiane?". Ducele a zis către dînsul: "Căci mă cheamă Hristos la dînsul o! preadulcele meu Victor". Deci îndată a învățat de la dînsul credința în Hristos și s-a botezat; apoi cum a ieșit din apa botezului, îndată și-a căpătat lumina ochilor și a preamărit pe Dumnezeu. Văzînd ceilalți slujitori de idoli această preaslăvită minune, s-au înfricoșat ca să nu pătimească și ei, necrezînd în Hristos, ceea ce a pățimit ducele, au alergat toți la Victor și, învățînd credința în Hristos, s-au botezat.

Trecînd puțină vreme, a ajuns cuvîntul acesta la Roma, pînă la urechile lui Neron, că Victor, stratilatul Italiei, și Sebastian, ducele, propovăduiesc ca Petru și Pavel și ca ceilalți apostoli și aduc pe mulți păgîni la credința în Hristos; apoi că Fotinia, mama stratilatului, împreună cu Iosi, un alt fiu al ei, au fost trimiși de dînsul în Cartagina să facă asemenea. Împăratul, auzind acestea, s-a aprins de mînie și îndată a trimis ostași în Italia ca să aducă la Roma toți creștinii care se aflau acolo, bărbați și femei, cărora li se arătase Domnul mai înainte și le zisese: "*Veniți la Mine toți cei osteniți și însărcinați și vă voi odihni*; deci nu vă temeți, căci Eu sînt cu voi și Neron va fi biruit împreună cu diavolii, prietenii săi". "După aceea a zis către Victor: "De aici înainte numele tău va fi Fotinos, căci prin tine se vor lumina mulți și vor crede în Mine; iar tu întărește cu cuvintele tale pe Sebastian, spre mărturisire, căci fericit și bine-i va fi celui ce se va nevoi pînă la sfîrșit".

Acestea zicînd Domnul către dînșii, S-a înălțat la ceruri. S-a descoperit încă și Sfintei Fotinia și i s-au arătat toate cele ce trebuia să urmeze. De aceea, Sfînta Fotinia îndată a și pornit din Cartagina împreună cu mulțime de creștini și s-a dus la Roma; toată cetatea Romei, auzind-o propovăduind cu mare îndrăzneală pe Hristos, s-au tulburat, zicînd: "Cine este aceasta care vine aici cu mulțime?". Apoi a venit la Roma și Fotinos, fiul ei, împreună cu Sebastian ducele, fiind aduși de ostașii care fuseseră trimiși de împărat.

Dar Sfînta Fotinia a apucat și a venit mai înaintea lui Neron, împreună cu Iosi fiul ei, și cu cealaltă mulțime. Văzîndu-i Neron i-a întreat: "Pentru care pricină ați venit la noi?". Sfînta a răspuns: "Am venit să te învățăm să crezi în Hristos". Slujitorii împăratului au zis: "Au venit din Italia Sebastian, ducele, și Victor, stratilatul". Neron a zis: "Să vie înăuntru". Și venind ei, a zis către dînșii: "Ce am auzit despre voi?". Sfinții au răspuns: "Cîte ai auzit despre noi, o! împărate, toate sînt adevărate". Neron, uitîndu-se la dînșii sălbatic, le-a zis: "Vă lepădați de Hristos, ori voiți să muriți de moarte rea?". Sfinții, ridicîndu-și ochii la cer, au zis: "Să nu fie vreodată, o! Hristoase, Împărate, ca să ne lepădăm de Tine și să ne despărțim de credința cea întru Tine și de dragostea Ta!". Neron a întreat: "Cum vă numiți voi?". Sfînta Fotinia a răspuns: "Eu m-am numit Fotinia de Iisus Hristos, Dumnezeul meu, iar surorile mele, cea dintîi care s-a născut după mine se numește Anatoli, a doua Fotos, a treia Fotis, a patra Paraschevi, a cincea Chiriachi; iar fiii mei, cel dintîi se numește Victor, care s-a numit de Domnul meu Fotinos, și cel de-al doilea, care este cu mine, se numește Iosi". Neron a zis către dînșii: "Toți v-ați unit și v-ați învoit ca să fiți munciți pentru Nazarineanul și să muriți pentru El?" Sfînta Fotinia a răspuns: "Așa ne bucurăm noi toți, ne veselim și voim să murim pentru dragostea Lui".

Atunci tiranul a poruncit să li se zdrobească încheieturile mîinilor cu ciocane de fier; iar slujitorii lui Neron, răpînd pe sfinți, i-au dus la locul de tortură; și și-a întins fiecare mîinile, apoi au început să li le zdrobească cu ciocanele și, de la al treilea ceas din zi pînă la al șaselea, s-au schimbat de trei ori cei care îi băteau; iar mucenicii lui Hristos n-au simțit nicidecum muncirea lor, nici s-au zdrobit cît de puțin mîinile lor. Auzind aceasta, Neron s-a cutremurat de preaslăvită minune și a poruncit să li se taie mîinile. Dar, îndată slujitorii răpînd pe Sfînta Fotinia, legîndu-i mîinile, au lovit de mai multe ori cu săbiile, deasupra pe nicovală, nereușind nimic; iar mai ales aceia care le loveau, au slăbit și au căzut ca niște morți. Dar sfînta a rămas nevătămată și mulțimea lui Dumnezeu, zicînd: "*Domnul îmi este ajutor și nu mă voi teme, de ce-mi va face mie omul*".

Deci a început împăratul a se nedumeri și a gândi ce să facă să biruiască pe mucenici și să-i aducă la voia sa. De aceea a poruncit ca pe bărbați să-i bage într-o temniță întunecoasă, iar pe Sfînta Fotinia, împreună cu cele cinci surori ale ei, să le pună într-o cameră de aur, cu masă de aur, scaune de aur, bani mulți înaintea lor, podoabe de aur, îmbrăcăminte și brîie de aur. Apoi a poruncit și Domninei, fiica sa, să se ducă și ea în camera aceea cu toate roabele ei și să se unească cu sfințele, socotind deșertul la minte căci cu amăgiri ca acestea va întoarce și va răsturna credința lor. Căci porunca sfințelor că, dacă se vor lepăda de credința în Hristos, le va da mîngîiere, desfătare și o dragoste ca aceasta și le va dăruia toate acelea ce se aflau în cameră și multe altele; apoi le va învrednici de mare dragoste și cinste. Dar s-a amăgit vicleanul, căci sfințele, ca niște cugetătoare de cele cerești, au defăimat toate acelea ca pe niște gunoaie și n-au voit nici măcar să se uite la ele.

Privind Sfînta Fotinia la fiica împăratului, Domnina, a zis către ea: "Bucură-te, mireasa Domnului meu!". Iar Domnina a zis și ea către dînsa: "Bucură-te și tu, doamna mea, făclia lui Hristos!". Auzind Sfînta Fotinia pe Domnina pomenind numele lui Hristos s-a bucurat foarte și a mulțumit lui Dumnezeu, a îmbrățișat-o și a sărutat-o. Apoi învățînd-o credința lui Hristos, cum și pe cele 100 de roabe ale ei, le-a botezat pe toate; iar pe Domnina a numit-o Antusa. Și îndată fericita Antusa a poruncit Ștefanidei, celei mai mari peste 100 de roabe ale ei, să dea săracilor toate podoabele cele de aur și banii care se aflau în camera de aur.

Neron, înștiințîndu-se de aceasta, a suspinat din adîncul inimii și mîniindu-se foarte, îndată a poruncit să ardă un cuptor șapte zile și să arunce într-însul pe Sfînta Fotinia și pe toți cei uniți cu dînsa, bărbați și femei; și făcînd ostașii după porunca lui, au stat mucenicii trei zile în cuptor. După aceea, socotind tiranul că acum vor fi arși în cuptorul cel de foc, a poruncit să deschidă gura cuptorului și, dacă vor afla acolo oasele ucenicilor, să le arunce în rîu. Și deschizînd ostașii gura cuptorului, au aflat pe toți sfinții întregi și nevătămați, slăvind și binecuvîntînd pe Dumnezeu. Deci au rămas uimiți de preaslăvita minune că nu s-a apropiat focul de dînșii. Auzind aceasta, toți locuitorii cetății Roma s-au minunat, slăvind și ei pe Dumnezeu.

Dar tiranul, auzind de o minune ca aceasta, a poruncit să-i adape cu otrăvuri aducătoare de moarte. Deci a fost chemat Lambadie, vrăjitorul, care a pregătit otrăvurile, dînd mai întîi otravă Sfîntei Fotinia, care, luînd-o, a zis către vrăjitor: "Nu se cădea nouă a lua această otravă a ta nicidecum, nici a o bea, fiindcă și tu ești necurat; dar pentru ca să cunoști tu, o! împărate, și tu, o! vrăjitorule, puterea Hristosului meu, iată, eu mai întîi o beau, în numele Domnului Iisus Hristos, Dumnezeul nostru, și pe urmă o vor bea toți cei ce sînt împreună cu mine". Bînd toți mucenicii otrava, au rămas nevătămați, cu puterea lui Hristos, ca și cum n-ar fi băut nimic. Iar vrăjitorul, văzînd toate acestea, s-a spăimîntat și, căutînd la Sfînta Fotinia, a zis: "Am pregătit o otravă puternică și de o veți bea și pe aceasta și, nu veți păți nimic, voi crede și eu în Dumnezeul vostru". Și aducînd-o, a dat-o lor și, bînd-o, toți mucenicii au rămas nevătămați. Văzînd vrăjitorul aceasta, a rămas uimit și îndată adunînd toate cărțile sale vrăjitorești, le-a aruncat în foc și le-a ars; apoi, crezînd în Hristos, s-a botezat, numindu-se din botez Teoclit. Iar împăratul, înștiințîndu-se de aceasta, a poruncit ostașilor și răpindu-l din mijlocul sfinților, l-au scos afară de zidurile cetății Roma și i-au tăiat capul cu sabia. Și așa, fericitul Teoclit, mai înainte decît ceilalți, a luat cununa muceniciei.

Atunci Neron cel fără de lege a poruncit să le taie venele tuturor sfinților, împreună cu ale marei mucenițe Fotinia. Și cînd ostașii le tăiau venele mucenicilor, ei batjocoreau și rîdeau de împărat și de zeii lui, ca de niște neputincioși. Iar tiranul, văzînd pe mărturisitori, că întru nimic nu socotesc muncile acestea, a poruncit să topească plumb și să-l amestece cu pucioasă și, cînd va clocoti, să-l toarne în gura Sfîntei Fotinia și pe spatele celorlalți sfinți. După ce slujitorii au îndeplinit porunca împăratului și au vărsat pe spatele mucenicilor plumbul clocotind, toți sfinții au strigat: "Mulțumim Ție, Hristoase, Dumnezeul nostru, căci cu plumb clocotit ai răcorit inimile noastre ca și cum ar fi fost însetate de o mare arșiță". Iar Neron, auzind aceasta, s-a spăimîntat și a poruncit să-i spînzure și să strujească fără milă trupurile lor și să le ardă cu făclii aprinse; dar cu cît îi muncea mai mult, cu atît se împuterniceau în dumnezeiescul dar și proslăveau pe Dumnezeu.

Iar ticălosul și deșertul de minte Neron, socotind că va birui pe sfinți cu muncile, a poruncit să amestece cenușă cu oțet tare și să-l toarne în nasurile lor și, aceasta făcându-se, sfinții mucenici au zis că li se pare mai dulce decât mierea și fagurul. Iar tiranul s-a mâniat foarte și a poruncit de a oprit pe sfinți și i-a închis într-o temniță întunecoasă și necurată, plină de șerpi veninoși. Dar sfinții laudau și slăveau pe Dumnezeu, iar fiarele cele otrăvitoare, din temniță, toate au murit și duhoarea cea rea s-a prefăcut în mireasmă neasemănată, iar întunericul s-a prefăcut în lumină prea strălucită. Apoi Domnul nostru Iisus Hristos a stat în mijlocul sfinților și a zis către dînșii: "Pace vouă!" Apoi, apucînd de mîna pe Sfînta Fotinia a ridicat-o sus și a zis: "Bucurați-vă totdeauna, căci Eu cu voi sînt în toate zilele vieții voastre". Și îndată, cu cuvîntul Domnului, s-au deschis ochii mucenicilor și, văzînd pe Domnul, s-au închinat Lui; iar El, binecuvîntîndu-i, a zis: "Îmbărbătați-vă și vă întăriți". Apoi s-a suit la cer. Iar din trupurile sfinților au ieșit ca niște solzi și s-au făcut sănătoși, așa cum erau mai înainte. Dar urgisitul de Dumnezeu Neron a poruncit ca sfinții să rămîna în temniță trei ani, ca să pătimească acolo înăuntru tot felul de chinuri și așa să moară cu moarte rea.

Iar după trei ani, avînd împăratul un slujitor al său închis în temnița aceea, a trimis oamenii săi ca să-l scoată. Deci, ducîndu-se trimișii în temniță, au văzut pe mucenici că erau vii și sănătoși și au spus împăratului că galileenii care au fost orbiți de el, acum văd și sînt sănătoși, iar temnița este plină de lumină și de bună mireasmă negrăită, încît s-a făcut ca o casă sfîntă, spre slava lui Dumnezeu; iar acolo aleargă mulțime de oameni și cred în Dumnezeul lor și sînt botezați de dînșii.

Auzînd acestea, Neron și-a ieșit din minți și, trimițînd ostași, i-a adus înaintea sa și a zis: "Au nu v-am poruncit vouă să nu mai propovăduiți în numele lui Hristos? Deci cum îl propovăduiți în temniță? Pentru aceasta eu voiesc să pun asupra voastră multe și grele munci". Iar sfinții au zis: "Orice voiești fă, dar noi nu vom înceta a vesti pe Domnul nostru Iisus Hristos, cum că este Dumnezeu adevărat și făcătorul tuturor". Dar cu aceasta s-a aprins tiranul la mînie și a poruncit să răstignească pe sfinți cu capetele în jos și să strujască trupurile lor trei zile, pînă se vor dezlega încheieturile lor. Făcînd aceasta, sălbaticii și neomenoșii slujitori i-au spînzurat și i-au lăsat alte patru zile, punînd străjeri să-i păzească. După aceea, ducîndu-se să vadă dacă mai trăiesc încă, cum i-au văzut spînzurați au orbit. Iar îngerul Domnului, pogorîndu-se din ceruri, a dezlegat pe sfinți și, sărutîndu-i, i-a făcut sănătoși de toate rănilor. Atunci Sfîntei Fotinia, făcîndu-i-se milă de orbirea slujitorilor, a făcut rugăciune către Dumnezeu pentru ei și îndată și-au luat iarăși lumina ochilor lor și crezînd în Hristos, s-au botezat.

Înștiințîndu-se tiranul de acestea, a poruncit să jupuiască pielea de pe Sfînta Fotinia și în vremea ce o jupuiau, sfînta cînta: "Doamne, cercetatu-m-ai și M-ai cunoscut". După ce au jupuit pielea ei, au aruncat-o în rîu, iar pe sfîntă au aruncat-o într-un puț sec. Dar la ceilalți mucenici: Sebastian, Fotinos și Iosi, le-au tăiat mădularele cele născătoare și le-au aruncat la cîini; i-au jupuit și pe ei de piele și-au aruncat-o în rîu, iar pe dînșii i-au aruncat într-o baie veche. Apoi pe cele cinci surori ale Sfîntei Fotinia, punîndu-le înaintea lui, a poruncit să le taie mai întîi sîni, după aceea le-a jupuit și pe ele de piele. Însă, cînd s-au pus slujitorii să jupoie și pe Sfînta Fotida, ea nu a primit să fie ținută de cineva; ci a stat singură cu mare vitejie și bărbăție, și au jupuit pielea de pe trupul ei, încît s-a minunat și tiranul de răbdarea ei. După acest chin, prea înrăutățitul a găsit și o altă tortură pentru ea, grea și pierzătoare, căci a poruncit și a plecat două vîrfuri de copaci, care erau în grădina lui, și au legat pe Sfînta Fotida de cele două vîrfuri. Apoi le-a slobozit îndată și sfînta s-a rupt în două părți și astfel și-a dat sfîntul ei suflet în mîinile lui Dumnezeu. Atunci a poruncit pierzătorul să taie și pe ceilalți mucenici cu sabia. Iar pe fericita Fotinia, scoțînd-o din puțul acela, a închis-o în temniță.

Dar ea, fiindcă a rămas singură și nu s-a încununat cu cununa mărturisirii împreună cu ceilalți mărturisitori, se mîhnea și ruga pentru aceasta pe Dumnezeu, care s-a arătat ei și, pecetluind-o cu semnul cinstitei și de viață făcătoare cruci de trei ori, a făcut-o sănătoasă de toate rănilor ei. Și după multe zile, laudînd și binecuvîntînd pe Dumnezeu, și-a dat în mîinile lui cinstitul și sfîntul ei suflet. Și astfel s-au dus

toți către Dumnezeu cel dorit de dînșii și au dobîndit împărăția cerului, căreia dea Dumnezeu ca și noi să ne învrednicim prin rugăciunile lor. Amin.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Procopie Decapolitul, Mărturisitorul (27 februarie)

Țara Decapoliei, care se numește astfel după numărul celor 10 cetăți, este lângă marea Galileii. Despre ea se pomenește în Evanghelia Sfântului Marcu, că a venit Iisus la marea Galileii, care este între hotarele Decapoliei. Din acele părți era de fel Cuviosul Procopie Mărturisitorul, care, petrecînd mai întîi în viața monahicească și cercînd toată pustnicia cu dinadinsul și împodobindu-se cu desăvîrșită curăție, era vestit între cuvioșii părinți. Iar cînd s-a ivit eresul luptării contra sfintelor icoane, al cărui iscoditor a fost Leon Isaurul, nelegiuitul împărat al grecilor, care pe sfintele icoane și pe cei ce le cinsteau și se închinau lor îi numea închinători de idoli și pe mulți din credincioșii împărați și arhieriei și pe popoarele cele numite cu numele lui Hristos, care au fost mai înainte de el și păzeau cu dreaptă credință închinarea icoanelor le da anatemei, singur fiind blestemat de toți.

Atunci acest mare și nemișcat stîlp și tare apărător al dreptei credințe a stat cu bărbăție împotriva taberelor eretice, care cu păgînatate huleau întruparea Cuvîntului lui Dumnezeu și cu necinste nesocoteau asemănarea lui Hristos, cea după omenire închipuită pe icoană. Dar Cuviosul Procopie îi făcea pe toți de rușine, muștrîndu-le socoteala lor cea ne bună și cu nebiruite cuvinte însuflate de Dumnezeu îi biruia, rupîndu-le ca pe o pînză de păianjen împletiturile lor cele meșteșugite. Pentru aceasta a pornit spre mînie pe împăratul cel cu numele și cu năravul de fiară, care ca un leu ieșind din pustie răcnea, căutînd să înghită pe cineva.

Deci prin porunca aceluia, Cuviosul a fost prins și bătut, apoi strujit amar cu unelte de fier peste tot trupul, aruncat în temniță întunecoasă și necurată; și toată chinuirea cea rea care i se făcea în legături, cu mărime de suflet o răbdă, avînd întru toate pătimirile sale prieten și împreună pătimitor pe Cuviosul Vasile, pe care și în pustnicia sa, mai înainte, l-a avut părtaș iubit și împreună viețuitor. Cu acela, după multe răni ce le-a luat pentru sfintele icoane, a răbdat multă vreme legături în temniță pînă la pierzătorul sfîrșit al tiranului. Iar după ce acel rău-credincios împărat s-a lipsit de viața cea vremelnică și de cea veșnică, murind cu trupul și cu sufletul, atunci Sfîntul Procopie și Vasile și cu alți sfinți cuvioși părinți, au fost eliberați din legături și din temniță. Și au petrecut restul vieții lor în obișnuitele ostenele pustnicești, povățuind pe toți la fapta cea bună și aducîndu-i la mîntuire. Apoi, la adînci bătrînețe, s-a dus la Domnul nostru Iisus Hristos, ca să-L vadă, acum nu în icoană ci în față și să primească plata cea dorită a ostenelelor sale, ca un pustnic și ca un pătimitor al lui Hristos, care pentru sfînta lui icoană s-a nevoit pînă la sînge.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Talaleu (27 februarie)

Sfîntul Talaleu era cu neamul din latura Ciliciei. El, defăimînd deșertăciunea lumii acesteia, a mers mai întîi în locașul Sfîntului Sava. Iubind pustniceasca petrecere în călugărie, a luat asupra-și îngerescul chip și, pentru îmbunătățita sa viață, s-a învrednicit treptei preoțești. Apoi, după cîțiva ani, a mers în cetatea Siriei ce se numea Gavala, care era sub mitropolia Laodiceii. De la acea cetate, ca la 20 de stadii, era o movilă mare și o capiște idolească veche, ca cimitir vechi elinesc, și erau o mulțime de idoli acolo. Acel loc era înfricoșat tuturor celor ce treceau pe acolo, căci diavoli nu numai cu năluciri și cu arătări

mincinoase înfricoșau, ci și cu ucideri de oameni vătămau pe mulți oameni și dobitoace. De acest lucru auzind Cuviosul Talaleu, s-a dus acolo și s-a sălășluit, făcându-și o colibă mică, nevoindu-se cu pustnicești osteneți și cu rele pătimiri, rugându-se neîncetat ziua și noaptea. Iar diavoli, nesuferind să aibă lîngă dînșii un vecin ca acesta, au adunat toate taberele cele înfricoșătoare și, pornindu-se cu mare mînie, năvăleau asupra lui, înfricoșîndu-l cu glasuri fără de rînduială și cu ucideri îngrozindu-l. Apoi cu toate puterile cele viclene se sîrguiau să izgonească pe sfînt din acele locuri pe care le aveau de demult ale lor. Iar Cuviosul Talaleu, întărîndu-se și îngrădindu-se cu credință în Dumnezeu, cu rugăciunea și cu semnul Crucii, stătea ca un ostaș viteaz și nebiruit în ziua de război și batjocorea puterea lor cea slabă.

Un război ca acesta avînd cu diavoli în toate zilele și mai ales în toate nopțile, viteazul nevoitor i-a biruit în sfîrșit cu ajutorul Celui înalt și au fugit cu rușine, neputînd să biruiască pe ostașul cel viteaz al lui Hristos. Gonind pe diavoli, plăcutul lui Dumnezeu și-a făcut o chilie strîmtă, nu după măsura staturii sale, ci de doi coți de înaltă și de un cot de largă, în care nu numai a sta, dar nici a ședea drept nu putea, pentru că, fiind mare cu trupul, totdeauna ținea capul plecat la genunchi. Petrecînd el aproape zece ani într-o strîmtoare ca aceasta, a venit Teodorit, episcopul Cirului, să-l cerceteze și l-a găsit adunîndu-și folos din Sfînta Evanghelie. Și întrebîndu-l episcopul, pentru care pricină și-a ales o viață ca aceea, sfîntul a răspuns: "Eu sînt vinovat de multe păcate și crezînd că mă așteaptă multe munci veșnice, mi-am aflat o închisoare ca aceasta, de bună voie, ca pedepsind trupul acesta cu muncire puțină, să mă izbăvesc de muncile cele mari, care vor să fie". Iar episcopul a primit mult folos de la dînsul.

Apoi a dăruit Dumnezeu Cuviosului Talaleu și darul facerii de minuni, ca să tămăduiască toate bolile și neputințele, nu numai la oameni, ci și la dobitoace. Pentru aceasta, mulți mergeau la dînsul, ca la un izvor tămăduitor și cîștigau sănătate trupească și sufletească. Căci elinii, care erau în satele dimprejur, se întorceau la Hristos Dumnezeu și toți închinătorii de idoli care se aflau între creștinii din toate hotarele cetății Gavaliei - care erau încă o mulțime pe atunci -, s-au luminat desăvîrșit cu sfînta credință, prin minunile cele făcute de Sfîntul Talaleu, venind la cunoștința adevărului. Iar cu ajutorul popoarelor celor ce de curînd crezuseră, Cuviosul a stricat templul cel păgînesc. Apoi cimitirul elinesc l-a dărîmat și, curățînd locul de acele vechi lucruri diavolești, a zidit pe el o biserică în numele tuturor sfinților mucenici și a dat slavă lui Dumnezeu într-însa. El a viețuit celelalte zile întru nevoințele sale cele obișnuite și plăcînd lui Dumnezeu desăvîrșit, s-a mutat la El întru adînci bătrînețe.

Despre acest cuvios, Sfînt Sofronie al Ierusalimului, în Limonar scrie astfel: Ava Petru, preotul lavrei Sfîntului Sava, ne-a spus nouă despre ava Talaleu Cilicianul că a petrecut 70 de ani în chipul monahicesc, neîncetînd din plîngere niciodată și zicea către toți totdeauna: "Dumnezeu ne-a dat nouă vremea aceasta, fraților, spre pocăință și, de o vom pierde pe ea, vom fi foarte mult întrebați de dînsa".

Pomenirea Cuviosului Tit din Pecersca (27 februarie)

Cum se descoperă mînia lui Dumnezeu din cer asupra păgînătății oamenilor, asemenea și pacea lui Dumnezeu, care covîrșește toată mintea, păzește inima și înțelegerea, adică trupul și sufletul omului celui ce caută pacea. Aceasta ne-a adeverit Tit fericitul prin descoperirea sa. Pentru că acesta, tunzîndu-se monah, petrecea în mănăstirea Pecersca, fiind cinstit cu rînduiala preoției. El a fost povățuit la nevoințele cele vrednice ale fericirii sfinților, întîmplîndu-se un lucru ca acesta: "Acest presbiter Tit avea un frate duhovnicesc, monah din aceeași mănăstire, anume Evagrie, cu rînduiala diacon, către care acest fericit presbiter Tit avea dragoste mare și nefățarnică, încît toți se mirau de iubirea cea de un cuget și curată a lor. Iar vrăjmașul, urîtorul binelui, care s-a obișnuit a semăna neghină printre grîu, a semănat vrajbă între ei și atît de mult i-a întunecat cu mînia și cu ură, încît nici în față nu puteau să se vadă, ci cu totul s-au

abătut unul de la altul. Căci pe cînd mergea unul din ei cu cădelnița prin biserică, atunci celălalt fugea de tămîie. Iar cînd nu fugea, atunci îl trecea cu vederea, necăjindu-l.

Și au petrecut multă vreme întru întunericul păcatului, cînd aduceau dumnezeieștile daruri. Și chiar au îndrăznit a se împărtăși, neîmpăcîndu-se între ei, nici cerîndu-și iertare, înarmîndu-i vrăjmașul la aceasta. Iar frații, de multe ori îi rugau să se împace între ei, dar ei nici nu voiau să audă de aceasta. Dar odată, după rînduiala lui Dumnezeu, s-a întîmplat acestui fericit preot Tit de s-a îmbolnăvit cumplit și acum era în deznădăjde de viață. Atunci a început a plînge cu amar al său păcat și a trimis la diaconul Evagrie, cu multă umilință, zicîndu-i: "Iartă-mă frate, pentru Domnul, că te-am mîhnit cu mînia mea". Iar acela nu numai că nu l-a iertat, dar l-a și blestemat cu cuvinte aspre.

Frații, văzînd însă pe Tit murind, au tras pe Evagrie cu sila ca să se ierte cu fratele său. Iar bolnavul, văzînd pe acela, îndată plecîndu-se, a căzut la picioarele lui, cu fața la pămînt, zicîndu-i cu lacrimi: "Iartă-mă, părinte, și binecuvîntează-mă". Dar Evagrie, fiind nemilostiv și fără de omenie, s-a întors de la fratele său și aceste cuvinte cumplite a zis: "Niciodată nu voiesc să am iertare cu el, nici în veacul acesta, nici în veacul ce va să vie!". Acestea zicînd, s-a desprins din mîinile fraților și îndată a căzut. Vrînd să-l ridice frații, l-au găsit fără suflet și nu putură nici mîinile să-i îndoiaie, nici gura să-i strîngă, nici ochii să-i închidă, ca la un mort de demult. Iar cel bolnav, adică fericitul Tit, în vremea aceea s-a sculat și s-a însănătoșit, ca și cum n-ar fi fost bolnav.

Deci, pe toți i-a luat spaima de o moarte năpraznică ca aceea și de grabnica tămăduire a acestuia și începură a întreba pe acest fericit preot cum sa făcut aceasta? Iar fericitul Tit i-a răspuns cu de-amănuntul toate cele descoperite lui: "Cînd boleam, fiind cumplit stăpînit de mînie, am văzut îngerii depărtați de mine și plîngînd de pierderea sufletului meu, iar diavoliu bucurîndu-se de mînia mea. Atunci am început a vă ruga pe voi ca, mergînd la fratele, să cereți iertare pentru mine. Iar cînd l-ați adus la mine și eu m-am închinat lui, iar el nu s-a întors la mine, atunci am văzut un înger nemilostiv, ținînd o sulită de foc cu care a lovit pe acela care nu m-a iertat și îndată a căzut mort; iar mie, același înger mi-a dat mîna, m-am sculat și acum sînt sănătos".

Frații, fiind înfricoșați, au plîns mult pe Evagrie cel mort și-l îngropară avînd gura deschisă, ochii asemenea, iar mîinile întinse. Atunci ei începură a se feri de mînie, iertîndu-se între dînșii; iar dacă avea cineva asupra cuiva pîră, luau bine aminte din cercetarea aceasta la cuvintele Domnului: *Tot cel ce se mînie asupra fratelui său în deșert, este vinovat judecării*. Pe lîngă acestea și Sfîntul Efrem a zis: "De s-ar întîmpla a muri cineva în vrajbă, nemilostivă judecată va afla unul ca acela". Și era atunci potrivite a grăi despre frații aceia: *Pace multă celor ce iubesc legea Ta, Doamne*. Dar mai ales acest fericit presbiter Tit, văzînd că pentru cercarea păcii cu fratele a aflat pace la Dumnezeu, prin care s-a ferit din moartea cea trupească și sufletească, de atunci nici nu gîndea să mai aibă mînie. Ci, dezlăcînd-o cu totul, a avut spre toți frații dragostea cea după Dumnezeu, care niciodată nu cade, care este legătura desăvîrșirii, ca o rădăcină a păcii. Adică dragostea cea din inimă curată, din bună știință și din credință nefățarnică, dragostea care îndelung rabdă, se milostivește, nu pizmuiește și pe toate celelalte fapte bune le cuprinde, iar mai ales pe acestea: *Întrega înțelepciune, postirea și rugăciunea cea de-a pururea*. Pentru că asculta acest fericit presbiter scriptura aceasta: *Fiți cu mintea întregă și vă treziți întru rugăciuni; iar mai înainte de toate unul spre altul să aveți dragoste, căci dragostea acoperă mulțimea păcatelor*".

Astfel a săvîrșit pe lîngă ale sale jertfe preoțești și acel cuvînt hotărît de Evanghelie: *"A iubi pe Dumnezeu și pe aproapele este mai mult decît toate prinoasele și jertfele"*. Apoi a aflat și pacea cea desăvîrșită, încît nu putea a se mîhni, acoperindu-se cu dragostea cea desăvîrșită și zicînd: *"Nu este pace în oasele mele, de către fața păcatelor mele"*. Ci mai ales astfel era desăvîrșită pacea acestui pustnic, încît s-au împlinit fără minciună cele zise de apostolul: *"Nu este împărăția lui Dumnezeu mîncarea și băutura, ci dreptatea și pacea"*. Drept aceea cu ea și la cer s-a aflat vrednic Tit cuviosul, pe care dorind-o după ostenele cele mari, multe și plăcute lui Dumnezeu, a adormit întru Domnul și se odihnește cu trupul cel nestrîcat în peștera cea plină de sfinți, ca într-un cer de jos. Iar cu duhul, cel asemenea cu îngerii, în cerul cel de sus,

la veșnica odihnă s-a înălțat, de mâinile îngerilor celor ce mai înainte s-au arătat lui. Căci acolo se bucură de el ca de cel ce era altădată păcătos, iar acum, cu sfință cuviință, s-a pocăit. Și ce aude? Numai cele zise de Sfântul Pavel către Tit apostolul: "*Ne-a mîngîiat Dumnezeu prin venirea lui Tit*". Iar noi, bucurîndu-ne, ni se cade a răspunde către locuitorii cerești din aceeași scriptură astfel: "*Ne-am mîngîiat de mîngîierea voastră, iar mai mult ne-am bucurat de bucuria lui Tit, căci s-a odihnit duhul lui cu voi, toți*". Cu ale căruia sfinte rugăciuni să ne învrednicim și noi, ca scăpînd de minie, iertare de păcate și odihnă vremelnică și veșnică să cîștigăm, în Domnul nostru Iisus Hristos, Care este Dumnezeu dragostei și al păcii, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și pătimirea Sfîntului Sfințit Mucenic Proterie, Patriarhul Alexandriei (28 februarie)

În Alexandria, cetatea Egiptului, luînd scaunul patriarhiei Dioscor ereticul, după moartea Sfîntului Chiril, și umplîndu-se tot Egiptul de eresul său, era acolo un preot drept-credincios și nebiruit în creștineștile dogme, anume Proterie, sfînt cu viața și plin de înțelepciunea cea insuflată de Dumnezeu. Acesta, văzînd pe mulți abătîndu-se la eresul patriarhului, care bîrfea că este o fire în Hristos, li se împotriva tare cu cuvinte nebiruite. Iar patriarhul Dioscor se mîhnea asupra lui; însă vrînd să-l aducă la unirea sa cea rău-credincioasă, îl momea cu înșelăciune, cinstindu-l cu protopopia. Dar nimic n-a sporit, deoarece Sfîntul Proterie era tare în credință, ca cel ce învățase bine dreapta credință de la prea sfințitul Chiril, care fusese mai înainte patriarh al Alexandriei.

După aceasta, pe vremea împărăției lui Marcian, adunîndu-se în Calcedon, al patrulea Sinod al Sfinților Părinți din toată lumea, Dioscor a fost muștrat pentru eresul său și a fost osîndit la depărtarea din treapta patriarhiei și la despărțirea de Biserică. Fiind izgonit în țara Paflagoniei, în cetatea ce se numea Gangra, a murit acolo după cîtăva vreme. Iar în Alexandria, după lepădatul Dioscor, a fost ales de credincioșii arhieriei, de clerici și de drept-credincioșii din patriarhicescul scaun Sfîntul Proterie, bărbat cu adevărat vrednic de o treaptă ca aceea. Dar poporul de obște al Alexandriei, cel adăpat cu erezia lui Dioscor și unii clerici care se vătămaseră cu erezia, nu primeau alegerea lui Proterie.

Deci, alegîndu-se patriarh Sfîntul Proterie de cei credincioși, a ocupat scaunul și a început a prea mări credința cea dreaptă, întărită de Sinodul Sfinților Părinți din Calcedon. Apoi s-a făcut gîlceavă și tulburare, pentru că unii din clerici, între care erau mai de frunte preotul Timotei, care se poreclea Eliur și diaconul Petre Mongos, amîndoi sfințiți de Dioscor și plini de eresul acestuia, și alții, s-au despărțit de soborul bisericesc, nevoind să aibă împărțășire cu Sfîntul Proterie și făceau dezbinare în popor, pornindu-l spre gîlceavă. Deci era mare dezbinare în Biserica Alexandriei. Unii se țineau de acest nou patriarh, socotind bine Ortodoxia, iar alții, poftind iarăși pe Dioscor și blestemînd dogmele Sinodului din Calcedon. Apoi gîlcevindu-se și făcînd război unii cu alții, îndrăzneau și asupra patriarhului; căci strigau nepricepuții tulburători asupra Sfîntului Proterie, numindu-l desfrînat, deoarece, fiind în surghiunie arhierul Dioscor, i-a luat mireasa lui, adică Sfînta Biserică; apoi mai ziceau că Proterie este și eretic, și nevrednic de treapta patriarhiei.

Deci, Sfîntul Proterie răbdînd multe primejdii, prin tulburarea poporului eretic, și temîndu-se de ucigașele mîini, a avut neapărată nevoie de oaste pentru apărarea sănătății sale; căci totdeauna îi era frică, așteptînd năvălirea poporului, fiindcă și asupra începătorilor curții sale se răsculase și se pornise și asupra împărăteștii oști, care se afla în cetate. Căci în acea vreme antipatul din Tebaida, venind în cetate ca să împace tulburarea, popoarele aruncau cu pietre asupra ostașilor care intrau cu dînsul. Ostașii, văzînd răscularea poporului, au alergat în locașul ce se numea Serapidis și s-au închis într-însul; iar poporul, alergînd, a împresurat locașul și, luîndu-l, au ars cu foc de vie pe ostașii de acolo.

Auzind de aceasta, drept-credinciosul împărat Marcian s-a mâniat foarte, și a trimis oaste mai mare, care a smerit pe cetățeni și popor, luând grîul și hrana cetății care se aducea în Alexandria cu corăbiile din cetățile și hotarele Egiptului, poruncind să nu le mai ducă în Alexandria, ci în Pilusia, iar de acolo în Constantinopol. A mai luat de la alexandrini și băile poporului și alte lucruri mai plăcute; apoi le-a oprit toată libertatea și obișnuitele priveriști. De acest lucru supărîndu-se cetățenii, și mai ales pentru lipsa pîinii, fiind cuprinși de foame, s-au smerit și au rugat pe prea sfințitul patriarh Proterie să se ducă să roage pe împărat pentru dînșii. Deci, ducîndu-se prea sfințitul patriarh a înduplecat pe împărat pentru cetatea sa și a cîștigat toate cele cerute, căci s-a dăruit cetății libertatea cea dintîi și pîinea li s-a întors. Apoi a viețuit arhiereul lui Dumnezeu în pace cîtăva vreme pe scaunul său. Iar pe Timotei Eliur, cel ce n-a voit să se pocăiască și pe gîlcevitorii cei răi, i-a despărțit de Biserică.

După aceasta, a murit drept-credinciosul împărat Marcian și tulburătorii eretici și-au înălțat iarăși cornul lor, începînd a îndemna poporul cel nepriceput la gîlceavă și tulburare și n-au încetat pînă ce nelegiuirii nu și-au săvîrșit răutatea lor. Căci Timotei Eliur, fiind viclean, înșelător și vrăjitor, cu meșteșug i-a amăgit pe monahii din Egipt care viețuiau în mănăstiri și în sihăstrie. Astfel, căutînd o noapte fără lună și acoperindu-se cu îmbrăcăminte întunecoasă, a înconjurat chiliile călugărești, chemînd pe nume pe fiecare și cînd răspundea fiecare din ei și întreba cine este și ce îi trebuie, el le zicea: "Eu sînt unul din slujitoarele duhuri, trimis de la Dumnezeu ca să nu aveți împărțășire cu Proterie și soborul din Calcedon să nu-l primiți; iar pe Timotei Eliur să-l puneți episcopul Alexandriei". Astfel vicleanul înșelător, ajutîndu-i diavolul, i-a amăgit cu farmece. Iar aceia, neînțelegînd meșteșugul vrăjmașului, au crezut minciuna ca pe un adevăr și, spunînd unul altuia arătarea cea îngerească, s-au sfătuit și s-au adunat în număr mare și ducîndu-se în Alexandria cu mînie asupra celui nevinovat drept-credincios arhiereu al lui Dumnezeu Proterie, au vrut să-l izgonească din biserică.

În acea vreme Timotei, îndemnînd în Alexandria pe unii cu amăgire, iar pe alții în taină, și-a adunat o ceată mare de tulburători și socotind vreme lesnicioasă, cînd Dionisie antipatul nu era în cetate, ci zăbovea în părțile de sus ale Egiptului, a mers în biserică cu mult popor și cu ostași înarmați și cu monahii care veniseră la dînsul, avînd cu sine doi episcopi lepădați pentru credința lor cea rea; asemenea și cu clericii care erau goniți pentru alte pricini. Deci s-a sfințit Timotei de episcopii cei lepădați și s-a numit patriarh al Alexandriei, netemîndu-se de canoanele bisericești, căci de la legile împărătești nu aștepta vreo judecată, pentru că toată nădejdea sa își pusese în poporul cel tulburat și în mulțimea monahilor celor amăgiți. Iar prea sfințitul patriarh Proterie, văzînd acea tulburare și neavînd ajutor și apărare de la nimeni, nefiind în cetate antipatul, a gîndit să fugă și tăinuindu-se de toți, noaptea, a ieșit din cetate. Și odihnindu-se el la un loc ascuns, i s-a arătat în vedenie Sfîntul prooroc Isaia, zicîndu-i: "Întoarce-te în cetate, căci eu aștept să te iau pe tine".

Această vedenie luînd-o în seamă prea sfințitul Proterie și cunoscînd mucenicescul sfințit ce va fi, s-a întors și a intrat în botezătoarea bisericii. Iar tulburătorii, căutînd pretutindeni pe Proterie, s-au înștiințat că este în botezătoare și mai întîi l-au încuiat acolo, apoi intrînd la dînsul cei înșelați de Timotei, l-au ucis cu nemilostivire cu ciomegele de trestie pe care le purtau în mîini și care aveau în capete fier ascuțit. Apoi au ucis și pe alți șase oameni care erau cu dînsul. Deci au vărsat sînge nevinovat într-aceea vreme, cînd Paștile nostru, Hristos, pentru noi S-a jertfit; căci era ziua Sîmbetei celei mari cînd s-a săvîrșit acea cumplităucidere. Dar nu le era destul ucigașilor, ci cei ce nu se săturaseră de sîngele cel nevinovat, mai mult și-au întins răutatea lor. Căci, legînd trupul cel mort al Sfîntului Proterie de picioare, l-au tras în mijlocul cetății, bătîndu-i și zdrobindu-i în bucăți mădularele lui. Iar unii, mai fără de omenie, rupeau trupul lui cu dinții, ca fiarele și cîinii; apoi, aprinzînd un foc mare, l-au ars și l-au făcut cenușă și praful în vînt l-au aruncat. După aceea cu porunca celui fără de lege patriarh al lor, Timotei, au ars și scaunul patriarhiei, pe care șezuse Sfîntul Proterie ca și cum era întinat de el, singuri necurați fiind ei.

După oucidere cumplită ca aceea a Sfîntului Proterie, mincinosul patriarh Timotei Eliur a trimis pe ostașii săi în toate cetățile Egiptului ca să gonească pe drept-credincioșii arhierei iar în locul acelor să așeze pe alții, pe care singur i-a pus. Atunci episcopii și clericii cei necăjiți și toți cei ce erau drept-

credincioși, au scris cu lacrimi împăratului Leon, cel ce după Marcian se alesese, cum și la prea sfințitul Anatolie, patriarhul Constantinopolului, înștiințându-l de toate cele ce se făcuseră, și rugându-l să izbăvească Biserica Alexandriei de o tiranie ca aceea. Împăratului și patriarhului le-au fost jale de uciderea nevinovatului arhieru al lui Dumnezeu, Proterie. Și îndată, trimițând împăratul pe dregătorii săi cu oaste mare, au pedepsit pe cei ce au tulburat liniștea; pe unii cu tăierea mâinilor, pe alții cu tăierea limbii, iar pe alții în legături și în temnițe, pe alții cu bătăi și cu izgoniri; dar pe Timotei Eliur, mincinosul patriarh, cu episcopii și cu clericii lui, l-au trimis la judecata duhovnicească .

Deci, judecându-se Timotei de drept-credincioșii arhieriei, a luat plată după lucrurile sale, că nu numai de arhierie, ci și de creștinătate înstrăinându-se, l-au trimis în surghiun, în cetatea Gangra, unde s-a săvârșit și Dioscor învățătorul său. Iar în locul lui s-a ales la patriarhia Alexandriei alt Timotei, care se chema Salofachiul, bărbat dreptcredincios și înțelept, care pentru bunul său obicei era iubit. Astfel a primit pace și liniște Biserica lui Hristos cea din Alexandria care, cu dreaptă credință, slăvește pe Tatăl și pe Fiul și Sfântul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Pomenirea Cuviosului Vasile, împreună pătimitor și pustnic cu Sfântul Procopie Decapolitul (28 februarie)

Acesta a trăit pe vremea lui Leon Isaurul, luptătorul de icoane. El, lăsând lumea și cele lumești, s-a făcut monah și a petrecut în viața monahicească cu fapte bune, precum se cădea. Apoi, când cinstirea sfintelor icoane era lepădată, s-a împotrivit cu tărie luptătorilor de icoane. Pentru aceea, l-au prins și l-au chinuit mult, însă nu s-a supus și nu s-a învoit cu erezia lor, propovăduind adevărul pînă la moarte, avînd ajutor pe dumnezeiescul Procopie.

Deci Sfântul Vasile a fost strujit, ca și cuviosul Procopie, peste tot trupul și pe grumaji, și aruncat în temniță, stînd legat foarte multă vreme, pînă ce a pierit de pe pămînt împăratul cel fără de lege. Murind tiranul acela, au fost eliberați Cuviosul Vasile și Sfântul Procopie și ceilalți mărturisitori. Și viețuiau în aceleași pustnicești osteneți ca și mai înainte, aducînd pe mulți la dreapta-credință și povățuindu-i la viața cea îmbunătățită. Apoi, după mulți ani și după viața cea plăcută lui Dumnezeu, a venit fericitul său sfârșit și s-a dus veselindu-se întru rugăciuni și mulțumiri, la Dumnezeu, pe Care l-a iubit din tinerețe.

Viața și nevoița Cuviosului Părintelui nostru Ioan Casian (29 februarie)

Acest Cuvios Părinte de neam străromân s-a născut prin anii 365 de la venirea mîntuirii prin Hristos-Domnul, în Dobrogea, numită pe atunci Sciția Mică, la un loc ce-i păstrează din vechime pînă azi numele "podîșul Casian" și "peștera lui Casian". Localitatea Casimcea din județul Tulcea îi poartă, de asemenea, numele. Provenind dintr-o familie distinsă, a urmat la școlile timpului. Dar însuflețit de o arzătoare sete de desăvîrșire duhovnicească renunță de tînăr la atracțiile deșarte și înșelătoare ale vieții lumești și pleacă la Locurile Sfinte însoțit de prietenul său Gherman, frate nu prin naștere, ci în duh. Așa au ajuns amîndoi călugări într-o mănăstire din Betleem. Întemeindu-se după cuviință în rînduile vieții chinoviale, adică de obște, după modelul de viață al călugărilor din Palestina, Mesopotamia și Capadocia și simțind în ei dorul de o mai mare desăvîrșire, au hotărît să plece în sihăstriile Egiptului, la anahoreții despre a căror îmbunătățită viață duhovnicească auziseră. Așa au ajuns la comunitățile din delta Nilului, adîncindu-se de acolo tot mai mult în pustie. Dar pretutindeni pe unde treceau, căutau cu rîvnă pe sfinții însingurați, ca să

cinstească în ei strălucirea harului și bogăția roadelor lor și pentru a le cere sfaturi duhovnicești pentru mântuirea sufletului. Aceste întrebări și răspunsuri ne vor fi lăsate ca o moștenire sfântă în cartea Convorbirilor, cu care Cuviosul Casian a înzestrat Biserica.

Dobîndind pe cît puteau să adune din învățătura lor cerească, la sfatul Avei Iosif, au mai rămas în Egipt șapte ani și apoi au mers mai departe cercetînd din loc în loc pe acești învățători în lucrul duhovnicesc pînă ce au ajuns în vestita pustie Schitică, unde Sfîntul Macarie întemeiase și făcuse "pustia strălucitoare" vrednică de a fi sărbătorită de toți. Aici se nevoiau într-o asceză aspră un mare număr de călugări printre care străluciau îndeosebi, cuvioșii părinți Moise, Serapion, Teona, Isaac și preotul Pafnutie, învățătorul lor. El le spunea că nu este de ajuns pentru călugăr să renunțe la lume, părăsind bunurile și măririle lumești pentru a se dedica grijii de suflet în nevoiță, în asceză și tăcere. De aici înainte trebuie împlinită o a doua "renunțare" care constă în a te lepăda de obiceiurile, viciile și atracțiile vechi ale sufletului și ale trupului printr-o luptă îndelungată și răbdătoare, plină de ispite, dar care duce la curăția inimii. Căci acesta este scopul călugărului: să stea de vorbă permanent cu Dumnezeu prin neîncetată rugăciune, încît mintea, nerisipită la grijile lumii, să ajungă cu liniște și pace în altarul despătimit, curățit al inimii. Iar capătul lucrului său este viața de veci, unirea cu Dumnezeu, din care se poate dobîndi chiar de aici, de jos, o arvună, o pregustare a ei prin sfînta iubire. Căci, într-adevăr, ajuns la un anume sfîrșit al celei de a doua "renunțări", sufletul pe de-antregul tinzînd către Hristos Cel dorit, călugărul trebuie să mai împlinească cea de-a treia "renunțare" care cuprinde întreaga desăvîrșire. Iar aceasta constă în părăsirea oricărei amintiri a acestei lumi, cu toate cele de față și văzute ale ei, socotite mărețe, deși sînt deșarte și repede trecătoare, pentru a se lăsa condus de Dumnezeu în "pămîntul fîgăduinței" în care nu mai cresc spinii și buruienile viciilor, în locașurile cele veșnice în care vom rămîne pentru totdeauna (Convorbirea a 3-a), în simțirea negrăitei bucurii și a revărsării luminii dumnezeiești.

Acesta este marele dar al rugăciunii curate căci "atunci - precum grăia ava Isaac - acea iubire desăvîrșită, prin care El ne-a iubit mai întîi, trece și în adîncul inimii noastre prin virtutea rugăciunii curate". Aceasta se va face așa cînd toată dragostea, Toată dorința, toată rîvna, toată strădania, tot cugetul nostru, tot ce trăim, ce vorbim, ce respirăm va fi cu Dumnezeu. Și, cînd acea unitate care există veșnic între Tatăl cu Fiul și între Fiul cu Tatăl, prin Duhul Sfînt va trece și în simțirea și în mintea noastră. Așa precum El ne iubește cu iubirea cea adevărată și curată care nu se stinge niciodată, să ne dăruim și noi Lui printr-o legătură veșnică, de nedespărțit, pentru ca orice respirăm, orice înțelegem, orice vorbim, să fie cu Dumnezeu. Iar de starea aceasta ne vom putea apropia, atît cît este cu putință pe pămînt, plinindu-se cuvîntul Apostolului: *Dumnezeu este totul în toate*. Apoi devenind deplin *fii* printr-o comuniune atît de desăvîrșită cu Tatăl, vom putea zice Celui Care este Fiu și moștenitor prin fire: *Toate cîte are Tatăl ale Mele sînt* (Ioan 16,15). Pentru că El Însuși S-a rugat, grăind despre noi: *Părinte, cei pe care Mi i-ai dat, vreau ca unde sînt Eu să fie și ei cu mine*. Aceasta trebuie să fie năzuința pustnicului, aceasta toată strădania, pentru ca, după cuviință, să aibă chiar în acest trup chipul fericirii viitoare și să înceapă să guste înainte din începutul vieții și măririi cerești. Acesta este scopul întregii desăvîrșiri: ca sufletul eliberat de orice lanțuri trupești să se înalțe zilnic la negrăitele daruri ale vieții duhovnicești, într-atît încît întreaga viață și bătaie a inimii să devină o unică și negrăită rugăciune (din Convorbirea a X-a). Cît de mîngîiat și uimit este creștinul, descoperindu-i-se un asemenea suș al sufletului întru care petreceau străbunii noștri sfinți.

Astfel, îndrumați de pe culmile vieții călugărești și contemplînd plinirea vie la acești străluciți anahoreți, cei doi prieteni s-au dedicat cu mare severitate și neclintită statornicie vieții contemplative în timpul anilor petrecuți aici, în pustia Schitică. În liniștea chiliei, Sfîntul Casian a izbutit să facă experiența luptei aspre a sufletului îndrăgostit de Dumnezeu, împotriva gîndurilor pătimașe și a demonilor pizmași, îndeosebi împotriva ispitei amortirii sufletului, a plictiselii care-i tulbură pe eremiți și îi silesc să-și părăsească retragerea liniștirii. Din această adîncă experiență adîncă personală și din învățătura altor bărbați învățați, ca Sfîntul Evagrie Ponticul pe care l-a cunoscut în Nitria, Cuviosul Casian întocmi o învățătură aleasă de luptă duhovnicească și despre cele opt păcate capitale, anume: al lăcomiei, adică al îmibuibării de mîncare; al doilea, al desfrînării; al treilea, al iubirii de arginți sub care se înțelege

zgârcenia; al patrulea, al mîniei; al cincilea, al tristeții; al șaselea, al neliniștii, sau al dezgustului inimii; al șaptelea, al slavei deșarte și al optulea, al trufiei.

După șapte ani, Cuvioșii Ioan și Gherman s-au întors la Betleem, unde au dobîndit de la părintele lor duhovnicesc binecuvîntarea de a trăi de aici înainte în pustnicie. Și așa pleacă cu rîvnă și grăbire în Egipt. Dar, cu tot dorul lor nestins, n-au putut regăsi liniștea cuvenită contemplației, din pricina unor învinuiri nedrepte la care erau supuși călugării din Egipt de către arhiepiscopul Teofil al Alexandriei. Atunci, Cuvioșii Ioan și Gherman, urmînd un grup de 50 de monahi, hotărîră să-și caute liniștea la Constantinopol, sub ocrotirea Sfîntului și marelui Ioan Gură de Aur. Aceasta se petrecea pe la anii 401. De îndată ce îi văzu marele între patriarhi, deslușind cu o tainică privire calitatea sufletelor lor, reuși să-l convingă pe Gherman să primească prin mîinile lui preoția, iar Casian diaconia. Cucerit de curăția și sfințenia Sfîntului Ioan Gură de Aur și de negrăita sa măiestrie a cuvîntului, Casian se așeză cu un zel fierbinte sub călăuzirea sa spirituală, consimțind să jertfească liniștea pustiei pentru a scoate cîștig din petrecerea pe lîngă un asemenea învățător.

Dar n-a trecut mult timp că iată, Sfîntul Ioan Gură de Aur - victimă a lui Teofil - fiind dus în exil, Cuvioșii Casian și Gherman au fost trimiși în misiune la Roma de cler și popor, însoțindu-l pe episcopul Paladie ca să încunoștiințeze pe episcopul Romei, Inocențiu I, printr-o scrisoare, privind suferințele Sfîntului Ioan Gură de Aur. Sfîntul Casian petrecu astfel zece ani la Roma și în acest timp a fost hirotonit preot. De aici a mers la Marsilia, în sudul Galiei, unde a întemeiat, pentru bărbați, mănăstirea Sfîntului Victor, pe mormîntul unui martir din secolul al III-lea; iar pentru fecioare, aceea a Mîntuitorului, pe la anul 415. Bărbat mult încercat în viața ascetică și totodată părinte ajuns la o mare înțelepciune pastorală, el a oferit mulțimii călugărilor care se adunau în jurul lui adevărata tradiție monahală pe care o primise de la Părinții din Răsărit, ținînd seama însă de condițiile de viață din Galia, de climă și de firea locuitorilor de aici.

La rugămintea Sfîntului Castor, episcop de Apt, el întocmai lucrarea sa "Instituții cenobitice" (rînduiei pentru viața în comun), pentru mănăstirile pe care le întemeiasă în Provența. În această lucrare el descrie modul de viețuire al călugărilor din Egipt, dar cu oarecare pogorămînt în ceea ce era prea aspru pentru călugării din Galia, urmînd și aici rînduielele care se obișnuiau în Palestina, în Capadocia, în Mesopotamia. Căci, scrie el: "Dacă se împlinește porunca dumnezeiască cu dreaptă socoteală și după putere, atunci păzirea ei are măsura desăvîrșirii, chiar dacă mijloacele nu sînt aceleași". El descrie apoi leacurile și căile de vindecare de cele opt păcate capitale, spre a conduce sufletul la desăvîrșirea virtuții. Mai tîrziu el a completat această învățătură duhovnicească prin cartea Convorbirilor în care înfățișează, la cererea ermiților care trăiau la Lerins și în insulele Hâeres de lîngă Marsilia, treptele mai înalte ale luptei pentru curățirea inimii și contemplație, folosindu-se de învățatura marilor anahoreți, pe care îi întîlnise în Egipt. Sfîntul Casian a înzestrat astfel, din începuturile lui, monahismul din Galia cu o temeinică armătură duhovnicească, adăpîndu-l din izvoarele viei ale Părinților pustiei.

Ca ucenic credincios al marilor învățători Sfinții Capadocieni Vasile cel Mare, Grigore Teologul și Grigore de Nîssa, ca și al Sfîntului Ioan Gură de Aur, Cuviosul Ioan Casian s-a ridicat atunci împotriva unei separări adînci între firea omenească și harul divin, pe care Fericitul Augustin o stabilise pentru a lupta împotriva ereziei lui Pelagiu. Într-adevăr, deși tot darul desăvîrșit și tot harul de sus coboară, de la Dumnezeu Părintele Luminilor, libertatea noastră omenească, zidită după chipul libertății absolute a lui Dumnezeu și reînnoită în Sfîntul Botez, este chemată să răspundă și să conlucreze cu harul dumnezeiesc pentru a produce în suflet roadele mîntuitoare ale sfințelor virtuți și, într-o așa măsură, încît se poate spune, cu Sfîntul Ioan Gură de Aur, că: "Lucrul lui Dumnezeu este de a ne dăruia Harul Său, iar cel al omului este de a-și oferi credință". Căci, așa cum grăiește același mare învățător al Bisericii în alt loc: "Harul lui Dumnezeu curge afît pe cît este de deschis vasul credinței pus sub șipot". O asemenea învățătură își avea limpede rădăcina în cuvîntul lui Dumnezeu, pentru că Domnul a arătat: *Cel care luase cinci talanți de la stăpînul său, a adus alți cinci talanți, iar cel ce a luat doi, a adus de asemenea alți doi*

(Matei 25, 20-22). Deci cu adevărat, precum spune și Sfântul Apostol Pavel, *sîntem împreună lucrători cu Hristos* (2 Cor. 6,1).

Față de aceste împotriri care au mai durat, Cuviosul Ioan Casian a rămas statornic în dreapta credință a Bisericii, departe de zgomot și certuri, învățat cu adîncul contemplării divine, taină a unei păci nesurpate și blînde, și a unei liniști senine. El își încredință în pace sufletul său lui Dumnezeu către anul 435. Cunoscut ca sfînt de cei din vremea lui, el este cinstit de toți călugării Bisericii Apusene ca Părinte al lor și unul dintre cei mai mari învățători. Sfintele sale moaște sînt păstrate pînă în ziua de astăzi în mănăstirea Sfîntului Victor din Marsilia.

Pomenirea Preacuviosului Părintelui nostru Gherman din Dobrogea (29 februarie)

Acest sfînt și purtător de Dumnezeu Gherman s-a născut pe la anul 368 în nordul Dobrogei, din părinți străromâni, fiind din același sat și contemporan cu Sfîntul Ioan Casian. Localitatea Casimcea este considerată vatra străbună a acestor doi sfînți daco-romani de la gurile Dunării.

Părinții și strămoșii lor erau creștini din primul secol, fiind botezați în numele Prea Sfîntei Treimi poate chiar de Sfîntul Apostol Andrei și de ucenii lui, care au semănat cuvîntul Evangheliei lui Hristos în jurul Mării Negre și în Sciția Mică, adică Dobrogea de astăzi.

După ce a învățat carte în satul natal și pe lîngă Episcopia Tomisului, împreună cu fericitul Ioan Casian, cu care a fost prieten și împreună-viețuitor pînă la moarte, s-a dus să deprindă învățătura Sfîntilor Părinți în părțile Constantinopolului. Apoi, tot împreună, au intrat în viața monahală, la una din mănăstirile din sudul Dobrogei, ce depindeau de vestita eparhie a Tomisului, unde străluceau mari ierarhi și purtători de Dumnezeu, ca Sfîntii Bretanion și Teotim.

Dorind o viață mai înalt duhovnicească în Hristos, s-a dus împreună cu fericitul Casian să se închine Cuvioșilor Părinți ce se nevoiau în Egipt, pe valea Nilului. După ce au vizitat pe marii sihaștri de acolo și au primit multe cuvinte de folos de la ei, s-au nevoit un timp în preajma marilor anahoreți egipteni, învățînd de la ei neîncetata rugăciune. Apoi s-au dus la Sfintele Locuri și s-au închinat la mormîntul dătător de viață al Domnului nostru Iisus Hristos.

S-au nevoit apoi un timp în mănăstirile din Constantinopol, în preajma Sfîntului Ioan Gură de Aur, care i-a hirotonit pe amîndoi - Sfîntul Ioan Casian diacon, iar pe Cuviosul Gherman, preot. Aceasta era pe la anul 400.

În anul 403, cînd unii ierarhi și dregători din Răsărit, îndemnați de împărăteasa Eudoxia, s-au ridicat împotriva Sfîntului Ioan Gură de Aur cerînd să-l depună din treaptă, atunci și Cuviosul Gherman s-a aflat printre cei ce au luat apărarea marelui ierarh.

Acest mare nevoitor era atît de cinstit de prietenul său, Sfîntul Ioan Casian, încît îl numea, în cartea sa "Convorbiri cu Părinții din Pustie", "Sfîntul Părinte Gherman". El a contribuit mult la întărirea vieții monahale în Dobrogea, din Italia și din Galia.

După o aspră și îndelungată nevoie duhovnicească, ajungînd la măsura sfințeniei, Cuviosul Părintele nostru Gherman a răposat la Roma, prin anii 405-415, dîndu-și sufletul cu pace în mîinile lui Hristos, plin de zile și de harul Duhului Sfînt. Pentru viața lui aleasă, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române l-a

trecut în ceata Sfinților Părinți, la 20-21 iunie 1992, cu data de prăznuire la 29 februarie, iar când nu sînt ani bisecți, la 28 februarie.

Cu ale cărui sfînte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi. Amin.

Cuvioșii Părinți Varsanufie și Ioan din Gaza

(29 februarie)

(Alcătuirea acestea vieți s-a făcut, după Sinaxarul Sfintei Mănăstiri Simon-Petra din Muntele Athos și după volumul XI din Filocalia românească a Părintelui Dumitru Stăniloae, de cel mai mic între preoți Constantin G.)

Sfîntul Varsanufie era de origine din Egipt și a îmbrățișat viața ascetică încă din tinerețe. Trecînd într-o zi pe lîngă un hipodrom unde se desfășura una din acele deșarte întreceri care dezlănțuiau patimile privitorilor, el își zise: "Iată cum fiii diavolului luptă cu atîta zel; cu cît mai mult trebuie să alergăm noi, fiii Împărăției, pentru a cîștiga biruința!" Atunci el s-a dus în Palestina, unde a intrat sub ascultarea și călăuzirea unui bătrîn numit Marcel. Apoi, urcînd din treaptă în treaptă pe scara desăvîșirii, se retrase prin diferite chilii singuratică pentru a se dedica, departe de oameni, rugăciunii contemplative. Ajungînd să dobîndească curăția inimii și desăvîșita nepătimire, s-a dus în mănăstirea avei Serid, aproape de Gaza, și s-a așezat într-o chilie mai izolată, puțin în afara mănăstirii, fără să primească pe cineva timp de peste cinci-zeci de ani. Numai ava Serid venea și îi aducea, o dată pe săptămîna, Sfintele Taine și hrană: trei pîini și puțină apă.

Fericitul bătrîn era adesea dăruit cu lacrimile mîngîierii și înălțat la contemplări sfînte, încît de multe ori uita să mănînce și să bea pînă la săptămîna următoare. Grăia despre el însuși ca și cum ar fi vorbit despre altcineva: "Fiul lui Dumnezeu îmi este martor, știu de un om aici în mănăstire, care poate rămîne fără nici un fel de hrană sau băutură, și fără hrană pînă la venirea Domnului. Nu-i lipsește nimic din toate acestea, pentru că hrana lui, băutura lui, haina lui, veșmîntul lui, sînt Duhul Sfînt". Cu prilejul acestei vizite săptămînale a egumenului, el dicta lui Serid învățături pentru fiii lui duhovnicești, călugări și mireni, care, prin scrisoare întrebau spre lămurirea a tot felul de subiecte: despre viața duhovnicească, cum să se poarte în legăturile cu semenii, asupra unor înțelesuri tainice ale Sfintei Scripturi, despre sfintele dogme, sau chiar privind unele detalii ale vieții zilnice. Cînd Varsanufie începu să dicteze asemenea scrisori lui Serid, acesta neaducînd cu sine ceva de scris, se tulbură gîndind că nu va putea să-și aducă aminte atîtea cuvinte. Bătrînul îi ghici gîndul, fața îi străluci ca focul și îi spuse: "Mergi și scrie și nu te teme. Dacă ți-aș spune zeci de mii de cuvinte ca să le scrii, Duhul lui Dumnezeu nu te va lăsa să scrii nici mai multe, nici mai puține decît ți-am spus, chiar dacă ai voi; ci, îți va conduce mîna ca să scrii acestea întru aceeași rînduială" (Scrisoarea I-a).

Întemeiat pe piatra smereniei și avînd, prin neîncetată amintire a lui Dumnezeu, desăvîșita seninătate a inimii, era plin de iubirea divină pe care, după chipul iubirii lui Dumnezeu-Tatăl, o revărsa din inima lui asupra tuturor celor care i se adresau. Retragerea lui nu însemna dispreț față de oameni, ci, dimpotrivă, se comporta față de toți cu atenția și purtarea de grijă a lui Dumnezeu însuși. El îi încuraja, prin cuvintele și sfaturile scrise care ajungeau la ei; îi mîngîia, îi muștra, împărtășindu-le bucuriile și durerile, acoperindu-le greșelile și luîndu-le asupra lui: "Eu socotesc drept ale mele cîștigurile și foloasele fiecărui om și ale fiecărui suflet - scria el -, de aceea cu bucurie și arzînd mă dăruiesc jertfelnic pentru sufletele voastre, cum bine știe Dumnezeu, singurul cunoscător al inimilor noastre" (Scrisoarea a 3-a). Prin rugăciunea și învățatura sa, Sfîntul Varsanufie le oferea fiilor săi duhovnicești viața cea adevărată, așa cum Dumnezeu-Tatăl dă viața Fiului Său, și le făgăduia că în ziua Judecării el se va înfățișa cu toată încredințarea înaintea Scaunului de judecată a lui Dumnezeu și va zice cu glas strălucitor, spre uimirea Îngerilor și a tuturor Puterilor Cerești: "Iată eu și fiii care Mi i-a dat Dumnezeu" (Scrisoarea 117).

Cu asemenea încredințare acest om dumnezeiesc dezlega în numele lui Dumnezeu păcatele celor ce i se mărturiseau lui. El vestea, de asemenea, viitorul și vindeca bolile ucenicilor săi. Numeroși au fost cei care și-au redobândit astfel sănătatea ori au fost izbăviți în lupta cu patimile, punându-și pe cap acoperământul lui, sau atingând lucruri pe care el le trimitea în dar. Însă dintre toate aceste daruri pe care i le împărtășea Duhul Sfânt, cel mai mare era acela al deslușirii gândurilor sau al dreptei socotințe și al învățaturii duhovnicești, pentru că aceste daruri rămân lucrătoare prin veacuri pînă în zilele noastre pentru toți cei care citesc cu evlavie cartea Scrisorilor lui de călăuzire duhovnicească. Duhul pe care Sfântul Varsanufie îl comunica ucenicilor este acea lege a libertății care se dobîndește prin lepădarea de toată grija cea lumească, murind sieși precum și oricărei făpturi, pentru a se dăruia pe de-a-ntregul sălășluirii lui Dumnezeu în minte, în bucurie și încredere.

Odată cu aceasta el îi învăța pe frați să nu se prețuiască sau să se măsoare pe ei înșiși, ci să aducă tot timpul rugăciuni de mulțumire înaintea lui Dumnezeu pentru întărirea și ridicarea din slăbiciunile noastre. El nu se rușina să-și mărturisească ucenicilor luptele pe care a trebuit să le ducă înainte să ajungă la starea de odihnă "față de grijile și necazurile produse de marea alipire de lume, care ne ține într-o agitație chinuitoare", dar rămînea întotdeauna într-o deosebită rețineră în a-și mărturisi harurile pe care Dumnezeu i le încredința. Uneori totuși își îngăduia mărturia răpirilor și extazelor lui, spunînd, de pildă, că el cunoștea un om care suise pînă la al șaptelea cer, sau scriind: "Grăiesc înaintea Lui și nu mint, căci știu pe un rob al lui Dumnezeu între oamenii de acum, în această vreme și în acest loc binecuvîntat, care poate scula morți întru numele Stăpînului nostru Iisus Hristos, și poate alunga demoni și vindeca boli de nevindecate, care poate opri și războaie, poate închide și deschide cerul ca Ilie. Căci totdeauna are Domnul slugi adevărate, pe care nu le mai numește slugi, ci fii (Gal. 4,7). Și, precum a lucrat prin primii Săi ucenici, așa poate lucra și prin cei de acum" (Scrisoarea 90).

Astfel, cînd o ciumă teribilă avea să pustiască Imperiul Roman, în 542-543, s-a stăruit pe lîngă marele bătrîn să se roage pentru lumea în pericol. El descoperi atunci, tainic, că era unul din acei "trei bărbați desăvîrșiți înaintea lui Dumnezeu care au întrecut măsura omenească și au primit puterea să lege și să dezlege. Ei stau drepti, neclintiți mijlocitori, ca să nu nimicească dintr-o dată lumea, ci, prin rugăciunile lor, să o certe cu milostivire. Și li s-a spus lor că pentru puțin timp va mai dura mînia". Și adăugă: "Deci, rugați-vă împreună cu ei. Iar rugăciunile acestor trei, grăia el, se întîlnesc la intrarea în jertfelnicul de sus al Părintelui Luminilor. Și se bucură, veselindu-se împreună, în cele cerești. Dar cînd privesc la pămînt plîng și se tînguiesc și jelesc împreună pentru relele ce le fac, stîrnind mînia lui Dumnezeu. Aceștia sînt Ioan din Roma, Ilie din Constantinopol și un altul din eparhia Ierusalimului. Și cred că vor dobîndi mare milă. Da, vor dobîndi. Amin" (Scrisoarea 569).

Dar, cu toate aceste dovezi ale harului lui Dumnezeu, starea de retragere a sfîntului bătrîn atrăgea bănuielile unor călugări slăbănogi la rîvnă, care cugetau în sine că Serid inventase existența zăvorîtului pentru a-și așeza mai bine autoritatea lui. Atunci, Sfîntul Varsanufie hotărî să-și deschidă pentru o singură dată ușa chiliei. El îi primi pe toți frații cu blîndețe, le spălă picioarele și apoi se retrase. După cîtiva ani, Varsanufie lăsă chilia sa altui bătrîn credincios și desăvîrșit ucenic despre care el spunea: "Pentru viața fiului meu iubit, smerit și ascultător, care nu face decît una cu mine și care a renunțat întru totul, pînă la moarte, la toate voile sale, ce să spun? Domnul a zis: *Cine M-a văzut pe Mine, a văzut pe Tatăl* (Ioan 14,9). Și el a zis: *Orice ucenic desăvîrșit va fi ca Învățătorul său* (Luca 6,40)".

Într-adevăr, Sfîntul Ioan ucenicul urma în toate felul de viață al lui Varsanufie. El dobîndise pînă la cea mai înaltă măsură, darul vederii duhovnicești și al profeției, încît nu mai avea nevoie să vadă sau să scrie părintelui său duhovnicesc pentru a comunica cu el și a-i împărtăși toate gândurile. De aceea a fost supranumit profetul. Ca și Varsanufie, el comunica prin scrisori cu ucenicii săi, prin mijlocirea mai întîi a unei Serid și apoi a Sfîntului Dorotei (care se pomenește la 13 august). Păstrînd și el o pace netulburată, întemeiată pe sînta smerenie și pe neconținute lacrimi, el nu învăță decît în umbra marelui său bătrîn, tîlcuind răspunsurile lui, dînd îndrumări mai practice sau întărind ucenicii într-o credință neclintită, zicîndu-le: "Bine vă este ca doi să se roage pentru voi, căci doi sînt mai puternici decît unul singur"

(Scrisoarea 783). Dacă vreunul voia în chip ispititor să pună la încercare dreapta judecată a celor doi bătrâni adresându-i lui Ioan aceeași întrebare ca și lui Varsanufie, profetul păstra tăcerea sau îi sfătuia să urmeze în toate învățătura marelui bătrîn. Cînd era întreat Varsanufie, el răspundea: "Fă cum ți-a spus fratele Ioan. Dumnezeu lui Varsanufie și al lui Ioan este Unul și Același" (Scrisoarea 224).

În al 18-lea an al retragerii lui Ioan, Părintele Serid s-a săvîrșit din această viață, lăsînd conducerea, în mod succesiv, tuturor fraților. Sfîntul Varsanufie s-a retras atunci la o mai desăvîrșită liniștire, iar Ioan vesti că și el își va sîrși petrecerea pămîntescă peste o săptămînă. Călugării, întrecîndu-se în smerenie, au renunțat rînd pe rînd la succesiune și, în sîrșit, după rînduiala dată de Ioan - care tocmai confirma o prezicere a lui Varsanufie - a fost ales, într-un glas, un oarecare Elian, care de curînd părăsise lumea intrînd în cinul monahal. Însăpămîntat de sarcina care i se cerea, el îl rugă stăruitor pe Ioan să mai rămînă între călugări două săptămîni, pentru a-l învăța cu de-amănuntul cum să ocîrmuiască mănăstirea. Profetul se învoi și rămase încă două săptămîni în viață (Scrisoarea 576-598).

Surgîndu-se acest soroc, chemă toți frații la el, îi îmbrățișă pe fiecare, apoi îi trimise în pace pentru a-și încredința tainic sufletul lui Dumnezeu. Nu se cunoaște cum și cînd Sfîntul Varsanufie și-a sîrșit petrecerea sa pămîntescă. Cum 50 de ani mai tîrziu se socotea că este încă în viață, Patriarhul Ierusalimului a dispus să se deschidă chilia sa; dar a izbucnit atunci un foc care a învăluit adunarea. (Cititorule, fă bunătate și mă pomenește în rugăciunile tale.)

~ Sfârșit ~